

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Навчально-методичний посібник

ЛЬВІВ
2010

ББК 67.9(Укр)311
УДК 343.13
К82

Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 4 від 26 листопада 2010 року)

Рецензенти:

Удалова Л.Д., доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри кримінального процесу Київського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції;

Загурський О.Б., кандидат юридичних наук, доцент Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Авторський колектив:

Благути Р.І., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 4, 7, 18, 21);

Гумін О.М., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 2, 7);

Гуцуляк Ю.В., викладач (теми № 2, 3, 8, 22);

Климчук М.П., кандидат юридичних наук, старший викладач (теми № 19, 21);

Комісарчук Ю.А., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 16, 17, 19, 20);

Кучер В.О., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 9, 13, 23);

Ряшко О.В., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 20, 21);

Сергієнко Л.О., старший викладач (тема № 5);

Сорока С.О., кандидат юридичних наук, викладач (теми № 5, 6);

Устюгова О.Є., старший викладач (тема № 6);

Хитра А.Я., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 1, 7, 10, 12, 14, 15);

Щур Б.В., кандидат юридичних наук, доцент (теми № 10, 13, 22).

Кримінальний процес: навч.-метод. посібник / авт. кол.; за ред. Р.І. Благути,
К82 Ю.А. Комісарчук. – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – 588 с.

ISBN 978-611-511-057-5

Навчальний посібник підготовлено відповідно до навчальної програми курсу «Кримінальний процес України», який вивчається студентами і курсантами вищих юридичних навчальних закладів України. У ньому враховано сучасні потреби і досягнення юридичної науки. Навчальний матеріал викладено наочно у вигляді схем і таблиць із врахуванням змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу України, а також узагальнень законодавства та юридичної практики.

Розраховано на курсантів, студентів, аспірантів та викладачів вищих навчальних закладів, а також практичних працівників органів дізнання, слідства, прокуратури та суду.

ББК 67.9(Укр)311
УДК 343.13

ISBN 978-611-511-057-5

- © Благу́та Р.І., Гу́мін О.М., Гу́цуляк Ю.В., Кли́мчук М.П.,
Ко́міссарчук Ю.А., Ку́чер В.О., Ря́шко О.В., Серге́єнко
Л.О., Со́рока С.О., У́стюгова О.Є., Хи́тра А.Я., 2010
- © Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2010

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Кримінальний процес» є обов'язковою для вивчення у вищих навчальних закладах III і IV рівнів акредитації при підготовці студентів, курсантів за спеціальністю «Правознавство».

Зміст цього навчального посібника визначений навчальною програмою з курсу «Кримінальний процес України». У ньому у вигляді схем подано поняття та характеристики основних інститутів кримінально-процесуального права України, крім того продемонстровано систему логічних зв'язків елементів основних понять, положень базових тем цього курсу.

Альбом схем дасть змогу поглибити знання з кримінального процесу, без засвоєння базисних теоретичних та практичних проблем якого неможливо стати кваліфікованим слідчим, працівником оперативних підрозділів, дільничним інспектором міліції, прокурором і суддею.

Для досягнення цієї мети колектив авторів пропонує Вашій увазі навчальний посібник «Кримінальний процес».

При підготовці матеріалів авторами враховано специфіку викладання дисципліни у відомчих навчальних закладах. Схеми охоплюють теоретичні питання, які виносяться на вивчення під час проведення практичних та семінарських занять.

Використання схем під час опрацювання відповідних тем дасть можливість студентам та курсантам краще підготуватись до теоретичного опитування, а також логічно правильно побудувати свою відповідь.

При опрацюванні схем з кожної теми для успішного засвоєння знань курсантам та студентам необхідно дати відповіді на контрольні запитання, а також звернутись до нормативно-правових актів та літератури, список яких подано у посібнику.

Сподіваємось, що запропонований посібник допоможе студентам і курсантам набути теоретичних знань і практичних навичок з кримінального процесу.

Колектив авторів висловлює вдячність рецензентам навчального посібника.

Тема 1

ПОНЯТТЯ, ЗАВДАННЯ, ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Схема 1.1

Схема 1.2

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС
(КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО) –**

це врегульована нормами кримінально-процесуального права процесуальна діяльність органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду щодо розкриття злочинів, викриття і покарання винуватих, а також ті правовідносини, що виникають у ході цієї діяльності між вказаними органами, громадянами, посадовими особами, установами, підприємствами, трудовими колективами, які залучаються до сфери кримінально-процесуальної діяльності

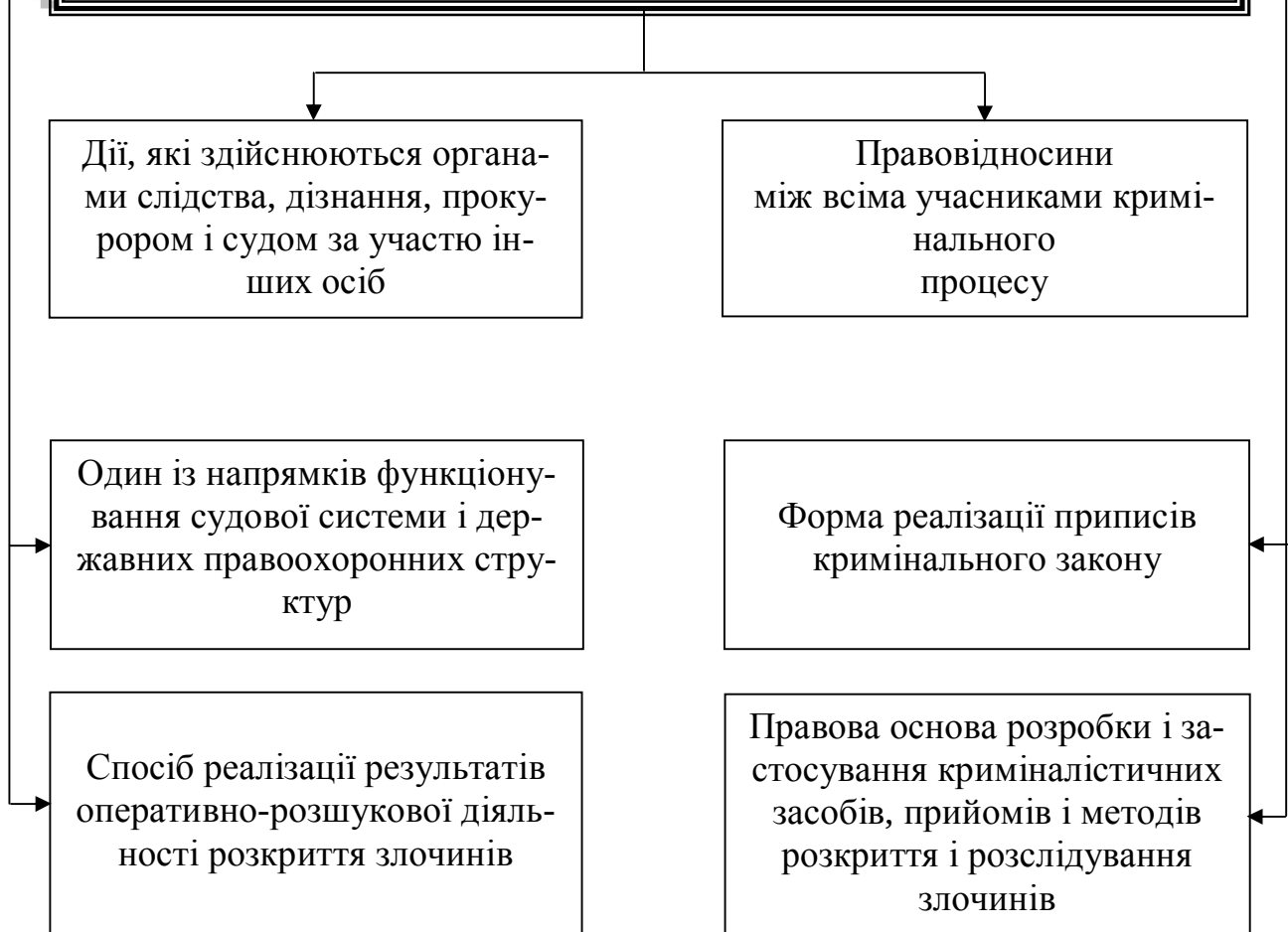

Схема 1.3

Схема 1.4

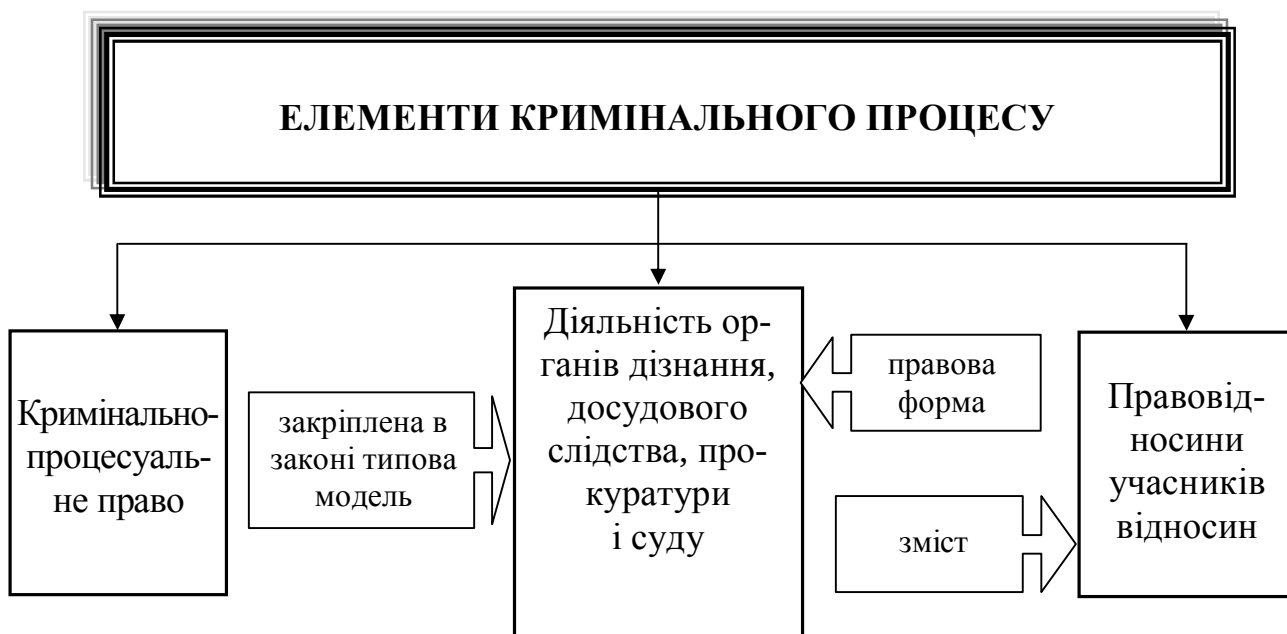

Схема 1.5

ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

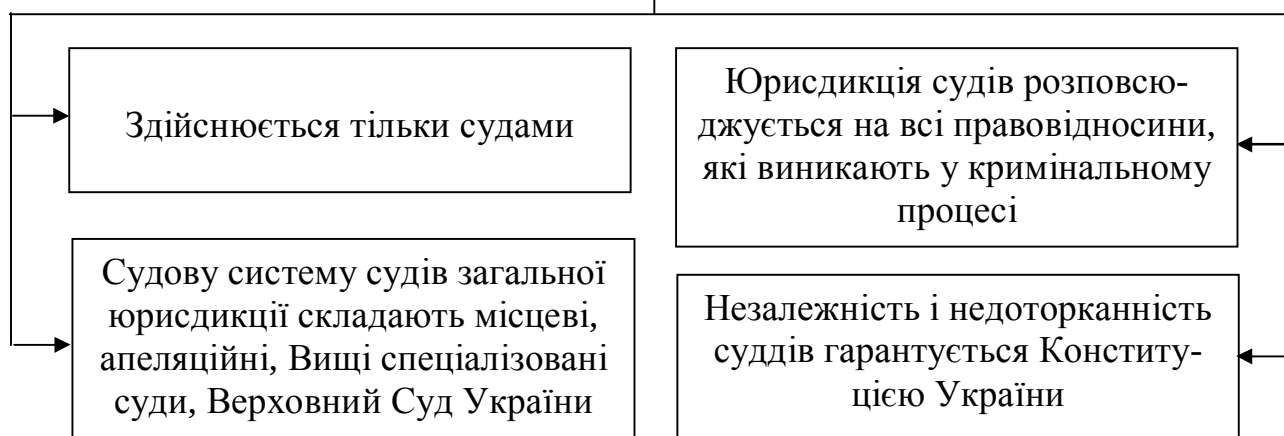

Схема 1.6

ЗМІСТ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

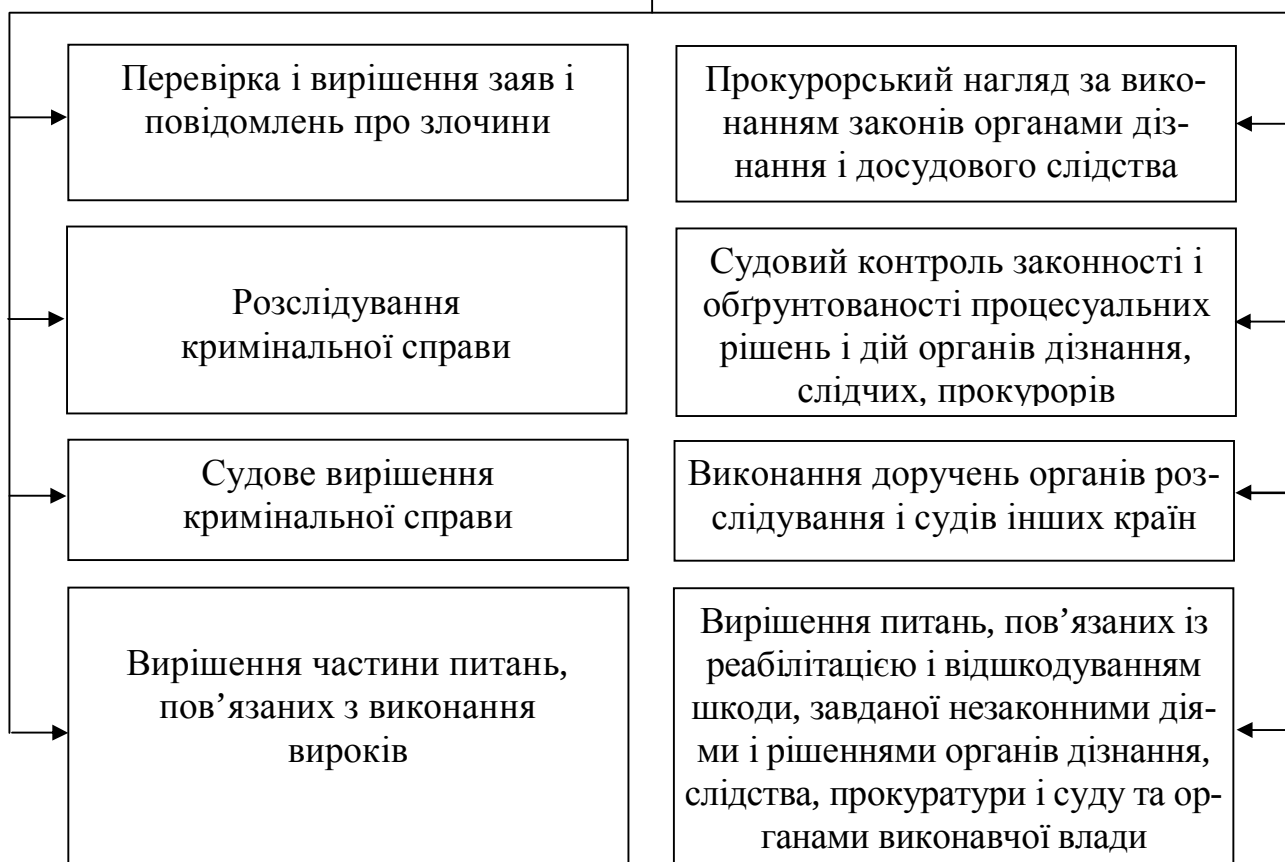

Схема 1.7

Схема 1.8

Схема 1.9

**ОХОРОНА ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ
ФІЗИЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ
У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

У ході кримінального процесу мають бути:

- захищені права і законні інтереси громадян та юридичних осіб, яким злочинними діями була заподіяна шкода
- роз'яснені процесуальні права всім особам, що беруть участь у справі і забезпечена можливість їх реалізації

Схема 1.10

ШВИДКЕ І ПОВНЕ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ

Злочин вважається розкритим,
якщо встановлені подія злочину і ті особи, які його вчинили

**Швидке розкриття злочину
полягає:**

- в обов'язку органів держави у строки, передбачені законом, встановити всі обставини події злочину
- у виявленні всіх осіб, які його вчинили, щоб максимально наблизити призначення винуватому покарання до моменту вчинення злочину

**Повне розкриття злочину по-
лягає:**

- повинні бути встановлені всі обставини, що входять у предмет доказування у кожній кримінальній справі (*ст.ст. 23, 64, 433 КПК*)
- у набранні обвинувальним вироком законної сили, а у випадках відмови в порушенні кримінальної справи або її закриття за nereабілітуючими підставами – після набрання чинності відповідної постанови або ухвали суду

Схема 1.11

**Про строки розгляду судами України кримінальних
і цивільних справ: постанова Пленуму Верховного Суду
України від 1 квітня 1994 р. № 3
(витяг)**

1. Звернути увагу суддів на необхідність підвищення особистої відповідальності за своєчасний і якісний розгляд судових справ, маючи на увазі, що повний, всебічний та об'єктивний розгляд справ з дотриманням встановлених законом строків є їх обов'язком.

Навмисне порушення процесуального закону чи несумлінність, які спричинили несвоєчасний розгляд та тяганину при розгляді кримінальних або цивільних справ та істотно обмежили права і законні інтереси громадян, слід розглядати, з урахуванням конкретних обставин, як неналежне виконання професійних обов'язків судді. *Це стосується й органів дізнання, досудового слідства, прокуратури. (додано Автором)*

2. Рекомендувати головам судів вжити необхідних заходів до вдосконалення організації роботи працівників судів, зміцнення виконавчої дисципліни, посилення контролю за своєчасним розглядом судових справ, особливо за тими, за якими підсудні утримуються під вартою.

7. Судам слід неухильно виконувати вимоги **статей 352 КПК і 294 ЦПК** про направлення справ у касаційну інстанцію після закінчення строку, встановленого на оскарження чи опротестування судових рішень і виконання необхідних дій, пов'язаних з касаційним їх розглядом. Витребувані для перевірки в порядку нагляду (**ст. 386 КПК, ст. 329 ЦПК**) справи повинні надсилатися не пізніше наступного дня після отримання запиту.

8. Суди зобов'язані забезпечити своєчасне виконання судових рішень відповідно до вимог **глав 33 КПК і 44 ЦПК**.

9. Судовим колегіям Верховного Суду України при розгляді кримінальних і цивільних справ у касаційному порядку і порядку нагляду, а також суддям під час виїздів до судів для надання практичної допомоги звертати особливу увагу на дотримання процесуальних строків розгляду справ у судах.

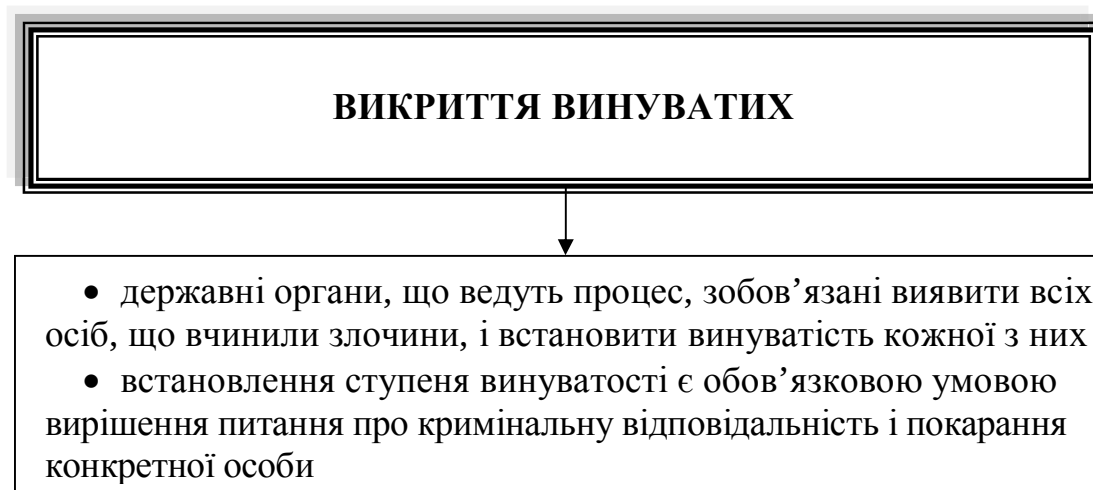

Схема 1.13

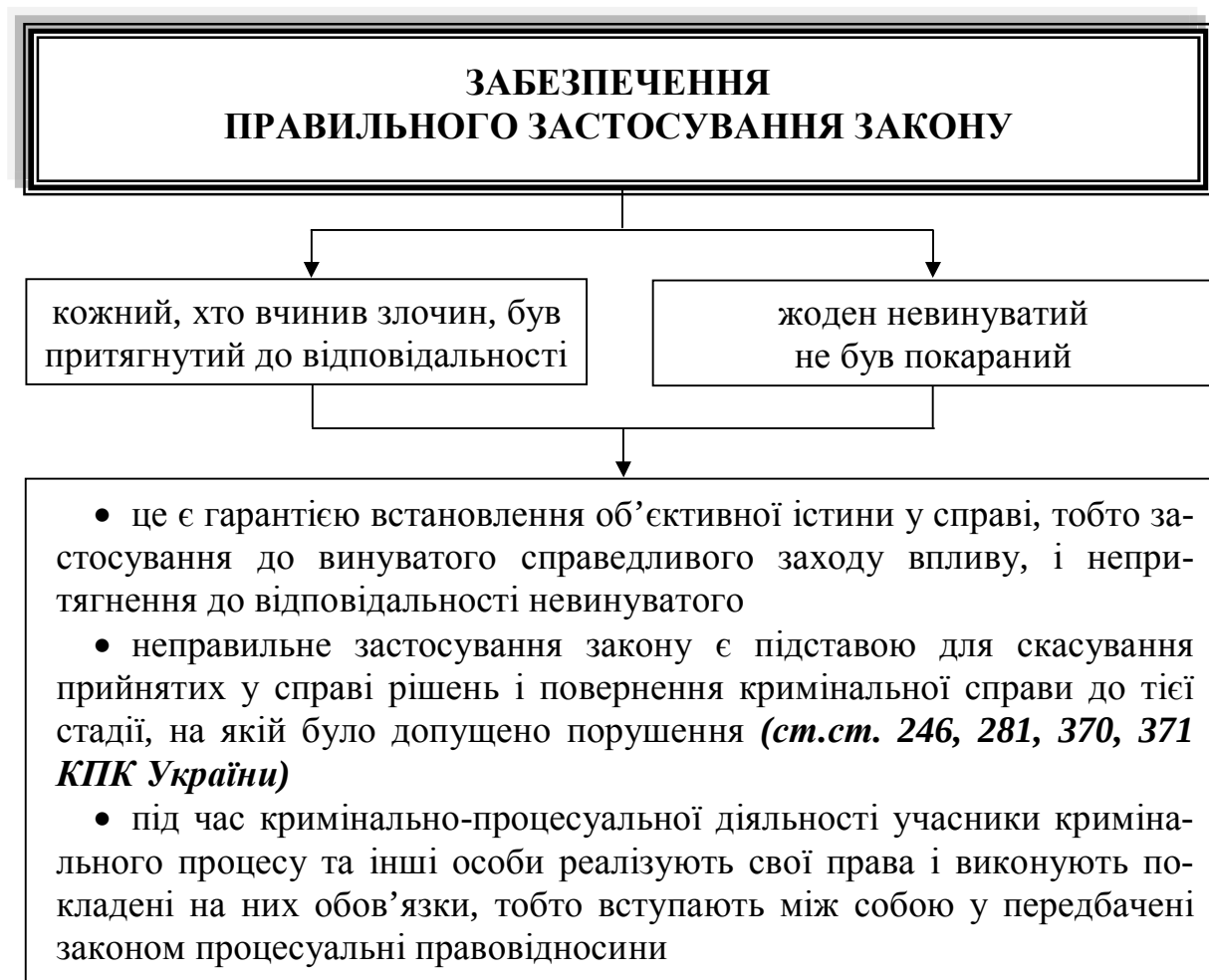

Схема 1.14

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНА ФОРМА –
це закріплена кримінально-процесуальним правом структура
всього кримінального процесу загалом і окремих його стадій,
умови, послідовність, порядок провадження процесуальних дій
та оформлення їх у правових актах

**ПОНЯТТЯ
«КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНА ФОРМА» ОЗНАЧАЄ**

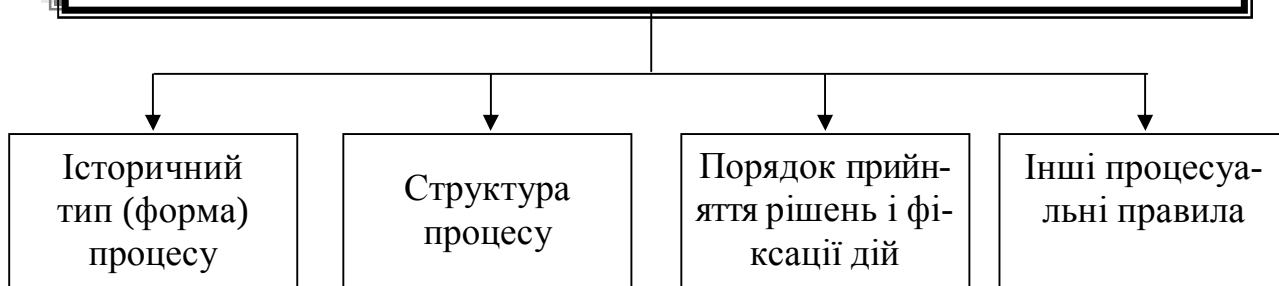

Схема 1.15

**ВИМОГИ
ДО ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ**

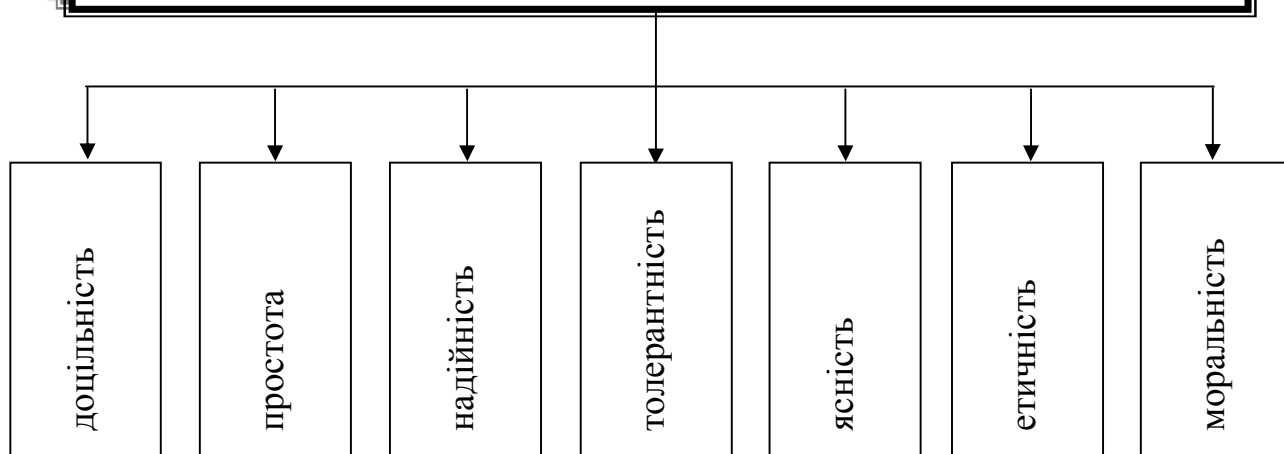

Схема 1.16

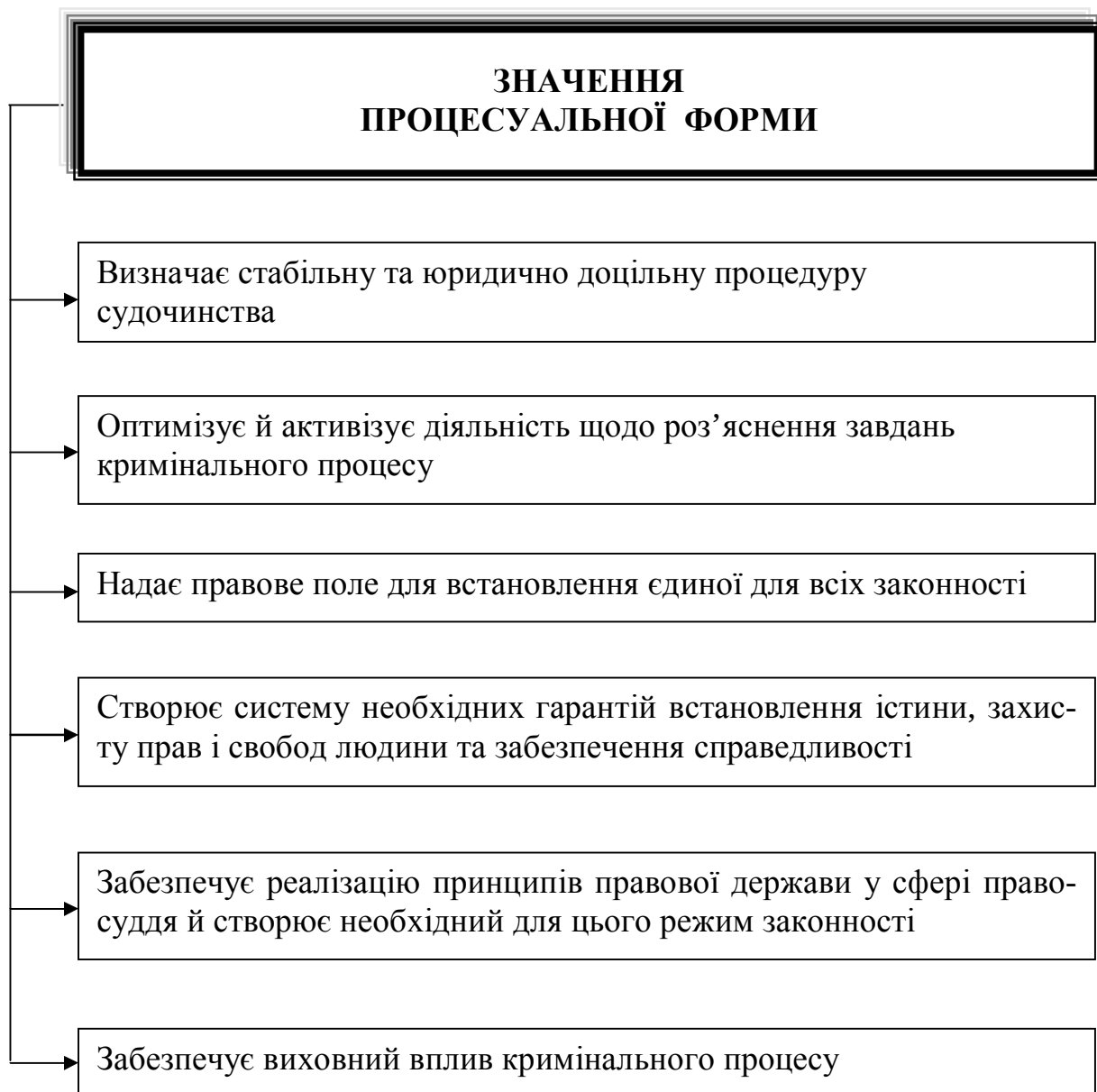

Схема 1.17

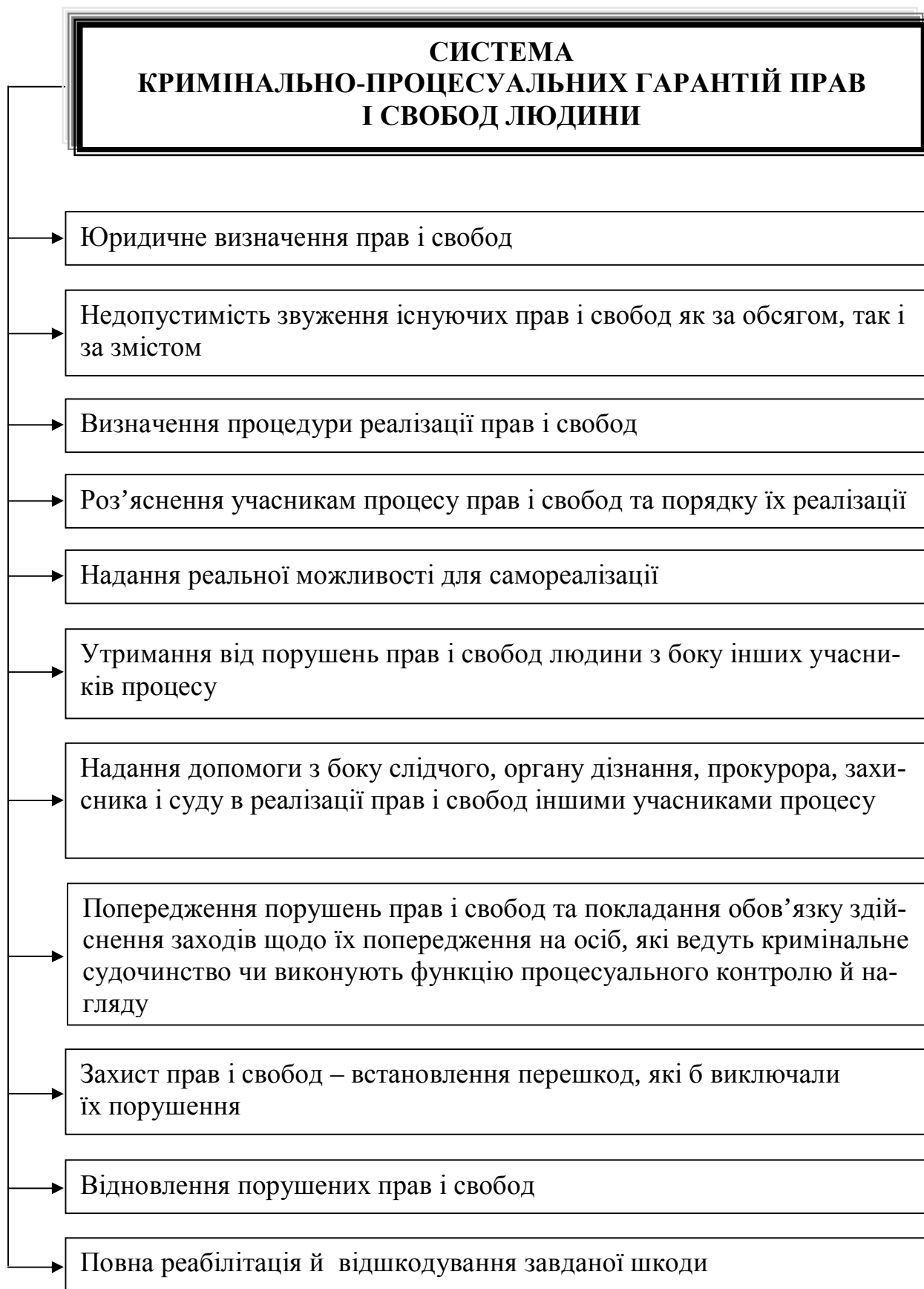

Схема 1.18

Схема 1.19

Схема 1.20

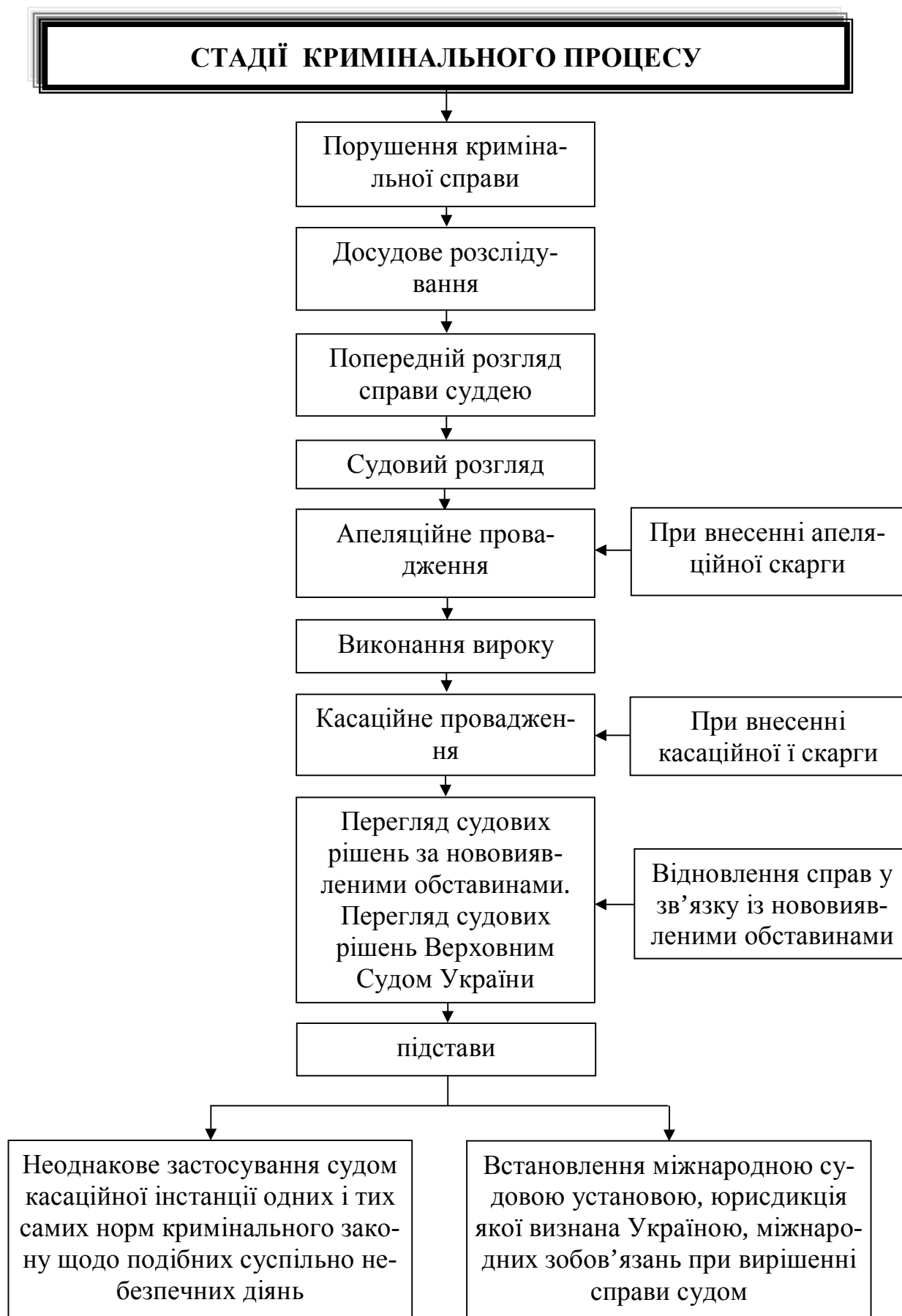

Схема 1.21

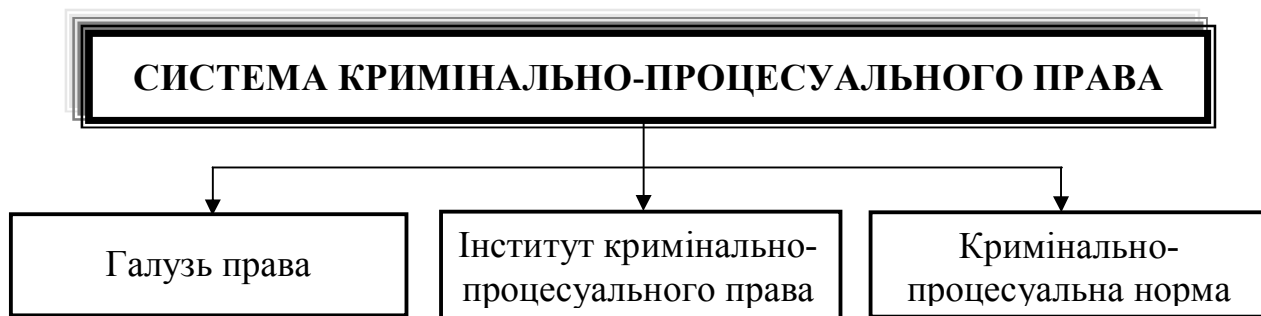

Схема 1.22

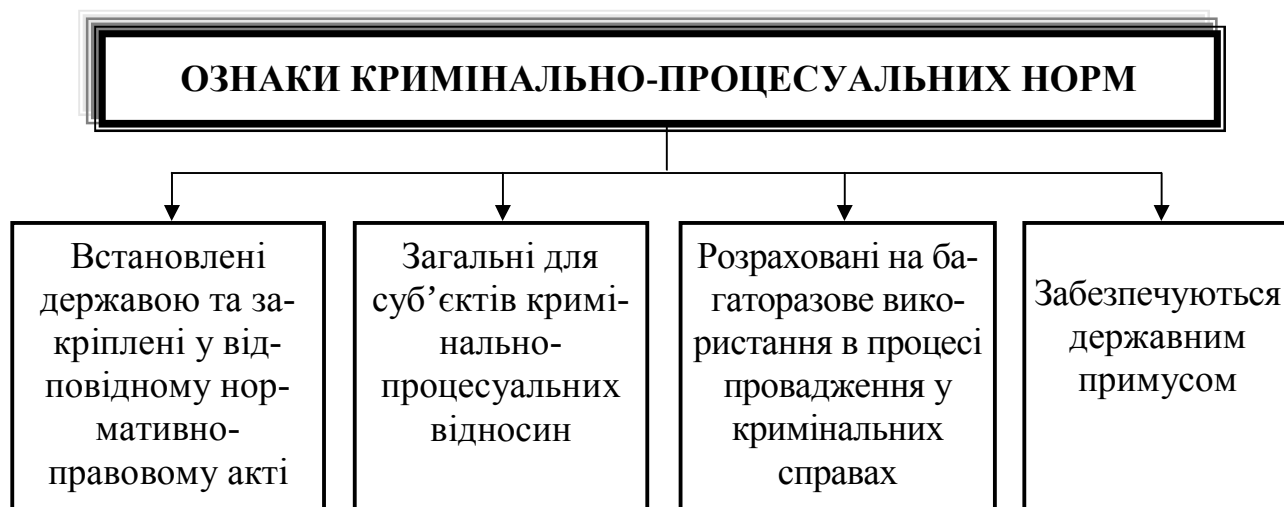

Схема 1.23

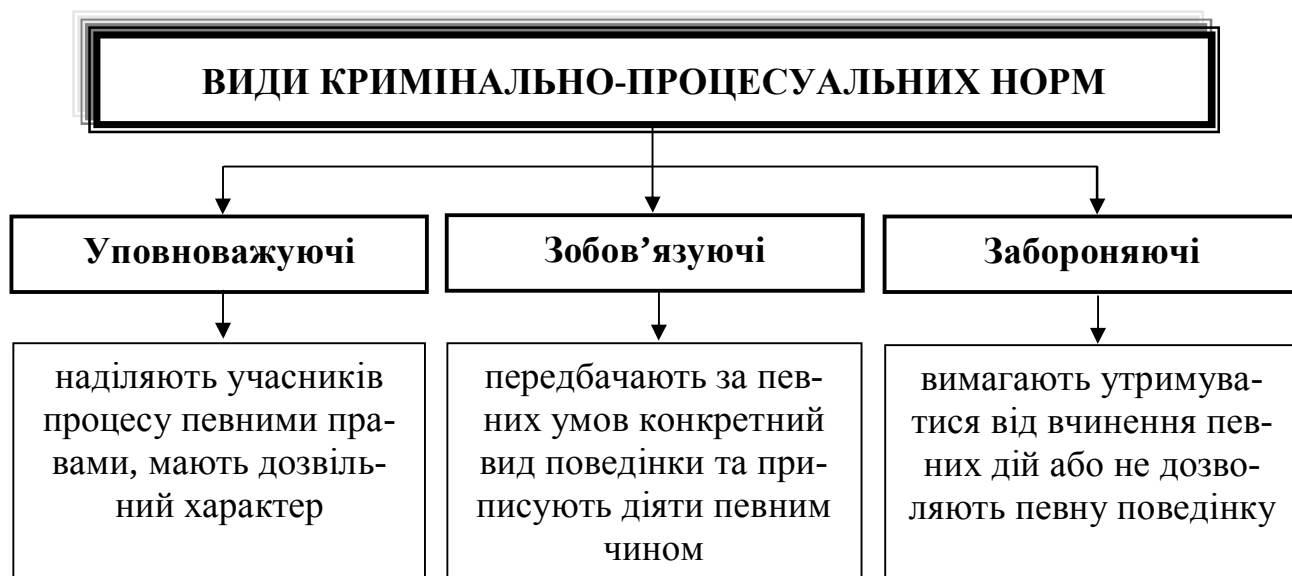

Схема 1.24

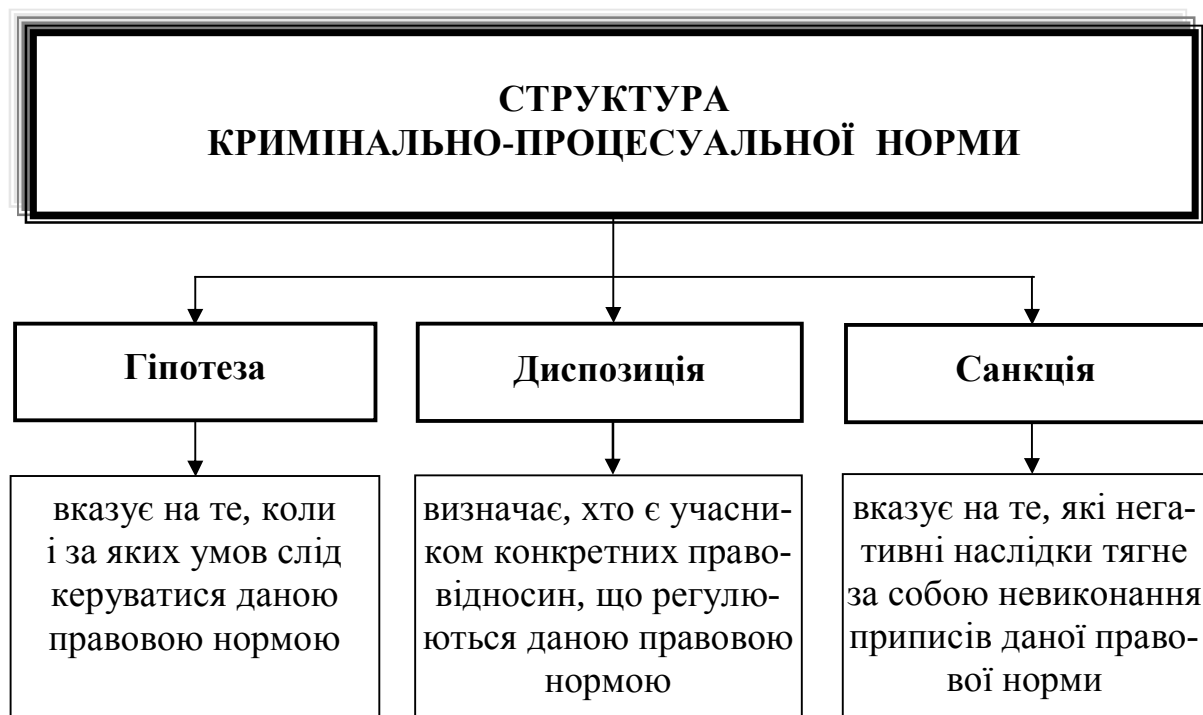

Схема 1.25

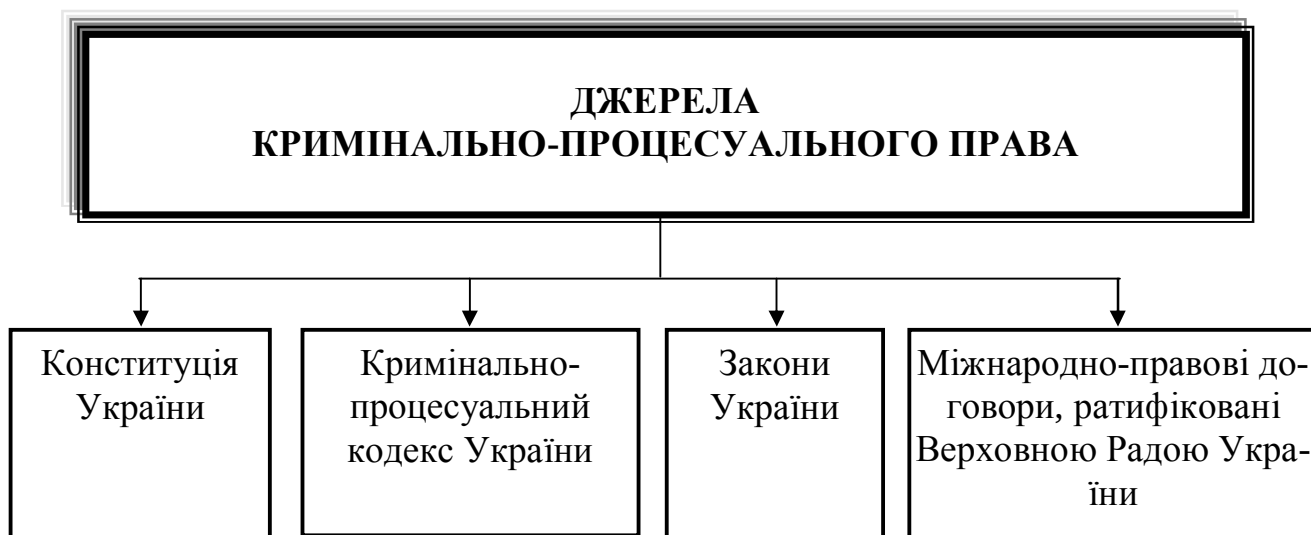

Схема 1.26

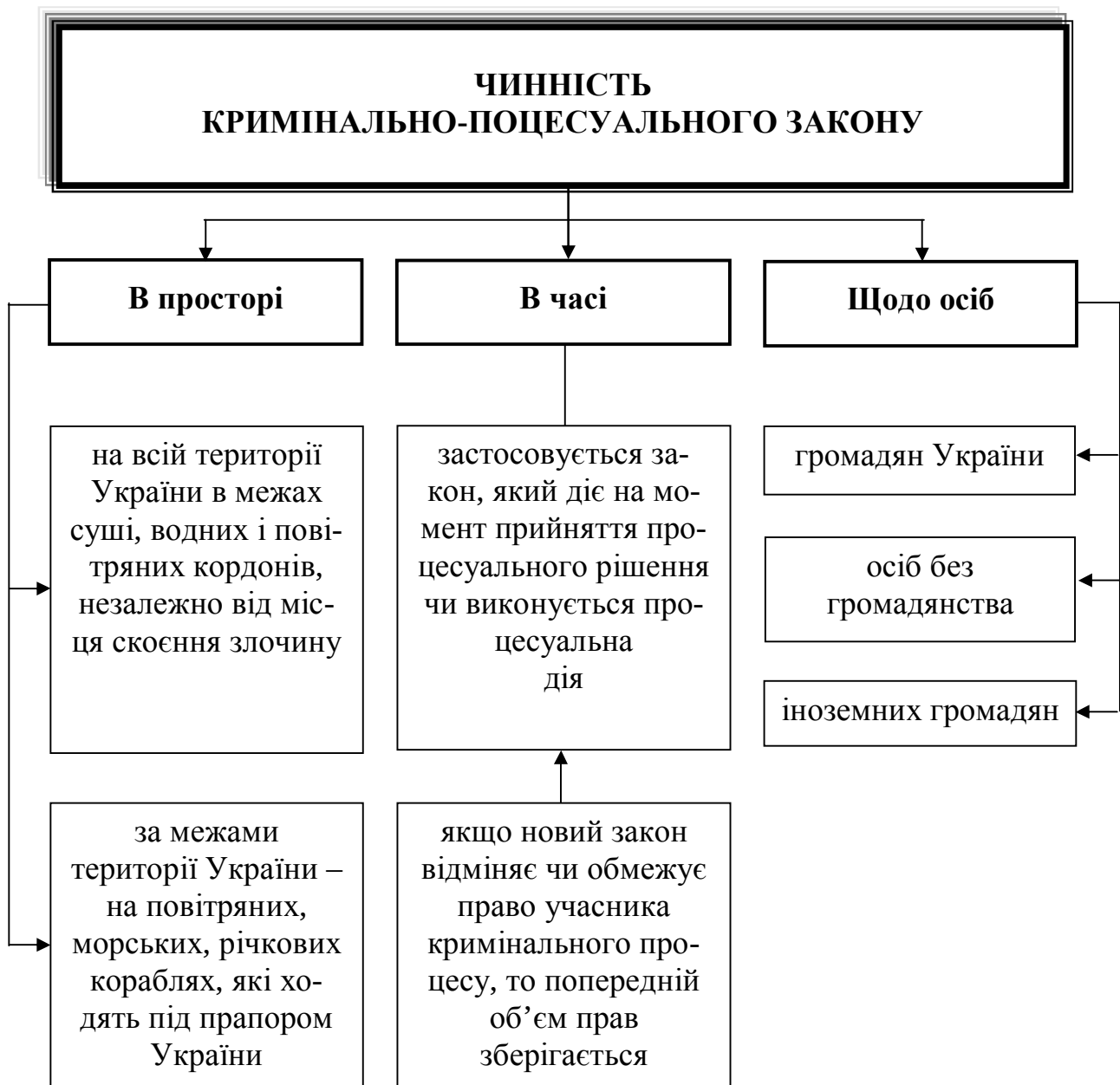

Схема 1.27

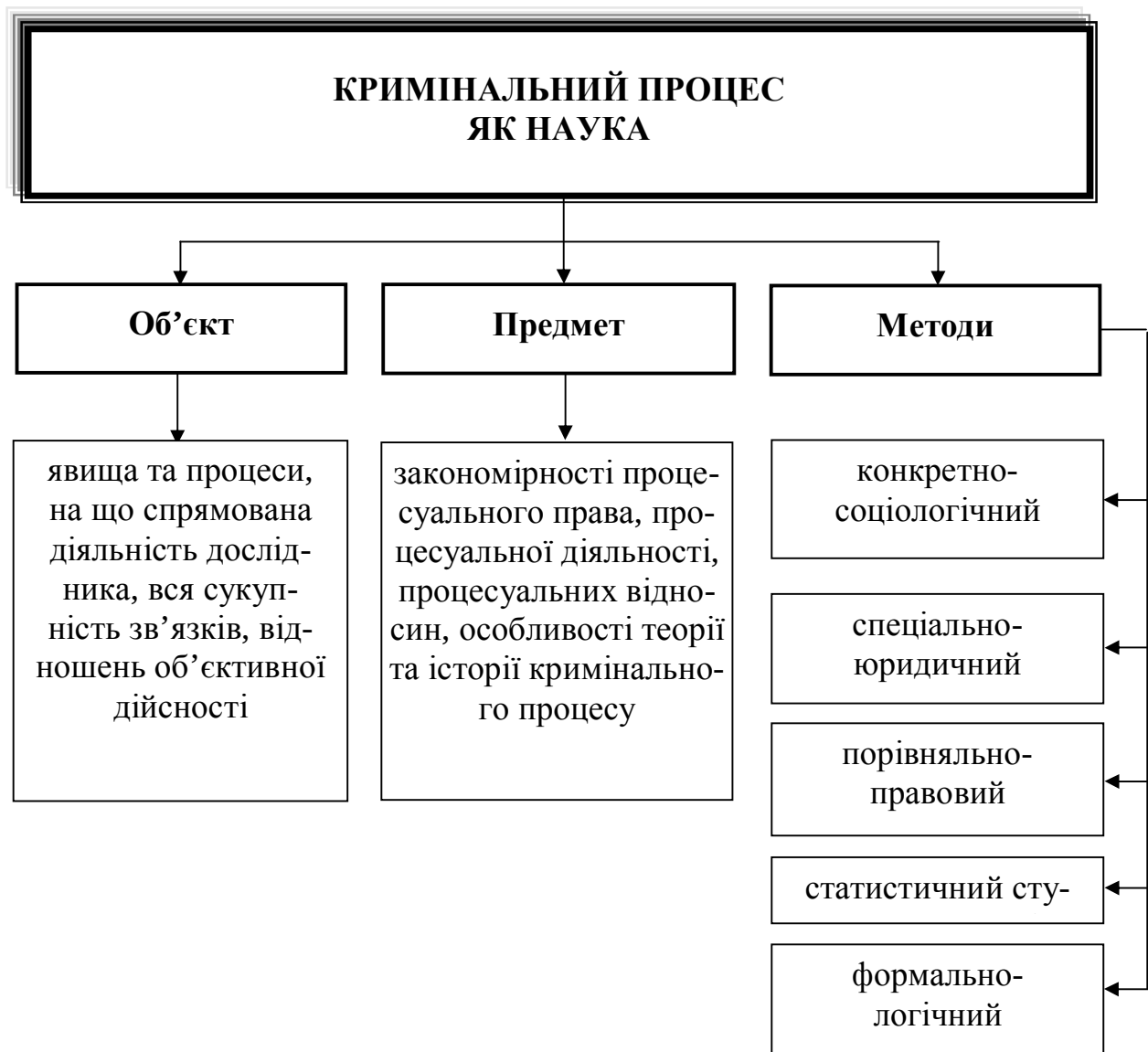

Схема 1.28

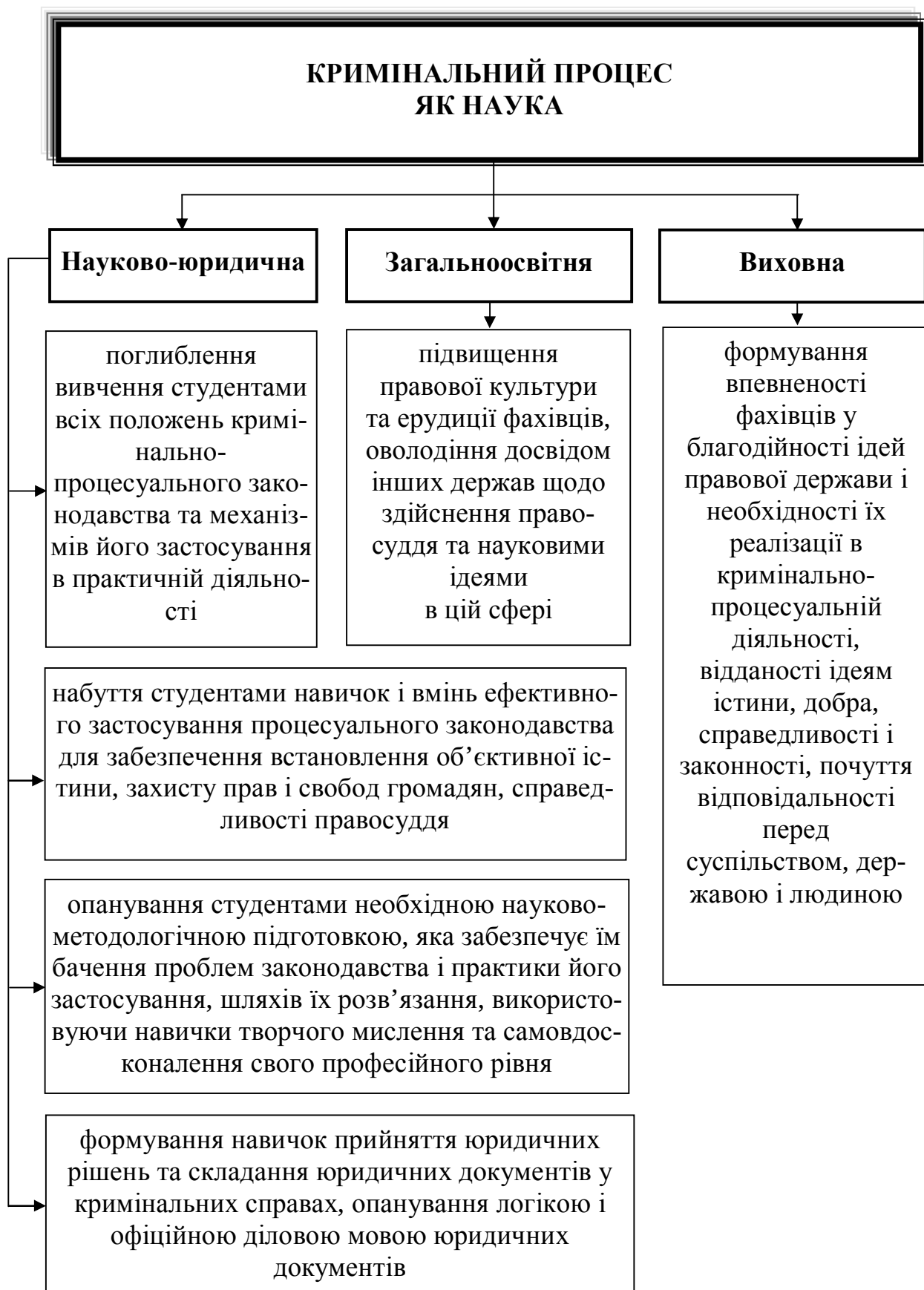

Схема 1.29

Контрольні питання:

1. В чому полягає суть кримінального процесу?
2. В яких значеннях вживається поняття «кримінальний процес»?
3. Які існують історичні форми кримінального процесу?
4. Якими є завдання кримінального процесу?
5. З яких стадій складається кримінальний процес? Їх головні завдання.
6. Охарактеризуйте структуру і види кримінально-процесуальних норм.
7. Що собою становлять кримінально-процесуальні гарантії? Які кримінально-процесуальні гарантії закріплені в Конституції?
8. Що таке процесуальна форма і яке значення вона має?
9. Які функції властиві кримінальному процесу?
10. В якому співвідношенні знаходиться кримінальний процес з іншими суспільними науками і галузями права?
11. Що вивчає наука кримінально-процесуального права?

Тема 2

ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

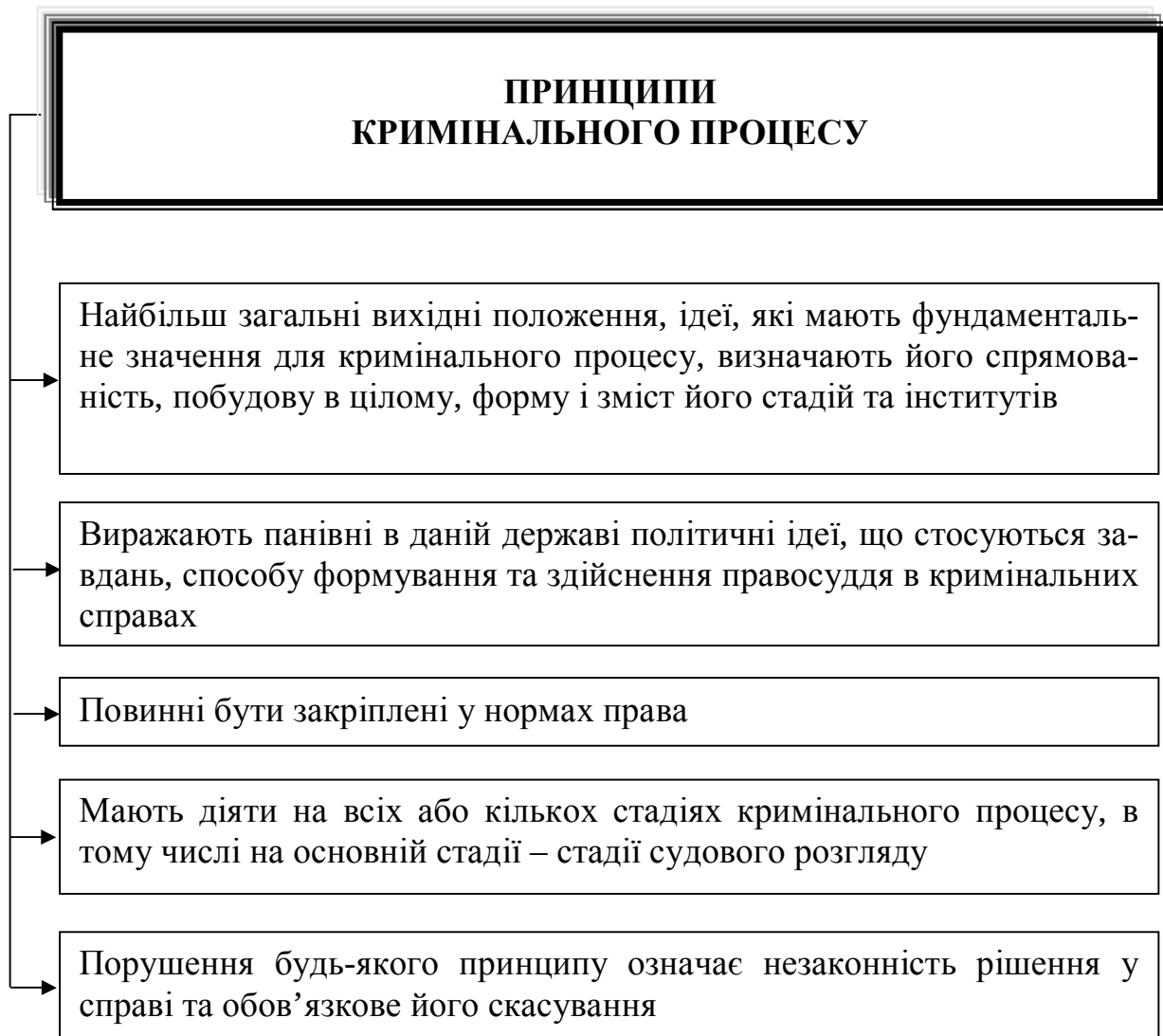

Схема 2.1

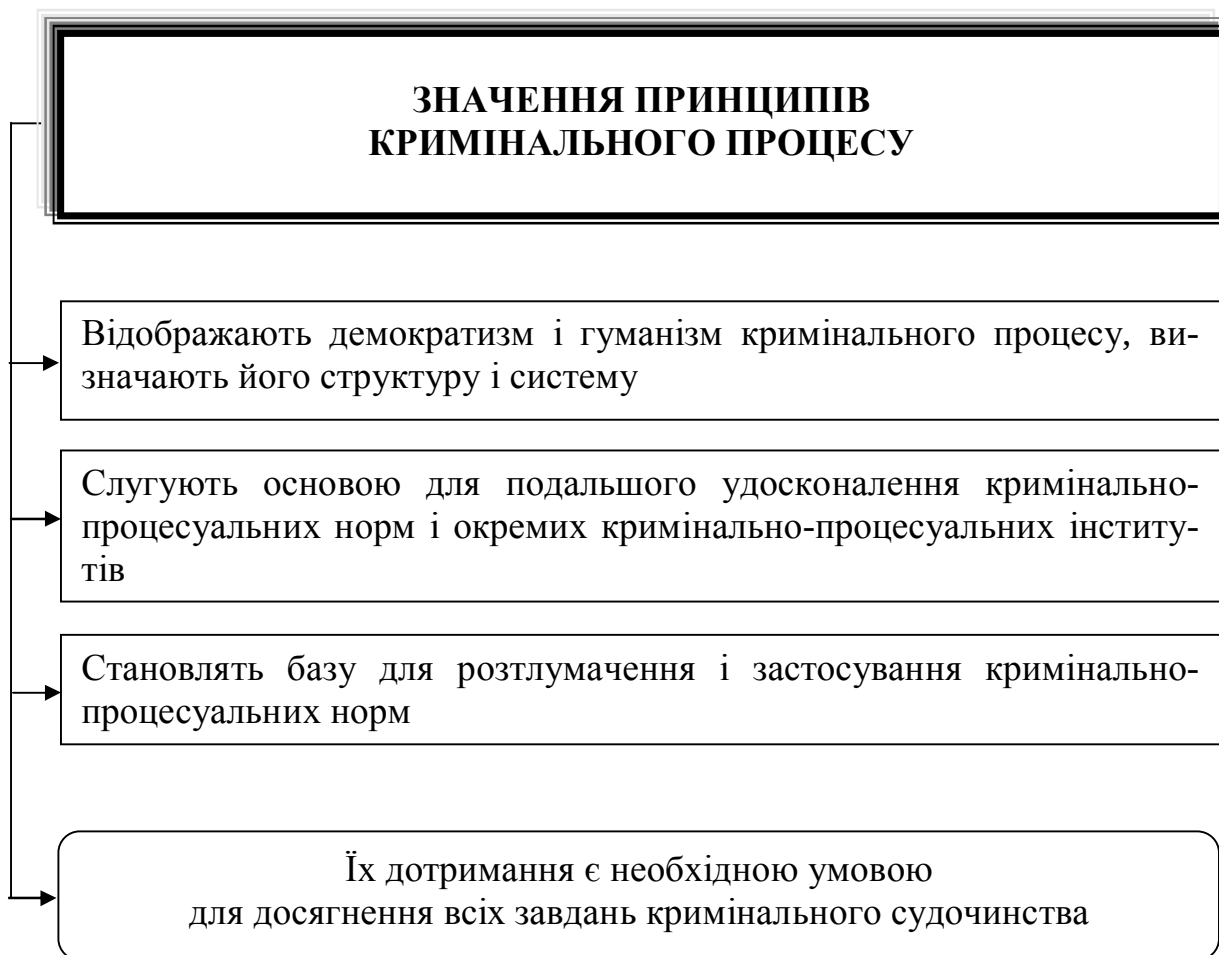

Схема 2.2

ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

- Законність
- Недоторканність особи, охорона її честі та гідності
- Недоторканність житла, охорона життя громадян, таємниця листування, телеграфних повідомлень, телефонних розмов, банківських вкладів та рахунків
- Незалежність суддів і підпорядкування їх тільки закону
- Рівність громадян перед законом і судом
- Публічний характер кримінально-процесуальної діяльності
- Гласність судового розгляду
- Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому і підсудному права на захист
- Всебічне, повне й об'єктивне дослідження обставин справи
- Одноособовий, колегіальний розгляд кримінальних справ у судах
- Національна мова судочинства
- Участь представників громадських організацій і трудових колективів у кримінальному судочинстві
- Здійснення правосуддя лише судом
- Безпосередність дослідження доказів і усність судового розгляду
- Змагальність та диспозитивність
- Вільна оцінка доказів
- Презумпція невинуватості

Схема 2.3

ПРИНЦИП ЗАКОННОСТІ – це вимога закону щодо точного і неухильного дотримання законів органами дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду, а також усіма учасниками провадження у кримінальній справі

Принципи законності реалізують:

Органи законодавчої і судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах та у відповідності до законів України (*ч. 2 ст. 6 Конституції України*)

Органи державної влади і органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачається Конституцією та законами України

Громадяни України зобов'язані неухильно дотримуватись положень Конституції та законів України (*ч. 1 ст. 68 Конституції України*)

Ніхто не може бути притягнутий як обвинувачений інакше, ніж на підставах і в порядку, встановленому законом (*ст. 5 КПК України*)

Органи дізнання, слідчий, прокурор, суд при порушенні, розслідуванні, розгляді і вирішенні кримінальних справ у межах своєї компетенції зобов'язані вжити всіх необхідних заходів та вчинити всі законні дії для розкриття злочину, викриття винних, встановлення всіх обставин справи і забезпечення прав учасників процесу, незалежно від поглядів зацікавлених осіб

Схема 2.4

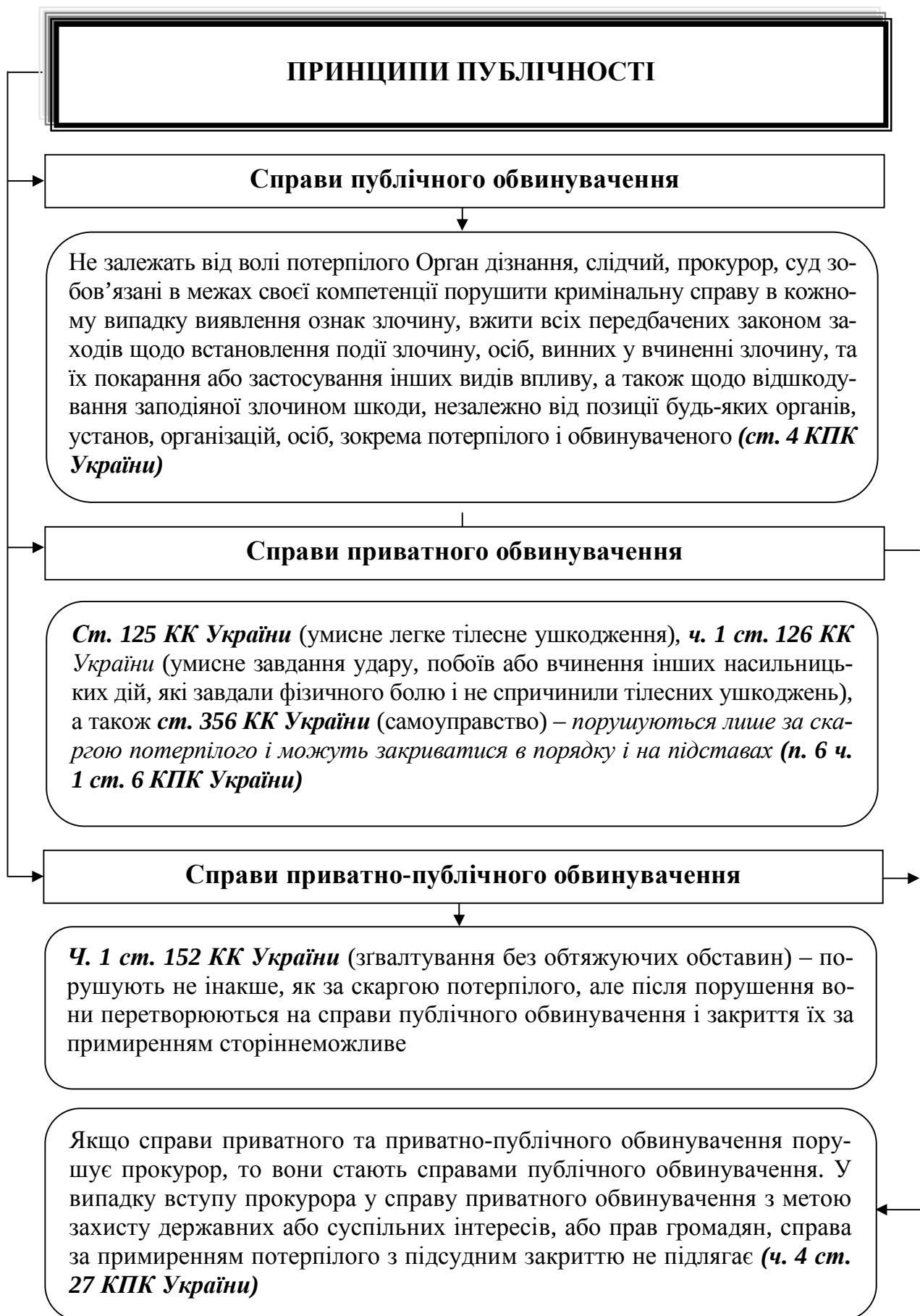

Схема 2.5

ПРИНЦИП НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ, ОХОРОНИ ЇЇ ЧЕСТІ І ГІДНОСТІ

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (**ч. 1 ст. 3 Конституції України**)

Кожний має право на повагу до своєї гідності (**ч. 1 ст. 28 Конституції України**)

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (**ч. 2 ст. 28 Конституції України**)

Кожний має право на повагу до своєї гідності (**ч. 1 ст. 28 Конституції України**)

в кримінальному процесі

Особа може бути позбавлена волі (як кримінальне покарання) тільки за обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили

Запобіжний захід взяття під варту може застосовуватись до особи не інакше, як за мотивованим рішенням суду на підставах і в порядку, встановлених у законі (**ч. 2 ст. 29 Конституції України**). Підстави і порядок обрання цього запобіжного заходу передбачені в **ст.ст. 148, 150, 155–158 КПК України**

Короткочасне затримання особи за підозрою у вчиненні злочину може провадитись тільки на підставах і в порядку, вказаних у **ст.ст. 106, 115 КПК України**. Відповідно до **ч. 3 ст. 29 Конституції України** обґрунтованість затримання повинна бути перевірена судом протягом 72 годин

Якщо особистий обшук проводиться не під час фізичного захоплення підозрюваного, затримання або арешту і не є складовою обшуку чи виїмки у приміщенні або в іншому місці, то він здійснюється за постановою органу дізнання або слідчого і тільки з санкції прокурора

Привід свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, якщо вони без поважних причин не з'явились в органи досудового розслідування або в суд, здійснюється органами внутрішніх справ лише за мотивованою постановою органу дізнання, слідчого, прокурора, судді або за ухвалою суду (**ст.ст. 70, 72, 136, 288, 290, 292 КПК України**)

Поміщення обвинуваченого у медичні заклади для проведення судово-медичної або судово-психіатричної експертизи здійснюється лише судом за поданням слідчого, погодженого з прокурором (**ст. 205 КПК України**), або за постановою судді чи ухвалою суду

Під час провадження в кримінальній справі не допускається вчинення дій, які принижують честь і гідність особи

Схема 2.6

ПРИНЦИП НЕДОТОРКАНОСТІ ЖИТЛА, ОХОРОНА ОСОБИСТОГО ЖИТТЯ ГРОМАДЯН

Відповідно до **ч. 1 ст. 30 Конституції України та ч. 1 ст. 14-1 КПК України** громадянинові гарантується недоторканність житла. Ніхто не має права безперешкодно увійти в житло проти волі осіб, які проживають в ньому

У невідкладних випадках, пов'язаних з рятуванням людей і майна або з безпосереднім переслідуванням осіб, що підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший встановлений порядок проникнення у житло або інше володіння особи, проведення в них обшуку, виїмки або огляду (**ч. 2 ст. 30 Конституції України**).

Житло

Призначене для постійного проживання осіб

Його частини, які використовуються для відпочинку

Використовуються для задоволення інших власних потреб

Його частини, які використовуються для зберігання майна

Призначене для тимчасового проживання осіб

Схема 2.7

ГАРАНТІЇ ОХОРОНИ ОСОБИСТОГО ЖИТТЯ ГРОМАДЯН У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

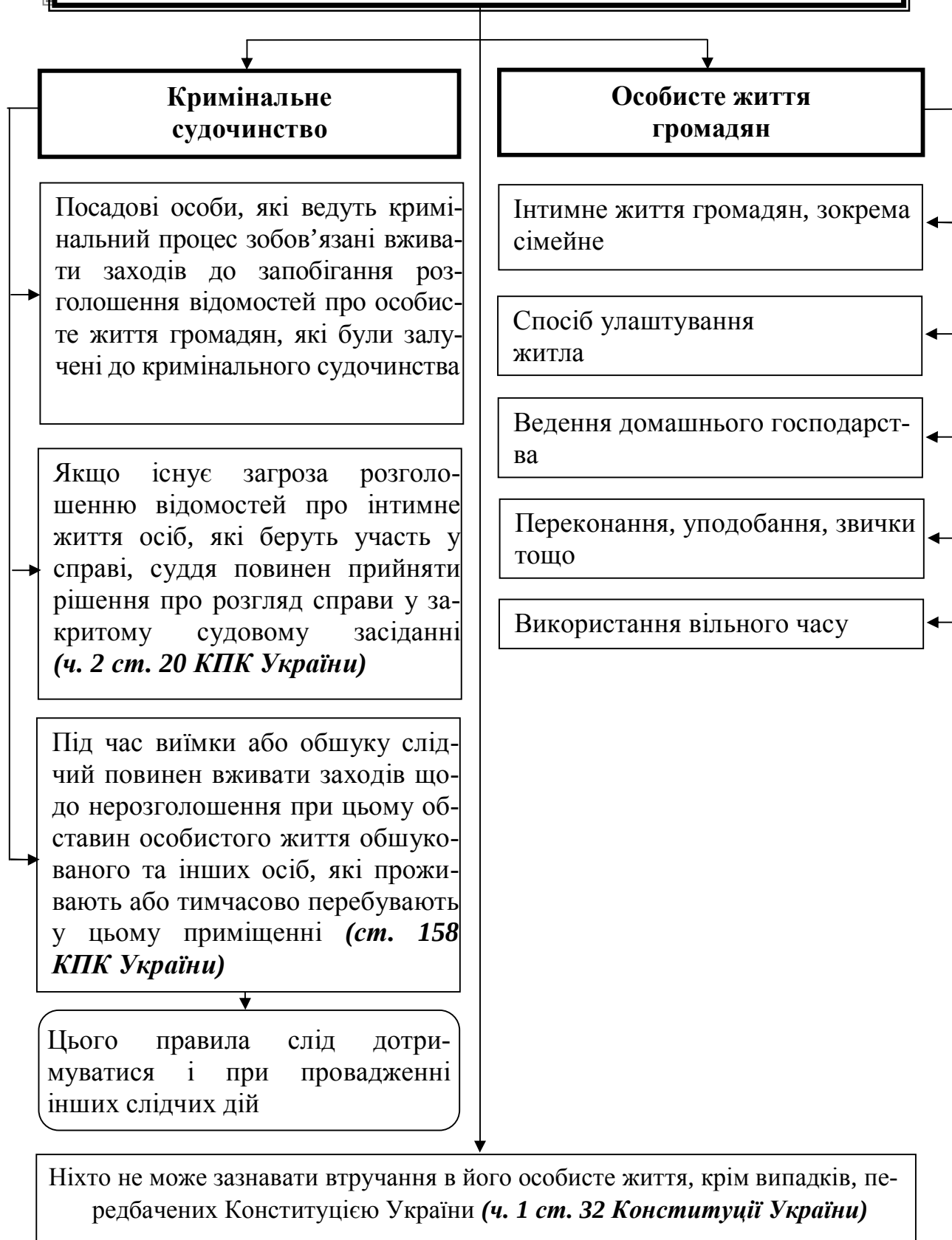

Схема 2.8

Схема 2.9

**ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ
У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ НА ЗАСАДАХ РІВНОСТІ
ГРОМАДЯН ПЕРЕД ЗАКОНОМ І СУДОМ**

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (**ч. 2 ст. 24 Конституції України**)

Люди є вільними та рівними щодо своєї гідності та прав (**ст. 21 Конституції України**)

Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом – один з основних принципів судочинства (**п. 2 ст. 129 Конституції України**)

Громадяни мають рівні конституційні права та свободи і є рівними перед законом (**ч. 1 ст. 24 Конституції України**)

Ці вимоги поширюються на все провадження у справі, а не лише на судові стадії.

Порушення принципу рівності громадян перед законом і судом тягне за собою кримінальну відповідальність – **ст. 161 КК України**.

Схема 2.10

ПРИНЦИПИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ І ПІДКОРЕННЯ ЇХ ЛИШЕ ЗАКОНУ

Відповідно до **ст. 126 Конституції України** незалежність і недоторканість суддів гарантується Конституцією і законами України. Вплив на суддів забороняється

При здійсненні правосуддя, щодо кримінальних справ судді і народні засідателі незалежні і підпорядковуються лише закону. судді і народні засідателі вирішують кримінальні справи на основі закону, в умовах, що виключають сторонній вплив на суддів (**ст. 18 КПК України**).

При вирішенні кримінальних справ будь-яке втручання у діяльність суду з боку громадян, громадських організацій, посадових осіб, державних органів не допускається

Суддя при здійсненні правосуддя і прийнятті рішення у справі повинен керуватися лише законом, виходити зі свого внутрішнього переконання, ґрунтуючись на всебічному, об'єктивному і повному дослідженні всіх обставин справи

Судді при вирішенні кримінальних справ незалежні від висновків досудового розслідування, а також від правової позиції прокурорів, захисників та інших учасників судового розгляду

Ніхто не має права вказувати суддям, як вони повинні вирішувати справу, який вирок винести, кого засудити. Яке покарання призначити

Вищестоящий суд, скасовуючи вирок суду першої інстанції і повертаючи справу на новий розгляд в іншому складі суддів, не має права вказувати, як вони повинні її вирішити

Незалежність самого складу суду, зокрема, народних засідателів, від судді, суду, тобто можливість кожного з них вільно брати участь у дослідженні доказів, обговоренні і вирішенні справи

Схема 2.11

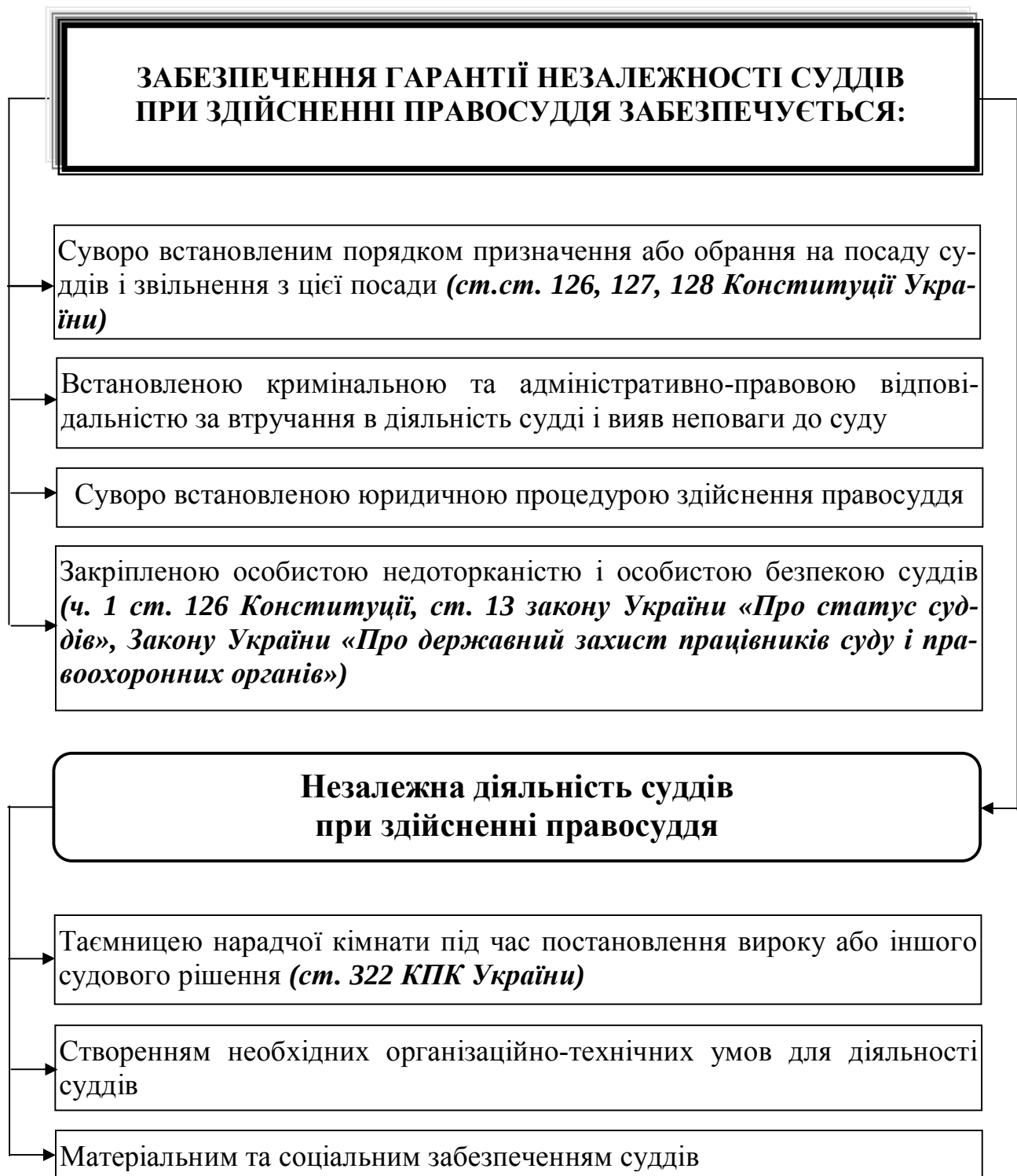

Схема 2.12

ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОЇ МОВИ СУДОЧИНСТВА

Державною мовою в Україні є українська мова –
ч. 1 ст. 10 Конституції України

Якщо справу розглянуто без участі перекладача у тих випадках, коли підсудний не володіє мовою, якою проводиться судочинство, – це є істотним порушенням (**відповідно до п. 5 ч. 2 ст. 370 КПК України**), яке тягне безумовне скасування вироку

Судочинство проводиться українською мовою або мовою більшості населення даної місцевості (**ч. 1 ст. 19 КПК України**)

Недотримання принципу національної мови судочинства тягне за собою скасування прийнятих у справі рішень. Кримінальна справа підлягає поверненню на додаткове досудове розслідування (п/п «в» п. 13 постанови № 3 Пленуму ВСУ «Про застосування судами України кримінально-процесуального законодавства, яке регулює повернення справ на додаткове розслідування» від 25 березня 1988 року)

Слідчі та судові документи, відповідно до встановленого законом порядку, вручаються обвинуваченому в перекладі його рідною мовою або іншою мовою, якою він володіє (**ч. 3 ст. 19 КПК України**)

Обвинуваченому вручаються у перекладі його рідною мовою тільки ті процесуальні документи, копії яких повинні обов'язково надаватися йому, наскільки того вимагає закон (постанова про притягнення як обвинуваченого – **ч. 2 ст. 140 КПК України**, обвинувальний висновок – **ст. 254 КПК України**, вирок – **ст. 344 КПК України**)

Особам, які беруть участь у справі і не володіють мовою, якою проводиться судочинство, забезпечується право робити заяви, давати показання, заявляти клопотання, знайомитися з усіма матеріалами справи, виступати в суді рідною мовою і користуватися послугами перекладача (**ч. 2 ст. 9 КПК України**)

Схема 2.13

ГЛАСНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

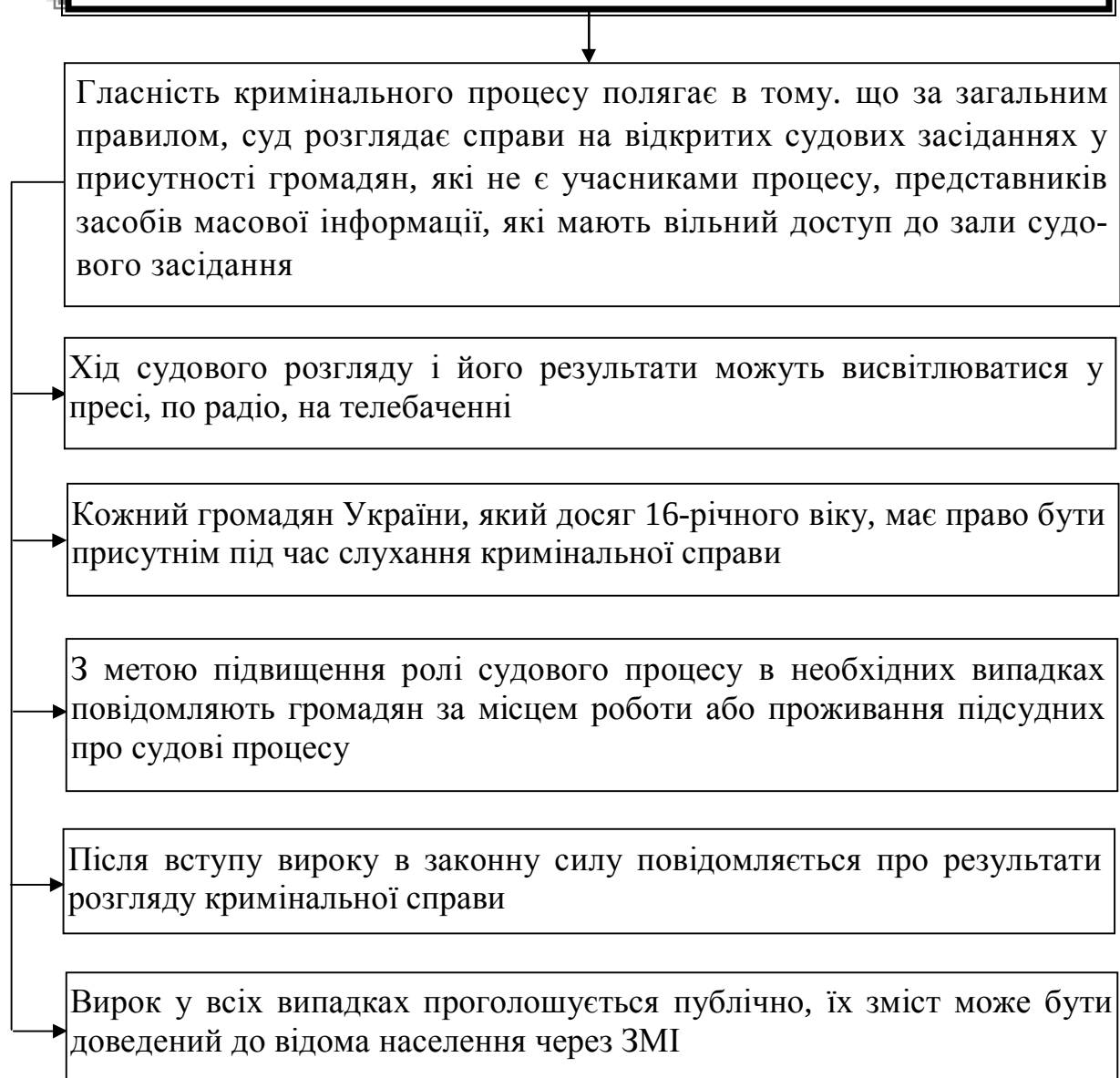

Схема 2.14

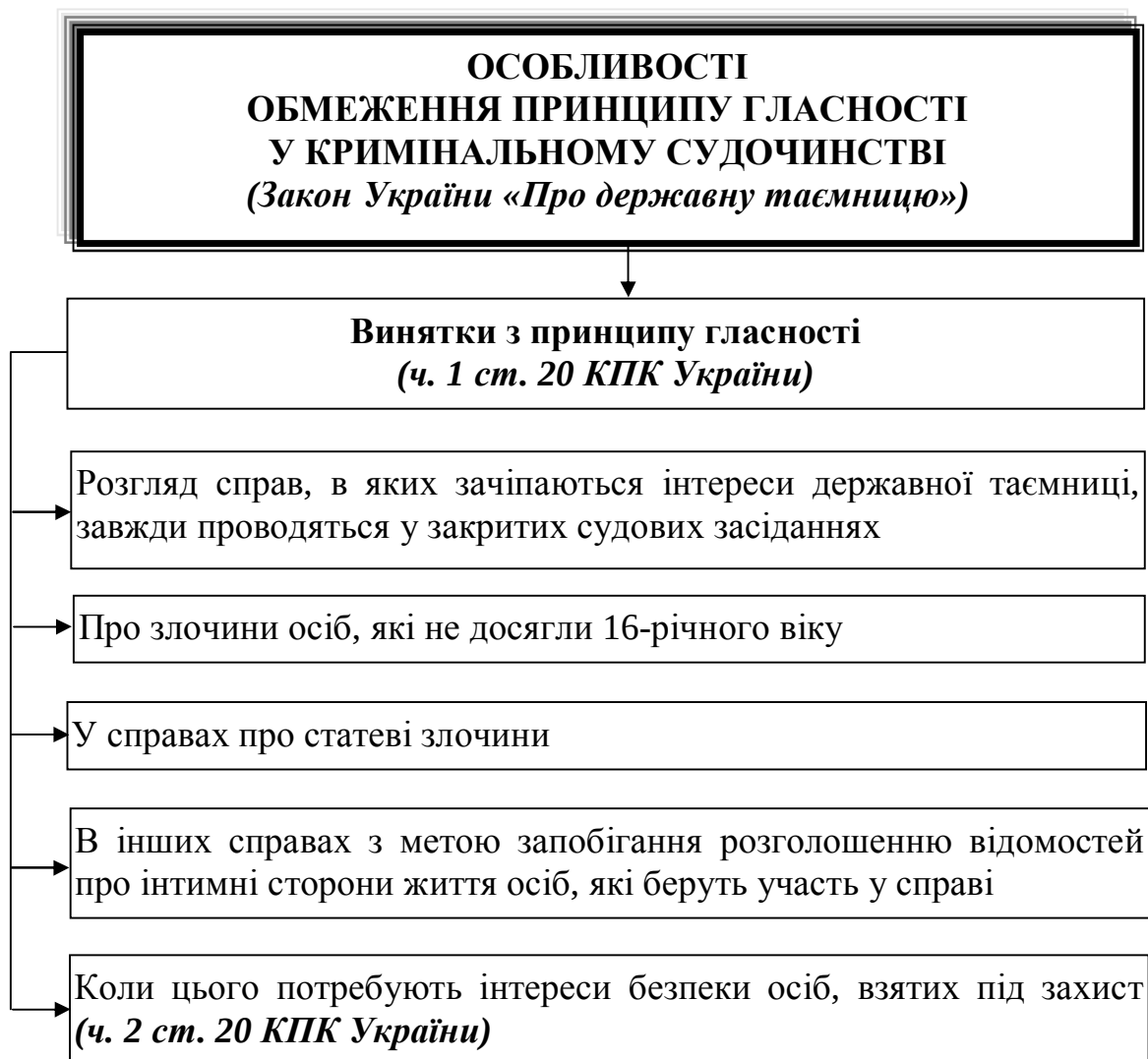

Схема 2.15

ПРИНЦИПИ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ

Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено у законному порядку і встановлено обвинувальний вироки суду (**ч. 1 ст. 62 Конституції України**).

Ніхто не може бути визнаний винним у вчиненні злочину, а також підданий кримінальному покаранню інакше, як за вироком суду й відповідно до закону (**ч. 2 ст. 15 КПК України**)

Обвинувачення не може ґрунтуватись на доказах, отриманих незаконним шляхом, а також на припущеннях

Всі сумніви стосовно вини особи тлумачаться на її користь (**ч. 2 ст. 327 КПК України**)

Недоведена винуватість має юридично те значення, що і доведена винуватість

Обвинувачений не зобов'язаний доводити свою винуватість

Обов'язок доводити вину обвинуваченого лежить на обвинувачеві (**ч. 2 ст. 62 Конституції України**)

Забороняється перекладати обов'язок доказування на обвинуваченого слідчим, прокурором, особою яка провадить дізнання, суддею, судом (**ч. 2 ст. 22 КПК України**)

Схема 2.16

ПРИНЦИП ВСЕБІЧНОГО, ПОВНОГО Й ОБ'ЄКТИВНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОБСТАВИН СПРАВИ

Схема 2.17

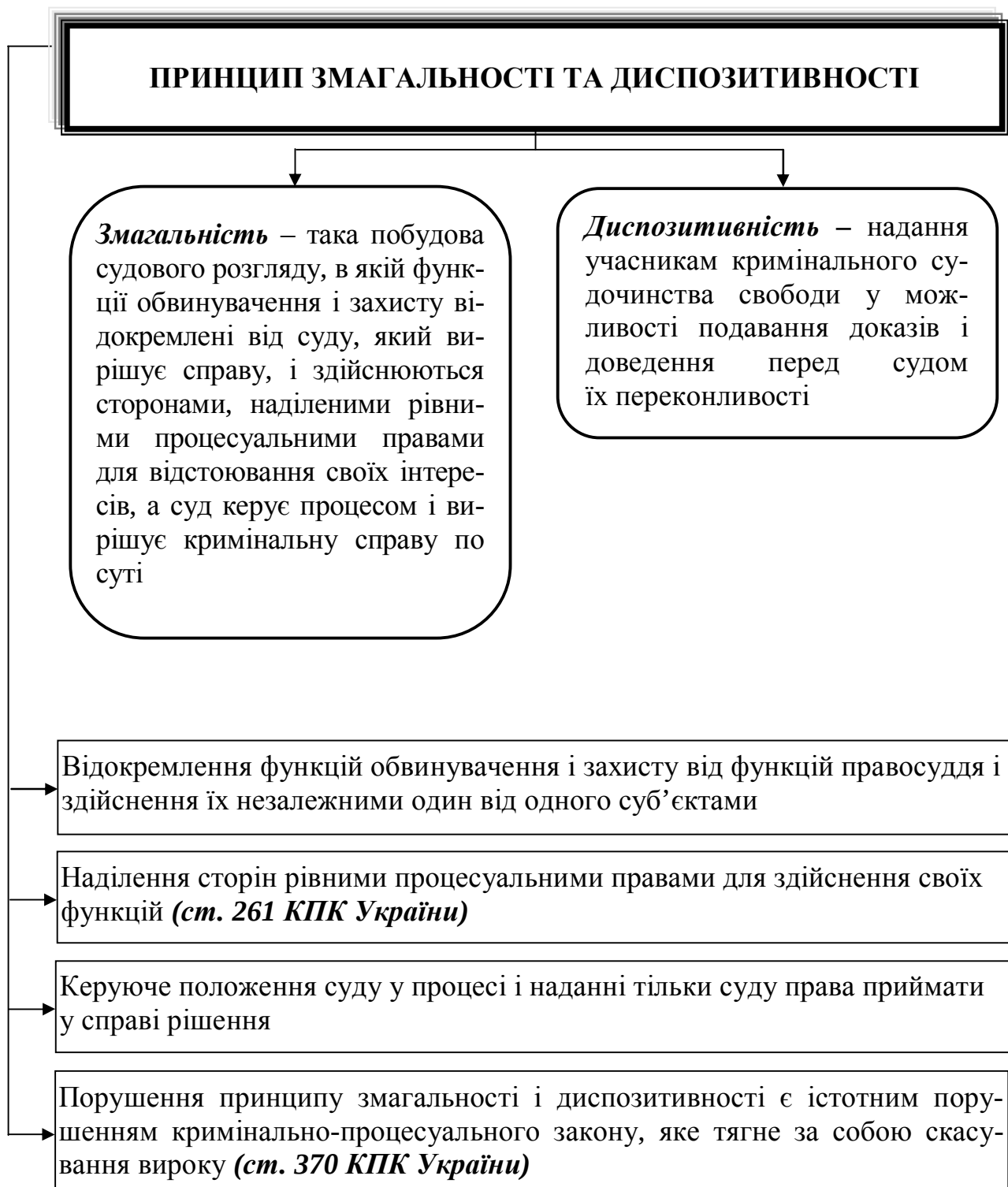

Схема 2.18

ПРИНЦИП ВІЛЬНОЇ ОЦІНКИ ДОКАЗІВ

Ніякі докази для суду, прокурора, слідчого, особи, яка провадить дізнання не мають наперед встановленої сили (*ст. 67 КПК України*)

Будь-які показання підозрюваного й обвинуваченого підлягають перевірці; визнання ними своєї вини може бути покладено в основу обвинувачення тільки при підтвердженні цього визнання сукупністю доказів, що є в справі (*ч. 2 ст. 73, ч. 2 ст. 74 КПК України*)

Внутрішнє переконання слідчого, прокурора, суду, особи, яка провадить дізнання у справі повинно ґрунтуватись на всебічному, повному й об'єктивному розгляді всіх обставин справи в їх сукупності, і керуватися вони повинні законом

Висновок експерта є необов'язковим для особи для особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора та суду (*ч. 4 ст. 75 КПК України*)

Всі рішення, які приймаються у справі, повинні бути мотивованими і ґрунтуватись на аналізі всіх доказів, що є у справі, а не на враженнях, міркуваннях, припущеннях цих органів.

Схема 2.19

**ПРИНЦИП БЕЗПОСЕРЕДНОСТІ ТА УСНОСТІ
СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ (ч. 1 ст. 257 КПК України)**

Суд першої інстанції при розгляді справи повинен безпосередньо дослідити докази у справі

→ Допитати підсудних, потерпілих, свідків

→ Оглянути речові докази

→ Заслухати висновки експертів

→ Оголосити протоколи та інші документи

Усність процесу – це форма спілкування суду та учасників судового розгляду, усне обговорення всіх обставин кримінальної справи, заявлення клопотань, усне давання показань підсудним, потерпілим, свідками, експертами, оголошення документів, що є у справі. Також до цього принципу належать і випадки коли:

**ВИНЯТКИ
(ст. 301, 306 КПК України)**

→ Дозволяється оголошення показань підозрюваного і свідка, які були дані під час дізнання, досудового слідства або на суді, при наявності істотних суперечностей між показаннями, які вони дали на суді і під час досудового розслідування

→ Коли підсудний відмовився дати показання на судовому слідстві або справа розглядається за його відсутності

→ Коли явка свідка з тих або інших причин неможлива

→ Якщо при відкладенні розгляду справи свідок був допитаний, то при розгляді цієї справи в тому ж складі суду повторний виклик свідка не обов'язковий і його показання можуть бути оголошені коли здійснюються заходи безпеки стосовно свідка і суд звільняє його від обов'язку з'являтися в судові засідання за наявності підтвердження показань, даних ним раніше

Право свідка, даючи показання в суді, мати при собі нотатки у тих випадках, коли показання стосуються будь-яких розрахунків та інших даних, які важко тримати у пам'яті (**ч. 1 ст. 305 КПК України**)

Обвинуваченому і свідку на їх прохання надається можливість написати свої показання власноручно, про що робиться відмітка в протоколі допиту (**ст. 146, ч. 3 ст. 170 КПК України**)

Порушення даного принципу є підставою для скасування вироку або ухвали суду

Схема 2.20.

**ПІДОЗРЮВАНИЙ, ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЧИ ПІДСУДНИЙ МАЄ
ПРАВО НА ЗАХИСТ (ч. 2 ст. 63 конституції України)**

Підозрюваний і обвинувачений як суб'єкти кримінального судочинства на кожній його стадії наділяються такою сукупністю процесуальних прав, яка дозволяє їм особисто захищатись від висунутих проти них підозр і обвинувачень у вчиненні злочину і відстоювати свої законні інтереси у кримінальній справі (*ст.ст. 43, 43¹, 142, 263 КПК України*)

Закон надає вказаним особам можливість користуватись допомогою захисника

Закон визначає неможливим здійснення правосуддя у справі без участі захисника у певних випадках (*ст. 45 КПК України*)

Особа, яка проводить дізнання, слідчий, прокурор, суддя і суд зобов'язані до першого допиту підозрюваного, обвинуваченого і підсудного роз'яснити їм право мати захисника і скласти про це протокол, а також надати підозрюваному, обвинуваченому і підсудному можливість захищатись встановленими законодавством засобами від пред'явленого обвинувачення та забезпечити охорону їх особистих і майнових прав

Схема 2.21

Контрольні питання:

1. Що таке принципи кримінального процесу і яке їх значення?
2. Який зміст принципу законності в кримінальному процесі?
3. В чому полягає суть принципу публічного характеру кримінально-процесуальної діяльності?
4. Що означає недоторканність особи, її честі і гідності?
5. В чому полягає суть принципу недоторканності житла, охорони життя громадян, таємниці листування, телеграфних повідомлень, телефонних розмов?
6. Що означає принцип незалежності суддів і підпорядкування їх тільки закону?
7. В чому полягає суть принципу рівності громадян перед законом і судом?
8. Якою мовою проводиться судочинство у кримінальних справах в Україні?
9. В яких випадках принцип гласності судового розгляду обмежується?
10. Чи розповсюджується принцип гласності на попереднє розслідування кримінальної справи?
11. В чому полягає зміст принципу забезпечення підозрюваному, обвинуваченому і підсудному права на захист?
12. Яке визначення і юридичний зміст презумпції невинуватості?
13. Що означає встановлення об'єктивної істини в справі?
14. Яке значення принципу змагальності?
15. Які кримінальні справи розглядаються одноособово суддею?
16. В яких формах приймає участь у кримінальному процесі громадськість?
17. В чому полягає принцип вільної оцінки доказів?
18. Що означає безпосередність і усність у кримінальному процесі?

Тема 3

СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

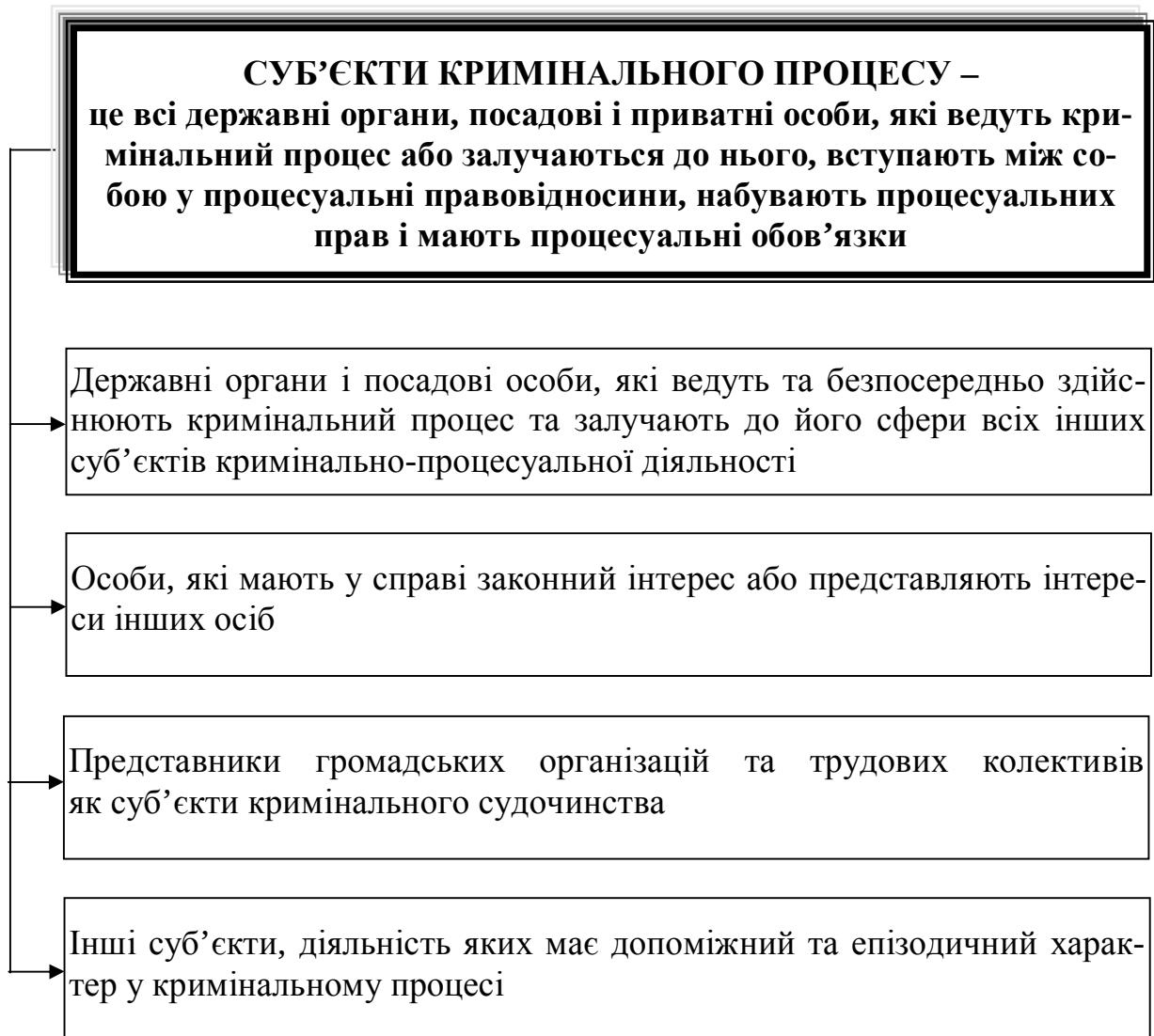

Схема 3.1

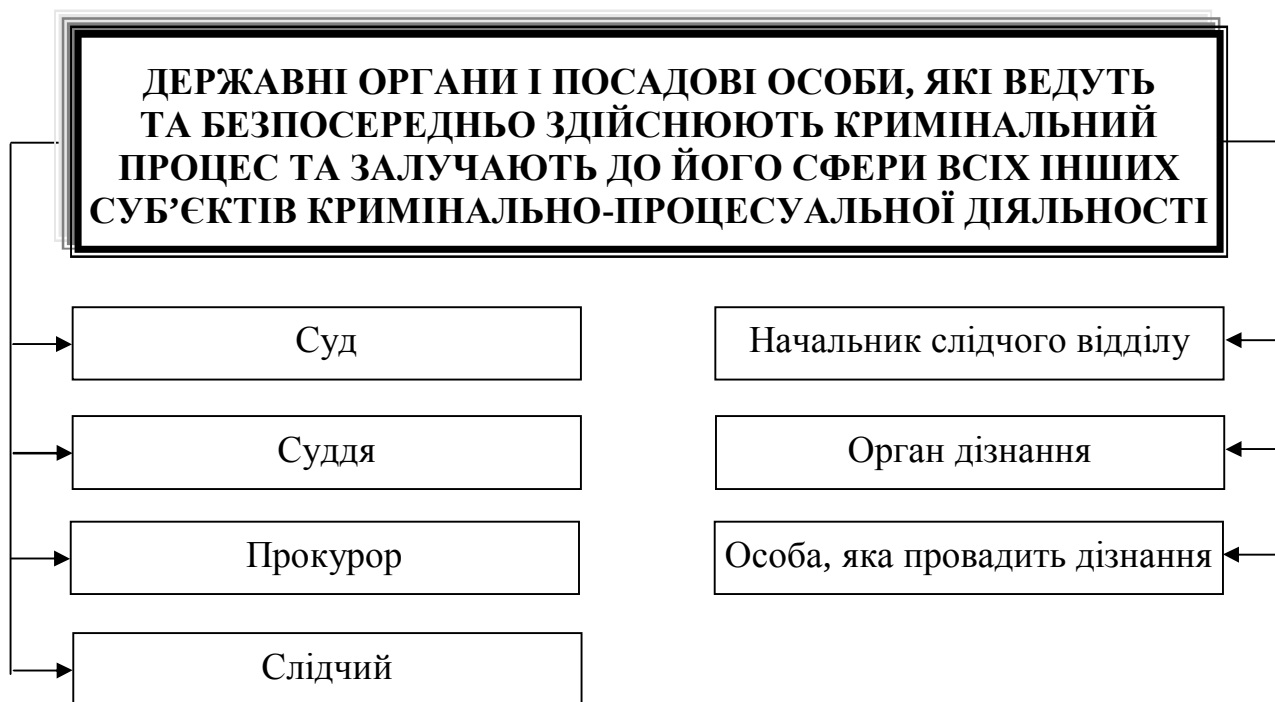

Схема 3.2

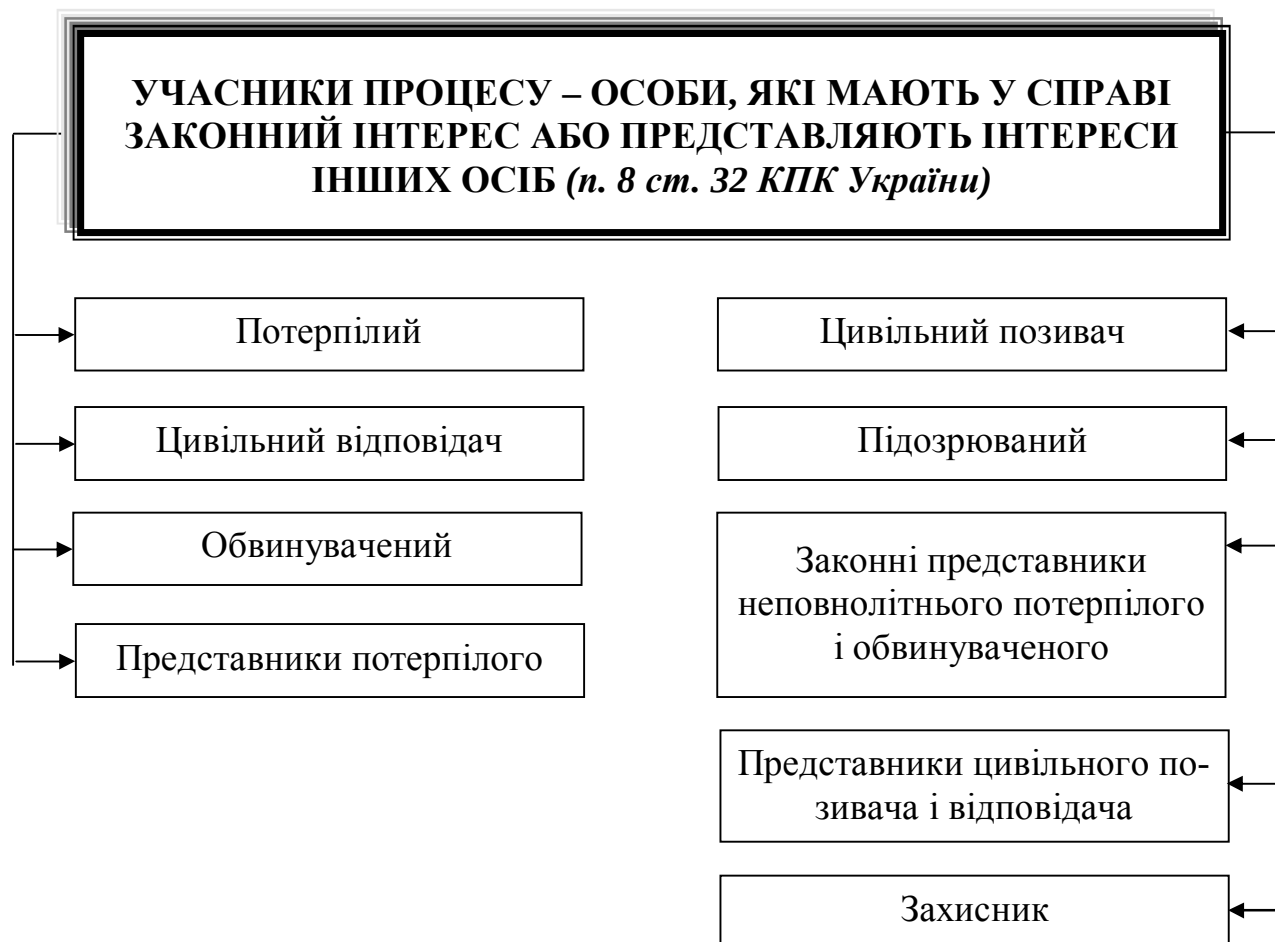

Схема 3.3

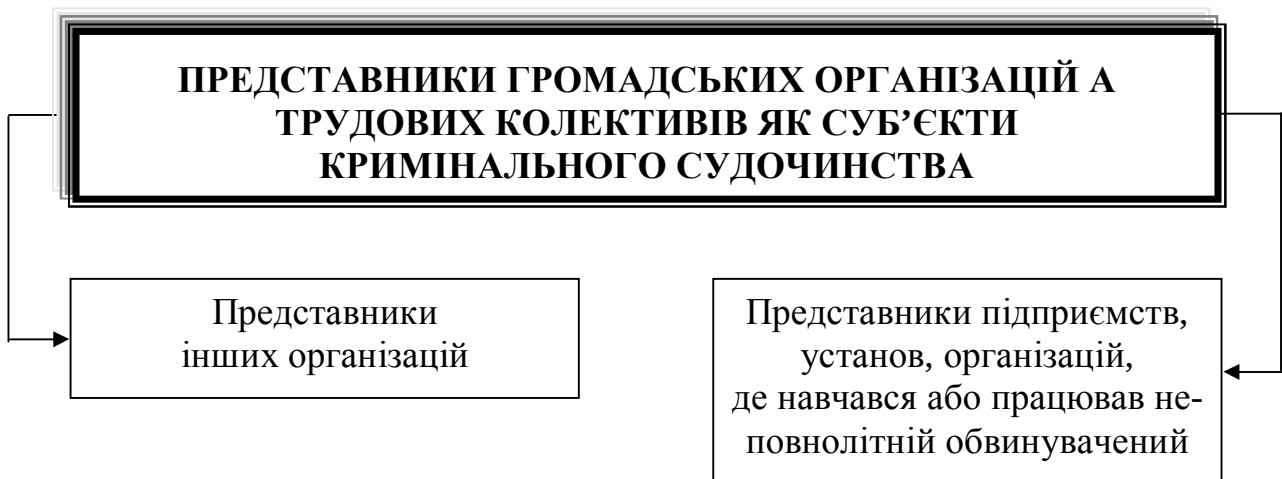

Схема 3.4

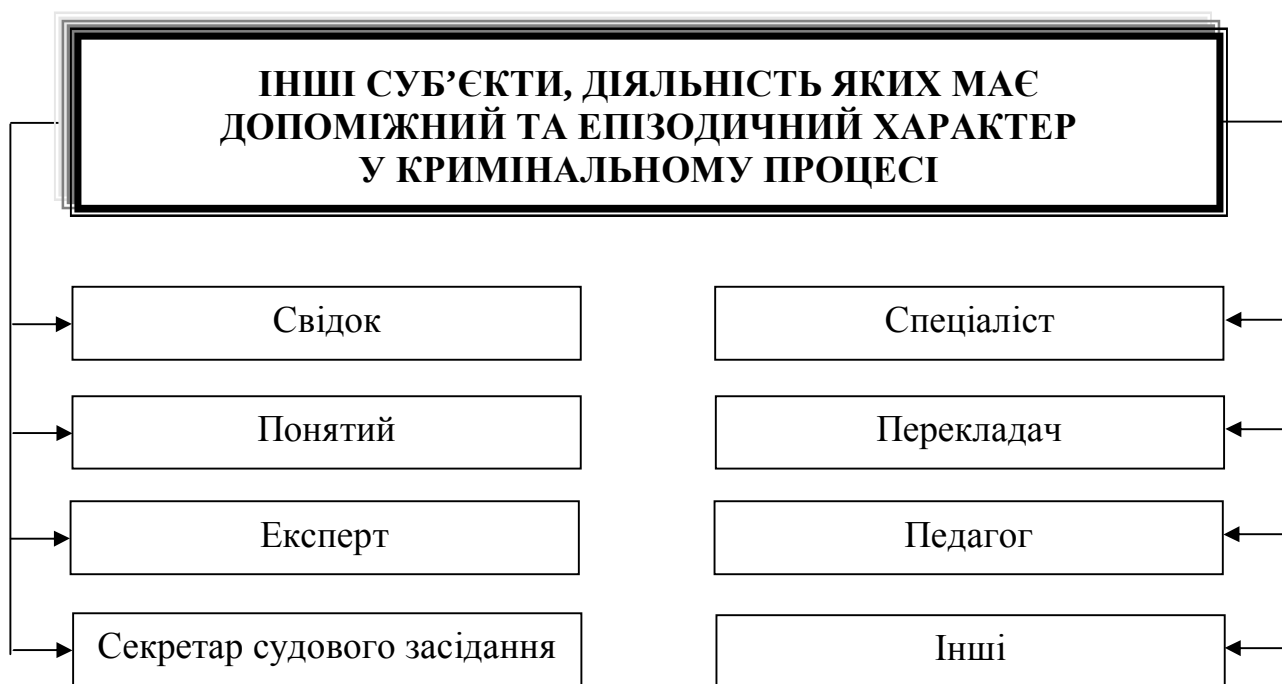

Схема 3.5

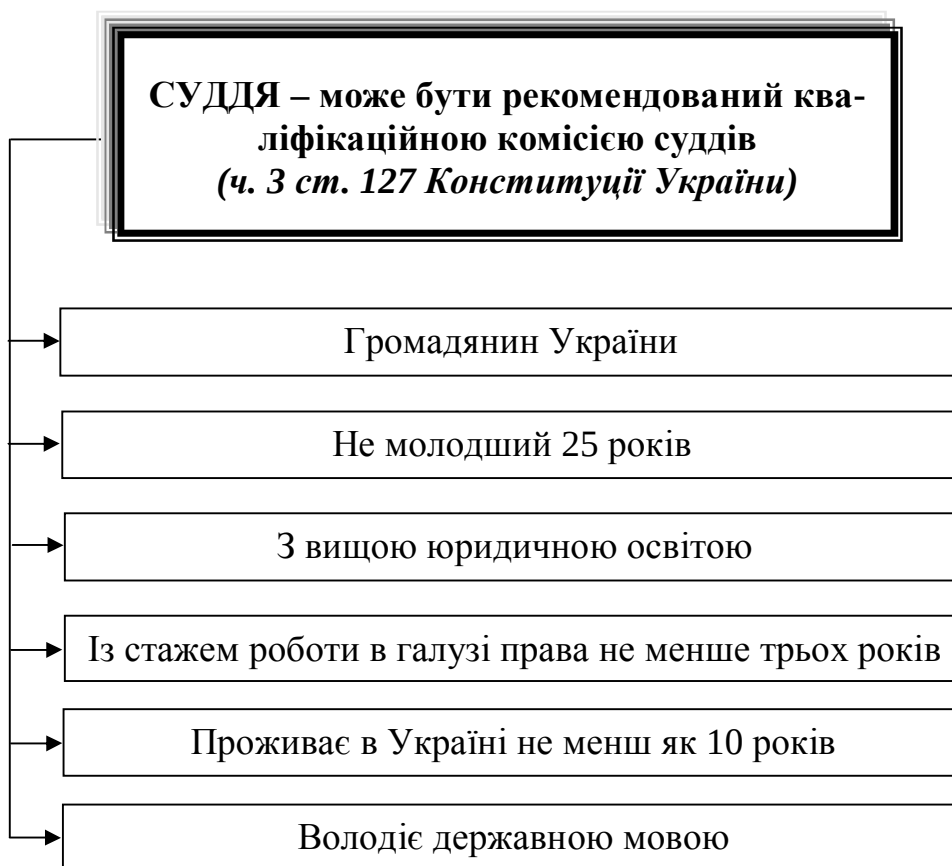

Схема 3.6

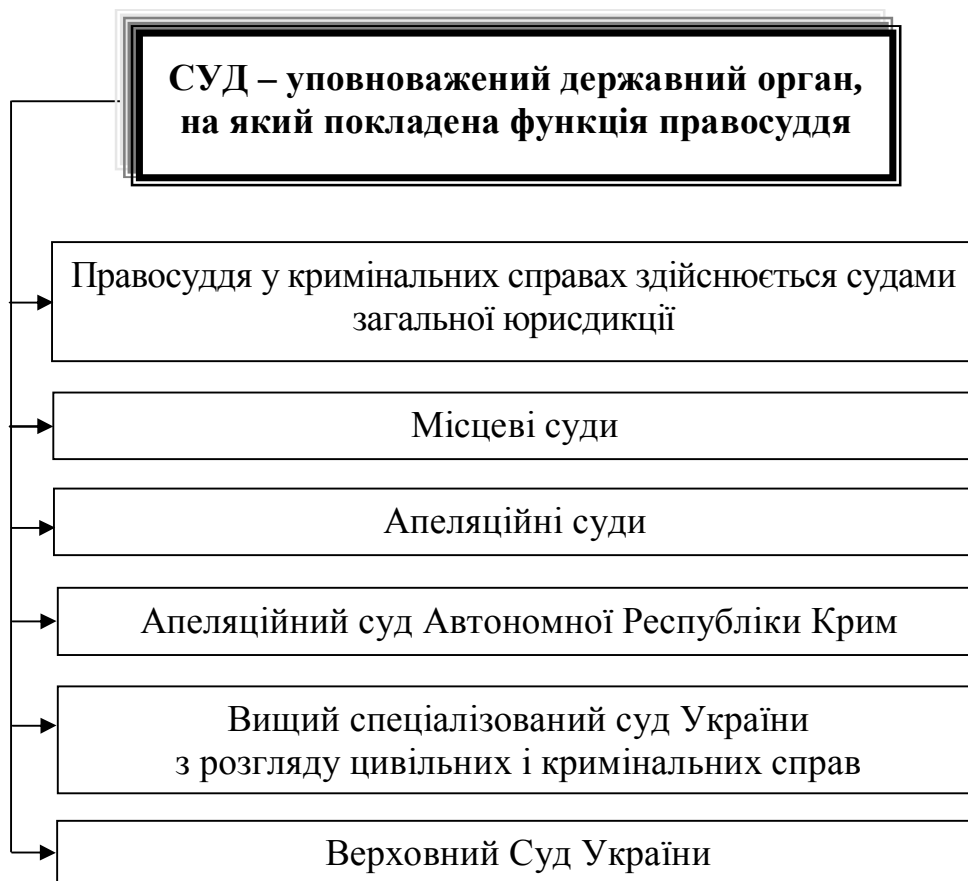

Схема 3.7

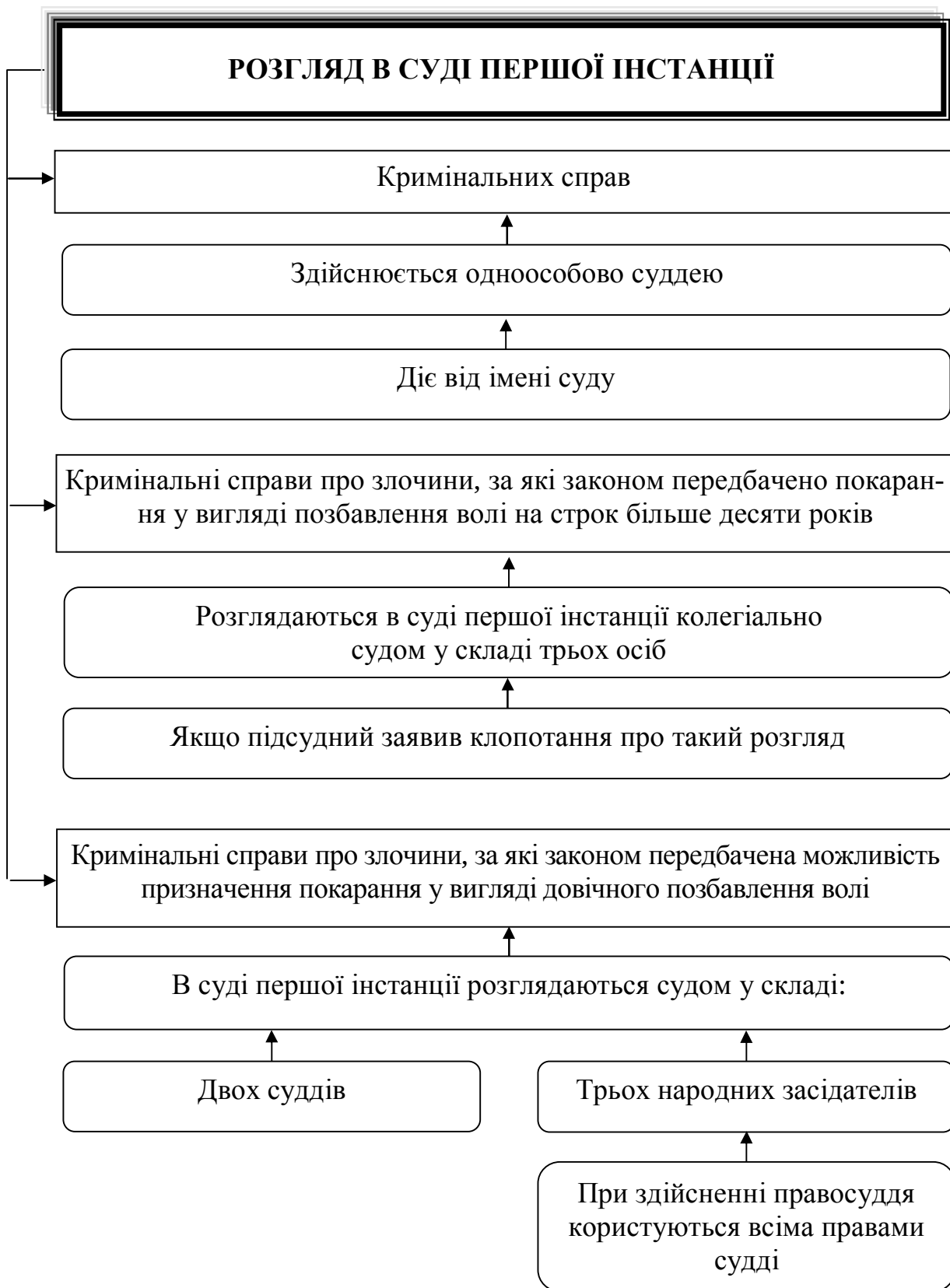
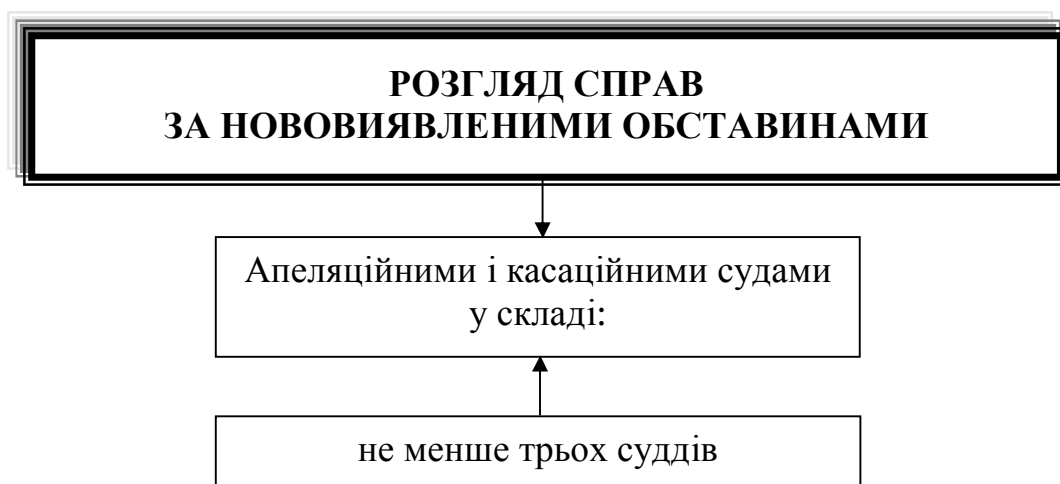
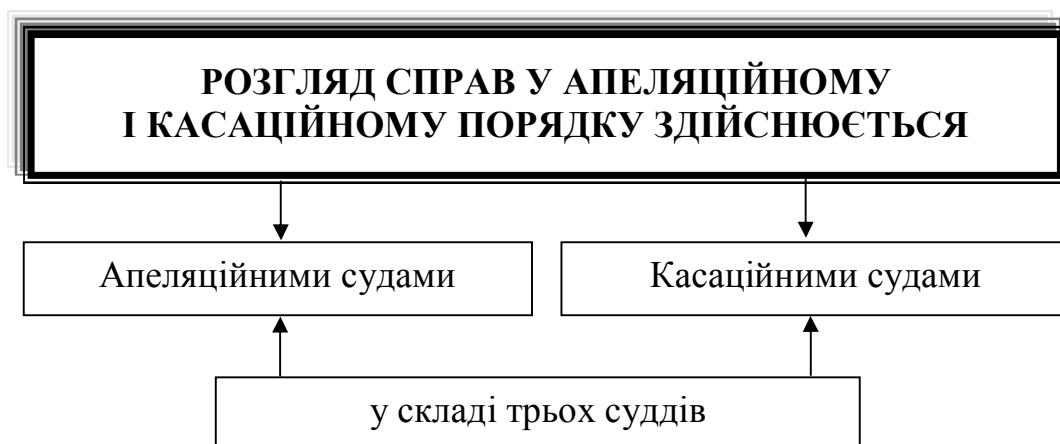

Схема 3.8

Розгляд справи у Верховному Суді України здійснюється колегіально за участю всіх суддів Верховного Суду України **ч. 6 ст. 17 КПК України** (20 суддів **ст. 39 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»**)

Схема 3.9

ПРОКУРОР –

Генеральний Прокурор України, прокурор Республіки Крим, прокурор області, прокурор міст Києва та Севастополя, районний, міський прокурор, військовий прокурор та інші прокурори прирівняні до прокурорів областей, районних та міських прокурорів, їх заступники та помічники, прокурори управлінь, відділів прокуратури, які діють у межах своєї компетенції (п. 6 ст. 32 КПК України)

- підтримка державного обвинувачення в суді;
- представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;
- нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;
- нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян (ст. 121 Конституції України)

Прокурор зобов'язаний в усіх стадіях кримінального судочинства своєчасно вживати передбачених законом заходів до усунення всяких порушень закону, від кого б ці порушення не виходили (ч. 2 ст. 25 КПК України)

Свої повноваження в кримінальному судочинстві прокурор здійснює незалежно від будь-яких органів і посадових осіб, підкоряючись тільки законові і керуючись вказівками Генерального прокурора України (ч. 3 ст. 25 КПК України)

Постанови прокурора, винесені відповідно до закону, є обов'язковими для виконання всіма підприємствами, установами, організаціями, посадовими особами і громадянами (ч. 4 ст. 25 КПК України)

Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання і досудове слідство здійснюється Генеральним прокурором України і підпорядкованими йому прокурорами (ч. 1 ст. 25 КПК України)

Схема 3.10

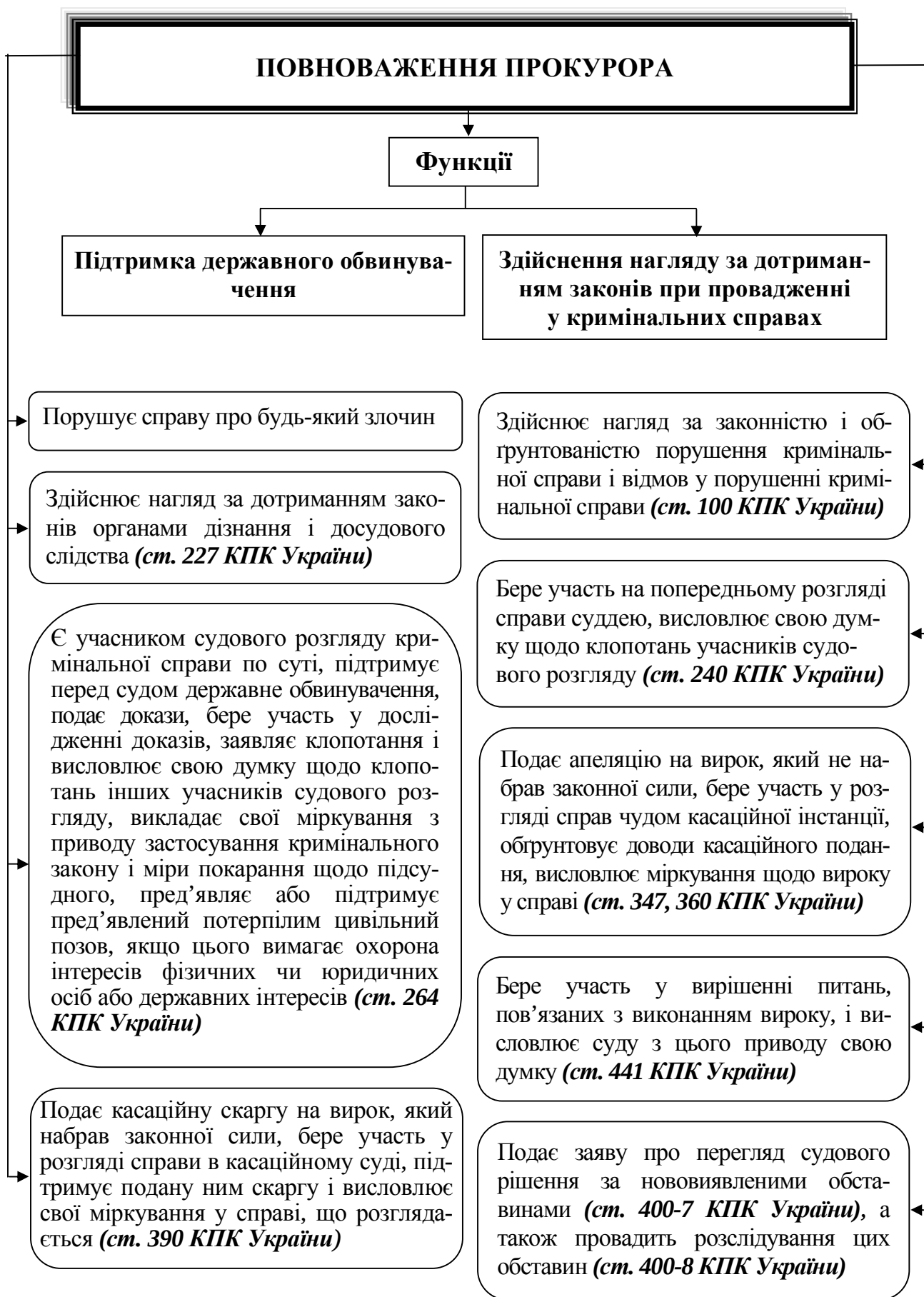

Схема 3.11

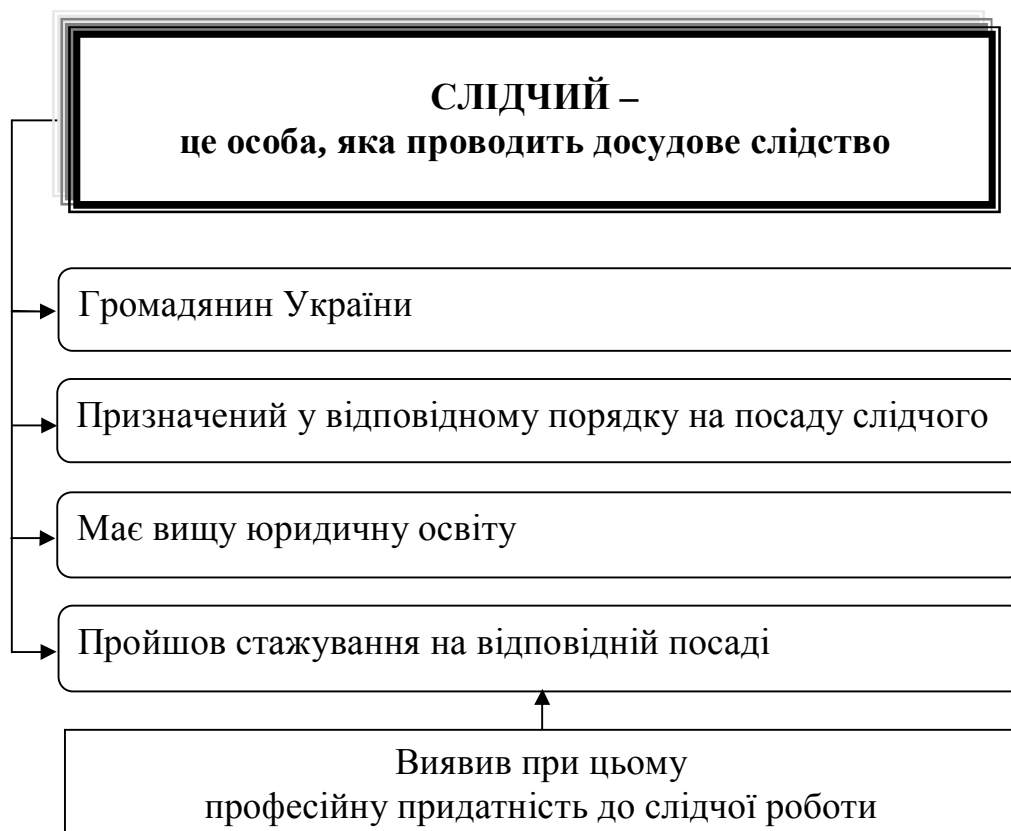

Схема 3.12

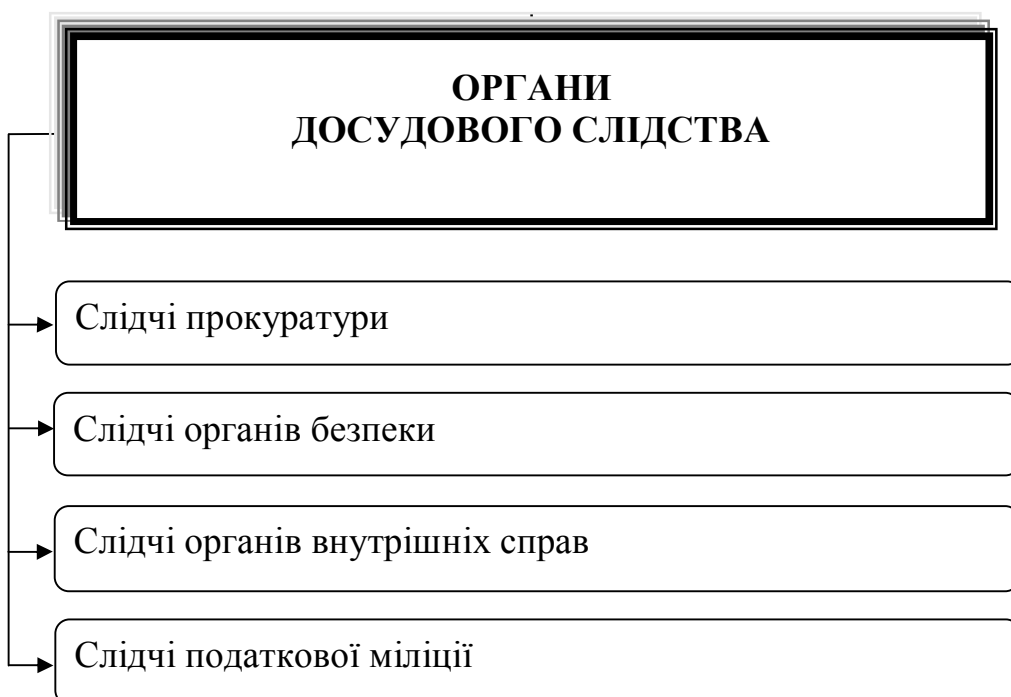

Схема 3.13

ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО

Зобов'язаний повно, всебічно й об'єктивно досліджувати всі обставини вчиненого злочину, виявляти всіх осіб, причетних до його вчинення, доказувати їх винуватість, встановлювати причини й умови, які сприяли вчиненню злочину

Викликати будь-яку особу для допиту

Призначати експертизи

Проводити огляди, обшуки й інші слідчі дії

Вимагати від підприємств, установ, організацій і громадян представлення документів і предметів

Визнавати особу потерпілою, цивільним позивачем

За винятком випадків, коли законом передбачено одержання згоди від

Притягати як обвинувачуваного

Застосовувати запобіжний захід

Зупиняти і закривати кримінальну справу, а також направляти її через прокурора в суд

Схема 3.14

ПРОЦЕСУАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ СЛІДЧОГО

При провадженні досудового слідства всі рішення про спрямування слідства і про провадження слідчих дій слідчий приймає самостійно (*ч. 1 ст. 114 КПК*) і несе повну відповідальність за їх законне і своєчасне проведення

За винятком випадків, коли законом передбачено одержання згоди від суду (судді) або прокурора)

За поданням слідчого, погодженого з прокурором, суд виносить мотивоване рішення з питань:

Застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту та продовження строку тримання під вартою (*ст. 156 КПК України*)

Примусової виїмки із житла чи іншого володіння особи та виїмки документів, що становлять державну та банківську таємницю, документів виконавчого провадження (*ст. 178 КПК України*)

Поміщення обвинувачуваного у медичний заклад для тривалого спостереження за ним при проведенні судово-медичної або судово-психіатричної експертизи (*ст. 205 КПК України*)

Проведення обшуку житла чи іншого володіння особи (*ст. 177 КПК України*)

Накладення арешту на кореспонденцію та зняття інформації з каналів зв'язку (*ст. 187 КПК України*)

Поміщення особи, яка у віці від 11 до 14 років вчинила злочин, до приймальника-розподільника (*ст. 7-3 КПК України*)

Схема 3.15

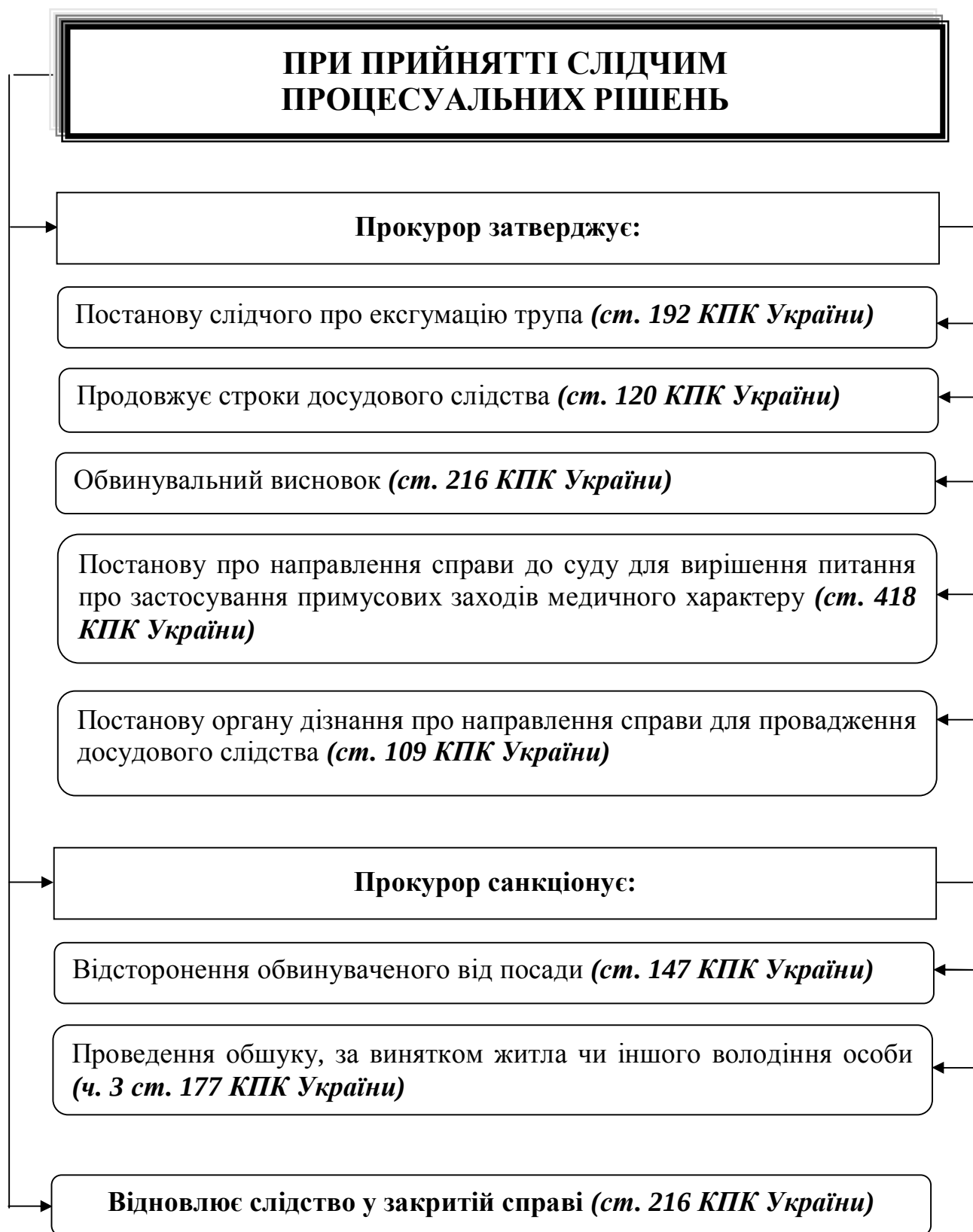

Схема 3.16

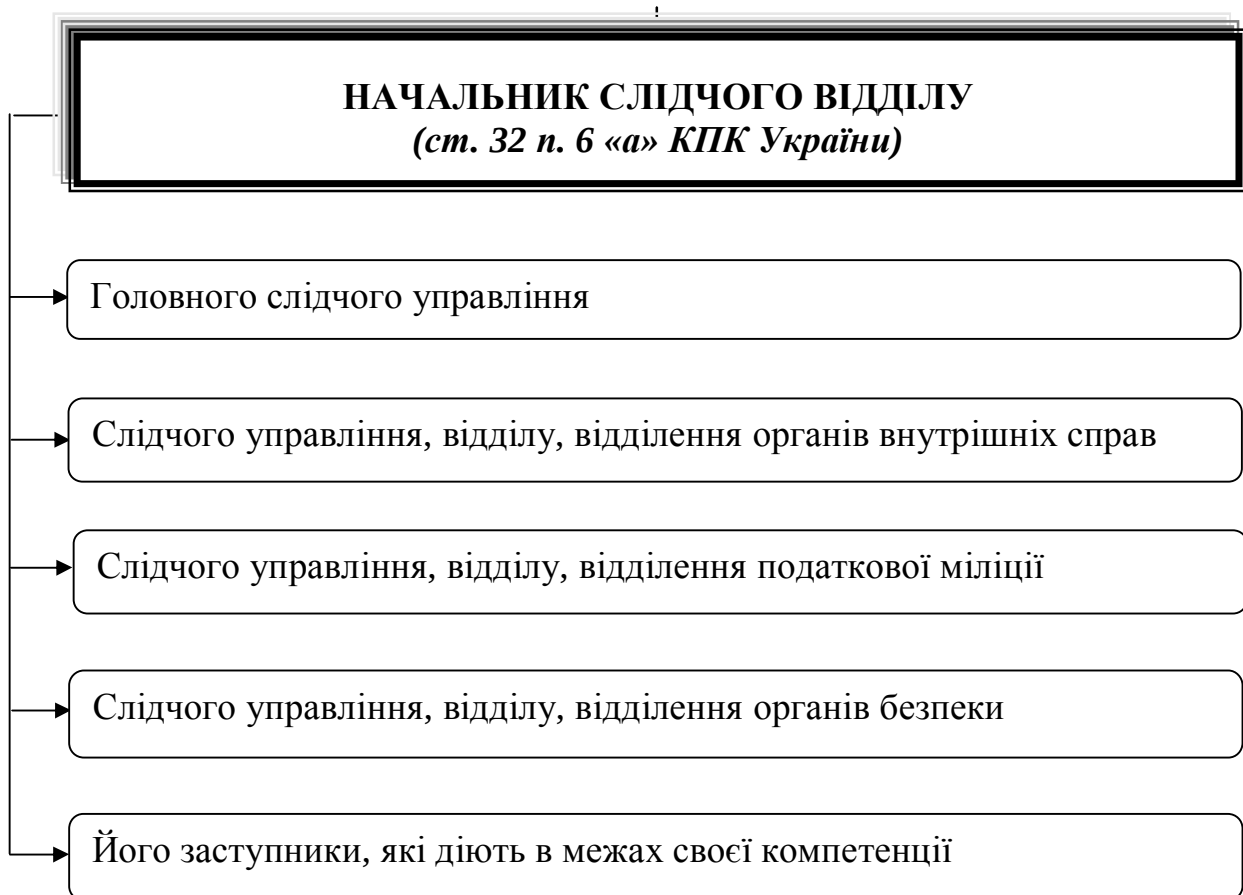

Схема 3.17

НАЧАЛЬНИК СЛІДЧОГО ВІДДІЛУ МАЄ ПРАВО:

Перевіряти кримінальні справи

Давати вказівки про притягнення як обвинувачуваного

Давати вказівки про направлення кримінальної справи

Передавати справу від одного слідчого іншому

Давати вказівки слідчому про провадження досудового розслідування

Давати вказівки про кваліфікацію злочину та обсяг обвинувачення

Давати вказівки про проведення окремих слідчих дій

Доручати розслідування справи кільком слідчим

Брати участь у провадженні досудового слідства та особисто провадити досудове слідство, користуючись при цьому повноваженнями слідчого (**ч. 2 ст. 114-1 КПК України**)

Вказівки начальника слідчого відділу у кримінальній справі даються слідчому у письмовій формі і є обов'язковими для виконання. Оскарження вказівки зупиняє її виконання, за винятком випадків, вказаних у **ч. 2 ст. 114 КПК України**

Схема 3.18

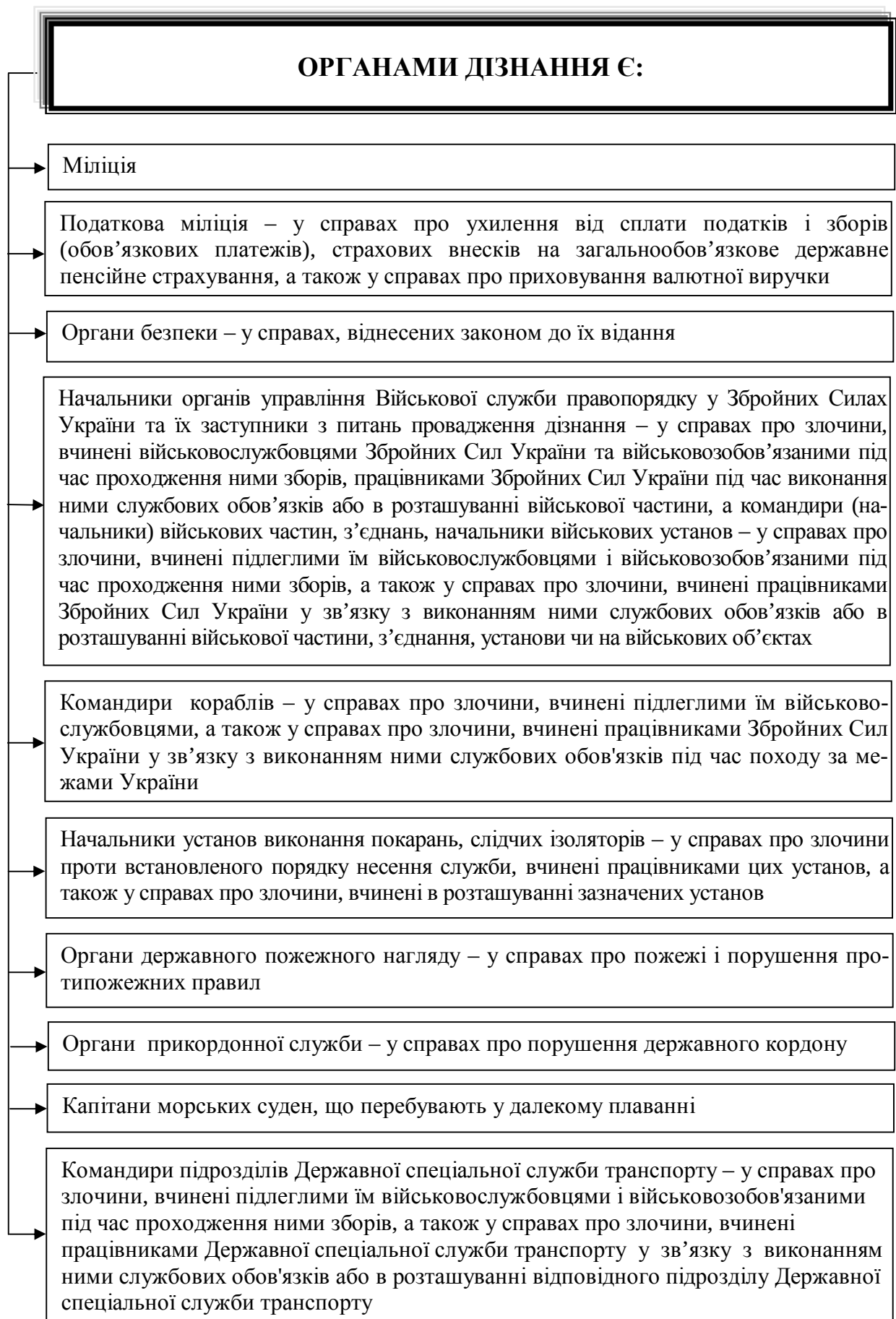

Схема 3.19

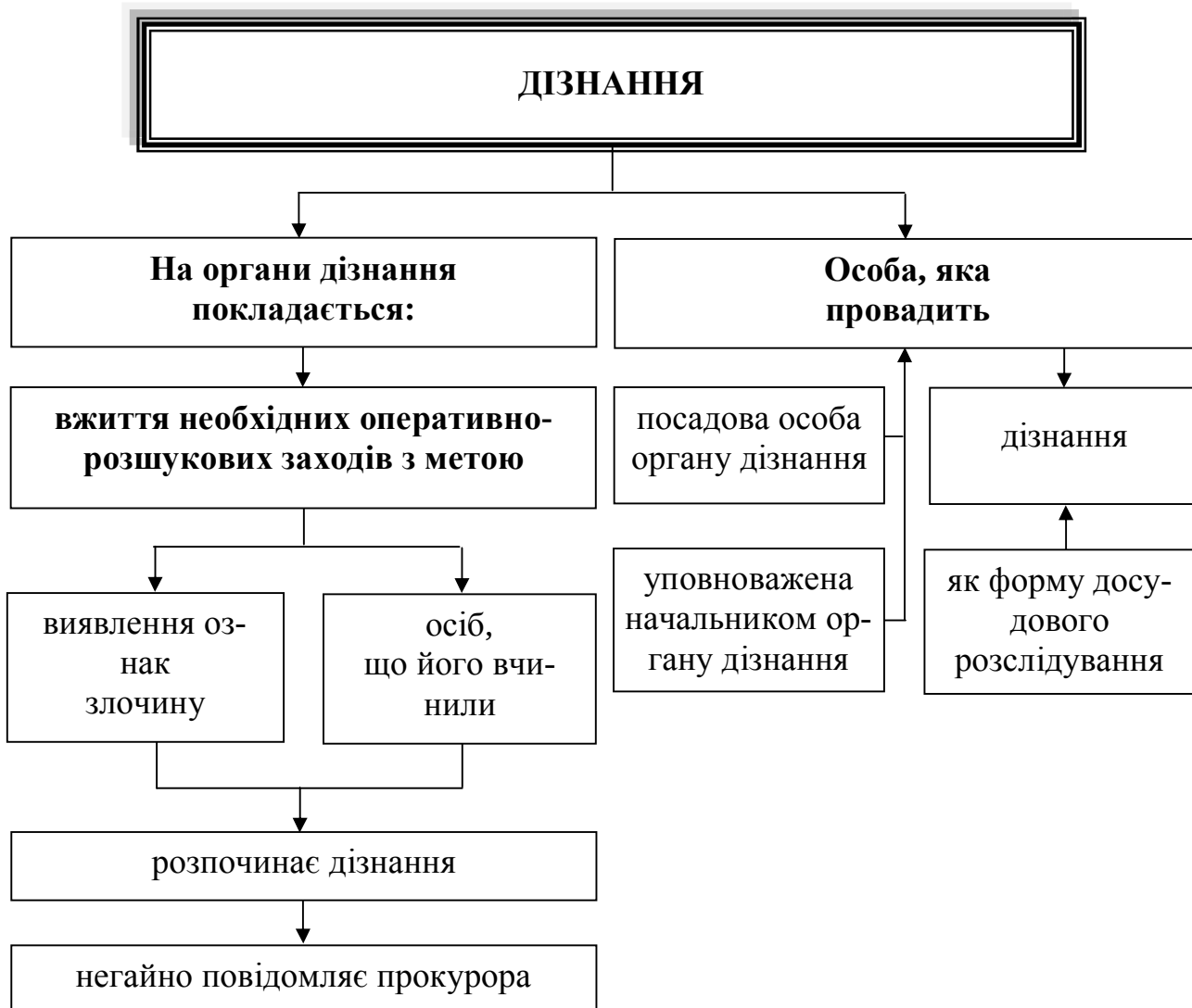

Схема 3.20

**ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ
УЧАСТЬ СУДДІВ У РОЗГЛЯДІ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ
(ст. 54 КПК України)**

→ Якщо він є потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем або родичем кого-небудь з них, а також родичем слідчого, особи, яка провадила дізнання, обвинувача або обвинуваченого

→ Якщо він брав участь у даній справі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, особа, яка провадила дізнання, слідчий, обвинувач, захисник або представник інтересів потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача

→ Якщо він під час досудового розслідування справи вирішував питання щодо проведення обшуку, виїмки, огляду, обрання, зміни чи скасування запобіжних заходів, продовження строків тримання під вартою або розглядав скарги на затримання чи на постанови про відмову в порушенні кримінальної справи або закриття справи

→ Якщо він під час досудового розслідування справи розглядав питання про усунення захисника в порядку, **передбаченому ст. 61-1 КПК України**

→ Якщо він особисто або його родичі заінтересовані в результатах справи

→ При наявності інших обставин, які викликають сумнів в об'єктивності судді або народного засідателя

→ У разі порушення порядку визначення судді для розгляду справи, встановленого **ч. 3 ст. 16-2 КПК України**

У складі суду, що розглядає кримінальну справу, не можуть бути особи, які є родичами між собою

Схема 3.21

ВІДВІД ПРОКУРОРА (ст. 58 КПК України)

Якщо він є потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем або родичем кого-небудь з них, а також родичем слідчого, особи, яка провадила дізнання, обвинувача або обвинуваченого

Якщо він брав участь у даній справі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, особа, яка провадила дізнання, слідчий, обвинувач, захисник або представник інтересів потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача

Якщо він під час досудового розслідування справи вирішував питання щодо проведення обшуку, виїмки, огляду, обрання, зміни чи скасування запобіжних заходів, продовження строків тримання під вартою або розглядав скарги на затримання чи на постанови про відмову в порушенні кримінальної справи або закриття справи

Якщо він особисто або його родичі заінтересовані в результатах справи

При наявності інших обставин, які викликають сумнів в його об'єктивності

Схема 3.22

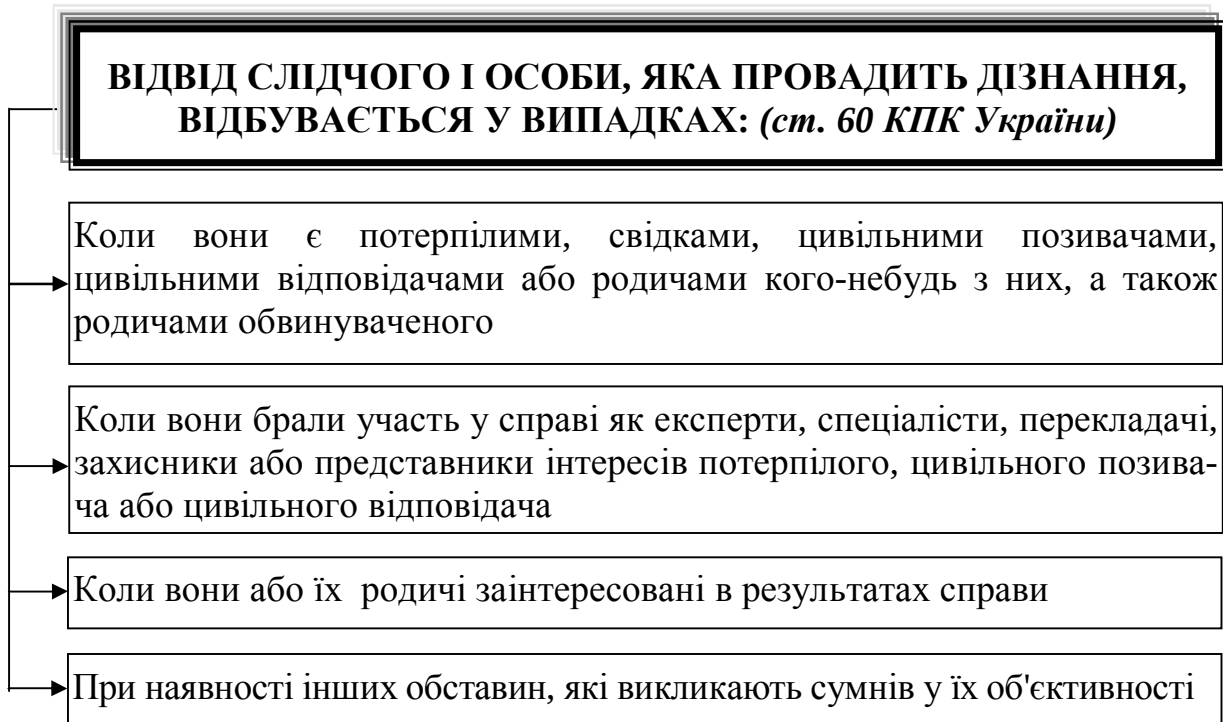

Схема 3.23

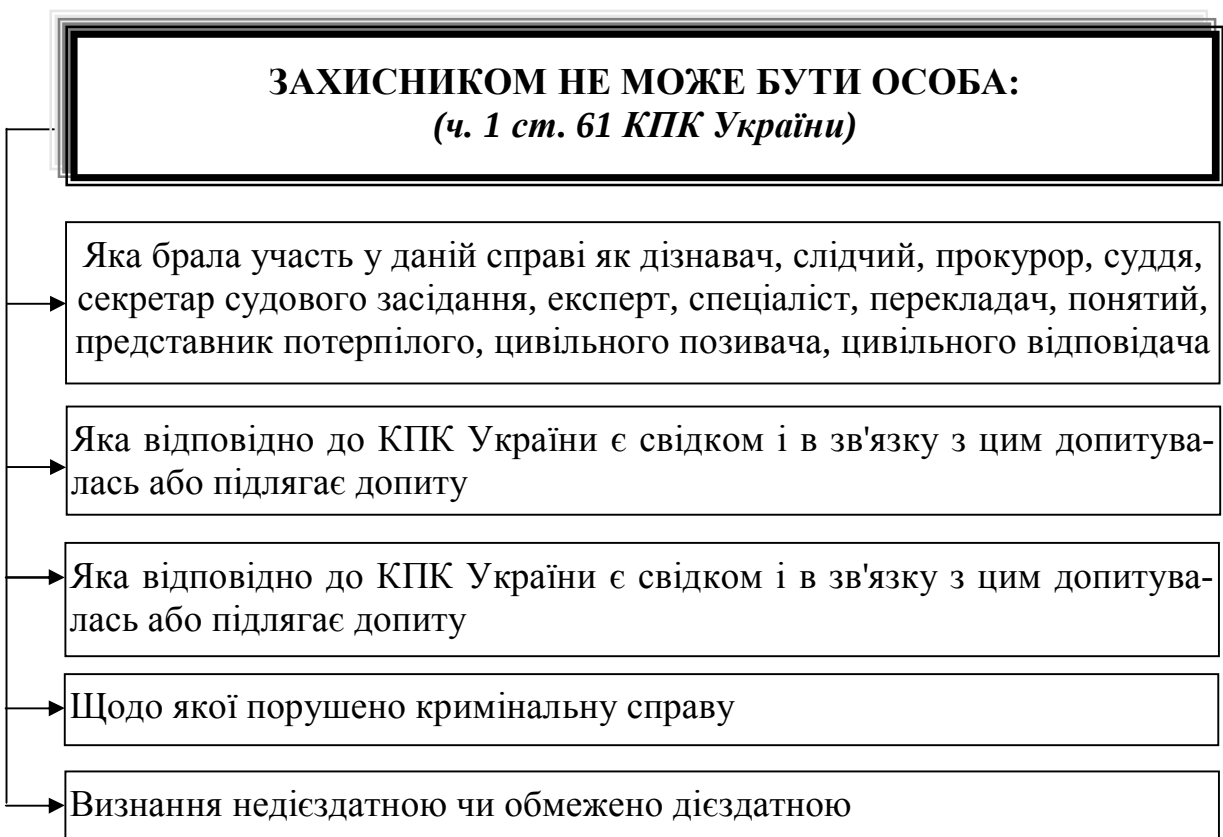

Схема 3.24

**ОСОБА НЕ МОЖЕ БРАТИ УЧАСТЬ У СПРАВІ
ЯК ЗАХИСНИК У ВИПАДКАХ: (ч. 2 ст. 61 КПК України)**

Коли вона у даній справі надає або раніше надавала юридичну допомогу особі, інтереси якої суперечать інтересам особи, яка звернулася з проханням про надання юридичної допомоги

У разі зупинення дії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю або права на надання правової допомоги чи його анулювання у порядку, встановленому законодавчими актами України

Одна і та ж особа не може бути захисником двох і більше підозрюваних, обвинувачених чи підсудних, якщо інтереси захисту одного з них суперечать інтересам захисту іншого

Якщо особа, яка, зловживаючи своїми правами, перешкоджає встановленню істини в справі, затягує розслідування чи судовий розгляд справи, а також особа, яка порушує порядок у судовому засіданні чи не виконує розпоряджень головуючого під час судового розгляду справи

Одна і та сама особа в даній кримінальній справі не може бути захисником двох і більше свідків, а також захисником свідка та підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, потерпілого, цивільних позивача чи відповідача

Схема 3.25

**ВІДВІД ПЕРЕКЛАДАЧА, ЕКСПЕРТА, СПЕЦІАЛІСТА
І СЕКРЕТАРЯ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ
(ст. 62 КПК України)**

Якщо він є потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем або родичем кого-небудь з них, а також родичем слідчого, особи, яка провадила дізнання, обвинувача або обвинуваченого

Якщо він брав участь у даній справі як свідок, особа, яка провадила дізнання, слідчий, обвинувач, захисник або представник інтересів потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача

Якщо він особисто або його родичі заінтересовані в результатах справи

При наявності інших обставин, які викликають сумнів у їх об'єктивності

Схема 3.26

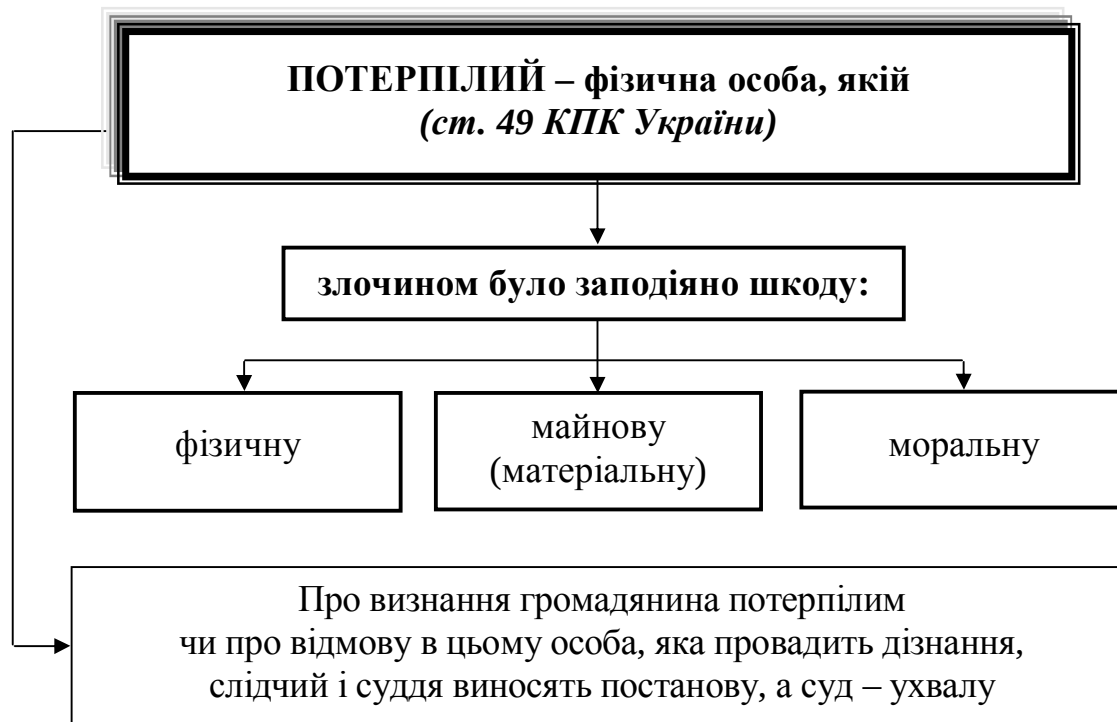

Схема 3.27

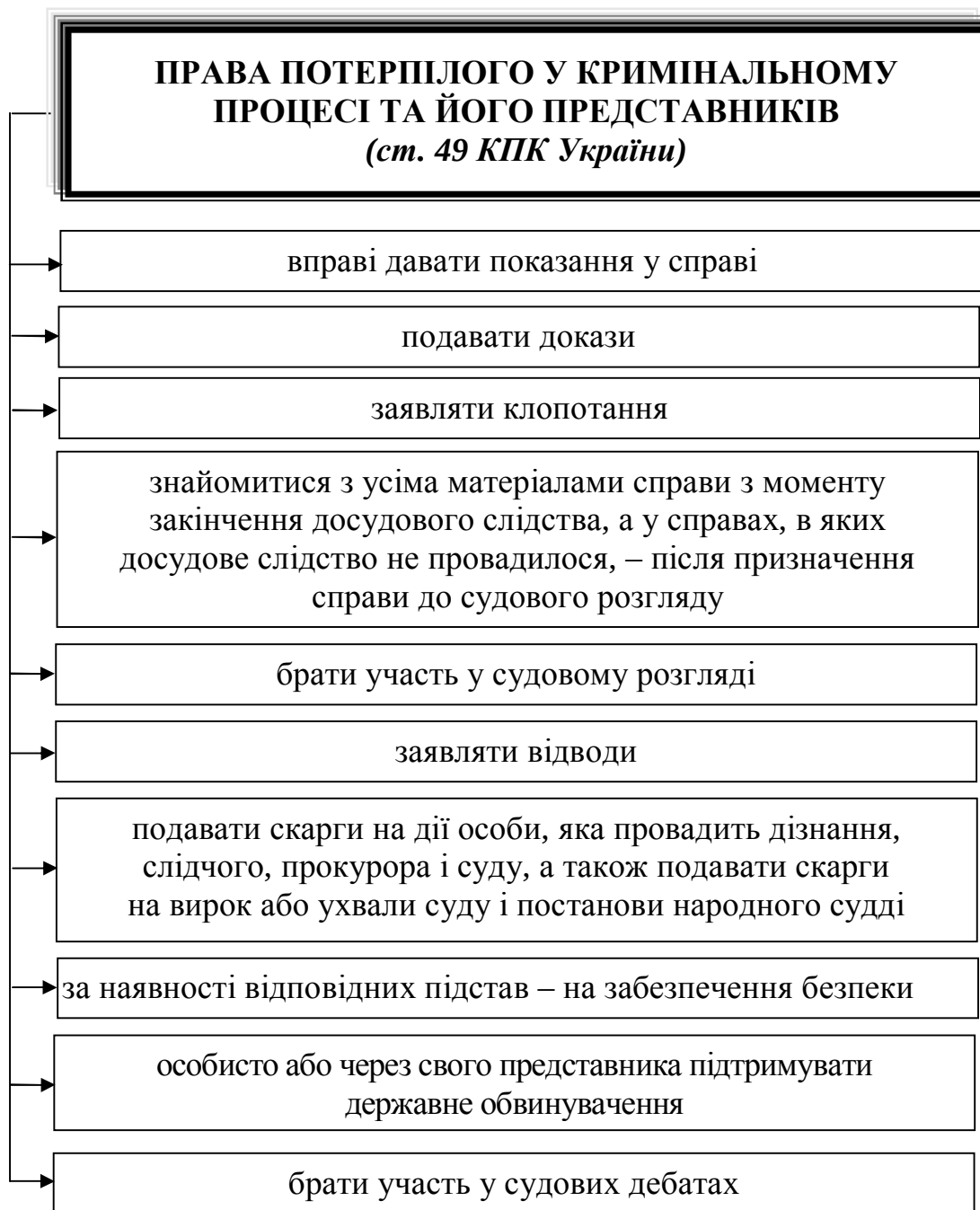

Схема 3.28

Схема 3.29

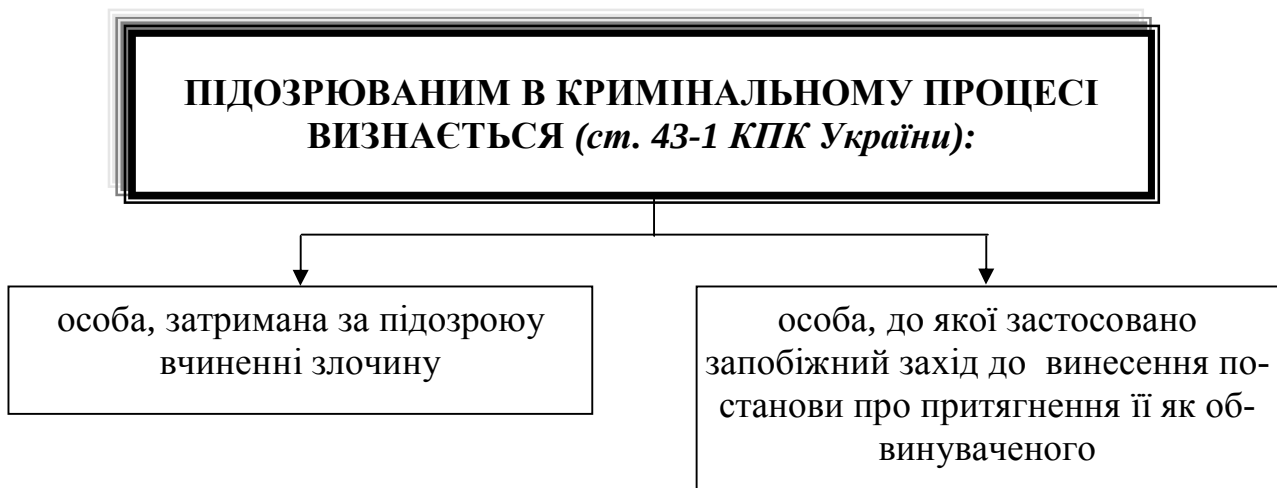

Схема 3.30

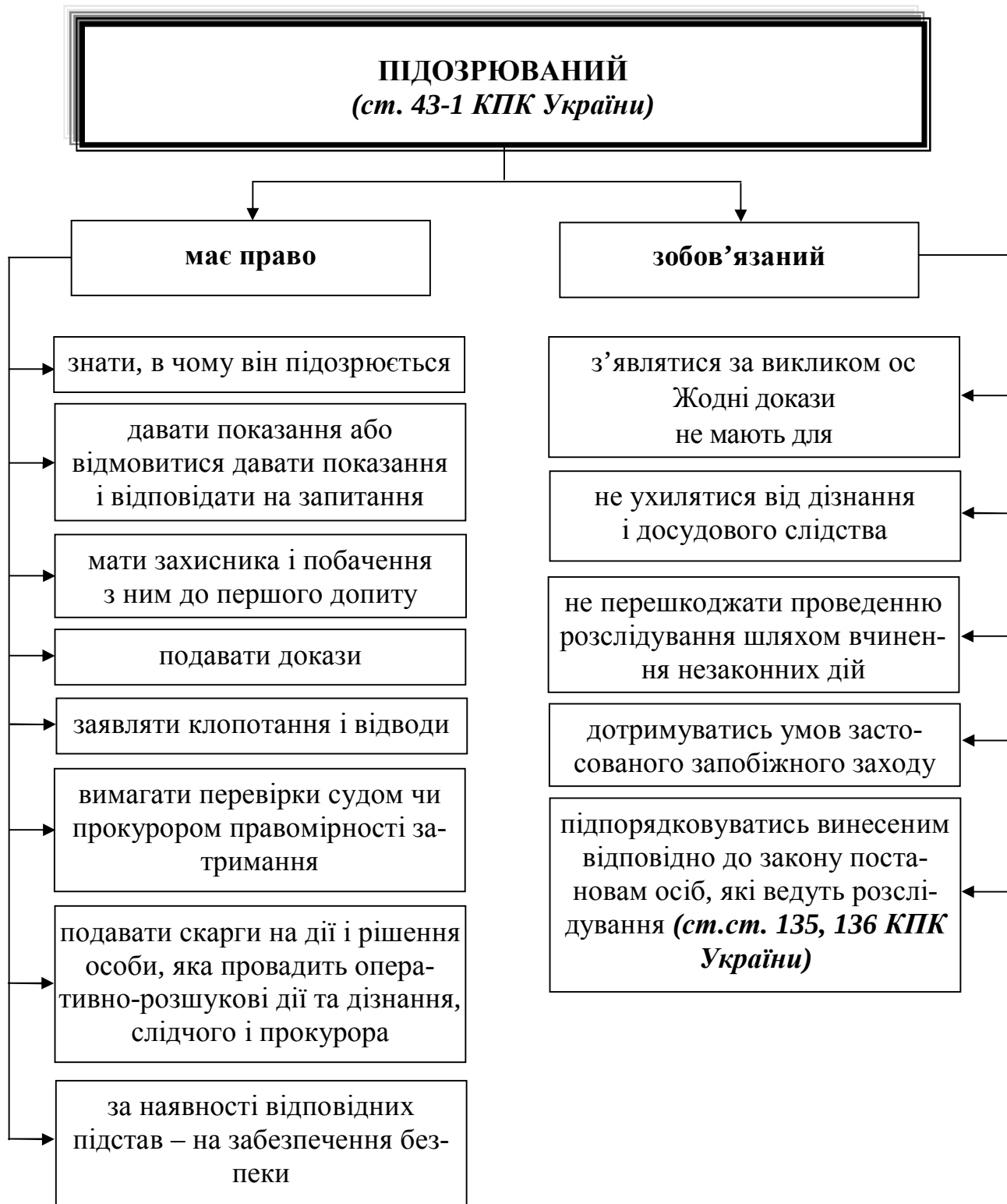

Схема 3.31

ОБВИНУВАЧЕНИЙ – особа щодо якої в установленому законом порядку винесена постанова про притягнення як обвинуваченого (ст. 43 КПК України)

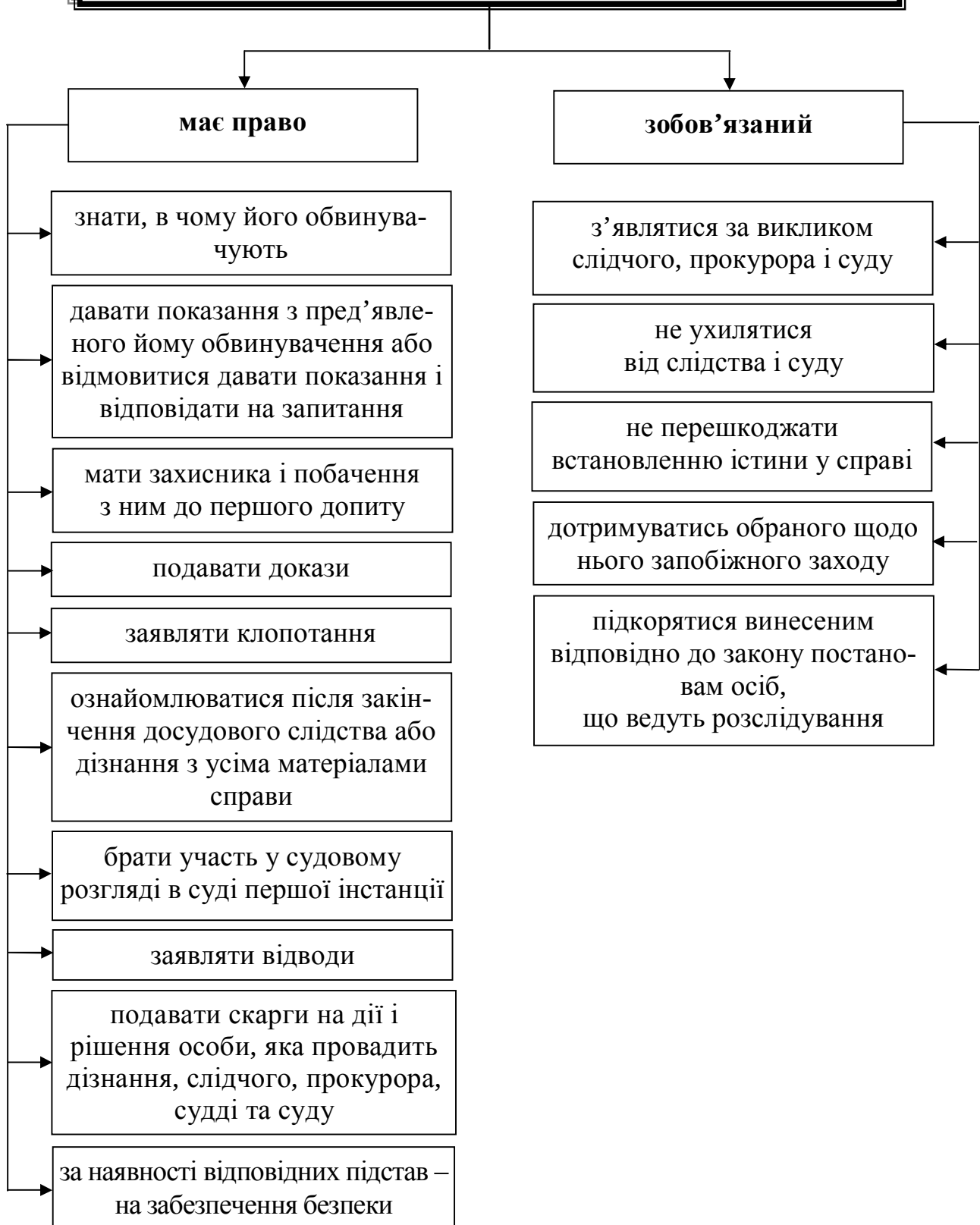

Схема 3.32

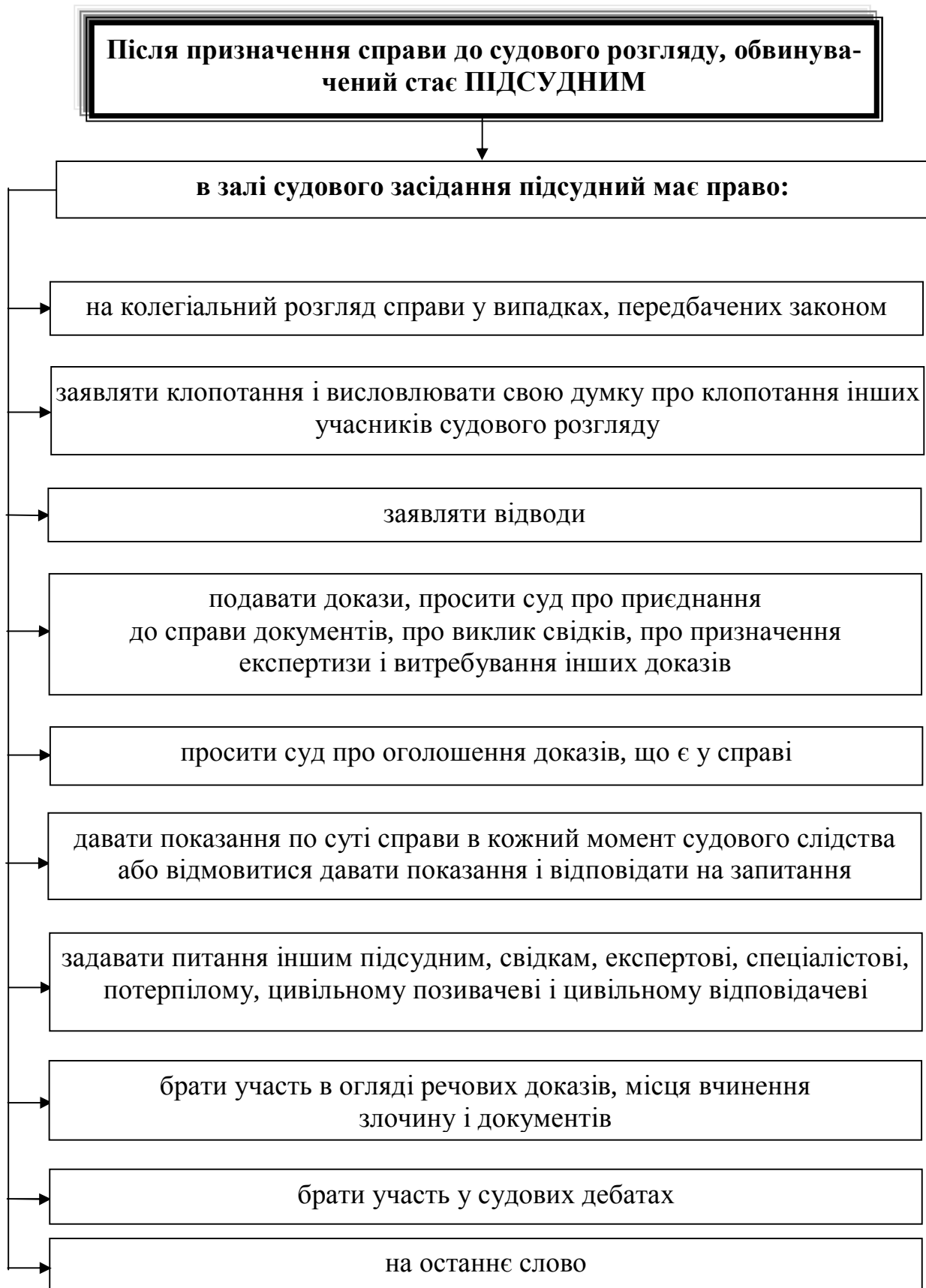

Схема 3.33

ЦИВІЛЬНИМ ПОЗИВАЧЕМ ВИЗНАЄТЬСЯ – громадянин, підприємство, установа чи організація, які зазнали матеріальної шкоди від злочину і пред'явили вимогу про відшкодування збитків відповідно до ст. 28 КПК України

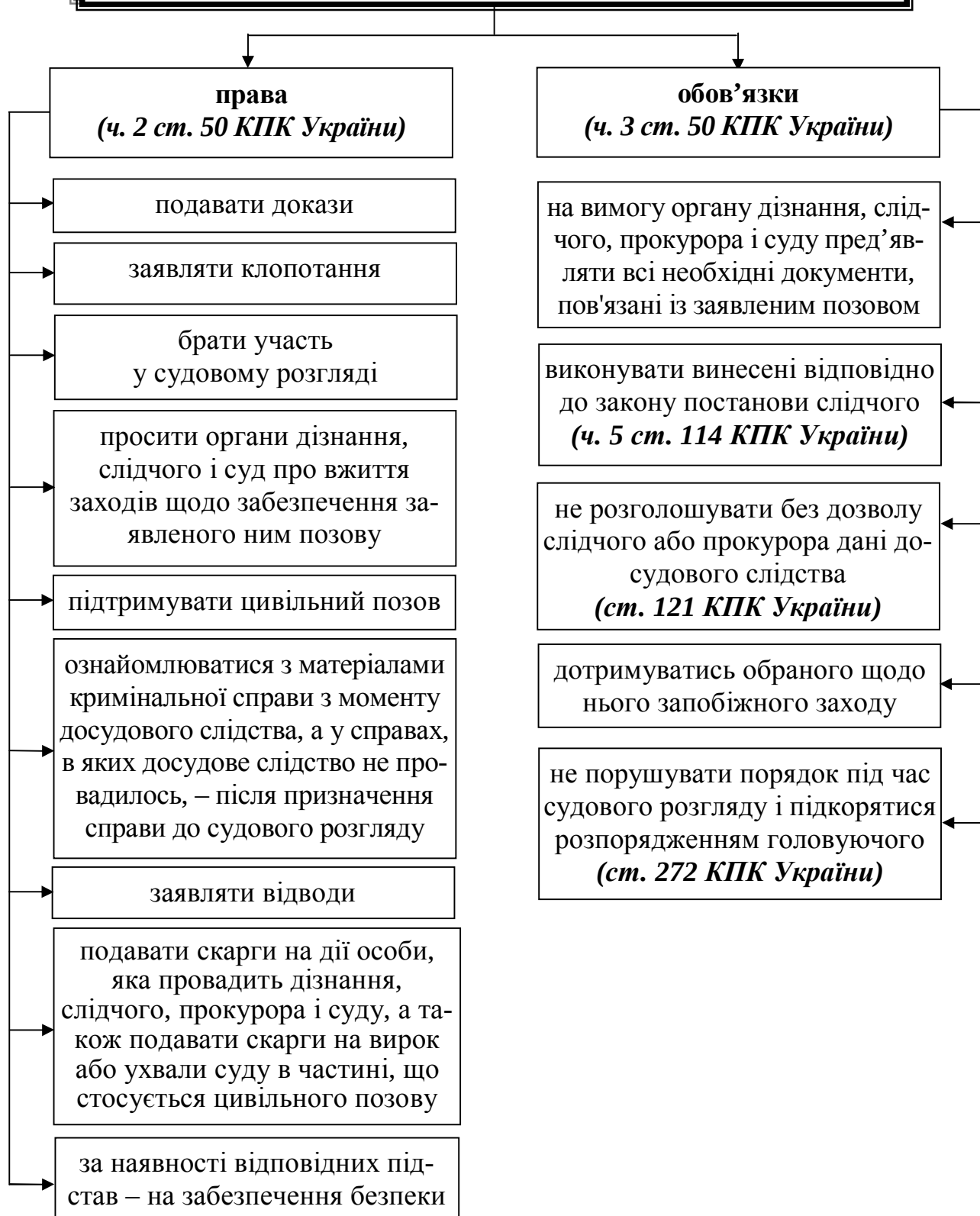

Схема 3.34

ЦИВІЛЬНІ ВІДПОВІДАЧІ – батьки, опікуни, піклувальники або інші особи, а також підприємства, установи та організації, які в силу закону несуть матеріальну відповідальність за шкоду, завдану злочинними діями обвинуваченого. Про притягнення як цивільного відповідача особи, яка провадить дізнання, слідчий, суддя виносить постанову, а суд – ухвалу

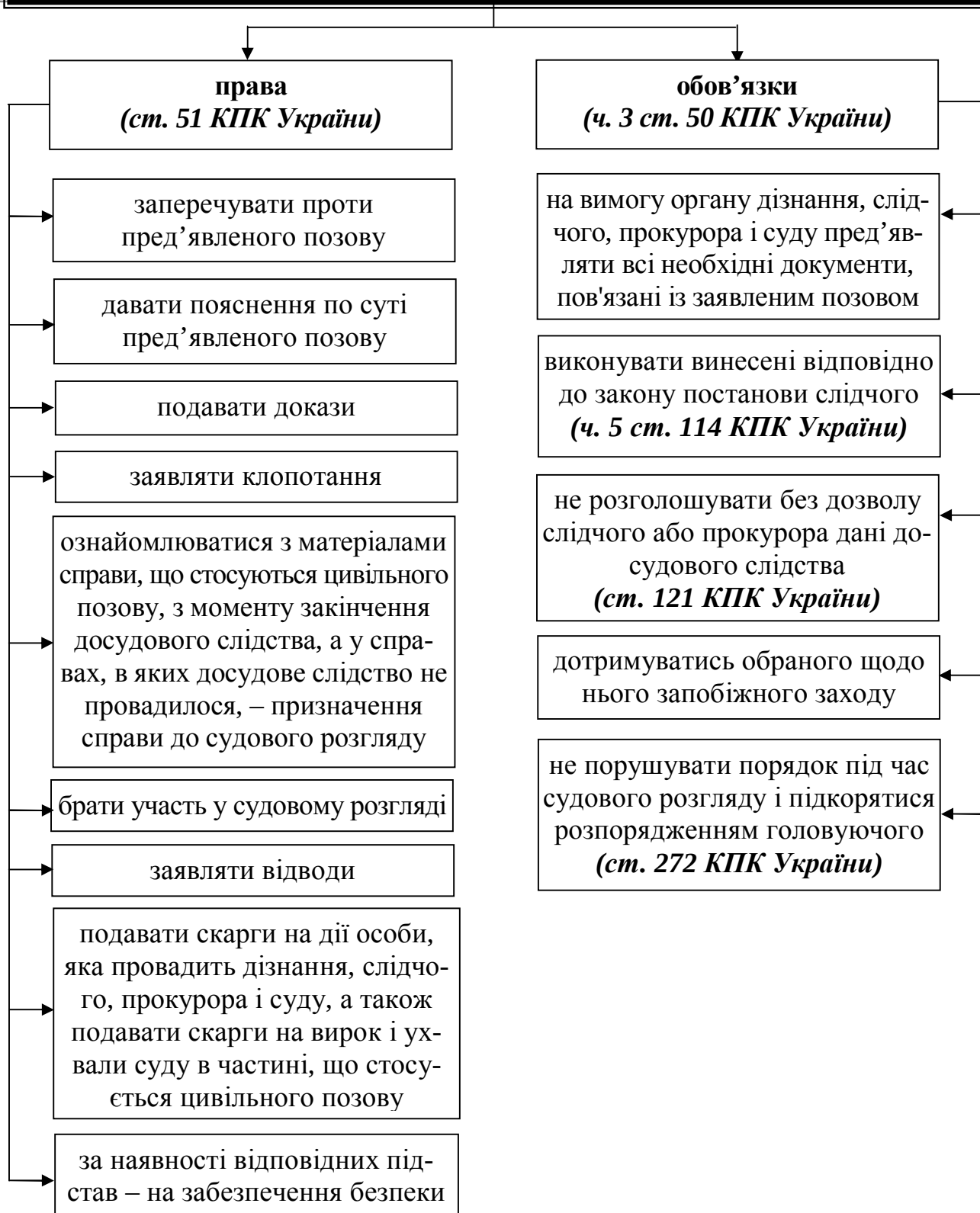

Схема 3.35

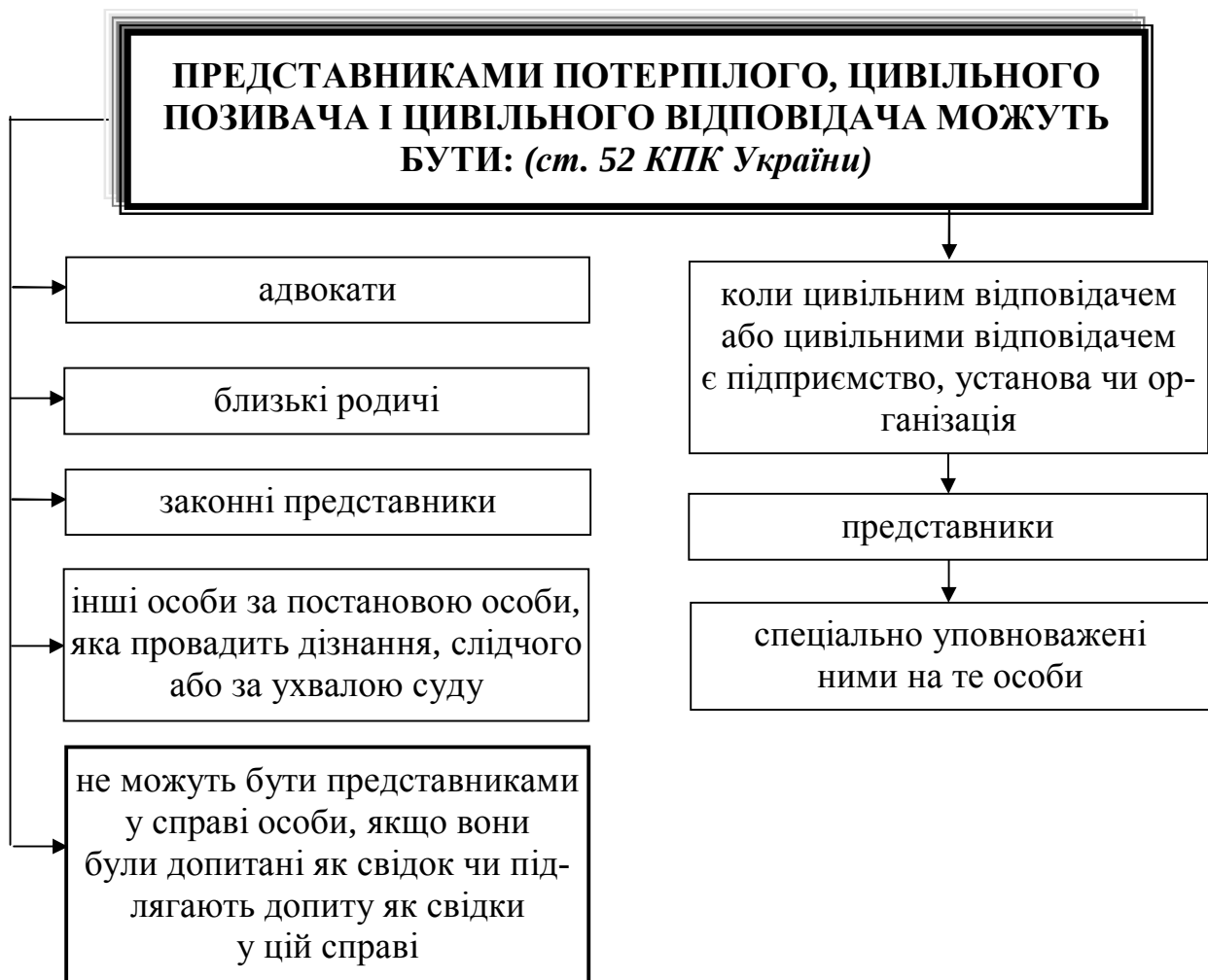

Схема 3.36

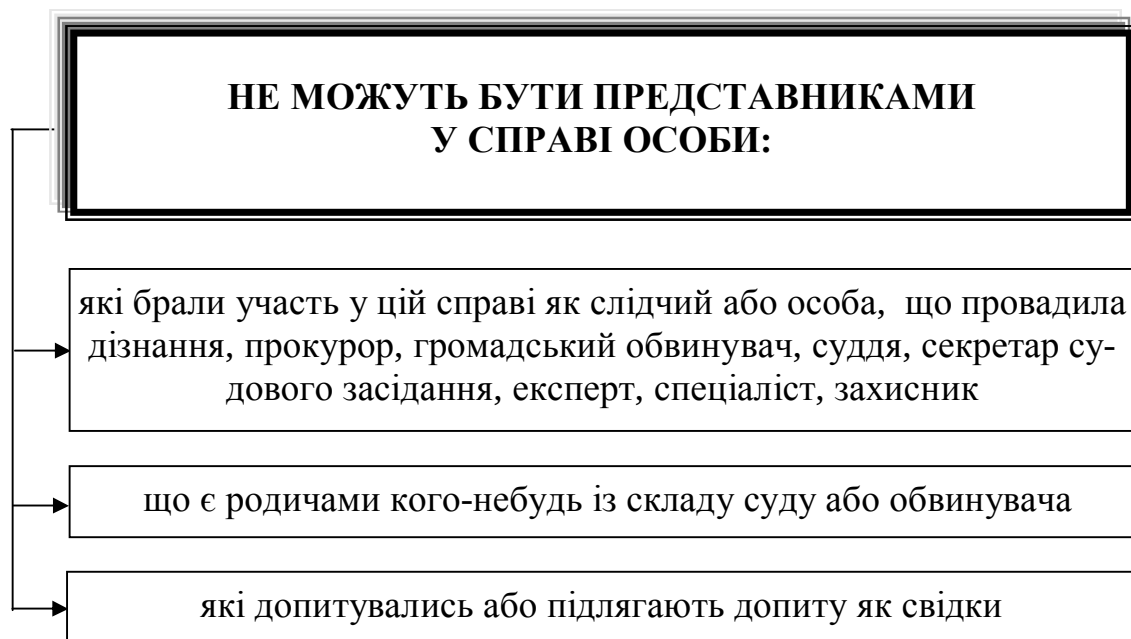
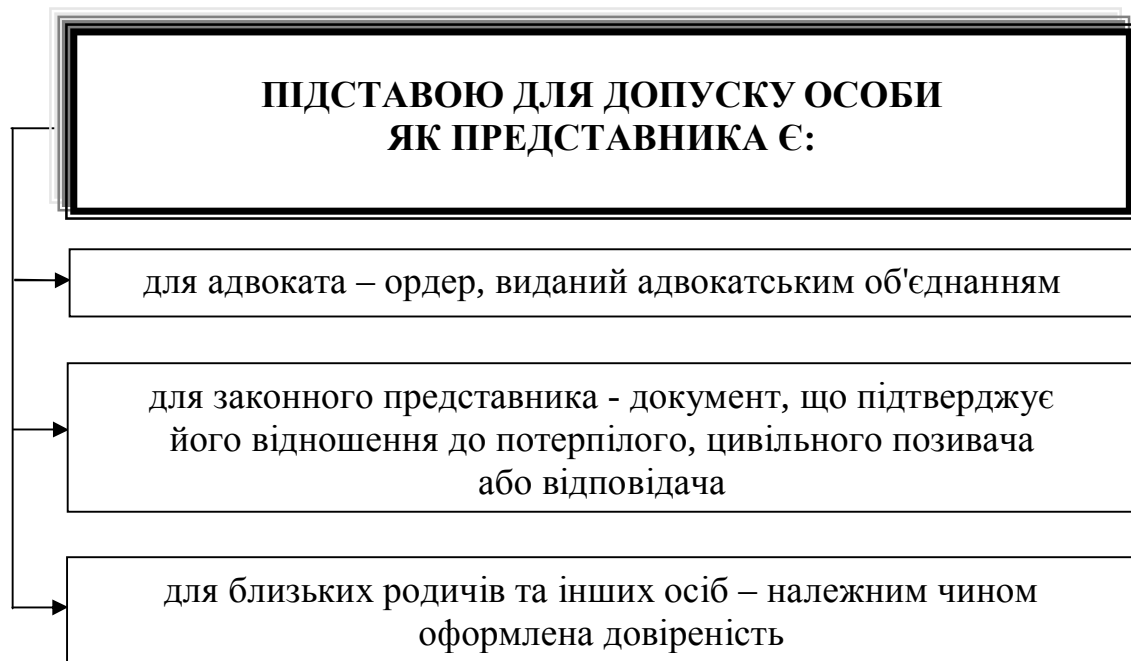

Схема 3.37

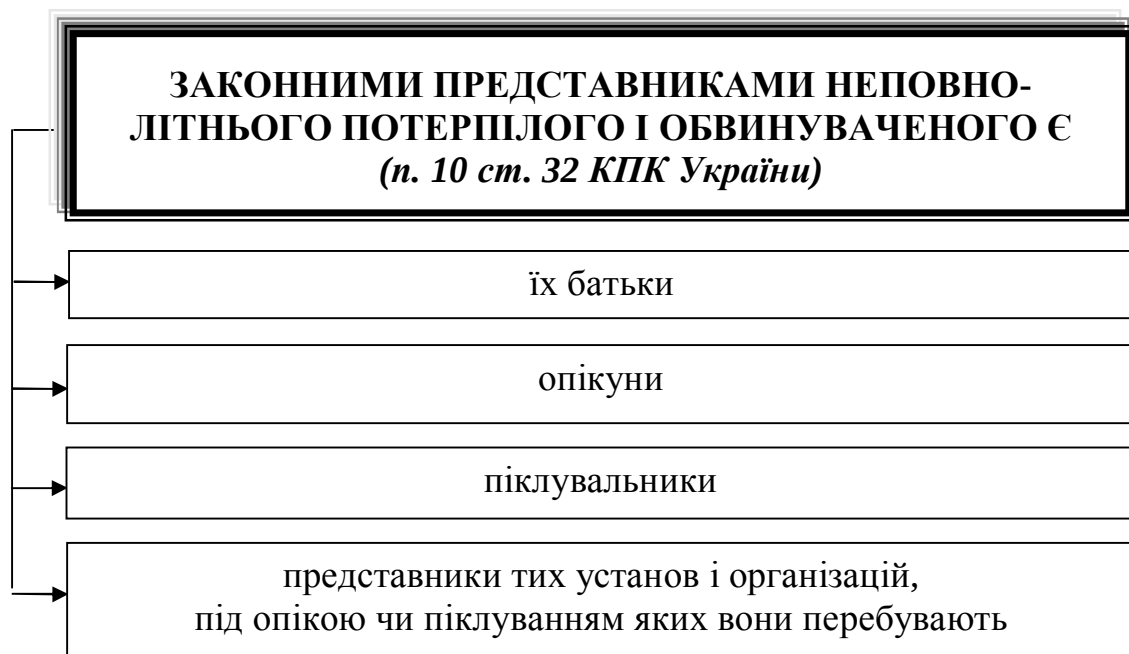

Схема 3.38

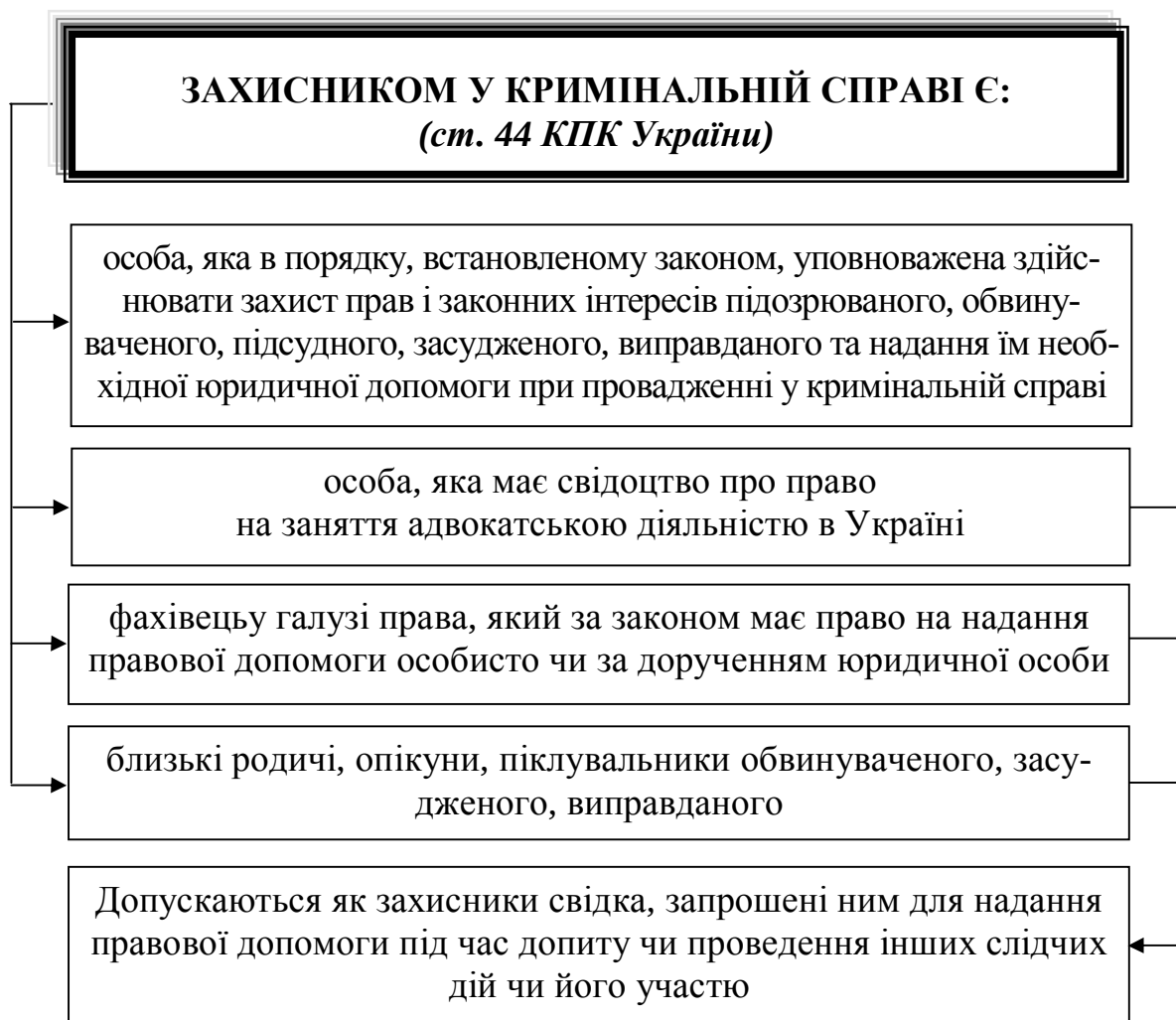

Схема 3.39

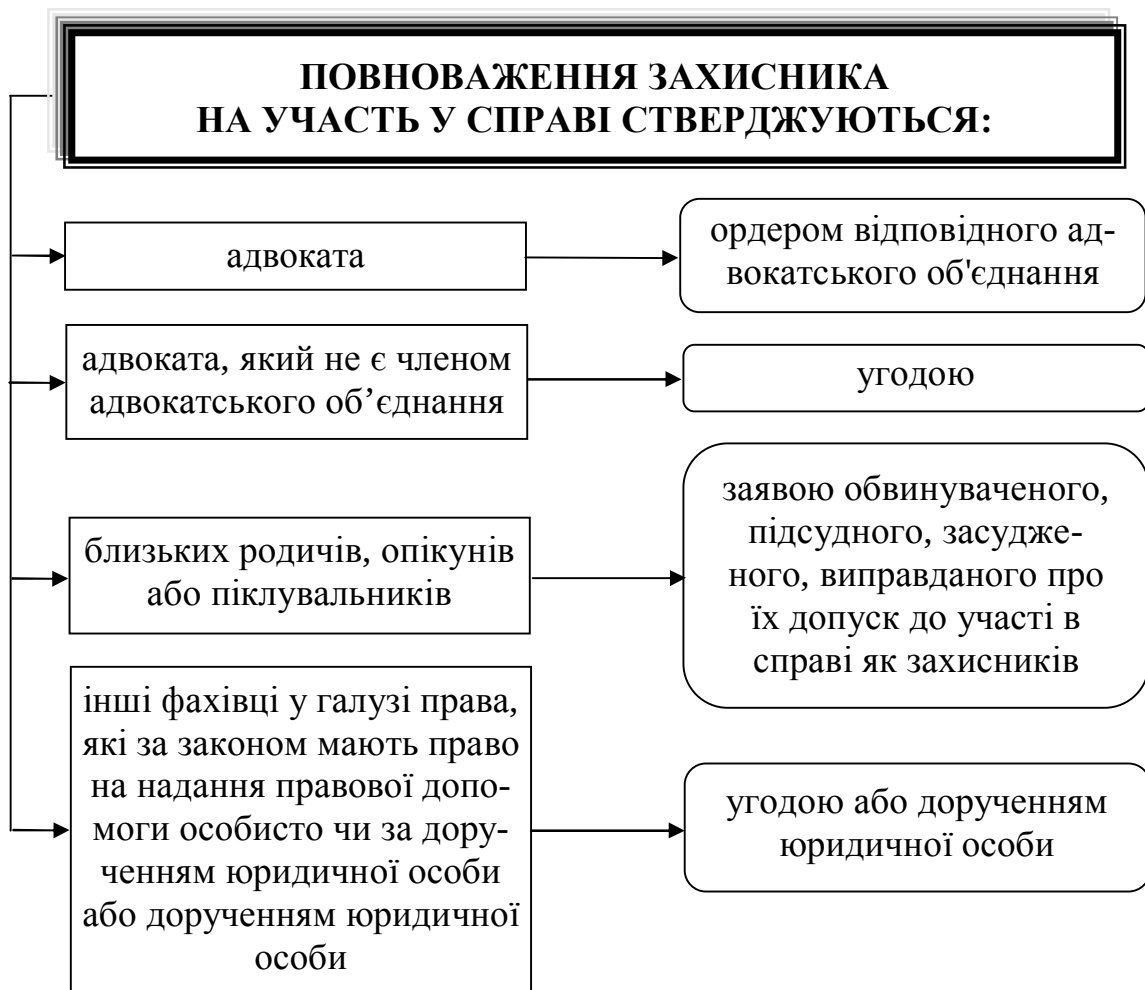

Схема 3.40

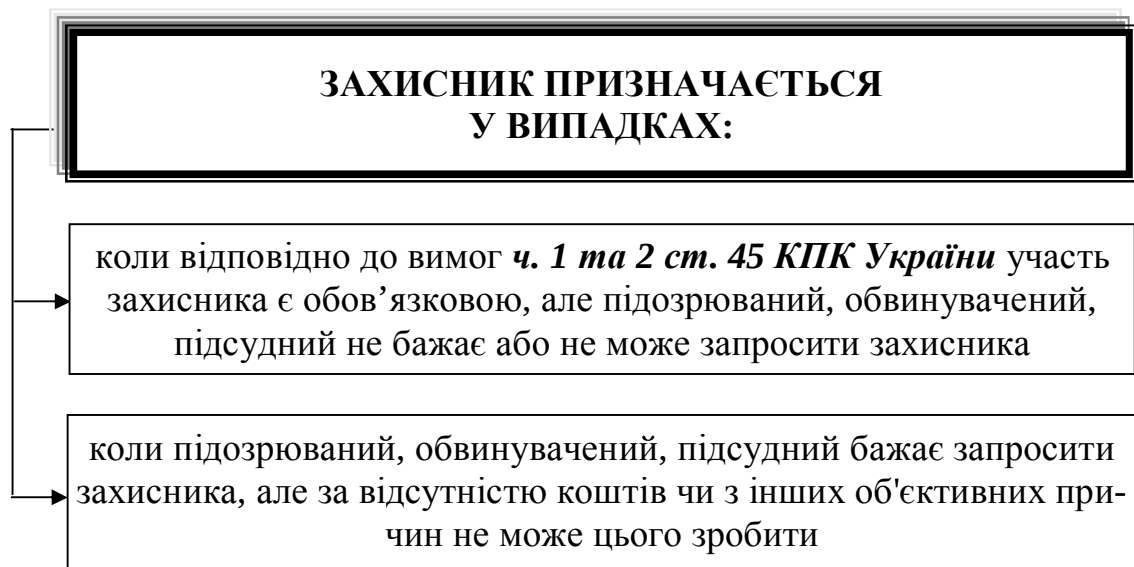

Схема 3.41

УЧАСТЬ ЗАХИСНИКА при провадженні дізнання, досудового слідства і в розгляді кримінальної справи в СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ Є ОБОВ'ЯЗКОВОЮ (ст. 45 КПК України)

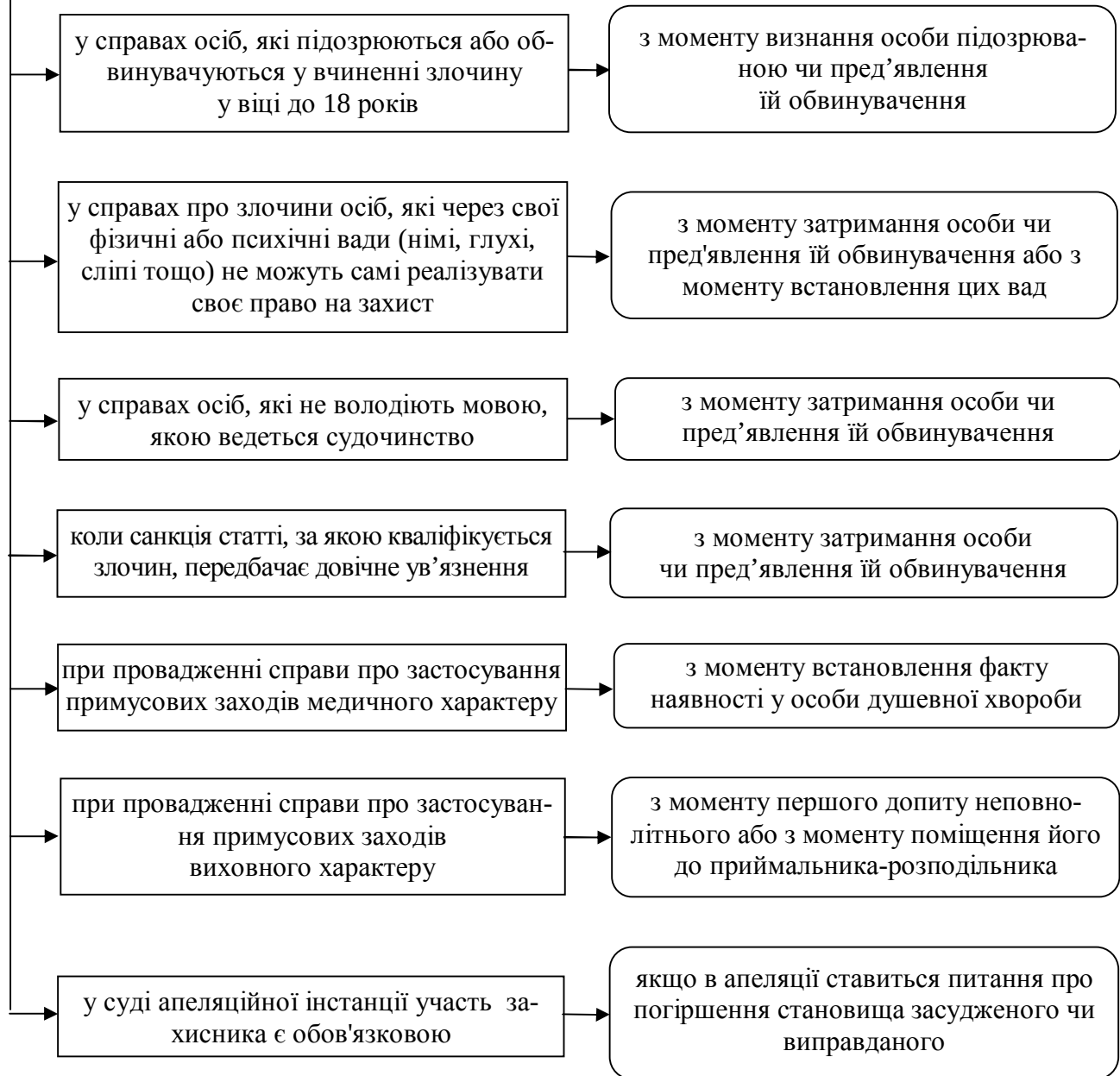

Схема 3.42

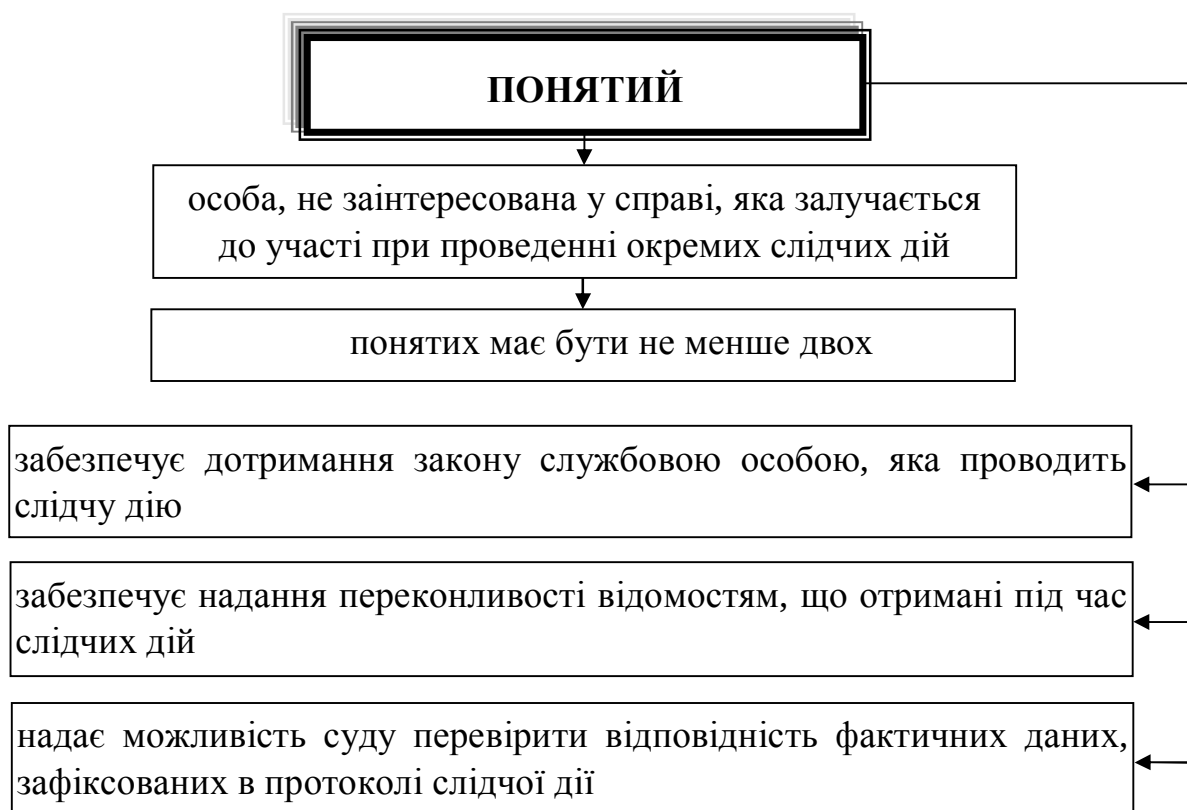
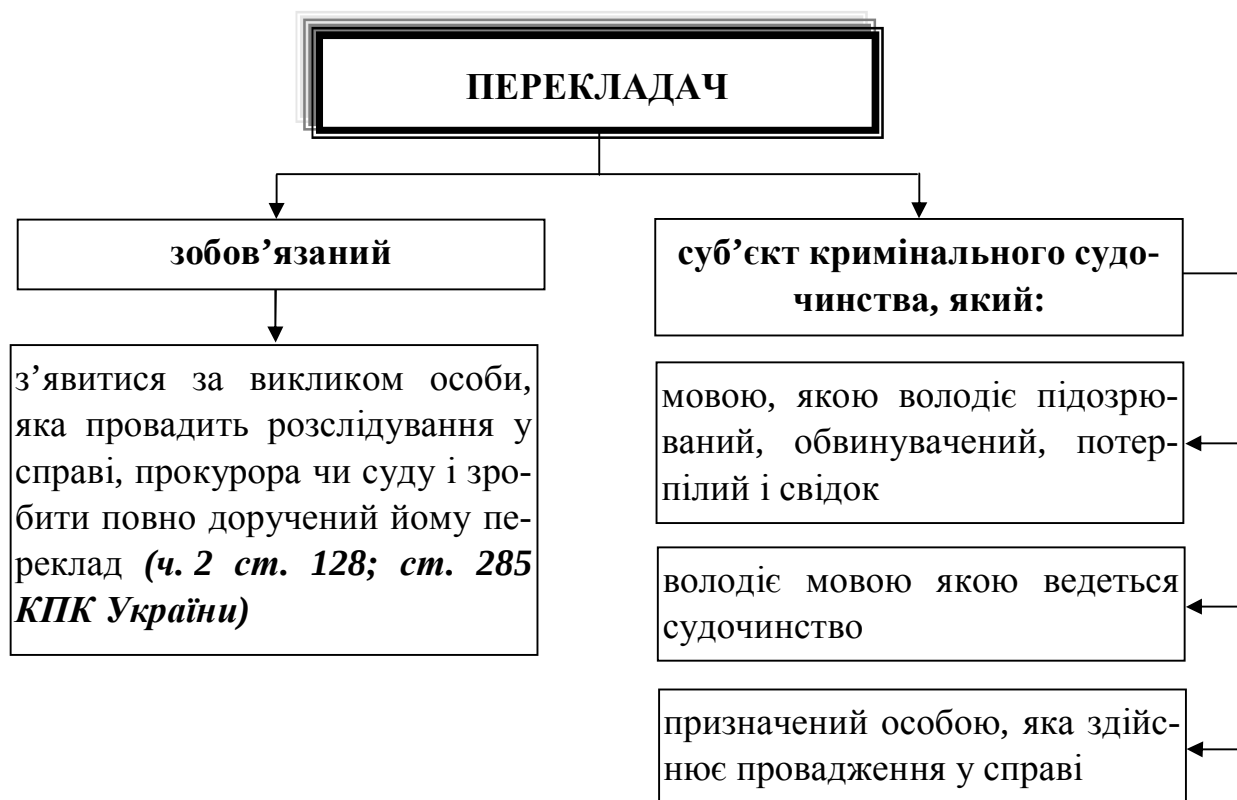

Схема 3.43

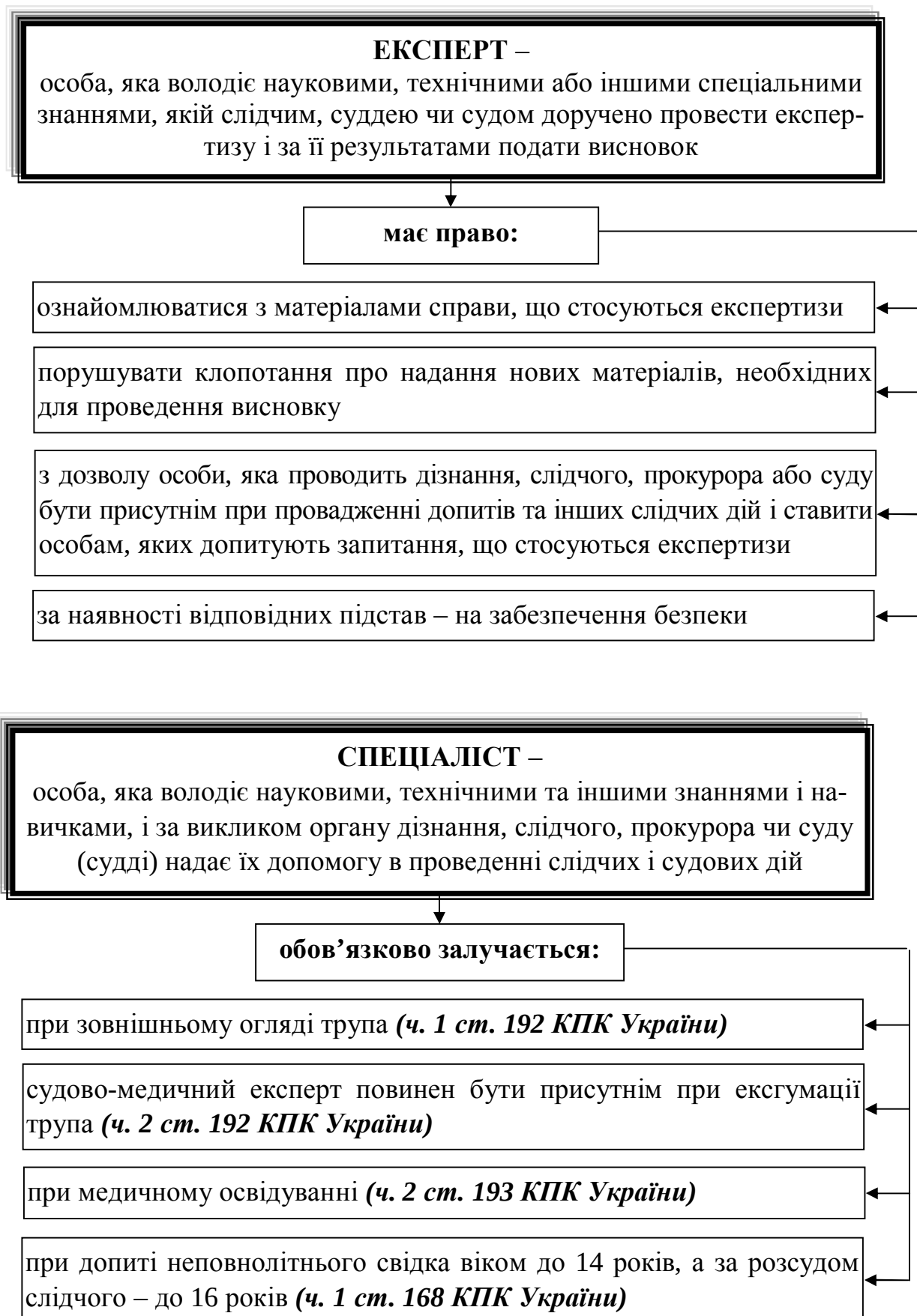

Схема 3.44

Контрольні питання:

1. Кого слід вважати суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності? Як можна їх класифікувати?
2. Які функції виконує суд у кримінальному процесі?
3. Охарактеризуйте місце прокурора в кримінальному процесі.
4. В чому полягає процесуальна самостійність слідчого?
5. Як розрізняються процесуальні повноваження органу дізнання й особи, яка провадить дізнання?
6. Хто вважається потерпілим і які його права та обов'язки?
7. Хто і в якому порядку висуває громадських обвинувачів і громадських захисників?
8. Хто вважається підозрюваним? Які є підстави його затримання?
9. Хто є обвинуваченим і який його процесуальний статус?
10. Хто може бути захисником і в яких випадках його участь є обов'язковою?
11. Хто є законним представником неповнолітнього потерпілого і неповнолітнього обвинуваченого?
12. Які вимоги ставляться до перекладача?
13. В чому полягає відмінність спеціаліста від експерта?
14. Які обов'язки виконує секретар судового засідання?
15. При провадженні яких процесуальних дій обов'язковою є участь понятих?
16. Які підстави для відводу судді, прокурора, слідчого та особи, яка провадить дізнання?
17. Які заходи безпеки приймаються до осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві?

Тема 4
КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ РІШЕННЯ, ДОКУМЕНТИ.
ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ І СУДОВІ ВИТРАТИ

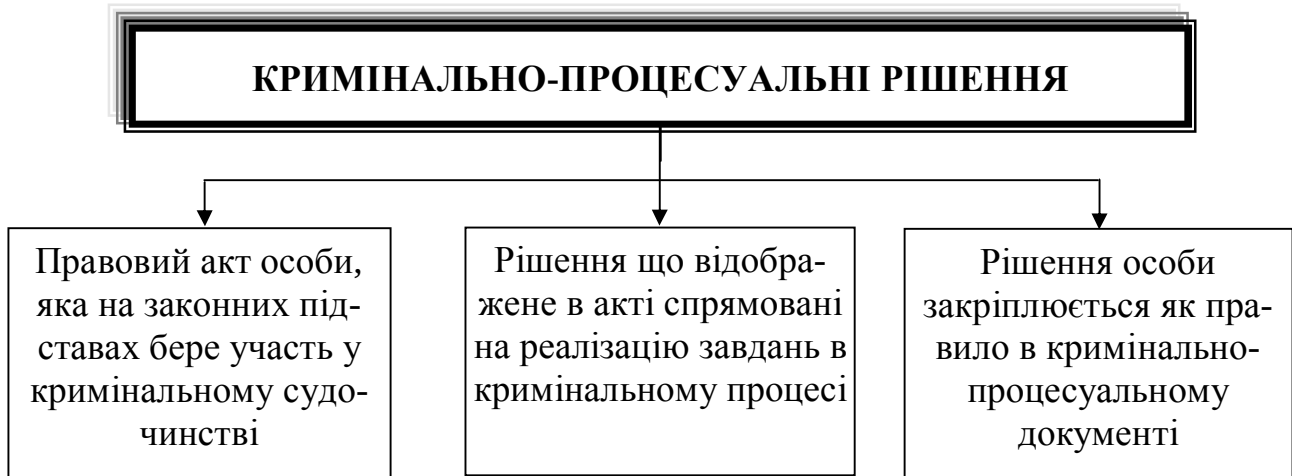

Схема 4.1

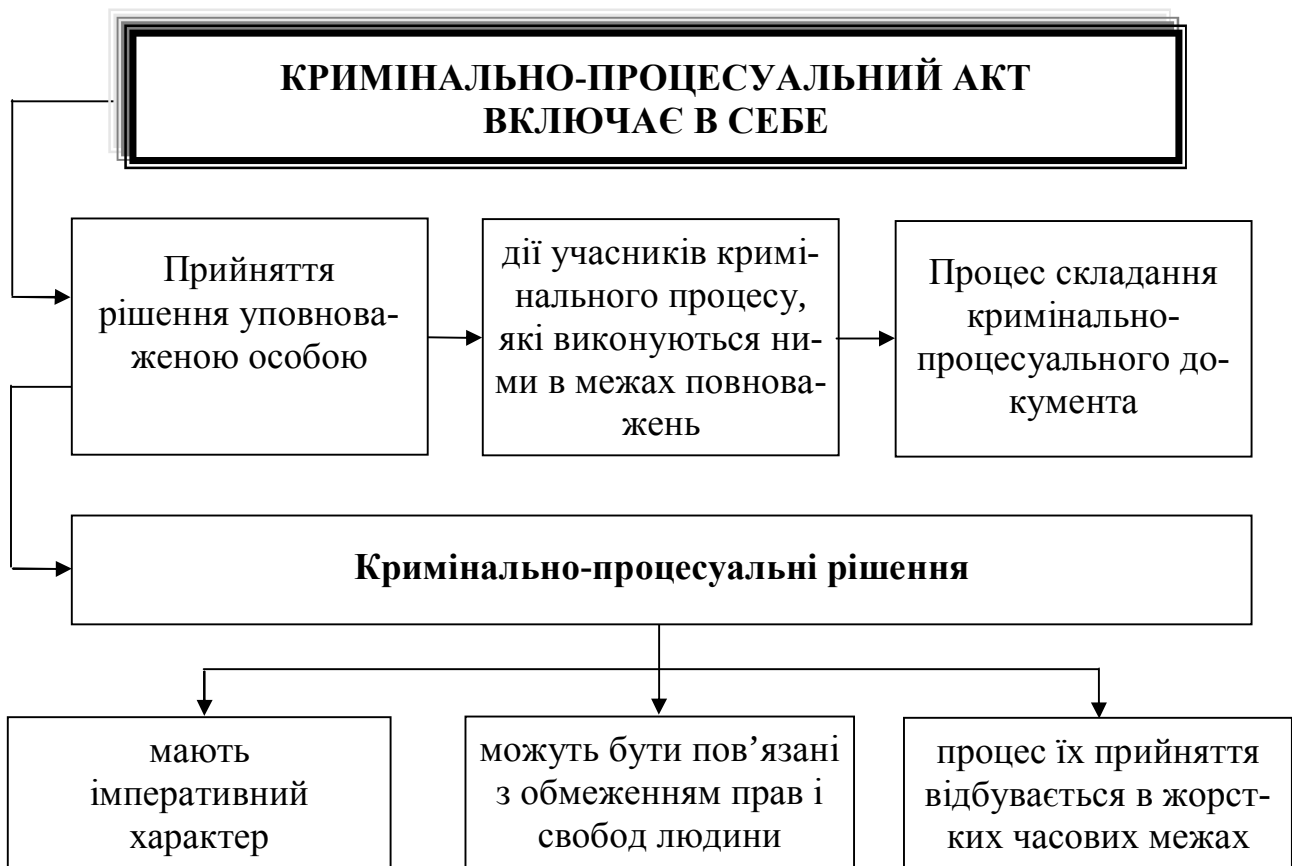

Схема 4.2

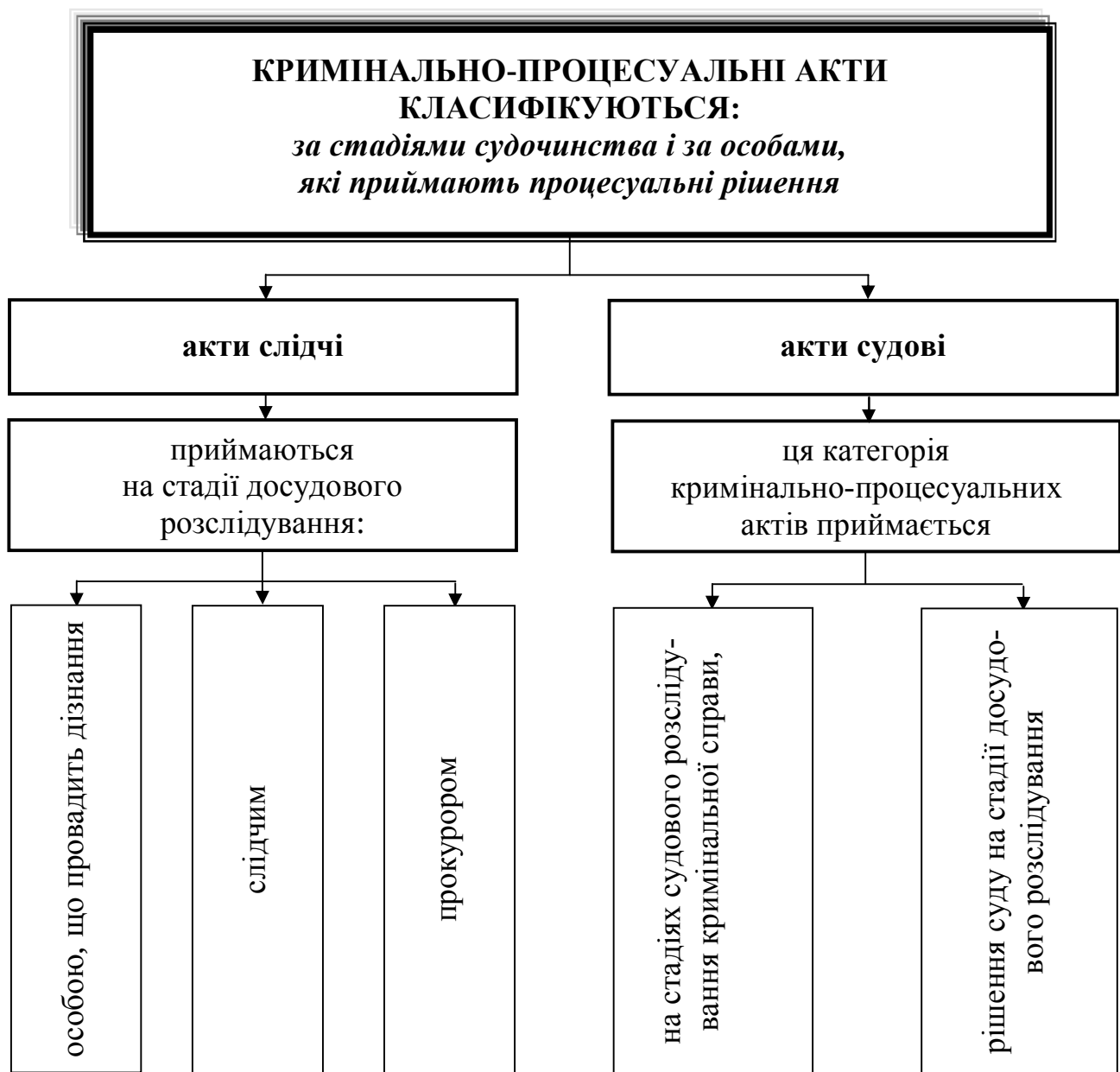

Схема 4.3

Схема 4.4

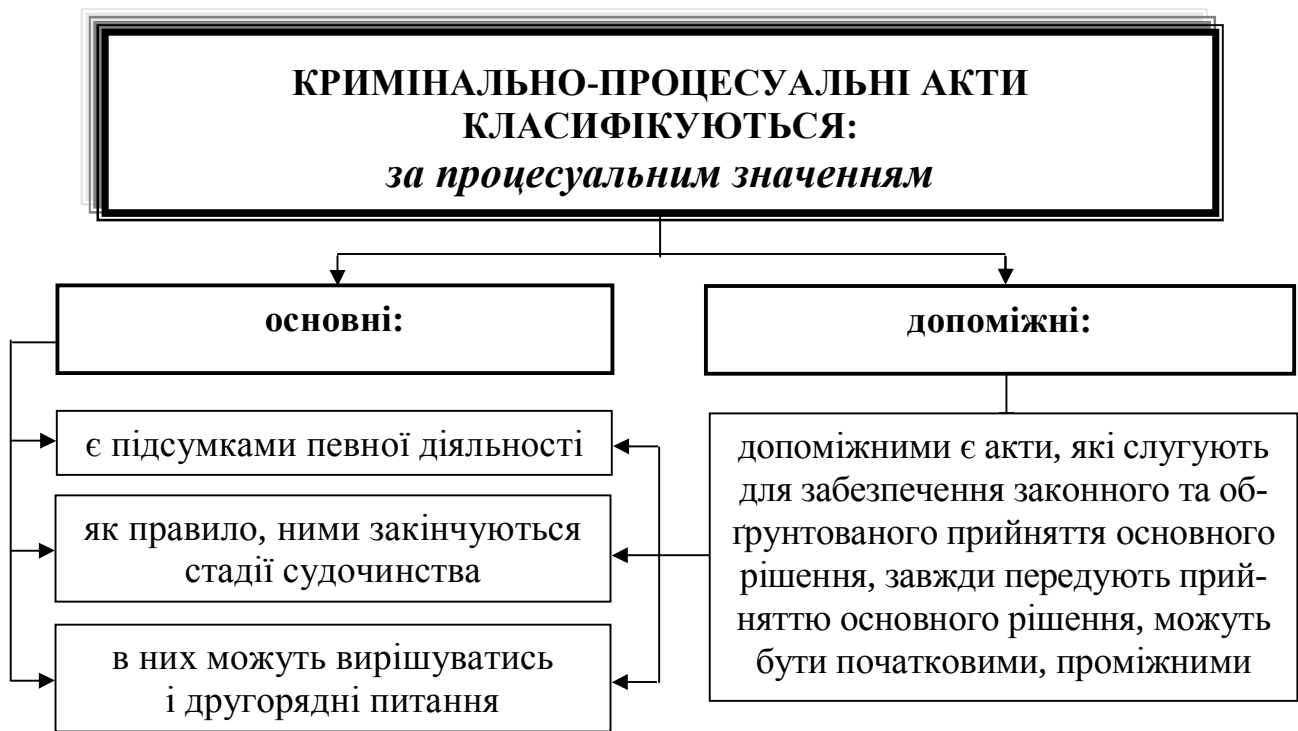

Схема 4.5

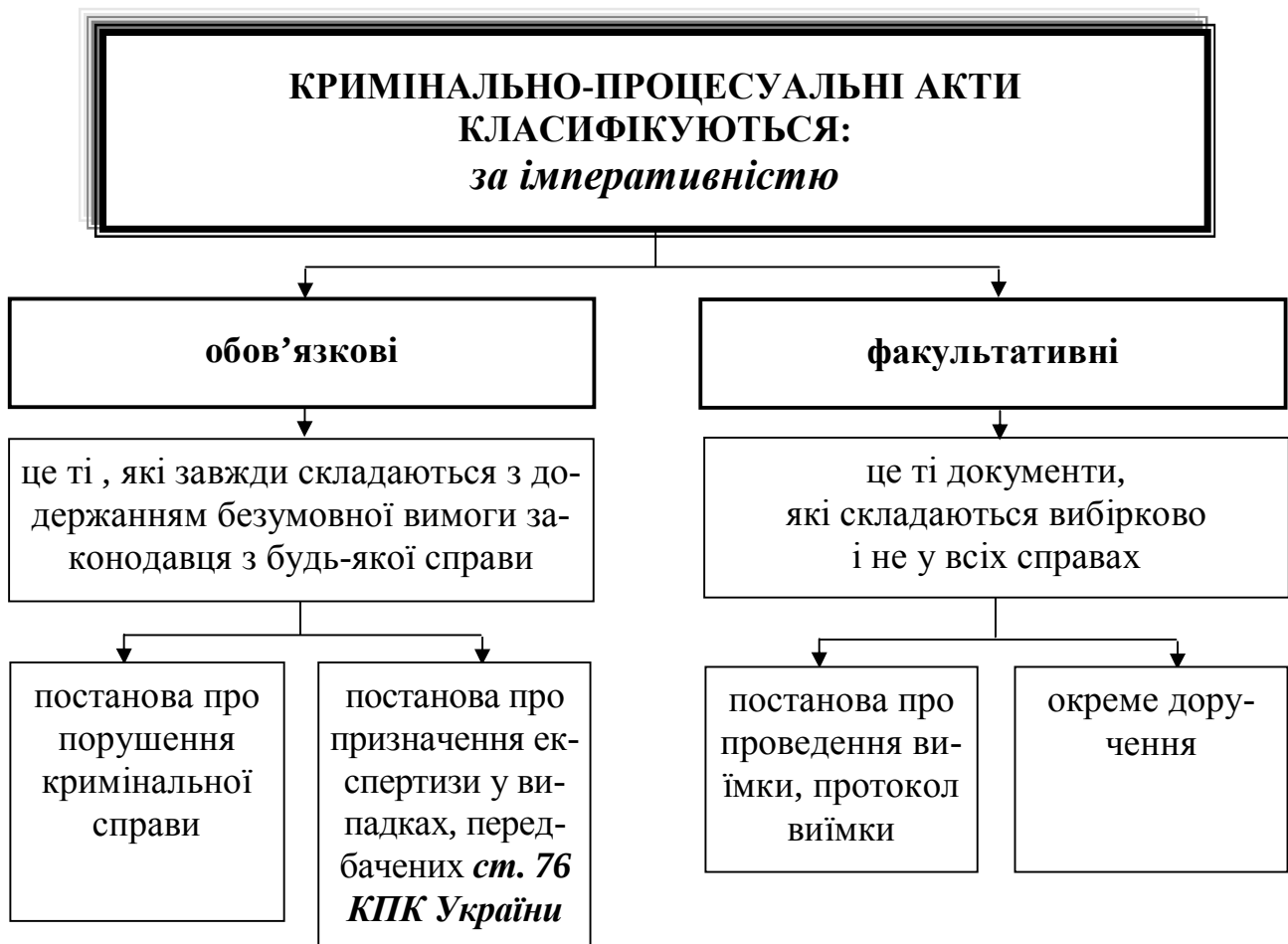

Схема 4.6

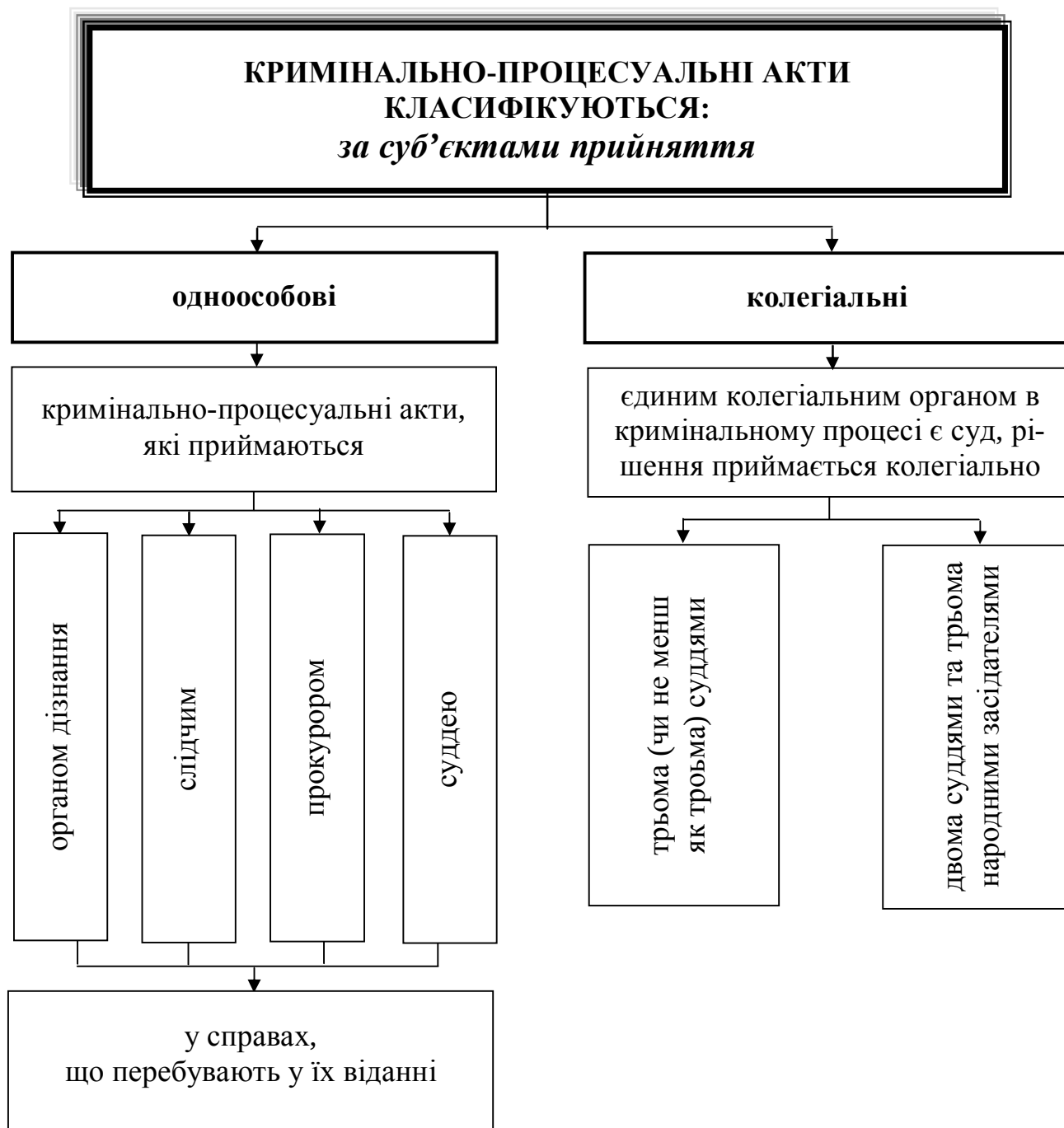

Схема 4.7

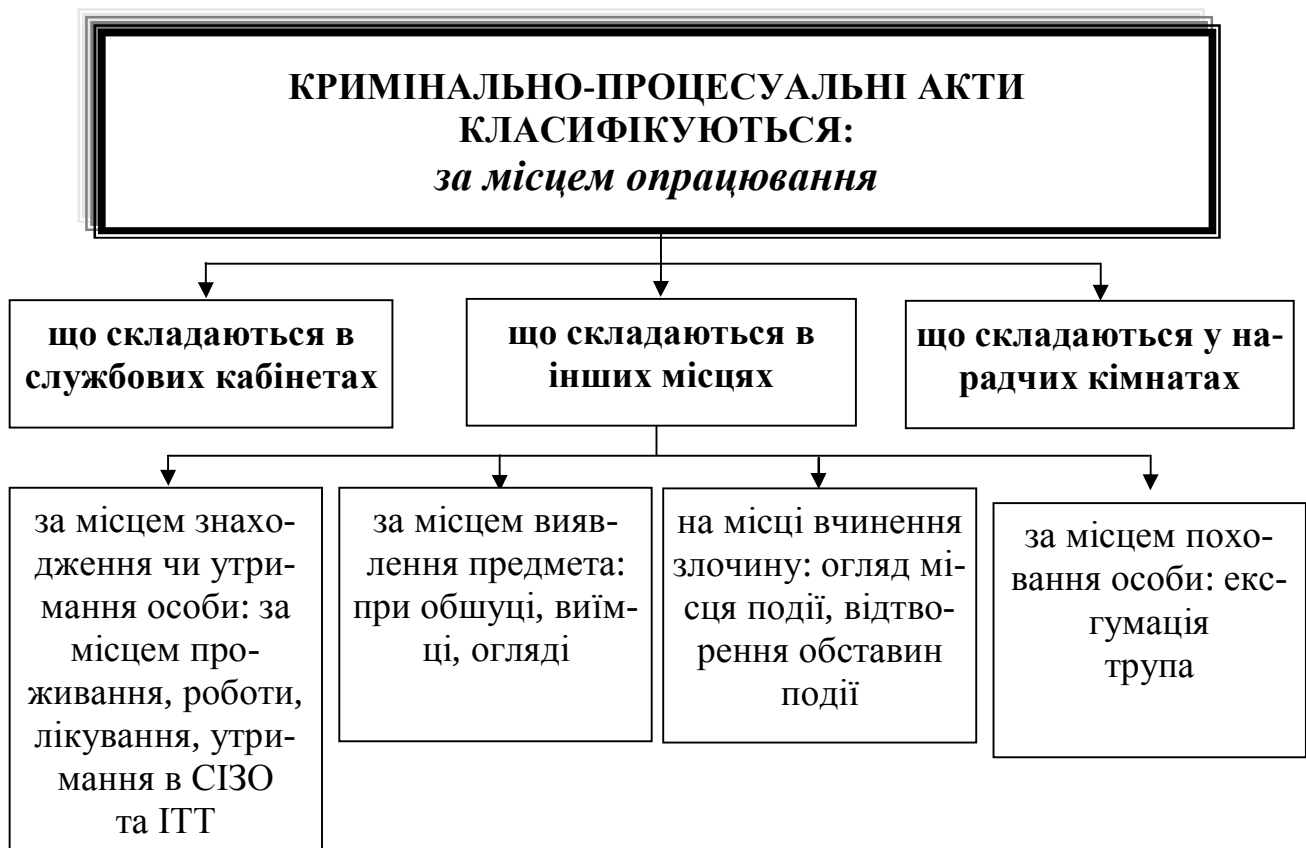

Схема 4.8

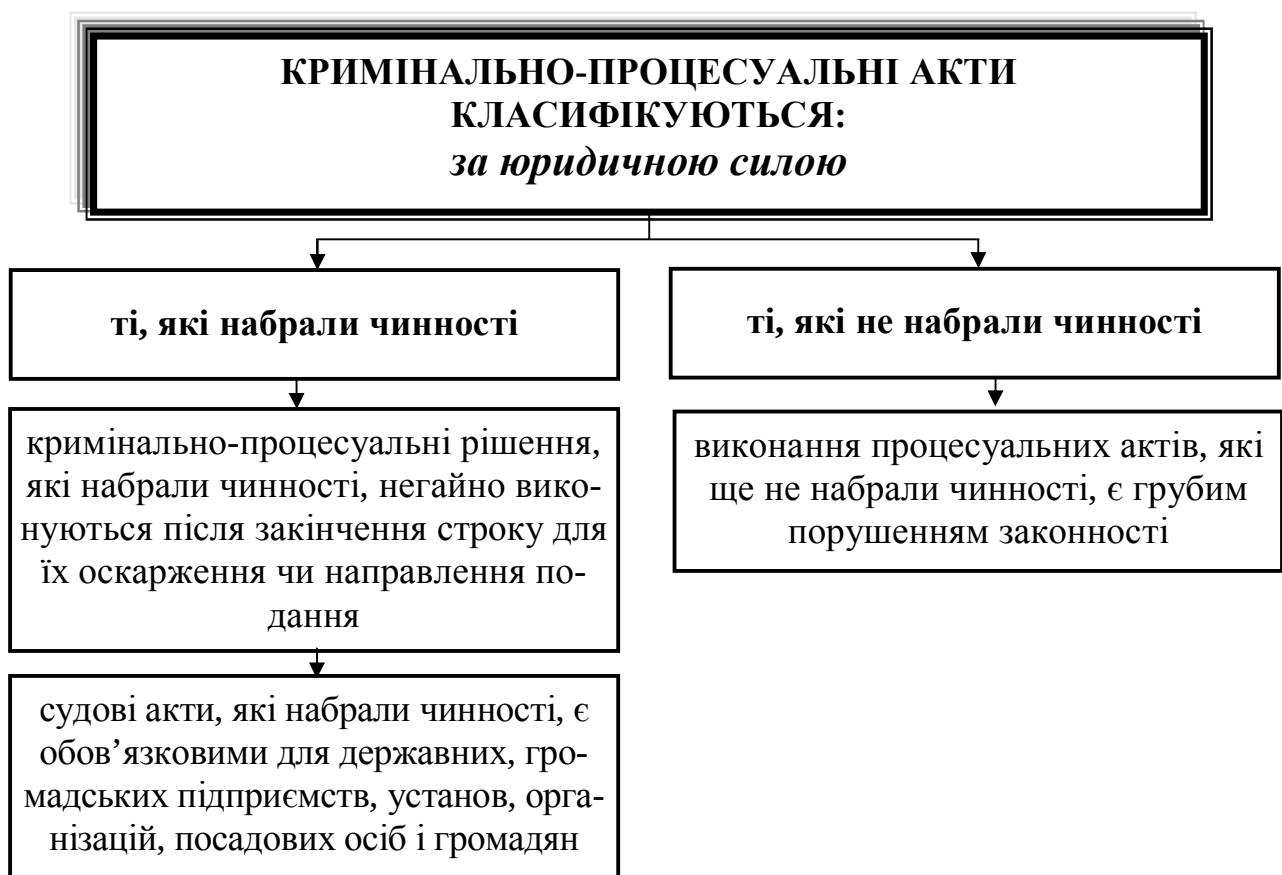

Схема 4.9

Схема 4.10

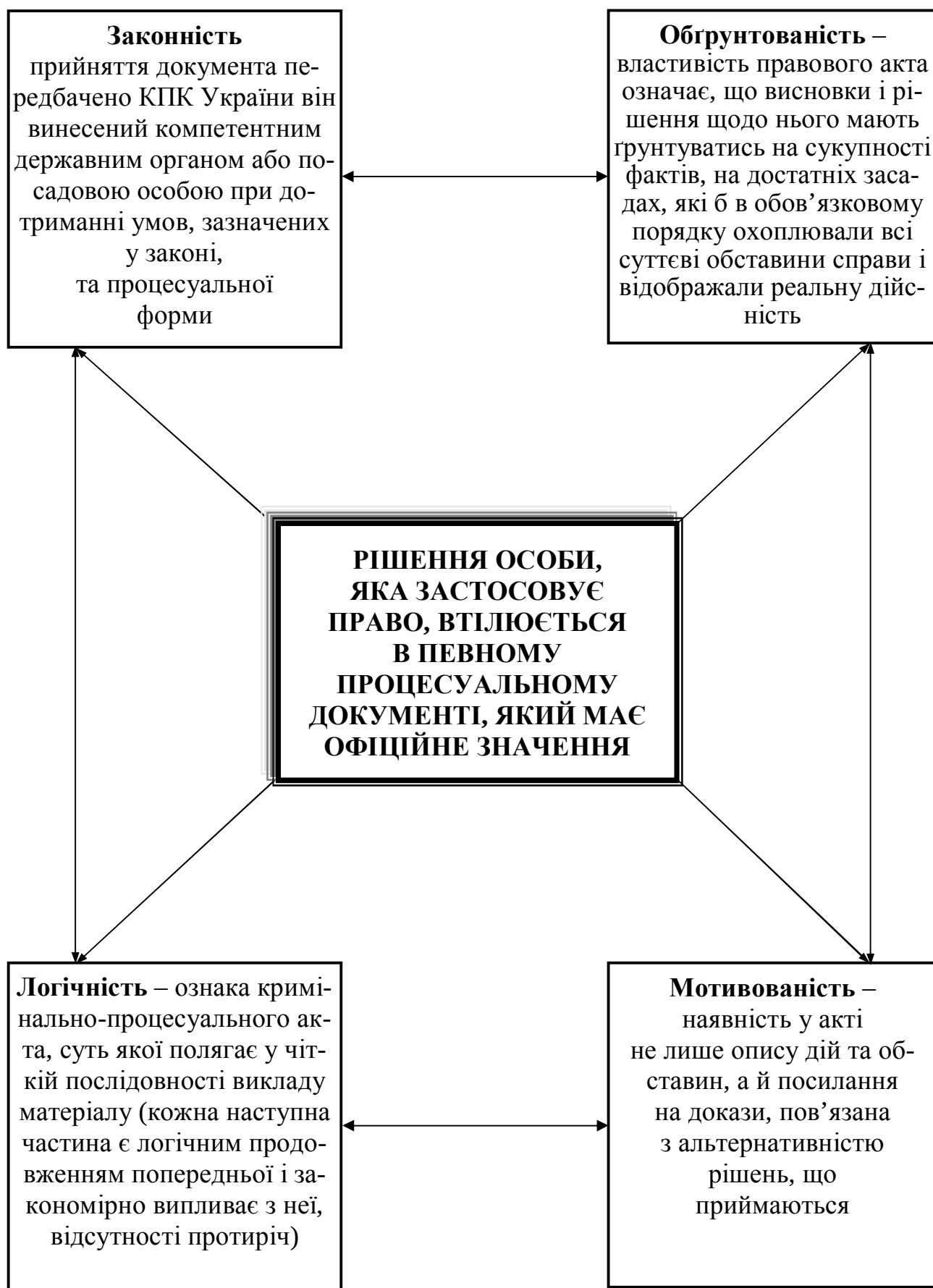

Схема 4.11

Схема 4.12

ТИПОВА СТРУКТУРА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ДОКУМЕНТА: ПОСТАНОВИ ТА ПРОТОКОЛУ

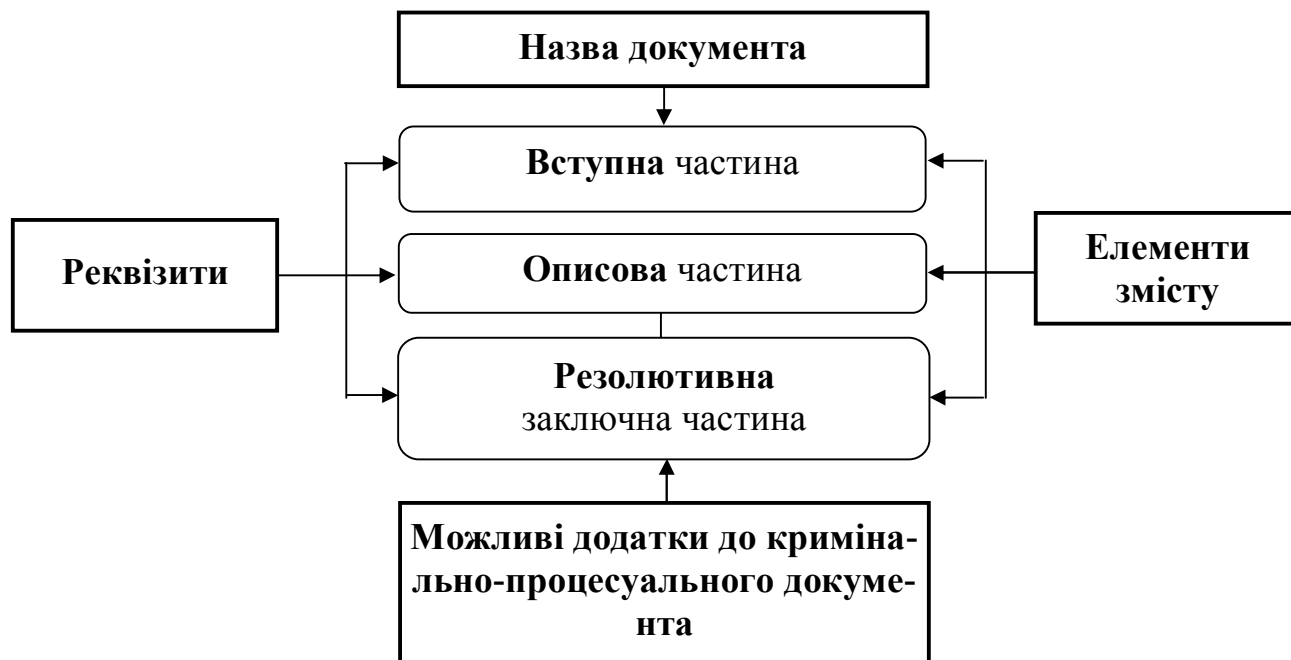

Схема 4.13

Схема 4.14

РЕКВИЗИТИ ТА ІНШІ ДАНІ, ЯКІ ВКАЗУЮТЬСЯ В КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТАХ

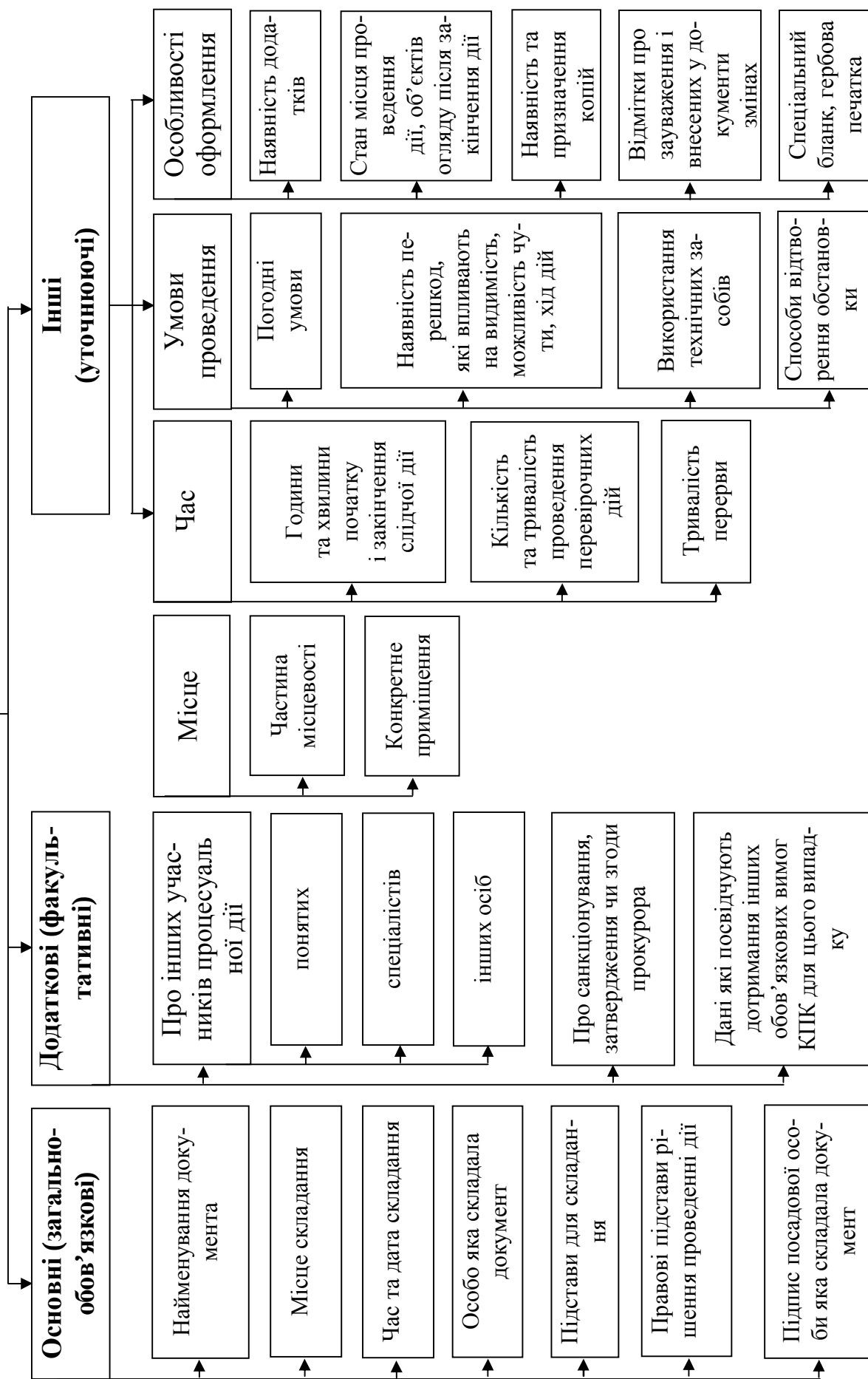

Схема 4.15

Схема 4.16

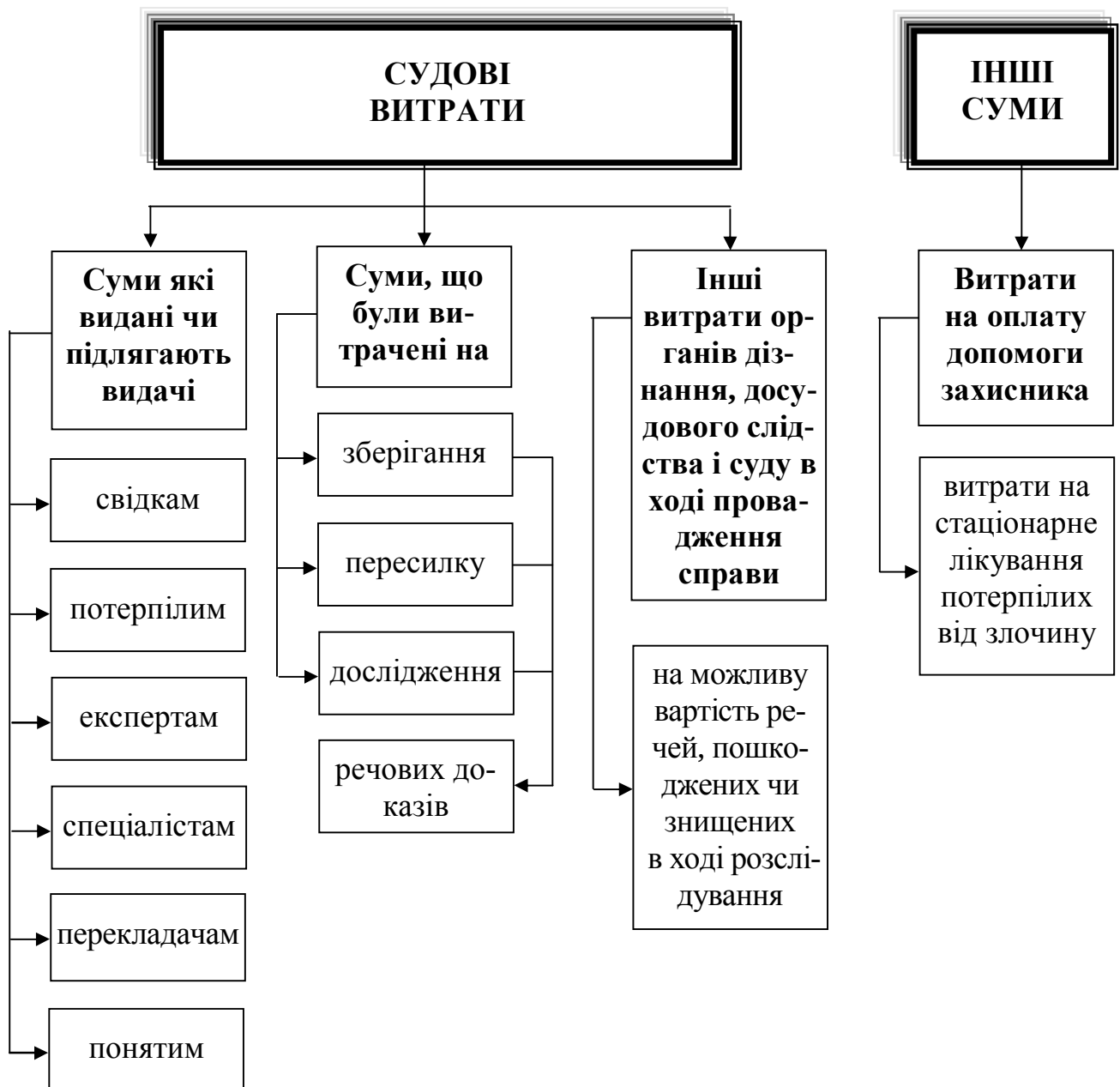

Схема 4.17

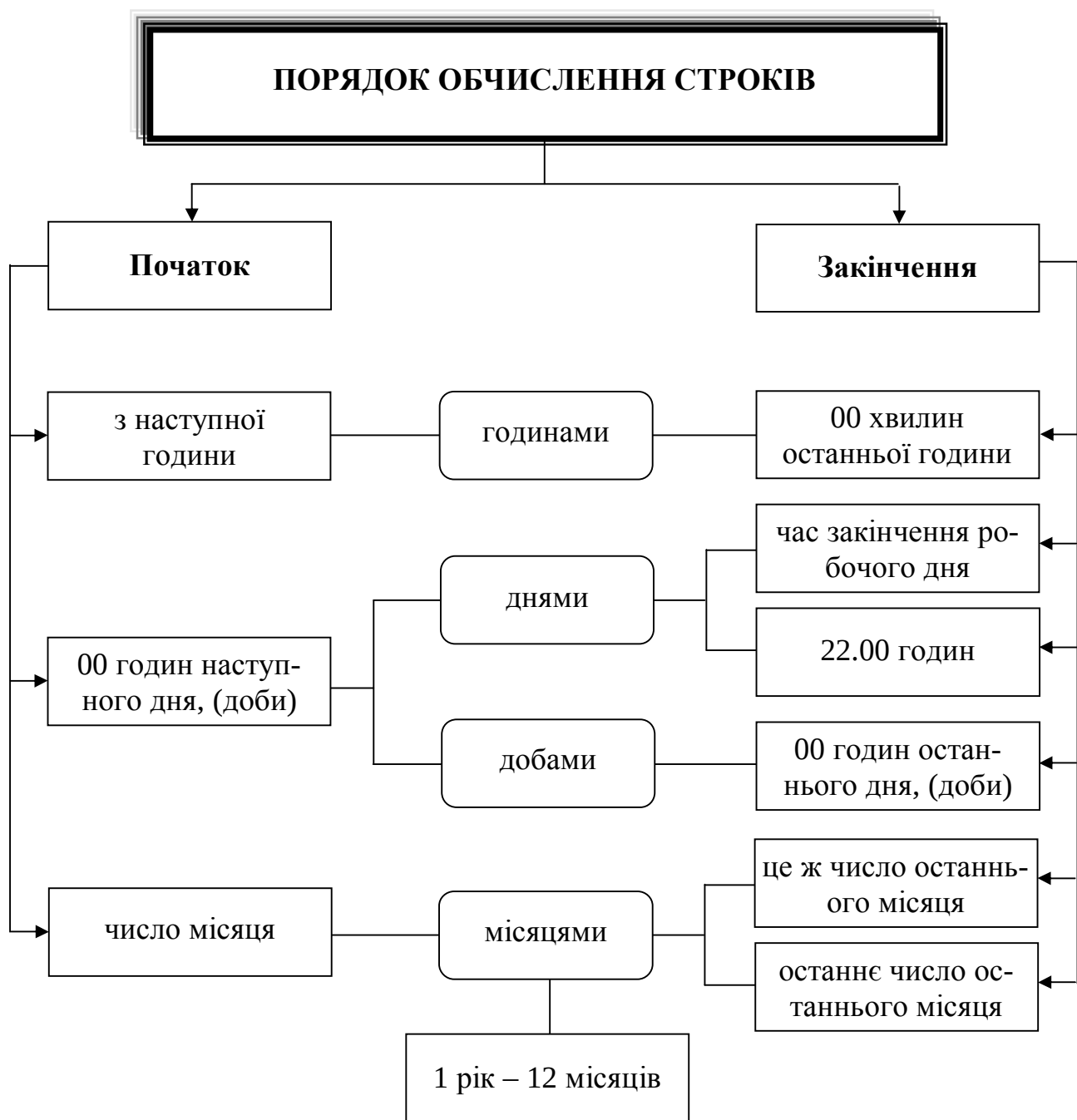

Схема 4.18

Схема 4.19

ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ СУБ'ЄКТАМ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

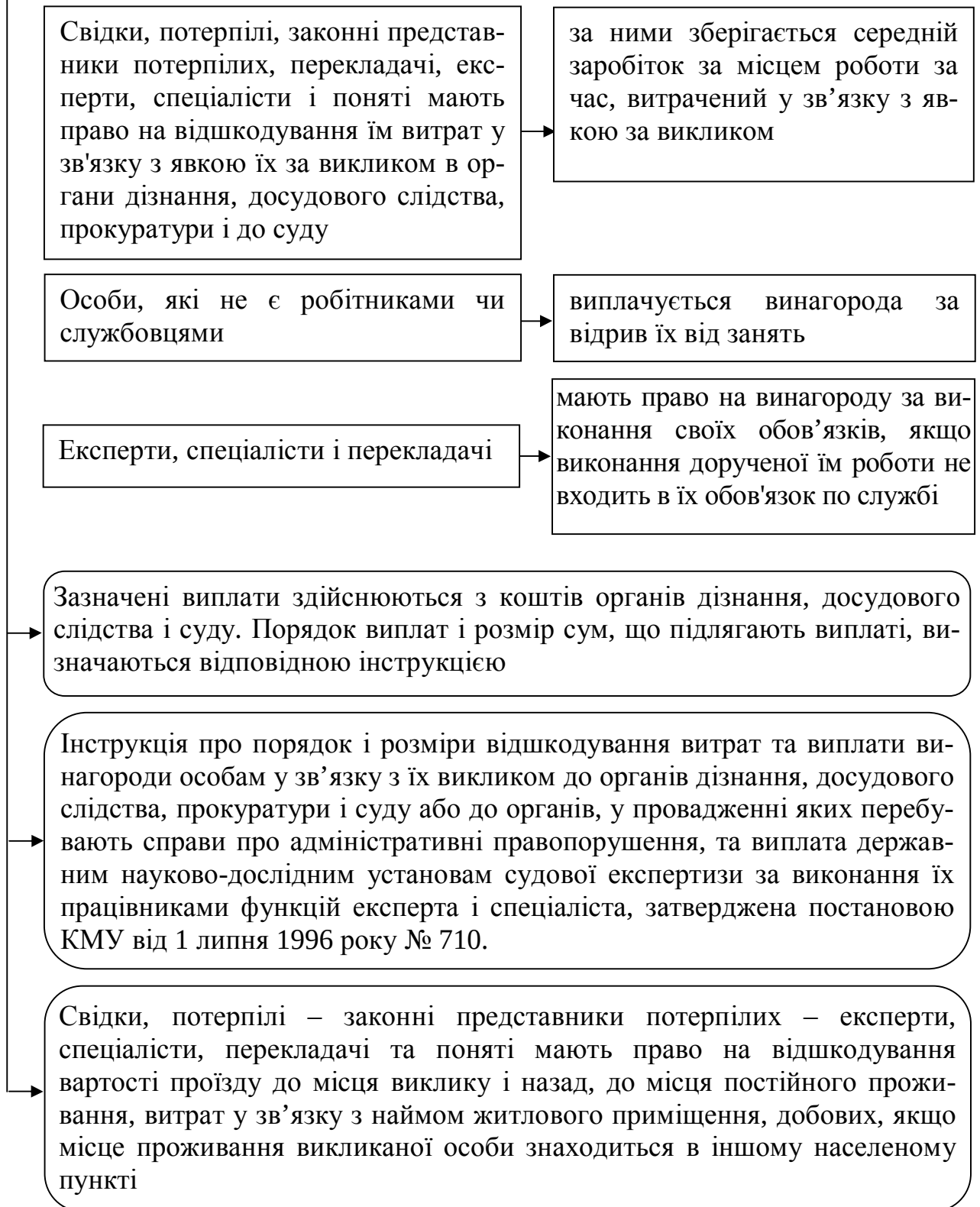

Схема 4.20

ОПЛАТА ПРАЦІ ЗАХИСНИКА (АДВОКАТА)

Судові витрати покладаються на засуджених, крім сум, що видані і мають бути видані перекладачам, або приймаються на рахунок держави

Оплата праці захисника у разі його участі у справі за призначенням проводиться за рахунок держави в порядку і розмірах, встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 14 травня 1999 р. № 821

Відшкодування державі витрат у цьому випадку за згодою засудженого або осіб, які несуть майнову відповідальність за його дії, може бути покладено на них

Порядок оплати праці адвоката за надання правової допомоги у кримінальних справах здійснюється на підставі

постанови судді, особи, яка провадить дізнання, слідчого-прокурора або ухвали суду про звільнення громадянина від оплати праці за юридичну допомогу чи про призначення адвоката

довідки про участь адвоката в справі, яка щомісячно видається особою, котра провадить дізнання, слідчим або судом із зазначенням у ній кількості затрачених адвокатом днів та обсягу виконаної роботи

Порядок оплати праці адвоката за надання правової допомоги у кримінальних справах здійснюється на підставі

Копія постанови чи ухвали і довідка надаються керівникові адвокатського об'єднання, який складає довідку-розрахунок з визначенням суми, що підлягає виплаті адвокату, засвідчує її своїм підписом і печаткою. Адвокат, який працює індивідуально, сам складає довідку-розрахунок.

Один примірник довідки-розрахунку надсилається особі, яка провадить дізнання, слідчому, прокурору або судові для приєднання до кримінальної справи, другий залишається у справах адвокатського об'єднання чи адвоката, який працює індивідуально

Схема 4.21

**ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ
НЕЗАКОННИМИ ДІЯМИ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ, ПРОКУРАТУРИ ТА СУДУ –
РЕАБІЛІТАЦІЯ – це поновлення доброго імені,
честі, репутації, прав, юридичного і соціального
статусу особи, незаконно і несправедливо
обвинуваченої у вчиненні злочину**

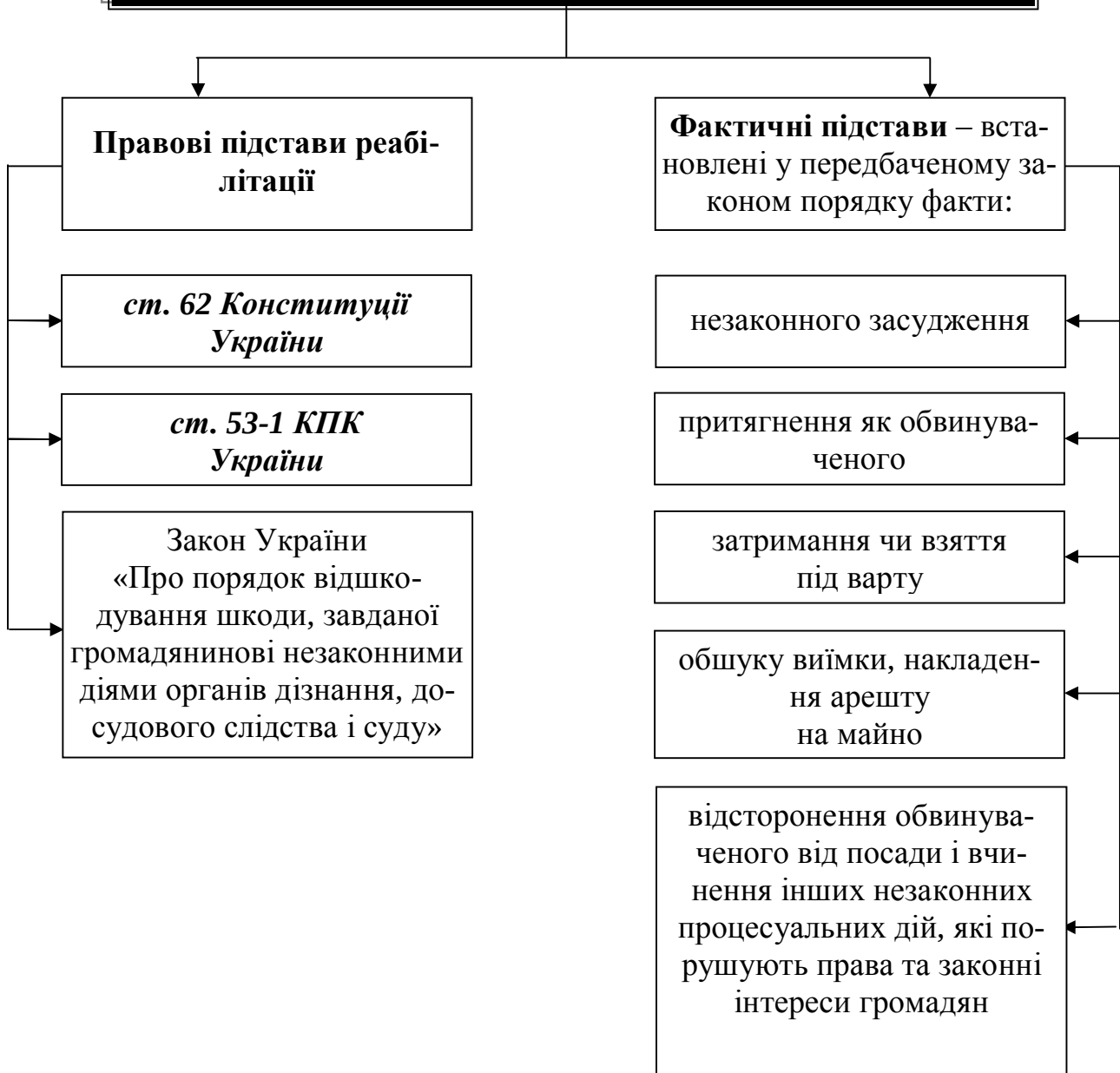

Схема 4.22

Схема 4.23

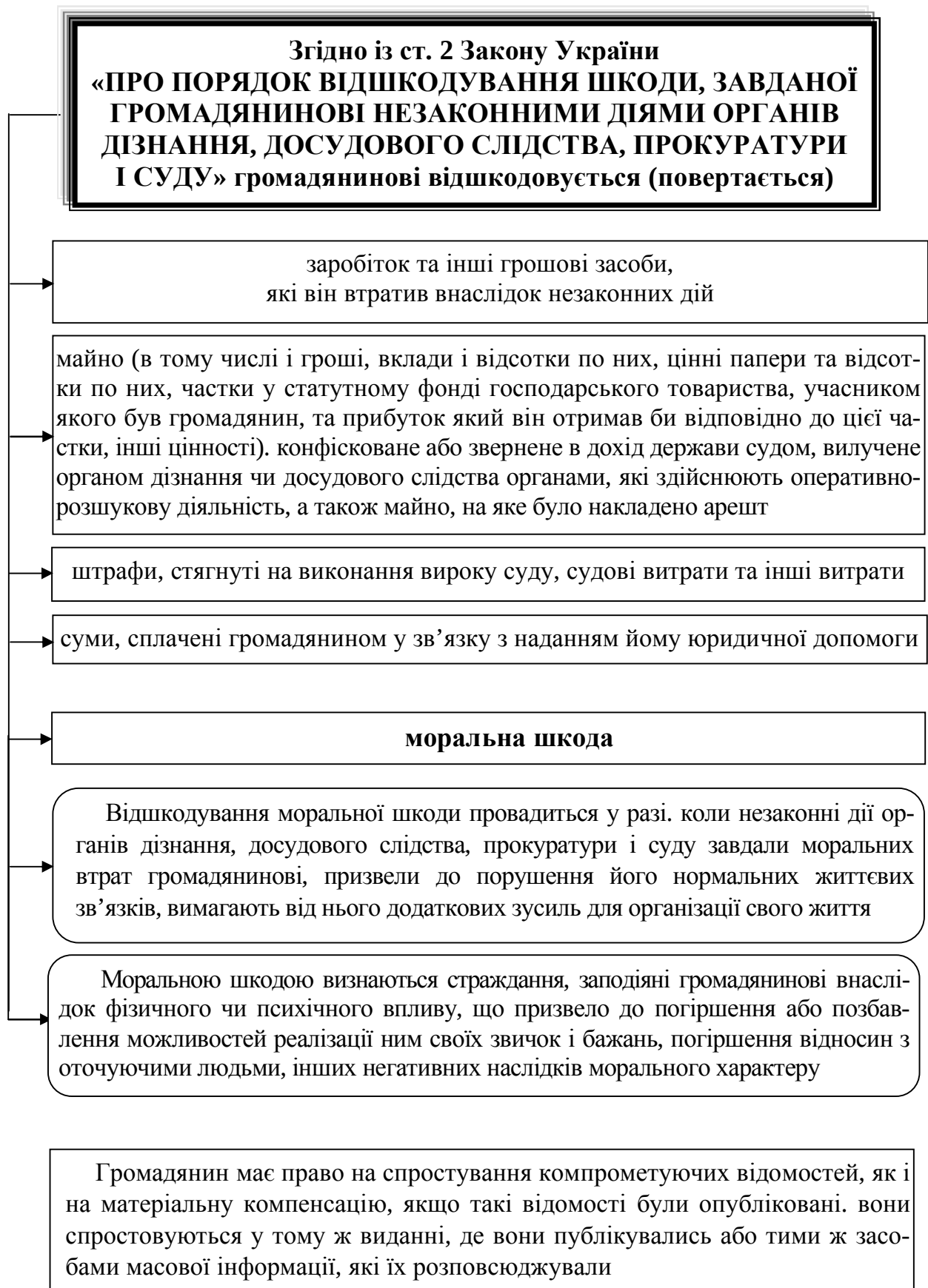

Схема 4.24

Контрольні питання:

1. У чому полягає суть кримінально-процесуального рішення?
2. За якими підставами класифікуються кримінально-процесуальні акти?
3. Які акти не підлягають скасуванню і опротестуванню?
4. Що собою являє законність, мотивованість документа?
5. Що слід розуміти під процесуальними строками і як вони обчислюються?
6. З чого складаються судові витрати?
7. Який порядок оплати праці адвоката та відшкодування судових витрат?
8. Як відшкодовуються витрати на стаціонарне лікування особи, яка потерпіла від злочину?
9. Що є фактичними і юридичними підставами для відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, суду і прокуратури?
10. Який порядок відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратути та суду?

Тема 5

ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

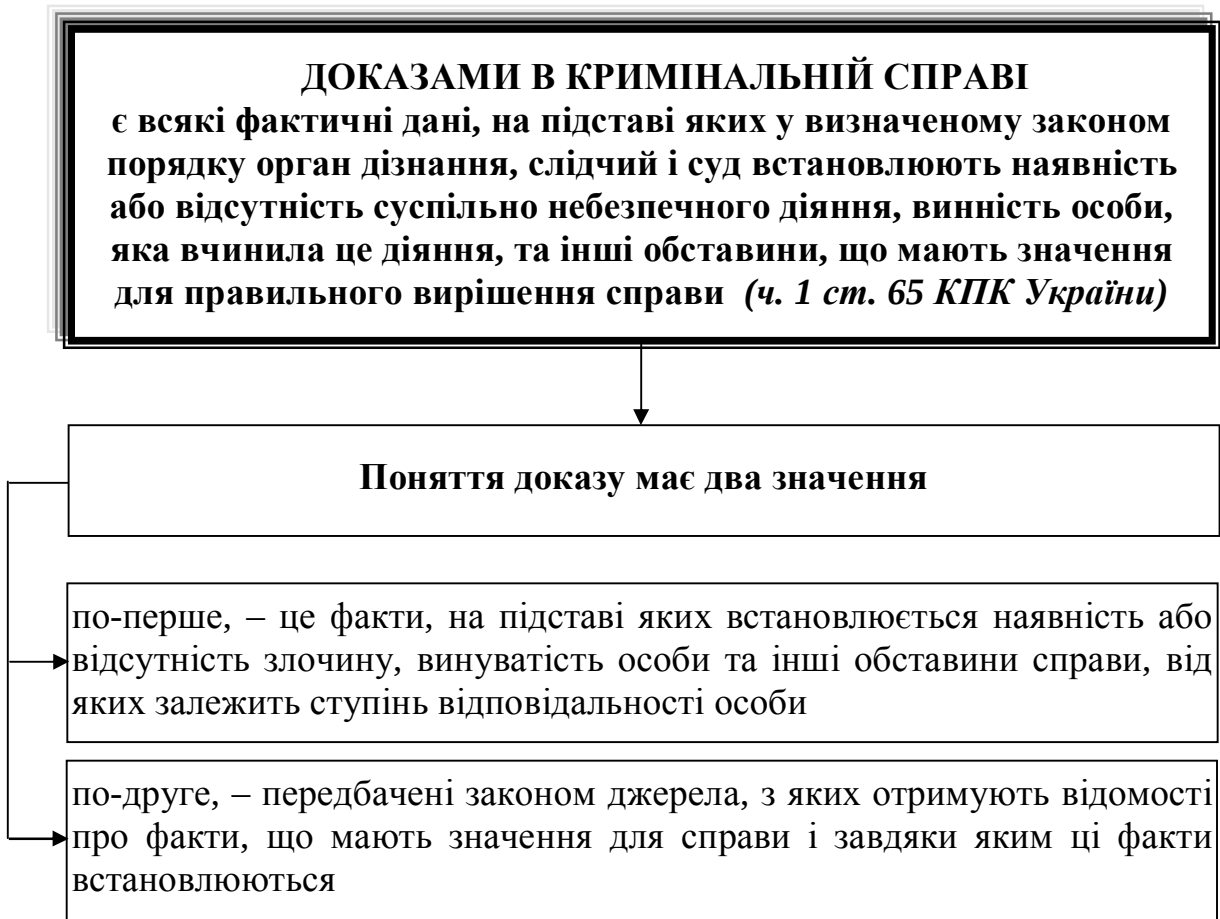

Схема 5.1

ДОКАЗ ЯК ДЖЕРЕЛО ВІДОМОСТЕЙ ПРО ФАКТ
називається засобом доказування

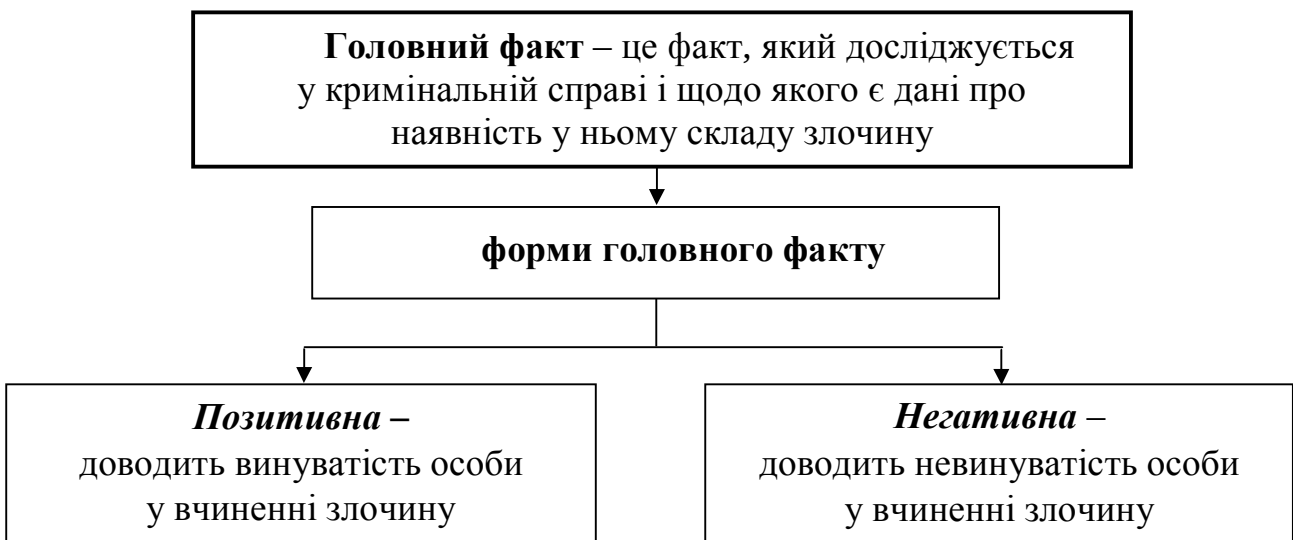
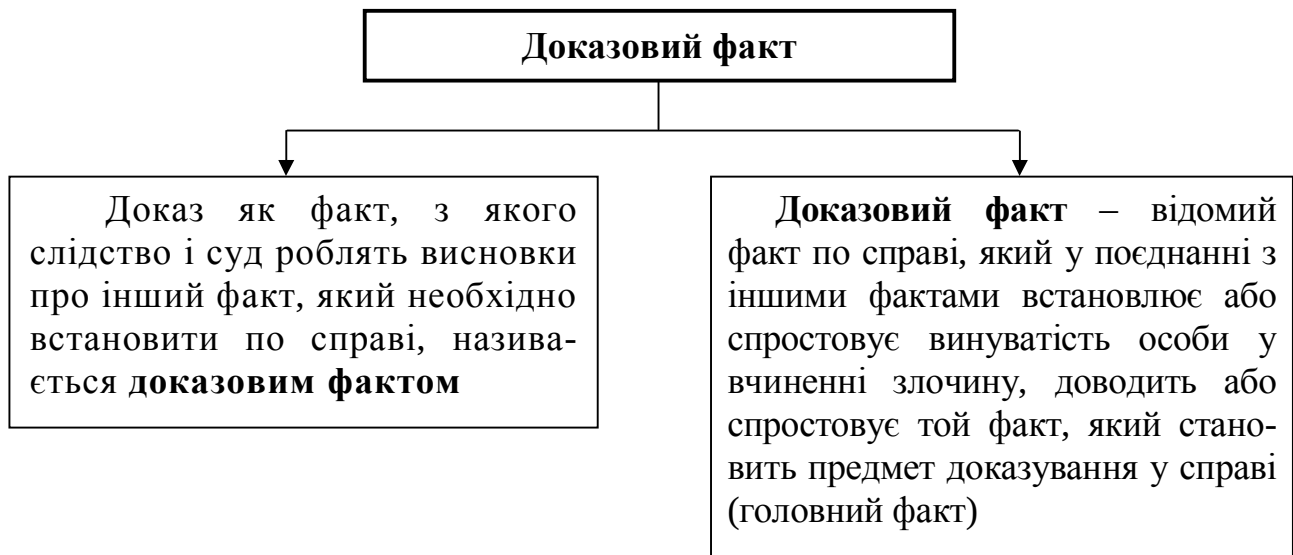

Схема 5.2

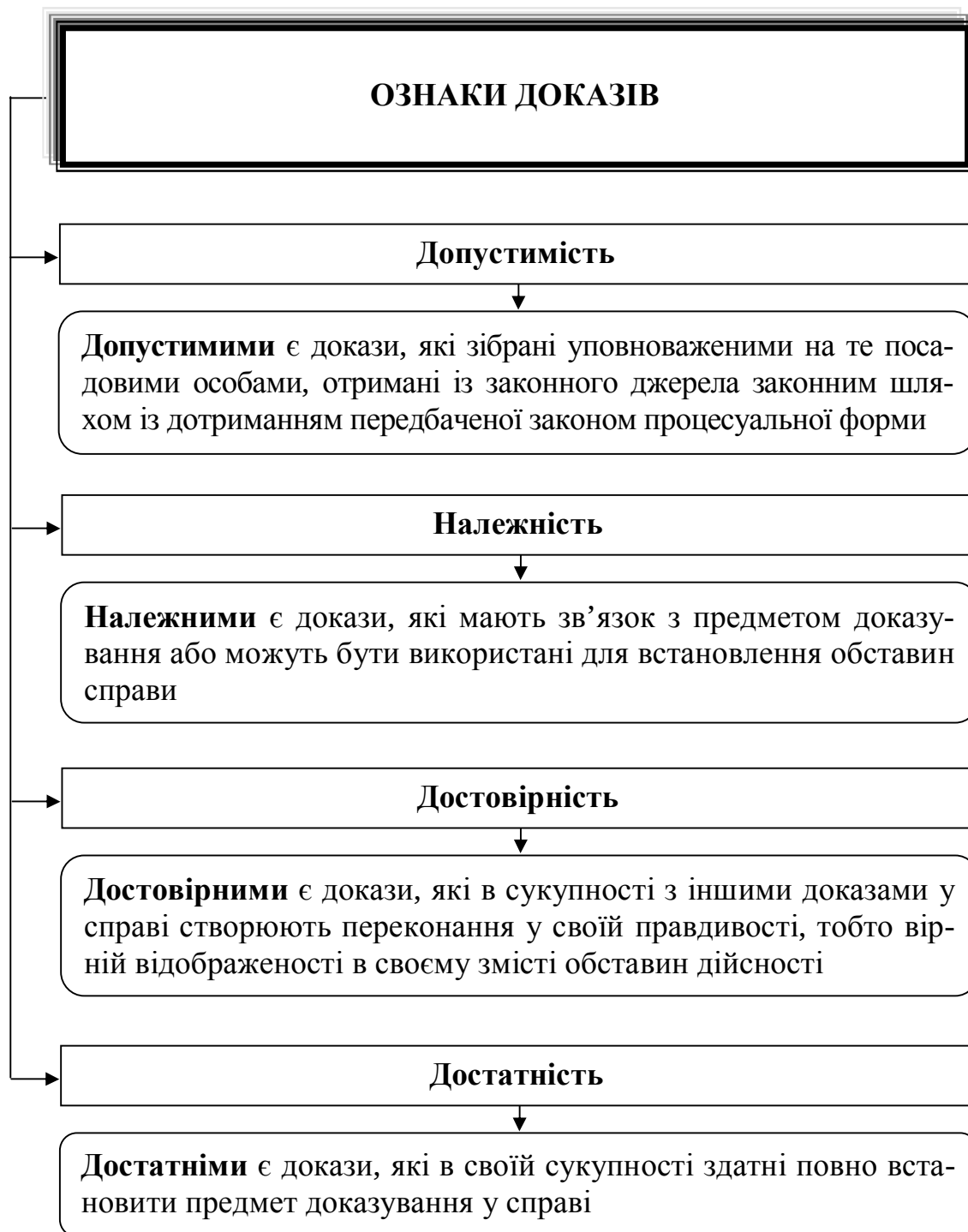

Схема 5.3

КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКАЗІВ

Схема 5.4

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ФАКТІВ, ЯКІ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ Є ПОБІЧНИМИ ДОКАЗАМИ:

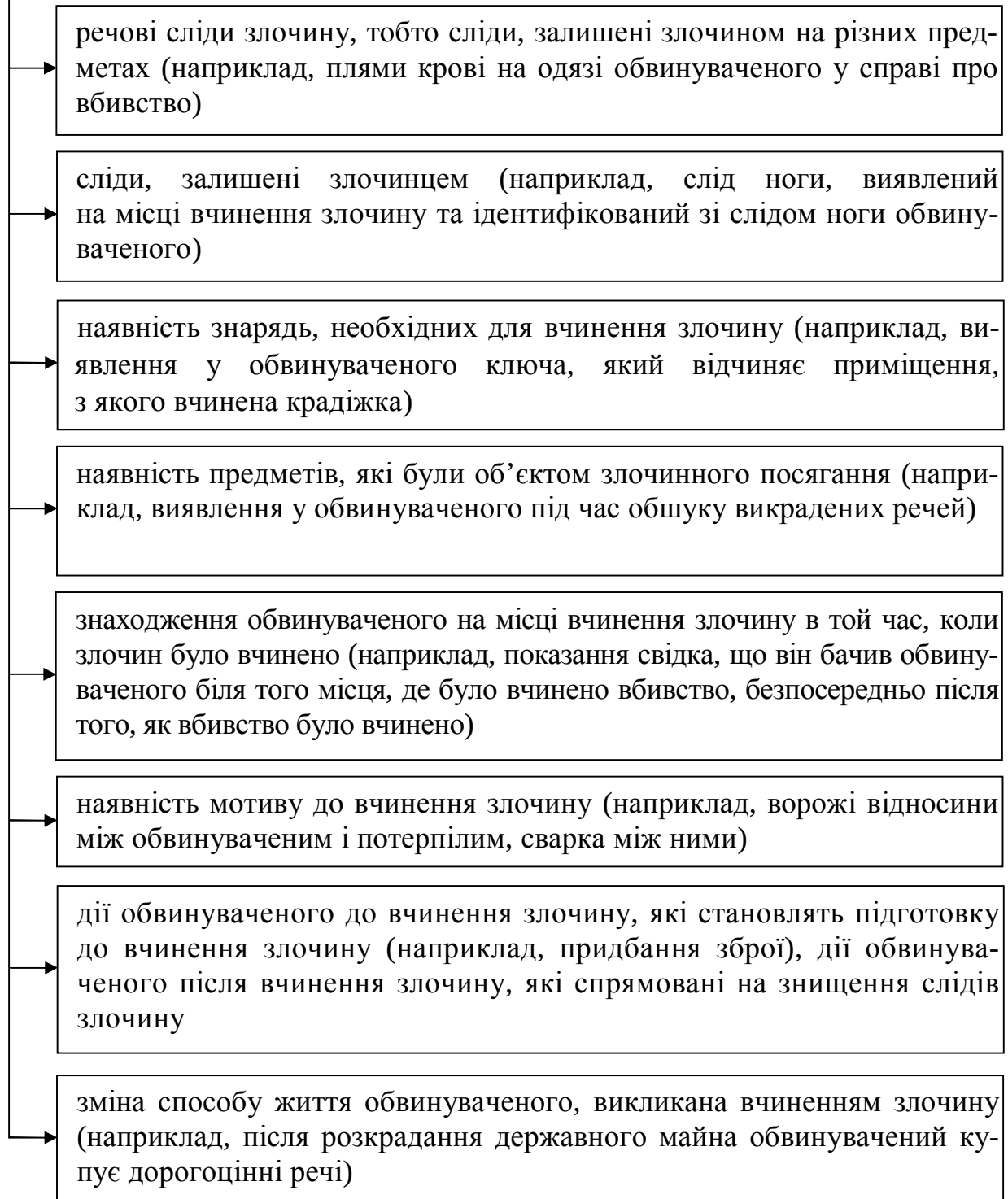

Схема 5.5

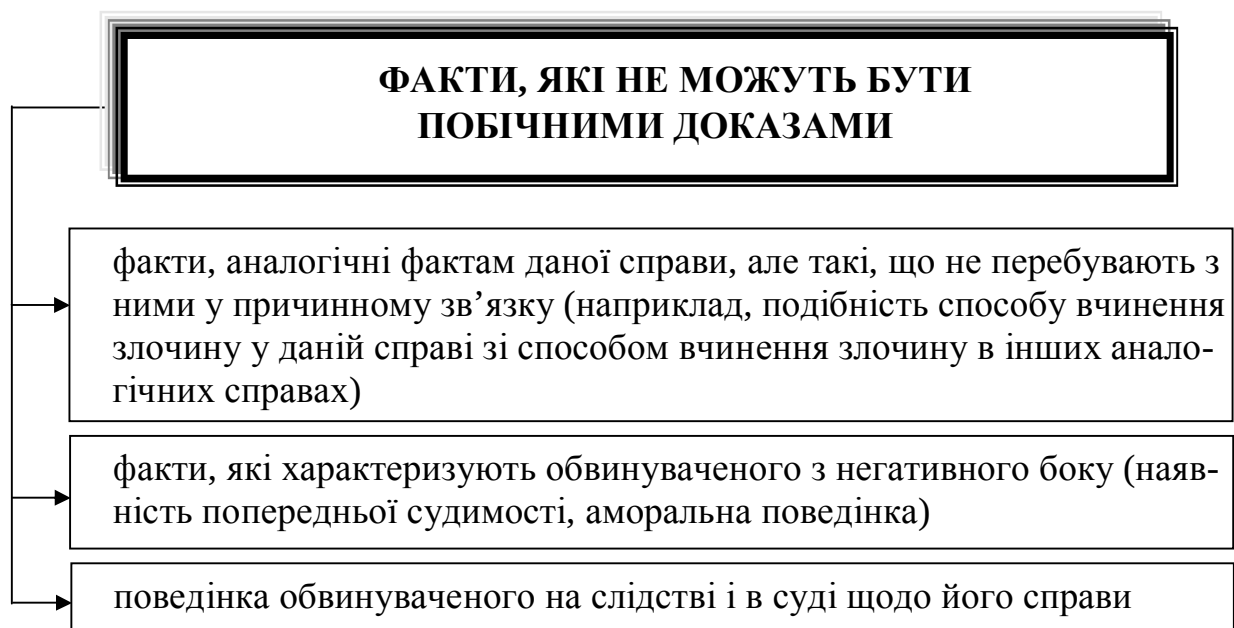

Схема 5.6.

Доказування – це встановлення за допомогою доказів усіх фактів, обставин, що мають значення для вирішення кримінальної справи
Мета доказування – встановлення об'єктивної матеріальної істини у кримінальній справі

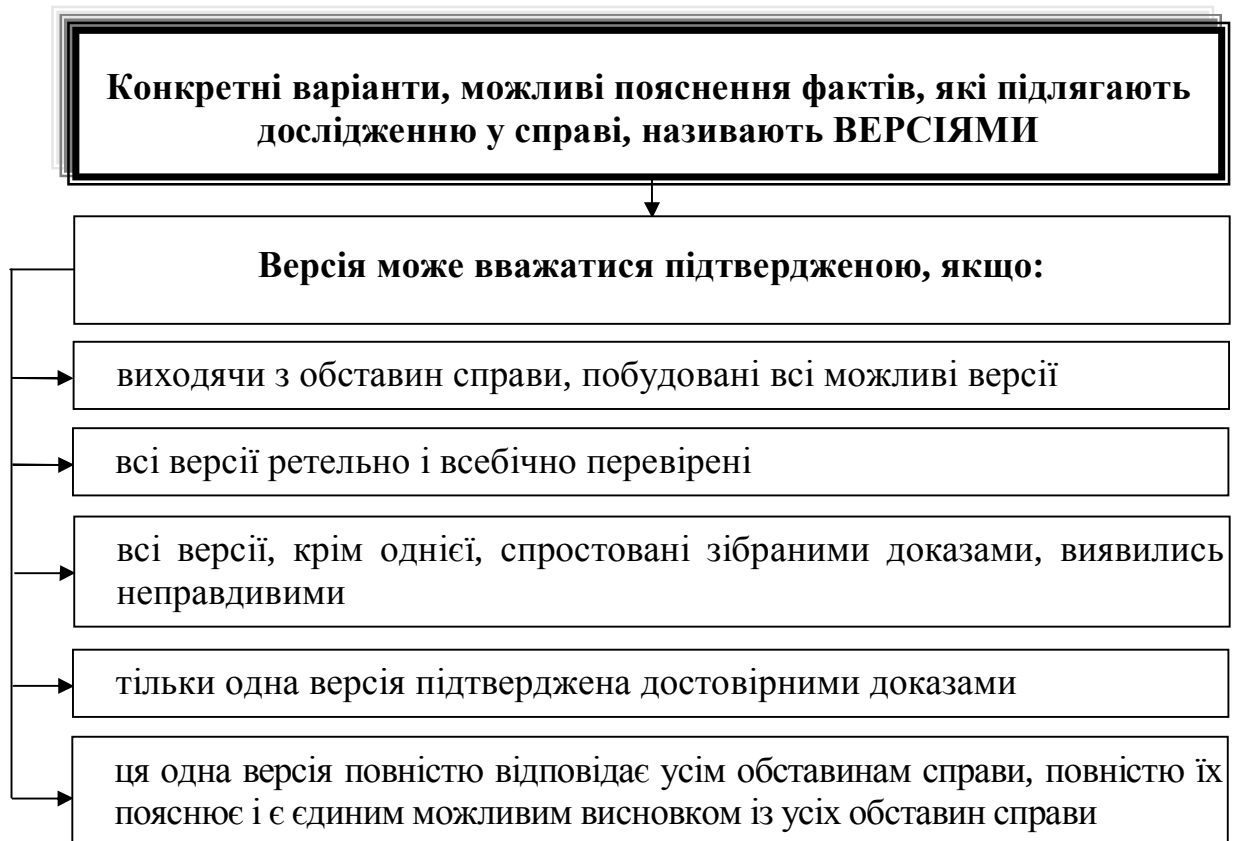

Схема 5.7

Схема 5.8

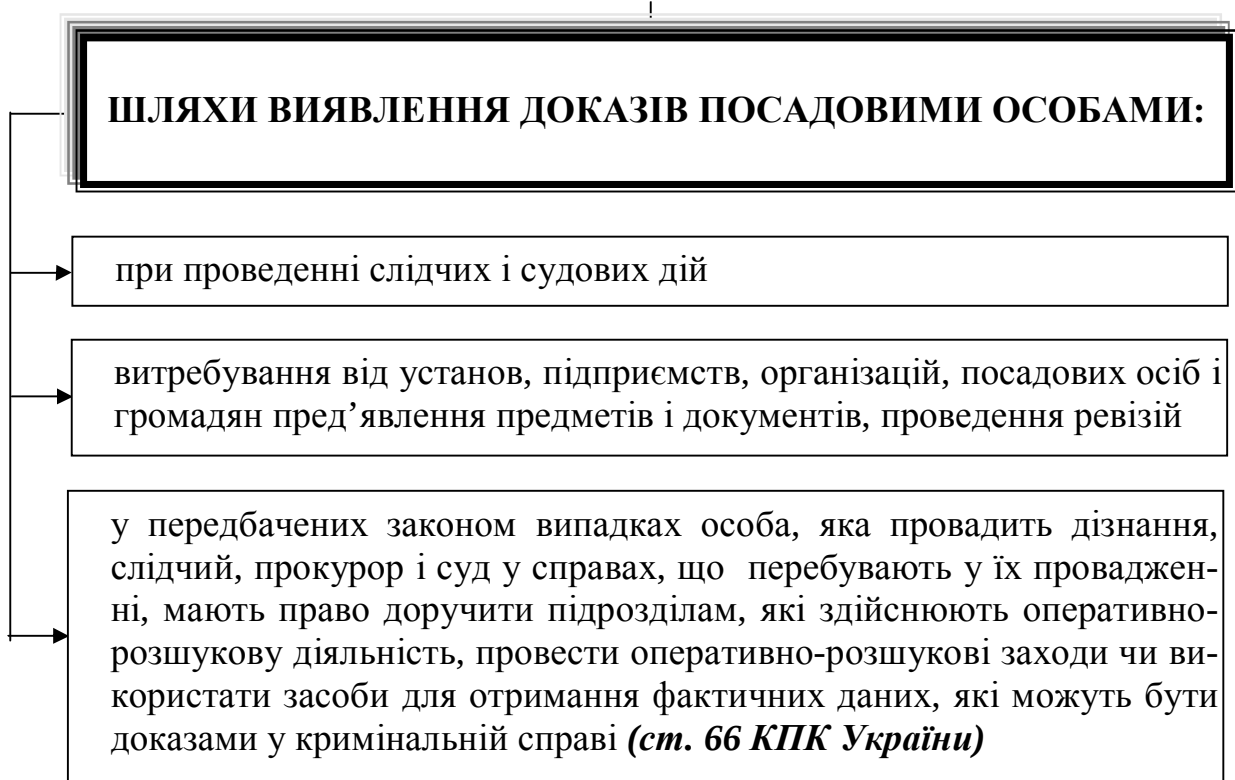

Схема 5.9

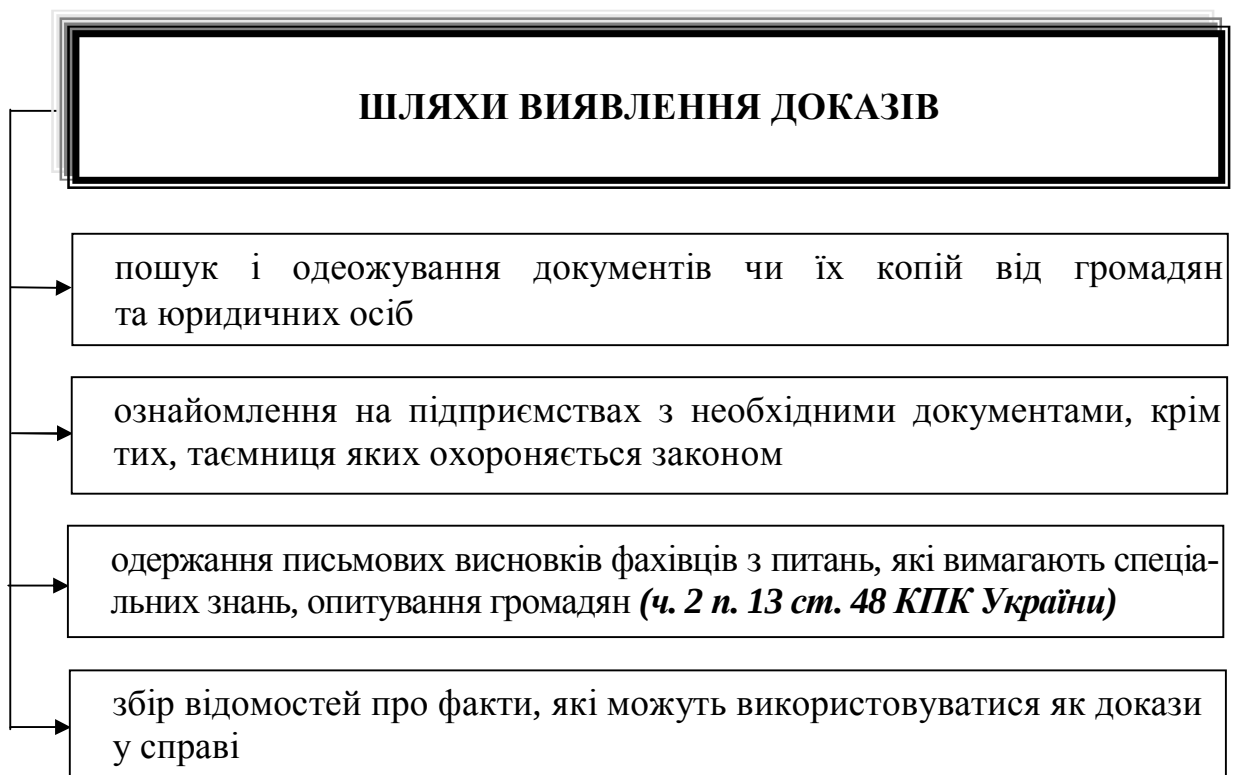

Схема 5.10

Представлення доказів – це спосіб реалізації учасником процесу свого права на участь у доказуванні

Фіксація доказової інформації – це складова частина провадження слідчих і судових дій щодо виявлення, збирання доказів та їх джерел

СПОСОБИ ФІКСАЦІЇ ДОКАЗІВ ТА ЇХ ДЖЕРЕЛ

складання протоколів слідчих дій, судових засідань суду першої інстанції та апеляційного суду (*ст.ст. 84, 87 КПК України*)

протокол є основним, найбільш поширеним способом фіксації ходу і результатів слідчих і судових дій щодо збирання і перевірки доказів

винесення постанов особою, яка провадить дізнання, слідчим, прокурором; ухвал і постанов судом про приєднання до справи предметів і документів

застосування фото- і кінозйомок, звуко- і відеозапису; виготовлення планів, схем, зліпків і відбитків слідів (*ст.ст. 85, 85¹, 85², 87¹, ч. 6 ст. 114 КПК України*)

виготовлені під час провадження слідчої дії фотознімки, матеріали звуко- і відеозапису, кінозйомок, плани, схеми, зліпки та інші матеріали додаються до протоколу цієї дії як такі, що пояснюють його зміст (*ч. 4 ст. 85 КПК України*)

Схема 5.11

Перевірка доказів – це діяльність, спрямована на підтвердження (заперечення) інформації, що міститься в них. Перевіряти можна лише докази, які є в наявності, перевірка може потягти за собою одержання (збирання) нових доказів

ОСНОВНИМИ СПОСОБАМИ ПЕРЕВІРКИ ДОКАЗІВ Є:

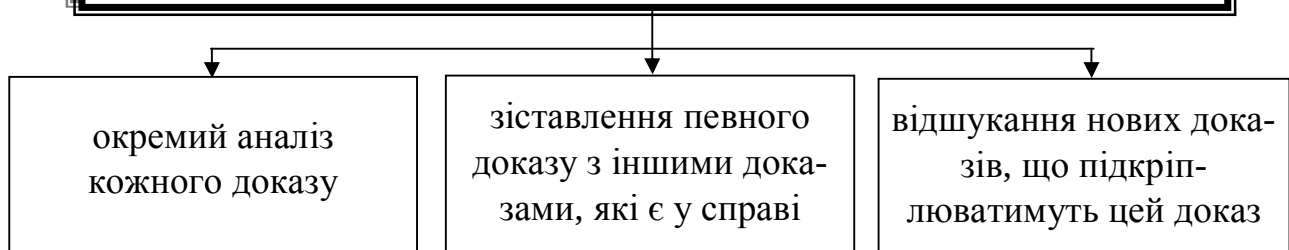

Схема 5.12

Оцінка доказів – це розумова діяльність слідчого. Прокурора і судді, що здійснюється у певних логічних формах відповідно до закону і право розуміння за їх внутрішнім переконанням, заснована на всебічному, повному й об’єктивному аналізі всіх обставин справи в їхній сукупності, спрямована на встановлення достовірності та належності, допустимості й достатності доказів, їх взаємозв’язку і значення для вирішення питань, що становлять предмет доказування, і має на меті встановлення істини у справі

Суд, прокурор, слідчий і особа, яка провадить дізнання оцінюють докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об’єктивному розгляді всіх обставин справи і їх сукупності, керуючись законом.

Ніякі докази для суду, прокурора, слідчого і особи, яка провадить дізнання, не мають наперед встановленої сили (*ст. 67 КПК України*)

**УМОВИ ВІЛЬНОЇ ОЦІНКИ ДОКАЗІВ СЛІДЧИМ,
ПРОКУРОРОМ, СУДДЕЮ:**

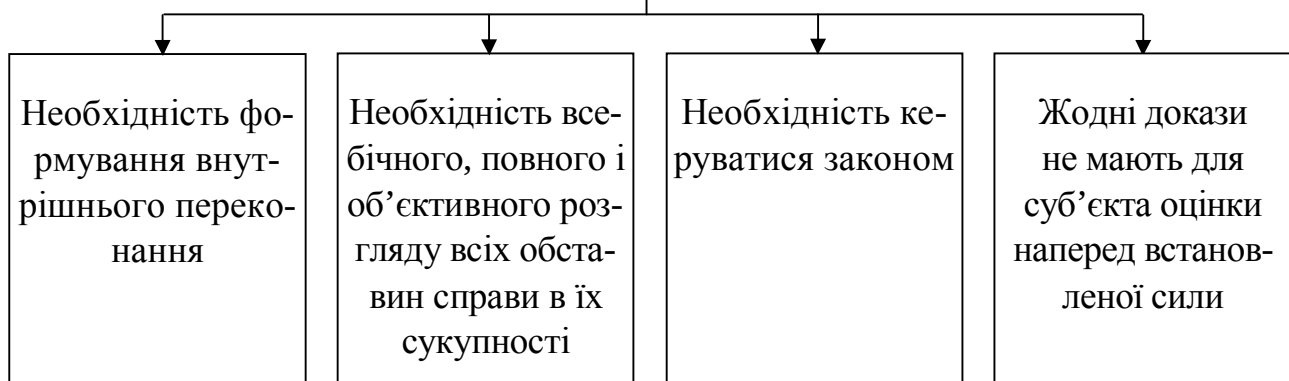

Схема 5.13

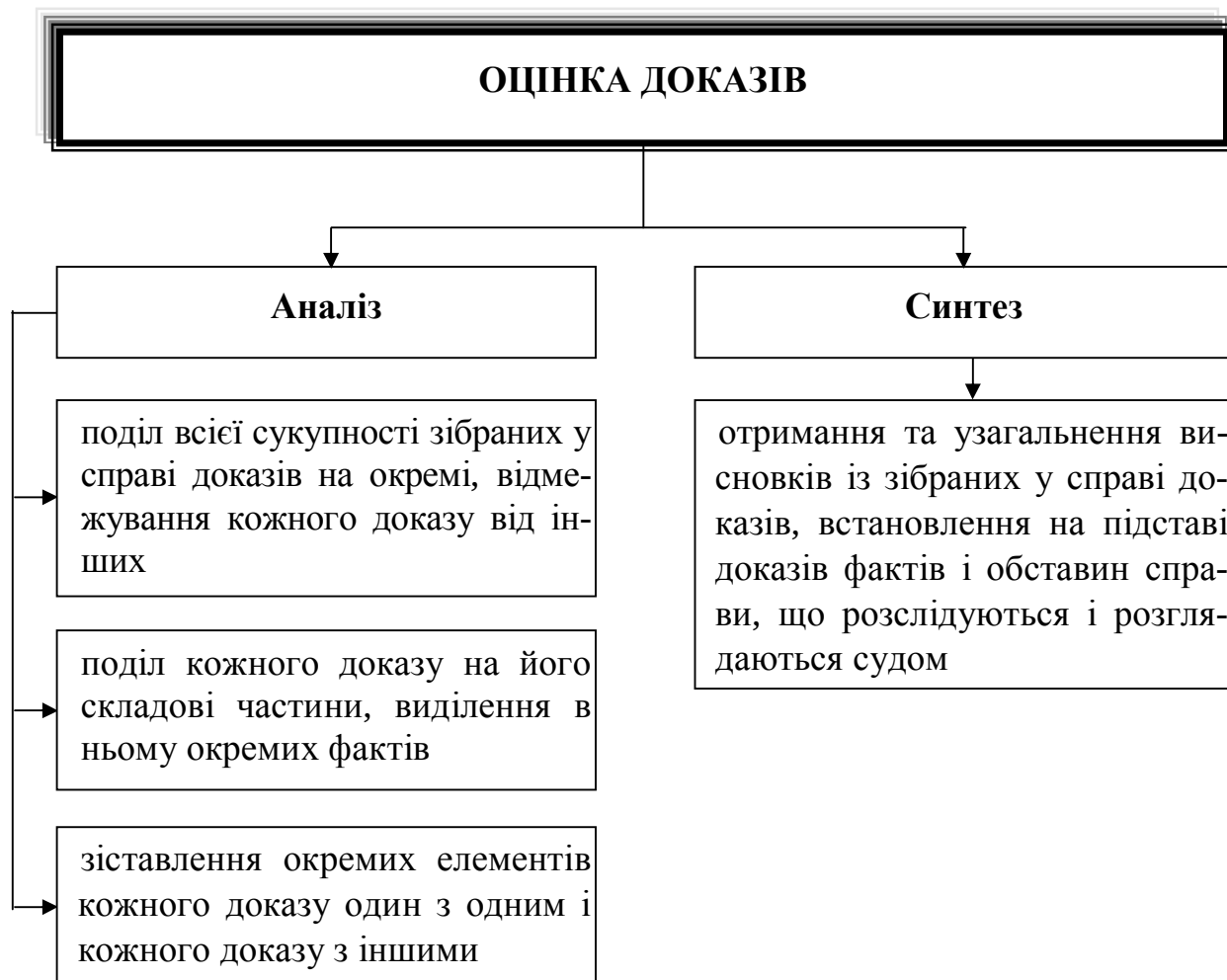

Схема 5.14

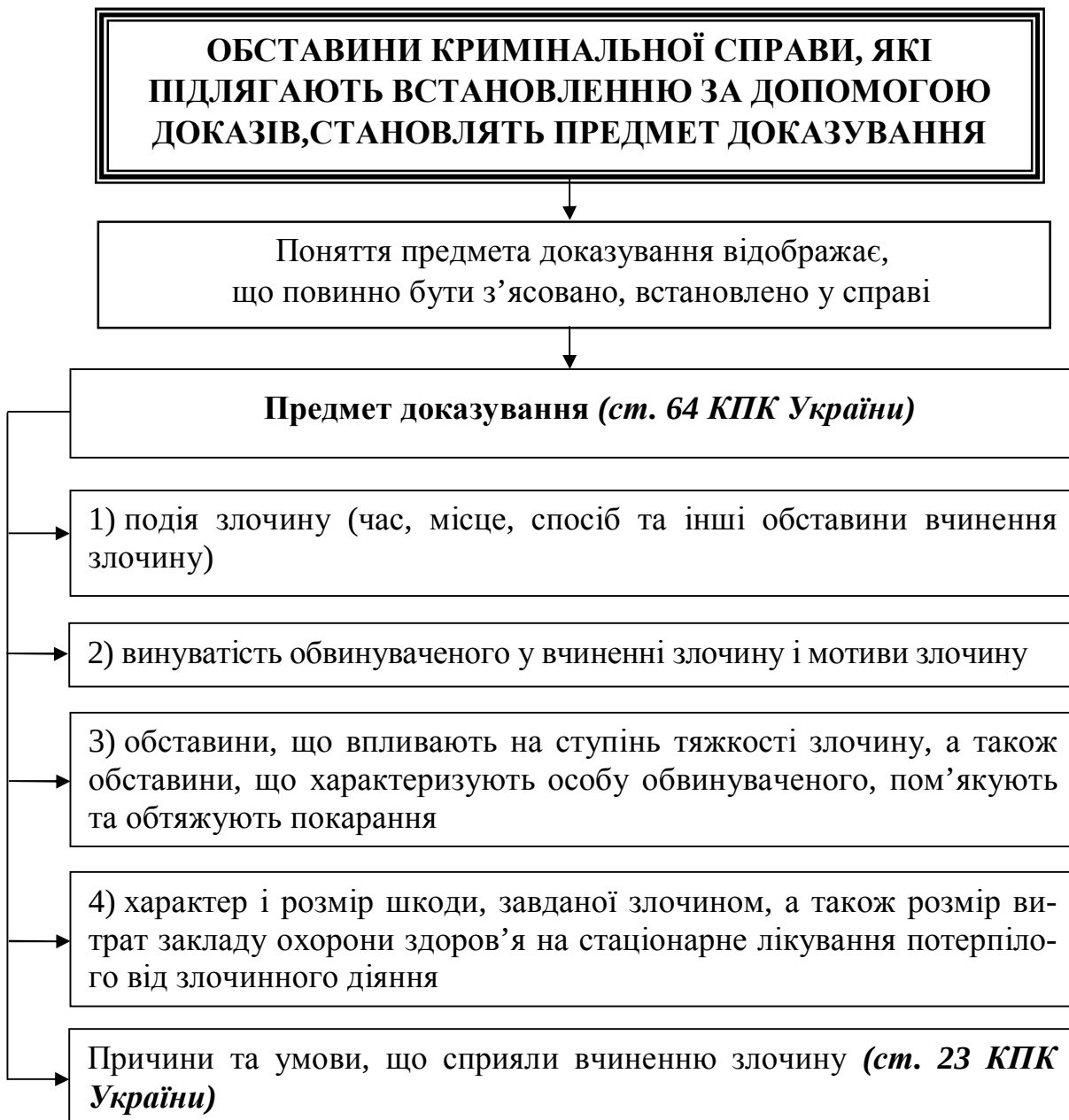

Схема 5.15

**МЕЖІ ДОКАЗУВАННЯ – НЕОБХІДНА Й ДОСТАТНЯ
СУКУПНІСТЬ ЗІБРАНИХ У СПРАВІ ДОКАЗІВ, ЯКІ
ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СПРАВЕДЛИВЕ ВИРІШЕННЯ СПРАВИ**

Звуження меж доказування призводить до порушення вимог закону щодо всебічного, повного й об'єктивного дослідження обставин справи. Безпідставне розширення меж доказування може призвести до порушення вимог закону щодо швидкого розкриття злочинів, зайвого використання сил і засобів, потягти за собою порушення законних прав і свобод громадян

**Правильне визначення меж доказування означає,
що органи розслідування і суд**

дослідили всі обставини, що входять до предмета доказування або необхідні для прийняття проміжних процесуальних рішень

встановили достовірність усіх доказів, які покладені в основу висновків у справі або окремих питань

перевірили і спростували всі версії, що протирічать зробленим висновкам, з'ясували причини і усунули або пояснили протиріччя у доказовому матеріалі, який покладено в основу висновків у справі

Схема 5.16

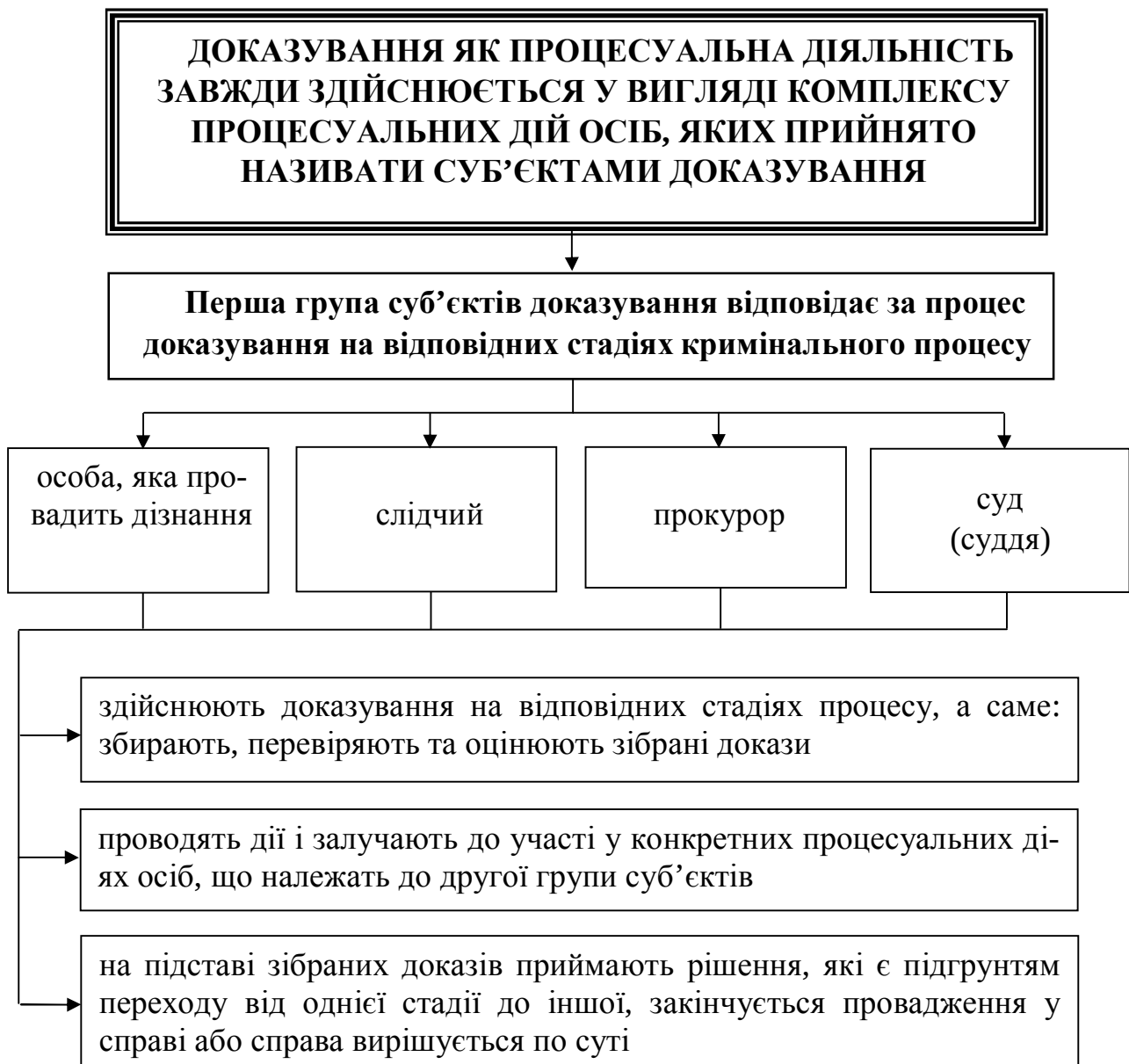

Схема 5.17

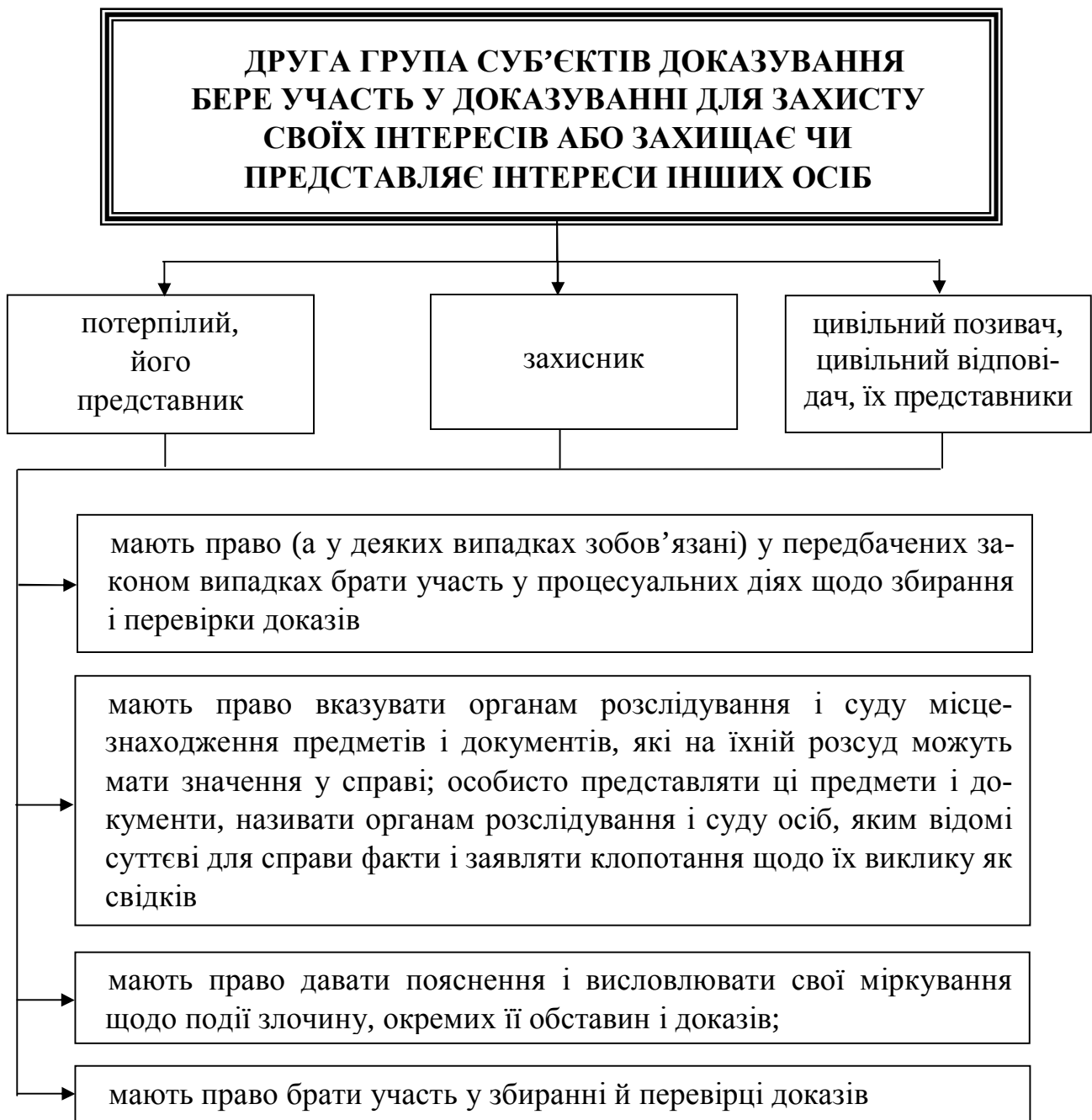

Схема 5.18

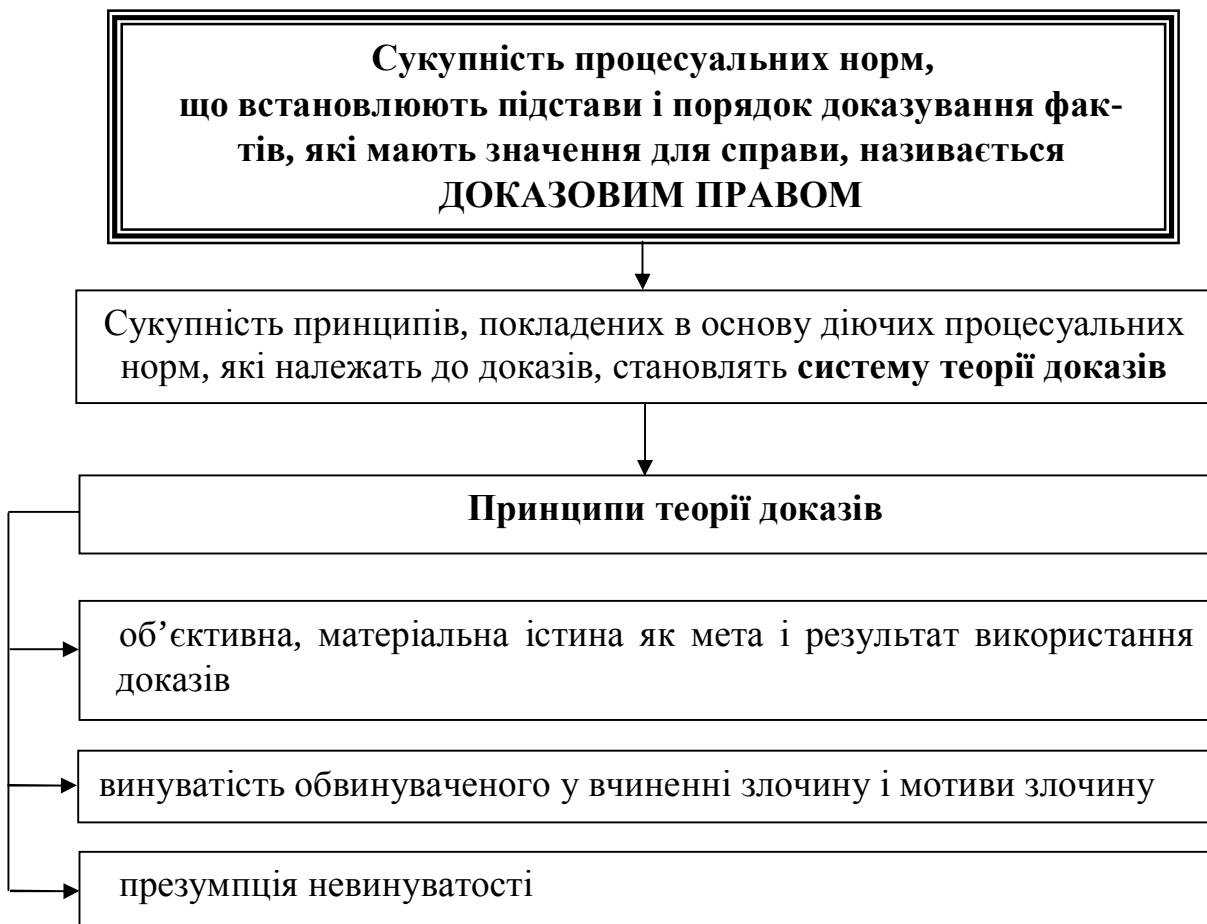

Схема 5.19

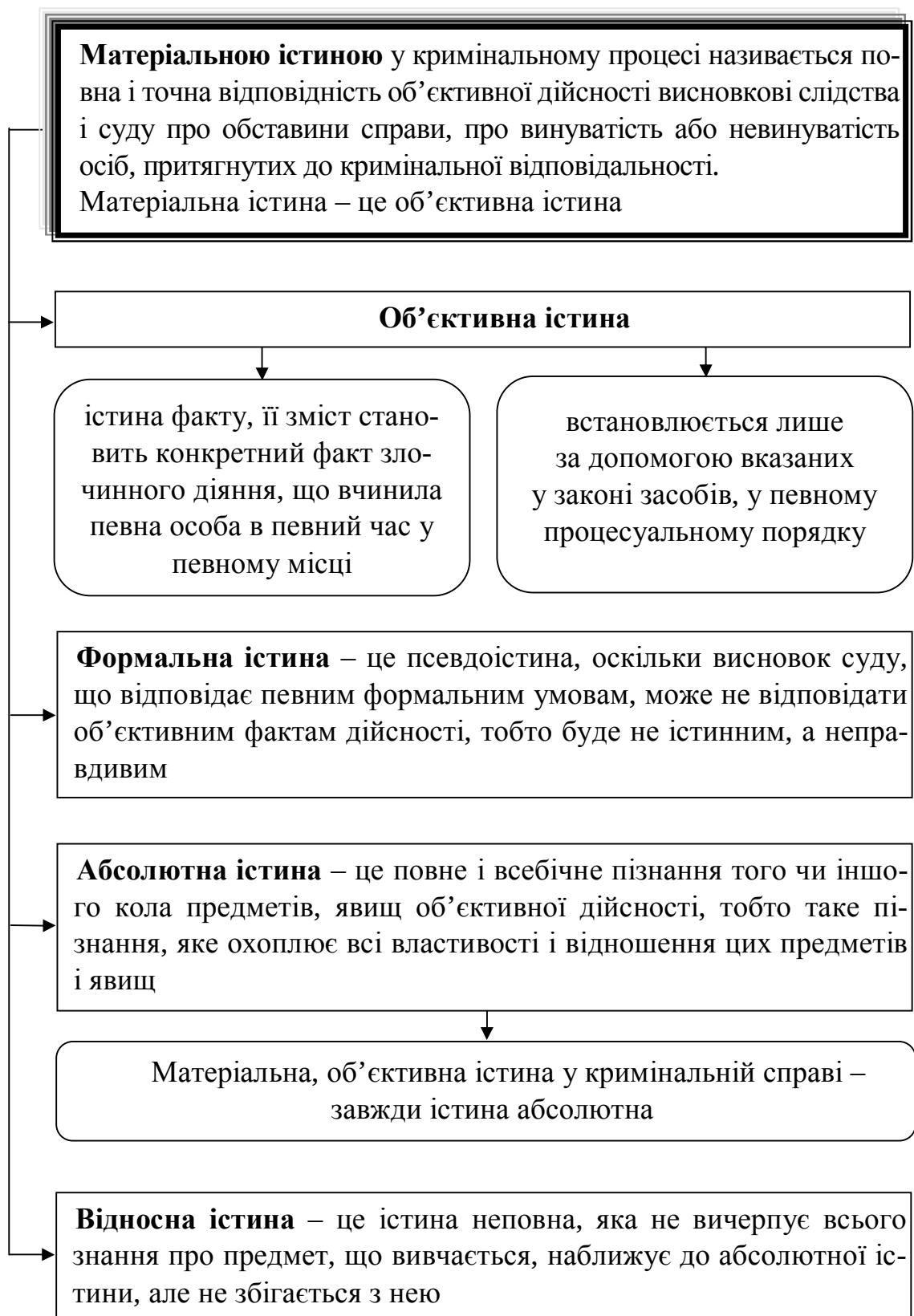

Схема 5.20

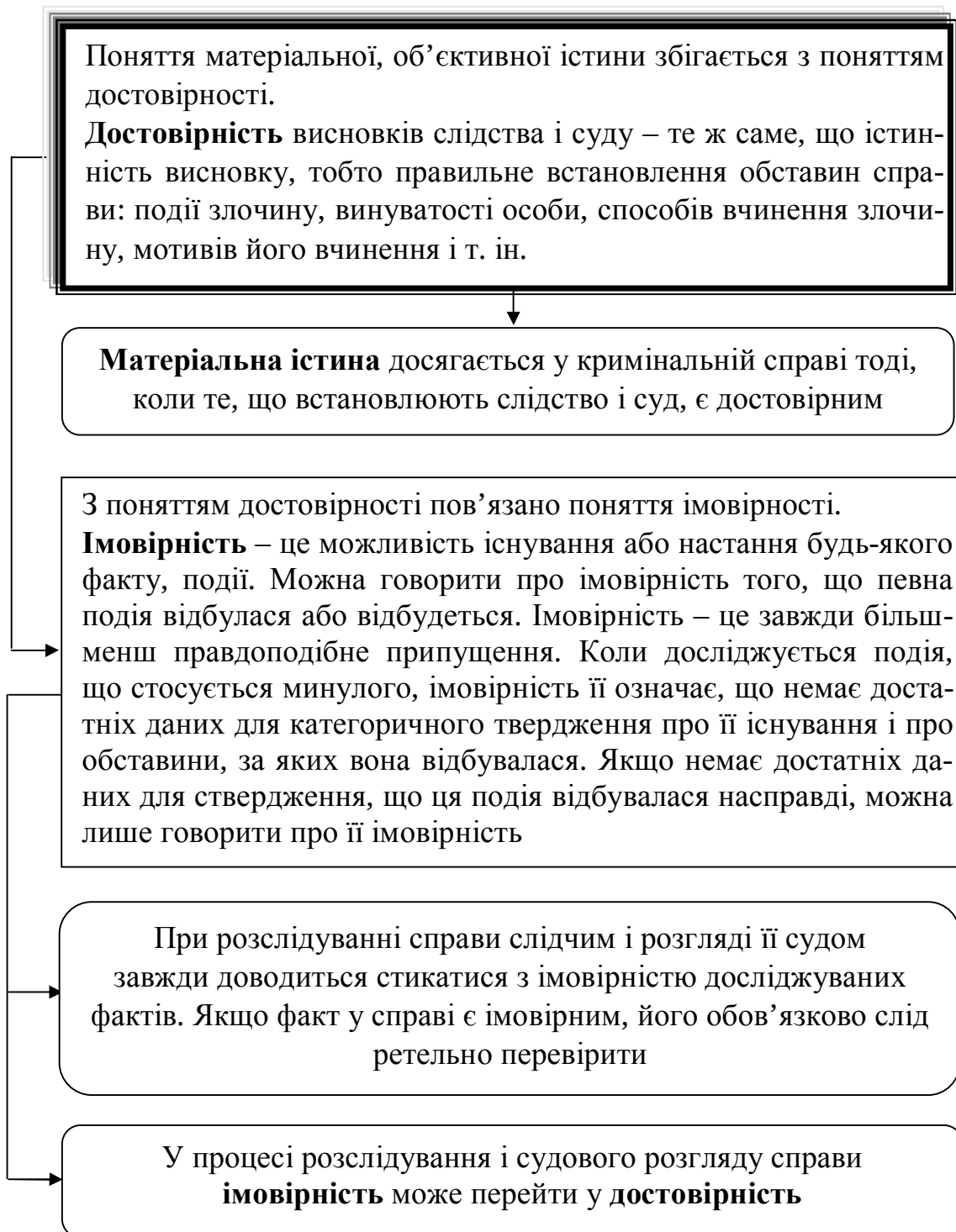

Схема 5.21

**ВНУТРІШНЄ ПЕРЕКОНАННЯ СУДДІВ ЯК ОСНОВА
ОЦІНКИ ДОКАЗІВ. Щоб слідчий і суд могли встановити
у кримінальній справі об'єктивну істину, повинна бути забезпе-
чена можливість вільного і неупередженого пошуку істини й оці-
нки доказів**

Закон встановлює: суд, прокурор, слідчий і особа, яка провадить дізнання, оцінюють докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному розгляді всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом. Ніякі докази для суду, прокурора, слідчого і особи, яка провадить дізнання, не мають наперед встановленої сили (*ст. 67 КПК України*)

Оцінити докази за своїм внутрішнім переконанням, означає, що доказ визнають достовірним лише в тій мірі, в якій доказ є переконливим. Жоден доказ не має наперед встановленої сили, кожний доказ має бути перевірений і прийнятий або спростований. Внутрішнє переконання утверджується в результаті всебічного і ретельного дослідження всіх обставин справи, всіх зібраних доказів. Воно повинно спиратись на об'єктивні факти і обставини справи. Але оцінка доказів слідчим і прокурором має попередній характер, оскільки кінцева оцінка доказів належить суду

Схема 5.22

ПРЕЗУМПЦІЯ НЕВИНУВАТОСТІ

При провадженні розслідування і судового розгляду виключається односторонній обвинувальний підхід, упереджене ставлення до встановлення винуватості обвинуваченого і вимагається повне й об'єктивне дослідження всіх обставин справи

Суд може визнавати підсудного винуватим і засудити його, коли винуватість буде доведено з повною достовірністю і виключені всі сумніви у винуватості

Якщо у справі немає достатніх доказів, які переконливо засвідчують винуватість обвинуваченого, обвинувачення визнається недоведеним, а притягнута до кримінальної відповідальності особа – невинуватою

Схема 5.23

Під результатами оперативно-розшукової діяльності слід розуміти фактичні дані, отримані оперативними підрозділами при проведенні оперативно-розшукових заходів у встановленому законом порядку щодо виявлення ознак злочину, осіб, що вчинили злочин або готувалися до його вчинення, ухиляються від органів дізнання, слідства, суду, від органів кримінального покарання, безвісті зниклих, а також щодо подій або дій, які створюють небезпеку, зафіксовані на матеріальному носії і мають значення для вирішення завдань кримінального судочинства

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ
ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ДОКАЗУВАННІ, ЯКЩО:**

→ належать до конкретної кримінальної справи

→ проведені на законних підставах

→ протоколи з відповідними додатками, складеними уповноваженими особами за результатами ОРЗ.

за результатами негласного проникнення до житла чи до іншого володіння особи, зняття інформації з каналів зв'язку, контролю за листуванням, телефонними розмовами, телеграфною та іншою кореспонденцією, застосуванням інших технічних засобів одержання інформації складається протокол з відповідними додатками, який підлягає використанню як джерело доказів у кримінальному судочинстві

→ дотримані положення кримінально-процесуального законодавства, що визначають роботу з доказами, порядок і підстави порушення кримінальної справи

→ забезпечений режим таємності

Схема 5.24

ОРД знаходиться за рамками кримінально-процесуальної діяльності і по відношенню до кримінального процесу носить лише допоміжний характер. Адже ті методи і засоби, які використовуються в процесі оперативно-розшукової діяльності в більшості своїй є таємними: організація оперативної розробки, проникнення співробітника в злочинні угруповання, інформація про негласних штатних співробітників, про осіб, які надають їм допомогу на конфіденційній основі тощо. Всі ці питання регламентуються відомчими наказами та інструкціями, але аж ніяк не КПК України чи Законом України «Про ОРД»

СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ОРД

- суцільне документування;
- тактична операція;
- рапорт оперативного співробітника;
- протоколи (наприклад, протоколи допиту як свідка оперативного працівника);
- довідки про результати оперативно-розшукових заходів, аудіо-відеозйомки цих заходів;
- документи, отримані оперативно-розшуковим шляхом, повідомлення осіб, які перебувають у конфіденційних відносинах з оперативно-розшуковими підрозділами.

Процесуальним джерелом названо протоколи з відповідними додатками, складені уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів. (*ч. 2 ст. 65 КПК України*). Це свідчить про ототожнення оперативно-розшукової і процесуальної діяльності

Схема 5.25

Контрольні питання

1. Що таке кримінально-процесуальне доказування?
2. Що таке доказове право і яка сукупність норм кримінально-процесуального права до нього входить?
3. Що таке теорія доказів і яке її завдання?
4. Що таке докази в кримінальному процесі?
5. Які ознаки доказів ви знаєте?
6. З яких етапів (елементів) складається процес доказування?
7. Який зміст предмета доказування в кримінальній справі?
8. Як класифікуються докази?
9. Охарактеризуйте положення оцінки побічних доказів.

Тема 6

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДОКАЗІВ

Доказами в кримінальній справі є всякі фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку орган дізнання, слідчий і суд встановлюють наявність або відсутність суспільно небезпечного діяння, винність особи, яка вчинила це діяння, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи (*ст. 65 КПК України*)

Джерела доказів – це певні носії доказової інформації, тобто відомості про факти, які підлягають доказуванню під час провадження у кримінальній справі. Перелік джерел доказів є вичерпним

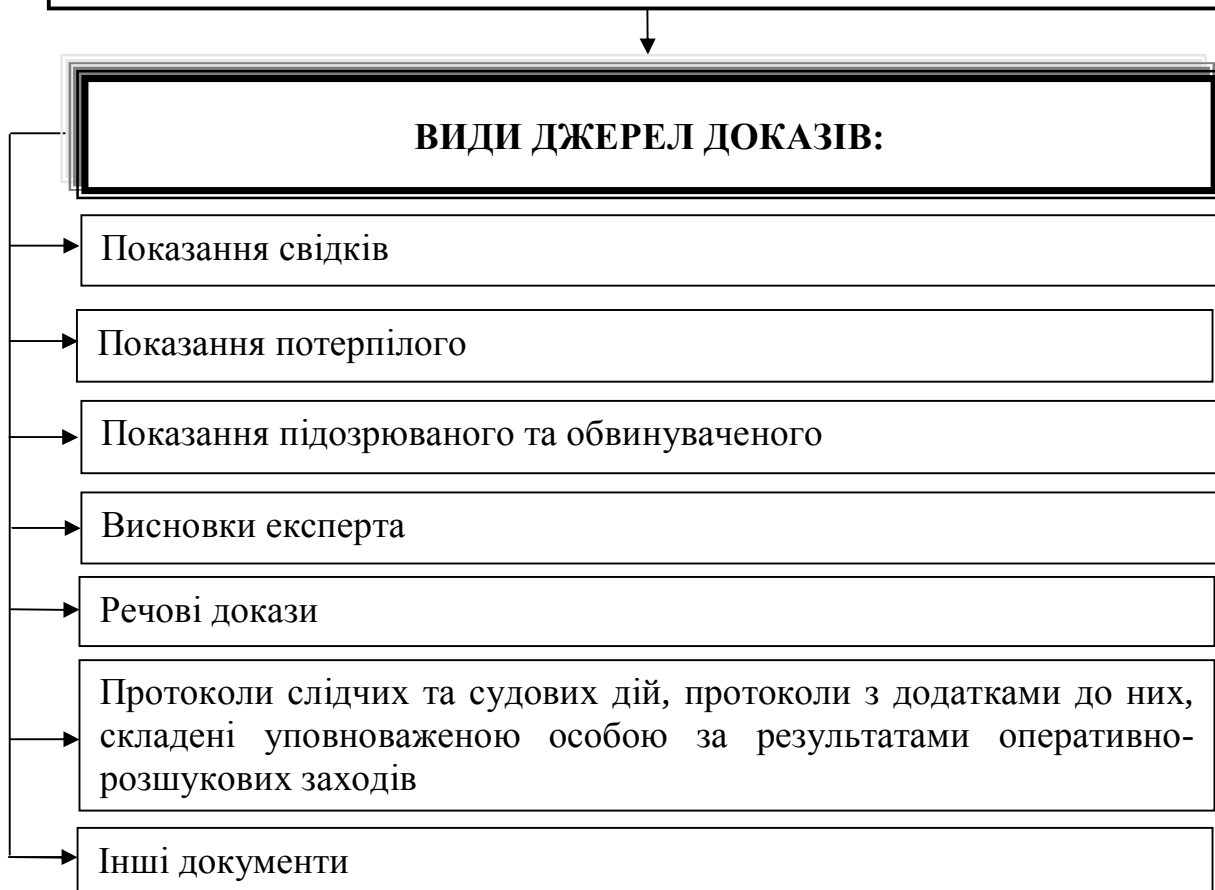

Схема 6.1

ПОКАЗАННЯ СВІДКА
(ст. 68 КПК України)

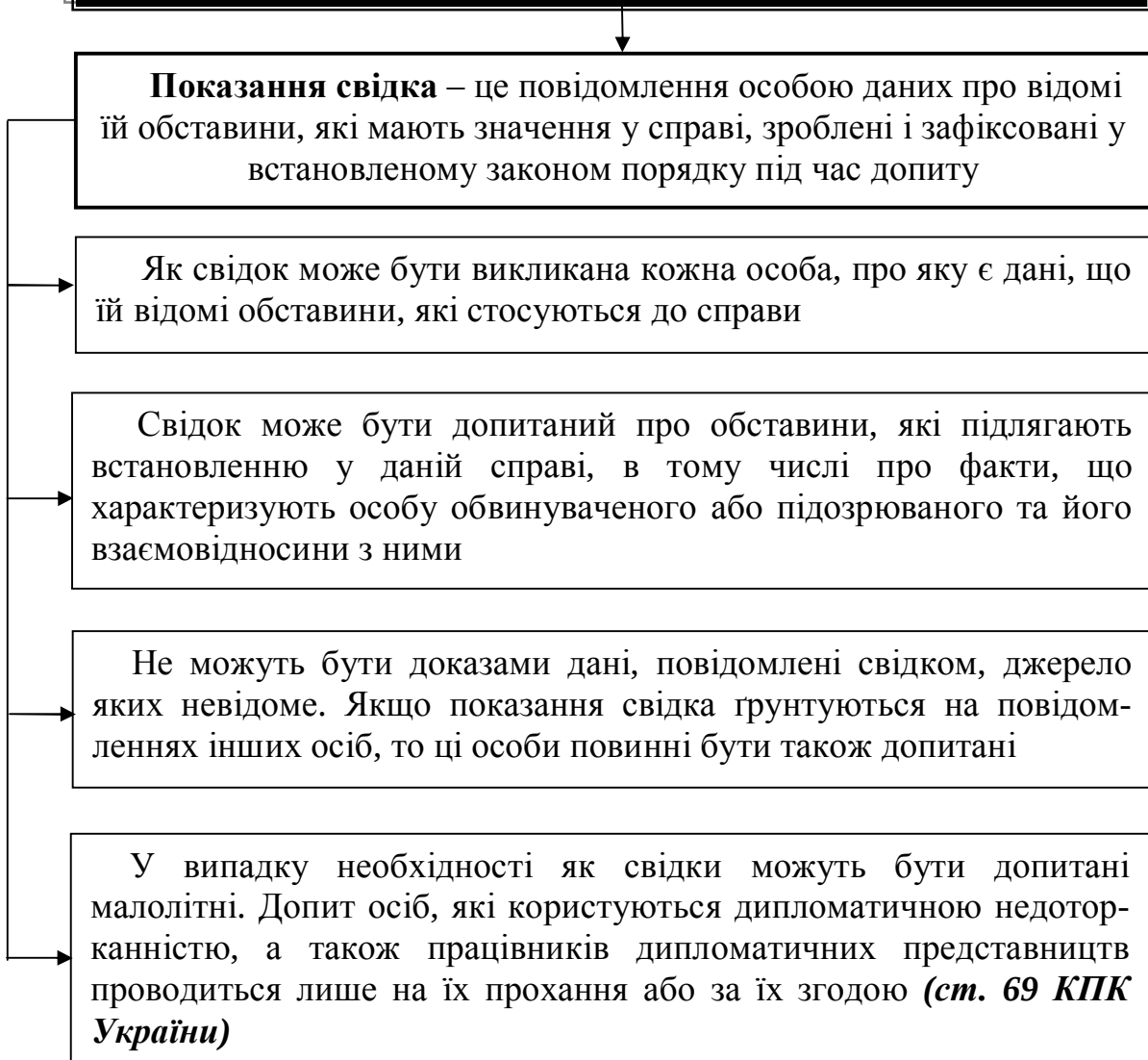

Схема 6.2

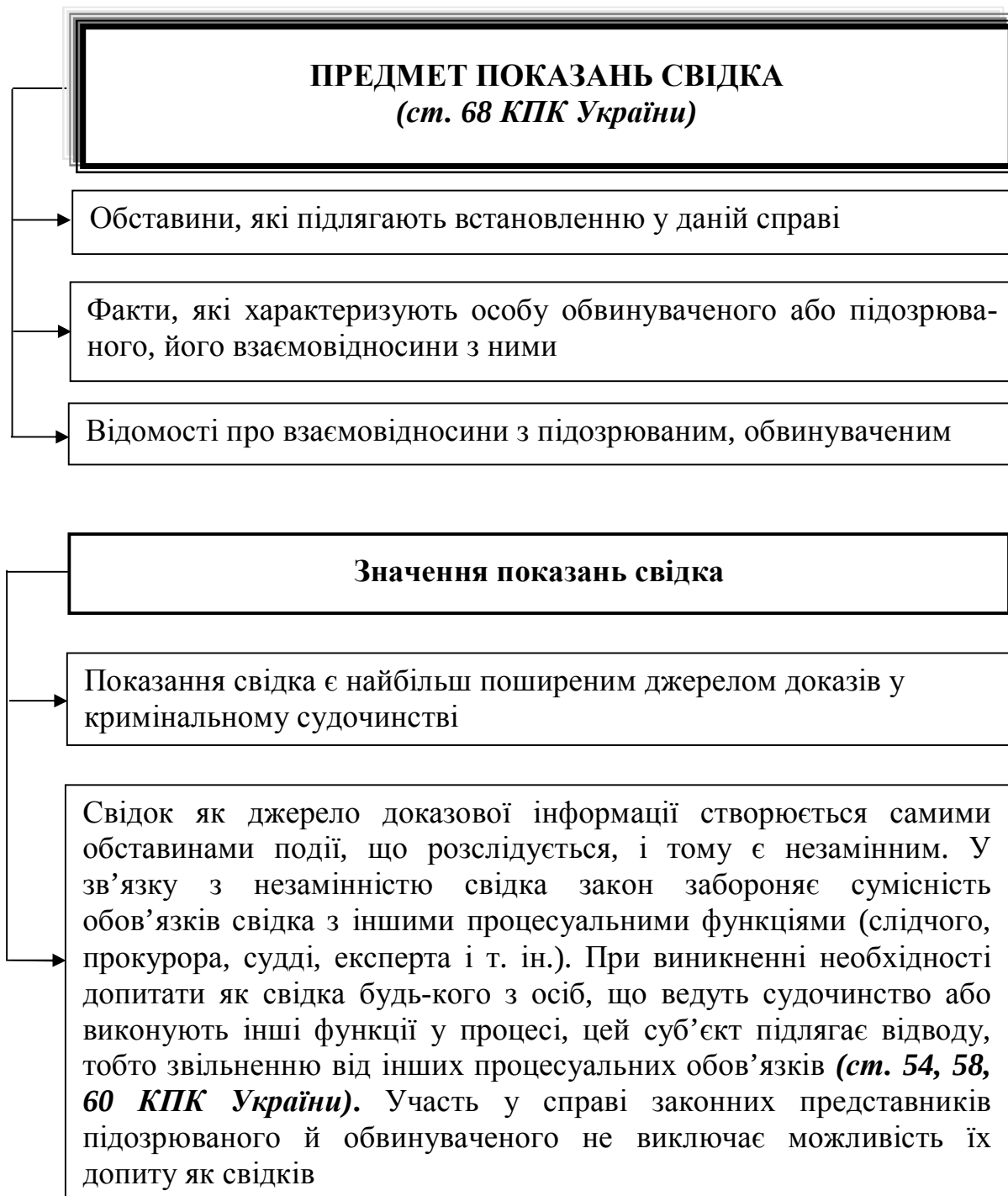

Схема 6.3

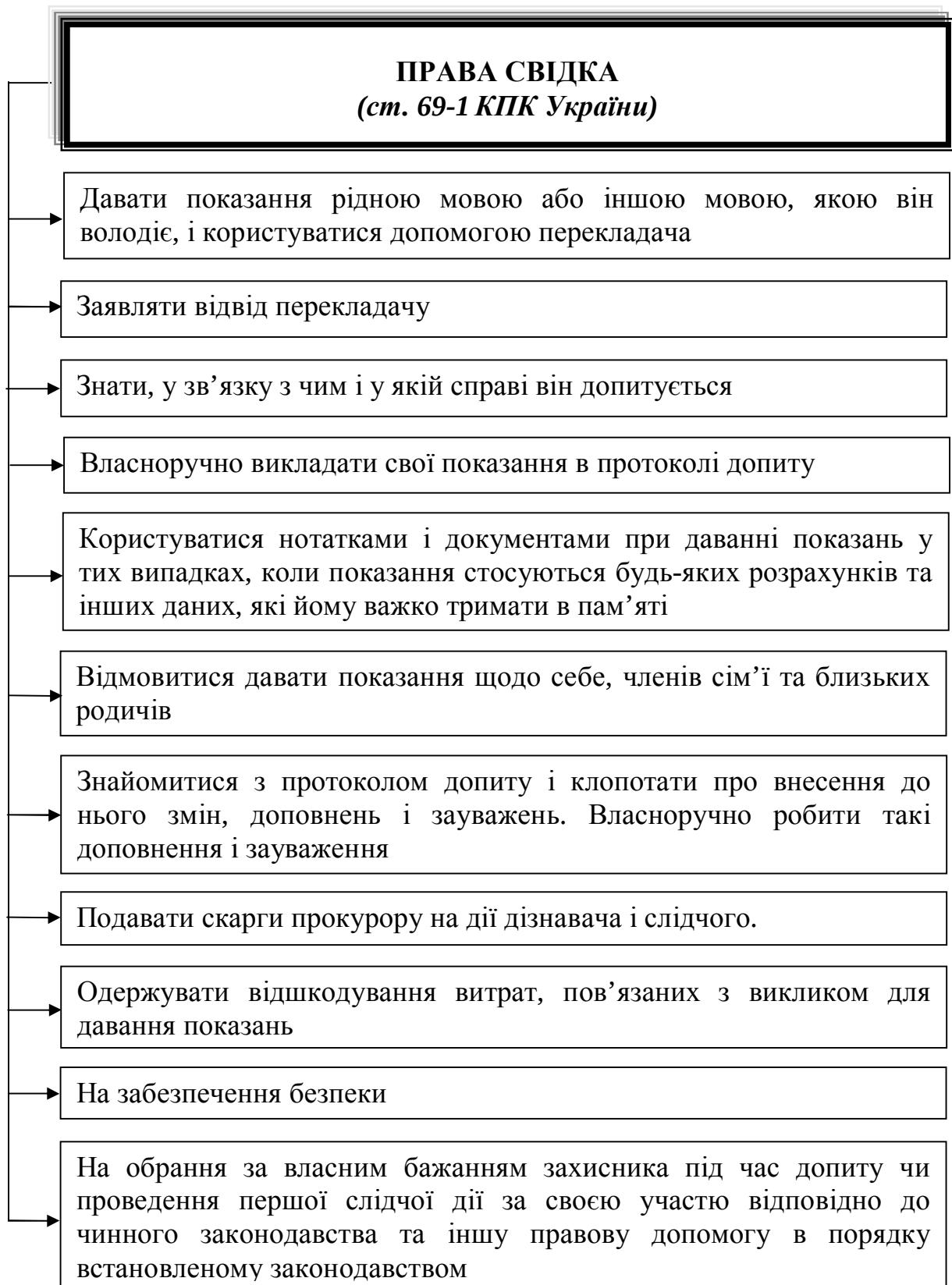
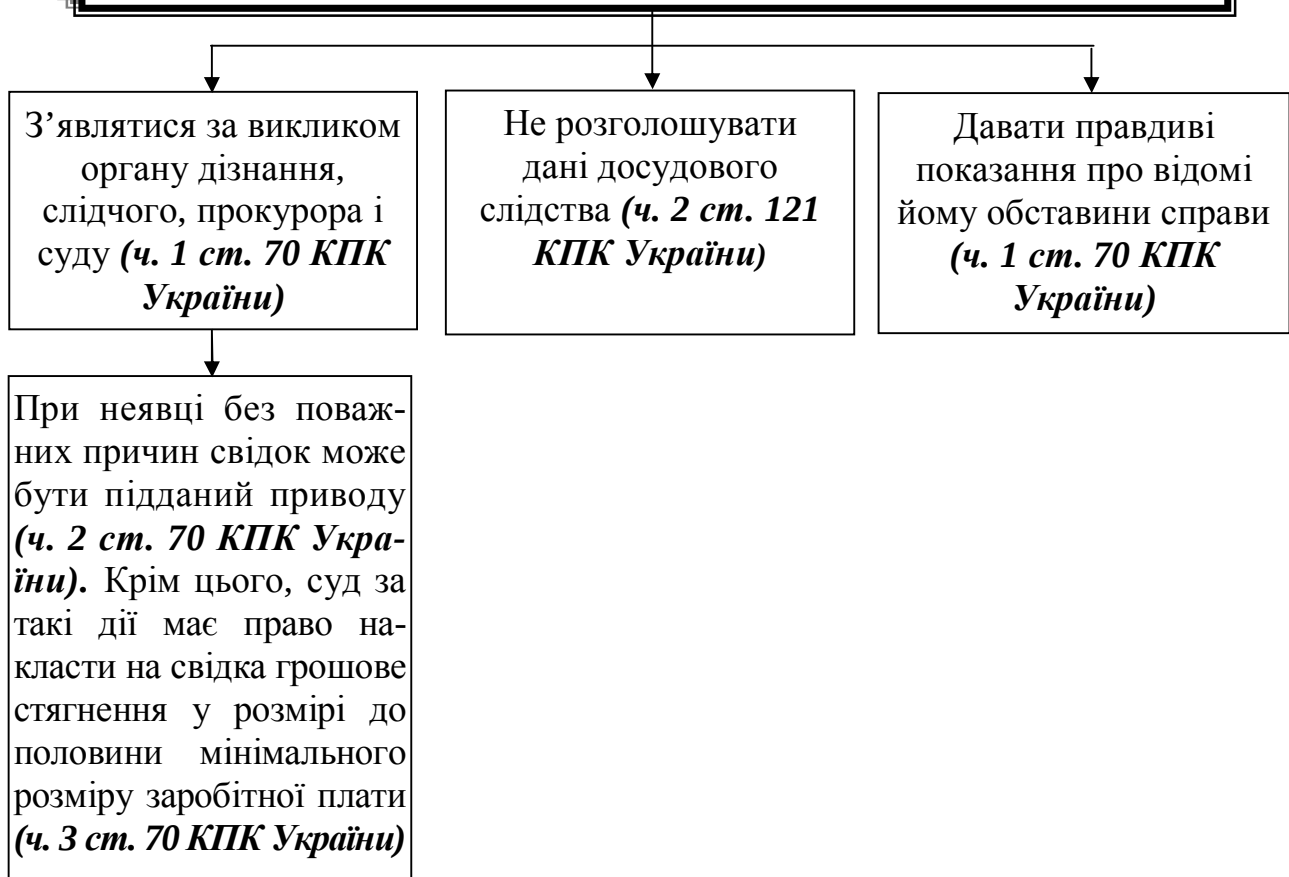

Схема 6.4

ОСНОВНИМИ СПОСОБАМИ ПЕРЕВІРКИ ДОКАЗІВ Є:

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СВИДКА

Свідок несе кримінальну відповідальність за давання завідомо неправдивих показань за **ст. 384 КК України**, за відмову дати показання про відомі обставини в справі – за **ст. 385 КК України**, за розголошення без дозволу слідчого даних досудового слідства або дізнання за **ст. 387 КК України**.

Свідок несе адміністративну відповідальність за злісне ухилення від явки до суду, до органів досудового слідства або дізнання відповідно за **ч. 1 ст. 185³** або **ст. 185⁴ КпАП України**

Схема 6.5

ОСОБИ, ЯКІ НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ДОПИТУ ЯК СВІДКИ
(ч. 1 ст. 69 КПК України)

Адвокати та інші фахівці у галузі права, які за законом мають право надавати правову допомогу особисто чи за дорученням юридичної особи, нотаріуси, лікарі, психологи, священнослужителі – з приводу того, що їм довірено або стало відомо при здійсненні професійної діяльності, якщо вони не звільнені від обов'язку зберігати професійну таємницю особою, яка довірила їм ці відомості

Захисник підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, представник потерпілого, позивача, відповідача – про обставини, які стали їм відомі при наданні юридичної допомоги підзахисним або довірителям

Особи, які згідно з висновком судово-психіатричної чи судово-медичної експертизи через свої фізичні або психічні вади не можуть правильно сприймати факти, що мають доказове значення, і давати показання про них

Свідок, який відповідно до **ст. 52³ КПК України** дає показання під псевдонімом, – щодо дійсних даних про його особу

Особа, яка має відомості про дійсні дані щодо свідка, який відповідно до **ст. 52³ КПК України** дає показання під псевдонімом – щодо цих даних

Схема 6.6

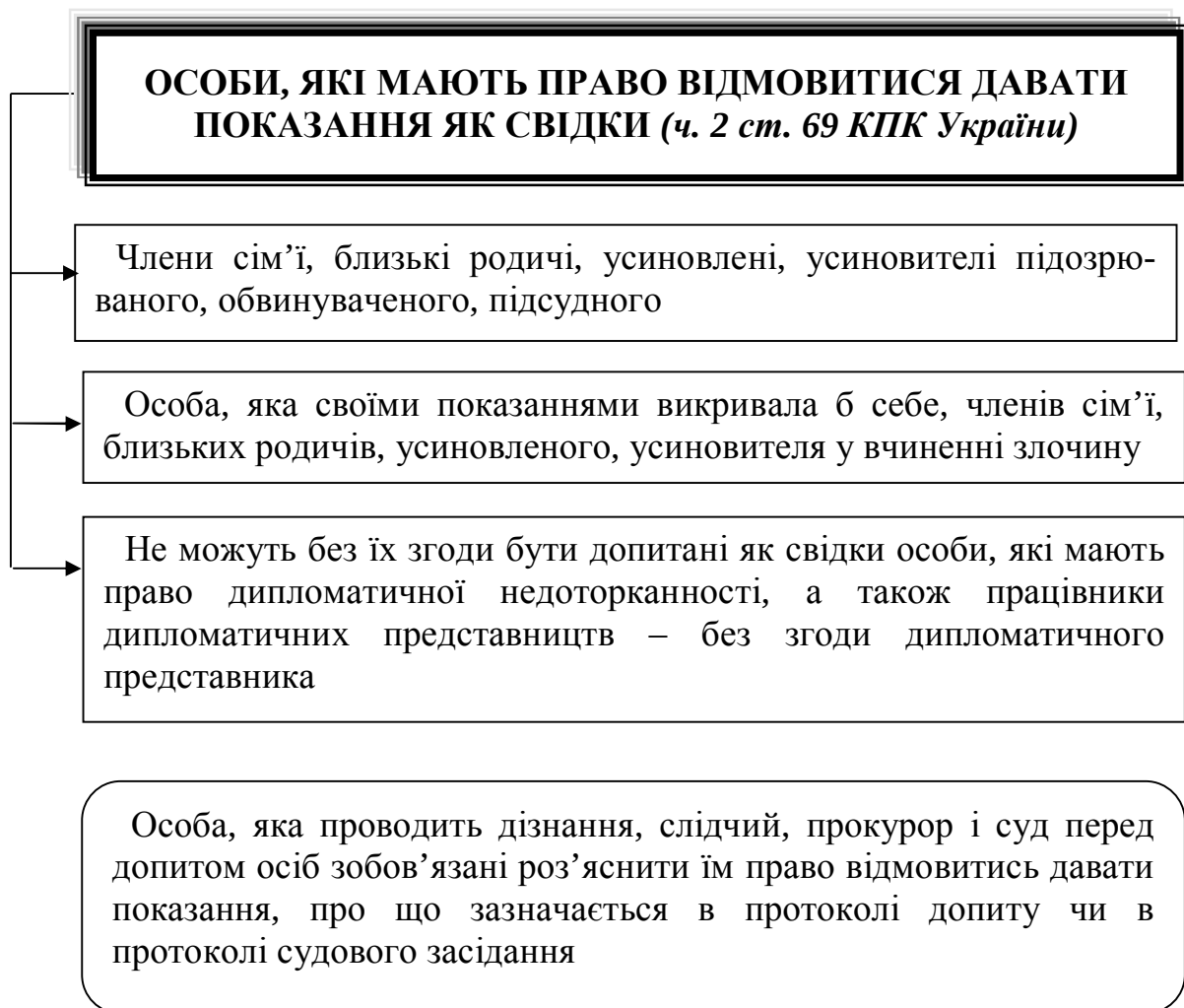

Схема 6.7

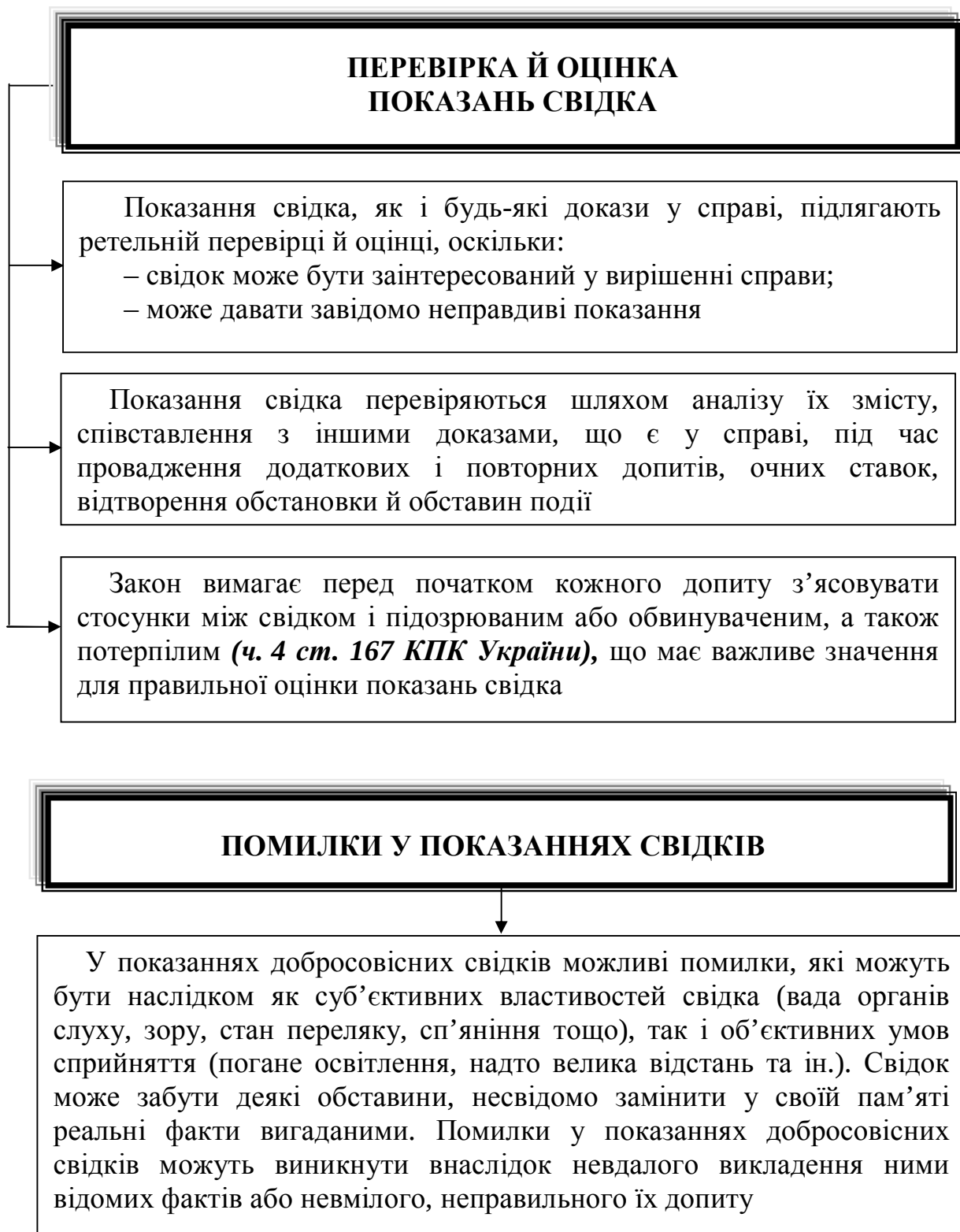

Схема 6.8

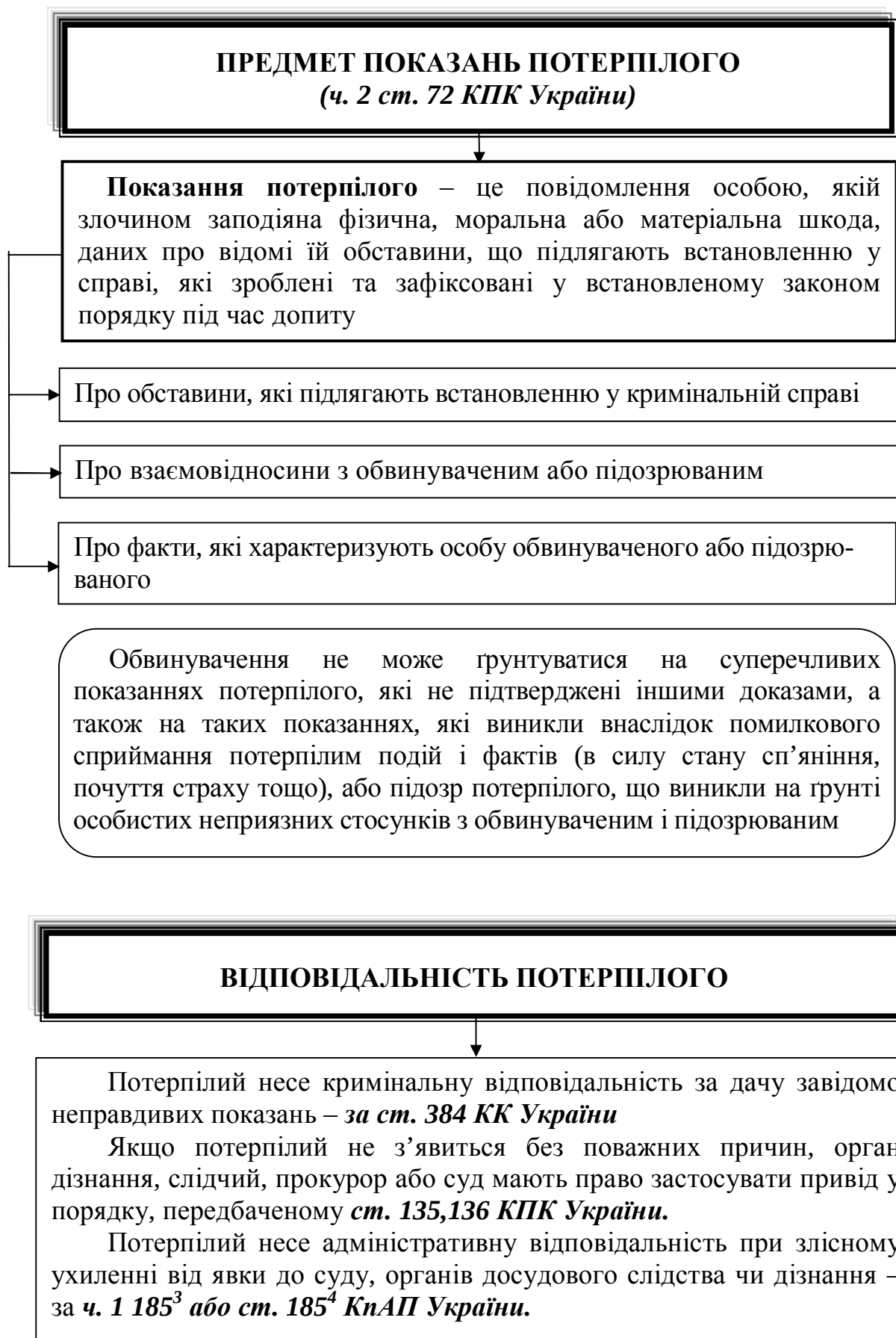

Схема 6.9

ПЕРЕВІРКА Й ОЦІНКА ПОКАЗАНЬ ПОТЕРПІЛОГО

Показання потерпілого перевіряються шляхом аналізу їх змісту, співставлення з іншими документами, що є у справі, провадження слідчих дій (очної ставки, відтворення обстановки й обставин події тощо)

При оцінці показань потерпілого необхідно враховувати, що він, як активний учасник кримінального процесу, згідно зі **ст. 217 КПК України** має право знайомитися з усіма матеріалами закінченої кримінальної справи, бути присутнім при дослідженні обставин справи у суді, та у зв'язку з цим може коректувати свої показання

Особливість показань потерпілого

вони виходять від особи, чиї права були порушені злочином

потерпілий є зацікавленою особою у вирішенні справи, що впливає на об'єктивність його показань

Потерпілий може:

1) з почуття помсти за завдану йому шкоду перебільшувати винність підозрюваного або обвинуваченого у вчиненні злочину

2) піддаватися впливу з боку обвинуваченого або пов'язаних з ним осіб, які намагаються домогтися від нього дачі неправдивих показань

Помилки у показаннях потерпілого

можуть бути, зумовлені його суб'єктивними властивостями, а також об'єктивними умовами сприяння, запам'ятовування і відтворення обставин, що мають значення у справі

Схема 6.10

ПОКАЗАННЯ ПІДОЗРЮВАНОВОГО
(ч. 1 ст. 73 КПК України)

↓

Показання підозрюваного – це повідомлення особою, затриманою за підозрою у вчиненні злочину, або особою, до якої застосований запобіжний захід до винесення постанови про притягнення як обвинуваченого, даних про відомі їй обставини вчинення злочину, в якому вони підозрюються, зроблених під час допиту у встановленому законом порядку

↓

Підозрюваний має право давати показання з приводу обставин, які були підставою для його затримання або обрання запобіжного заходу, а також з приводу всіх інших відомих йому обставин справи

ПОКАЗАННЯ ОБВИНУВАЧЕНОГО
(ч. 1 ст. 74 КПК України)

↓

Показання обвинуваченого – це повідомлення особою, щодо якої винесена постанова про притягнення як обвинуваченого, відомостей по суті пред'явленого обвинувачення, інших відомих їй обставин і доказів, що є у кримінальній справі, зроблених під час допиту у встановленому законом порядку

↓

Обвинувачений вправі давати показання по пред'явленому йому обвинуваченню, а також з приводу всіх інших відомих йому обставин у справі і доказів, що є в кримінальній справі

↓

Давати показання і відповідати на запитання – це право, а не обов'язок підозрюваного і обвинуваченого. За відмову від давання показань і за давання завідомо неправдивих показань вони відповідальності не несуть

Схема 6.11

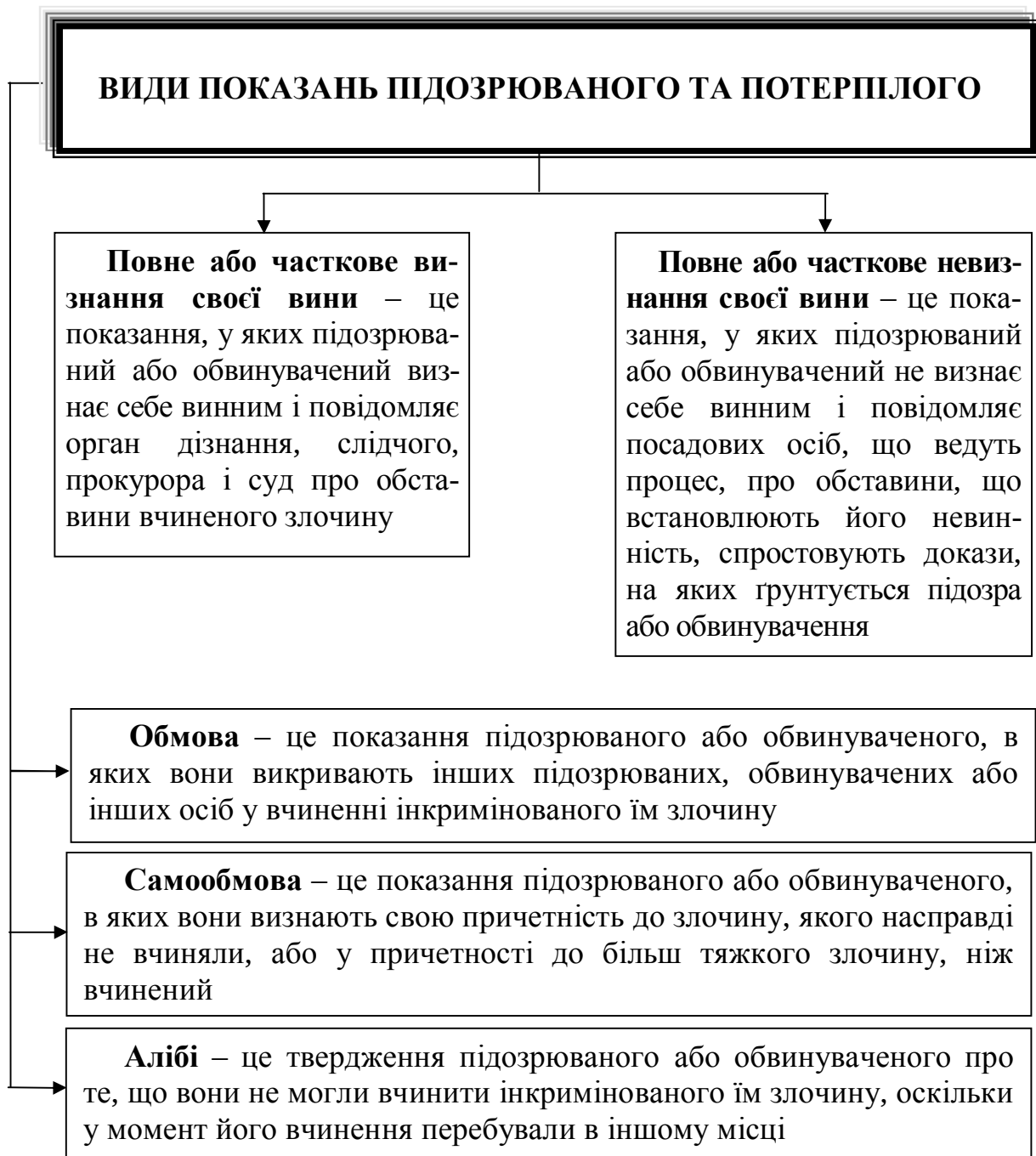

Схема 6.12

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА *(ст. 75 КПК України)*

Висновок експерта – це представлений за дорученням органів досудового розслідування або суду у встановленому законом порядку мотивовані висновки особи, яка володіє спеціальними знаннями в науці, техніці, мистецтві або ремеслі, про обставини, що мають значення у справі, отримані під час проведеного ним дослідження із застосуванням цих знань

У висновку експерта повинно бути вказано:

коли, де і ким (прізвище та ініціали, освіта, спеціальність, вчений ступінь і звання, посада експерта)

на якій підставі була проведена експертиза

хто був присутній при її проведенні

питання, які були поставлені експерту

які матеріали він використовував

як проводив дослідження

мотивовані відповіді на поставлені запитання

Схема 6.13

ОБОВ'ЯЗКОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ
(ст. 76 КПК України)

1. Для встановлення причин смерті

2. Для встановлення тяжкості і характеру тілесних ушкоджень

3. Для визначення психічного стану підозрюваного або обвинуваченого за наявності у справі даних, які викликають сумнів щодо його осудності

4. Для встановлення статевої зрілості потерпілого у справах про злочини, передбачені **ст. 155 КК України**

5. Для встановлення віку підозрюваного або обвинуваченого, якщо це має значення для вирішення питання у його кримінальну відповідальність і якщо немає відповідних документів і неможливо їх одержати

Необхідність застосування в кримінальному процесі наукових, технічних та інших знань пов'язана з тим, що розслідування злочину є складним процесом пізнання об'єктивної дійсності. Тож пізнання події злочину й особи, що його вчинила, вимагає від особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора і суду застосування спеціальних знань і навичок з певних видів діяльності. У кримінальному процесі особи, що володіють спеціальними знаннями, залучаються як спеціалісти чи експерти

Схема 6.14

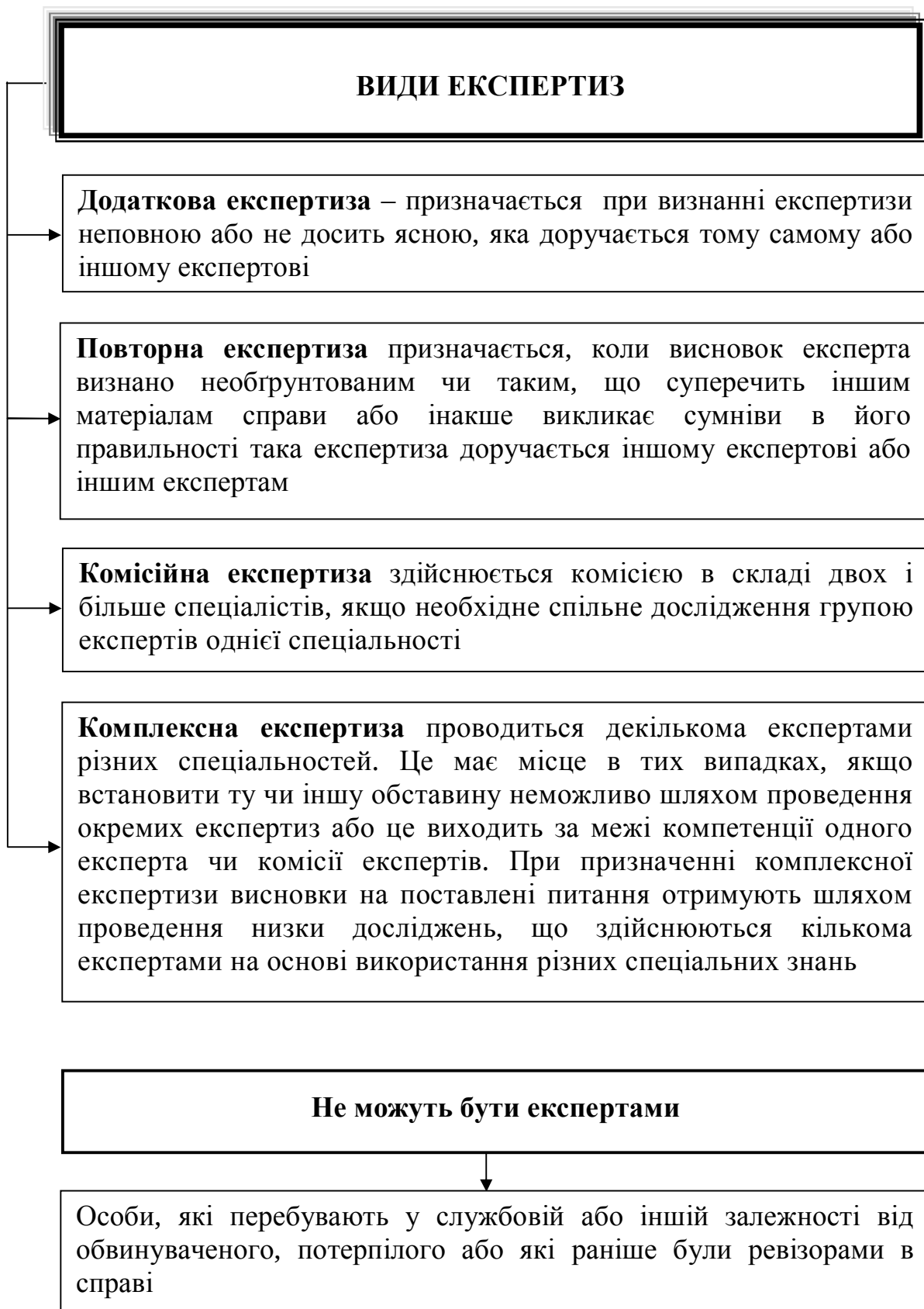

Схема 6.15

ПЕРЕВІРКА Й ОЦІНКА ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА

Висновок експерта не має наперед встановленої сили та переваги над іншими джерелами доказів, підлягає перевірці й оцінці за внутрішнім переконанням суду, прокурора, слідчого і особи, яка провадить дізнання, яке має ґрунтуватися на всебічному, повному й об'єктивному розгляді всіх обставин справи у сукупності, керуючись законом

Оцінюючи висновок експерта, необхідно враховувати такі обставини:

кваліфікацію експерта, рівень його теоретичної підготовки й практичні навички; чи відповідає все це завданню, яке було йому поставлено

матеріал, яким володів експерт; чи досить його було для провадження експертизи; чи не відбилися на висновку неповнота або недоброякісність матеріалу, представленого експертові

чи відповідають висновки експерта тим даним, які ним отримані в ході дослідження; чи аргументовані висновки й достовірні дані, покладені в обґрунтування висновків

чи відповідають фактичні дані й висновки, що містяться у висновку експерта, іншим доказам у справі; які між ними суперечності, чи можна їх подолати без призначення повторної, додаткової експертизи

науковість проведеного експертом дослідження, рівень розвитку відповідної галузі наукових знань; які методи дослідження використовував експерт, чи достатньою перевірені ці методи наукою і практикою

чи експертиза проводилась відповідно до вимог кримінально-процесуального закону й правил її провадження; які були відхилення від цих норм, чим вони викликані і як відбилися на повноті й вірогідності висновку експерта

Схема 6.16

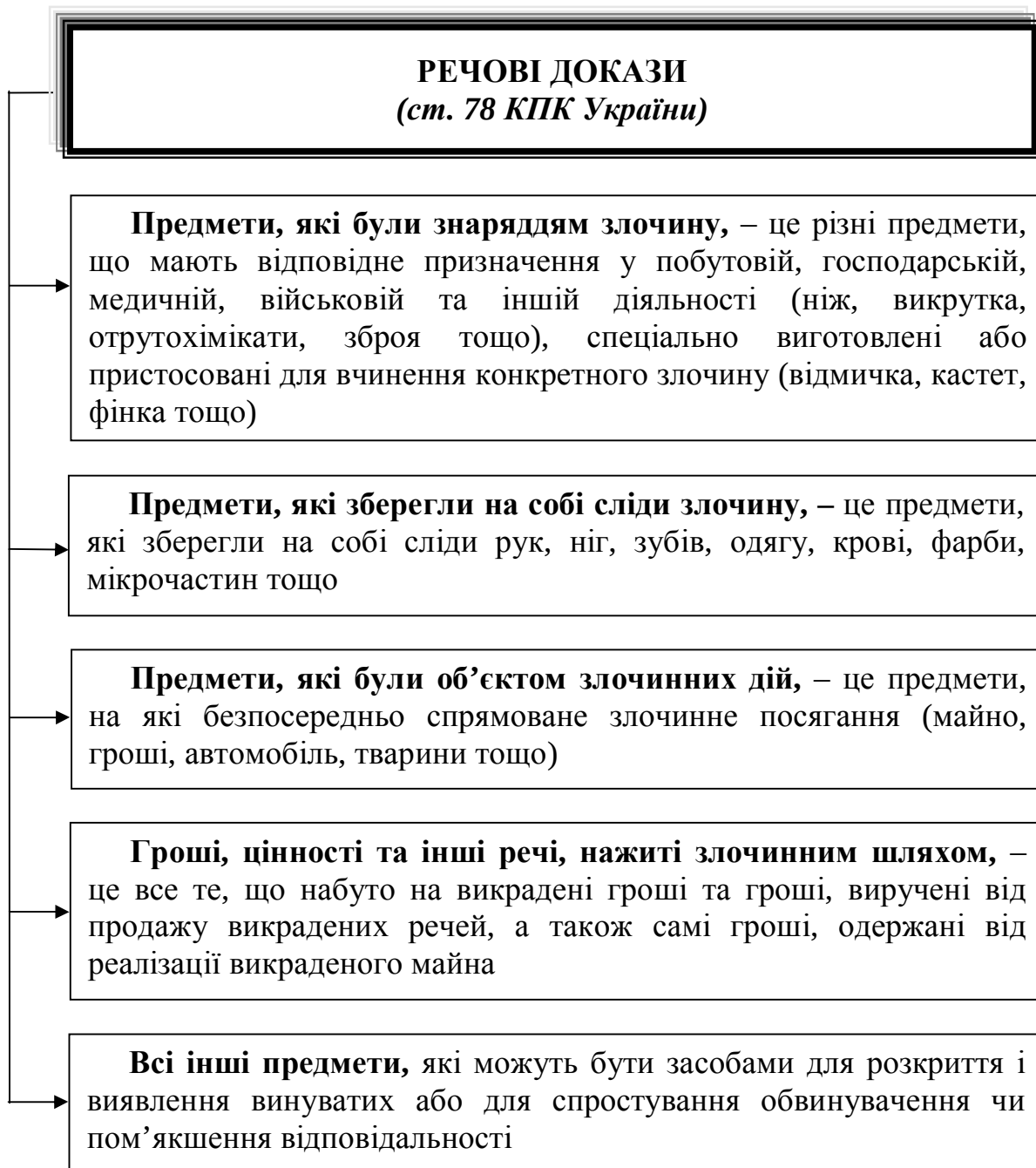

Схема 6.17

ЗБЕРІГАННЯ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ *(ст. 79 КПК України)*

Речові докази повинні бути уважно оглянуті, по можливості сфотографовані, докладно описані в протоколі огляду і приєднані до справи постановою особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора або ухвалою суду

Речові докази зберігаються при справі, за винятком громіздких предметів, які зберігаються в органах дізнання, досудового слідства і суду або передаються на збереження відповідному підприємству, установі чи організації

При передачі справи від одного органу дізнання чи досудового слідства до іншого, направленні справи прокуророві чи до суду, а також при передачі справи з одного суду до іншого – речові докази передаються разом зі справою

В окремих випадках до вирішення справи в суді речові докази можуть бути повернуті їх власникам, якщо це не зашкодить успішному провадженню у справі

Схема 6.18

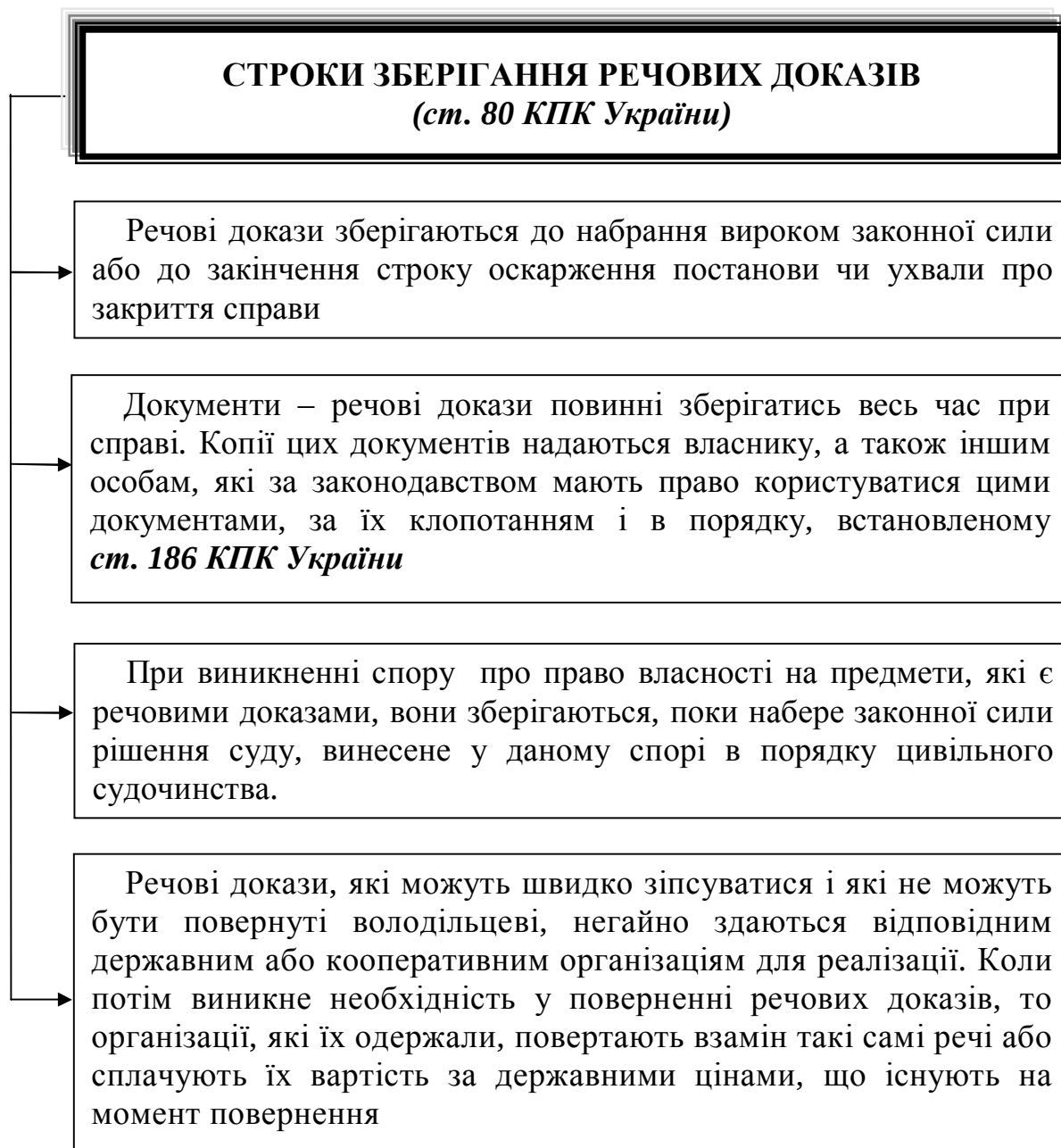

Схема 6.19

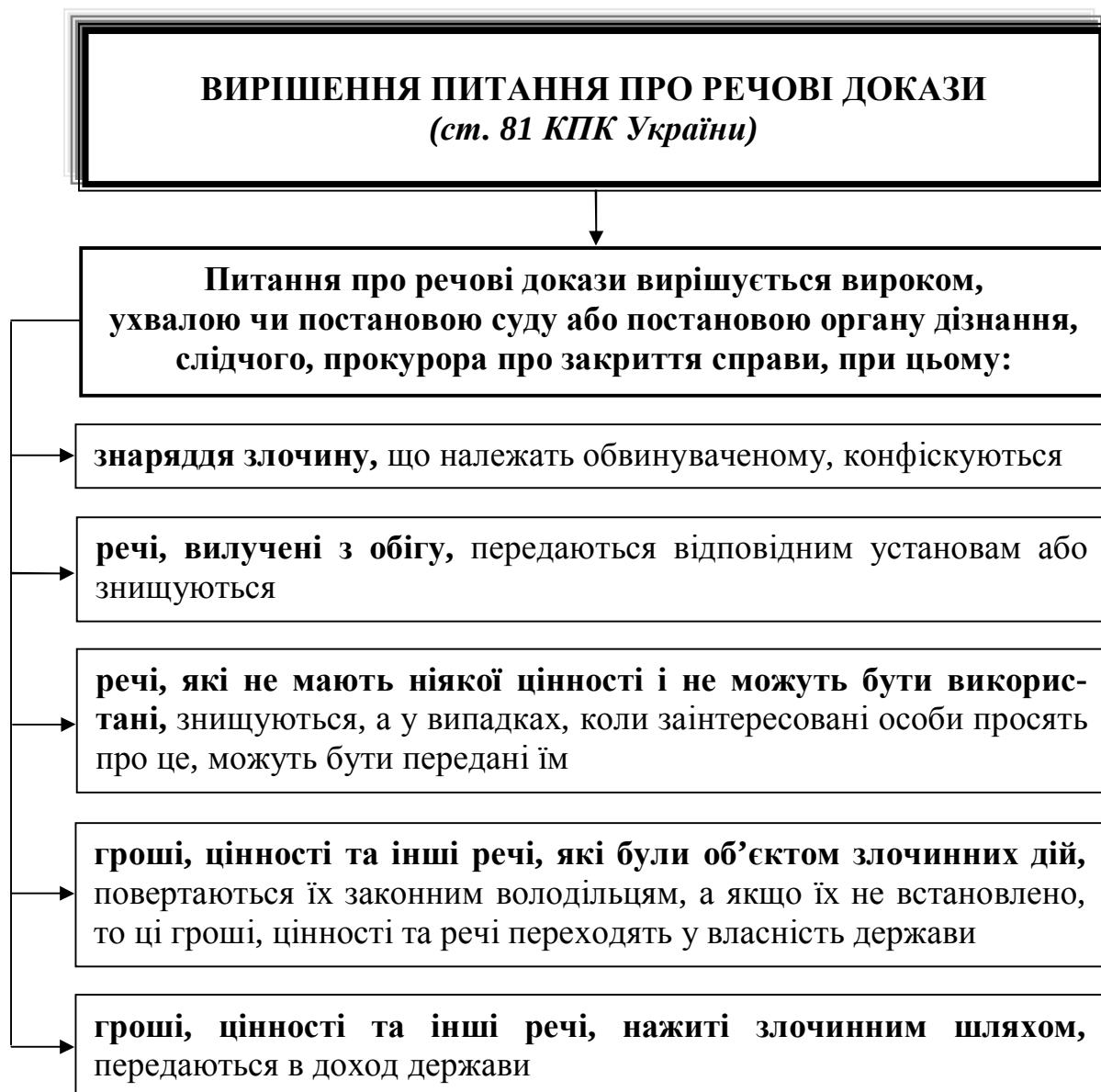

Схема 6.20

ПРОТОКОЛИ СЛІДЧИХ І СУДОВИХ ДІЙ (ст. 82 КПК України)

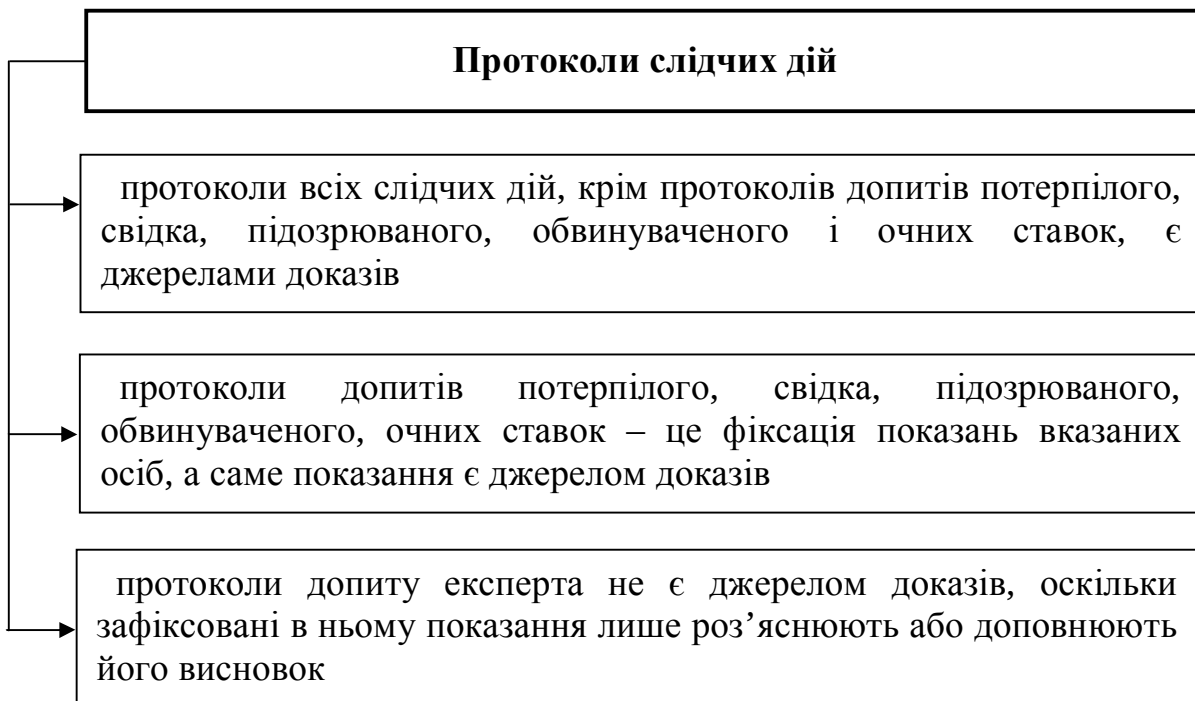
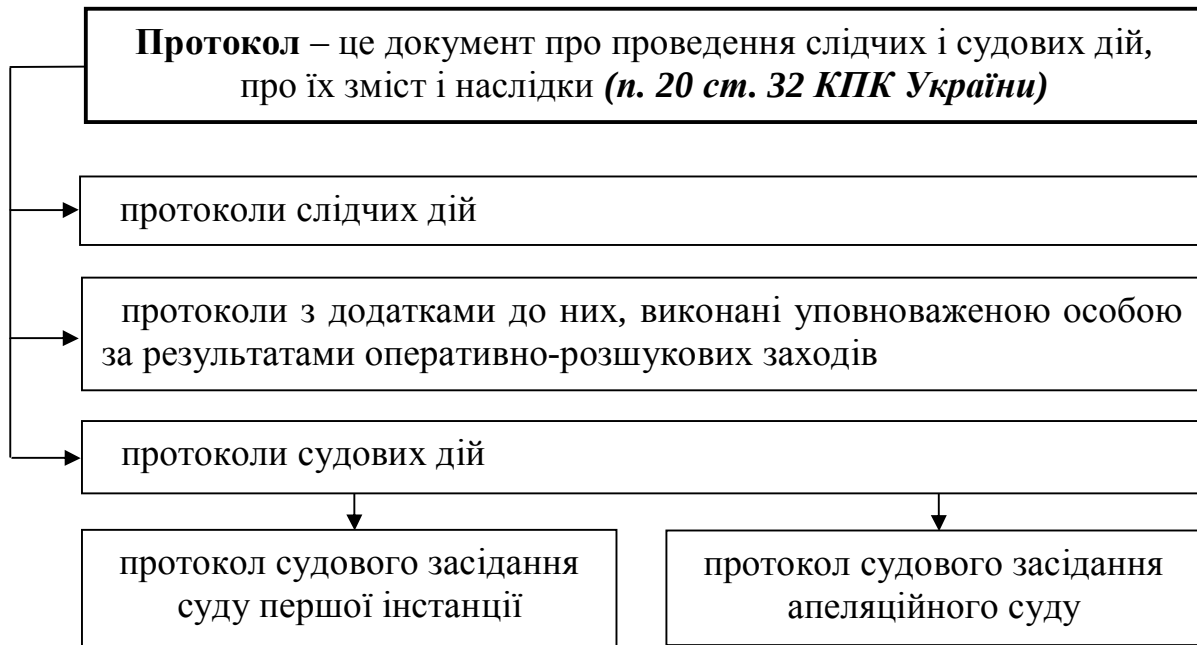

Схема 6.21

ПРОТОКОЛ СЛІДЧОЇ ДІЇ
(ст. 85 КПК України)

**В протоколі про кожну слідчу дію
повинно бути зазначено:**

→ місце і дата його складання

→ посади і прізвища осіб, що проводять слідчу дію

→ прізвища осіб, які брали участь у проведенні слідчої дії, їх адреси

→ роз'яснення їх прав і обов'язків

→ зміст проведення слідчої дії, час її початку і закінчення

→ всі істотні для справи обставини, виявлені при виконанні даної слідчої дії

Протокол підписують:

→ особа, яка провадила слідчу дію

→ допитана особа, а також перекладач

→ поняті, якщо вони були присутні

→ інші особи, які були присутні або брали участь у проведенні цієї дії

Якщо особа через фізичні вади або з інших причин не може особисто підписати протокол, для підписання протоколу запрошується стороння особа

Якщо особа відмовиться підписати протокол, то це зазначається в протоколі і стверджується підписом особи, яка провадила слідчу дію

Схема 6.22

ДОДАТКИ ДО ПРОТОКОЛУ, ЇХ ДОКАЗОВЕ ЗНАЧЕННЯ

До протоколу можуть бути додані фотознімки, матеріали звукозапису, кінозйомок, відеозапису, плани, схеми, зліпки та інші матеріали, які пояснюють його зміст (*ч. 4 ст. 85 КПК України*). Результати застосування науково-технічних засобів при провадженні слідчих та судових дій (*ст.ст. 85¹, 85², 87¹ КПК України*) є додатками до протоколу

Додатки до протоколу можуть мати доказове значення тільки за наявності протоколу, в якому відображені порядок та умови застосування науково-технічних засобів

Схема 6.23

ПРОТОКОЛ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ **(ст. 87 КПК України)**

У протоколі судового засідання відображаються всі істотні моменти розгляду справи в тій послідовності, в якій вони мали місце в судовому засіданні чи при вчиненні окремої процесуальної дії. У протоколі зазначаються:

Порядок складання протоколу судового засідання

повинен бути виготовлений не пізніше семи діб з дня закінчення судового розгляду справи. Підписується головуючим і секретарем судового засідання

строк для виготовлення та підписання протоколу судового засідання може бути продовжено головуючим, але не більше ніж на чотирнадцять діб після закінчення судового засідання

Зауваження щодо протоколу судового засідання

Сторони мають право знайомитися з протоколом судового засідання і впродовж трьох діб після повідомлення про виготовлення протоколу або після закінчення строку на його виготовлення подавати письмові зауваження з приводу неправильності або неповноти протоколу

Зауваження щодо протоколу розглядаються:

якщо справа розглядається суддею одноособово – головуючим

якщо справа розглядається колегіально – цим складом суду, чи його більшістю

зауваження повинні бути розглянуті не пізніше п'яти днів з дня їх надходження до суду

Схема 6.24

ДОКУМЕНТИ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ *(ст. 83 КПК України)*

Документи є джерелом доказів, якщо в них викладені або засвідчені обставини, які мають значення для справи

Документами є предмети, на яких за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо зафіксована певна інформація, мають значення для справи

КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКУМЕНТІВ ЯК ДЖЕРЕЛ ДОКАЗІВ

За метою, порядком і умовами складання

→ протоколи слідчих і судових дій зі збирання доказів

→ рапорти, акти, довідки, складені працівниками органів дізнання, слідчим, прокурором, суддями у зв'язку з провадженням у справі

→ матеріали, зібрані під час кримінального судочинства представниками громадськості за дорученням органів розслідування й суду

→ документи, складені офіційними особами або громадянами за межами розслідування кримінальної справи, що містять відомості, що мають суттєве значення для справи

→ додатки до протоколів

→ інші матеріали, зібрані у стадії порушення кримінальної справи (заяви, пояснення, протоколи явки з повинною, фотодокументи тощо)

→ довідки, характеристики, акти ревізій і інші документи

→ документи, які засвідчують особу

Схема 6.25

Схема 6.26

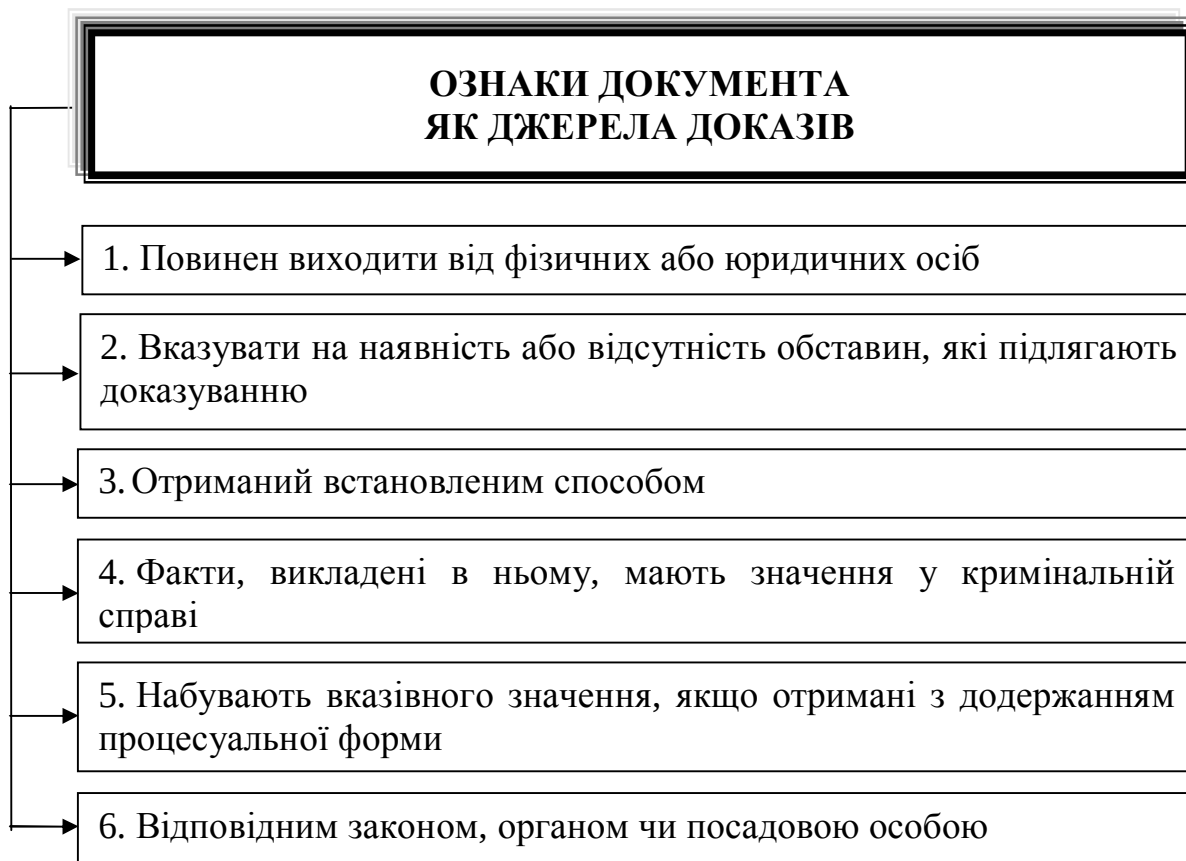

Схема 6.27

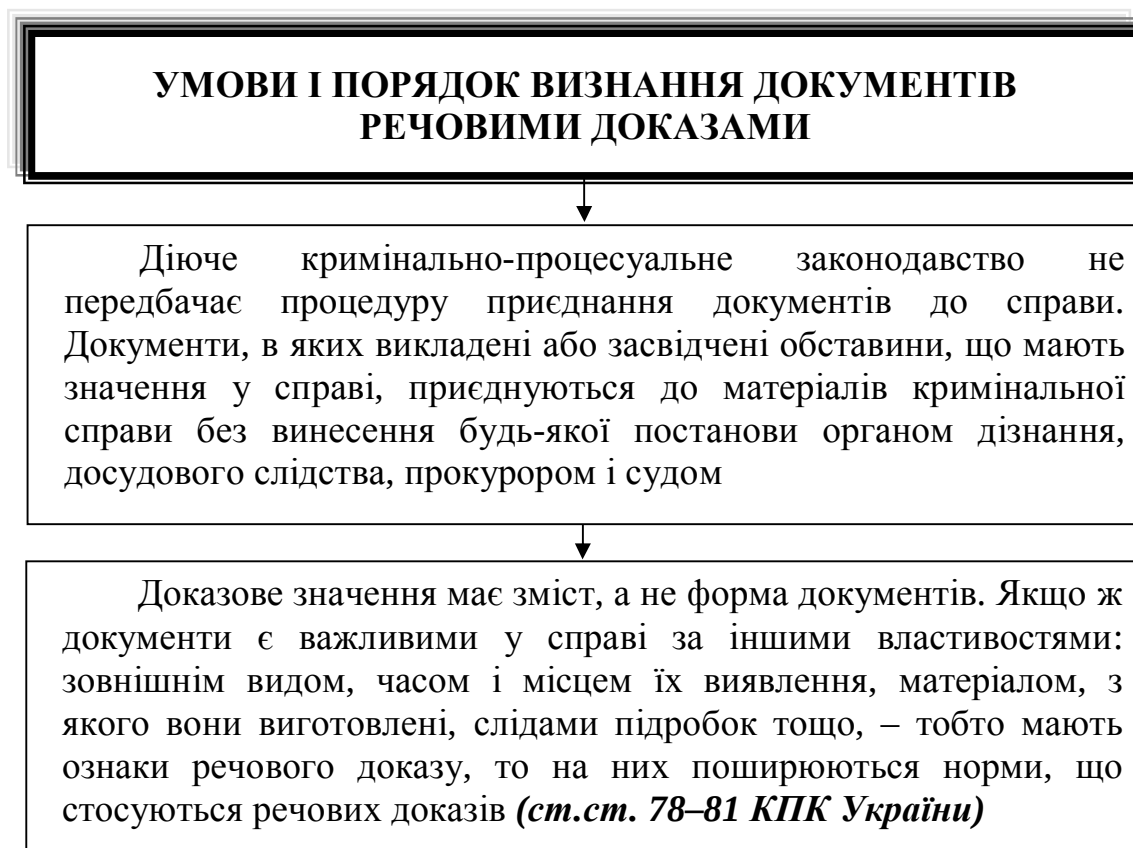

Схема 6.28

Контрольні питання

1. Що треба розуміти під доказами в кримінальному процесі та їх процесуальними джерелами?
2. Як класифікуються докази та їх процесуальні джерела?
3. Хто є свідком у кримінальному процесі, які його права, обов'язки і відповідальність? Який предмет і правила оцінки показань свідка?
4. В яких випадках і з приводу яких обставин може бути допитаний експерт?
5. Який предмет та правила оцінки показань потерпілого?
6. Який предмет, різновидності і правила оцінки показань підозрюваного і обвинуваченого?
7. Які особи не можуть бути опитані як свідки?
8. Чим відрізняється процесуальний порядок одержання показань від свідка і потерпілого?
9. Що розуміється під висновком експерта та яке його доказове значення?
10. Що таке речові докази, порядок і строк їх зберігання?
11. Які протоколи слідчих і судових дій є джерелами доказів?
12. Що розуміється під документами як джерелами доказів? Коли документ може бути речовим доказом?

Тема 7
ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ
В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

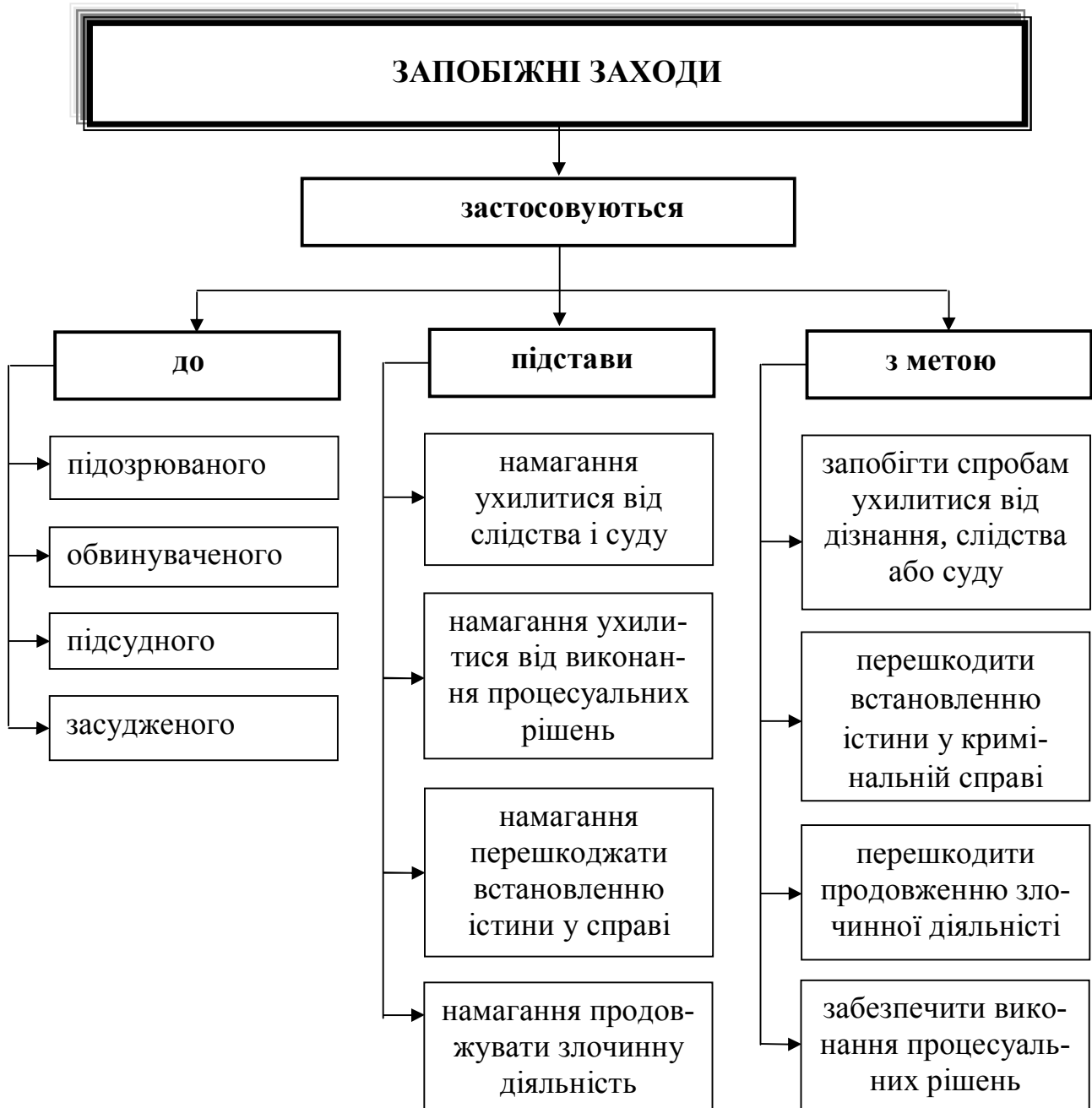

Схема 7.1

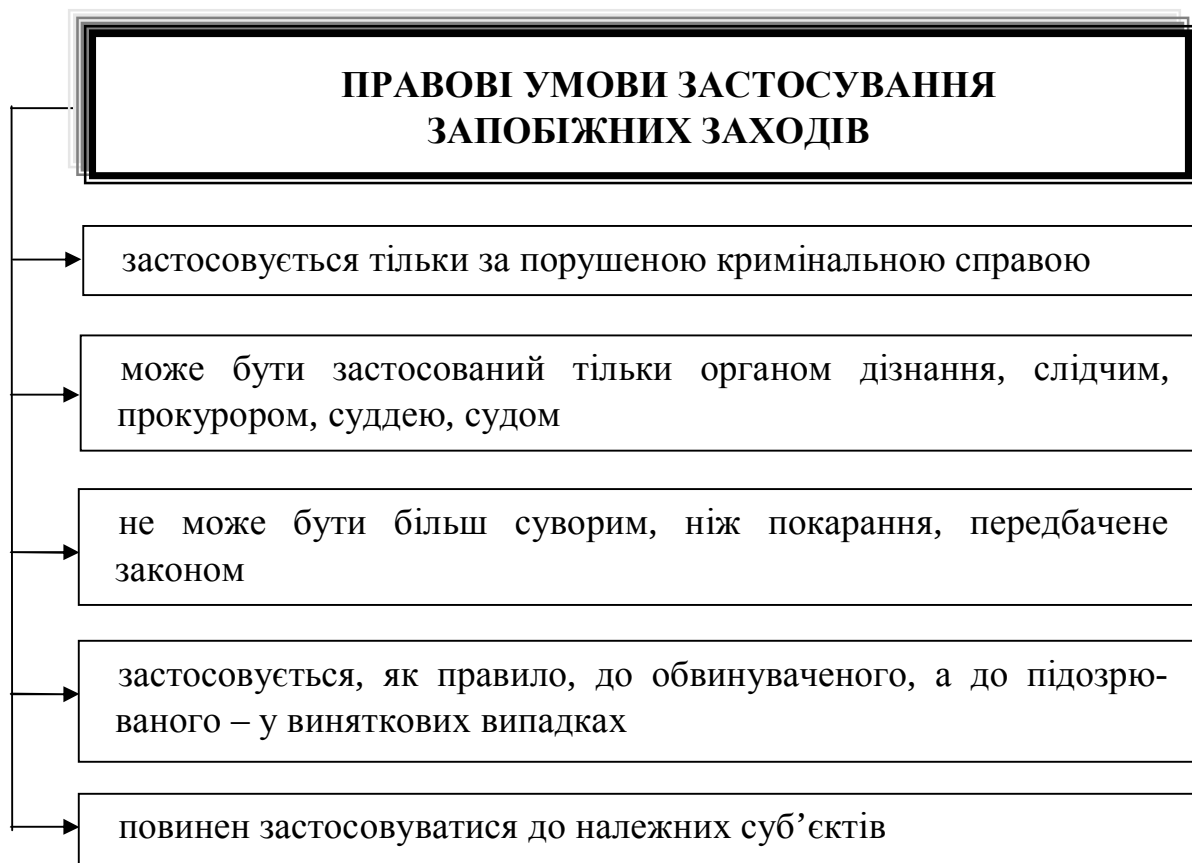

Схема 7.2

Схема 7.3

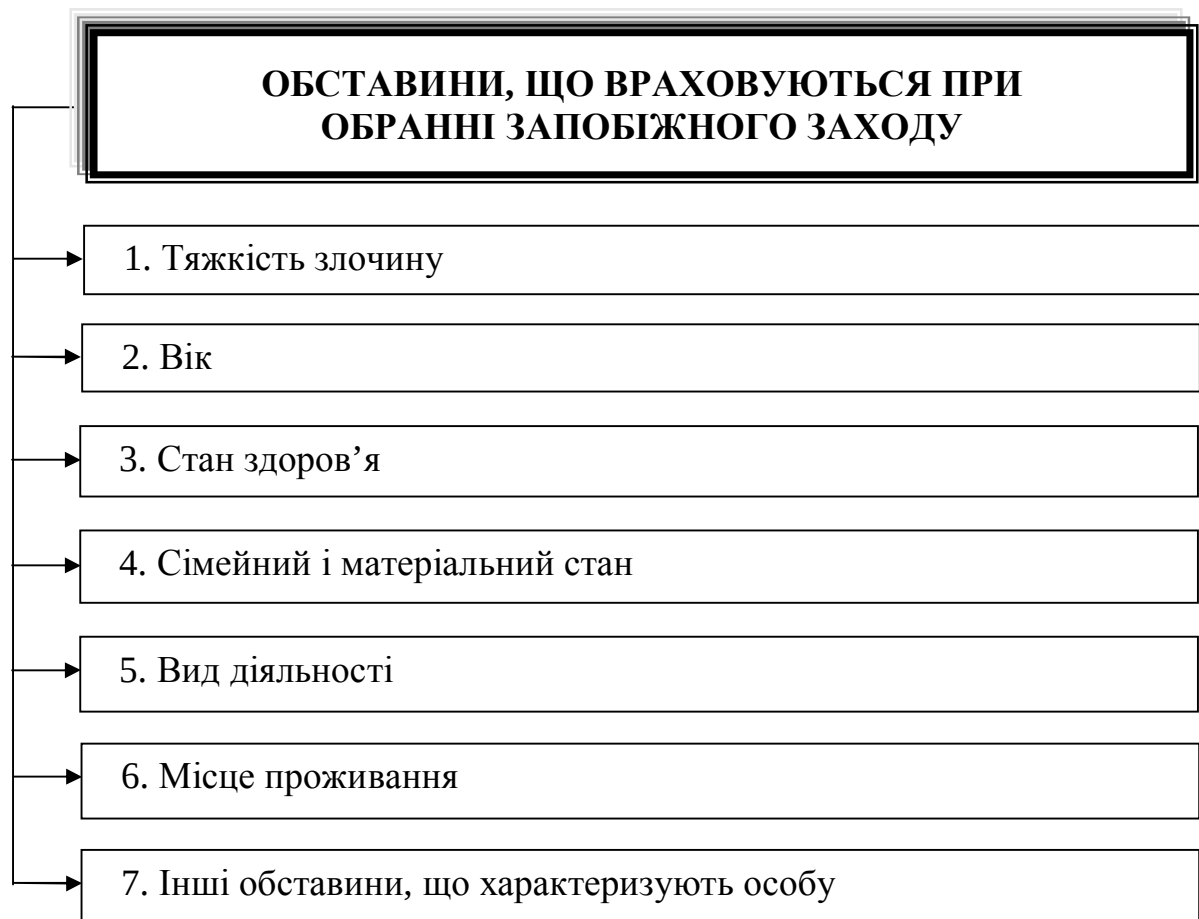

Схема 7.4

ВІДМІННІСТЬ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ ВІД КРИМІНАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ

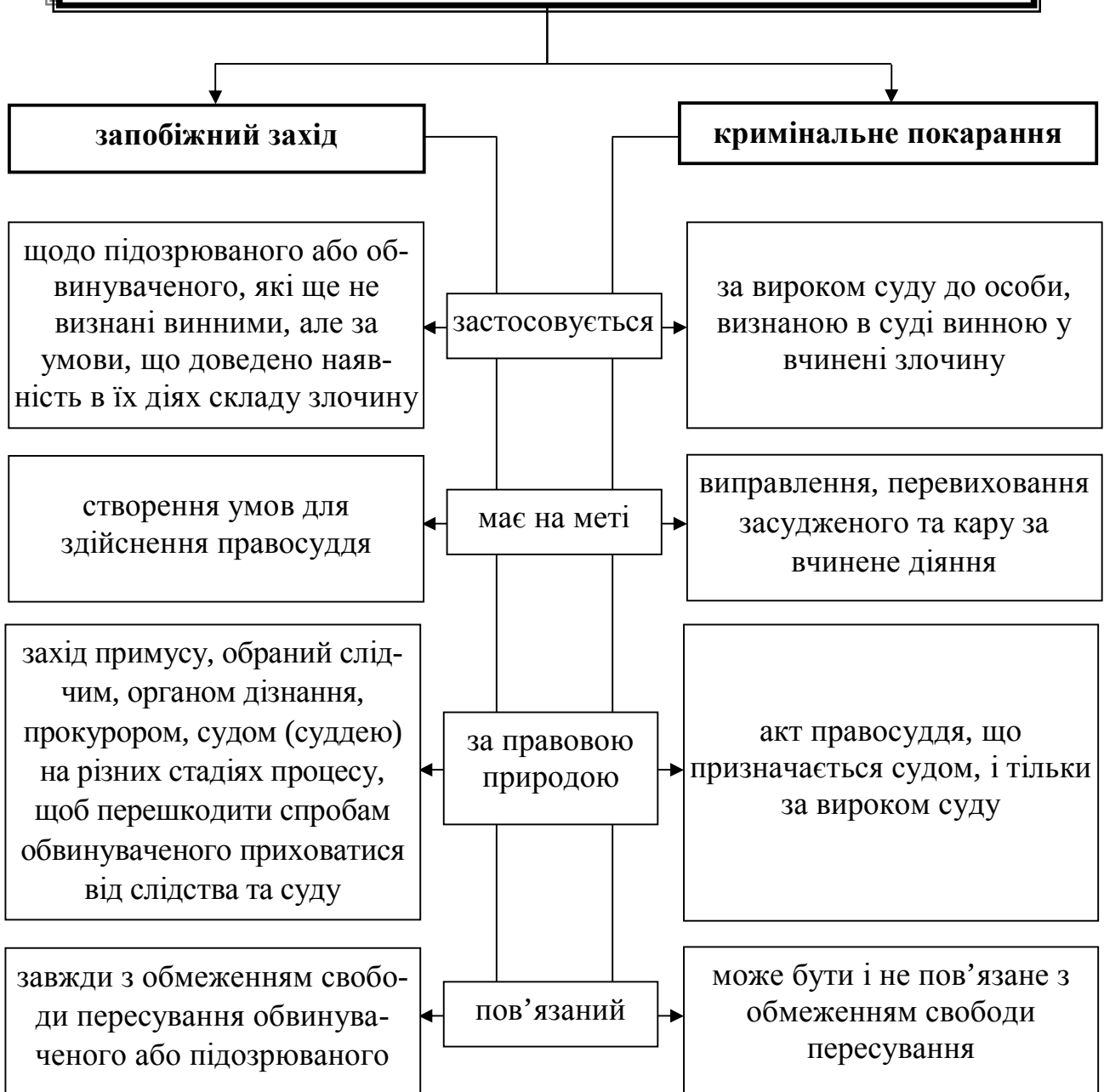

Схема 7.5

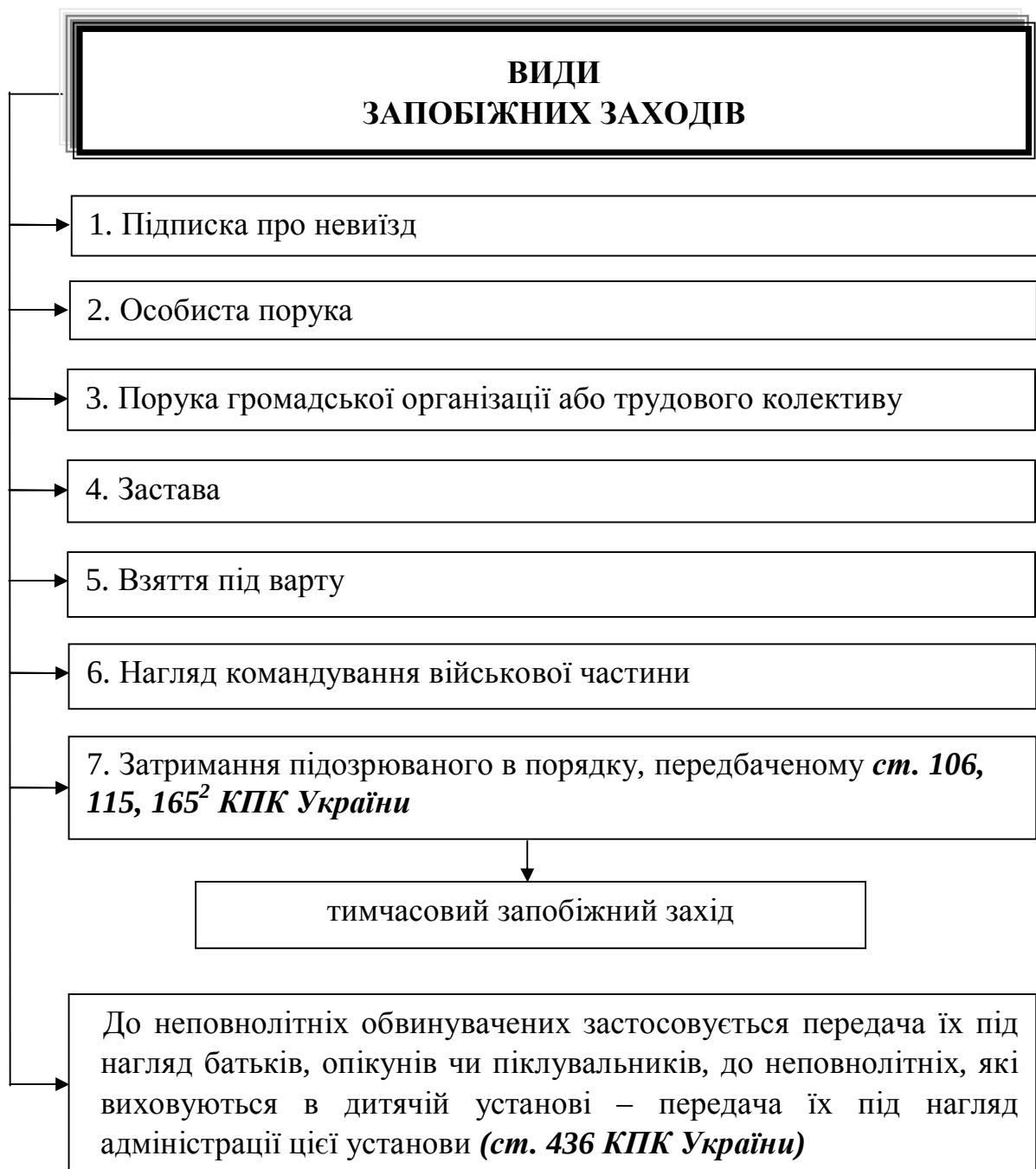

Схема 7.6

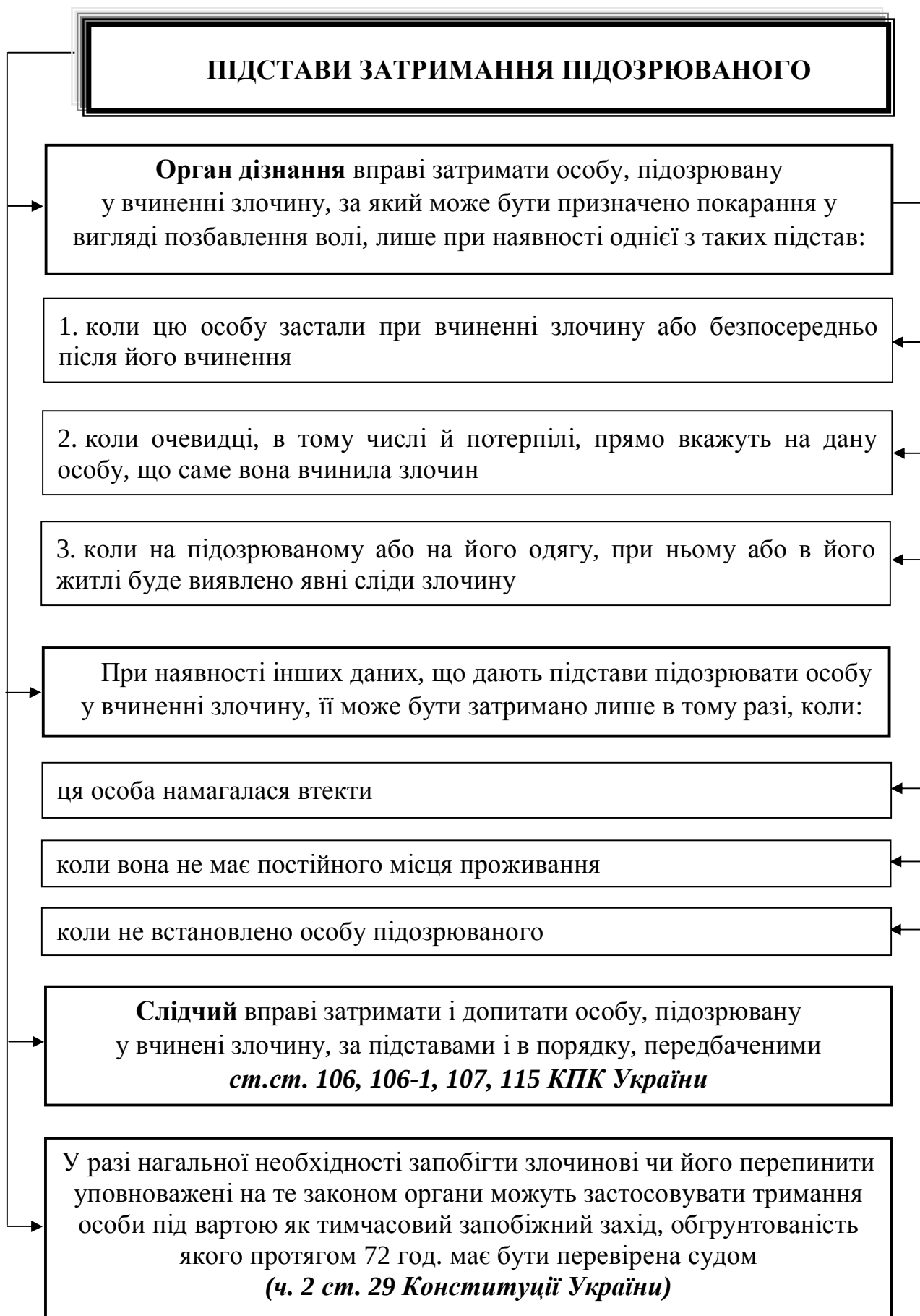

Схема 7.7

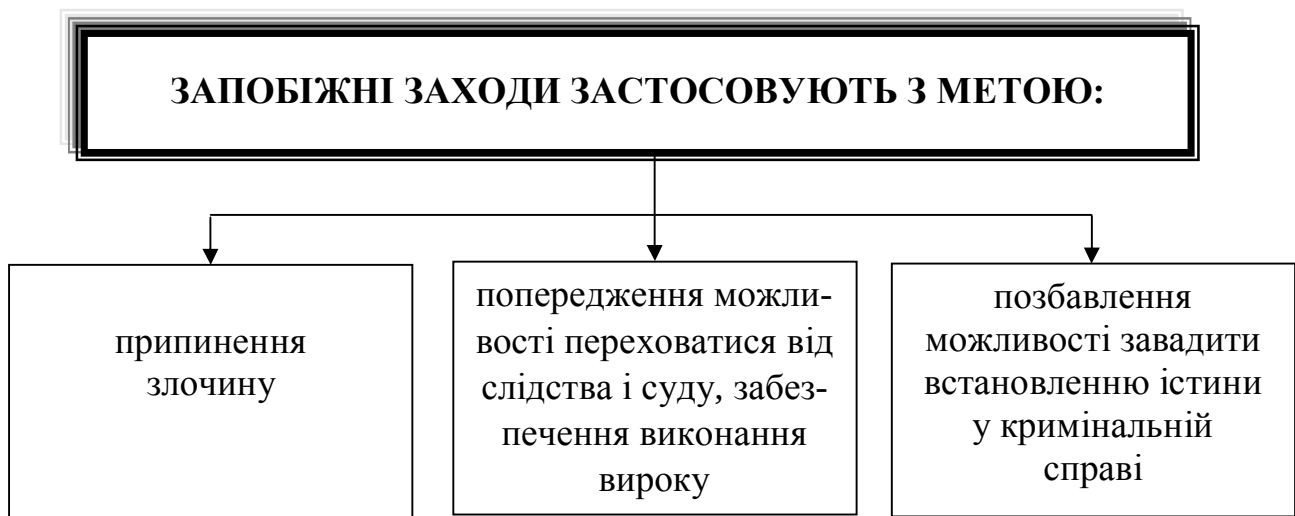

Схема 7.8

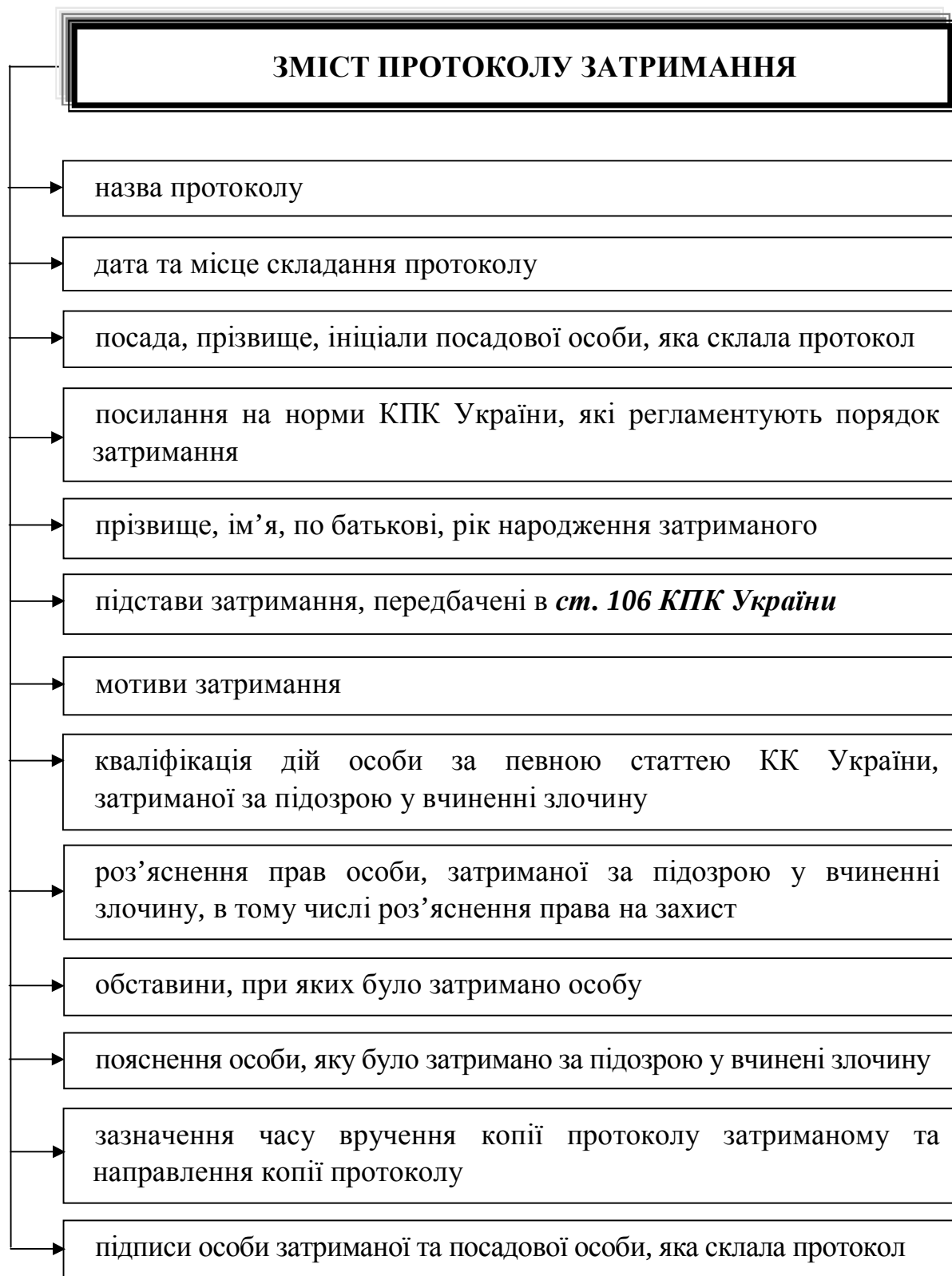

Схема 7.9

Схема 7.10

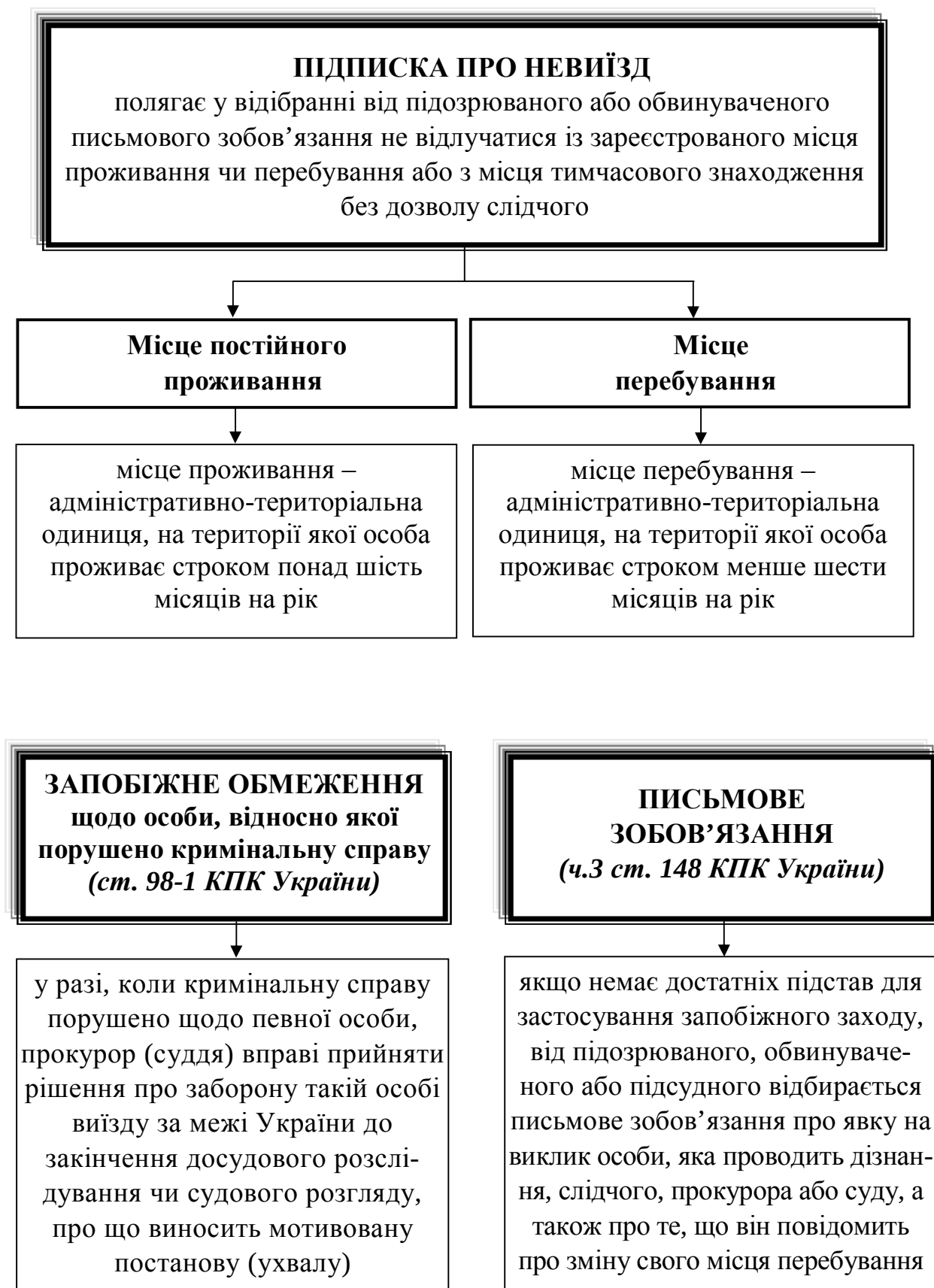

Схема 7.11

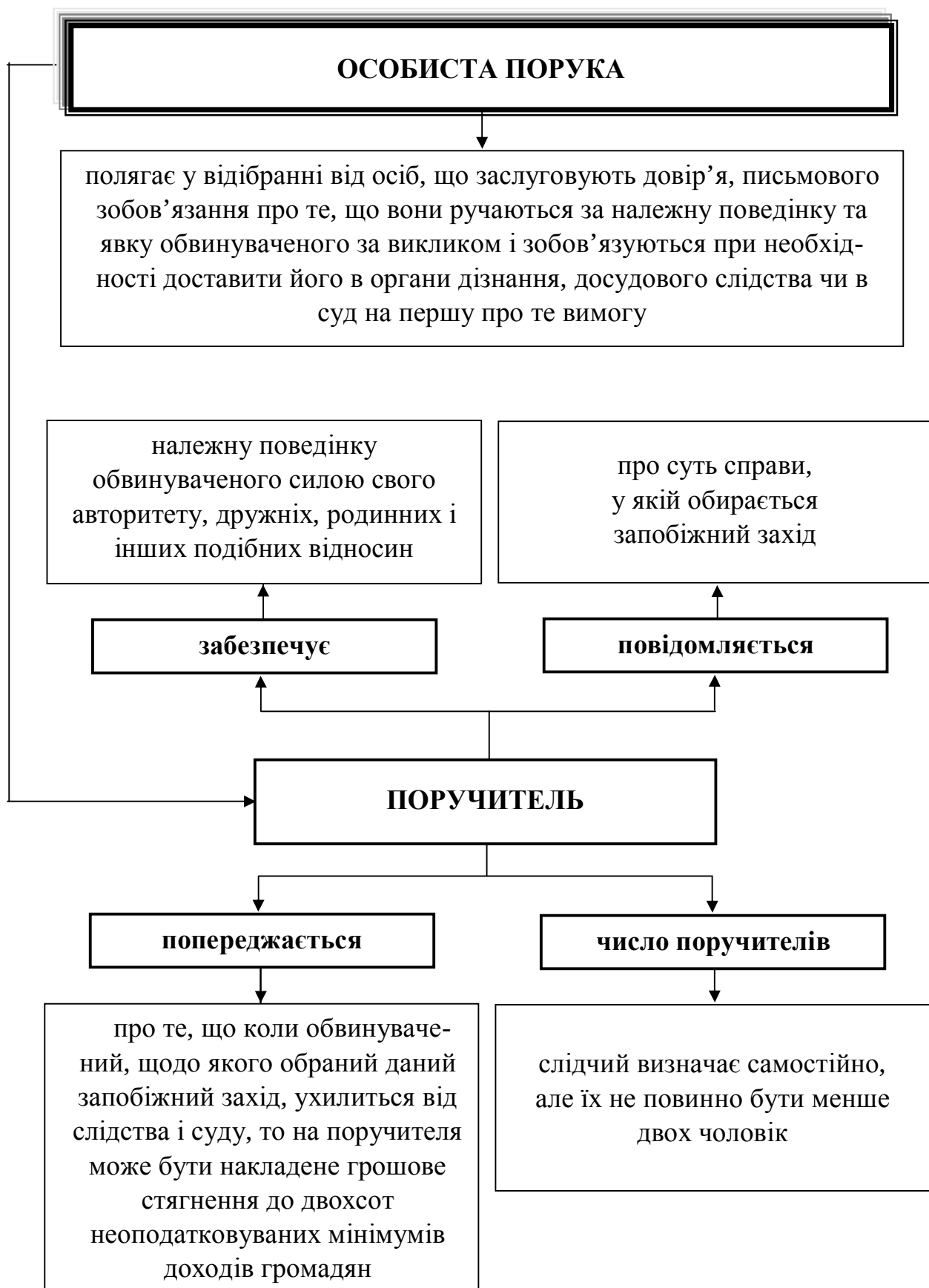

Схема 7.12

ПОРУКА ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ

полягає у винесенні зборами громадської організації або трудового колективу підприємства, установи, організації, колгоспу, цеху, бригади постанови про те, що дана організація або трудовий колектив ручається за належну поведінку та своєчасну явку обвинуваченого до органу дізнання, слідчого і в суд

ЗАСТАВА

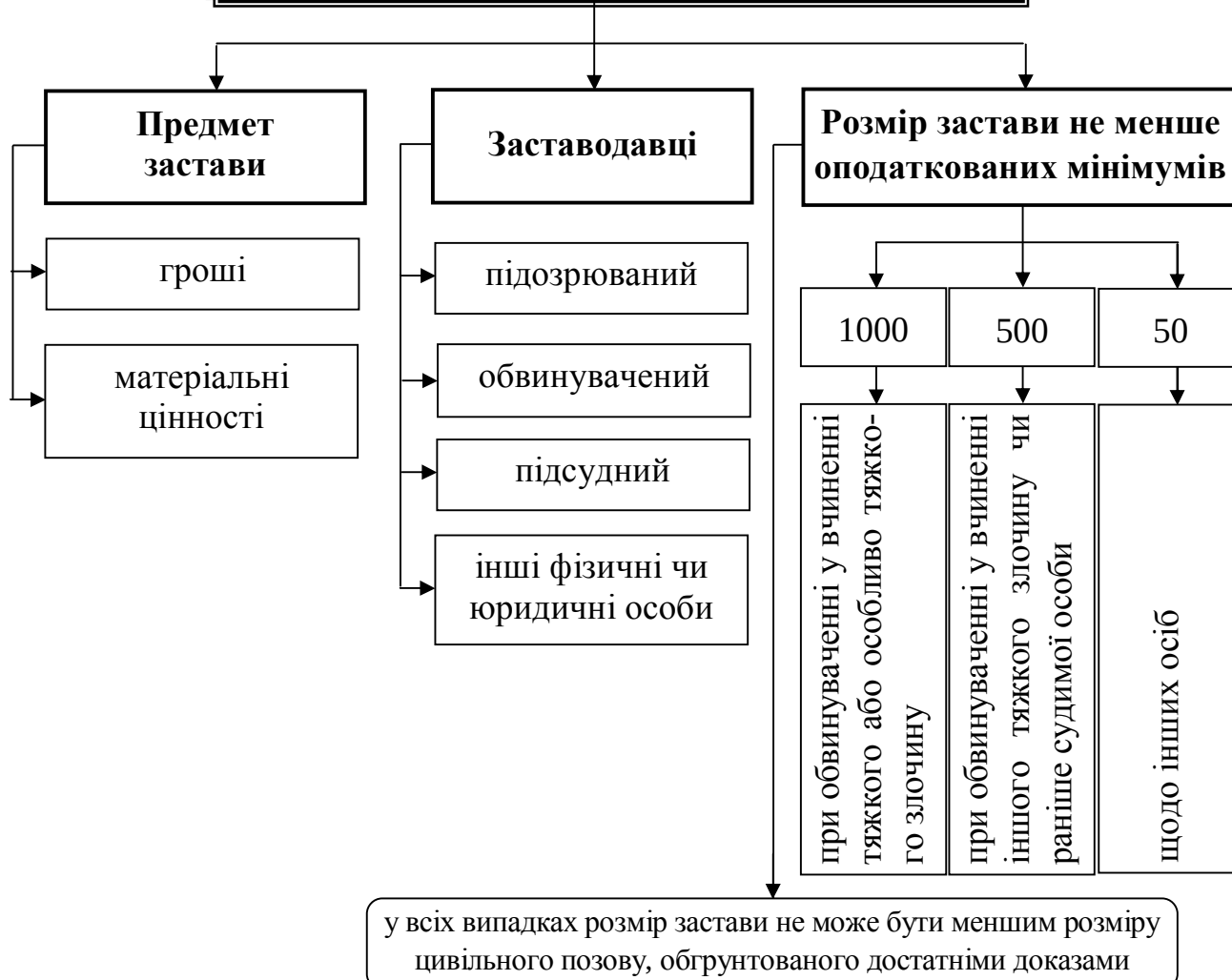

Схема 7.13

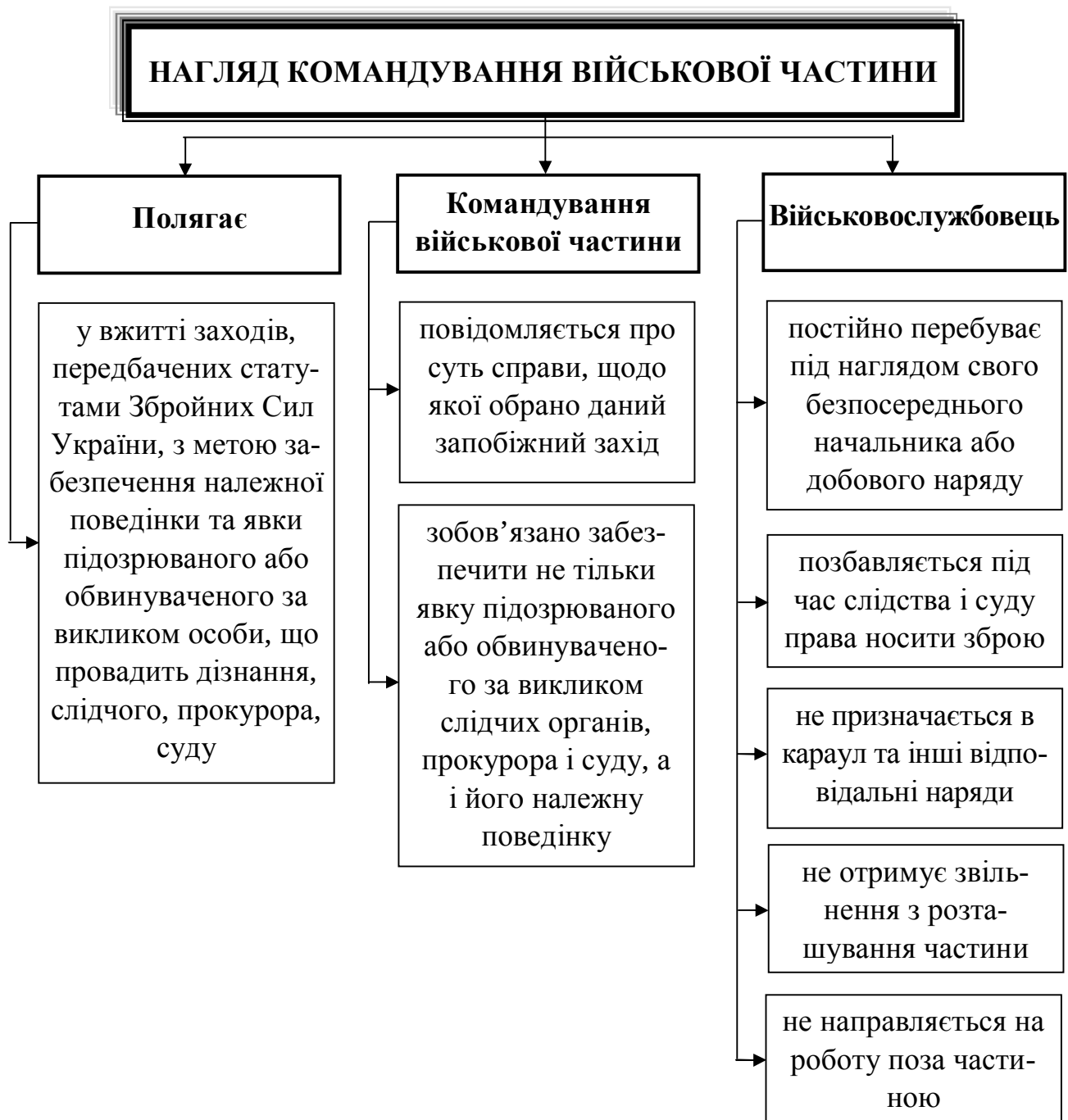

Схема 7.14

Попереднє ув'язнення відповідно до кримінально-процесуального законодавства України є запобіжним заходом щодо обвинуваченого, підсудного, підозрюваного у вчиненні злочину, за який може бути призначено покарання у вигляді позбавлення волі, та засудженого, вирок щодо якого не набрав законної сили
(ч. 1 ст. 1 Закону України «Про попереднє ув'язнення»)

Схема 7.15

Схема 7.16

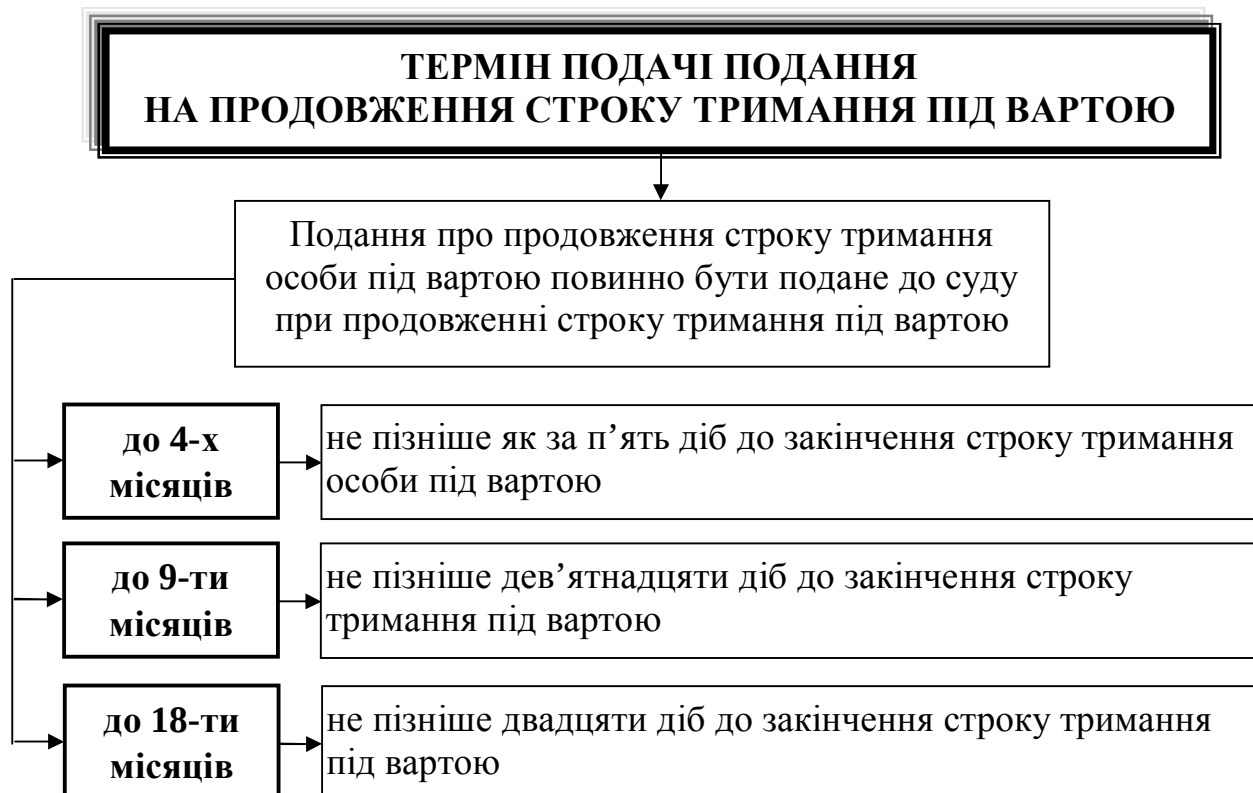

Схема 7.17

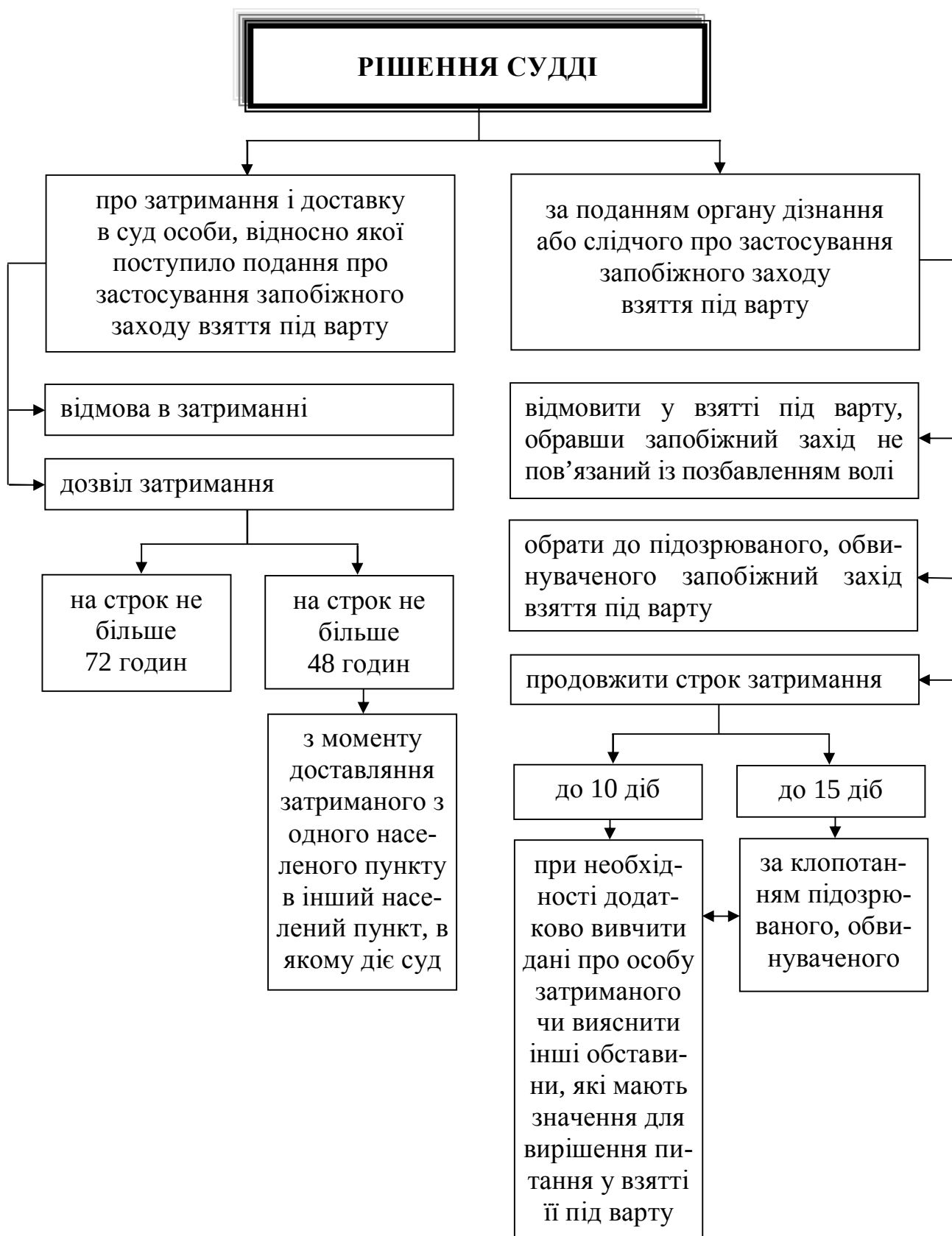

Схема 7.18

Схема 7.19

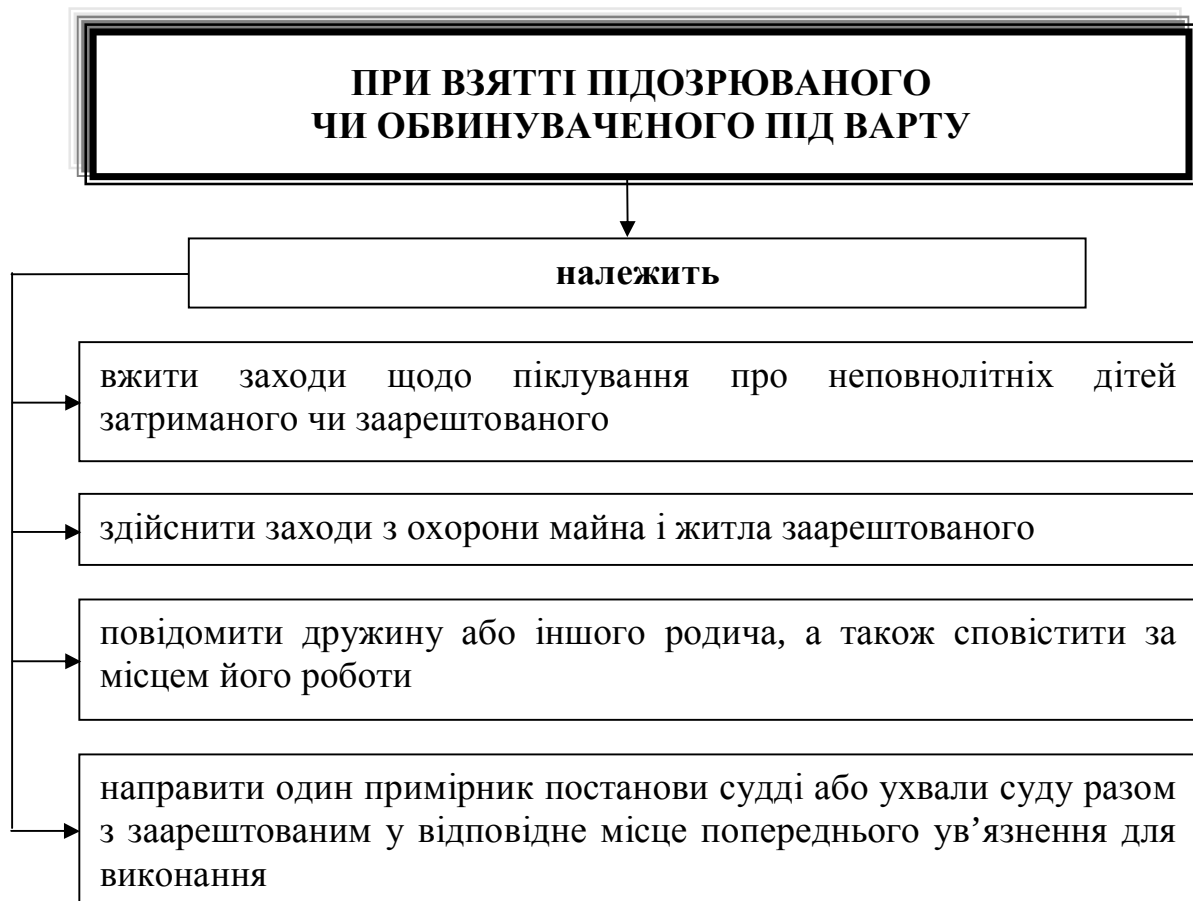

Схема 7.20

ПРАВА ОСОБИ, ДО ЯКОЇ ЗАСТОСУВАЛИ ЗАПОБІЖНИЙ ЗАХІД ВЗЯТТЯ ПІД ВАРТУ

на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам та жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та з їх згоди тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин

отримати двічі на місяць передачі або посилки вагою до восьми кілограмів та без обмеження грошові перекази

купувати протягом місяця за безготівковим рахунком продукти харчування та предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмеження письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення

користуватися своїм одягом і взуттям, мати при собі документи й записи, які стосуються кримінальної справи

користуватися телевізором, отриманим від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами та книгами з бібліотеки місця досудового ув'язнення та придбаними через торговельну мережу

відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди та користуватися релігійною літературою, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях досудового тримання під вартою порядок, а також не обмежуються права інших осіб

на восьмигодинний сон у нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків

Схема 7.21

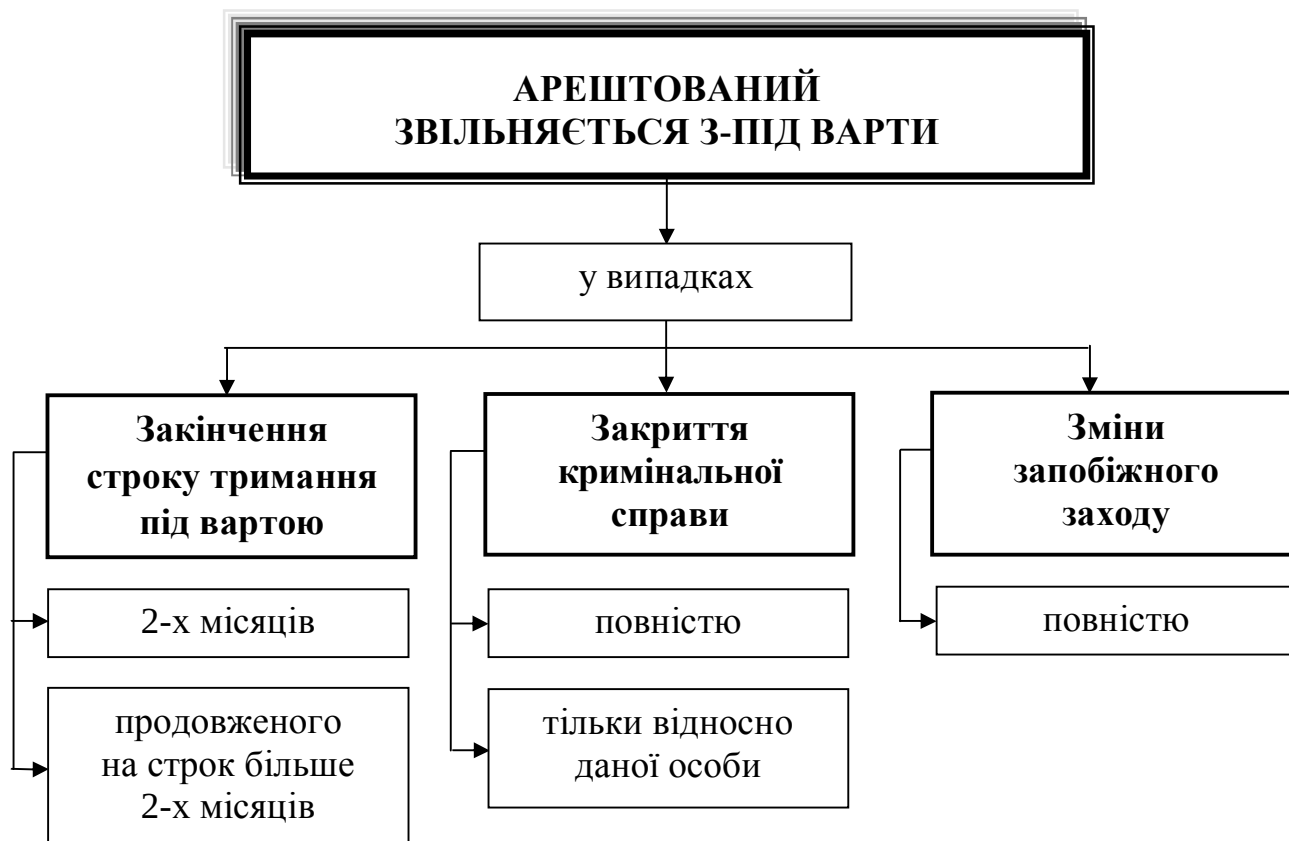

Схема 7.22

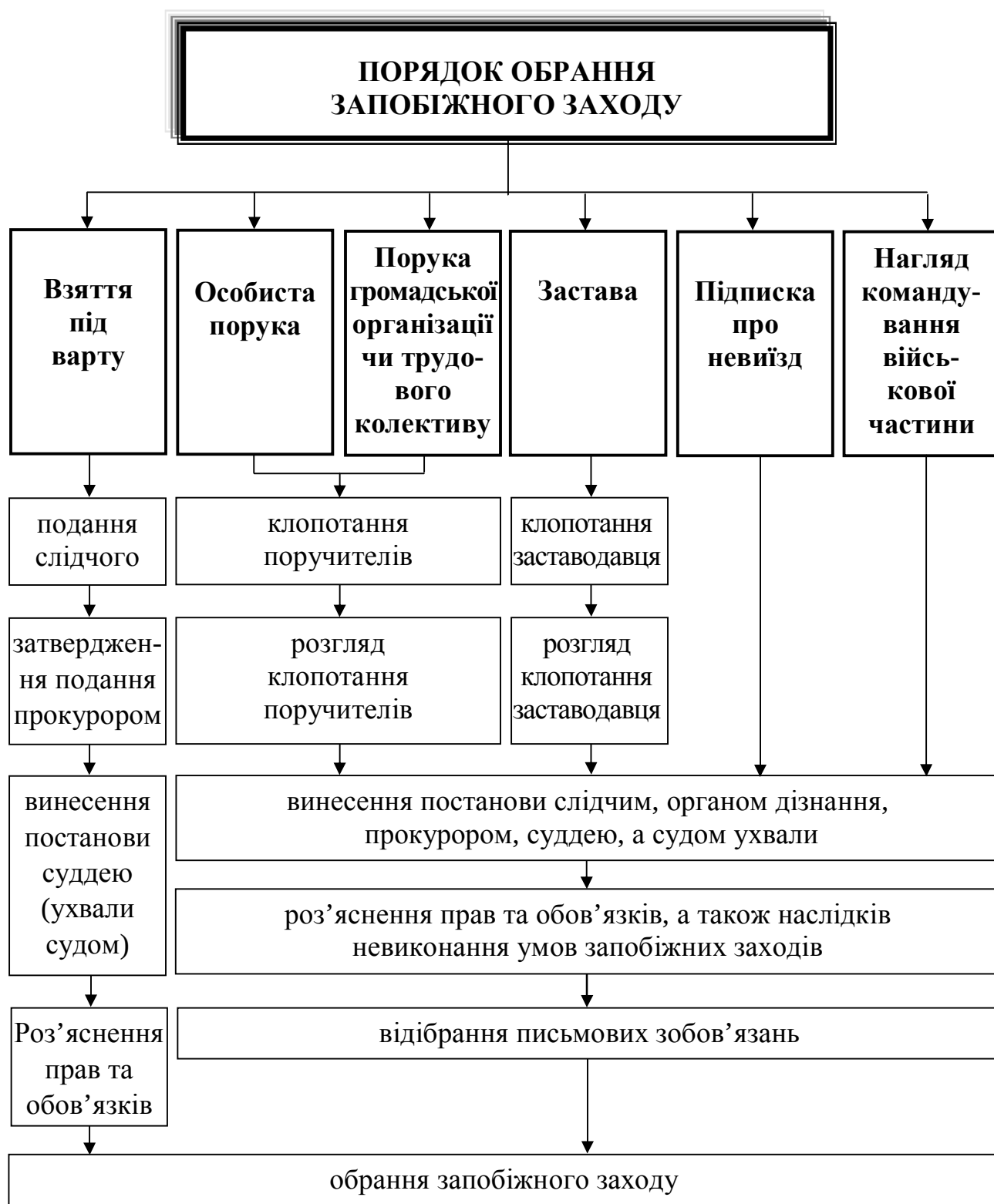

Схема 7.23

Контрольні питання

1. Що слід розуміти під заходами процесуального примусу?
2. Що слід розуміти під запобіжними заходами як окремим видом заходів процесуального примусу?
3. Яка мета застосування запобіжних заходів?
4. Які обставини враховуються при застосуванні запобіжних заходів?
5. Що є достатньою підставою для застосування запобіжних заходів?
6. Які запобіжні заходи передбачені Кримінально-процесуальним кодексом України і до кого вони можуть застосовуватись?
7. У чому полягає суть підписки про невиїзд і які наслідки її порушення?
8. У чому полягає суть особистої поруки? Які наслідки недотримання поручителями взятих на себе зобов'язань? Який порядок притягнення їх до відповідальності?
9. У чому полягає суть поруки громадської організації або трудового колективу?
10. За яких умов застосовується запобіжний захід взяття під варту?
11. Які існують установи для попереднього ув'язнення?
12. Які строки тримання під вартою та порядок їх провадження.
13. Які заходи піклування про неповнолітніх дітей заарештованого вживаються і в якому порядку?
14. Які вживаються заходи щодо охорони майна заарештованого, яке залишилося без нагляду?
15. Який порядок надання побачень особам, взятим під варту?
16. Які підстави для скасування чи зміни запобіжного заходу?
17. Чи можна оскаржити санкцію прокурора на арешт? Якщо так, ким і в якому порядку?

Тема 8

ПОРУШЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

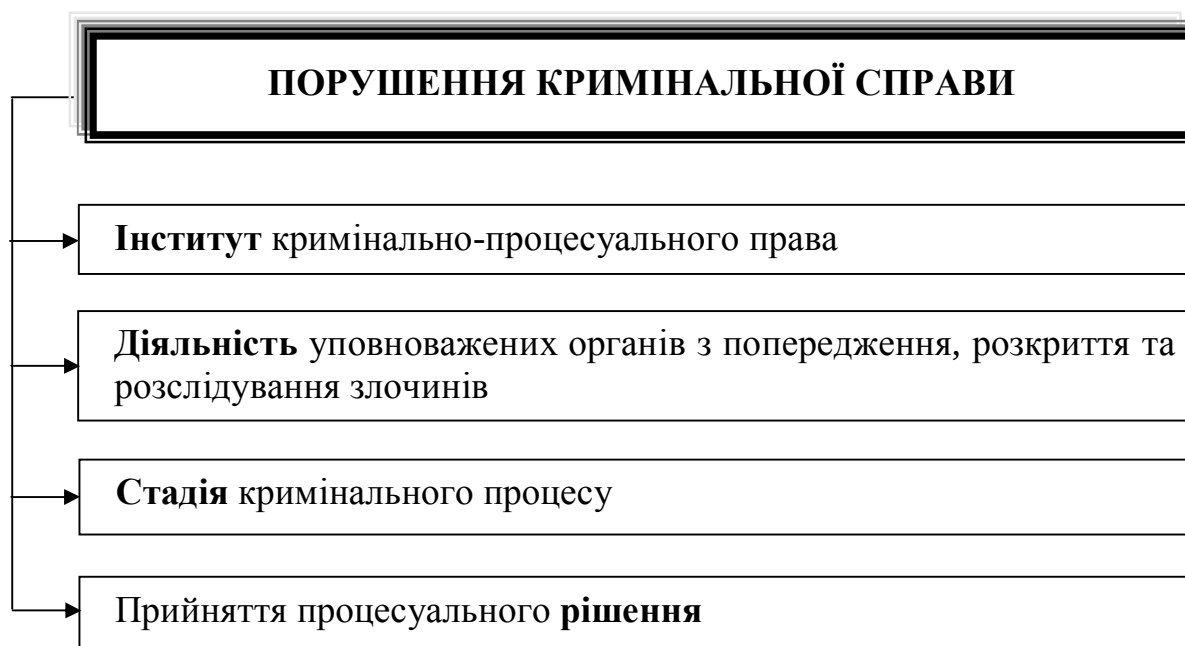

Схема 8.1

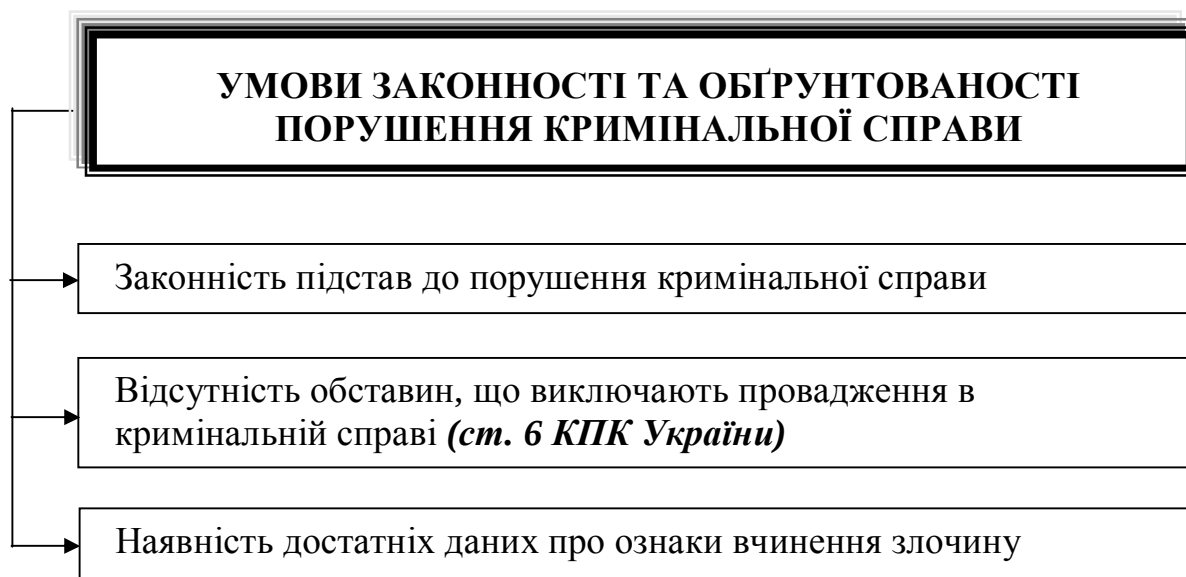

Схема 8.2

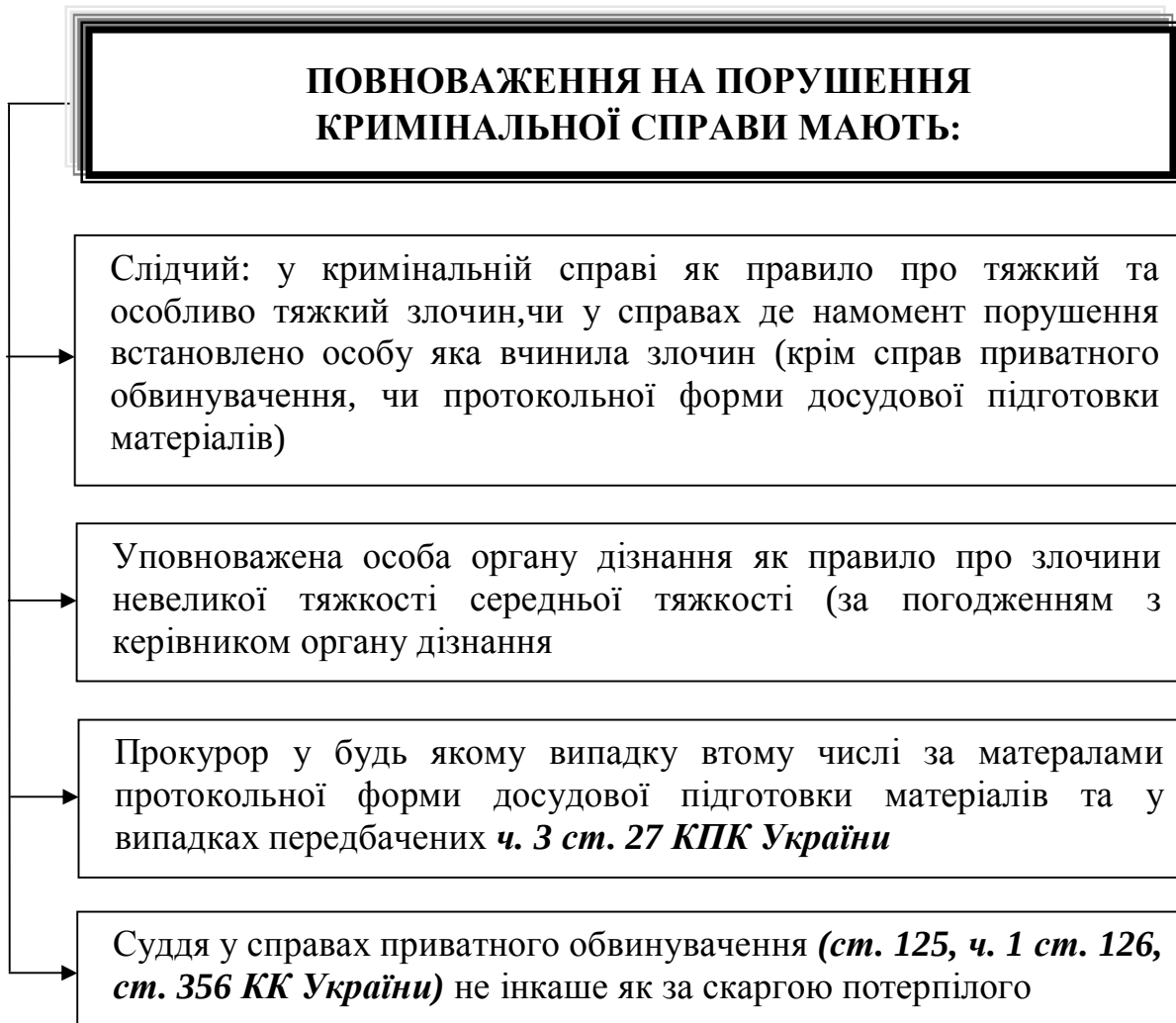

Схема 8.3

Схема 8.4

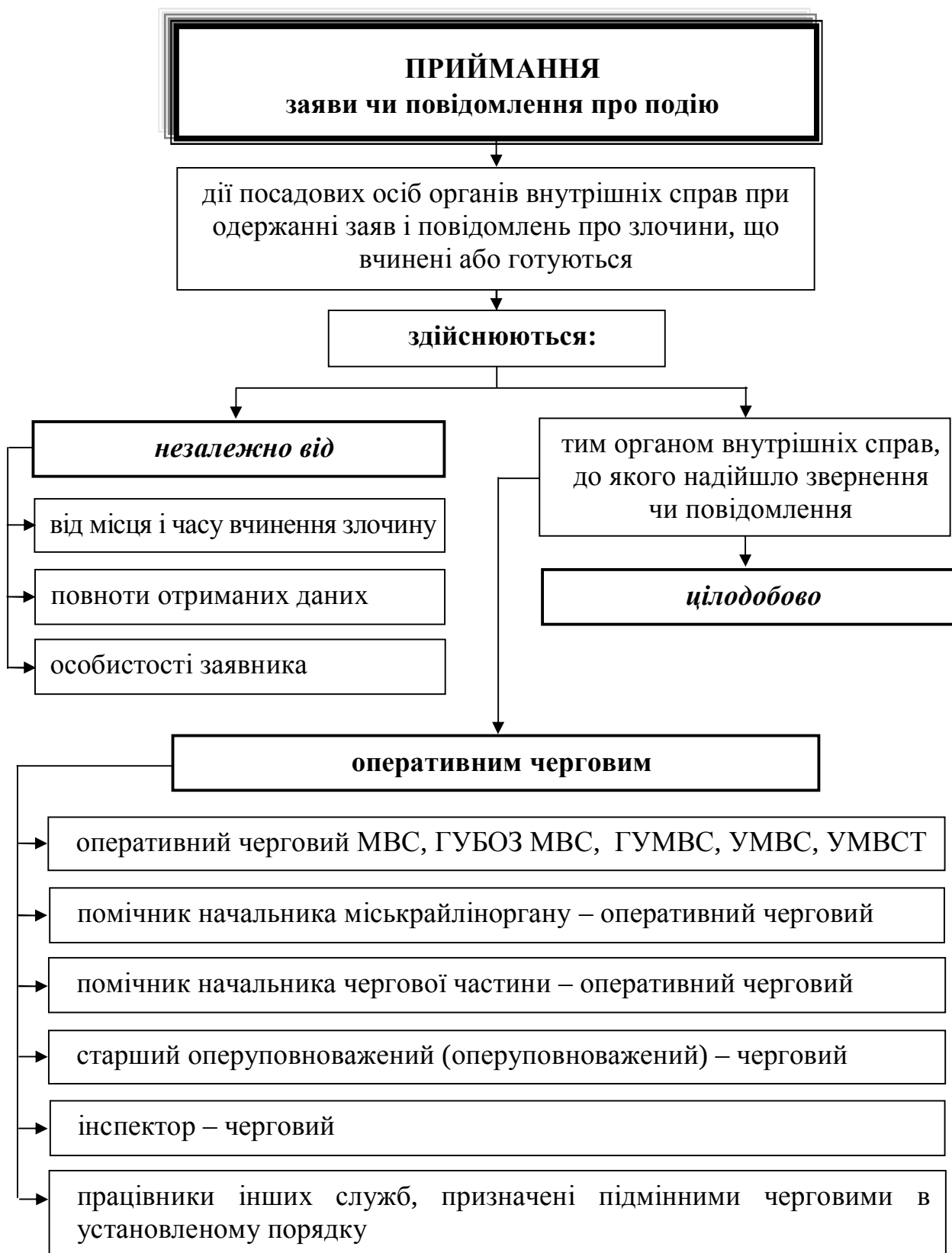

Схема 8.5

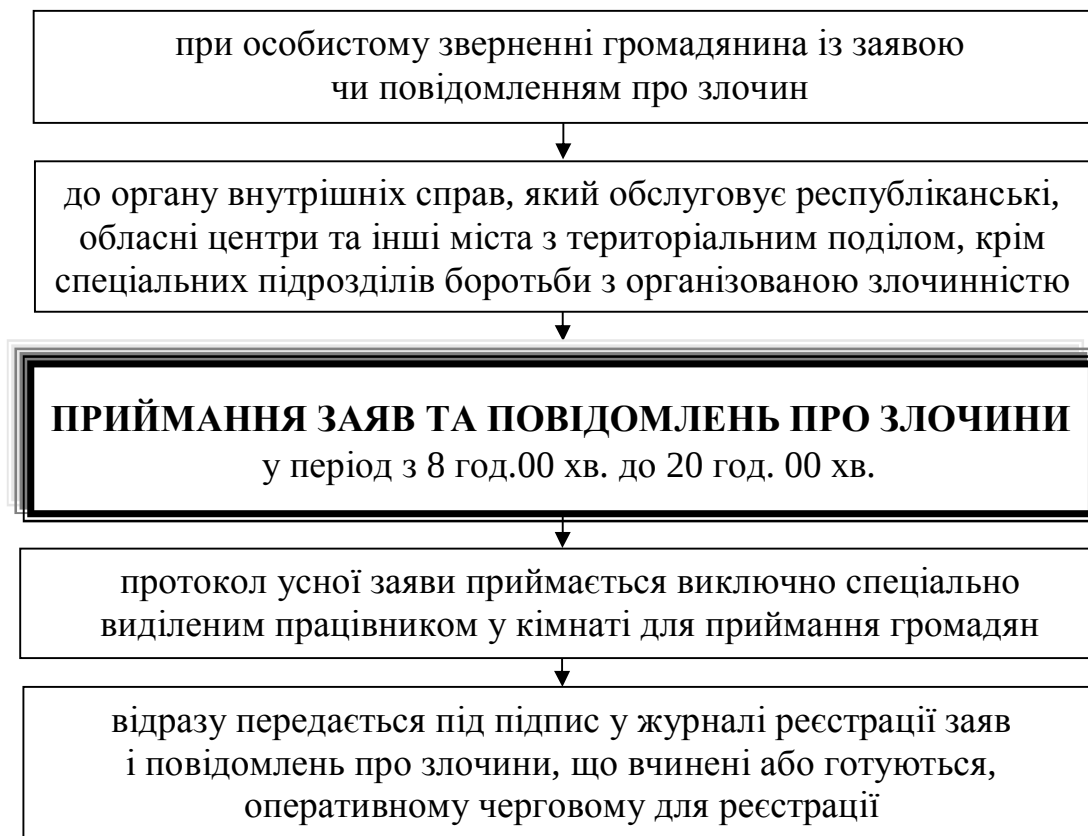

Схема 8.6

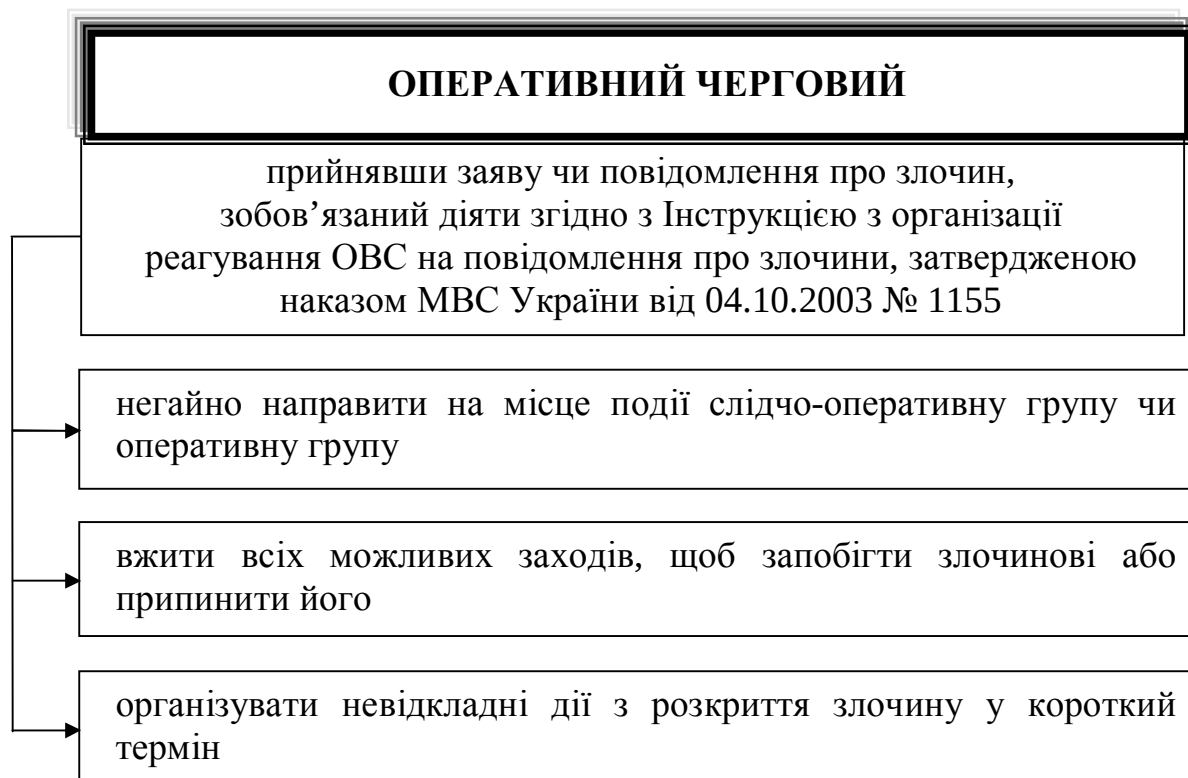

Схема 8.7

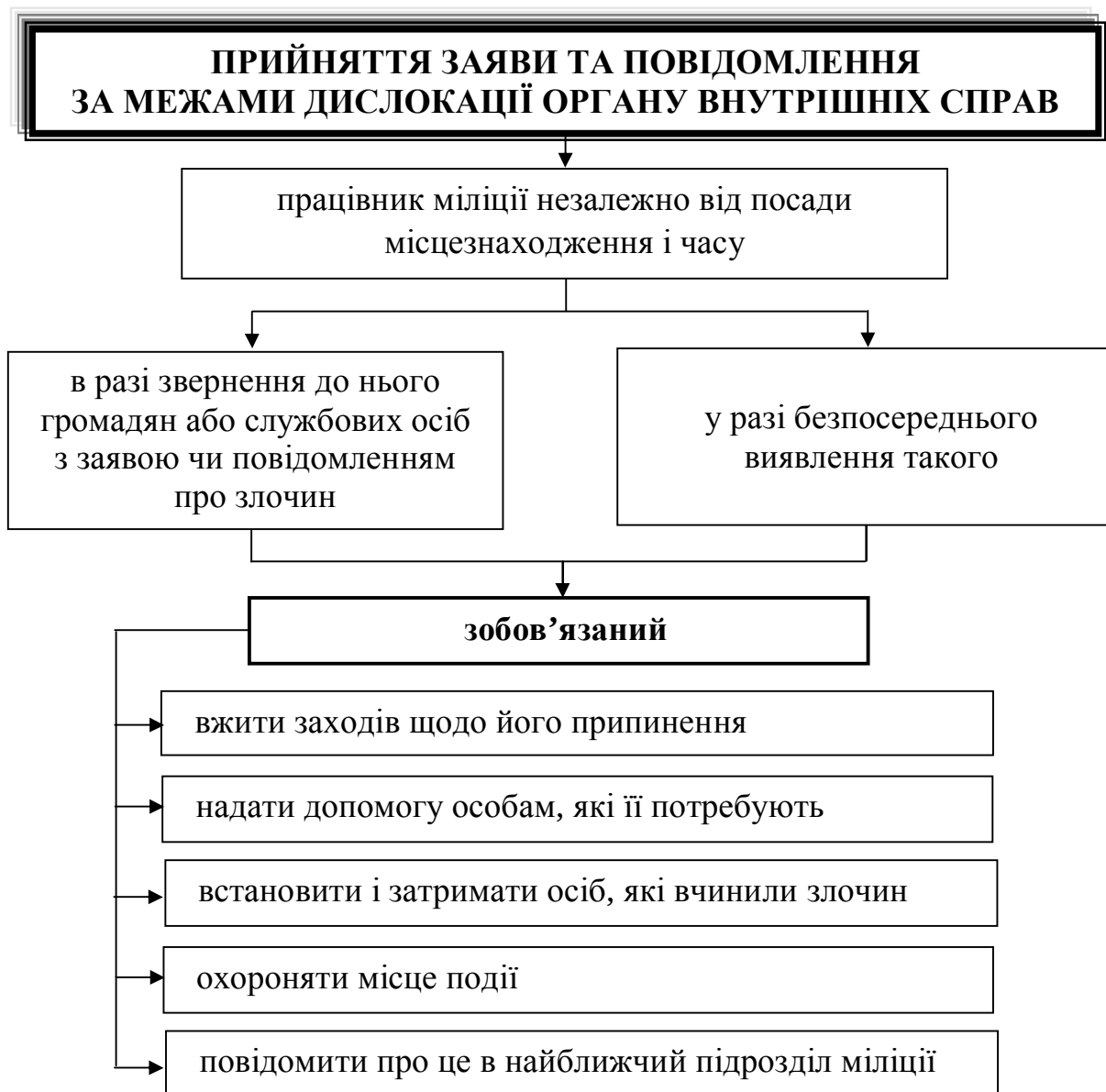

Схема 8.8

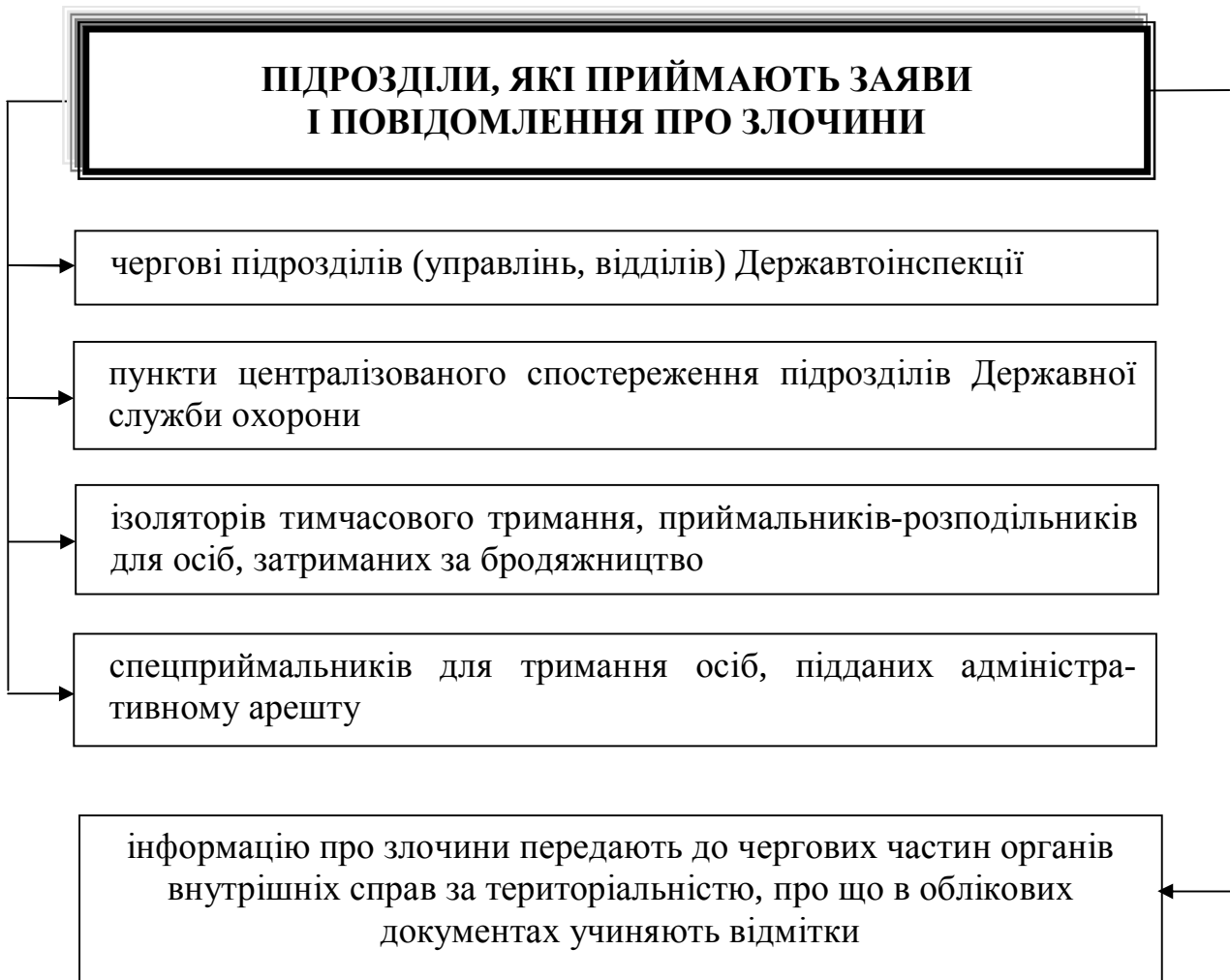

Схема 8.9

Схема 8.10

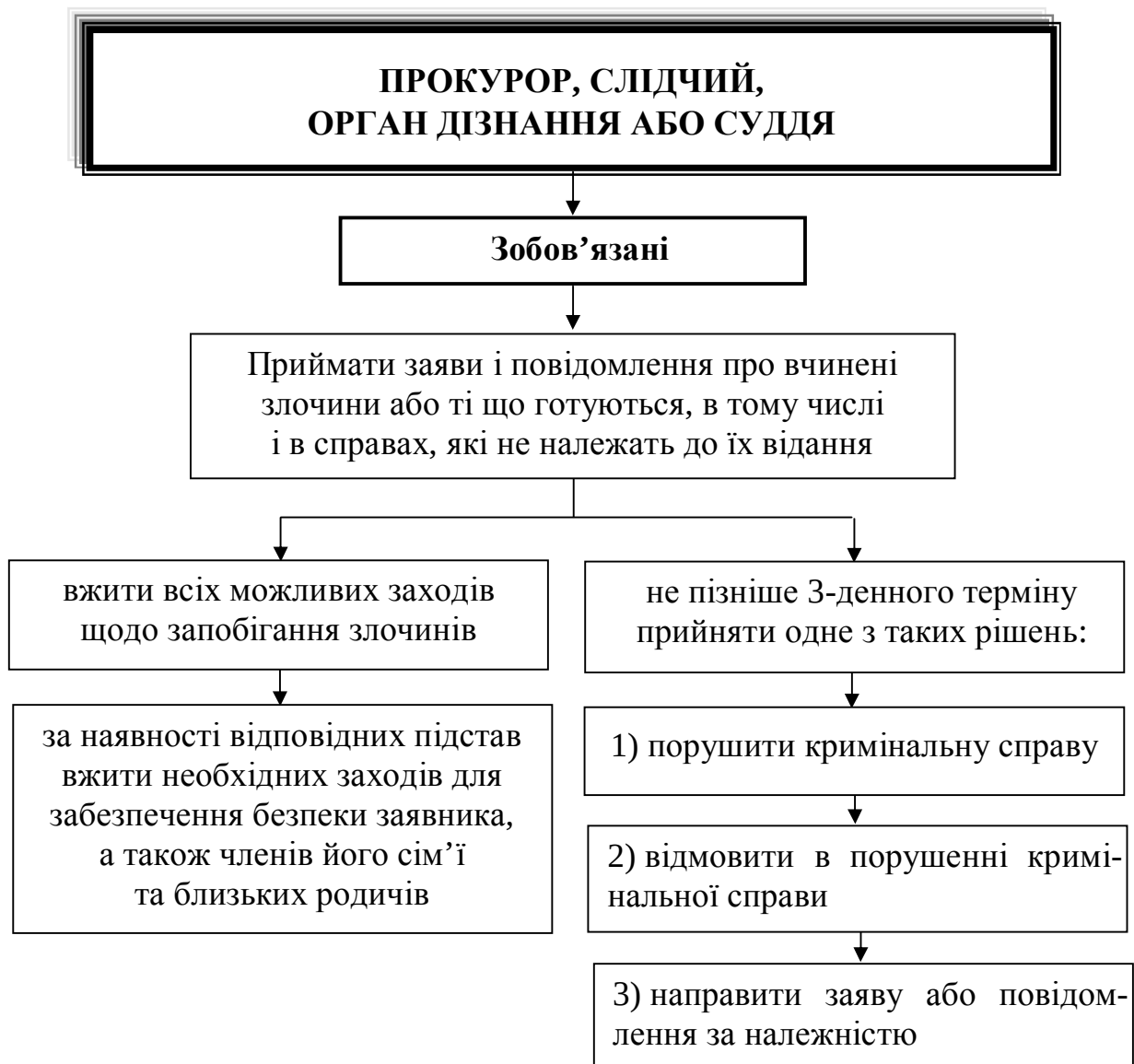

Схема 8.11

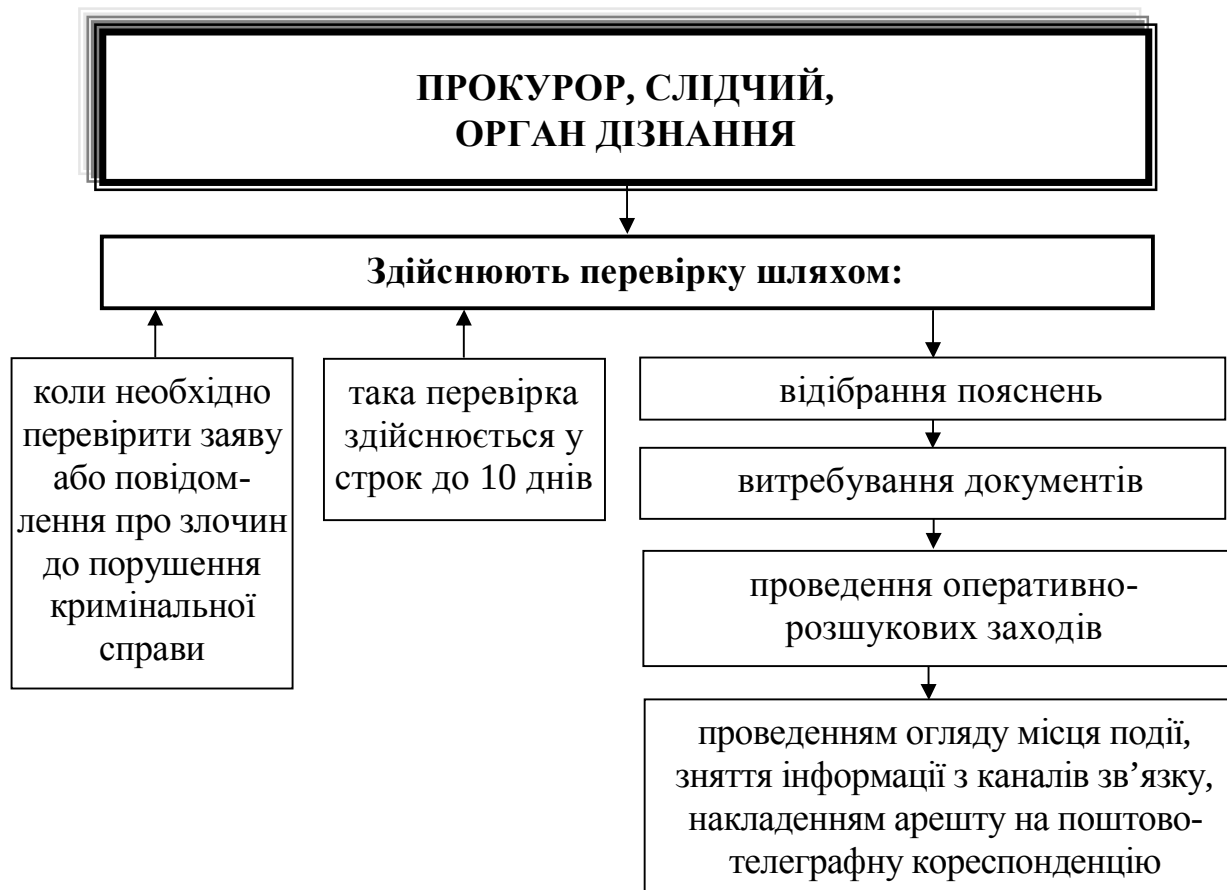

Схема 8.12

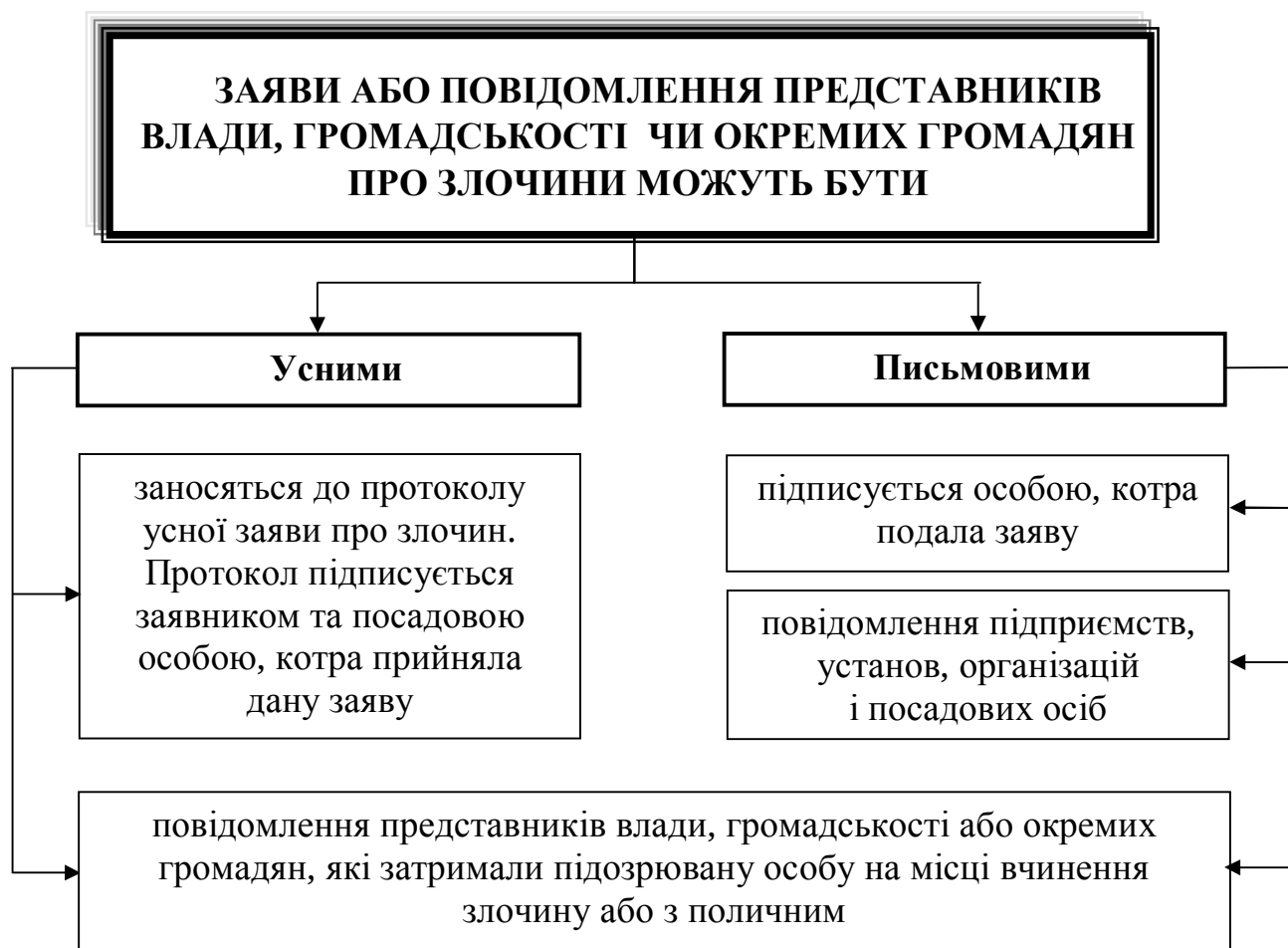

Схема 8.13

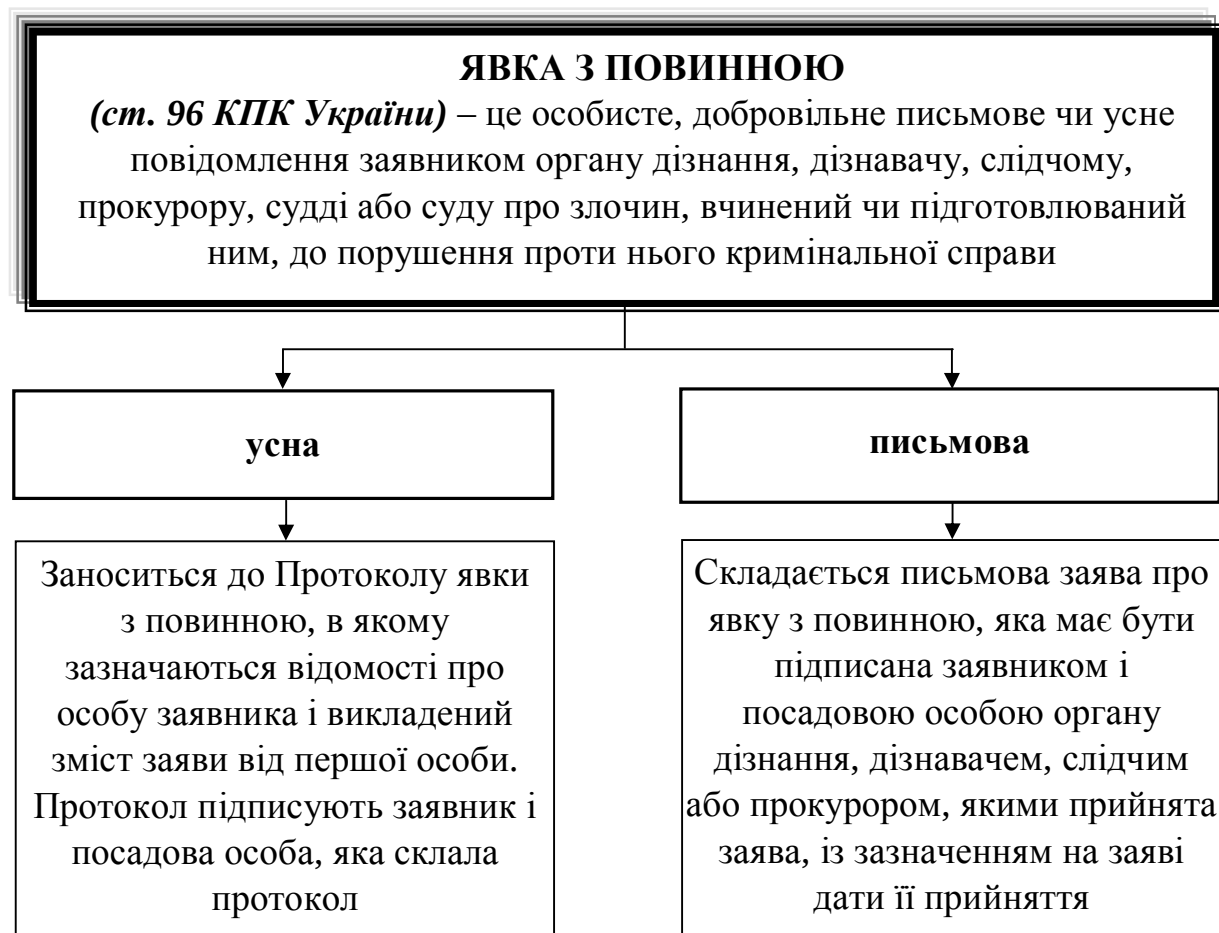

Схема 8.14

Схема 8.15

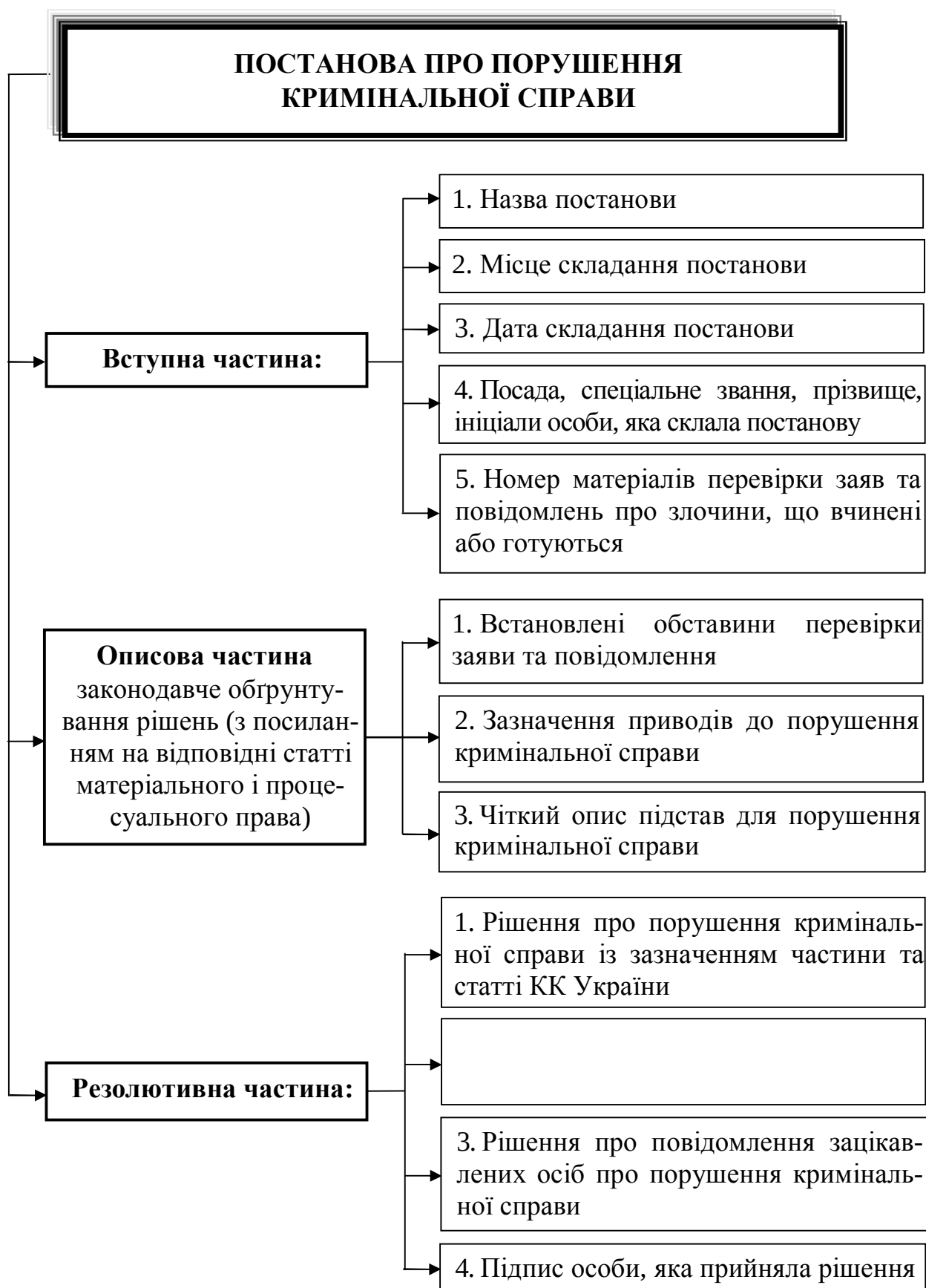

Схема 8.16

Схема 8.17

**ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ПОРУШЕННЯ
КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ
(ст. 6 КПК України)**

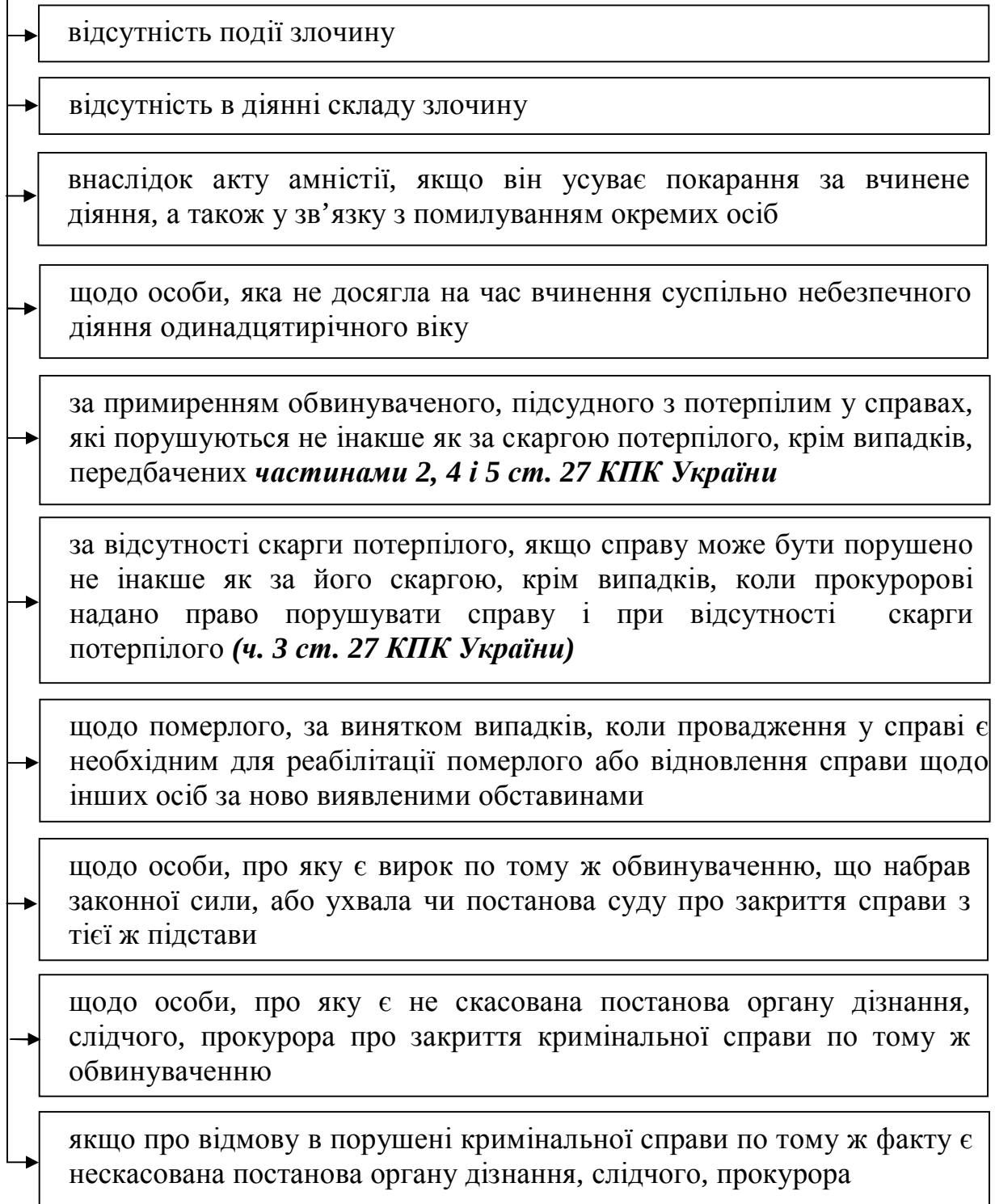

Схема 8.18

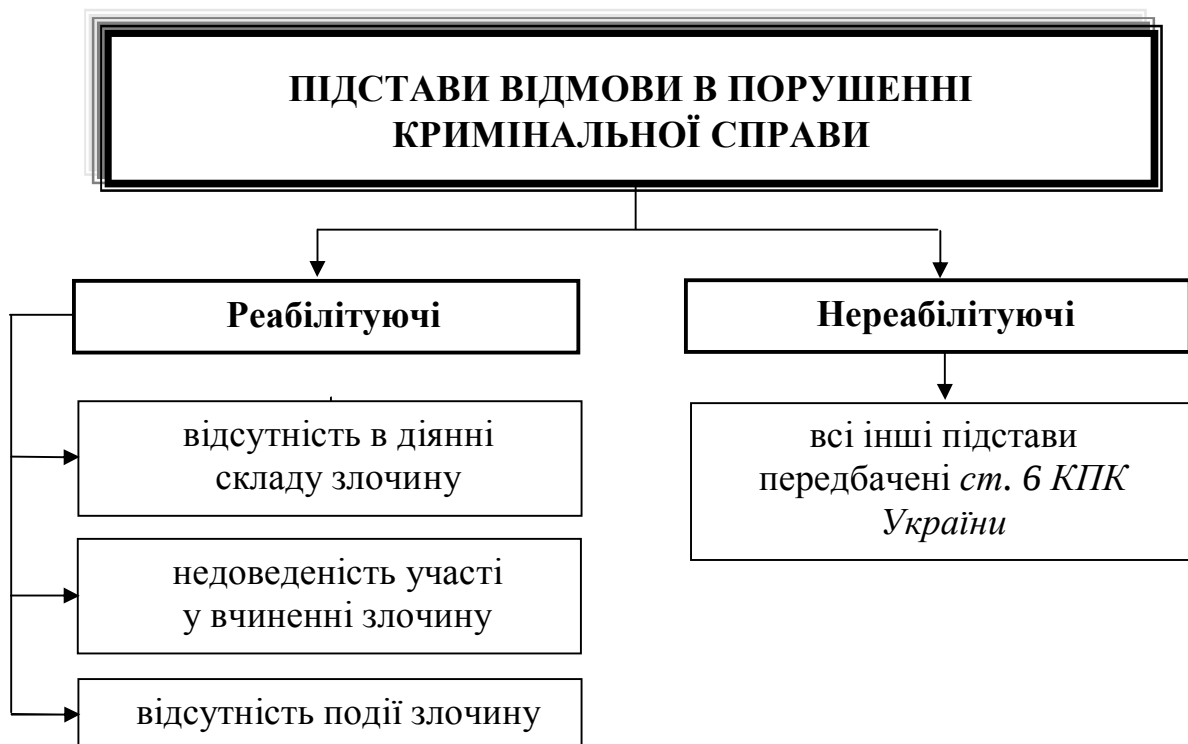

Схема 8.19

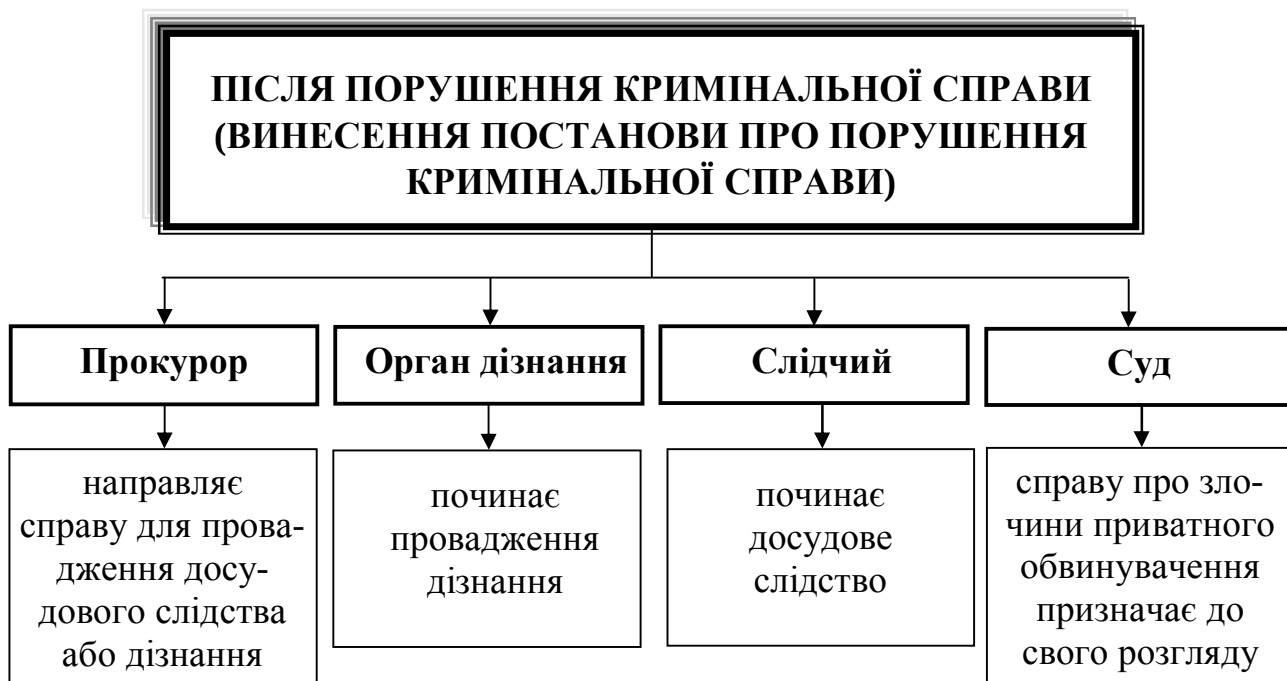

Схема 8.20

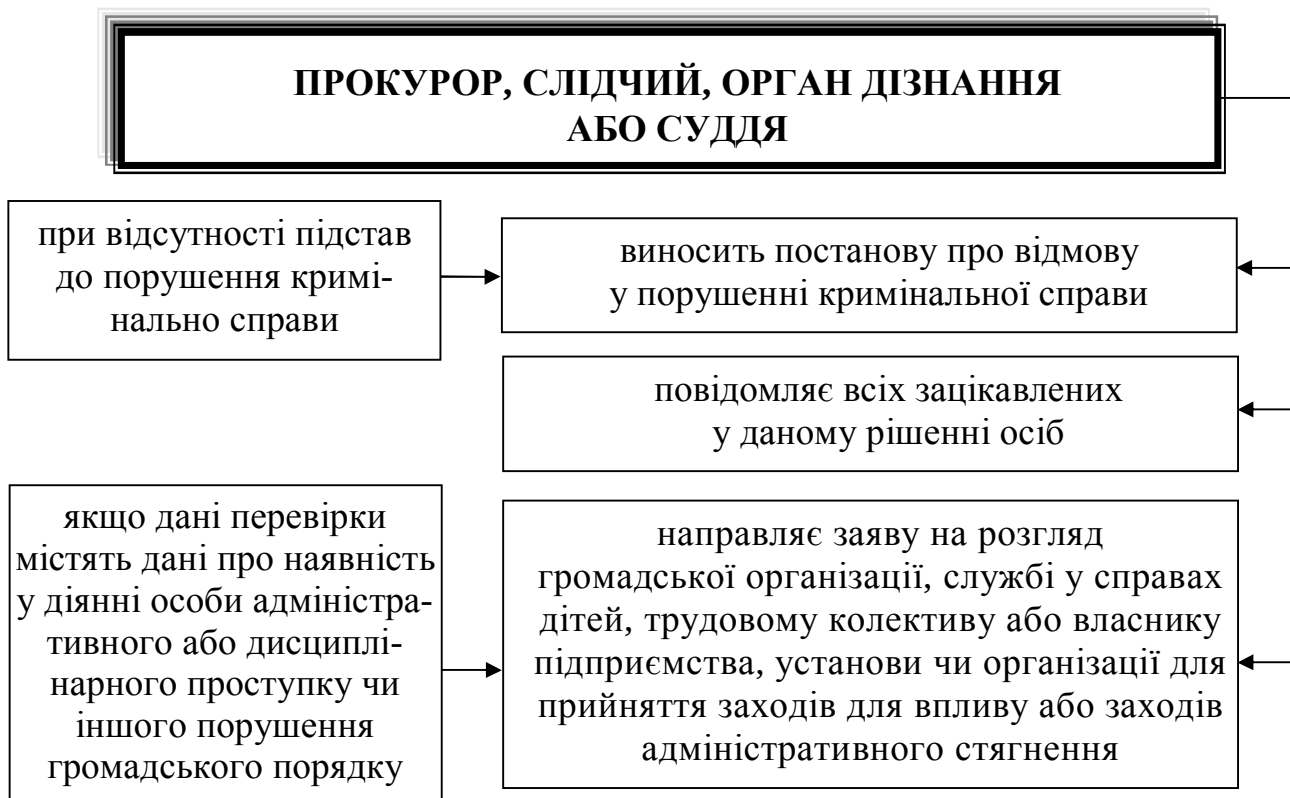

Схема 8.21

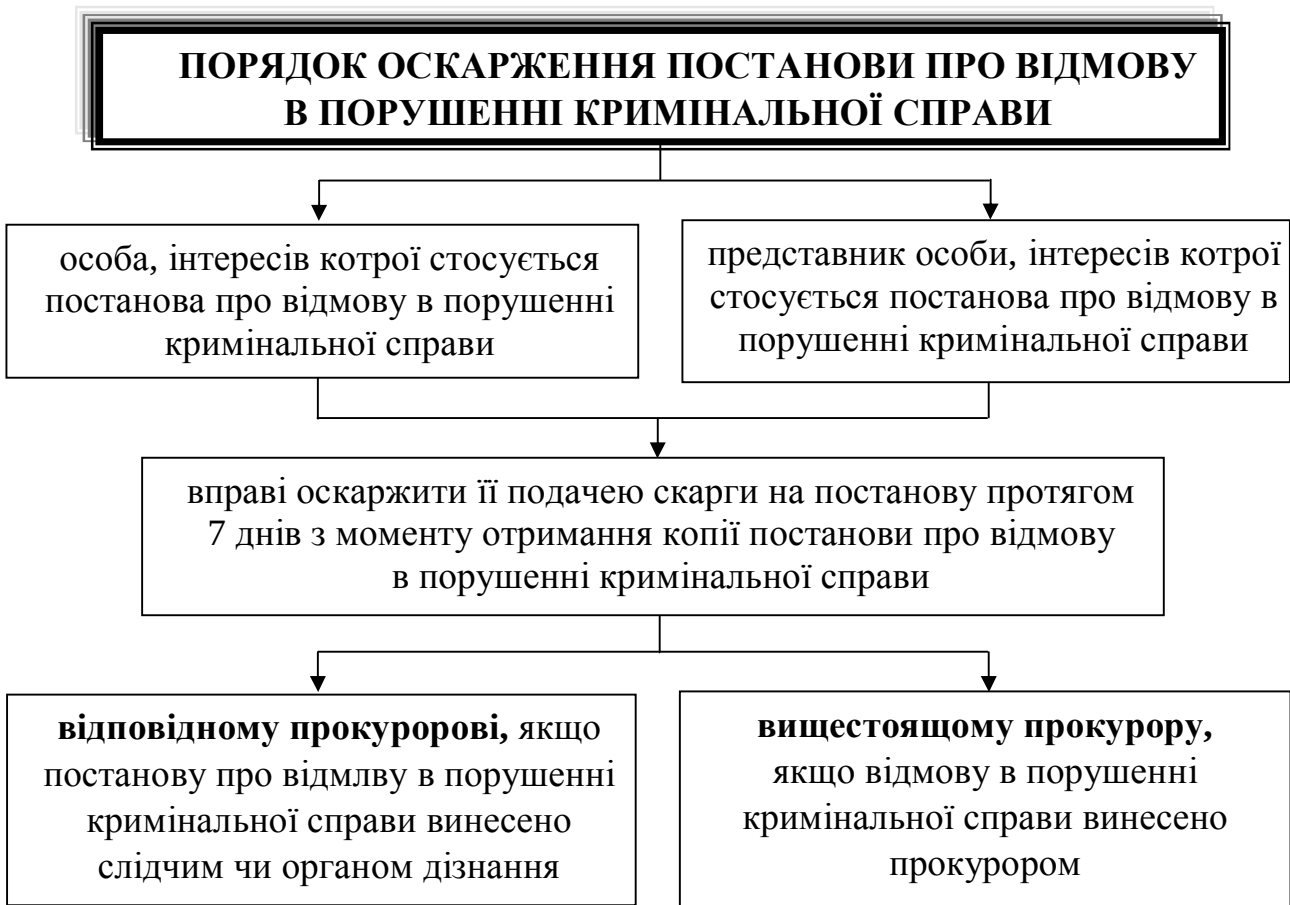

Схема 8.22

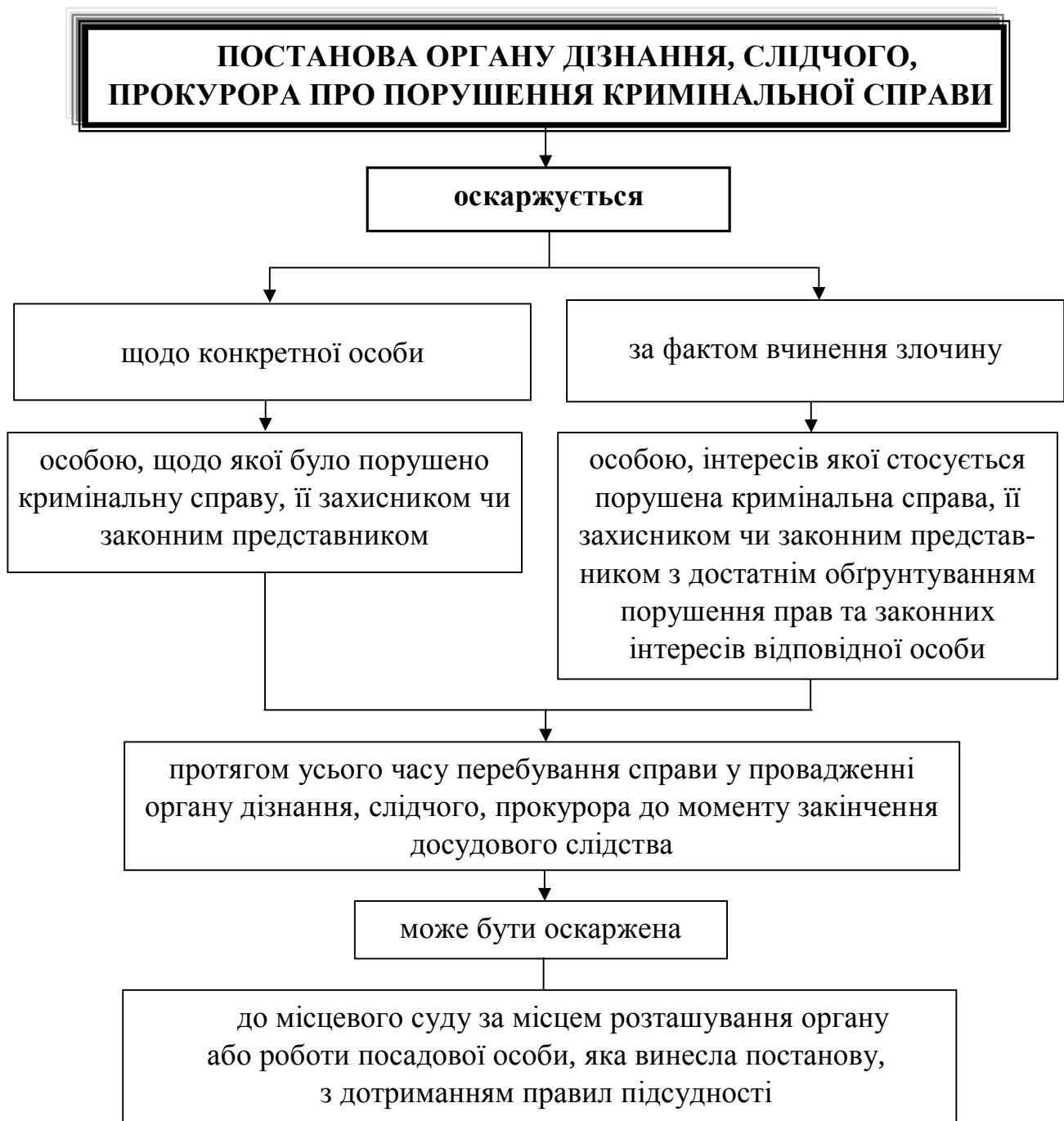

Схема 8.23

Контрольні запитання

1. Назвіть приводи та підстави до порушення кримінальної справи.
2. Який строк перевірки заяв і повідомлень про злочини?
3. Які слідчі дії можуть бути проведені до порушення кримінальної справи?
4. Які способи збирання доказів передбачені в стадії порушення кримінальної справи?
5. Повідомлення про злочини яких осіб повинні бути викладені в письмовій формі?
6. Назвіть підсумкові рішення стадії порушення кримінальної справи.
7. Вкажіть обов'язкові реквізити постанови про порушення кримінальної справи.
8. На які правила потрібно зважати при направленні заяви чи повідомлення за належністю?
9. Назвіть обставини, за наявності яких кримінальна справа не може бути порушена.
10. Протягом якого строку слідчий зобов'язаний направити прокуророві копію постанови про порушення кримінальної справи чи про відмову в порушенні кримінальної справи?
11. Які повноваження має прокурор, здійснюючи нагляд за законністю порушення кримінальної справи та відмови в порушенні кримінальної справи?
12. Протягом якого строку та ким може бути оскаржена постанова слідчого про відмову в порушенні кримінальної справи і про порушення кримінальної справи?

Тема 9

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ – це основана на законі і здійснювана під наглядом прокурора і суду процесуальна діяльність органів дізнання, досудового слідства щодо виявлення, збирання, закріплення і попереднього дослідження доказів, всебічне, повне й об’єктивне дослідження справи з метою розкриття злочину, викриття винних осіб і вирішення інших завдань, покладених законом на досудове розслідування

ЗАВДАННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Викриття винних. Встановлення об’єктивної істини у справі

Швидке і повне розкриття злочинів. Притягнення винних у вчиненні злочинів до кримінальної відповідальності як обвинувачених

Захист невинного від притягнення до кримінальної відповідальності

Визначення необхідності кримінально-правового впливу або можливості обмежитися застосуванням заходів громадського впливу

Створення необхідних передумов для правильного вирішення кримінальної справи судом

Реабілітація осіб, яких необґрунтовано притягають до кримінальної відповідальності, і забезпечення відшкодування заподіяної їм шкоди

Сприяння зміцненню законності і правопорядку

Захист інтересів суспільства, прав і свобод громадян

Виявлення і усунення причин і умов злочинів. Забезпечення відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної злочином

Схема 9.1

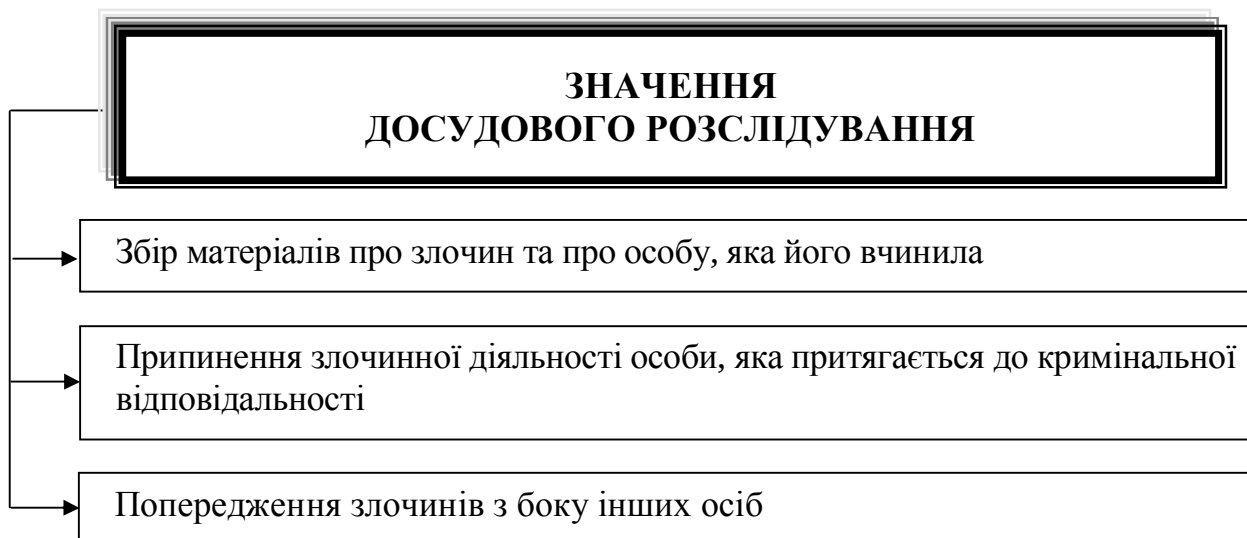

Схема 9.2

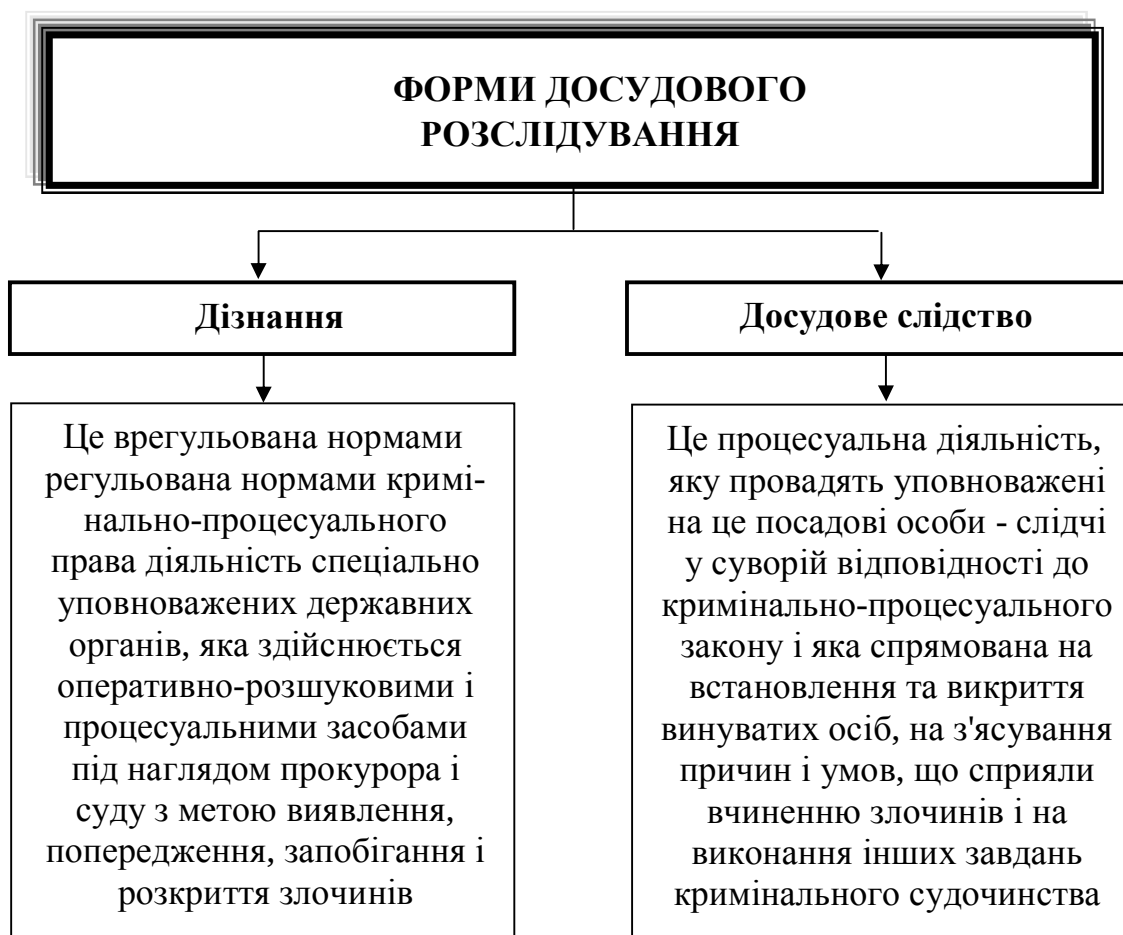

Схема 9.3

Схема 9.4

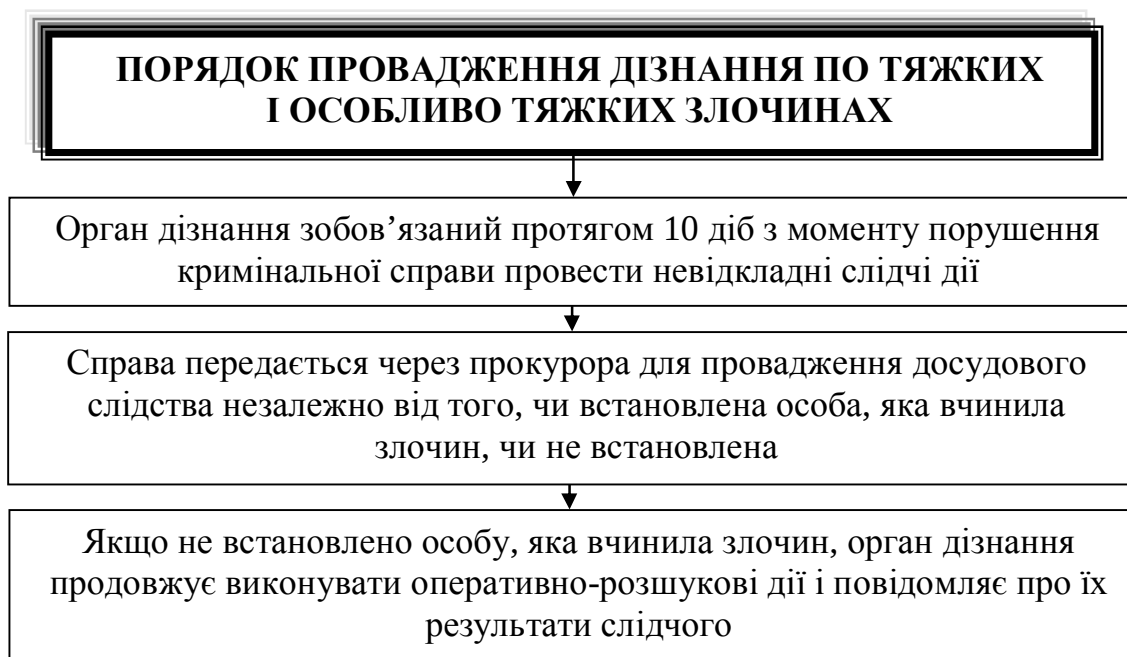

Схема 9.5

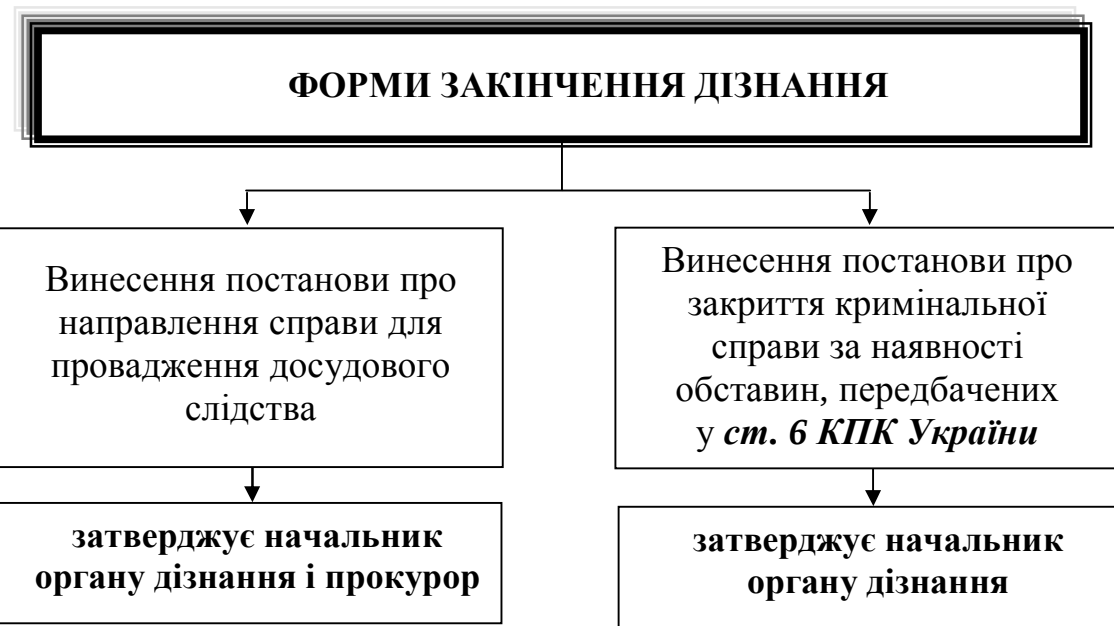

Схема 9.6

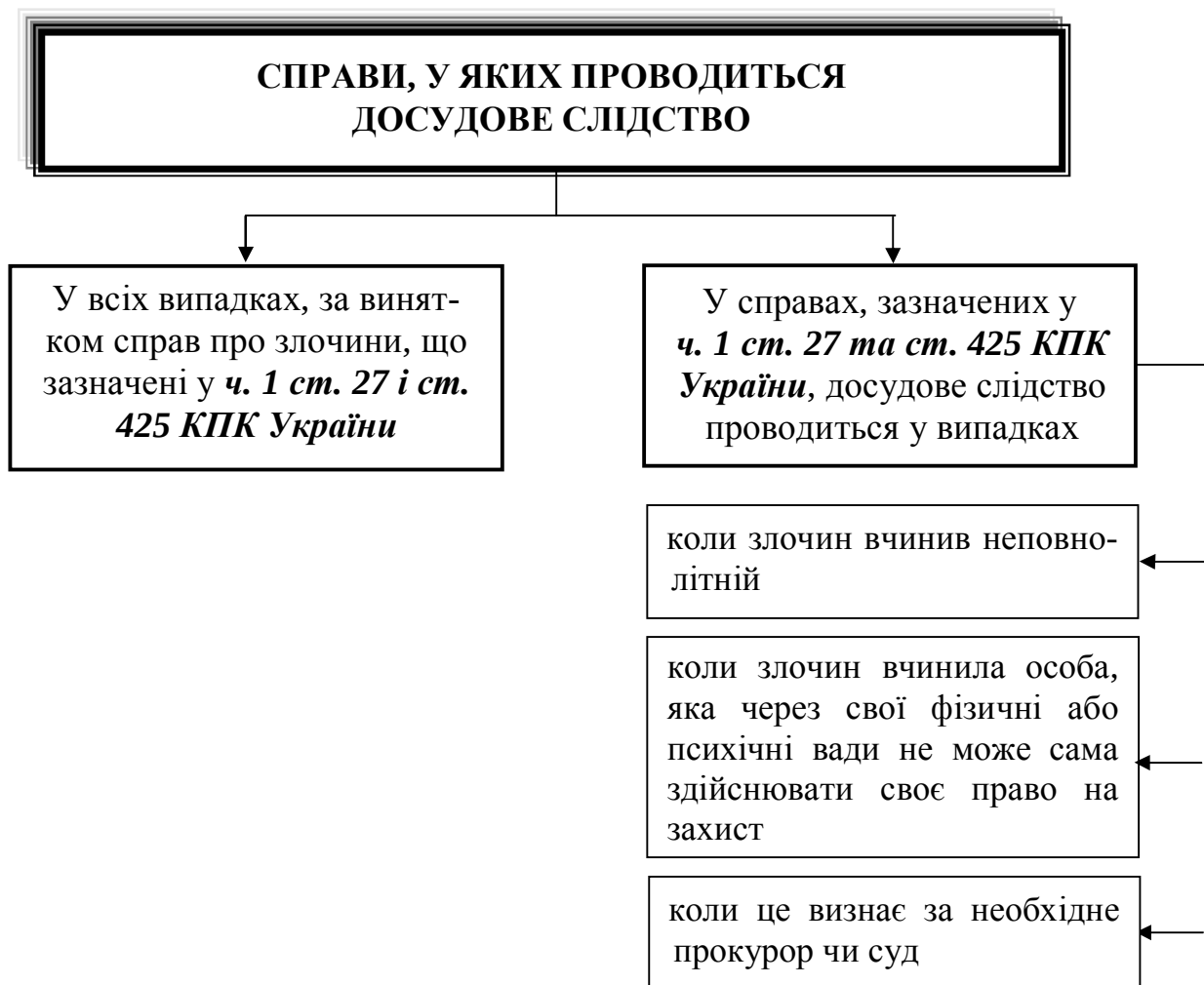

Схема 9.7

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ – це встановлені процесуальним законом правові вимоги, які визначають процесуальний порядок провадження досудового розслідування, що ґрунтується на загальних принципах кримінального процесу і відображає найбільш важливі та специфічні ознаки досудового розслідування як самостійної стадії кримінального процесу

СИСТЕМА ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

- Вимога про провадження досудового розслідування уповноваженими на те державними органами, посадовими особами і своєчасний початок провадження досудового розслідування уповноваженими на те державними органами, посадовими особами
- Підслідність кримінальних справ
- Об'єднання і виділення кримінальних справ
- Строки досудового слідства
- Взаємодія слідчого з органами дізнання
- Окреме доручення слідчого
- Використання групового (бригадного) методу розслідування
- Забезпечення прав учасників досудового розслідування
- Участь спеціаліста, перекладача, понятих у провадженні досудового розслідування
- Процесуальний порядок визнання особи потерпілим, цивільним позивачем, притягнення як цивільного відповідача
- Недопустимість розголошення даних досудового слідства
- Повне відшкодування шкоди, заподіяної злочином, накладення арешту на майно обвинуваченого
- Складання процесуальних документів при провадженні досудового розслідування
- Використання науково-технічних засобів при провадженні досудового слідства
- Залучення громадськості до розкриття і розслідування злочину
- Виявлення причин і умов, які сприяли вчиненню злочину, та вжиття заходів до їх усунення
- Оскарження дій органу дізнання, слідчого, прокурора, пов'язаних із розслідуванням кримінальних справ
- Здійснення прокурорського нагляду та відомчого контролю за законністю в діяльності органів досудового розслідування

Схема 9.8

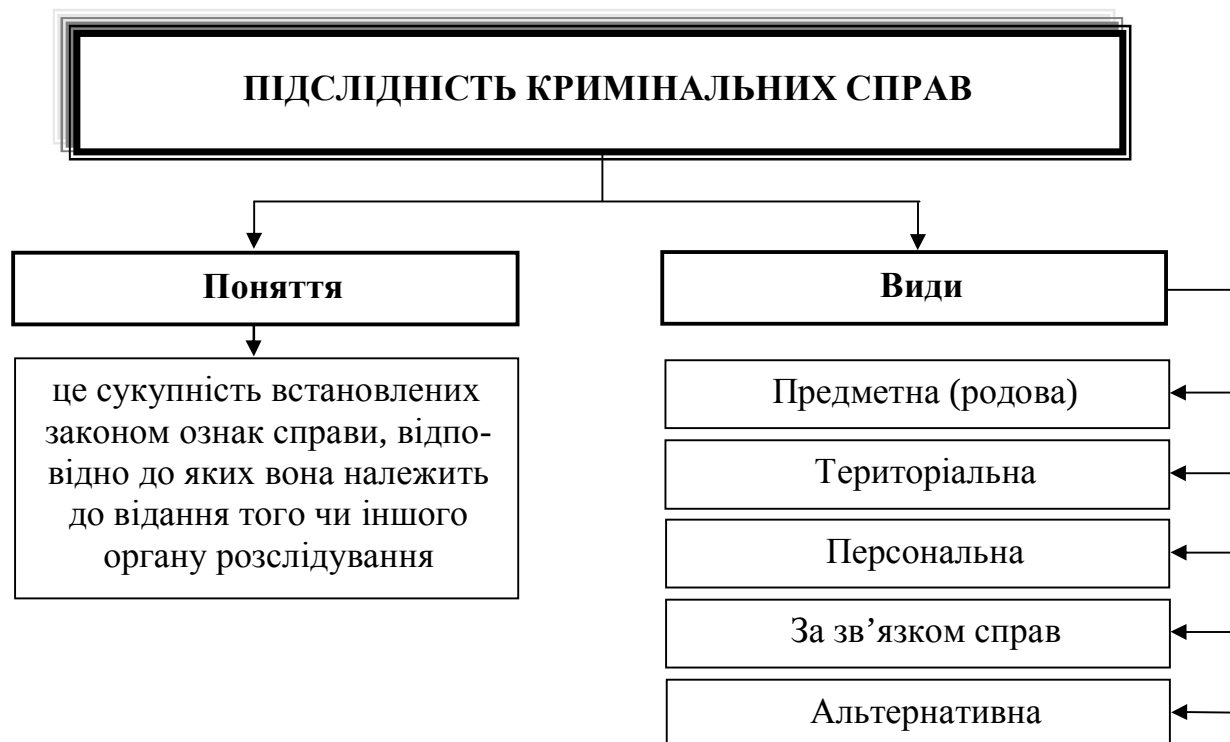

Схема 9.9

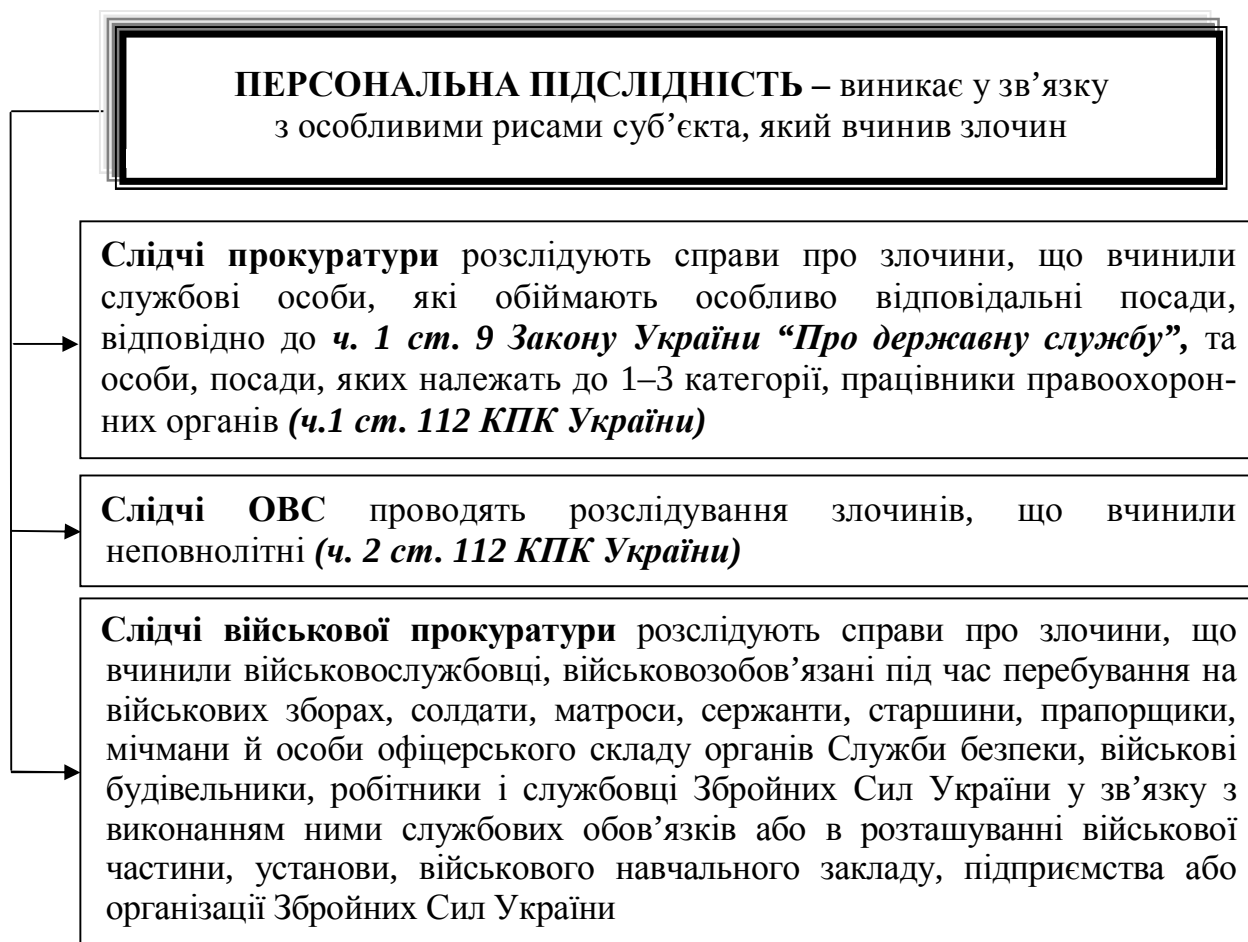

Схема 9.10

ПРЕДМЕТНА (РОДОВА) ПІДСЛІДНІСТЬ визначається кваліфікацією вчиненого злочину, залежно від якої підслідність розмежовується між органами прокуратури, ОВС, податкової міліції і СБ України (*ст. 112 КПК України*)

Слідчим прокуратури підслідні кримінальні справи про розголошення відомостей про проведення медичного огляду щодо виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (*ст. 132 КК України*), деякі злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (*ст.ст. 157–163, 166, ч. 2 ст. 168, 170–173, 175, 183*), переважна більшість військових злочинів та інші (*ч. 1 ст. 112 КПК України*)

Слідчим органів внутрішніх справ підслідні кримінальні справи про злочини проти життя та здоров'я особи (всі види вбивств, передбачені у *ст.ст. 115–120 КК України*), заподіяння тілесних ушкоджень (*ст.ст. 121–124, ч. 2 ст. 126–128*), злочини проти здоров'я осіб (зараження венеричною хворобою – *ст. 133*, незаконне проведення абортів – *ст. 134* та ін.), злочини проти волі, честі та гідності особи (незаконне позбавлення волі або викрадення людини – *ст. 146*, захоплення заручників – *ст. 147*, підміна дитини – *ст. 148* та ін.), злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності, в тому числі зґвалтування, злочини проти власності та інші (*ч. 2 ст. 112 КПК України*)

Слідчим Служби безпеки України підслідні кримінальні справи про злочини проти основ національної безпеки України (державна зрада – *ст. 111 КК України*, диверсія – *ст. 113 КК України*, шпигунство – *ст. 114 КК України* та ін.), контрабанду (*ст. 201 КК України*), терористичні акти (*ст. 258 КК України*), контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (*ст. 305 КК України*) та інші

Слідчим податкової міліції підслідні справи про деякі злочини у сфері господарської діяльності (незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків – *ст. 208 КК України*, незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірної клейма – *ст. 217 КК України*) та інші

Схема 9.11

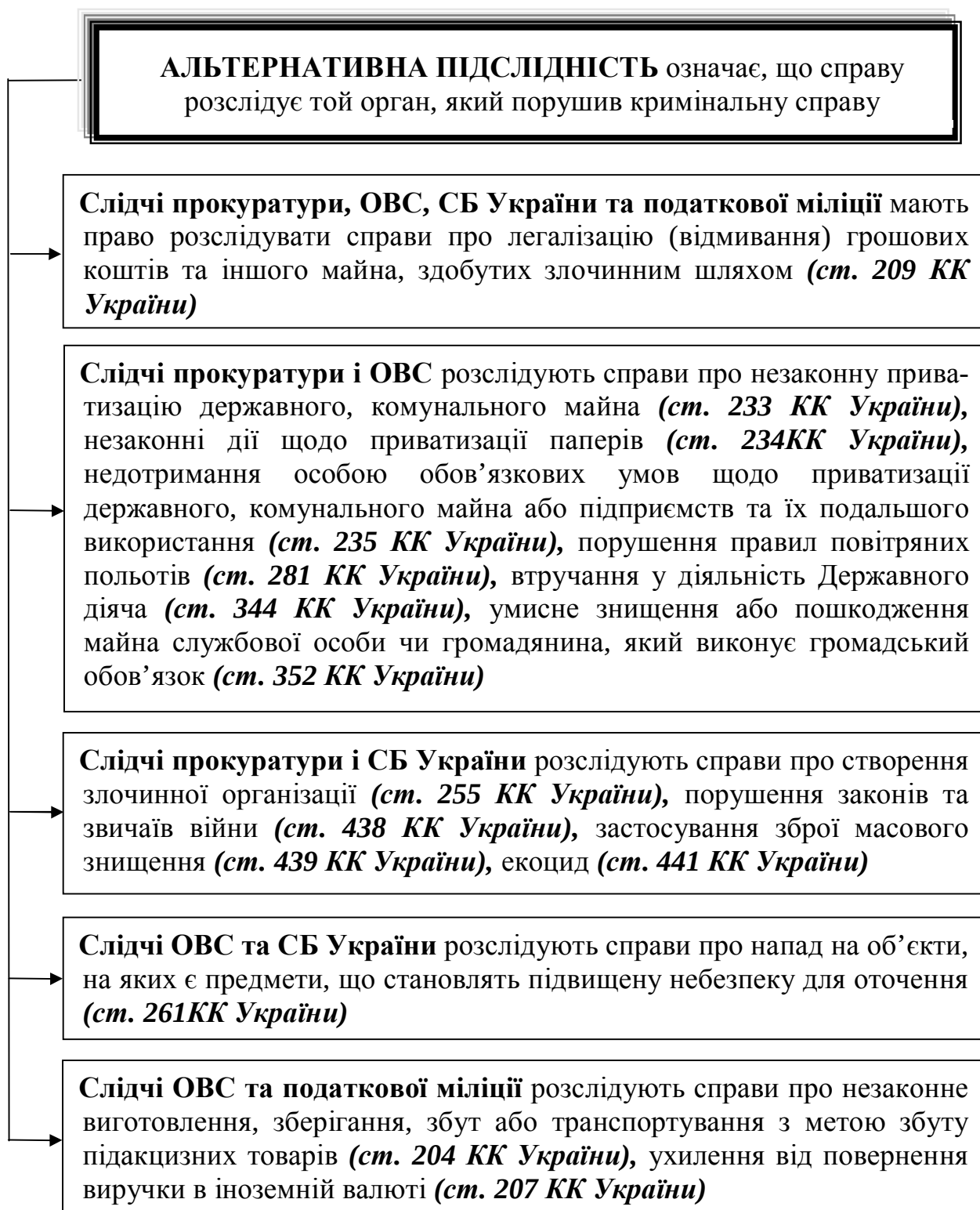

Схема 9.12

ПІДСЛІДНІСТЬ ЗА ЗВ'ЯЗКОМ СПРАВ застосовується тоді,
коли розслідування однієї справи пов'язано з розслідуванням
іншої справи

Якщо під час розслідування злочинів, підслідних слідчим податкової міліції, будуть встановлені злочини про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (*ст. 191 КК України*), заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (*ст. 192 КК України*), незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення (*ст. 200 КК України*), контрабанду (*ст. 201 КК України*), порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю (*ст. 202 КК України*), зайняття забороненими видами господарської діяльності (*ст. 203 КК України*), фіктивне підприємництво (*ст. 205 КК України*), порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом (*ст. 213 КК України*), підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків (*ст. 215 КК України*), доведення до банкрутства (*ст. 219 КК України*), приховування стійкої фінансової неспроможності (*ст. 220 КК України*), незаконні дії у разі банкрутства (*ст. 221 КК України*), шахрайство з фінансовими ресурсами (*ст. 222 КК України*), створення злочинної організації (*ст. 255 КК України*), підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів (*ст. 358 КК України*), зловживання владою або службовим становищем (*ст. 364 КК України*), службове підроблення (*ст. 366 КК України*), службову недбалість (*ст. 367 КК України*), вчинені особою, щодо якої ведеться слідство, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться слідство, їх розслідують слідчі податкової міліції (*ч. 5 ст. 112 КПК України*)

У справах про злочини, передбачені у *статтях 384 КК України* (завідомо неправдиве показання), *385 КК України* (відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків), *386 КК України* (перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку), *387 КК України* (розголошення даних досудового слідства або дізнання), *388 КК України* (приховування майна), *396 КК України* (приховування злочину), досудове слідство провадить той орган, до підслідності якого належить злочин, у зв'язку з яким порушено дану справу (*ч. 6 ст. 112 КПК України*)

При розслідуванні кримінальних справ, у якій в одне провадження об'єднані справи за суб'єктом або об'єктом вчинення злочину (*ч. 1 ст. 26 КПК України*)

Схема 9.13

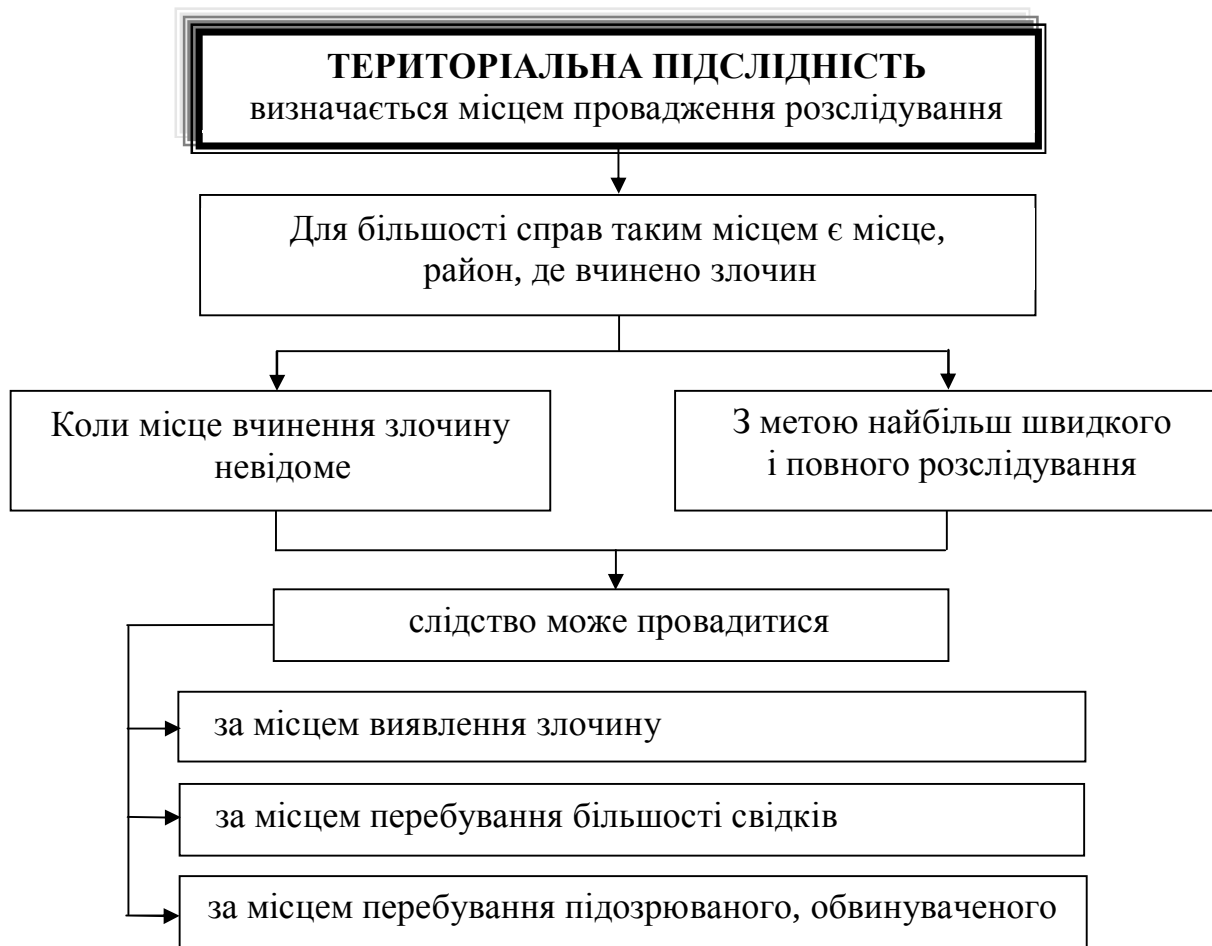

Схема 9.14

РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ ПРО ПІДСЛІДНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

Спір між слідчими в межах одного і того ж району розв'язує районний прокурор, між слідчими транспортної прокуратури, що діє на правах районної або міської прокуратури, – транспортний прокурор, який діє на правах районного, міського прокурора

Спір про підслідність між слідчими різних районів Автономної Республіки Крим вирішує прокурор області, між слідчими різних транспортних прокуратур, що діють на правах районних, міських прокуратур, – транспортний прокурор, який діє на правах прокурора області, між слідчими різних районів міста – прокурор міста Києва, Севастополя, міський прокурор або їх заступники

Якщо справу порушено в декількох районах або містах різних областей, спір про підслідність розв'язує Генеральний Прокурор України або його заступник

Схема 9.15

ДВІ АБО БІЛЬШЕ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ МОЖУТЬ БУТИ ОБ'ЄДНАНІ В ОДНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ВИПАДКАХ

Обвинувачення декількох осіб – співучасників вчинення одного або декількох злочинів

Обвинувачення однієї особи у вчиненні декількох злочинів

Притягнення до кримінальної відповідальності за приховування тяжких злочинів

При інших випадках, коли виникають зустрічні обвинувачення у справах приватного обвинувачення (*ст. 27 КПК України*)

Схема 9.16

ПІДСТАВИ ВИДІЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ В ОКРЕМЕ ПРОВАДЖЕННЯ

допускається тільки у випадках, викликаних необхідністю,
коли це не може негативно вплинути на всебічність, повноту
й об'єктивність дослідження і вирішенні справи
(ч. 2 ст. 26 КПК України)

Якщо у справі притягнуто двох або декількох обвинувачених, а підстави для зупинення справи стосуються не всіх обвинувачених, слідчий має право виділити і зупинити справу щодо окремих обвинувачених **(ч. 4 ст. 206 КПК України)**

Якщо неповнолітній брав участь у вчиненні злочину разом із дорослим, в кожному випадку повинно бути з'ясовано можливість виділення справи про неповнолітнього в окреме провадження на стадії досудового розслідування з додержанням вимог **ст. 26 КПК України (ст. 439 КПК України)**

Щодо нерозслідуваних злочинів у випадку неможливості закінчити розслідування в повному обсязі в наданий законом граничний строк тримання обвинуваченого під вартою і за відсутності підстав для зміни запобіжного заходу **(ч. 3 ст. 156 КПК України)**

Коли під час розслідування справи буде встановлено, що інший злочин не має ніякого зв'язку з основною справою

Схема 9.17

СТРОКИ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА (ст. 120 КПК України)

Досудове слідство у кримінальній справі повинно бути закінчено протягом **двох місяців**. У цей строк входить час із моменту порушення справи до направлення її прокуророві з обвинувальним висновком чи постановою про передачу справи у суд для розгляду питання про застосування примусових заходів медичного характеру або до закриття чи зупинення провадження у справі

Ці правила не поширюються на справи, у яких не встановлено особу, що вчинила злочин. Перебіг строку слідства у таких справах починається із дня встановлення особи, яка вчинила злочин

Цей строк може продовжити районний, міський прокурор, військовий прокурор армії, флотилії, з'єднання та прирівняний до них прокурор у разі неможливості закінчити розслідування **до трьох місяців**

Прокурор Автономної Республіки Крим, прокурор області, прокурор міста Києва і Севастополя, військовий прокурор округу, флоту і прирівняний до них прокурор або їх заступники може продовжити строк **до шести місяців**

Генеральний прокурор України або його заступники можуть продовжувати строк досудового слідства **на невизначений термін** (у виняткових випадках)

При поверненні судом справи для провадження додаткового слідства, а також при відновленні закритої справи строк додаткового слідства встановлює прокурор, який здійснює нагляд за слідством, **у межах одного місяця** з моменту прийняття справи до провадження. Подальше продовження зазначеного строку здійснюється на загальних підставах

Схема 9.18

ПОРЯДОК ПРОДОВЖЕННЯ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА

До закінчення встановленого строку досудового слідства слідчий повинен винести постанову про порушення клопотання щодо продовження строку досудового слідства

Зміст постанови

Зазначається: коли і хто порушив кримінальну справу, за якою статтею КК України, відомості про рух справи з дня порушення (дати передачі справи з одного органу в інший, від одного слідчого – іншому, прийняття її до свого провадження слідчим, який виносить постанову). Якщо справа поверталась на додаткове розслідування, необхідно вказати дати ознайомлення обвинуваченого з матеріалами справи, направлення справи у порядку **ст. 225 КПК України** прокуророві, прокурором - у суд, винесення ухвали про повернення справи на додаткове розслідування, винесення окремого подання, ухвали про його відхилення і надходження справи у прокуратуру, дата вчинення кожного злочину з коротким описом обставин, зупинення, об'єднання справ в одне провадження, що встановлено під час розслідування злочинної діяльності обвинувачених, дата затримання підозрюваних у порядку **ст.ст. 106, 115 КПК, України** звільнення або взяття під варту, анкетні дані кожного затриманого або заарештованого, коли і за якими статтями КК пред'явлено обвинувачення, його короткий зміст і пояснення кожного обвинуваченого з приводу пред'явленого йому обвинувачення, які докази вини з кожного епізоду зібрані щодо кожного обвинуваченого, вжито заходів з метою відшкодування шкоди і забезпечення можливої конфіскації майна, коли і хто виніс постанову про створення слідчої або слідчо-оперативної групи для розслідування справи, її склад, стан розслідуванням справи в період порушення клопотання і який обсяг роботи ще належить виконати, приблизні строки закінчення розслідування. При повторному порушенні клопотання про продовження строку досудового слідства необхідно вказати, чи виконано слідчі дії, для проведення яких порушувалось попереднє клопотання, мотиви, за якими не може бути змінено запобіжний захід щодо заарештованого

Перед прокурором району, міста постанову підписує слідчий, у провадженні якого знаходиться справа, заступник начальника райвідділу з слідства. Перед прокурором області постанову підписує – слідчий, у провадженні якого знаходиться справа, наглядаючий прокурор, начальник слідчого управління УМВС області. Перед Генеральним Прокурором або його заступниками постанову підписує – слідчий, у провадженні якого знаходиться кримінальна справа, наглядаючий прокурор, начальник УМВС області і прокурор області

Схема 9.19

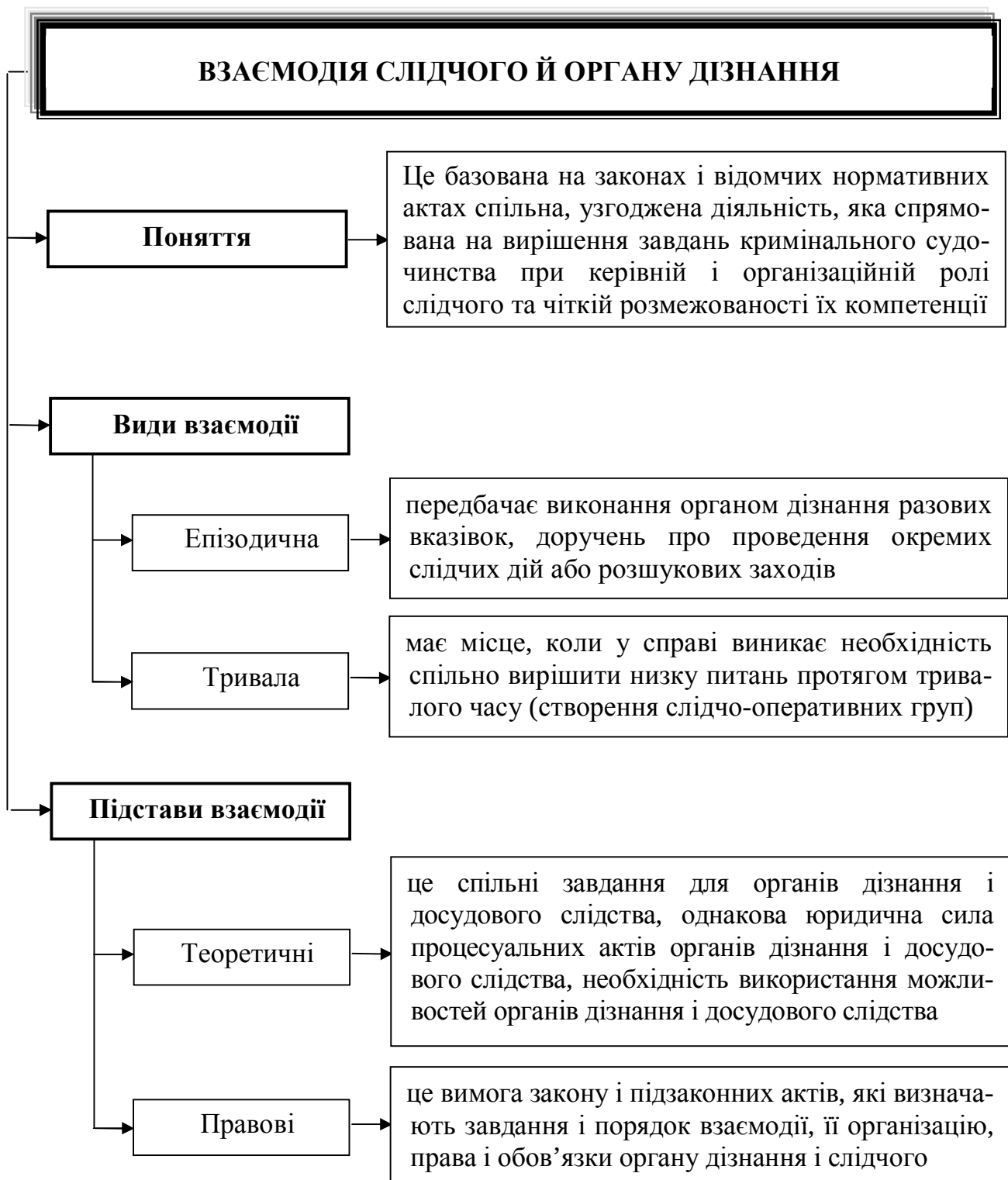

Схема 9.20

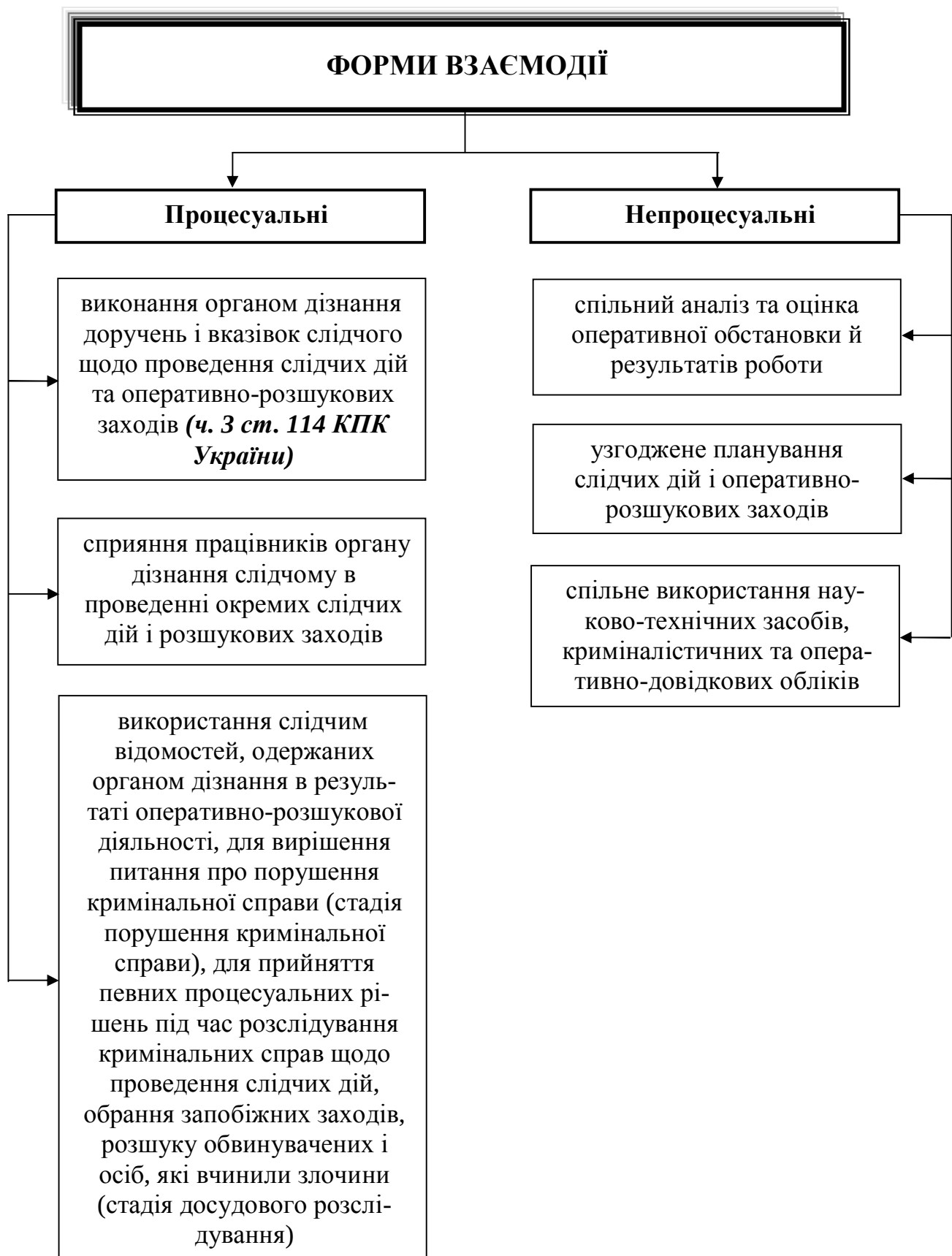

Схема 9.21

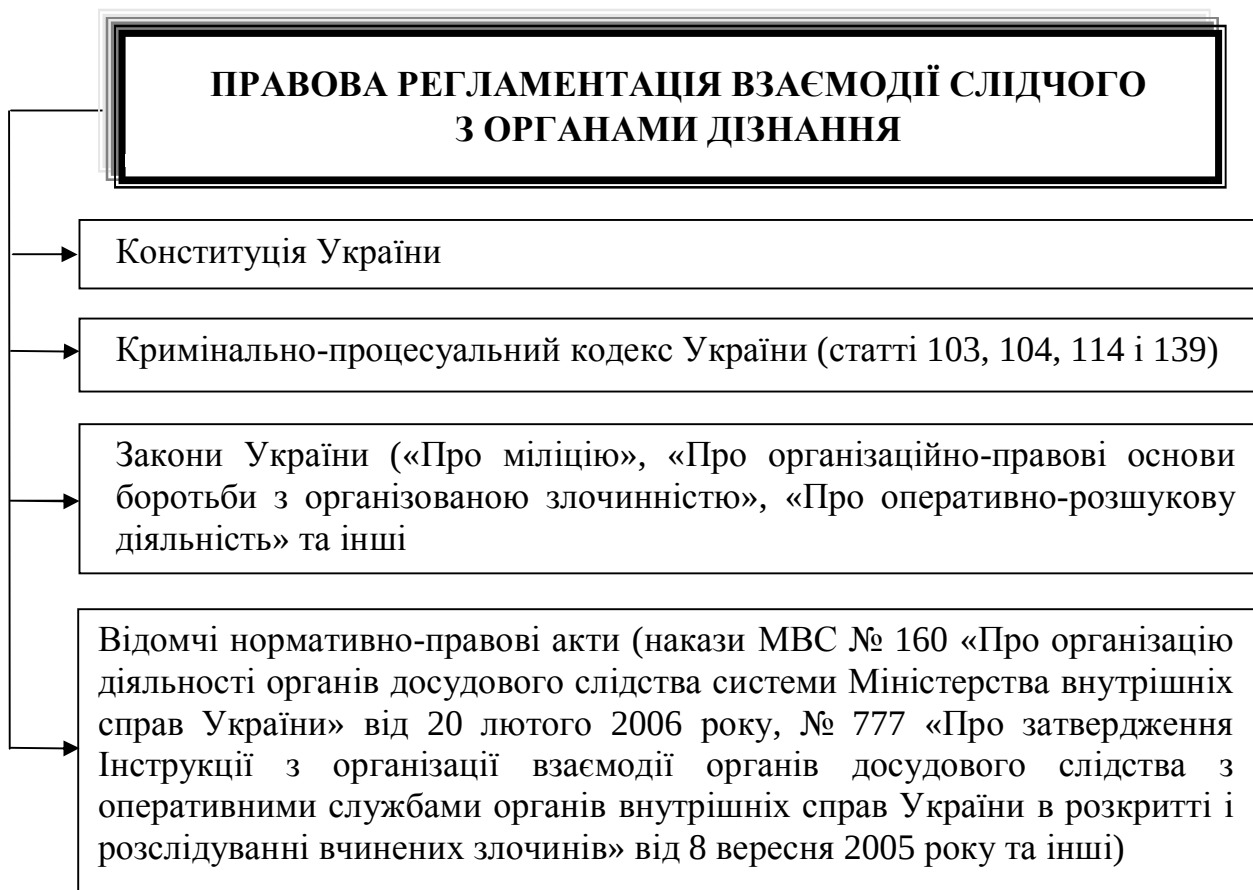

Схема 9.22

Схема 9.23

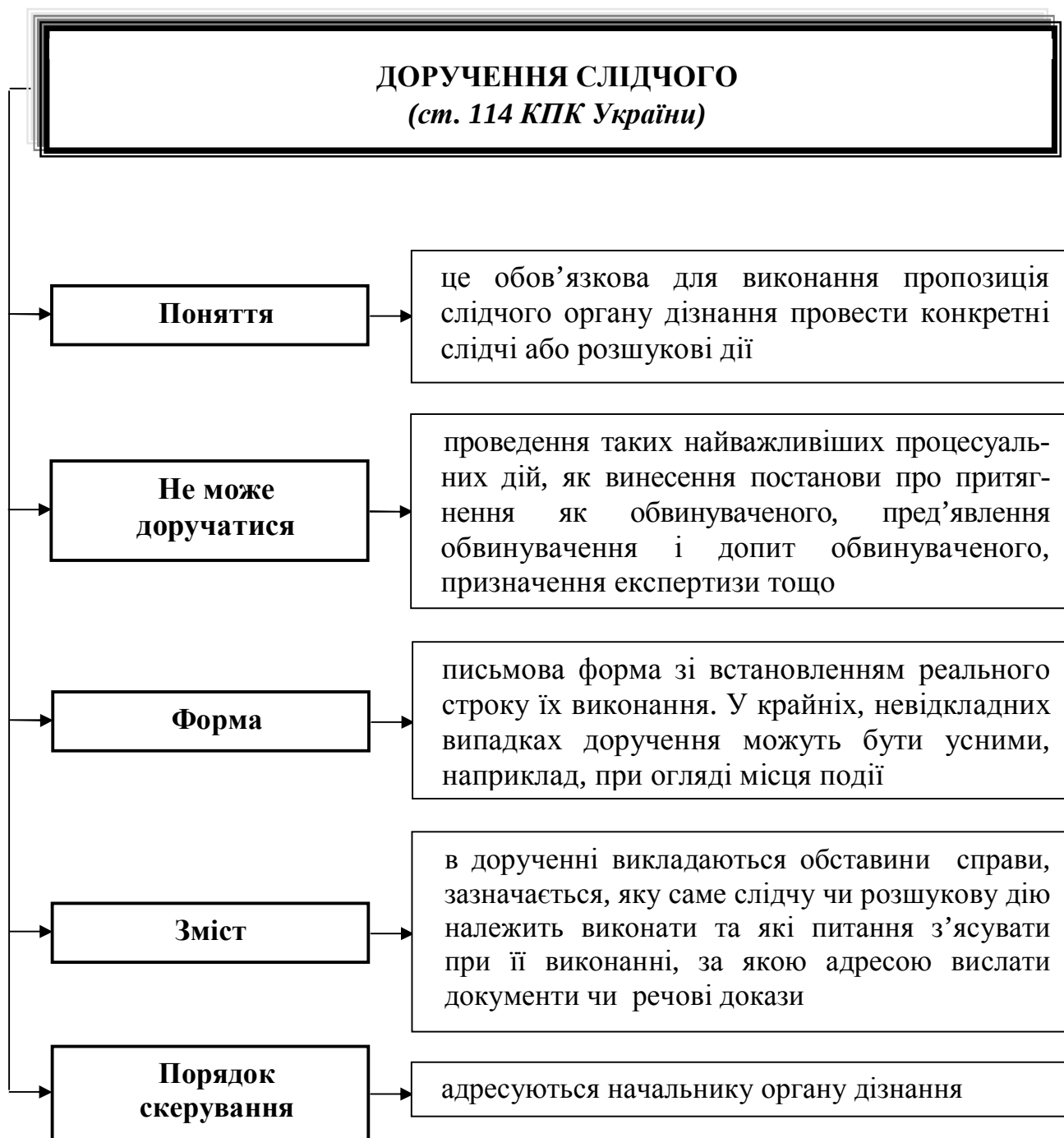

Схема 9.24

**ВИКОРИСТАННЯ ГРУПОВОГО
(БРИГАДНОГО) МЕТОДУ РОЗСЛІДУВАННЯ
(ст. 119 КПК України)**

Порядок створення групи слідчих

Про створення групи слідчих зазначається у постанові про порушення кримінальної справи або виноситься окрема постанова

**Суб'єкти, які вправі створити
групу слідчих**

Начальники слідчих підрозділів
відповідних міністерств
та відомств

Прокурор (має право доручити
розслідування справи слідчим
із різних відомств та з різних
адміністративно-територіальних
одиниць)

**Повноваження старшого слідчого
групи слідчих**

Бере участь у провадженні найбільш важливих слідчих дій або
проводить їх самостійно

Приймає найважливіші рішення у справі, зокрема порушує
клопотання про продовження строку досудового слідства й
тримання обвинуваченого під вартою

Складає і підписує обвинувальний висновок чи постанову про
закриття кримінальної справи

Схема 9.25

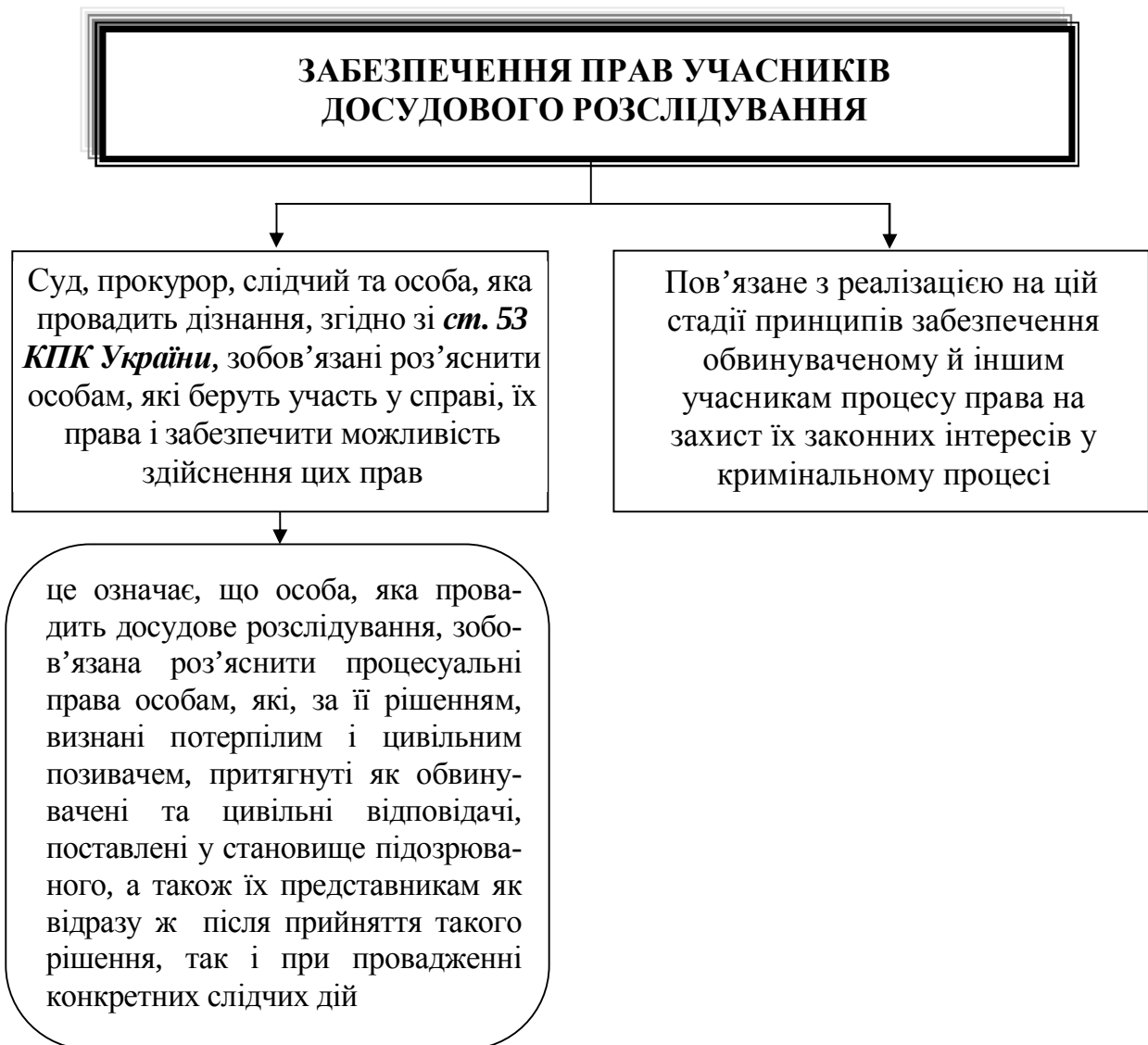

Схема 9.26

УЧАСТЬ СПЕЦІАЛІСТА, ПЕРЕКЛАДАЧА, ПОНЯТИХ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Участь спеціаліста у провадженні досудового розслідування передбачена у *ст. 128 КПК України*. Спеціаліст може бути залучений для участі у проведенні обшуку і виїмки (*ст. 183 КПК України*), огляду місця події (*ст. 190 КПК України*), освідкування (*ст. 193 КПК України*) та інших слідчих дій. Спеціаліст має бути компетентним у питаннях науки і техніки, не мати заінтересованості в результатах справи, бути стороннього особою для потерпілого і обвинуваченого. Він не може ухилятися від явки за викликом слідчого

Участь перекладача у провадженні досудового слідства передбачена у *ст.ст. 19, 128 КПК України*. Якщо особи, які беруть участь у справі, не володіють мовою, якою ведеться судочинство, слідчий при проведенні допитів та інших слідчих дій залучає перекладача, який повинен з'явитися за викликом слідчого і зробити повно і точно доручений йому переклад. Слідчий роз'яснює перекладачеві його обов'язки і попереджає про кримінальну відповідальність за відмову виконати обов'язки перекладача, а також зазавідомо неправильний переклад, про що відбирає у нього підписку. Перекладачами можуть бути особи, які розуміють знаки німого або глухого

Участь понятих у провадженні досудового слідства передбачена *ст. 127 КПК України*. При проведенні обшуку, виїмки, огляду, пред'явлення для впізнання, відтворенні обстановки й обставин події, опису майна обов'язкова присутність не менше двох понятих. До участі у проведенні освідкування поняті можуть бути залучені, якщо слідчий визнає це за необхідне. Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у справі. Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, працівників органів дізнання і досудового слідства. Поняті, присутні при проведенні зазначених вище слідчих дій, засвідчують своїми підписами відповідність записів у протоколі виконаним діям

Схема 9.27

Схема 9.28

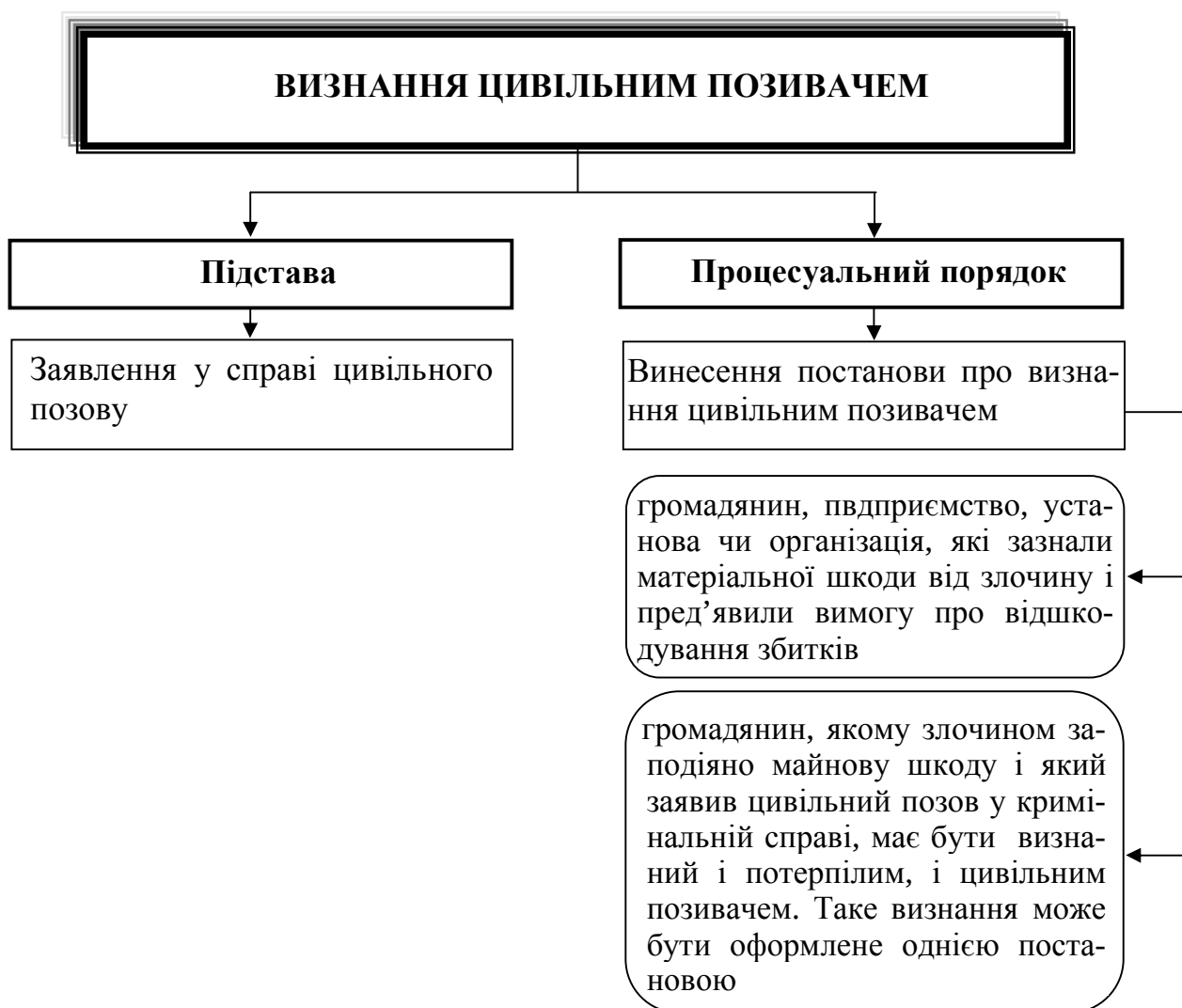

Схема 9.29

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ЯК ЦИВІЛЬНОГО ВІДПОВІДАЧА

Визнавши необхідним притягнути до справи цивільного відповідача, слідчий виносить мотивовану постанову, що оголошується цивільному відповідачеві або його представнику. При цьому йому роз'яснюються права, передбачені **ст. 51 КПК України**, про що робиться відмітка у постанові

як правило, матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну злочином, несе сам обвинувачений. У таких випадках постанова про притягнення як цивільного відповідача не виноситься. Як цивільні відповідачі можуть бути притягнуті батьки, опікуни, піклувальники або інші особи, а також підприємства, установи та організації, які в силу закону несуть матеріальну відповідальність за шкоду, завдану злочинними діями обвинуваченого

Схема 9.30

ПОВНЕ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ЗЛОЧИНОМ. НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА МАЙНО ОБВИНУВАЧЕНОГО

У справах про злочини, за які кримінальним законом передбачено конфіскацію майна, слідчий зобов'язаний вжити необхідних заходів до забезпечення виконання вироку щодо можливої конфіскації майна, склавши про це постанову (**ст. 125 КПК України**)

Забезпечення цивільного позову і можливої конфіскації майна здійснюється шляхом накладення арешту на майно обвинуваченого чи підозрюваного або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за його дії, де б ці вклади, цінності та інше майно не знаходились, а також шляхом вилучення майна, на яке накладено арешт

Арешт майна і передача його на зберігання оформлюються протоколом, який підписує особа, яка проводила опис, поняті й особа, котра прийняла майно на зберігання. До протоколу додається підписаний цими особами опис переданого на зберігання майна

не підлягають описові предмети та майно першої необхідності, якими користуються особа, у якої проводиться опис, і члени її родини. Перелік майна, що не підлягає конфіскації за судовим вироком, визначено в Додатку до Кримінального кодексу України

Схема 9.31

Схема 9.32

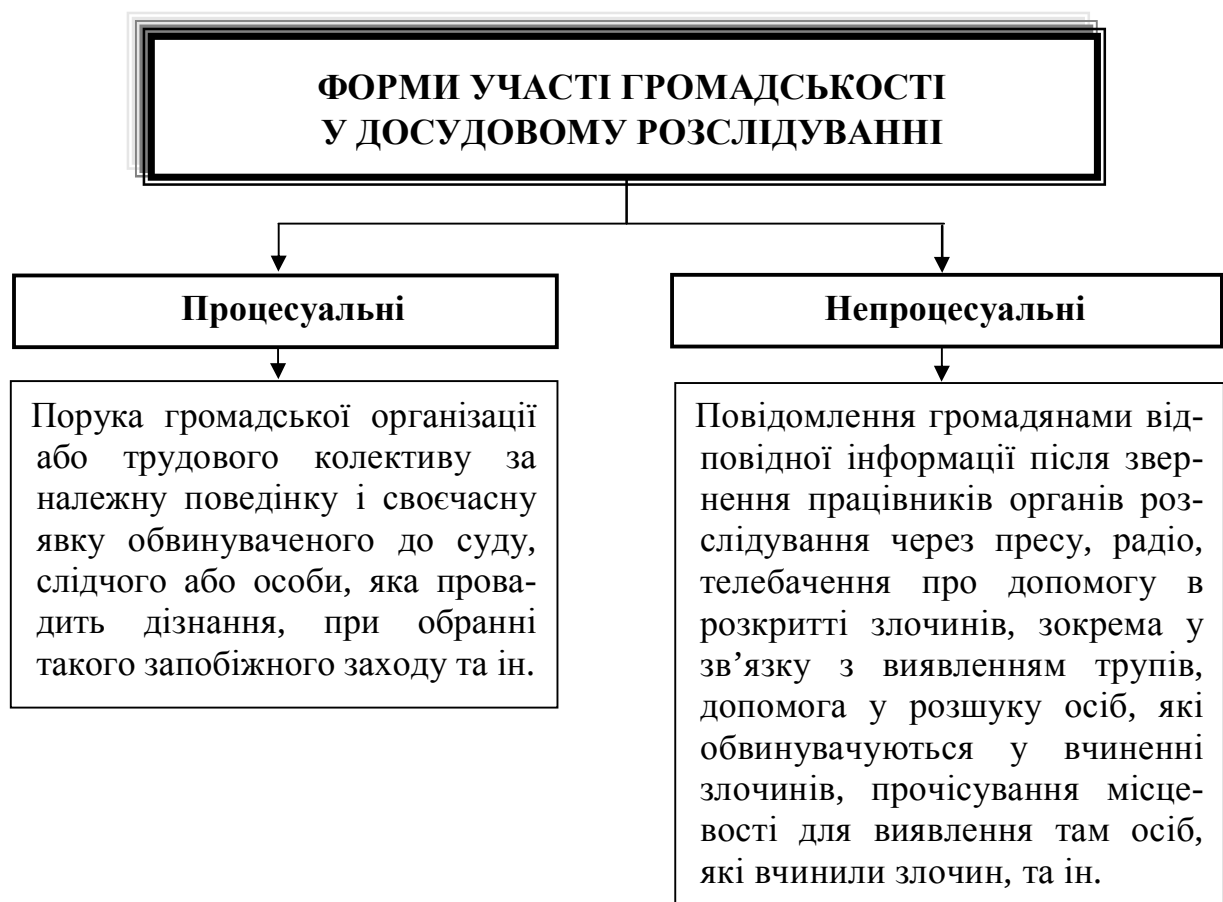

Схема 9.33

Схема 9.34

**ДІЇ ПРОКУРОРА ЩОДО ЗДІЙСНЕННЮ НАГЛЯДУ
ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ ОРГАНАМИ ДІЗНАННЯ
І ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА (ст. 227 КПК України)**

Вимагає від органів дізнання і досудового слідства для перевірки кримінальні справи, документи, матеріали та інші відомості про вчинені злочини, хід дізнання, досудового слідства і встановлення осіб, які вчинили злочини

Перевіряє не менш як один раз на місяць виконання вимог закону про прийом, реєстрацію і вирішення заяв та повідомлень про вчинені злочини або ті, що готуються

Скасовує незаконні і необґрунтовані постанови слідчих та осіб, які провадять дізнання; дає письмові вказівки щодо розслідування злочинів, обрання, зміни або скасування запобіжного заходу, кваліфікації злочину, проведення окремих слідчих дій та розшуку осіб, які вчинили злочин

Дає вказівки про вжиття необхідних заходів для розкриття злочинів і виявлення осіб, які їх вчинили

Повертає кримінальні справи органам досудового слідства зі своїми вказівками щодо провадження додаткового розслідування

Вилучає у органу дізнання і передає слідчому будь-яку справу, передає справу від одного органу досудового слідства іншому, а також від одного слідчого іншому з метою забезпечення найбільш повного і об'єктивного розслідування

Усуває особу, яка провадить дізнання, або слідчого від подальшого ведення дізнання або досудового слідства, якщо вони допустили порушення закону при розслідуванні справи

Схема 9.35

**НЕДОПУСТИМІСТЬ РОЗГолошення ДАНИХ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ (ст. 121 КПК України)**

Забезпечується шляхом попередження слідчим свідків, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, захисника, експерта, спеціаліста, перекладача, понятих, інших осіб, які присутні при провадженні слідчих дій, про обов'язок не розголошувати без його дозволу даних досудового слідства

за розголошення даних досудового слідства передбачена кримінальна відповідальність (ст. 387 КК України)

Схема 9.36

ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Слідчий має право при провадженні слідчих дій використувати машинопис, звукозапис, стенографування, фотографування, кінозйомку та відеозапис (*ч. 6 ст. 114 КПК України*)

ЗАСТОСУВАННЯ ЗВУКОЗАПИСУ (*ст. 85-1 КПК України*)

**Може
застосовуватися під
час проведення**

допиту, очної ставки, пред'явлення для впізнання, відтворення обстановки і обставин події тощо

Порядок

про застосування звукозапису повідомляються всі учасники слідчої дії до її початку. Перед закінченням слідчої дії звукозапис повністю відтворюється учасникам цієї дії. Висловлені ними зауваження і доповнення до звукозапису заносяться на фонограму. В протоколі повинно бути також зазначено про застосування звукозапису і повідомлення про це учасників слідчої дії, про технічні засоби та умови звукозапису, про відтворення звукозапису учасникам слідчої дії та їх заяви з приводу застосування звукозапису

**Фонограма має
містити відомості**

місце і дату складання протоколу слідчої дії; посади і прізвища осіб, що проводять дію; прізвища осіб, які брали участь у проведенні слідчої дії, адреси цих осіб; роз'яснення їх прав і обов'язків; зміст проведеної слідчої дії, час її початку і закінчення; всі істотні для справи обставини, виявлені при виконанні даної слідчої дії. Звукозапис повинен відбивати весь хід слідчої дії

Схема 9.37

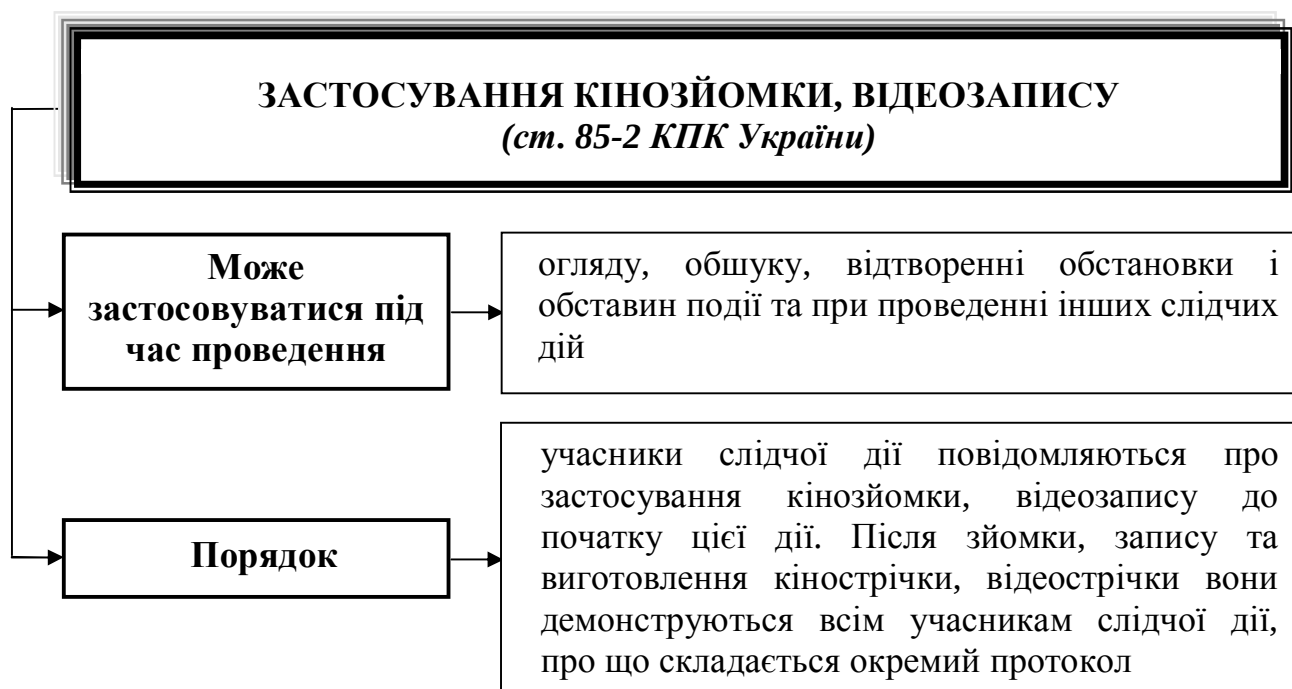

Схема 9.38

Контрольні запитання

1. Що таке стадія досудового розслідування?
2. Які завдання кримінального процесу вирішуються на стадії досудового розслідування?
3. Які форми має досудове розслідування?
4. Протягом якого строку провадиться дізнання?
5. Який порядок продовження строків досудового слідства?
6. Що таке підслідність кримінальних справ?
7. Які злочини підслідні слідчим ОВС, слідчим прокуратури?
8. Які підстави для об'єднання справ в одне провадження?
9. Коли кримінальна справа виділяється в окреме провадження?
10. Яке процесуальне становище спеціаліста?
11. При проведенні яких слідчих дій присутність понятих є обов'язковою?
12. З якою метою, ким і в якому порядку створюється слідча група (бригада)?
13. Яке процесуальне становище мають слідчі, що входять до її складу?
14. Що таке окреме доручення слідчого?
15. Чим відрізняється окреме доручення від доручення слідчого органу дізнання за ч. 3 ст. 114 КПК України?
16. Який процесуальний порядок накладення арешту на майно обвинуваченого?
17. Назвіть майно, яке не підлягає опису?

Тема 10

СЛІДЧІ ДІЇ

Слідчі дії – це регламентована нормами кримінально-процесуального права сукупність процесуальних дій, які здійснюються уповноваженими посадовими особами з метою виявлення, збирання, дослідження, оцінки й використання доказів у процесі доказування у кримінальній справі

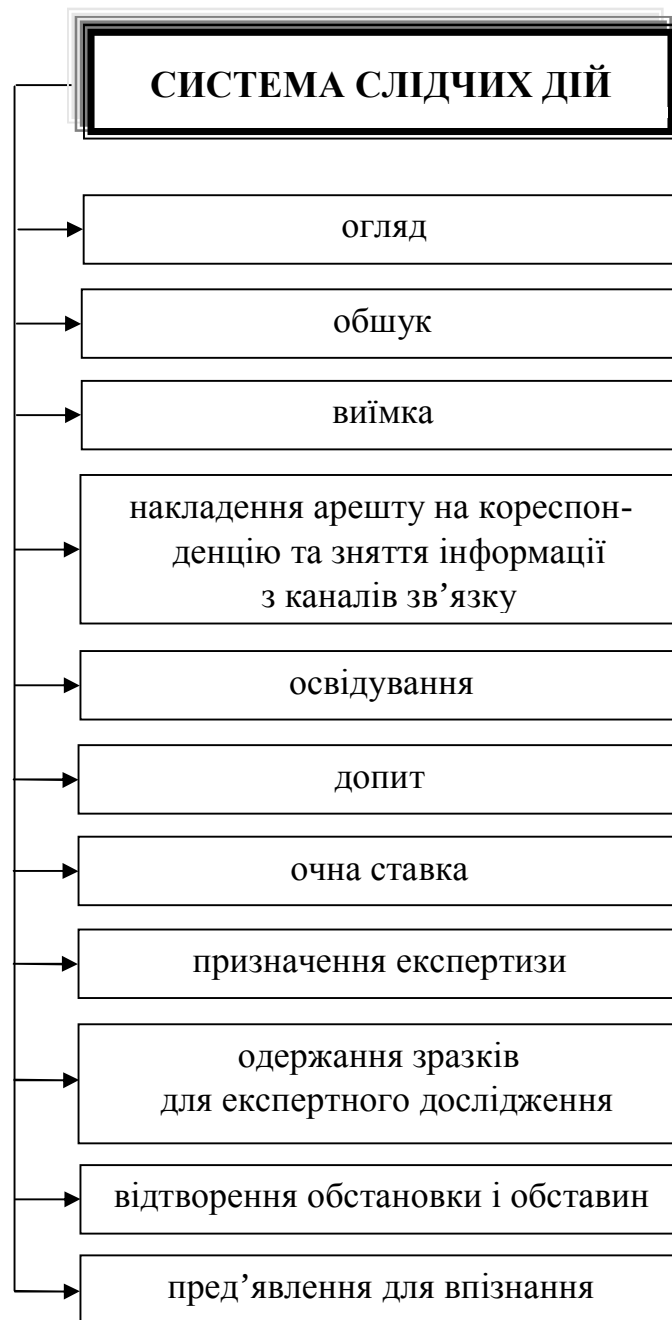

Схема 10.1

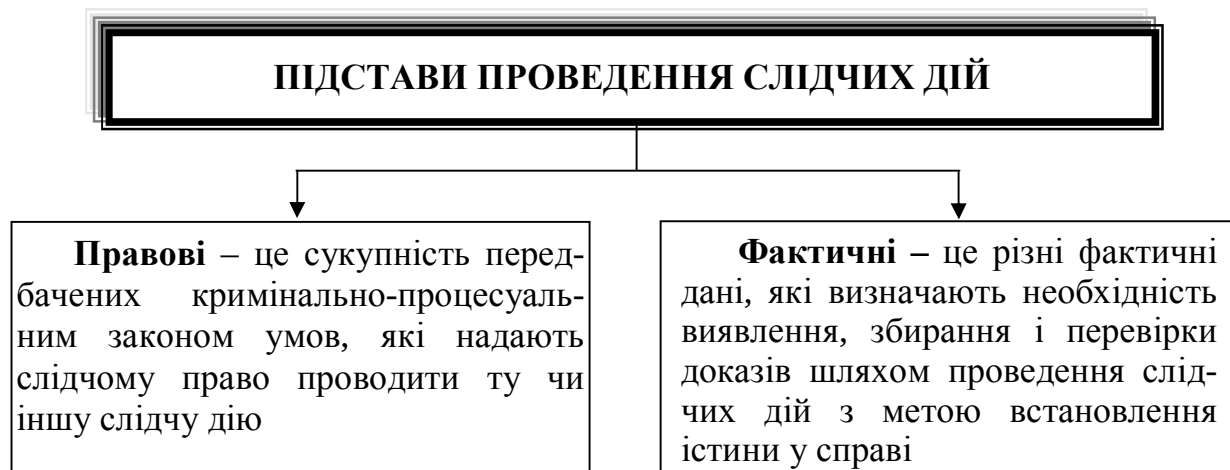

Схема 10.2

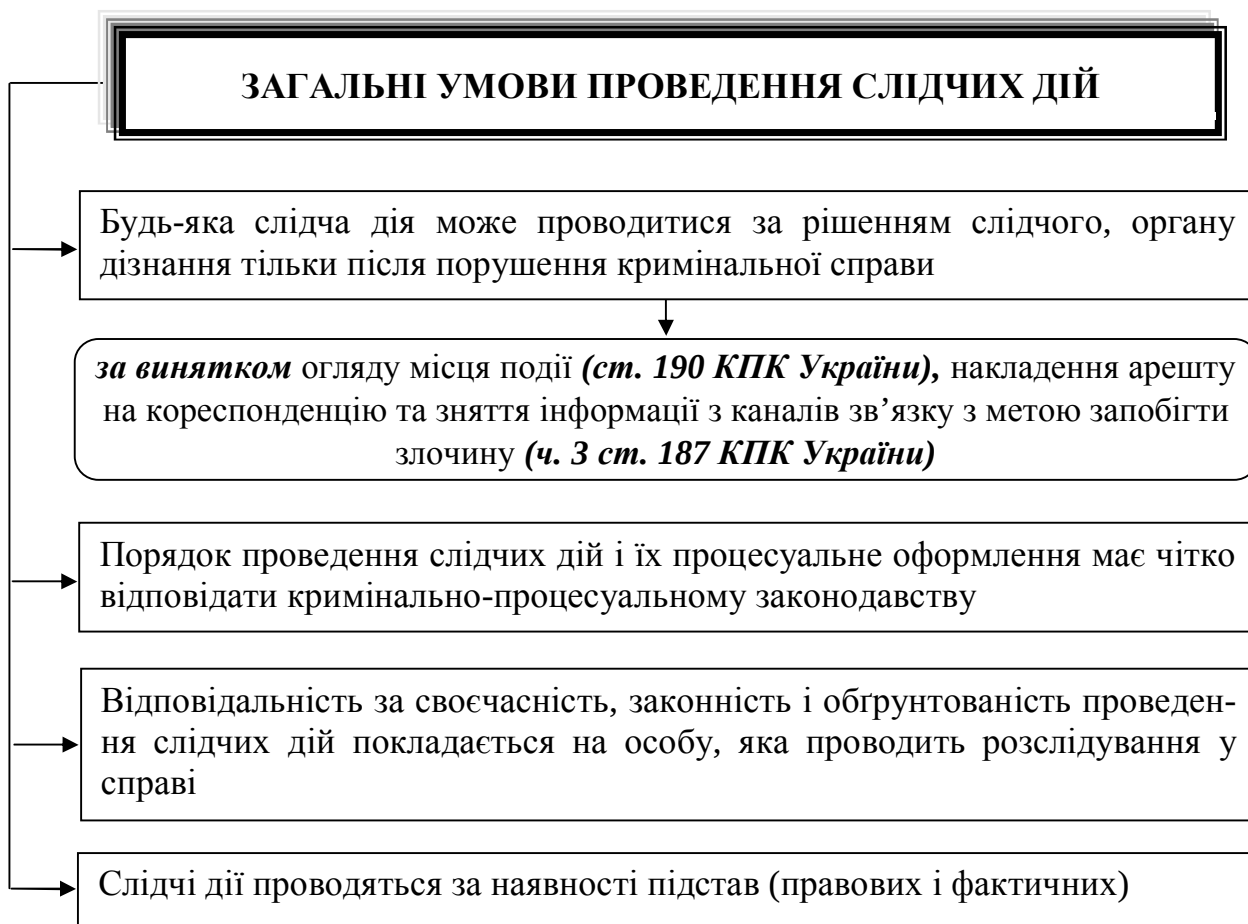

Схема 10.3

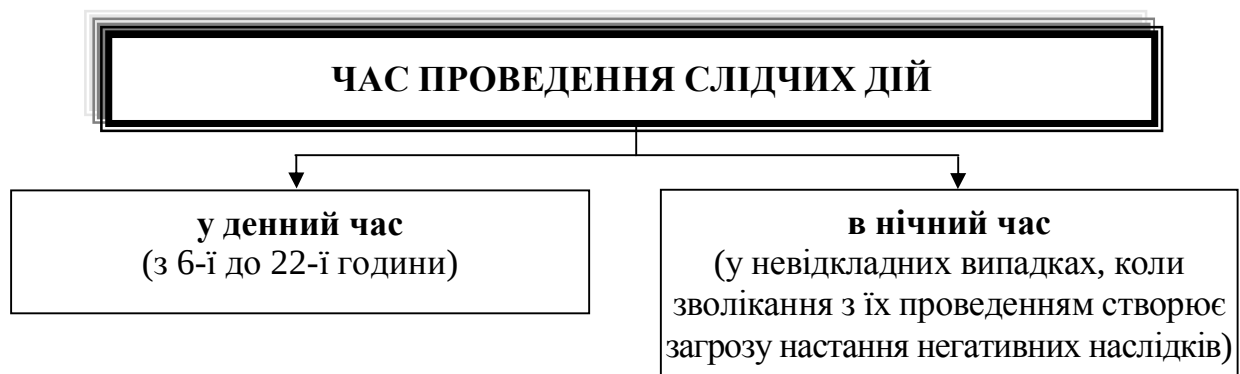

Схема 10.4

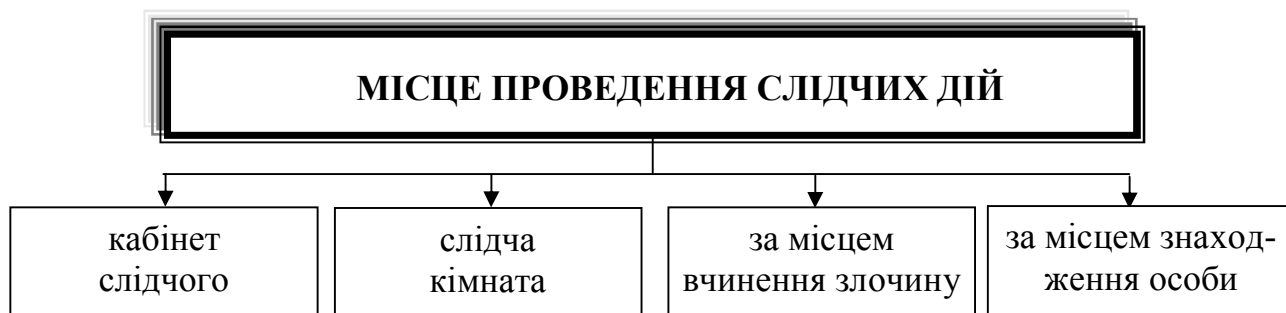

Схема 10.5

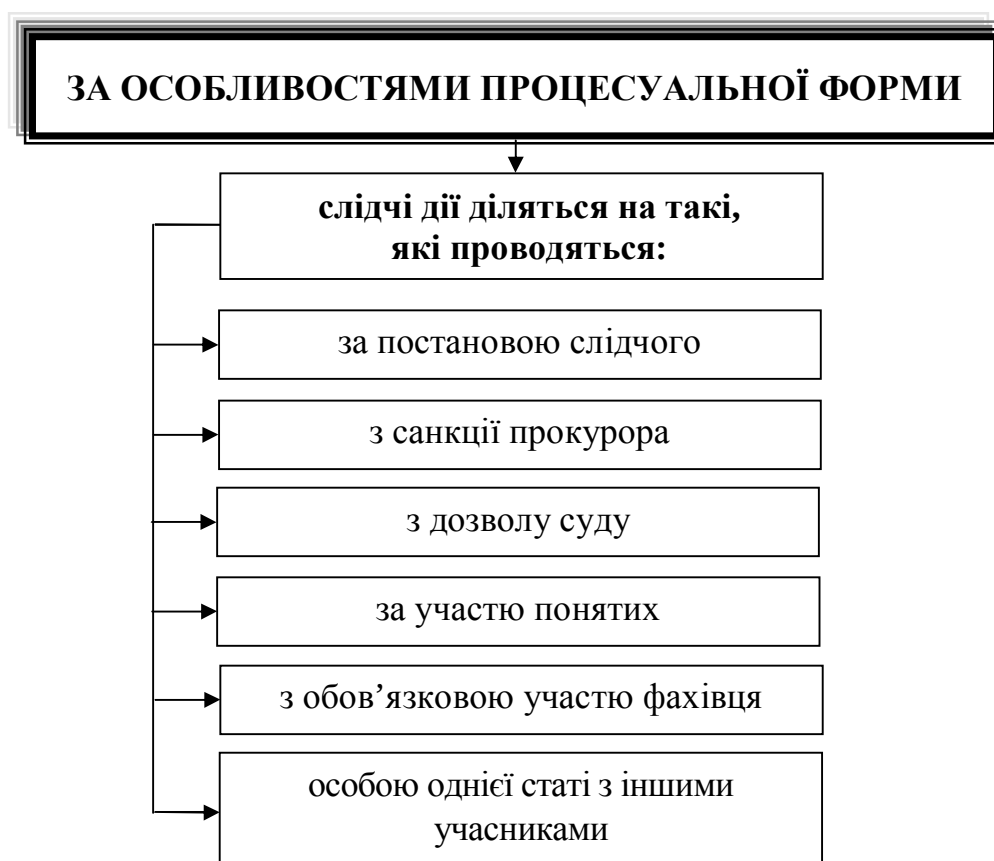

Схема 10.6

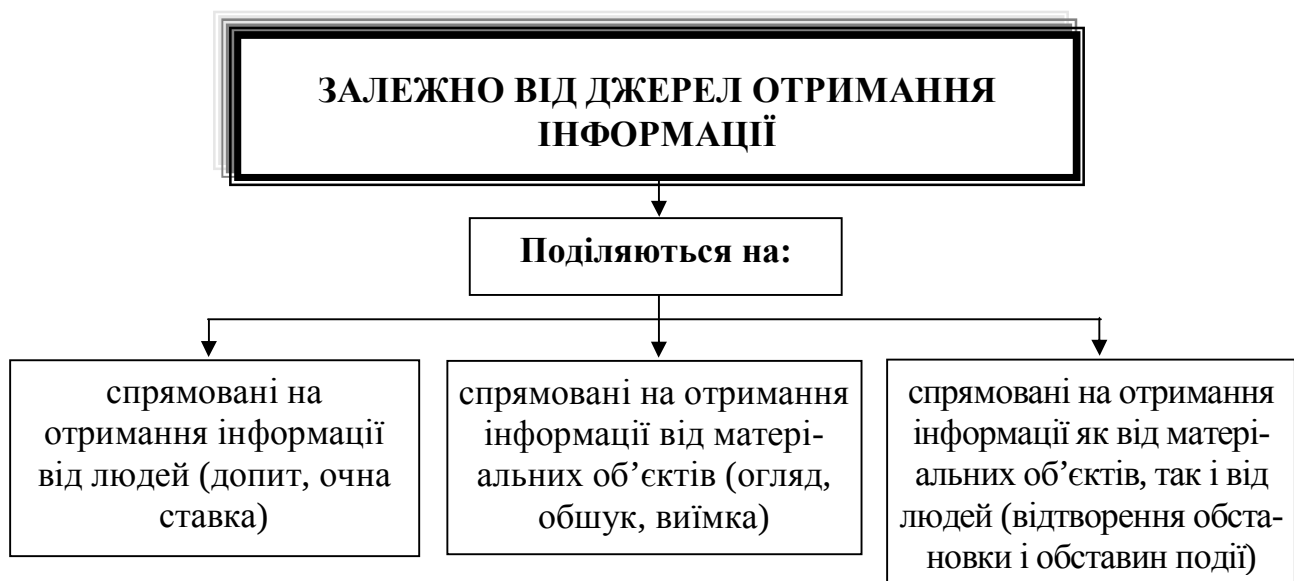

Схема 10.7

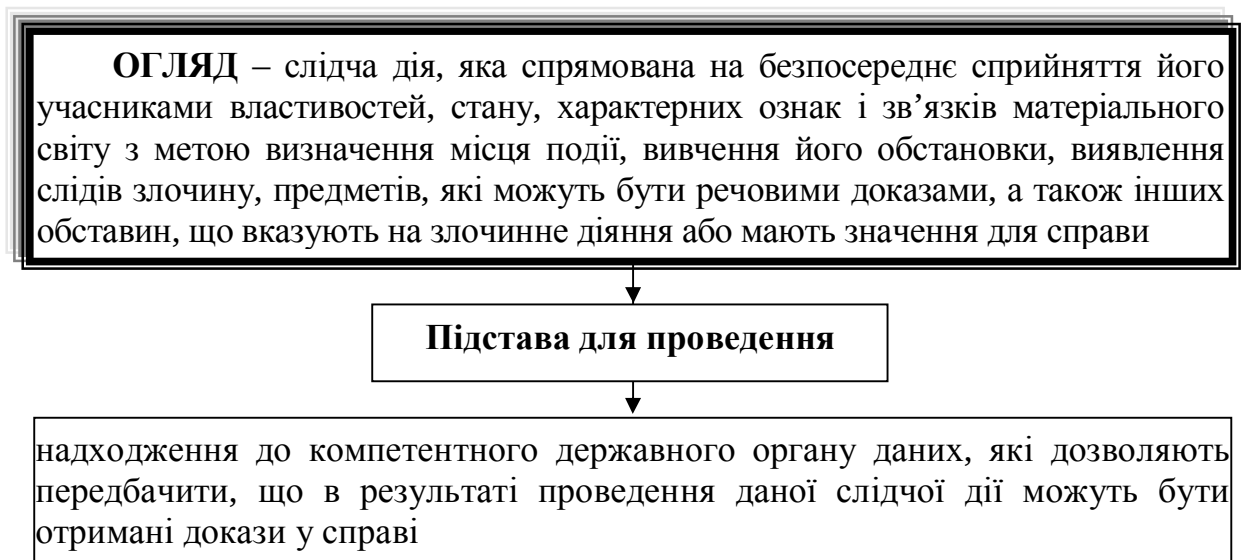

Схема 10.8

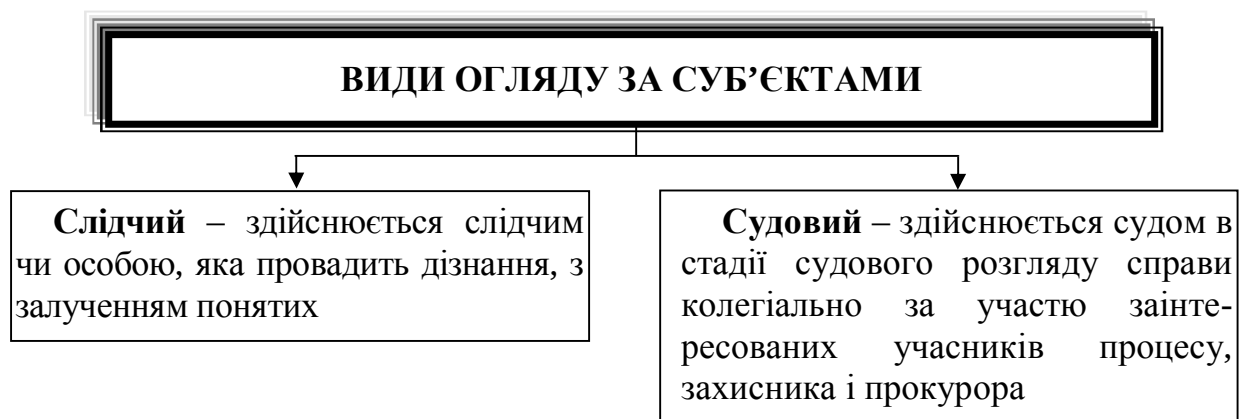

Схема 10.9

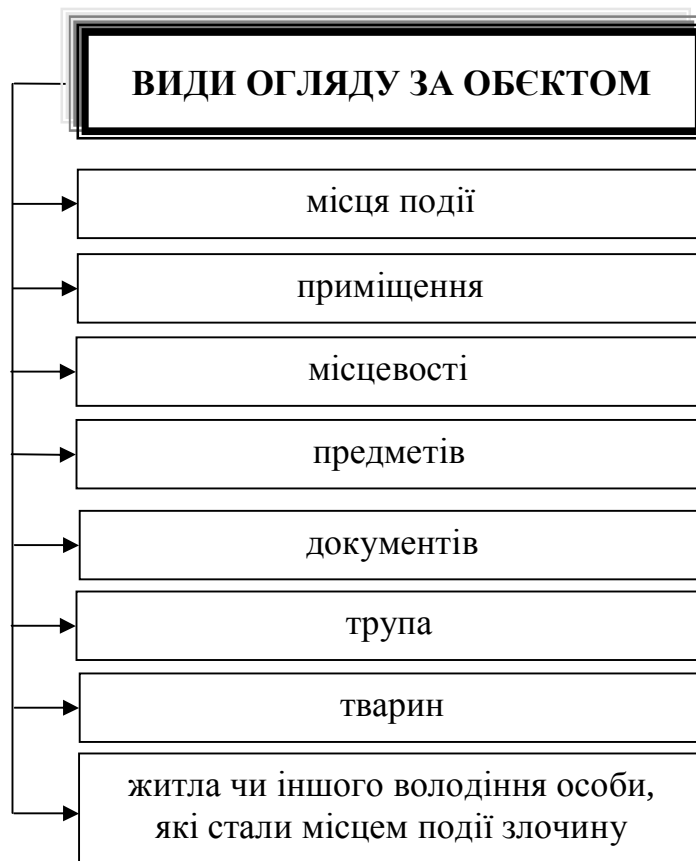

Схема 10.10

Схема 10.11

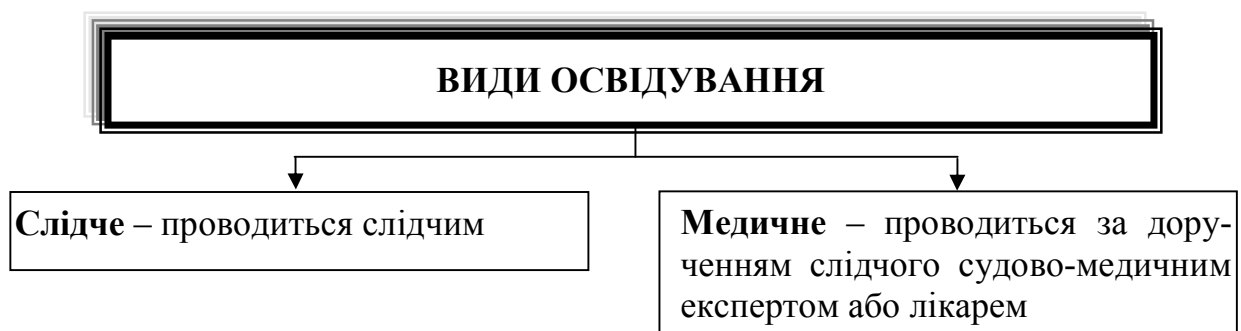

Схема 10.12

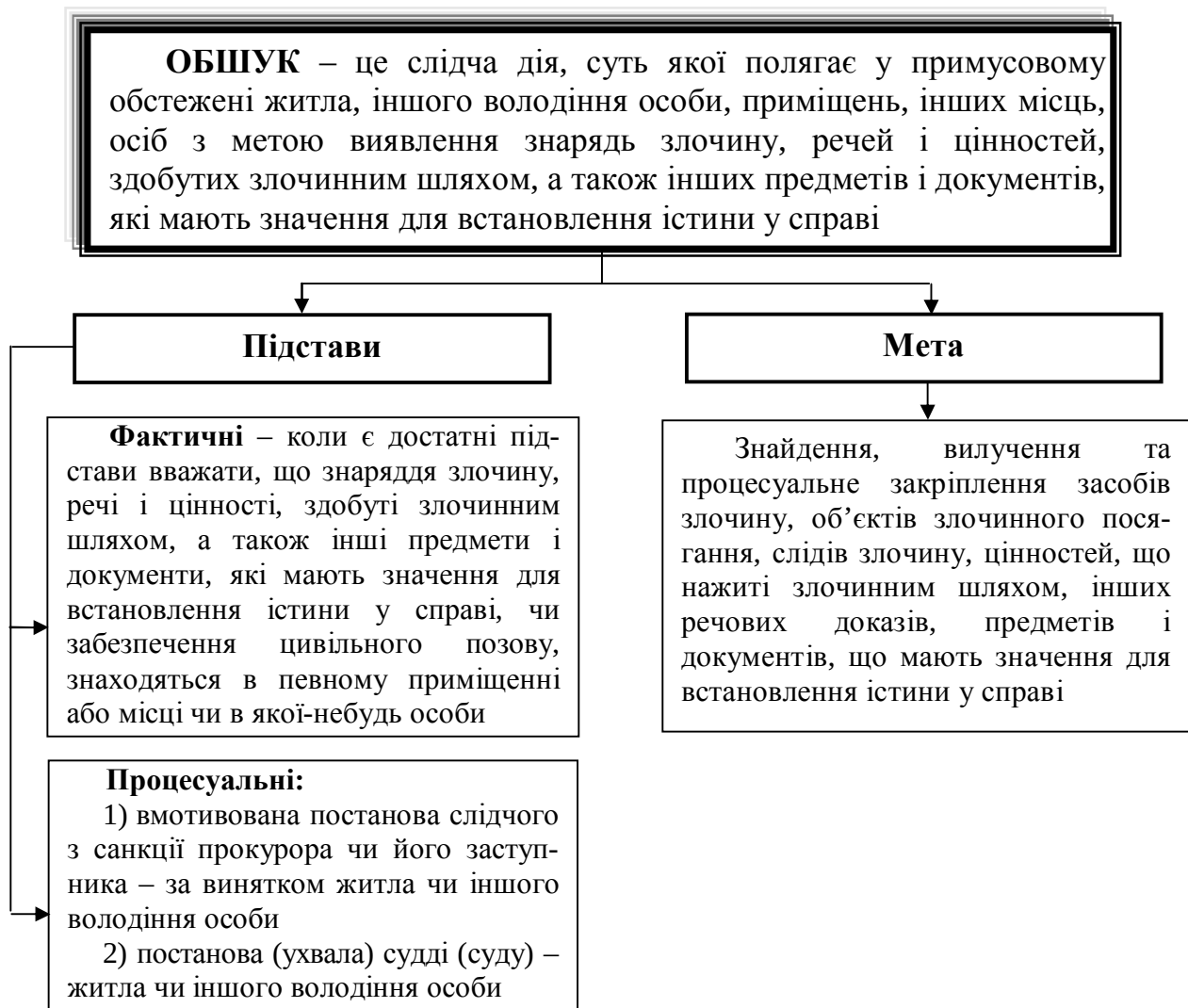

Схема 10.13

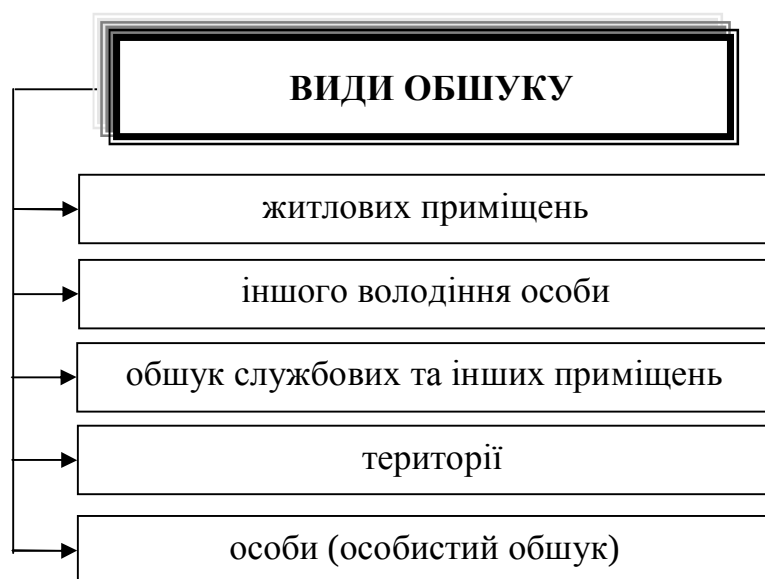

Схема 10.14

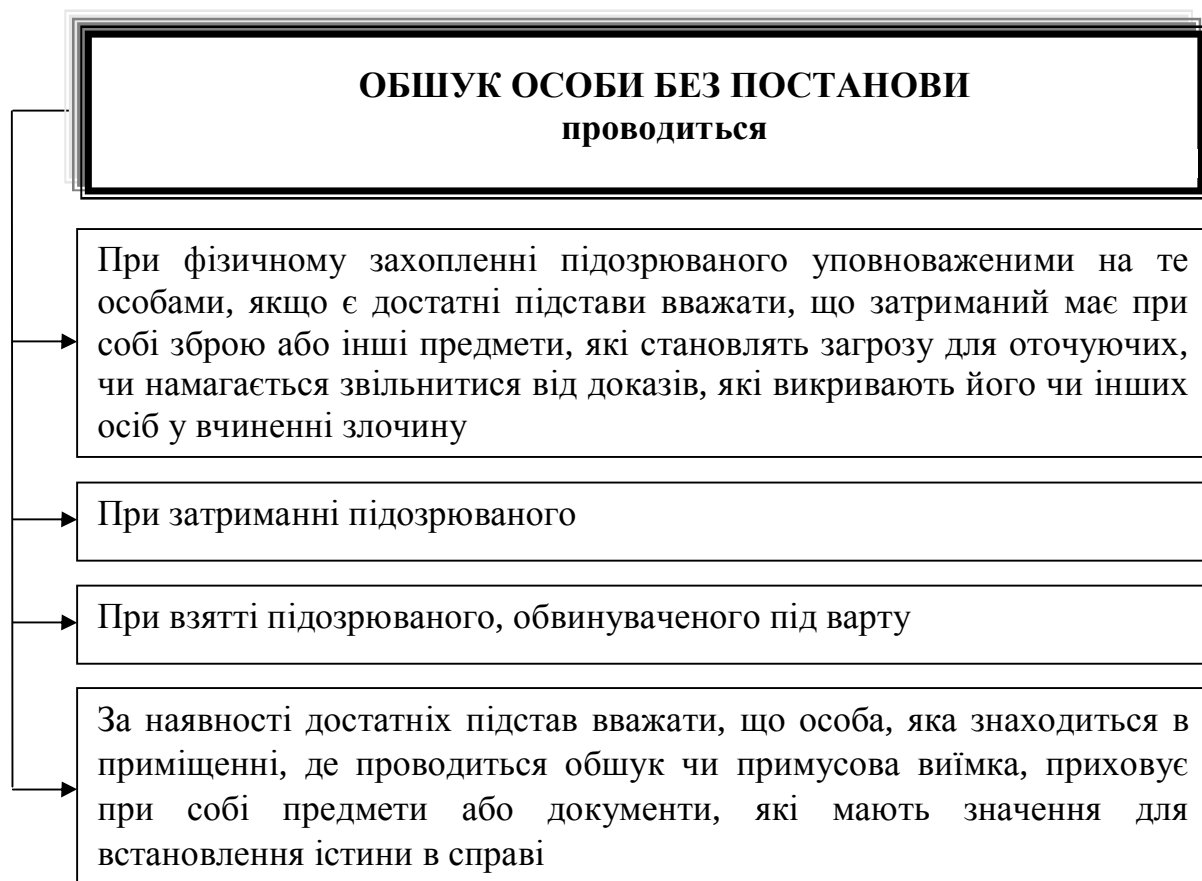

Схема 10.15

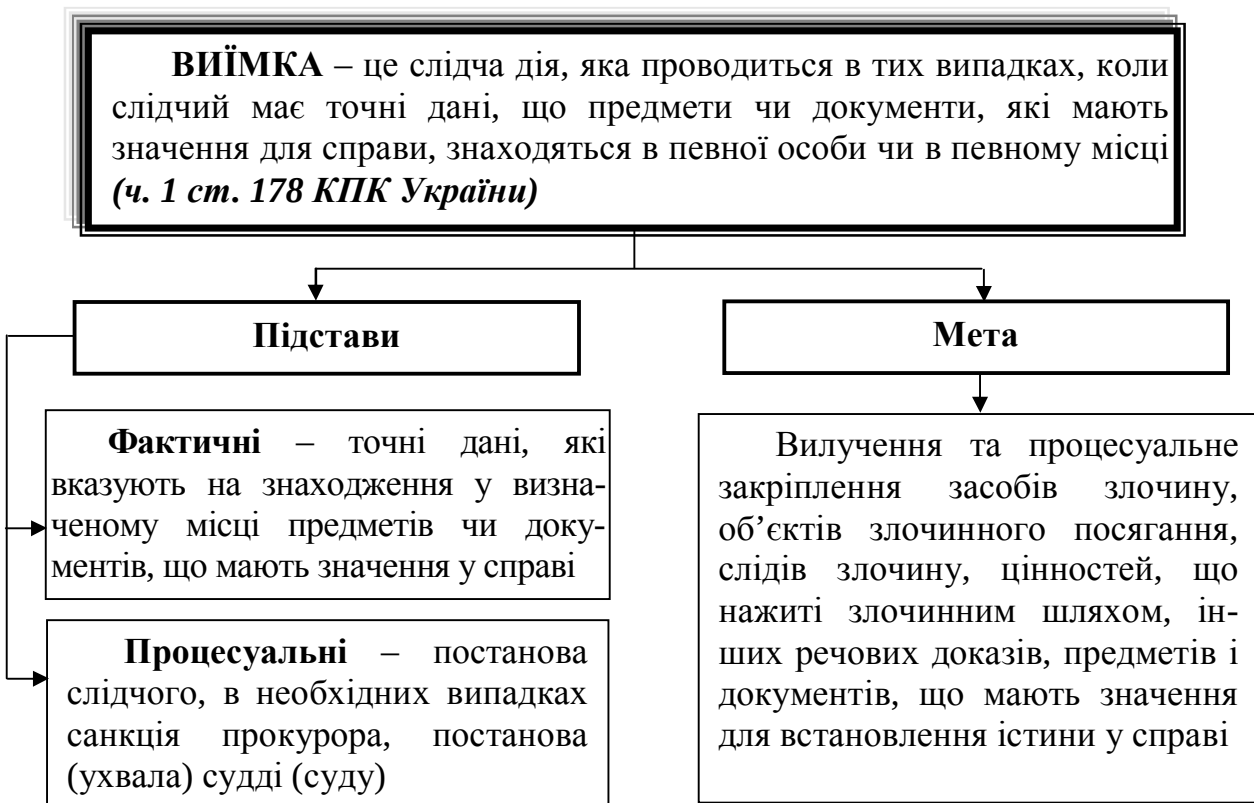

Схема 10.16

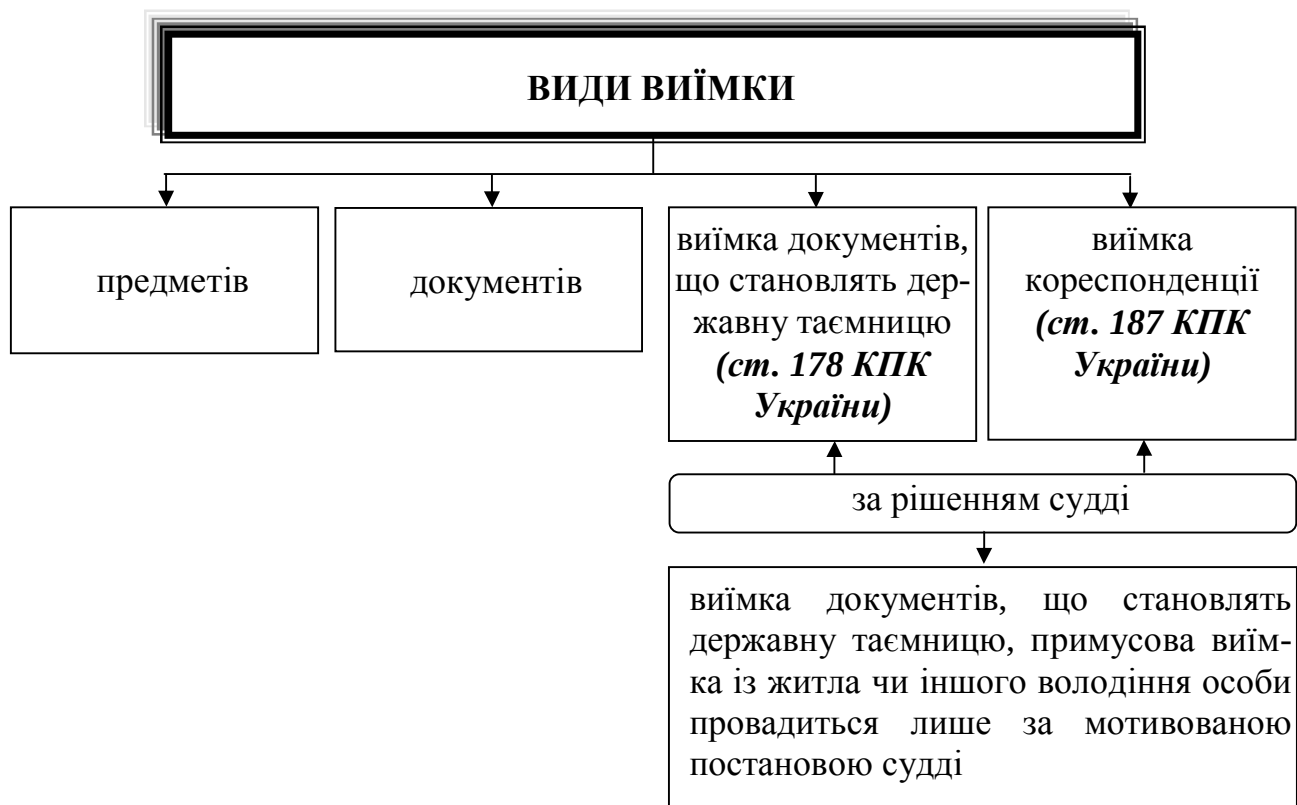

Схема 10.17

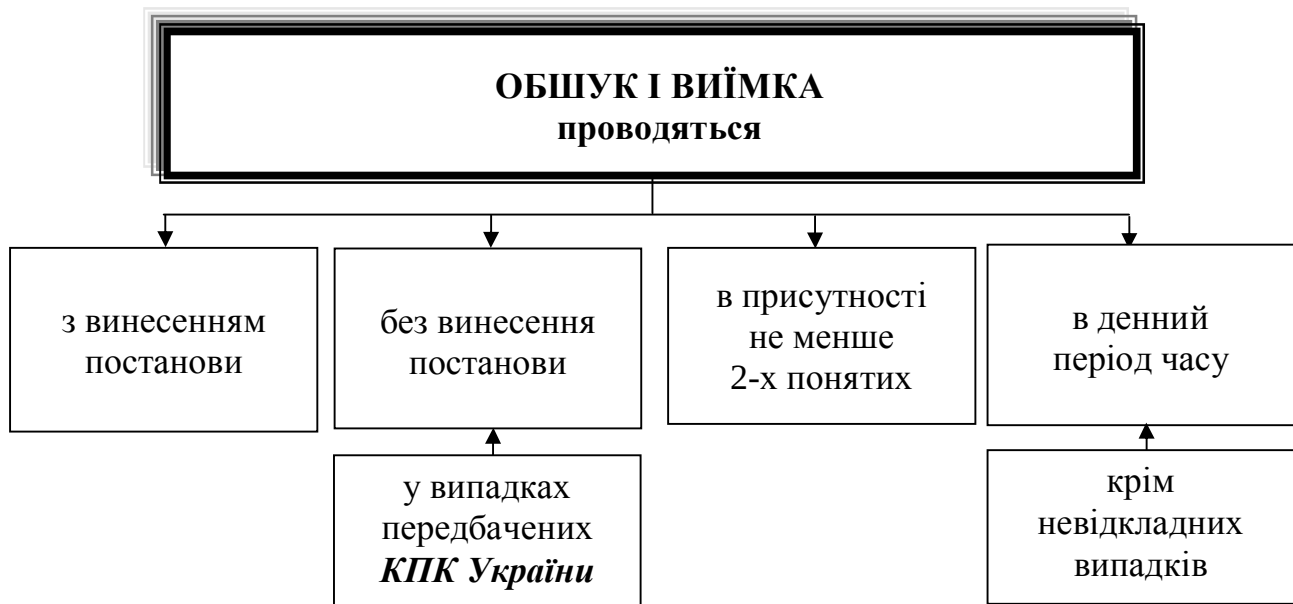

Схема 10.18

Схема 10.19

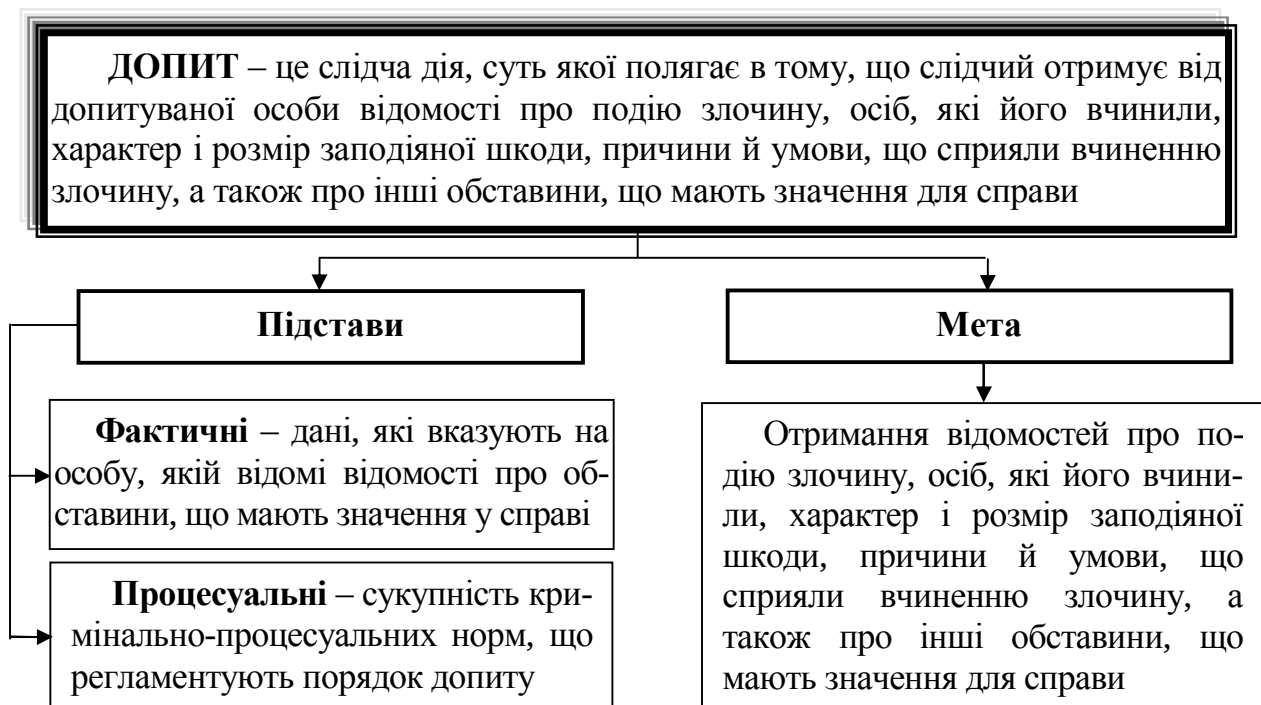

Схема 10.20

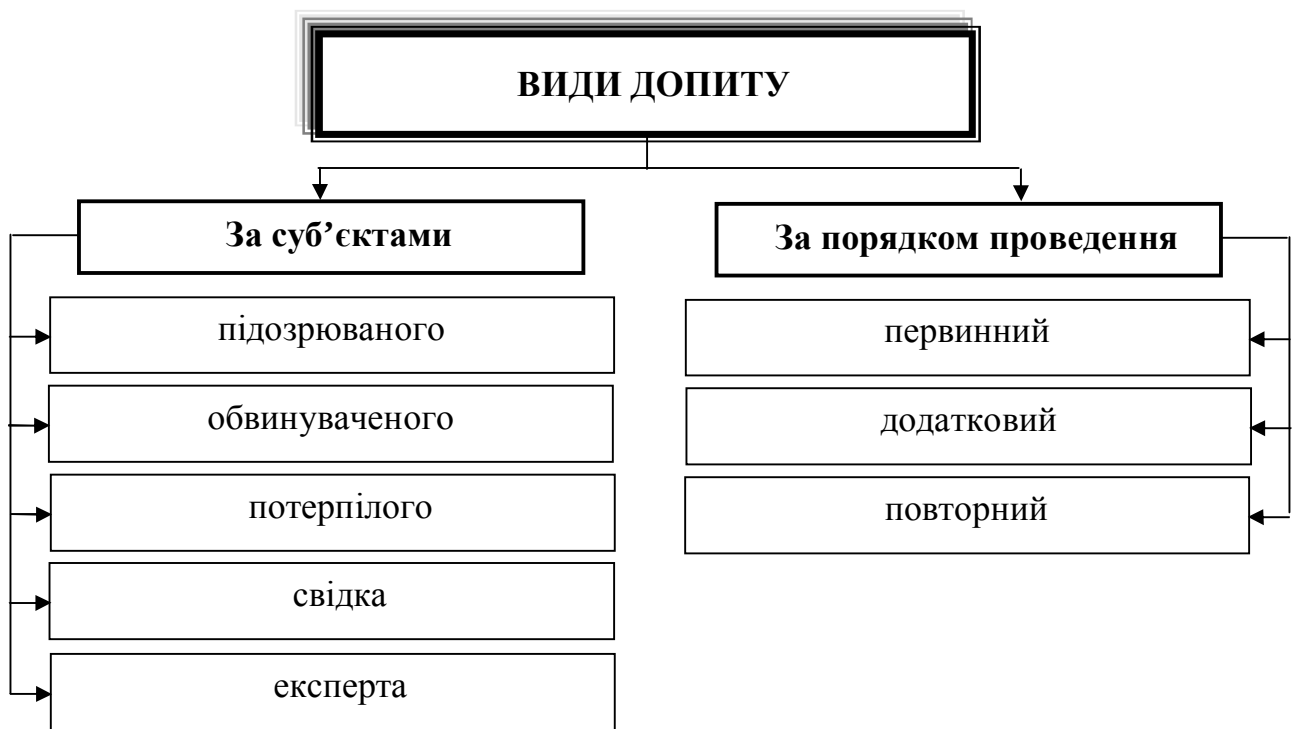

Схема 10.21

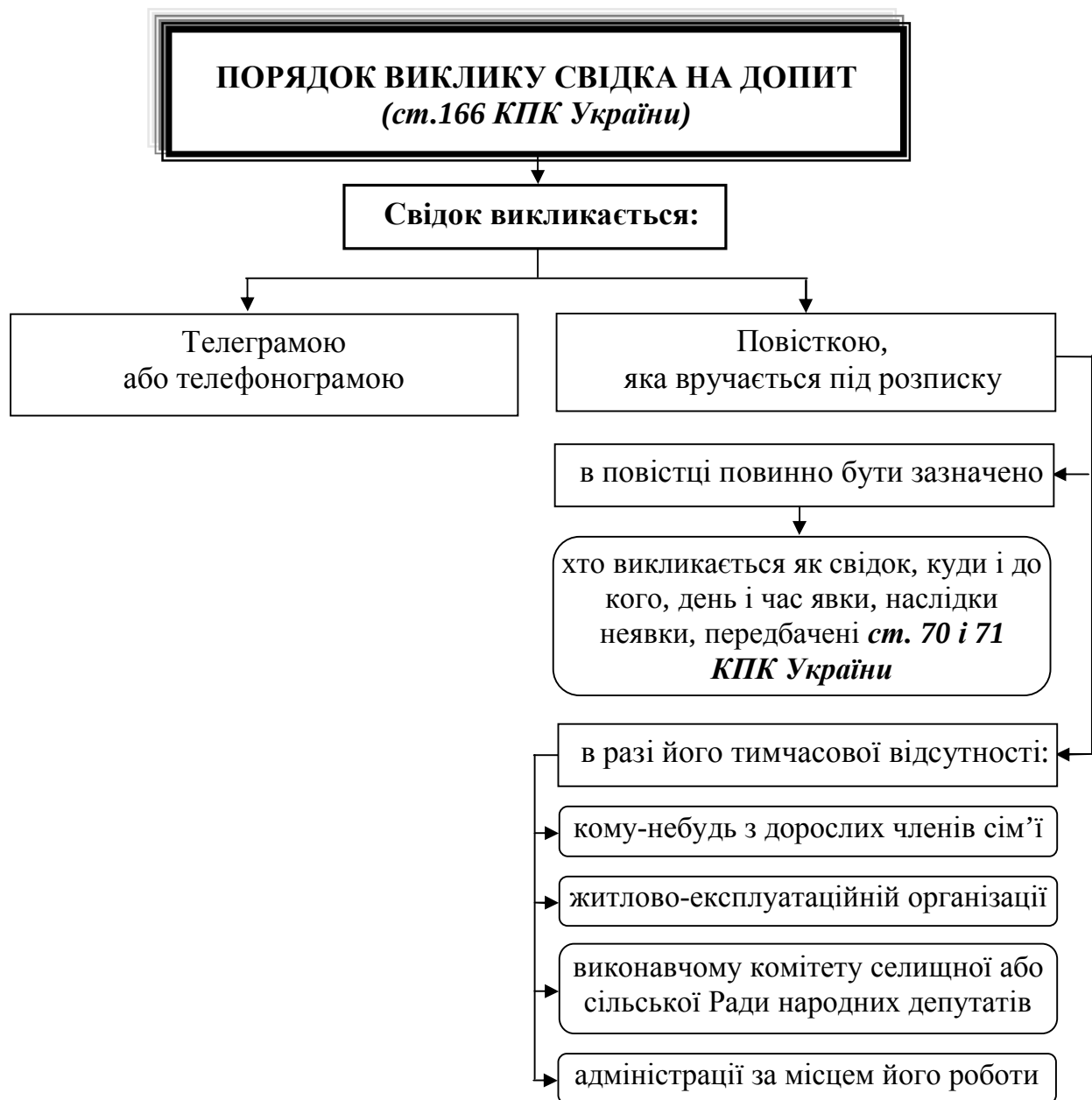

Схема 10.22

Схема 10.23

Схема 10.24

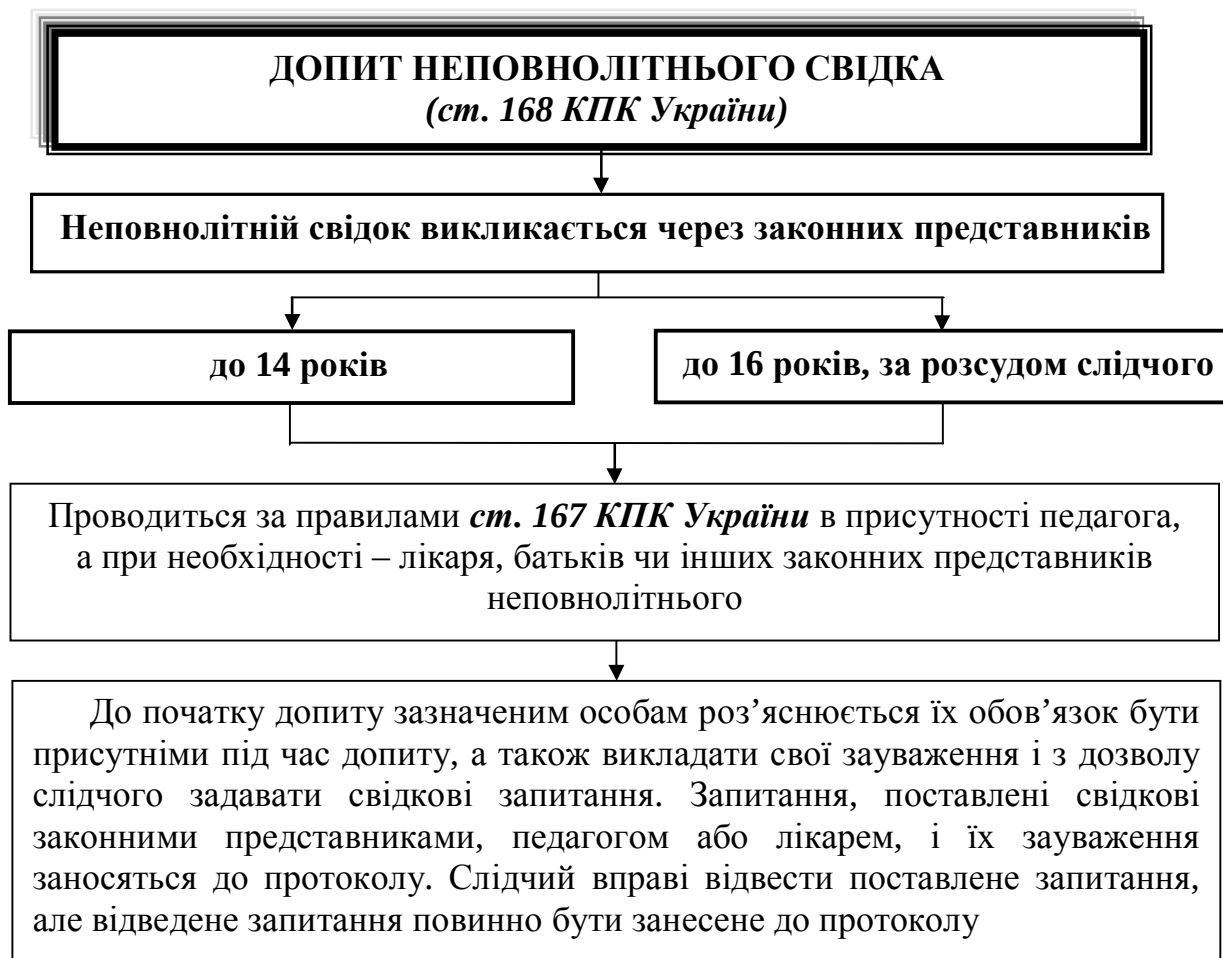

Схема 10.25

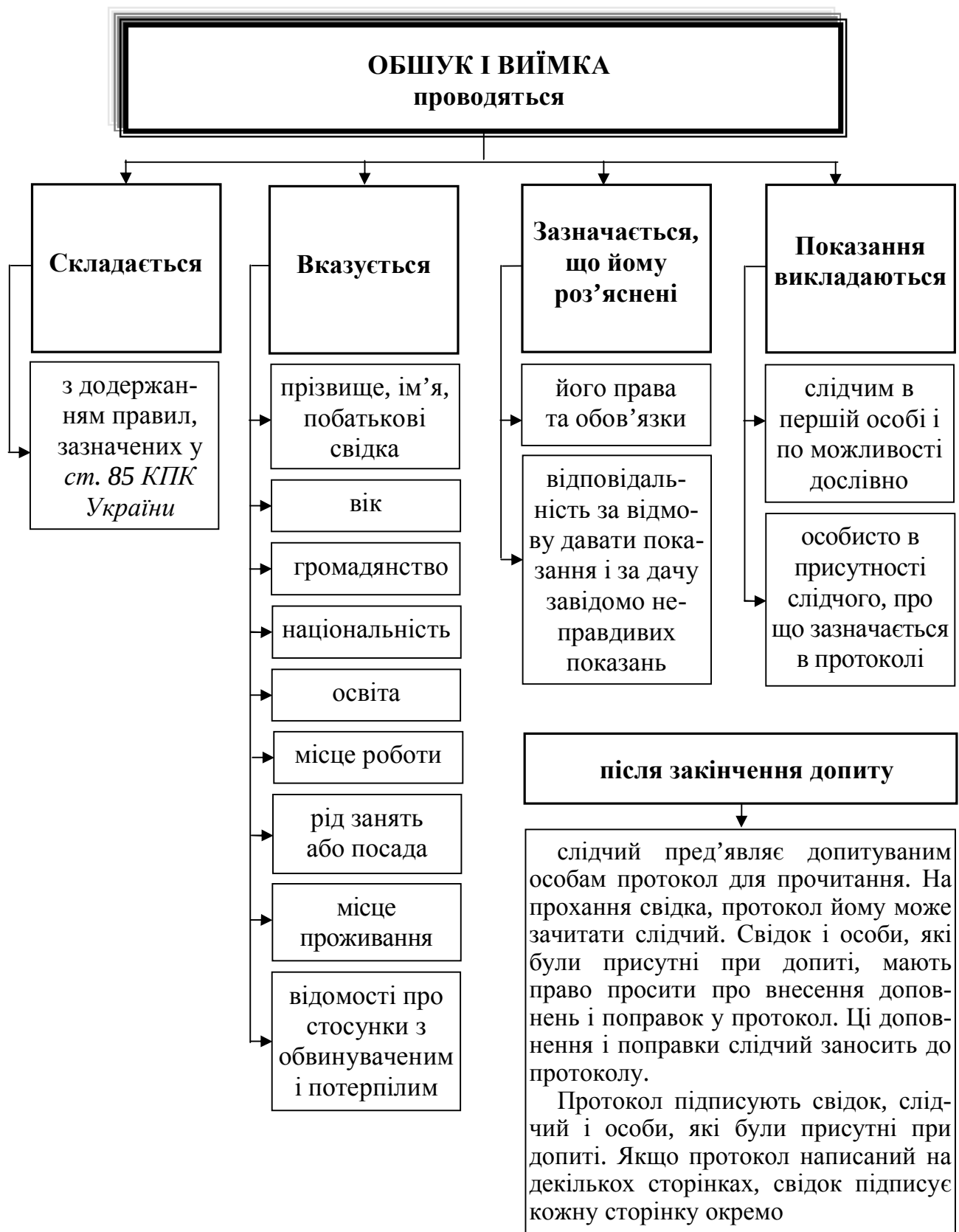

Схема 10.26

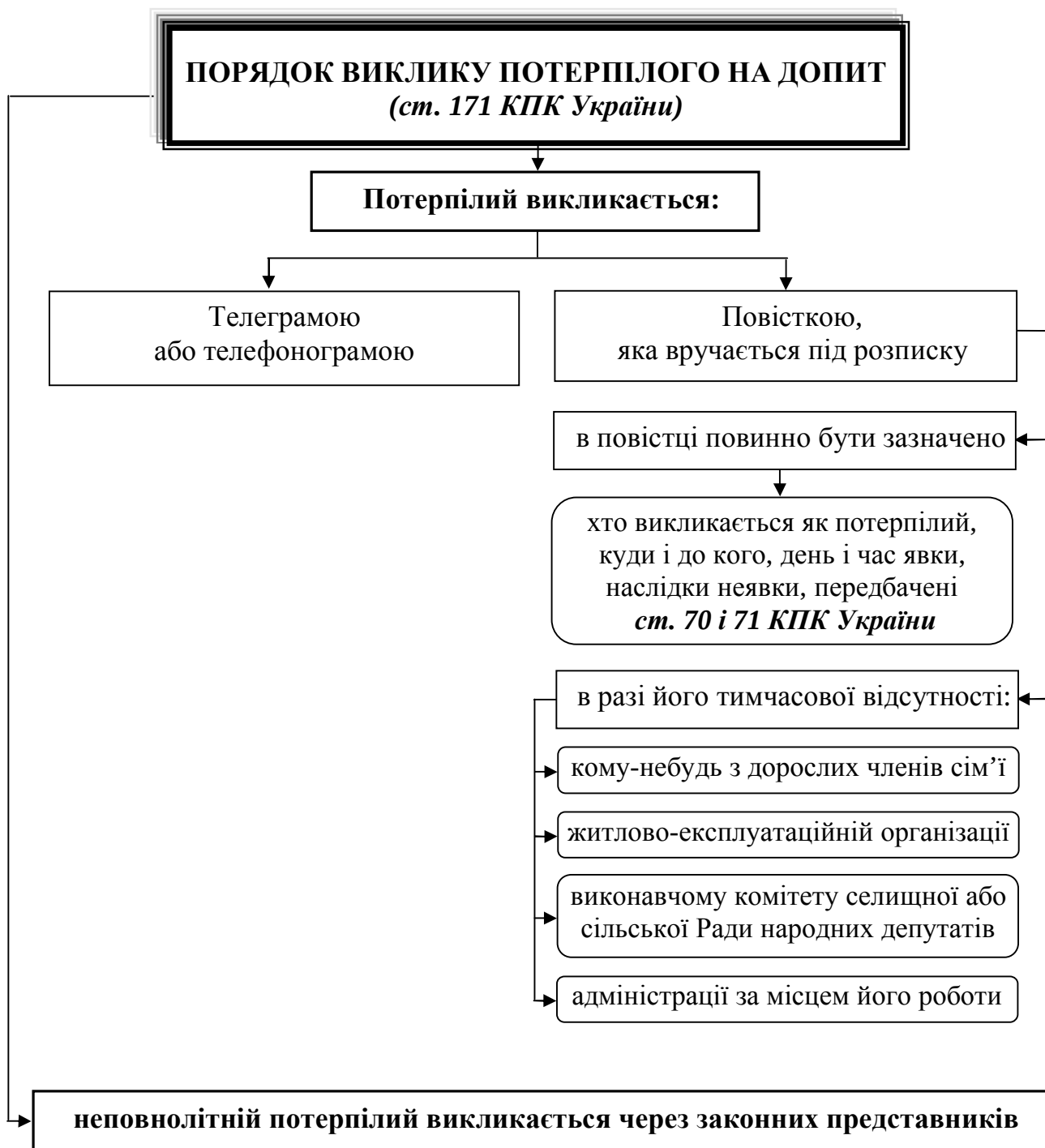

Схема 10.27

Схема 10.28

Схема 10.29

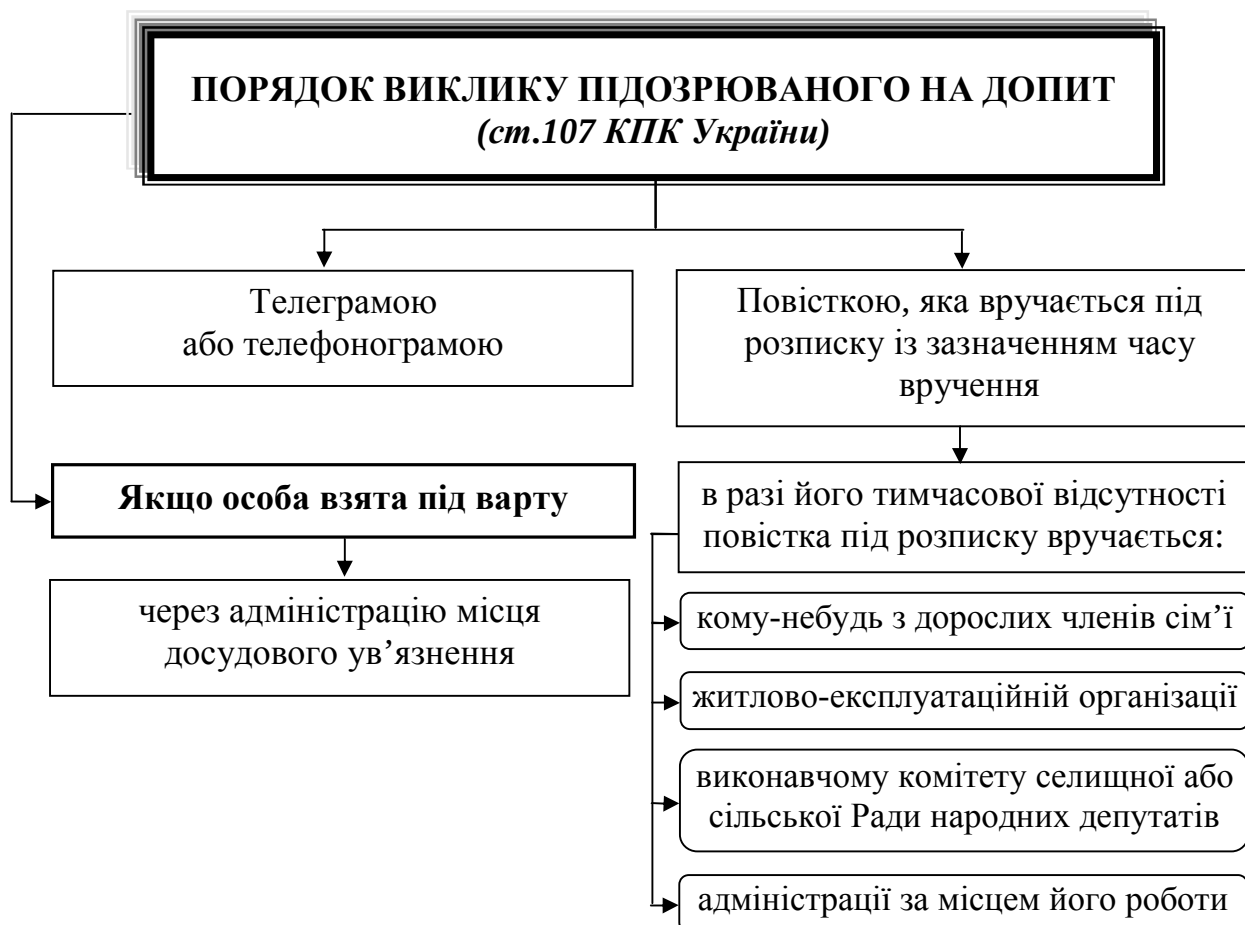

Схема 10.30

Схема 10.31

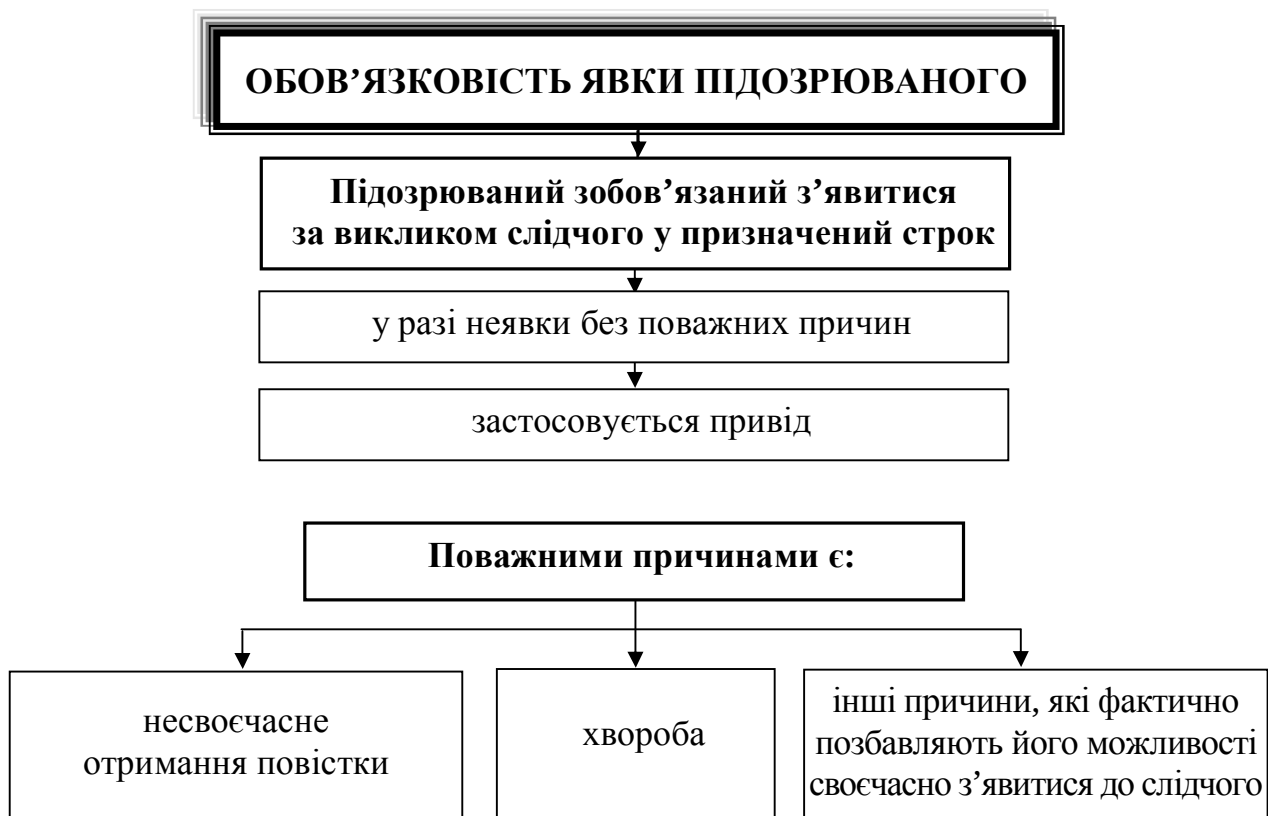
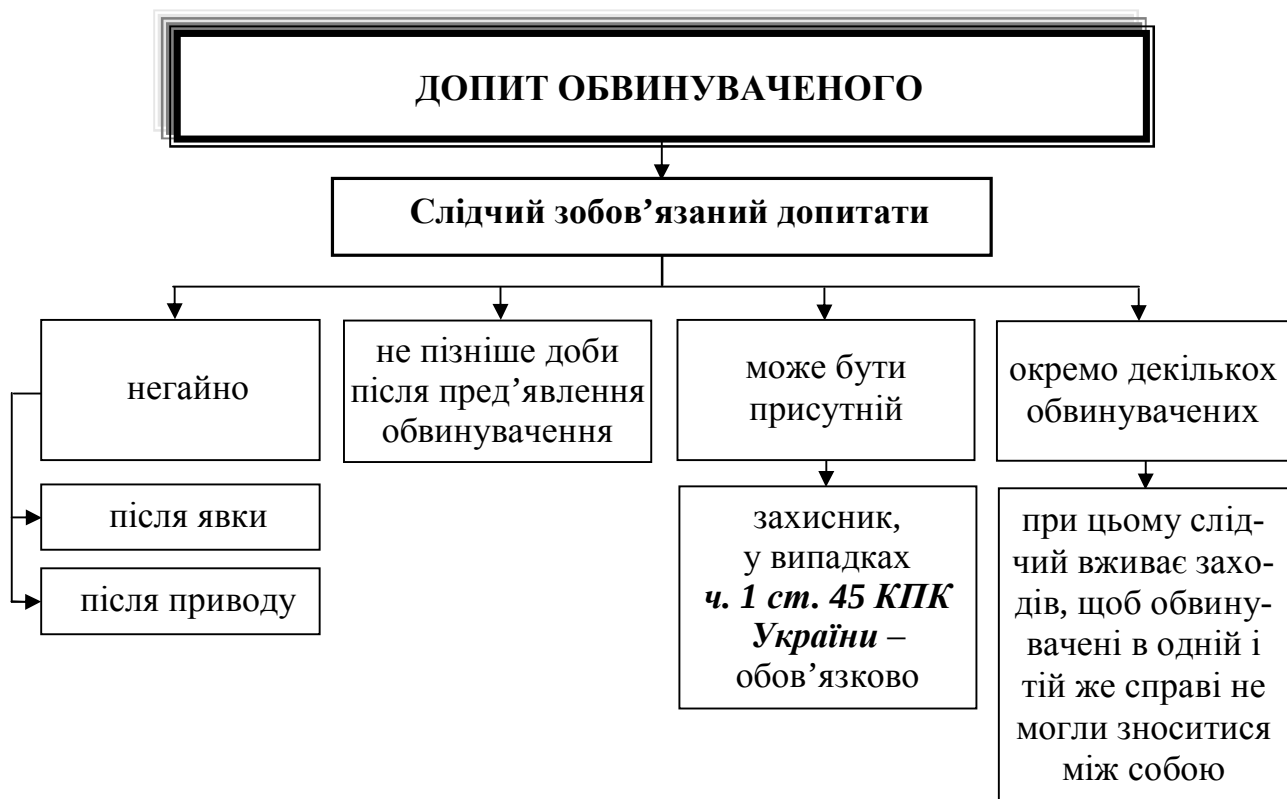

Схема 10.32

Схема 10.33

На початку допиту слідчий повинен запитати обвинуваченого, чи визнає він себе винуватим у пред'явленому обвинуваченні, після чого пропонує йому дати показання за суттю обвинувачення. Слідчий вислуховує показання обвинуваченого і в разі необхідності ставить йому запитання. Забороняється ставити запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї (навідні запитання)

Схема 10.34

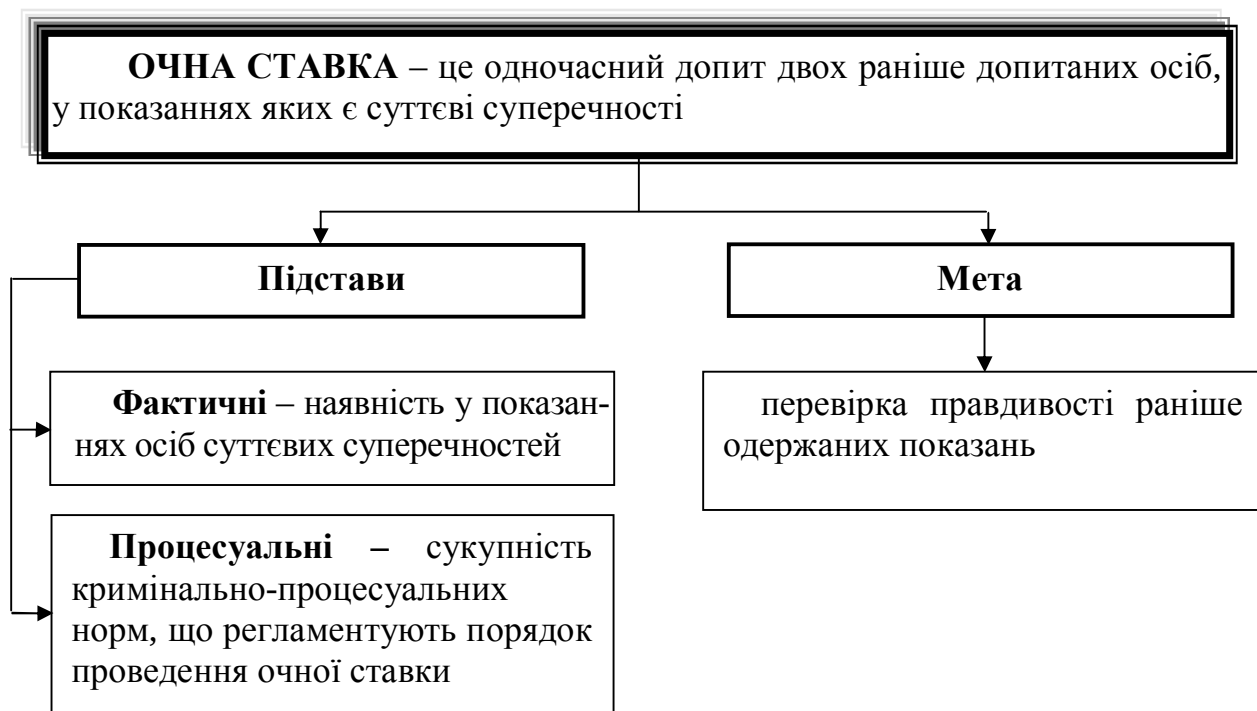

Схема 10.35

Схема 10.36

Схема 10.37

Схема 10.38

Схема 10.39

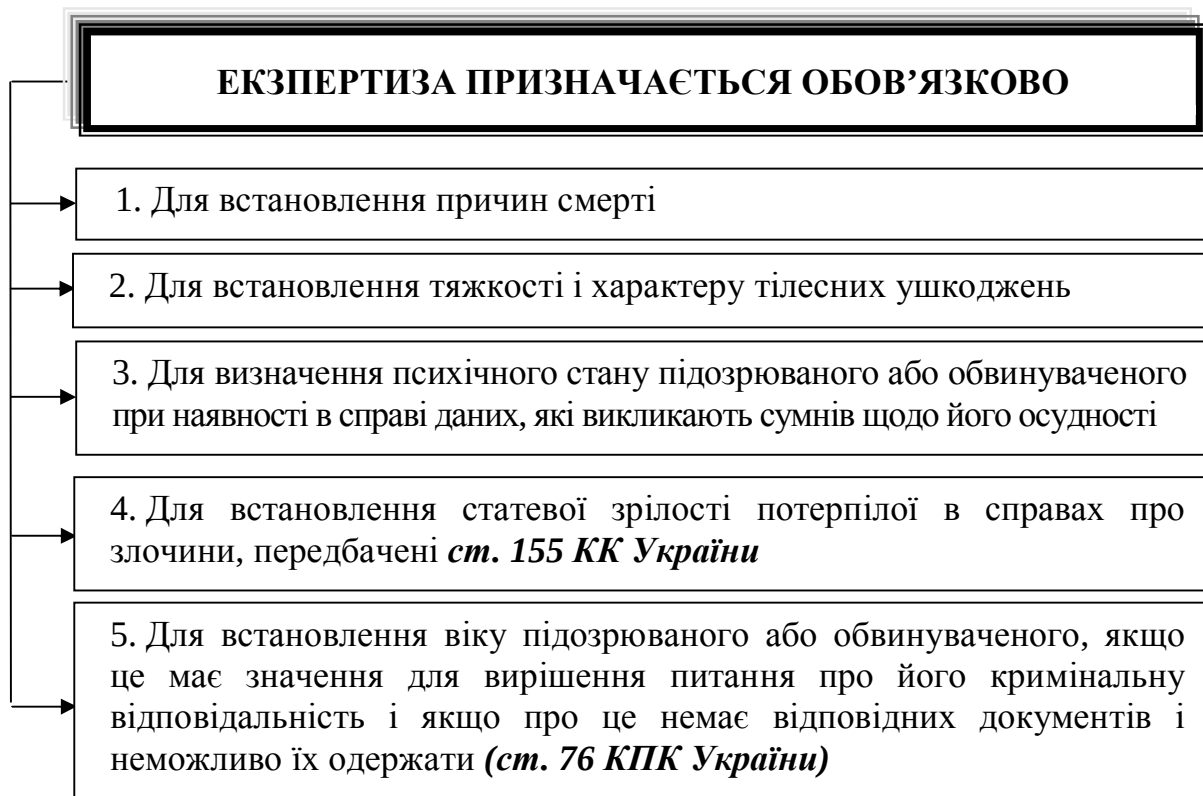

Схема 10.40

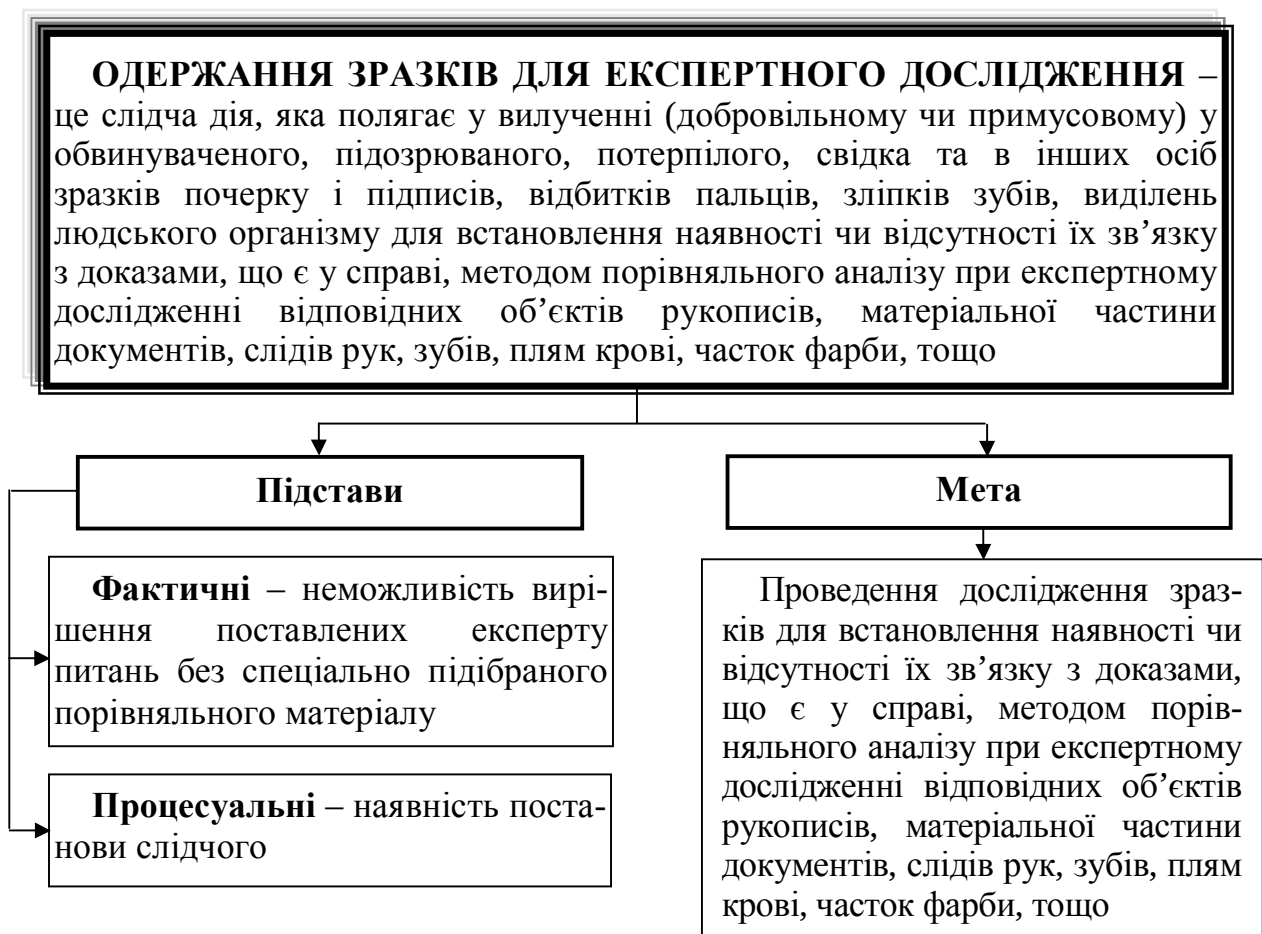

Схема 10.41

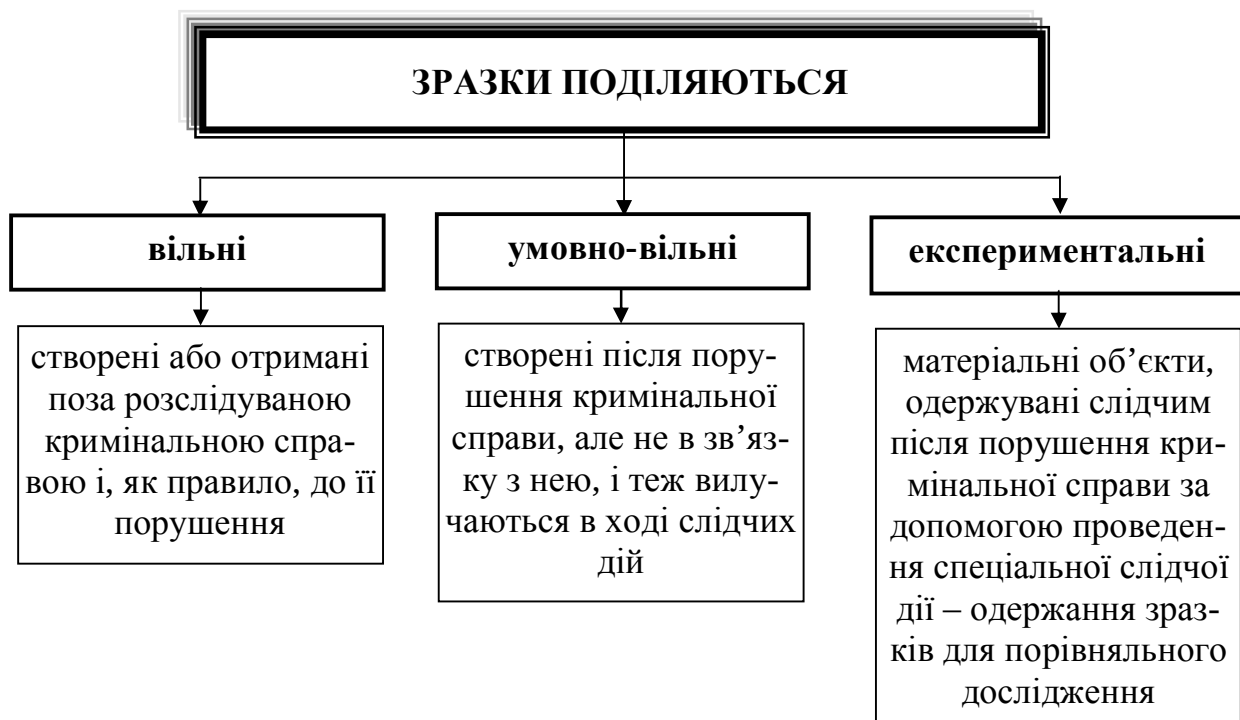

Схема 10.42

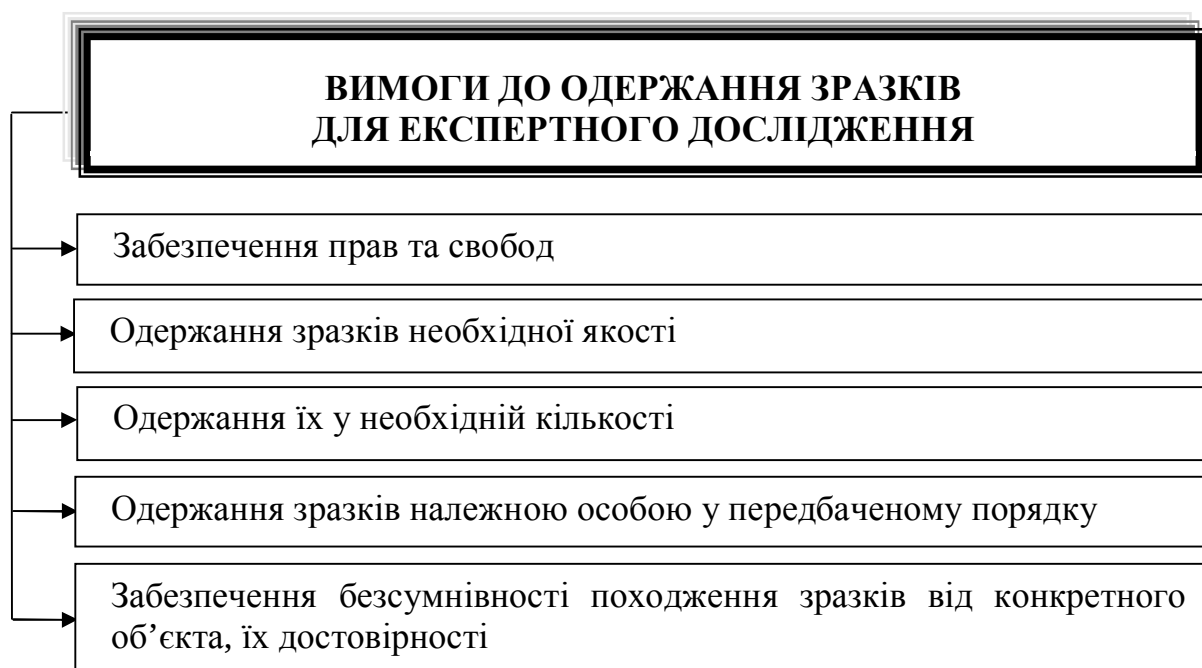

Схема 10.43

ВІДТВОРЕННЯ ОБСТАНОВКИ Й ОБСТАВИН ПОДІЇ – слідча дія, яка проводиться з метою перевірки й уточнення результатів допиту свідка, потерпілого, підозрюваного чи обвинуваченого або даних, одержаних при проведенні огляду та інших слідчих дій, слідчий може виїхати на місце й у присутності понятих, а в необхідних випадках – за участю спеціаліста, свідка, потерпілого і підозрюваного або обвинуваченого відтворити обстановку і умови, в яких ті чи інші події могли відбуватися насправді

Мета

перевірка й уточнення результатів допиту свідка, потерпілого, підозрюваного чи обвинуваченого або даних, одержаних при проведенні огляду та інших слідчих дій

Схема 10.44

**ВІДТВОРЕННЯ ОБСТАНОВКИ ТА ОБСТАВИН ПОДІЇ
ПРОВОДИТЬСЯ, ЩОБ ПЕРЕВІРИТИ:**

Відповідність показань будь-якого учасника процесу реальній обстановці місця події

Можливість бачити або чути будь-що за певних умов

Можливість існування певного явища, об'єктивну можливість події

Можливість здійснити ту чи іншу дію

Можливість виконати певні дії за відповідний проміжок часу

Як саме відбувалась певна подія

Наявність або відсутність певних професійних навичок

Механізм подій, що відбулися та механізм слідоутворення

Місцезнаходження та дислокацію слідів злочину

Схема 10.45

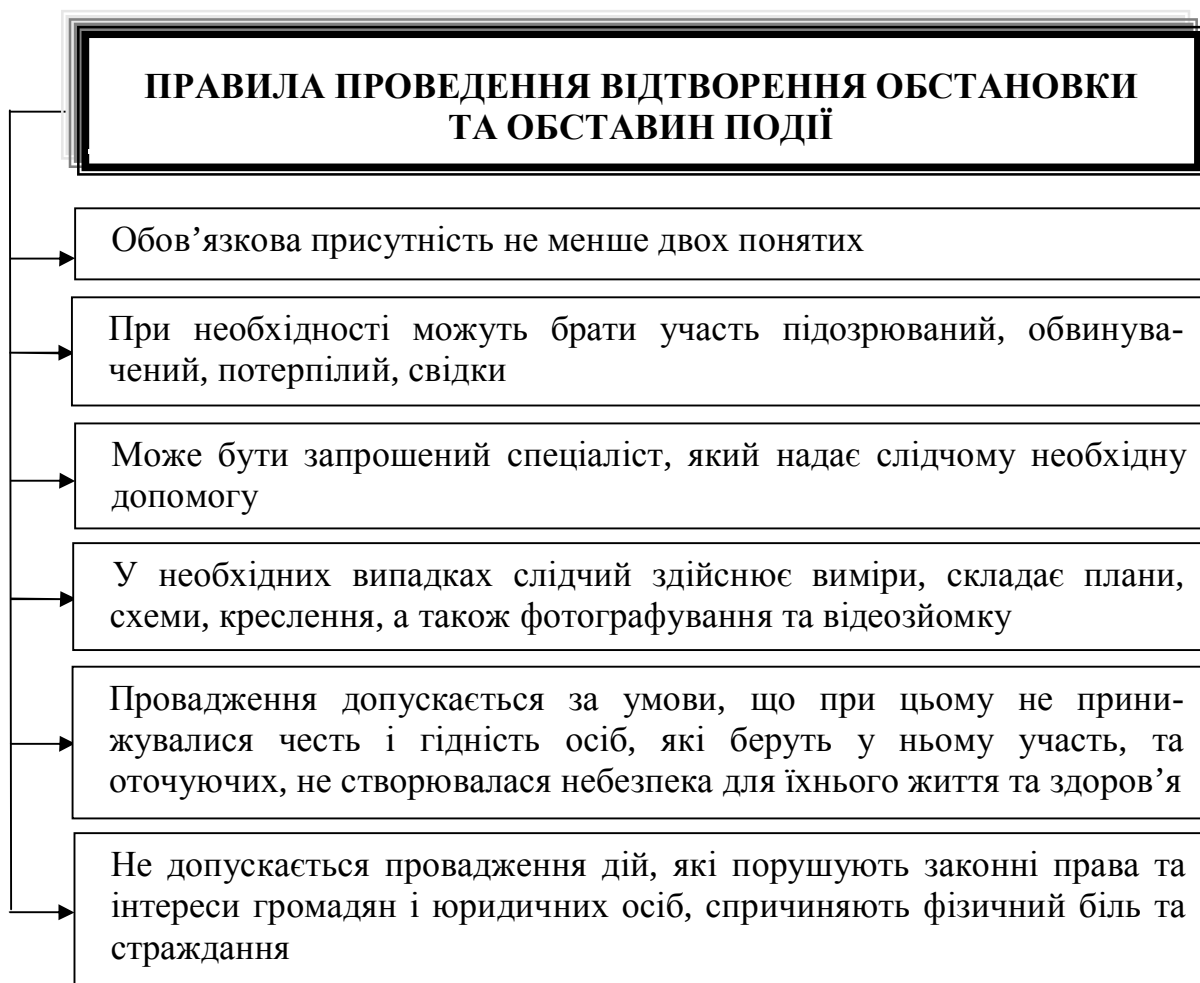

Схема 10.46

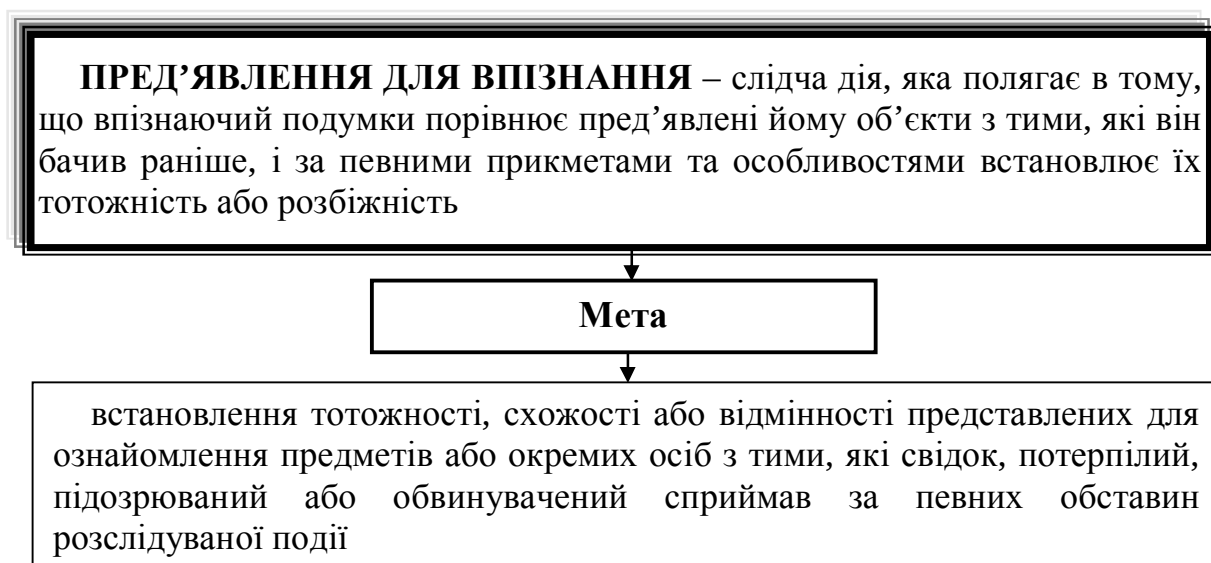

Схема 10.47

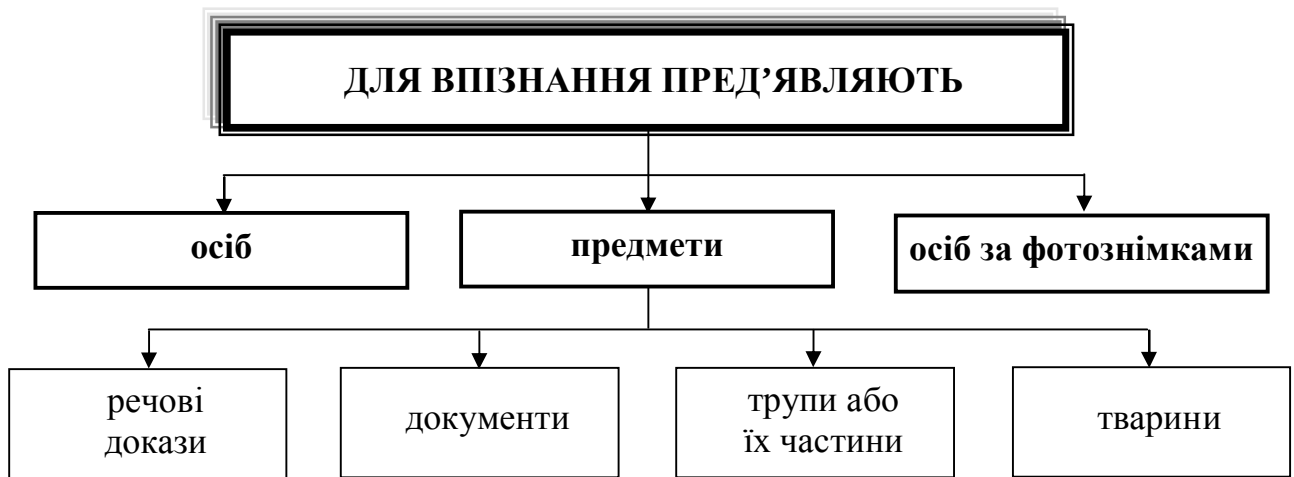

Схема 10.48

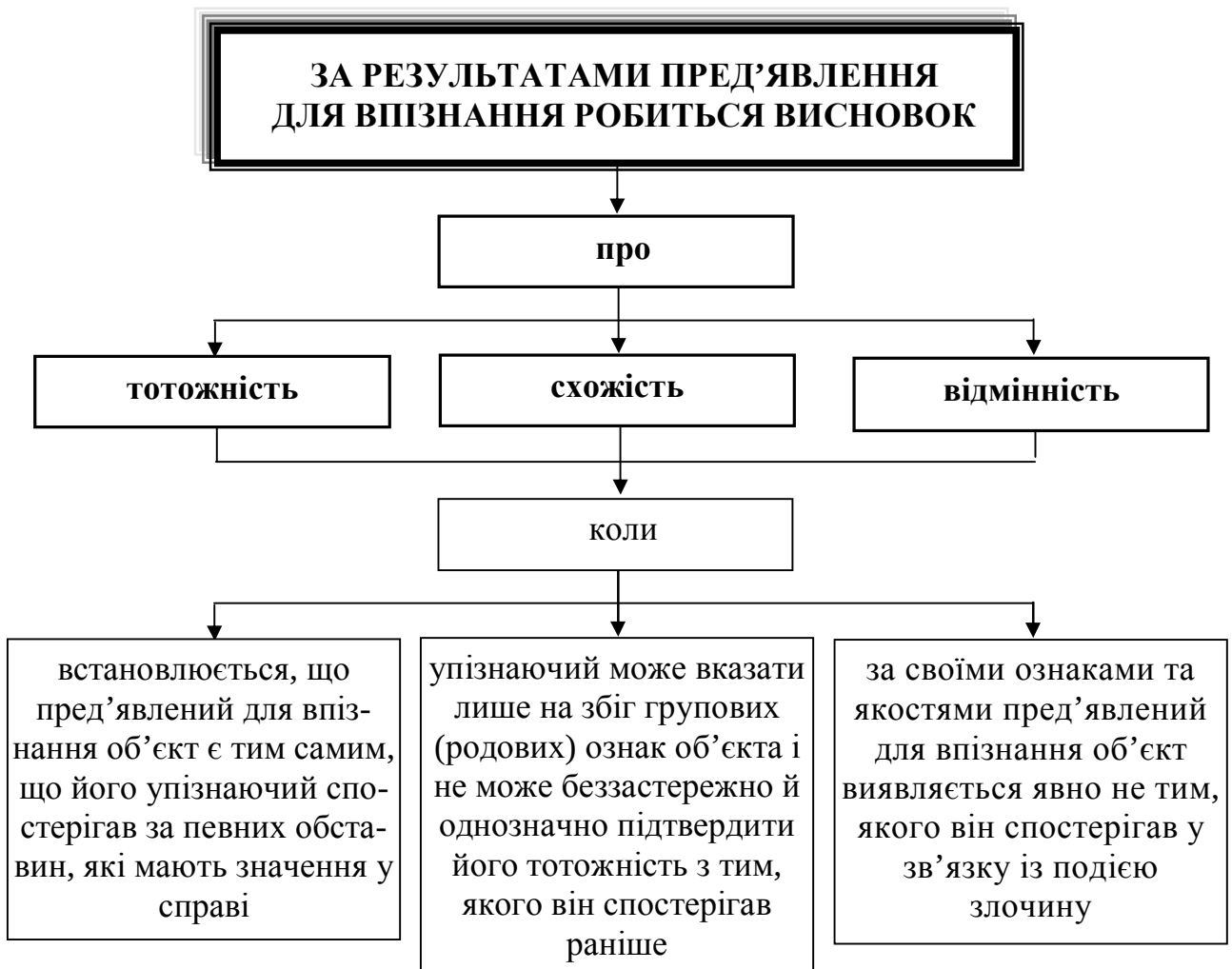

Схема 10.49

Схема 10.50

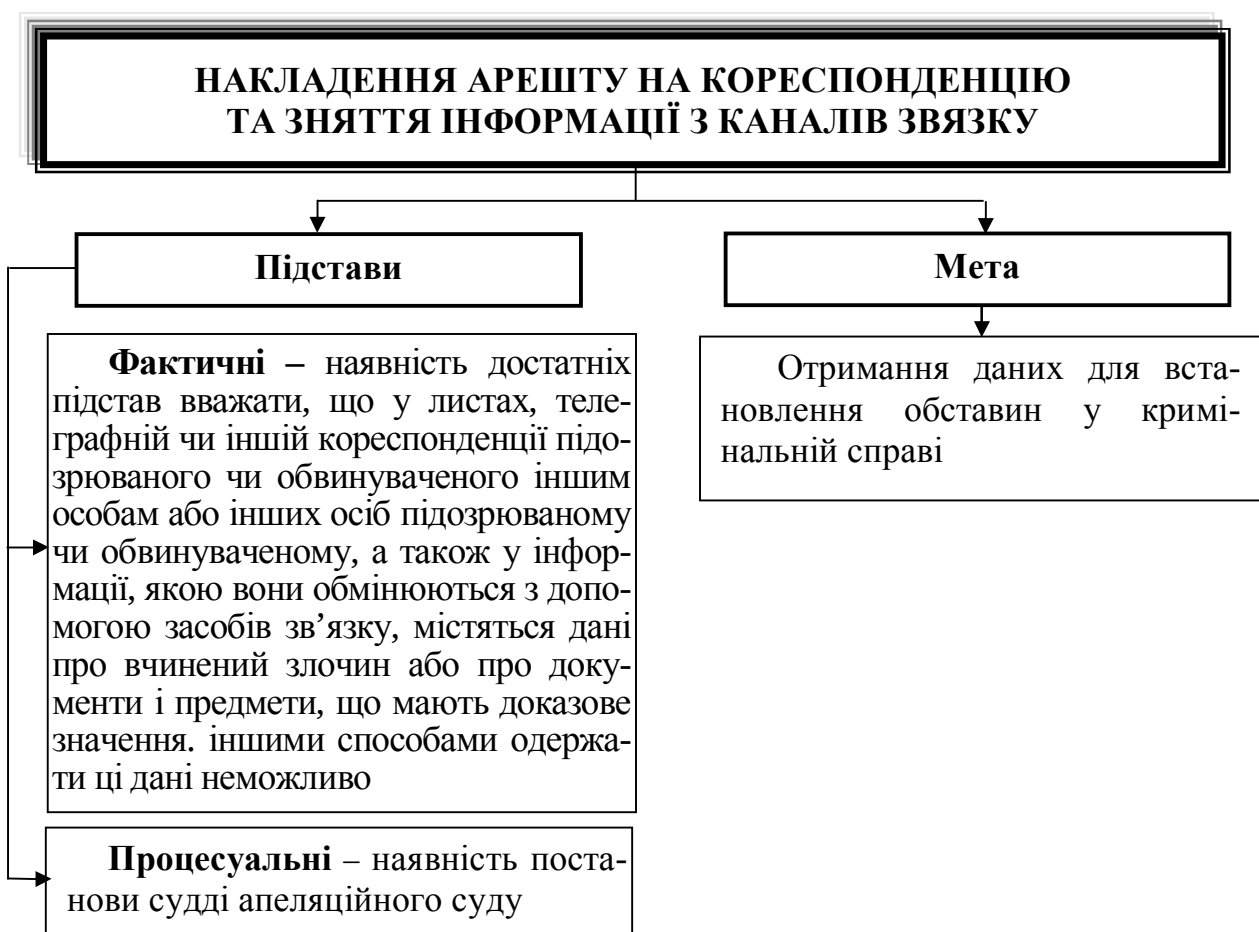

Схема 10.51

ПОРЯДОК НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА КОРЕСПОНДЕНЦІЮ ТА ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З КАНАЛІВ ЗВ'ЯЗКУ СЛІДЧИМ

1. Отримати дані, які свідчать про достатність підстав вважати, що у листах, телеграфній та іншій кореспонденції підозрюваного чи обвинуваченого міститься інформація про вчинений злочин або про документи і предмети, що мають доказове значення

2. Скласти подання та погодити його з прокурором

3. Звернутись із поданням до голови апеляційного суду за місцем провадження досудового слідства про накладення арешту на кореспонденцію чи зняття інформації з каналів зв'язку

4. Голова суду чи його заступник розглядають подання, вивчають матеріали справи, при необхідності вислуховують слідчого, а також думку прокурора, після чого виносять постанову про накладення арешту на кореспонденцію чи зняття інформації з каналів зв'язку або про відмову

Схема 10.52

У ПОСТАНОВІ ПРО НАКЛАДЕННЯ АРЕШТУ НА КОРЕСПОНДЕНЦІЮ ЗАЗНАЧАЮТЬСЯ

Кримінальна справа і підстави, на яких буде проводитись ця слідча дія

Прізвище, ім'я та по батькові особи, кореспонденція якої має затримуватися

Точна адреса цієї особи, види поштово-телеграфних відправлень, на які накладається арешт

Термін, протягом якого зберігається арешт

Назва установи зв'язку, на яку покладається обов'язок затримувати кореспонденцію і повідомляти про це слідчого

Схема 10.53

Контрольні запитання:

1. Назвіть слідчі дії, передбачені КПК України.
2. Для провадження яких слідчих дій законом передбачено винесення постанови?
3. Які слідчі дії провадяться при обов'язковій участі понятих?
4. Хто не може бути понятим?
5. Які загальні обов'язкові реквізити протоколу слідчої дії?
6. Які відомості є предметом показань потерпілого?
7. Які відомості є предметом показань свідка?
8. Які відомості є предметом показань підозрюваного?
9. Назвіть види обшуку, передбачені КПК України.
10. У яких випадках особистий обшук може бути проведений без постанови?
11. Який строк затримання особи за підозрою у вчиненні злочину та чи може він бути продовжений?
12. Протягом якого строку після затримання підозрюваний повинен бути допитаний?
13. У яких випадках участь у справі захисника є обов'язковою?
14. Що є речовими доказами в кримінальному процесі?
15. Які передумови приєднання до справи якого-небудь предмета як речового доказу?
16. У якій кількості пред'являються предмети й особи для впізнання?
17. Що є передумовою провадження пред'явлення для впізнання?
18. За якої умови допускається провадження відтворення обстановки й обставин події?
19. У яких випадках слідчий призначає експертизу?
20. Назвіть випадки обов'язкового призначення експертизи.
21. Які відомості зазначаються в постанові про призначення експертизи?
22. Назвіть права обвинуваченого (підозрюваного) при призначенні та проведенні експертизи.

Тема 11

ПРИТЯГНЕННЯ ЯК ОБВИНУВАЧЕНОГО

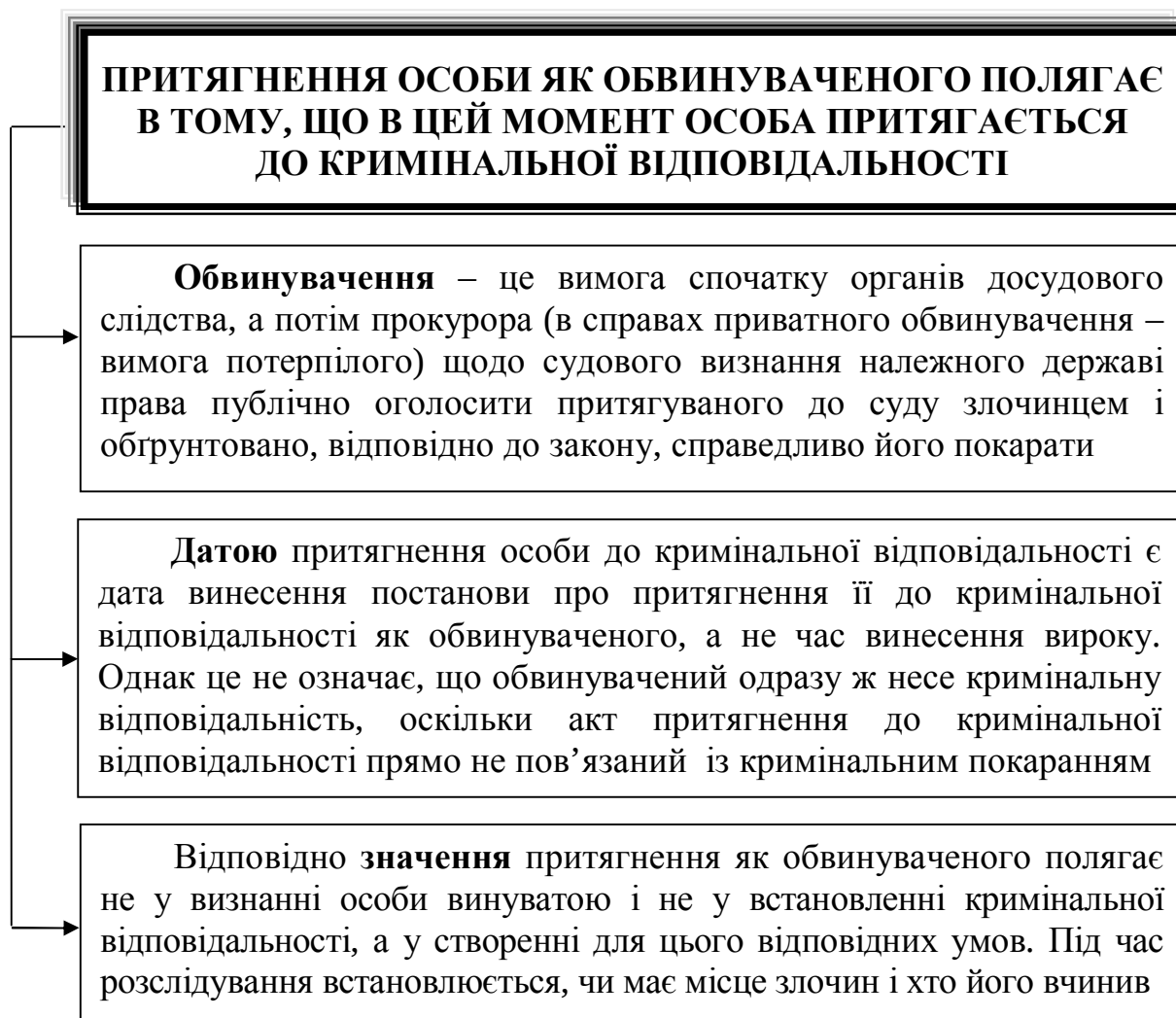

Схема 11.1

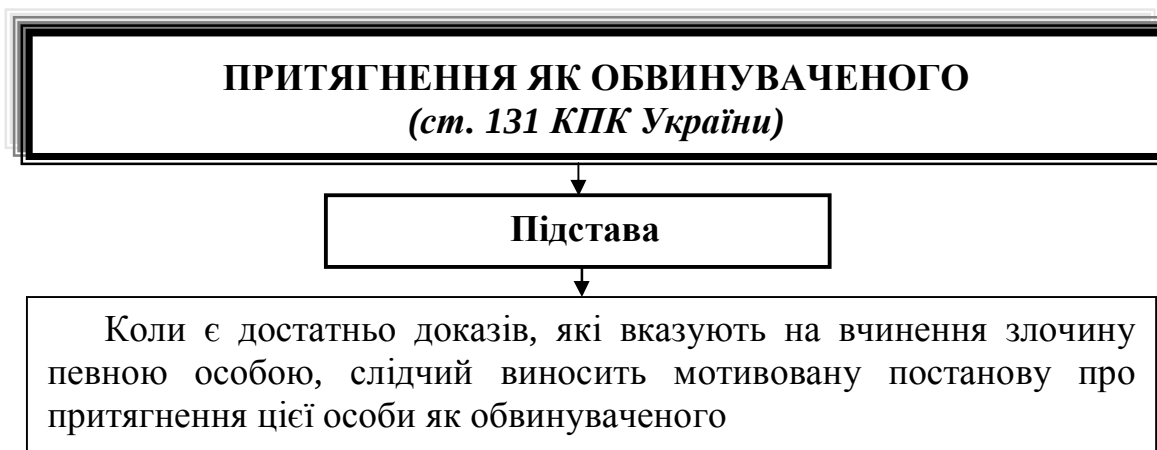

Схема 11.2

Схема 11.3

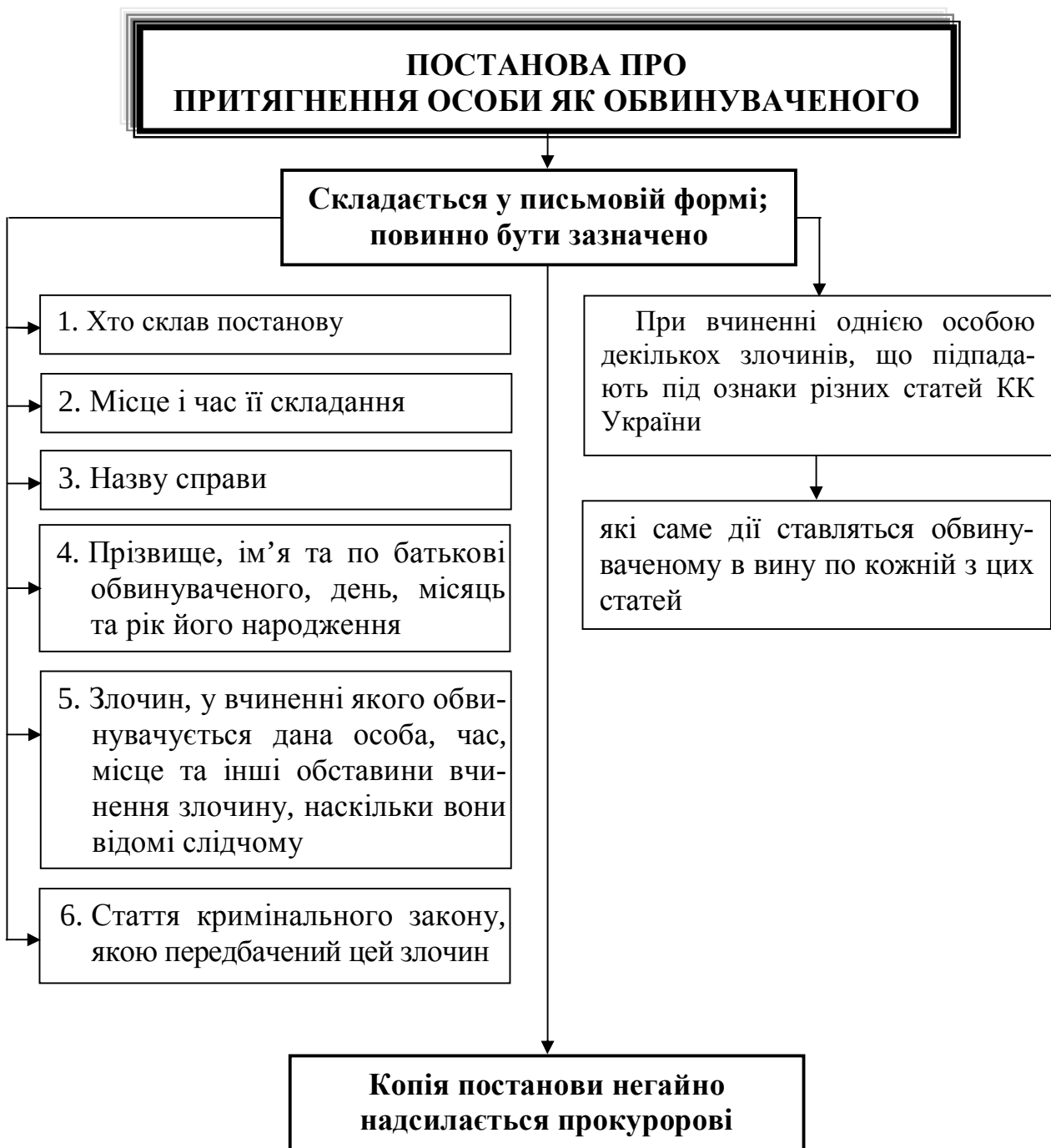

Схема 11.4

Схема 11.5

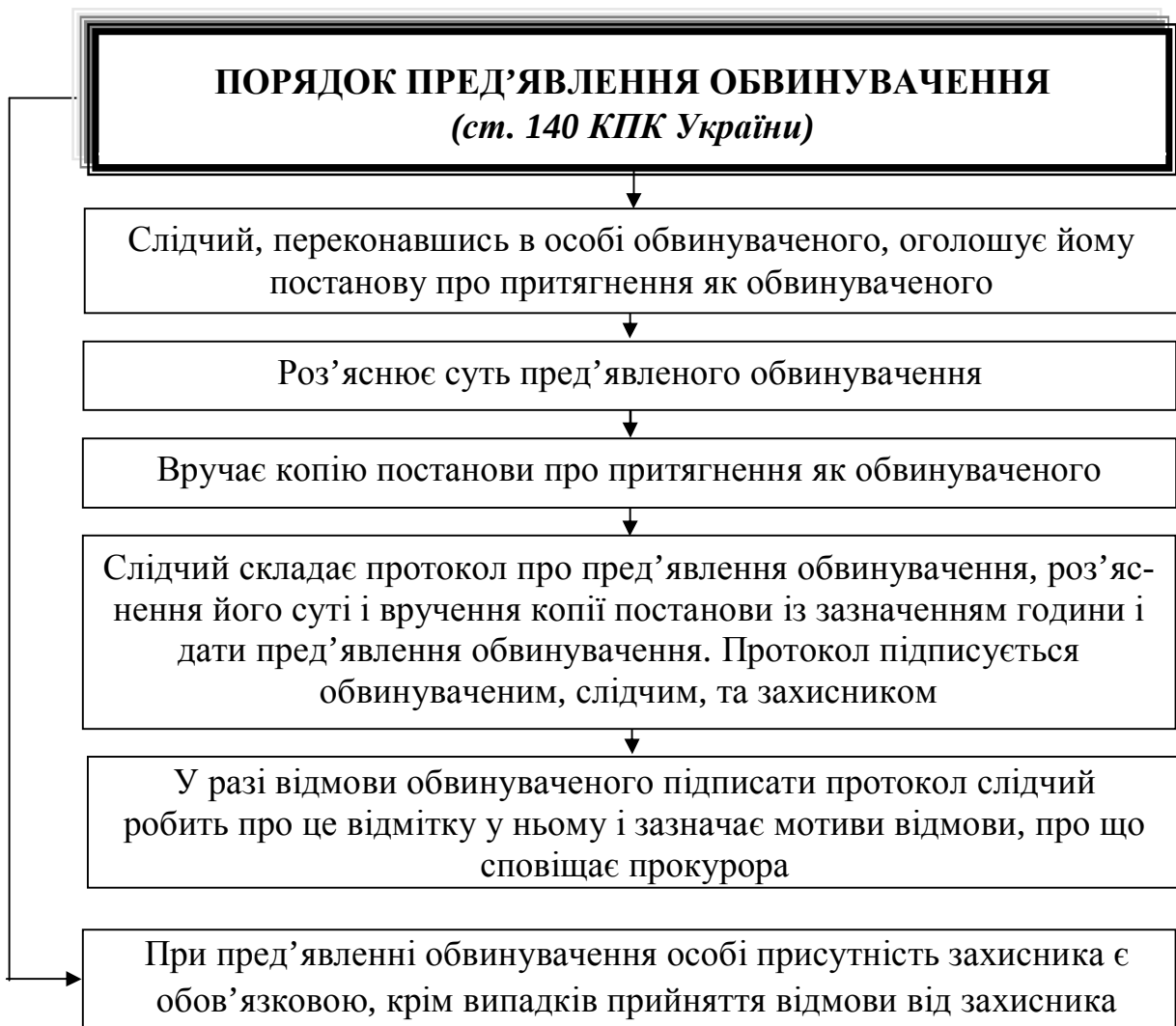

Схема 11.6

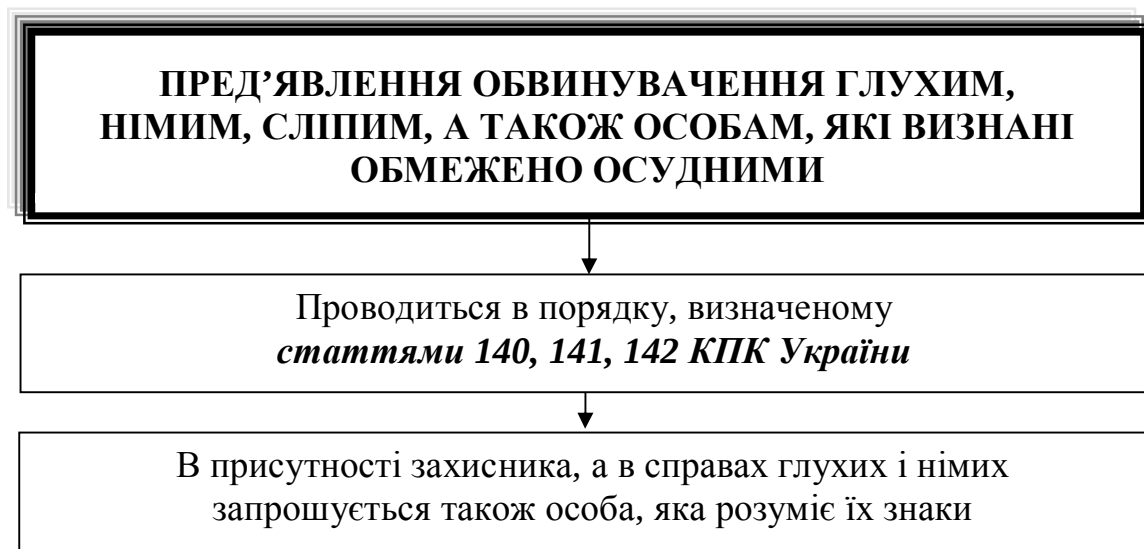

Схема 11.7

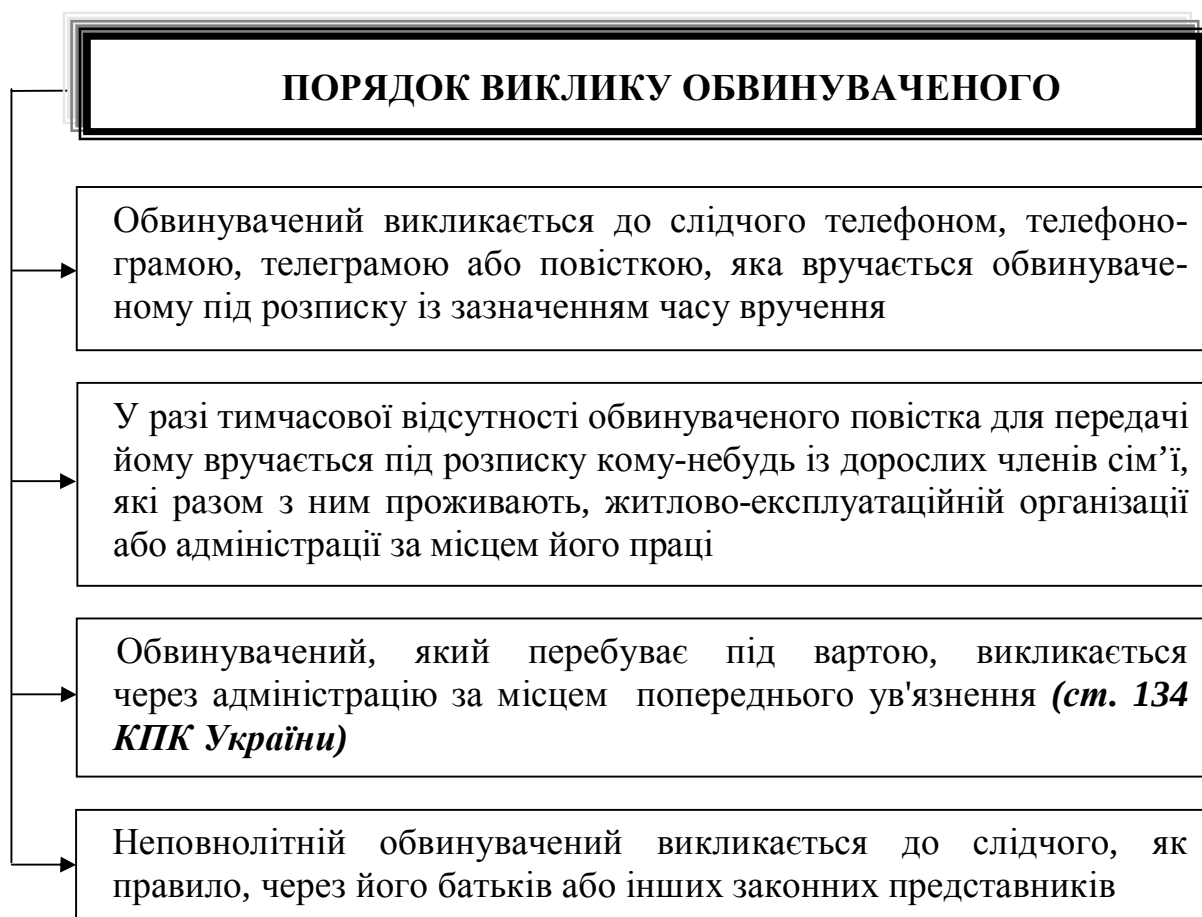

Схема 11.8

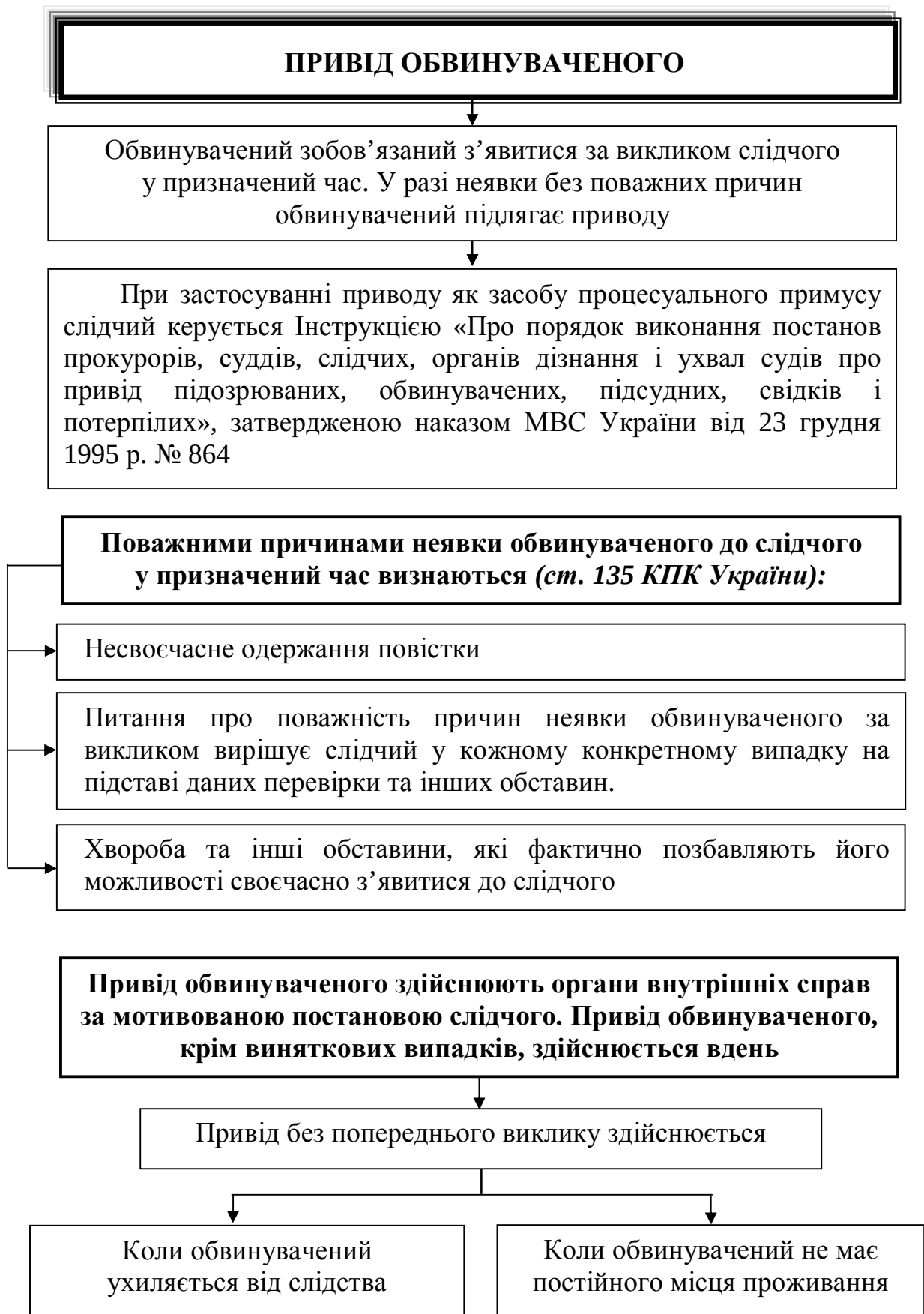

Схема 11.9

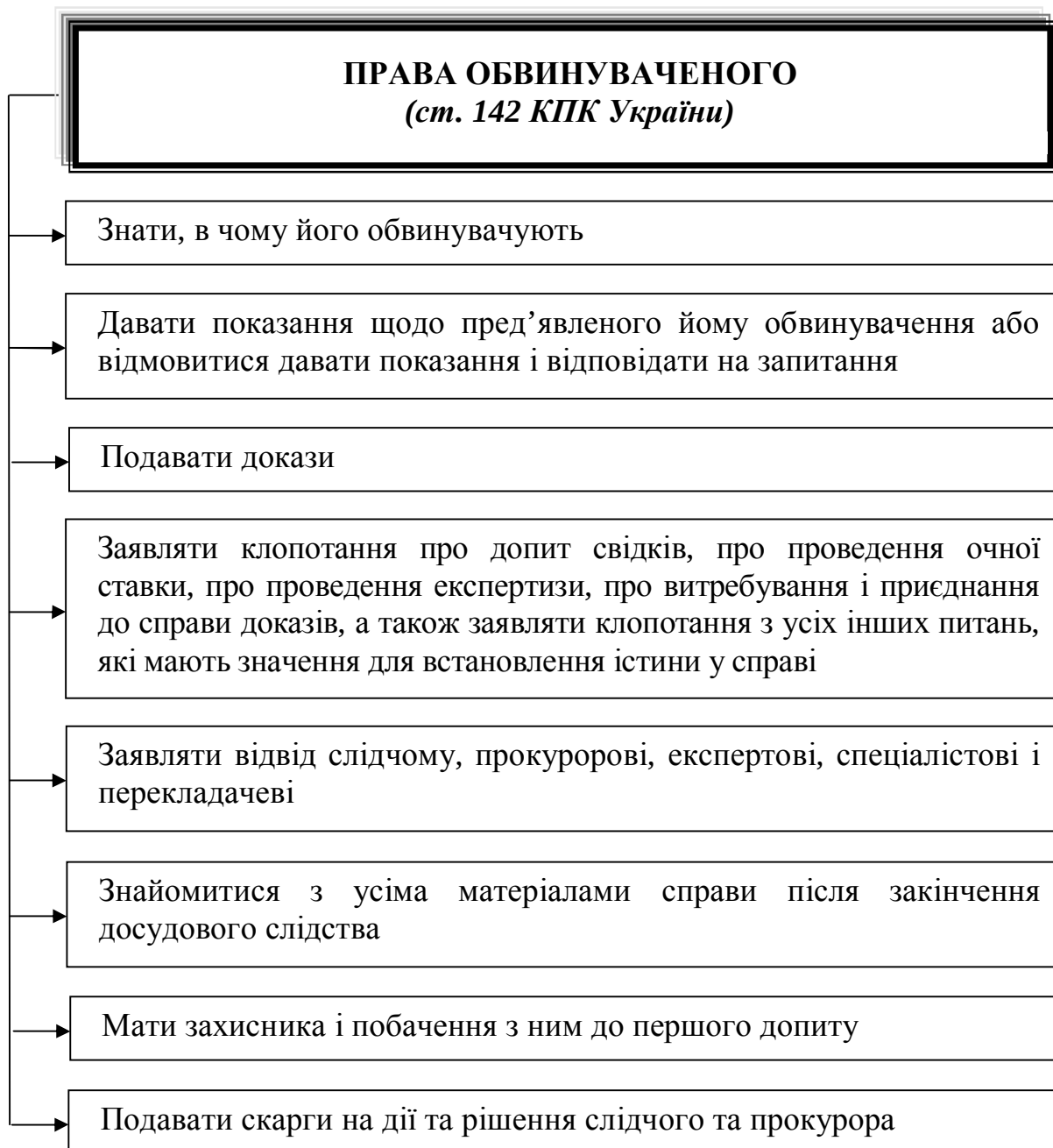

Схема 11.10

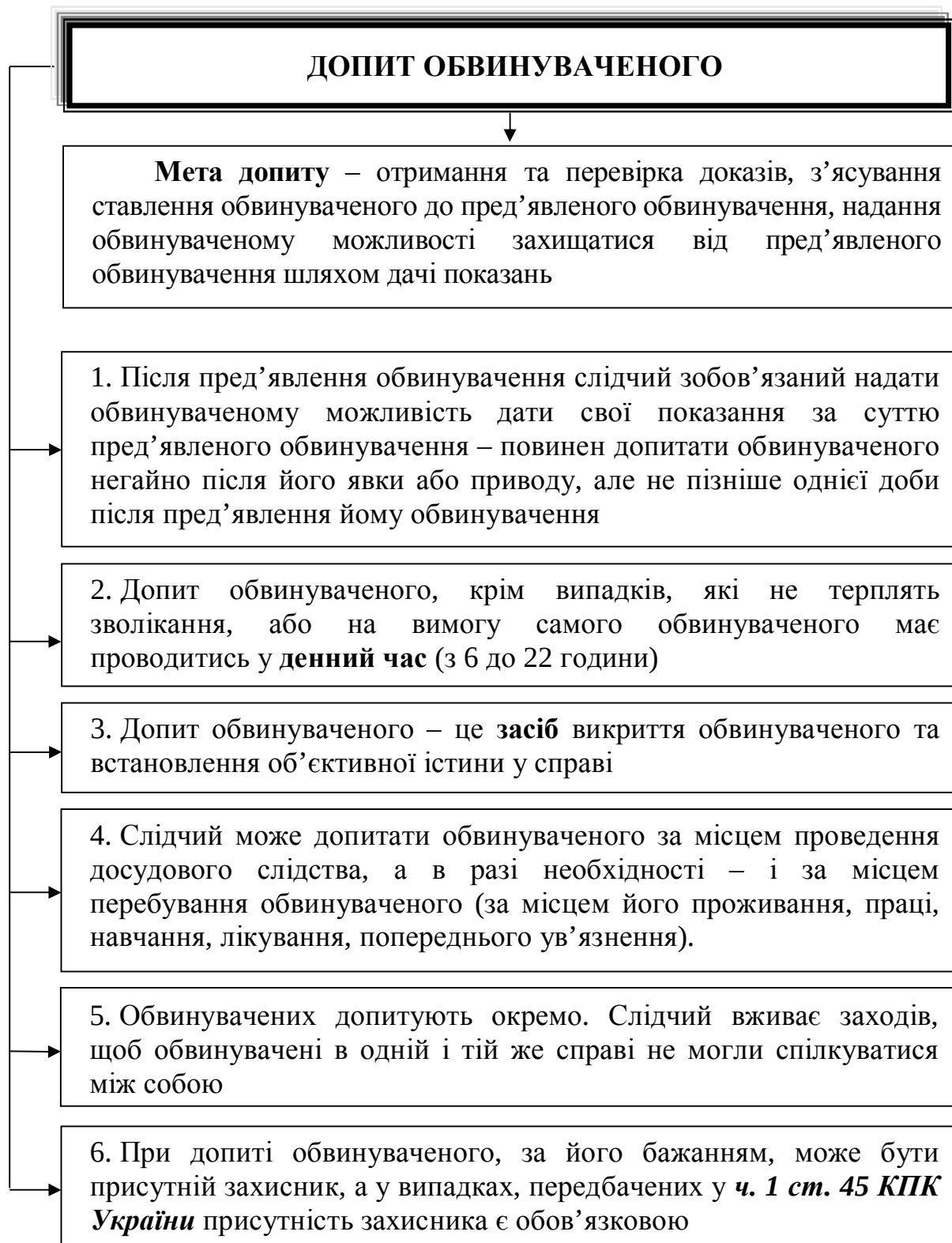

Схема 11.11

ПОРЯДОК ДОПИТУ ОБВИНУВАЧЕНОГО ТА СКЛАДАННЯ ПРОТОКОЛУ

На початку допиту слідчий повинен запитати обвинуваченого, чи визнає він себе винним у пред'явленому обвинуваченні, якщо визнає, то повністю чи частково

Слідчий пропонує дати обвинуваченому показання щодо суті обвинувачення, а також про всі інші обставини, які мають значення для даної справи

Слідчий вислуховує показання обвинуваченого і в разі необхідності ставить йому запитання. Забороняється ставити запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї (навідні питання)

Питання можуть поставити також присутні на допиті прокурор, начальник слідчого підрозділу, старший слідчий групи, а також захисник, законний представник обвинуваченого. Питання захисника та законного представника обвинуваченого слідчий може відвести, але зобов'язаний їх занести до протоколу допиту обвинуваченого

По закінченні допиту слідчий пред'являє протокол обвинуваченому для прочитання. На прохання обвинуваченого його може прочитати йому слідчий, про що зазначається у протоколі. Обвинувачений має право вимагати доповнення протоколу і внесення до нього поправок. Ці доповнення і поправки підлягають обов'язковому занесенню до протоколу

Протокол підписують обвинувачений і слідчий. Якщо протокол написано на декількох сторінках, обвинувачений підписує кожну сторінку окремо. Якщо в допиті обвинуваченого брали участь прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, захисник або інші особи, вони також підписують протокол

На прохання обвинуваченого йому надається можливість написати свої показання власноручно, про що зазначається у протоколі допиту. Слідчий, ознайомившись із письмовими показаннями обвинуваченого, може поставити йому додаткові запитання, які разом з відповідями на них заносяться до протоколу

Схема 11.12

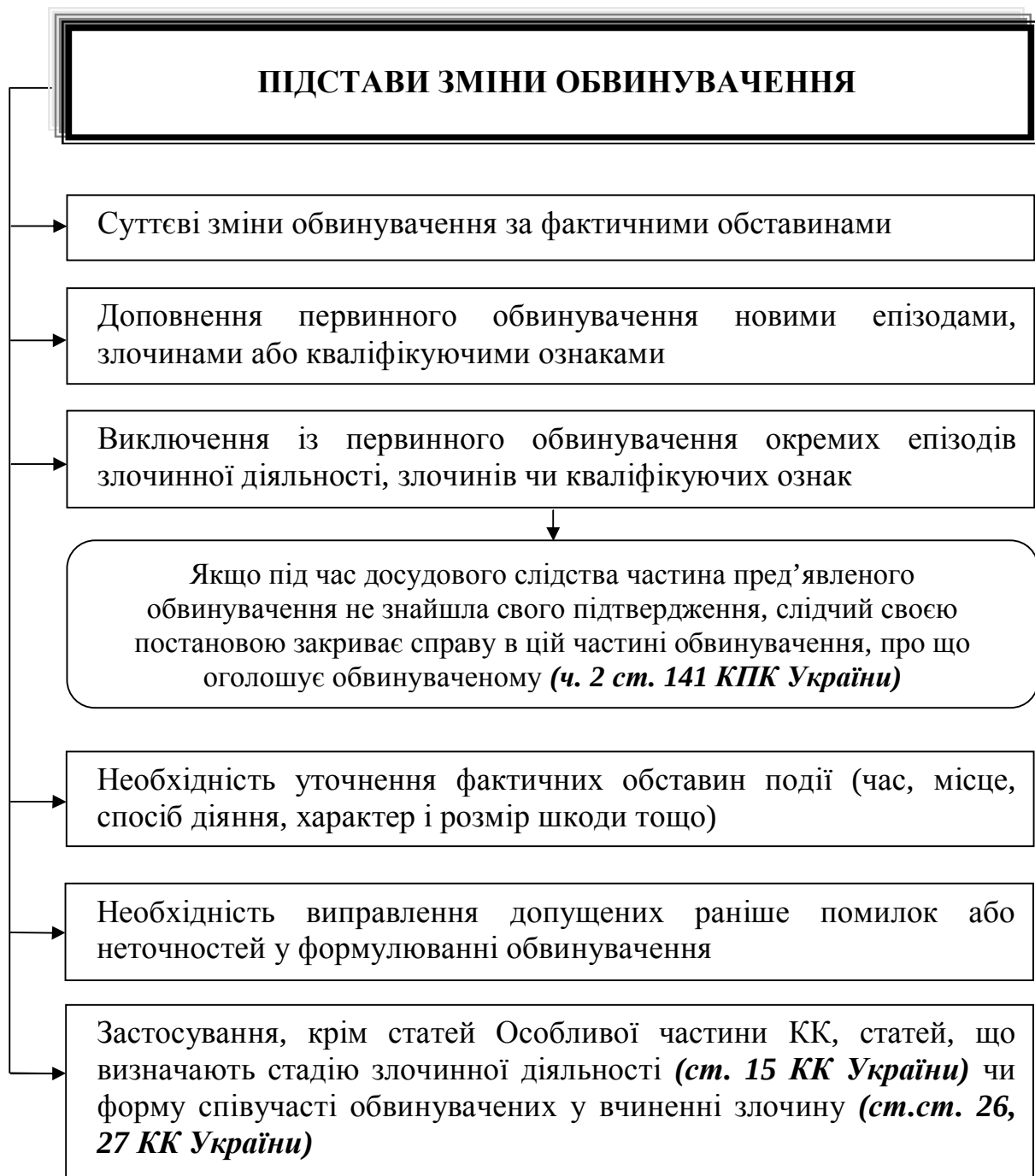

Схема 11.13

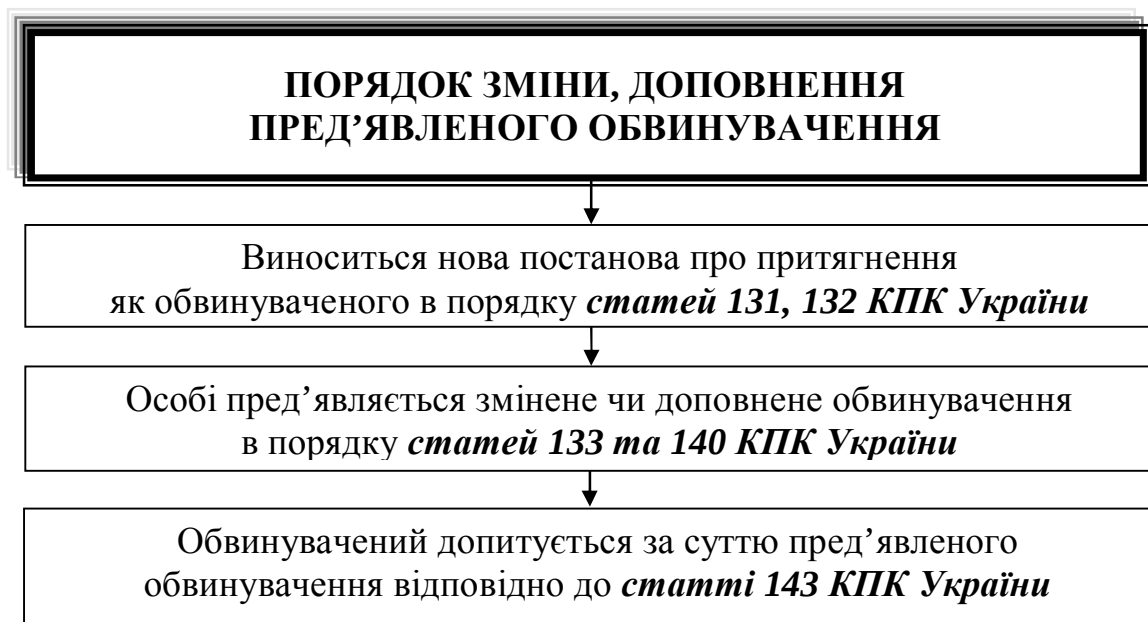

Схема 11.14

Схема 11.15

Контрольні запитання

1. Що є підставою притягнення особи як обвинуваченого?
2. Що означає «Законність постанови про притягнення як обвинуваченого»?
3. Що означає «Обґрунтованість постанови про притягнення як обвинуваченого»?
4. Що означає «Мотивованість постанови про притягнення як обвинуваченого»?
5. Назвіть обов'язкові реквізити постанови про притягнення як обвинуваченого.
6. Скільки постанов про притягнення як обвинуваченого винесе слідчий у випадку, якщо злочин вчинено групою з восьми осіб?
7. Скільки постанов про притягнення як обвинуваченого винесе слідчий у разі, якщо однією особою вчинено п'ять злочинів?
8. Протягом якого строку повинно бути пред'явлено обвинувачення?
9. Які обставини визнаються поважними причинами неявки обвинуваченого до слідчого у призначений строк?
10. Який порядок пред'явлення обвинувачення встановлено законом?
11. Протягом якого строку повинно бути пред'явлено обвинувачення підозрюваному при застосуванні щодо нього запобіжного заходу?
12. Які мають бути дії слідчого в разі, якщо обвинувачений відмовляється поставити підпис у протоколі про пред'явлення обвинувачення та вручення копії постанови?
13. Коли обвинувачення, пред'явлене особі, може бути змінено та доповнено?
14. Назвіть права обвинуваченого на досудовому слідстві.
15. Протягом якого строку обвинувачений повинен бути допитаний?
16. Які запитання забороняється ставити обвинуваченому під час допиту?

Тема 12

ЗУПИНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Зупинення досудового розслідування – це вимушене тимчасове припинення слідчим чи органом дізнання процесуальної діяльності у кримінальній справі, викликана наявністю у справі обставин, які перешкоджають подальшому провадженню і закінченню досудового розслідування

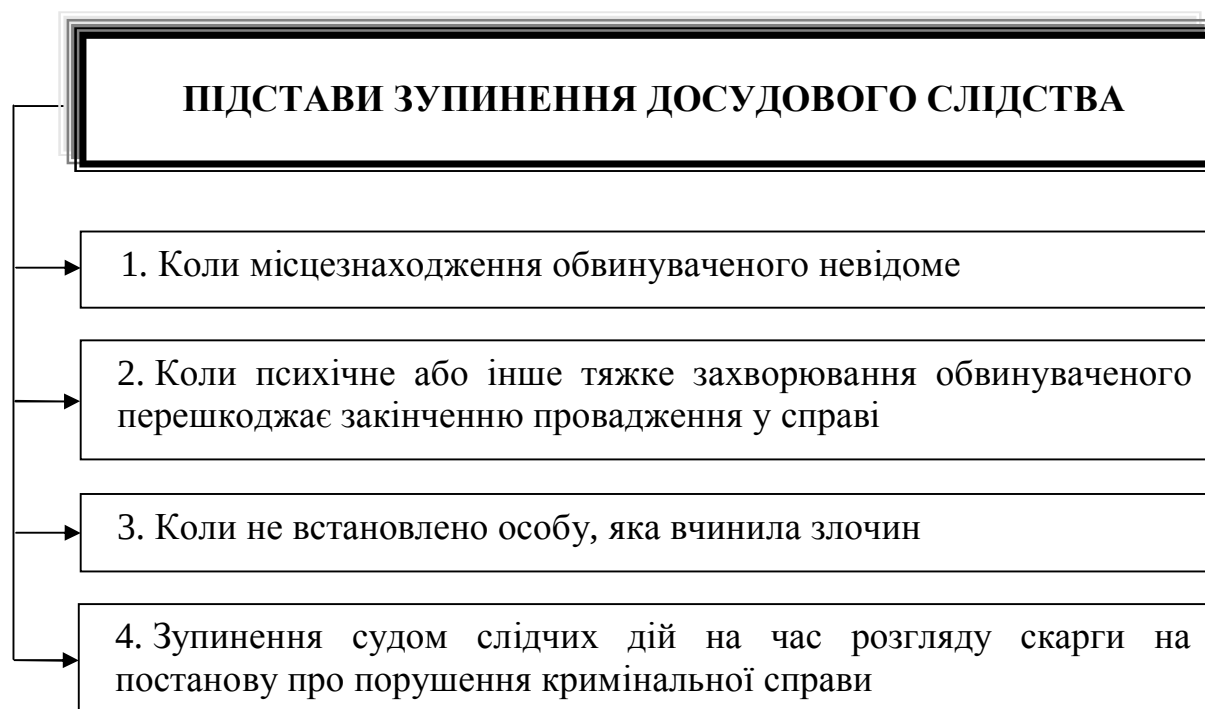

Схема 12.1

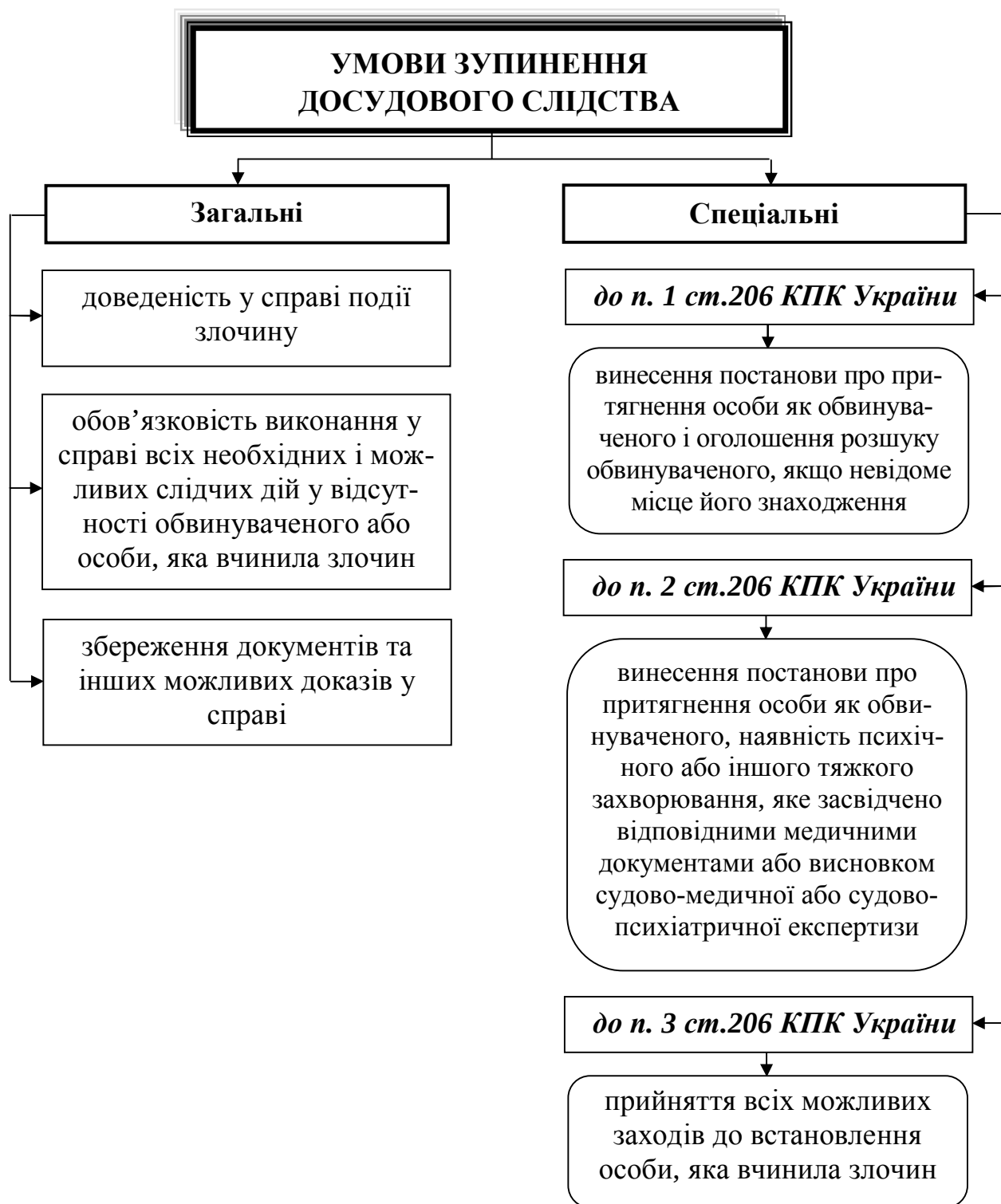

Схема 12.2

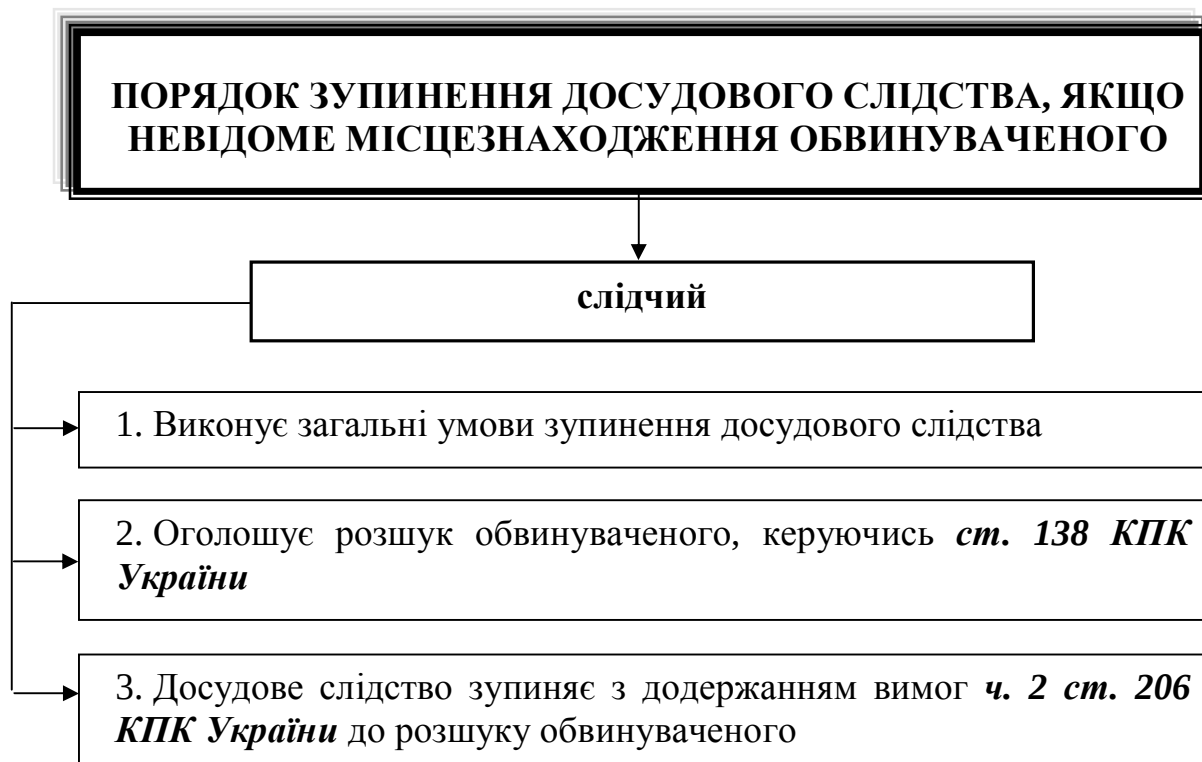
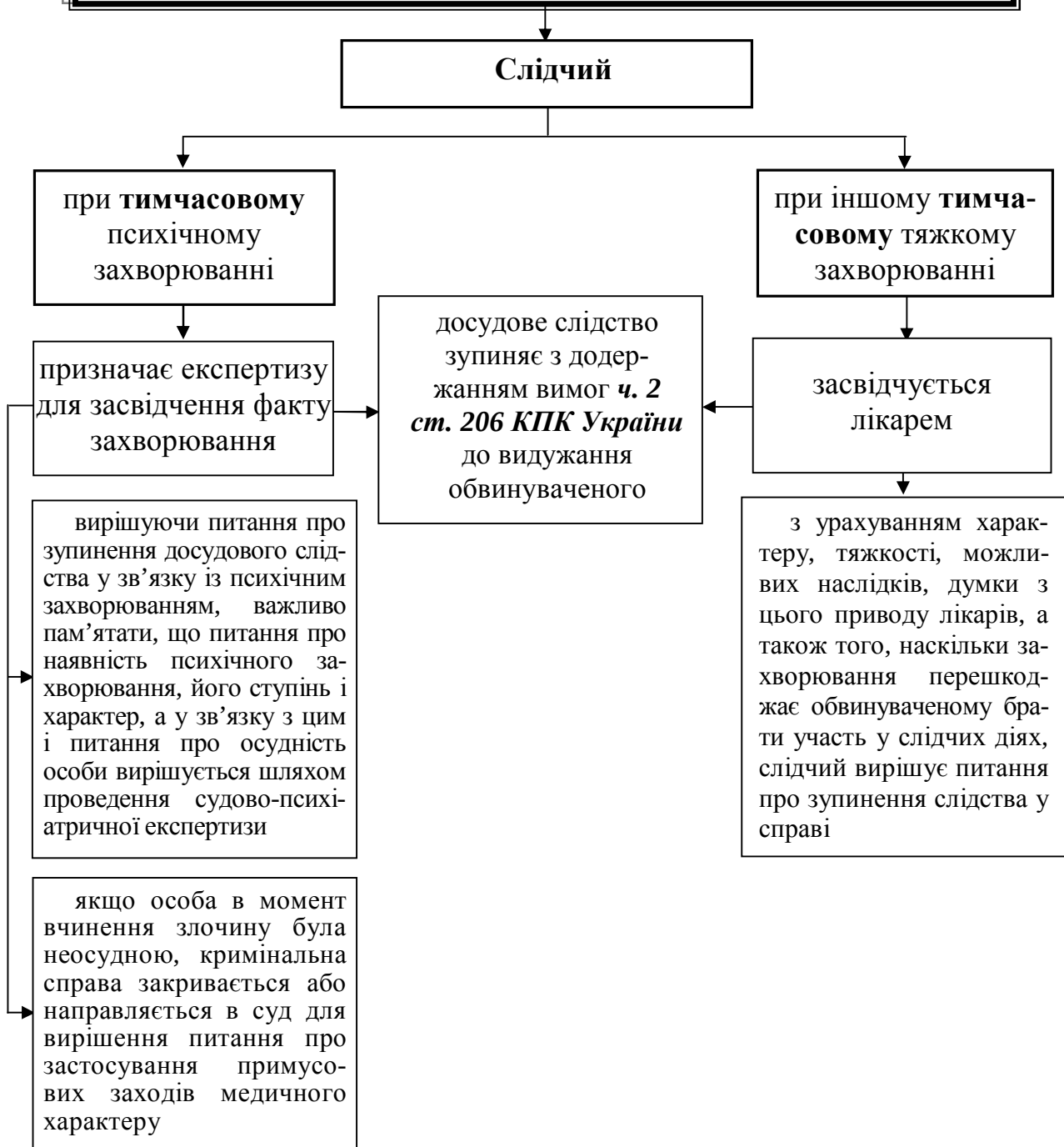

Схема 12.3

ПОРЯДОК ЗУПИНЕННЯ СЛІДСТВА ПРИ ТИМЧАСОВОМУ ТЯЖКОМУ ЗАХВОРЮВАННІ ОБВИНУВАЧЕНОГО

Якщо обвинувачений перебуває у слідчому ізоляторі і захворів, то слідчий повинен порушити клопотання про продовження строку слідства й тримання обвинуваченого під вартою або вирішити питання про зміну запобіжного заходу

Схема 12.4

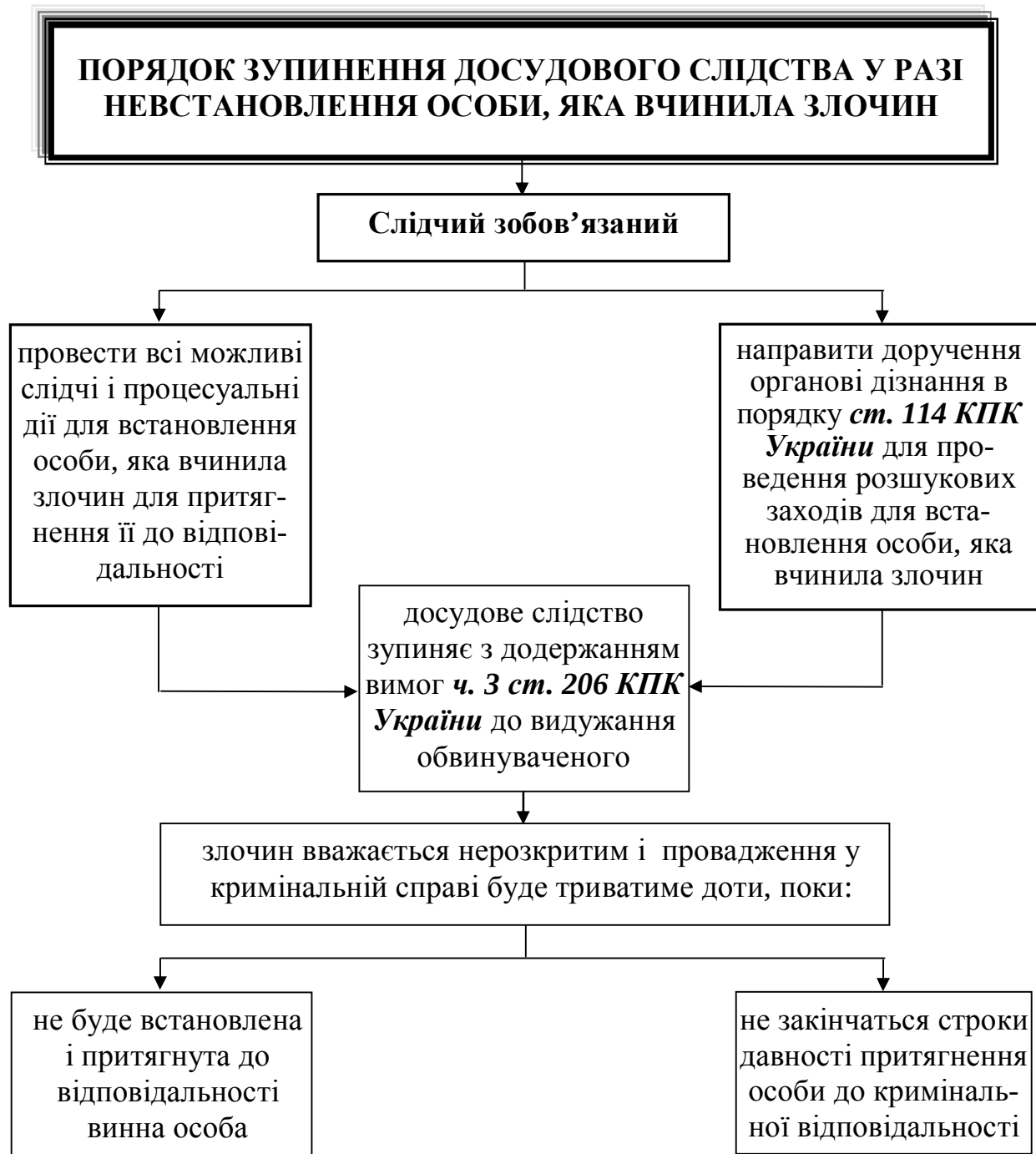

Схема 12.5

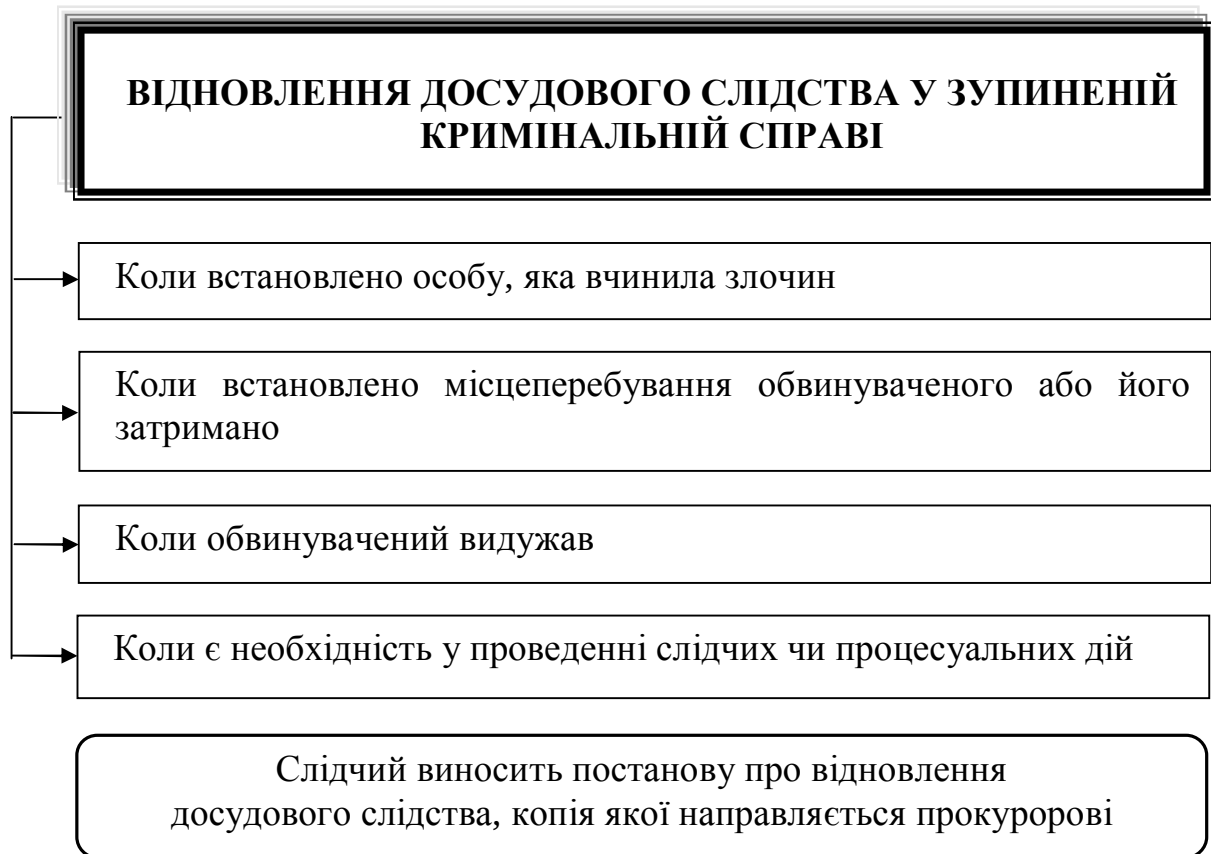

Схема 12.6

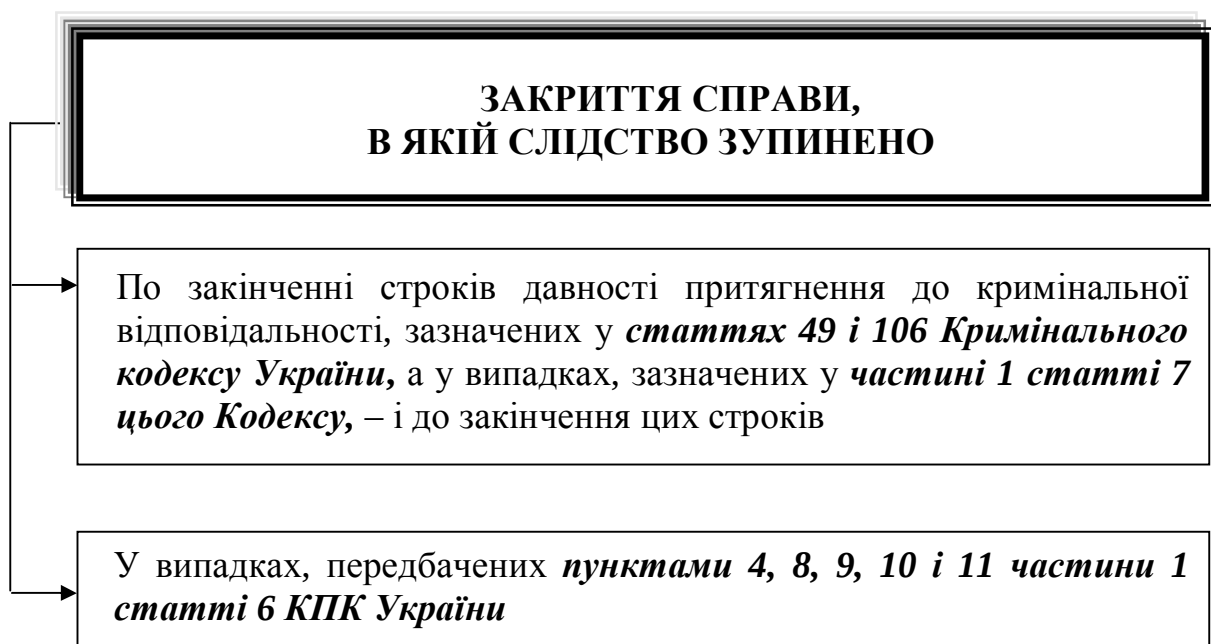

Схема 12.7

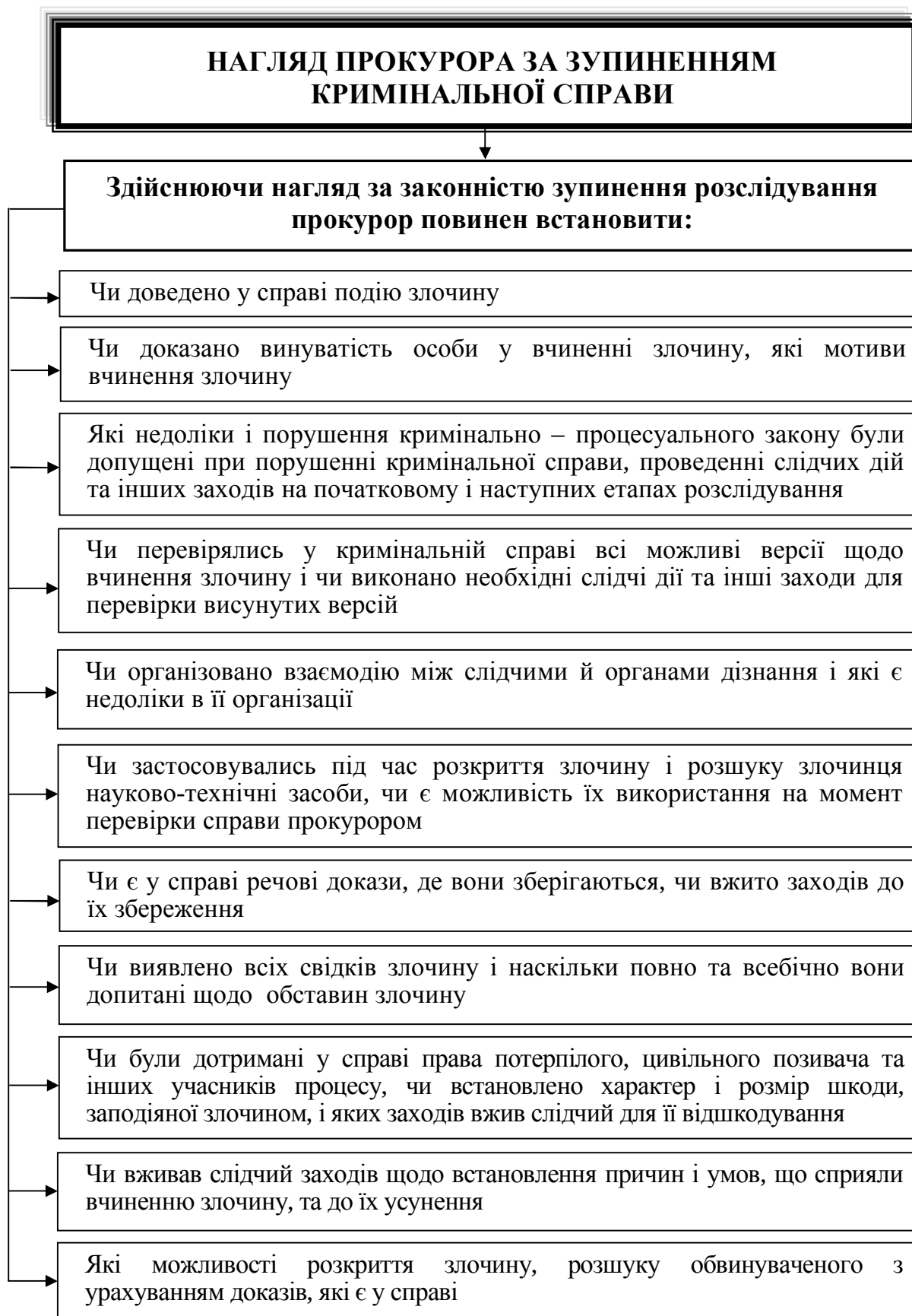

Схема 12.8

**ПРОКУРОР ПОВИНЕН СКАСУВАТИ ПОСТАНОВУ ПРО
ЗУПИНЕННЯ СЛІДСТВА У ВСІХ ВИПАДКАХ, КОЛИ**

за наявності достатніх доказів у вчиненні злочину певною особою до зупинення провадження у справі не винесена постанова про притягнення особи як обвинуваченого

не виконано всі слідчі дії, проведення яких можливе без участі обвинуваченого

є можливість виділити в окреме провадження матеріали кримінальної справи щодо одного або декількох обвинувачених і кримінальну справу направити в суд для віддання обвинуваченого до суду

неякісно виконані окремі слідчі дії, у зв'язку з чим необхідно їх виконати повторно

не встановлено розмір матеріальної шкоди, заподіяної злочином, і не вжито заходів до її відшкодування

не вжито всіх необхідних заходів до виявлення обвинуваченого і особи, яка вчинила злочин, не досліджені всебічно, повно й об'єктивно всі обставини кримінальної справи, не до кінця перевірені висунуті у справі версії

з матеріалів справи видно, що у ній можливо провести додаткові заходи, які сприятимуть розкриттю злочину і встановленню місцезнаходження обвинуваченого, який переховується

у кримінальній справі відсутня довідка лікаря, що засвідчує хворобу обвинуваченого

Схема 12.9

Контрольні запитання

1. Сформулюйте поняття «зупинення досудового слідства».
2. Назвіть підстави зупинення досудового слідства.
3. Чи є наведений у законі перелік підстав зупинення досудового слідства вичерпним?
4. Які передумови зупинення слідства у зв'язку з психічною чи іншою тяжкою хворобою обвинуваченого?
5. Які передумови зупинення слідства у зв'язку з невстановленням особи, котра вчинила злочин?
6. Які мають бути дії слідчого, якщо у справі притягнуто двох обвинувачених, а підстави зупинення слідства стосуються лише одного з них?
7. Чи може бути оголошений розшук обвинуваченого одночасно із зупиненням досудового слідства?
8. Назвіть підстави для відновлення досудового слідства.
9. Скільки разів досудове слідство у справі може зупинятися та відновлюватися?
10. У яких випадках справа, в якій слідство зупинено, підлягає закриттю?

Тема 13

ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Закінчення досудового розслідування – заключний етап стадії досудового розслідування, в рамках якого підводяться підсумки роботи слідчого, аналізуються всі зібрані докази

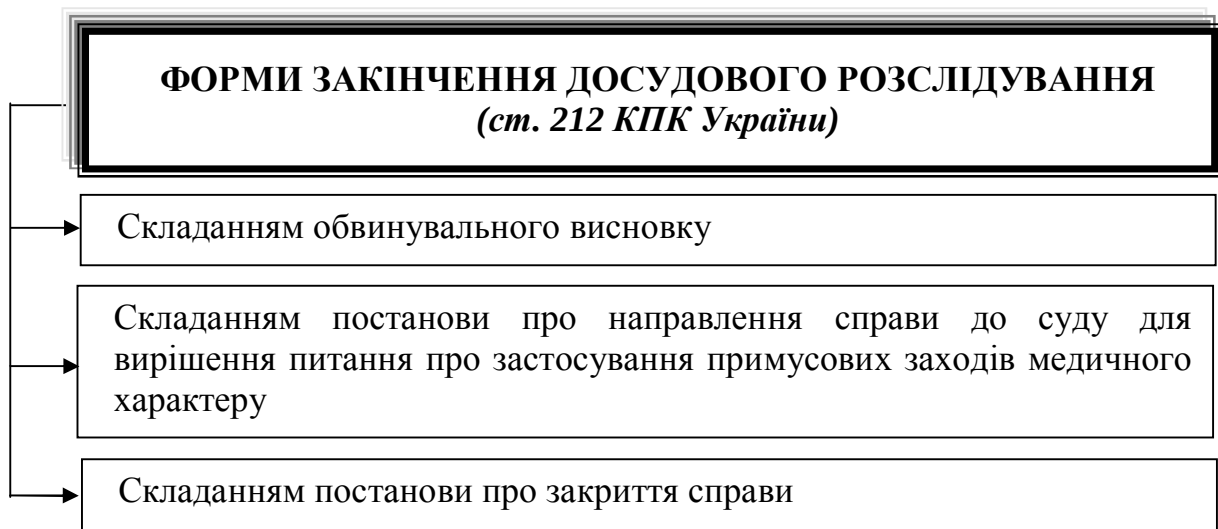

Схема 13.1

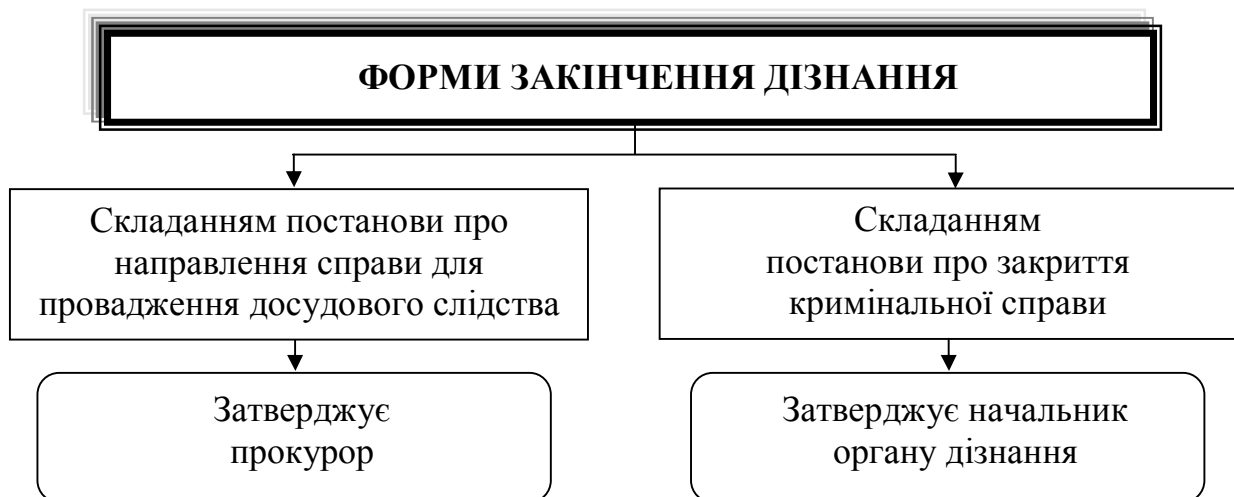

Схема 13.2

Схема 13.3

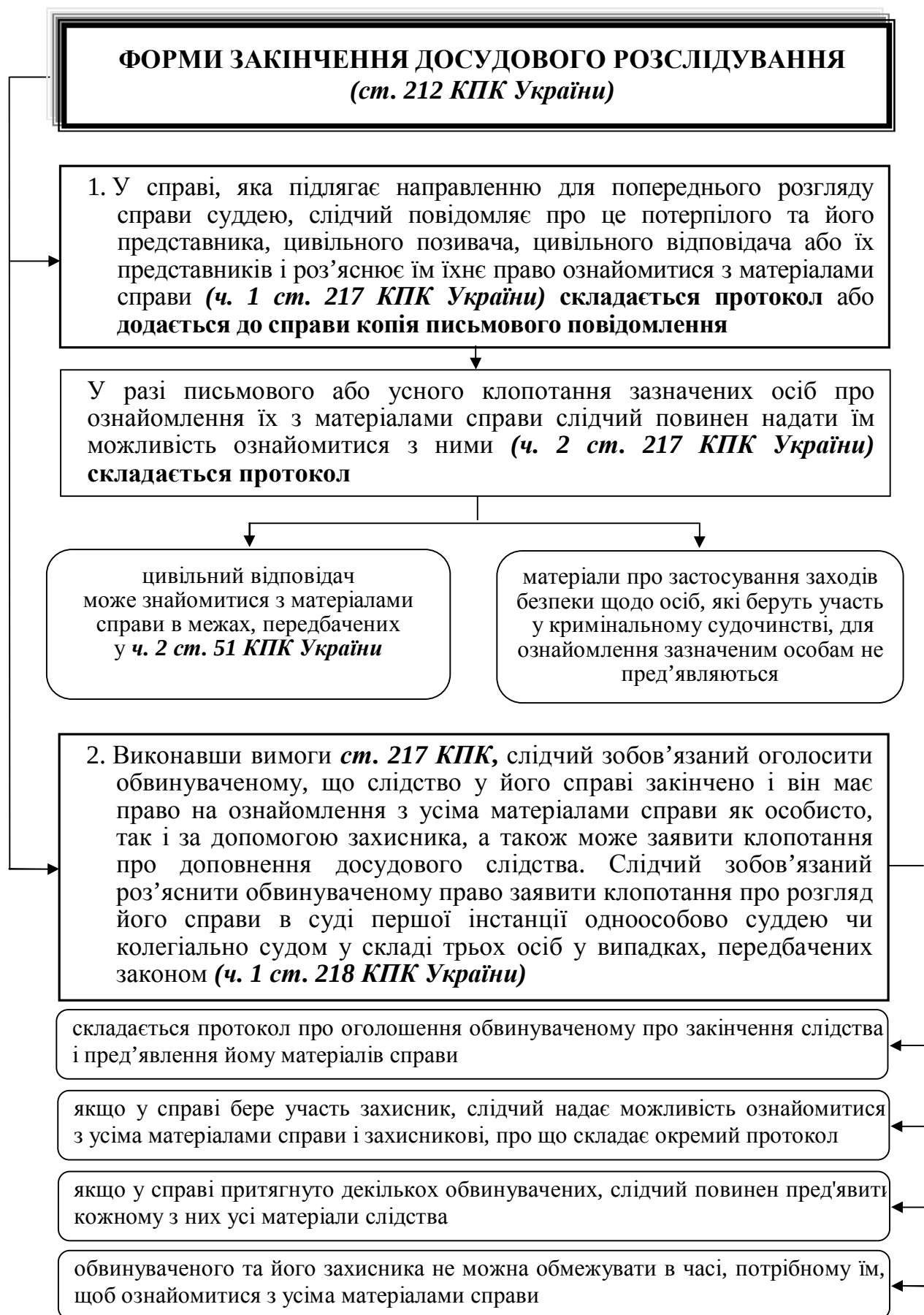

Схема 13.4

Схема 13.5

**ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ КЛОПОТАНЬ,
ЗАЯВЛЕНИХ СЛІДЧОМУ ПРИ ОЗНАЙОМЛЕННІ
З МАТЕРІАЛАМИ СПРАВИ (ст. 221 КПК України)**

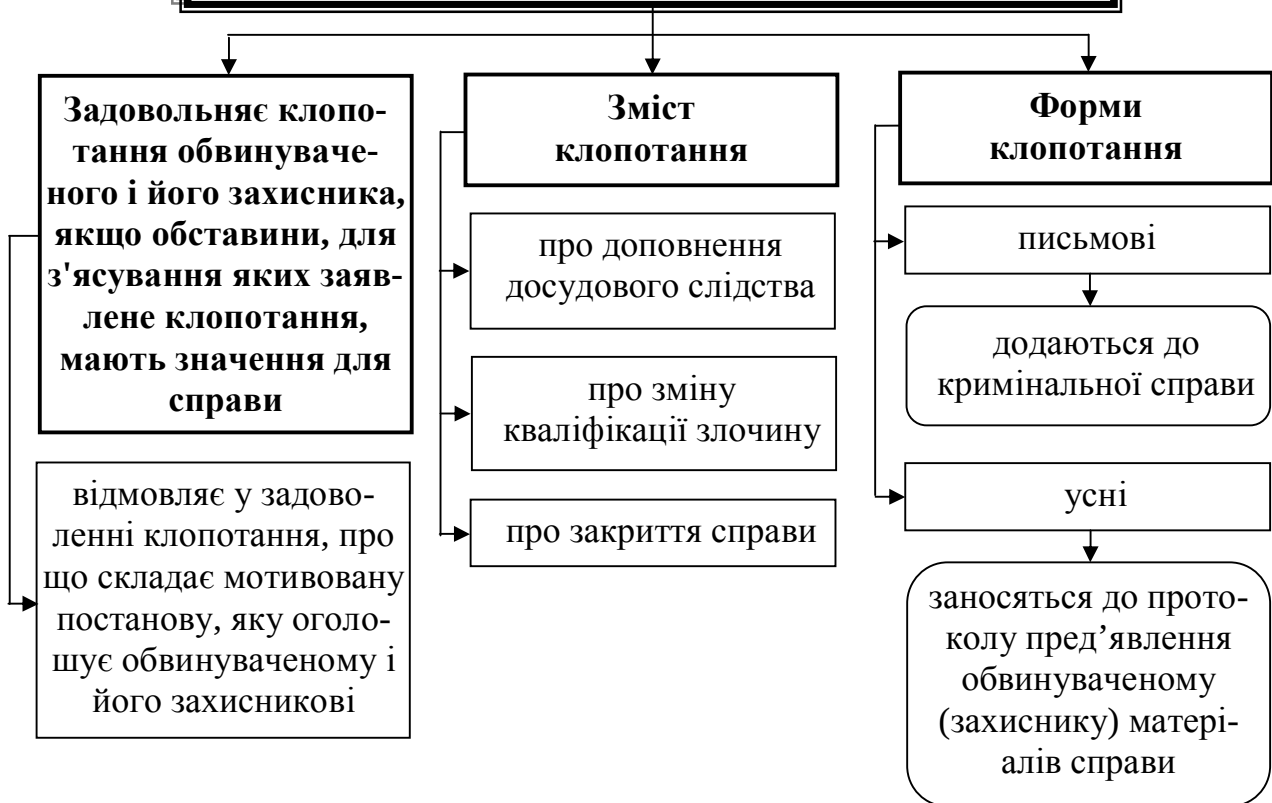

Схема 13.6

**ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДОДАТКОВИХ МАТЕРІАЛІВ СЛІДСТВА
(ст. 222 КПК України)**

Схема 13.7

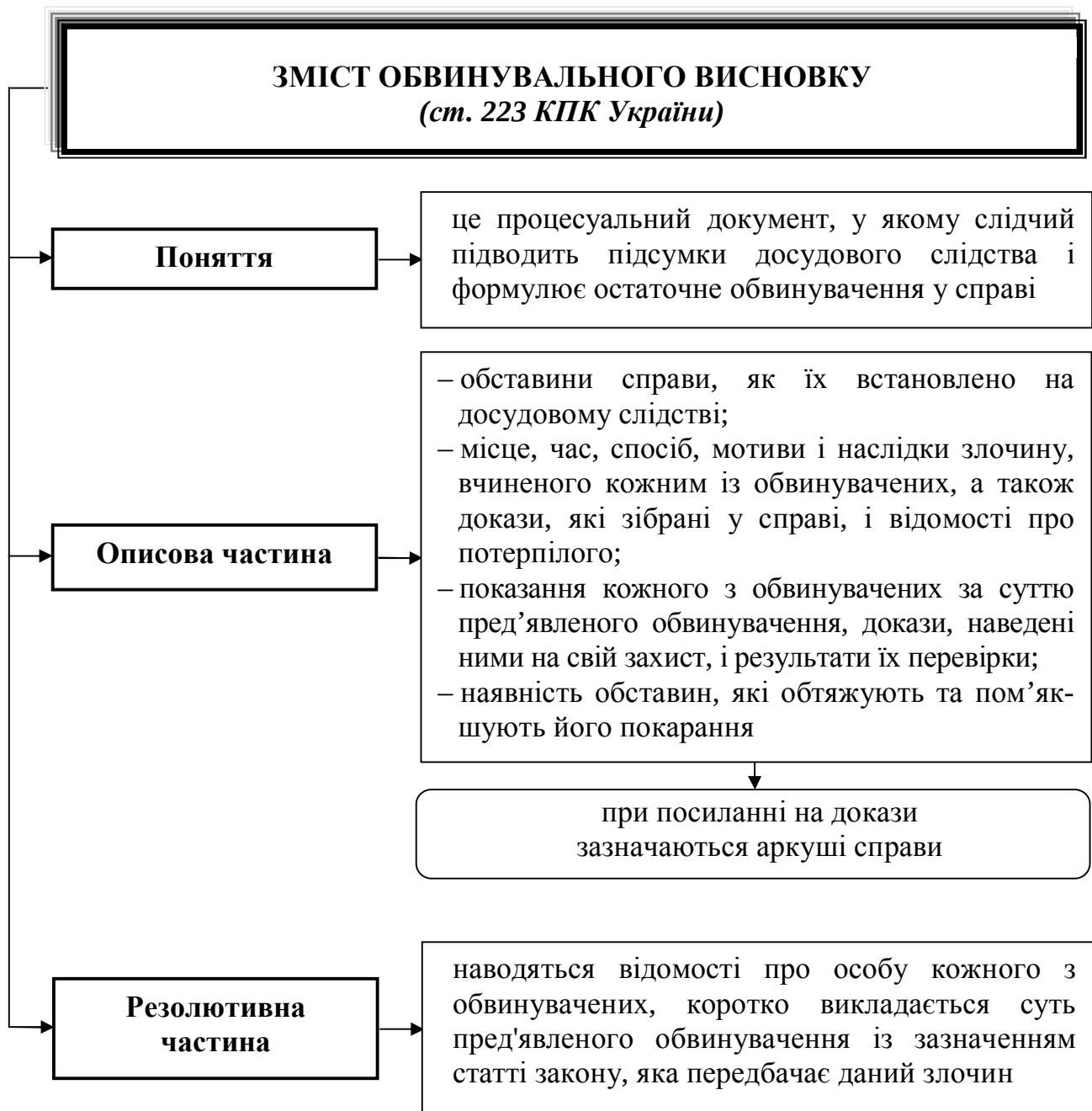

Схема 13.8

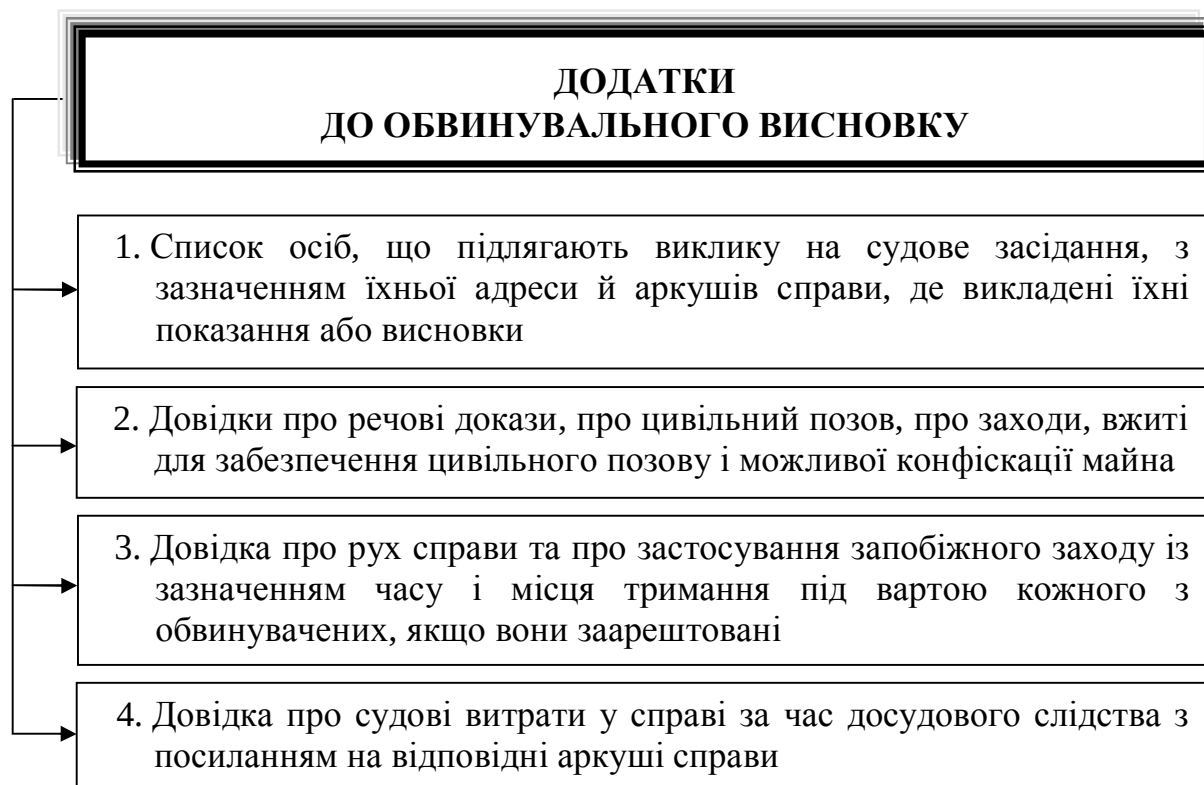

Схема 13.9

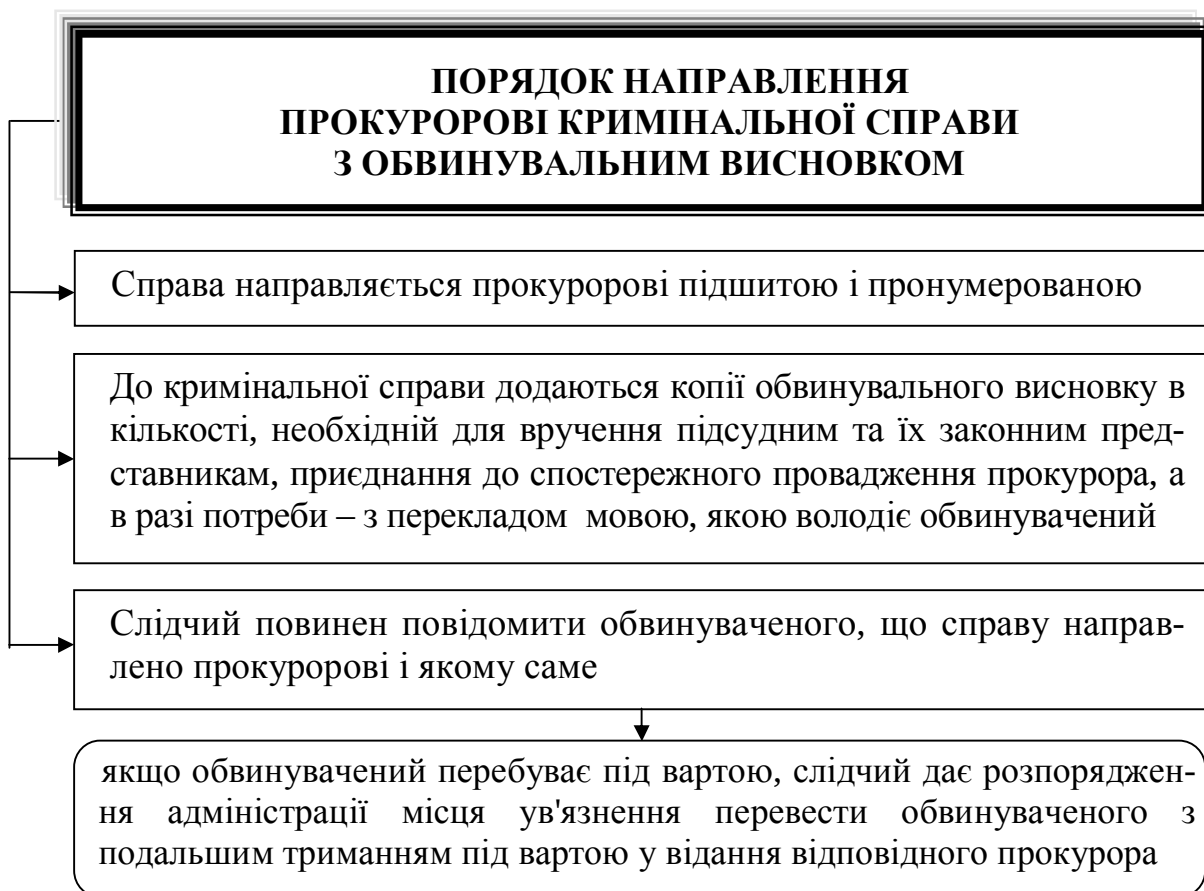

Схема 13.10

**ПИТАННЯ, ЯКІ З'ЯСОВУЄ ПРОКУРОР,
ПЕРЕВІРЯЮЧИ СПРАВУ З ОБВИНУВАЛЬНИМ ВИСНОВКОМ
(ст. 228 КПК України)**

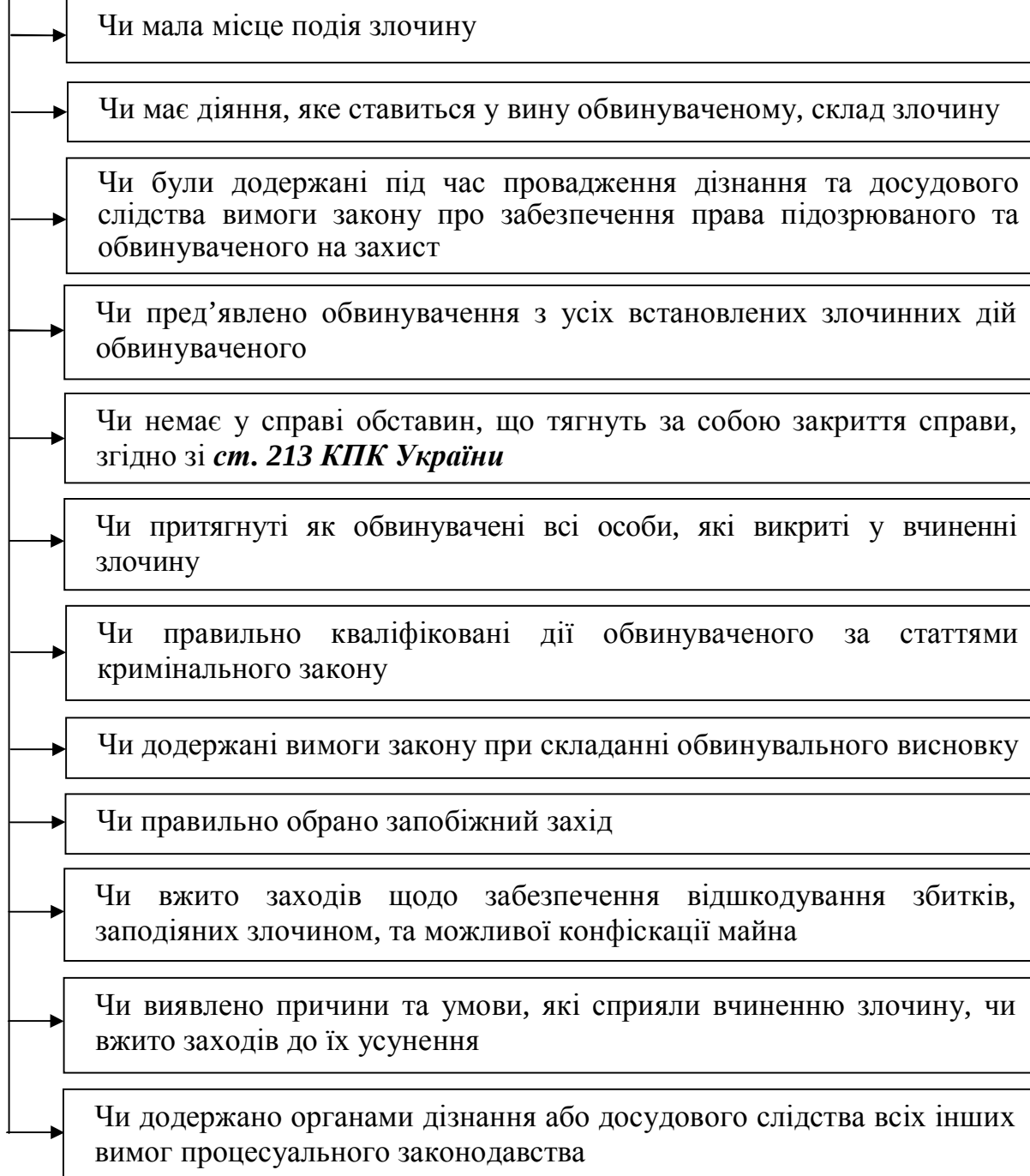

Схема 13.11

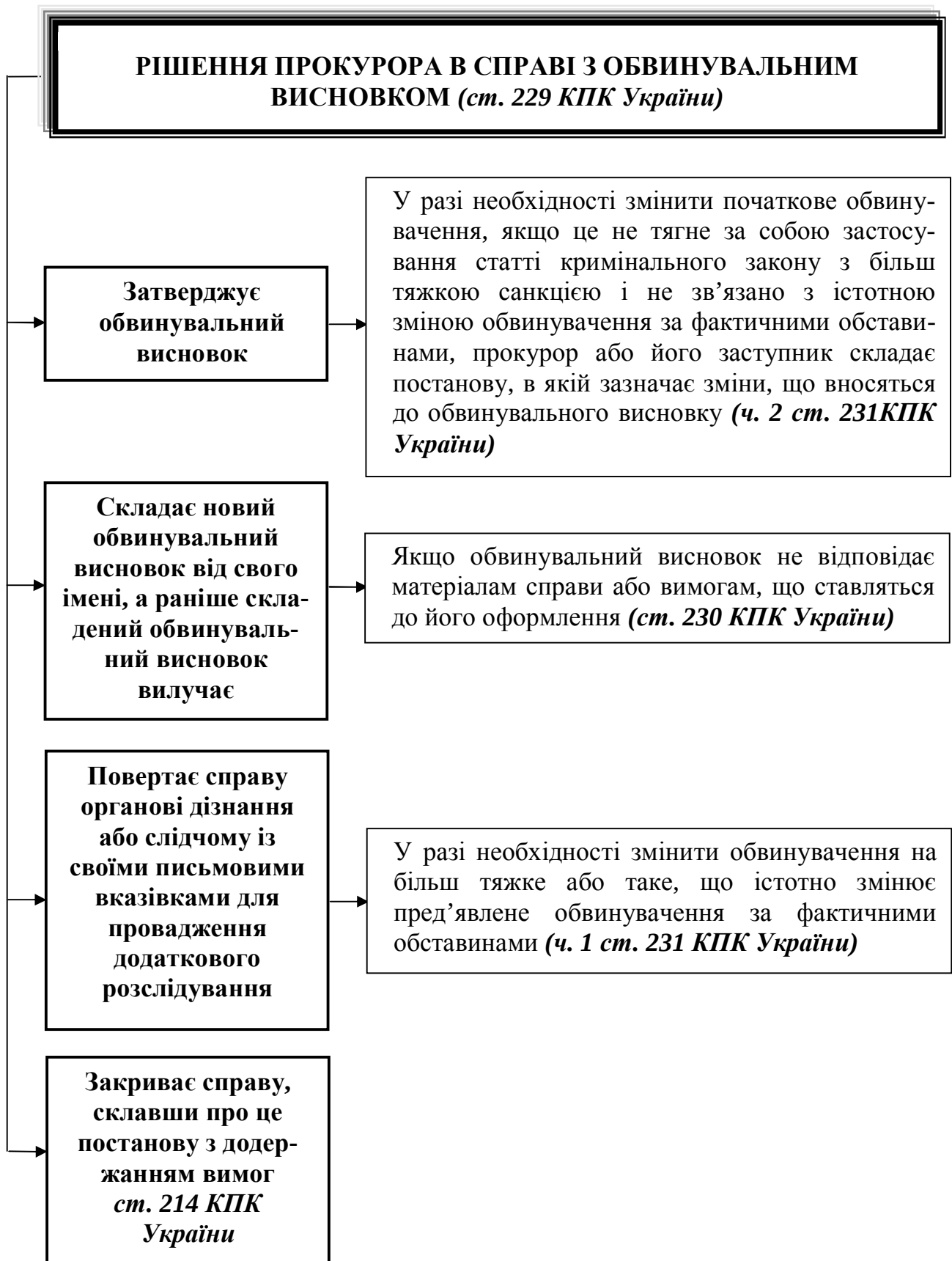

Схема 13.12

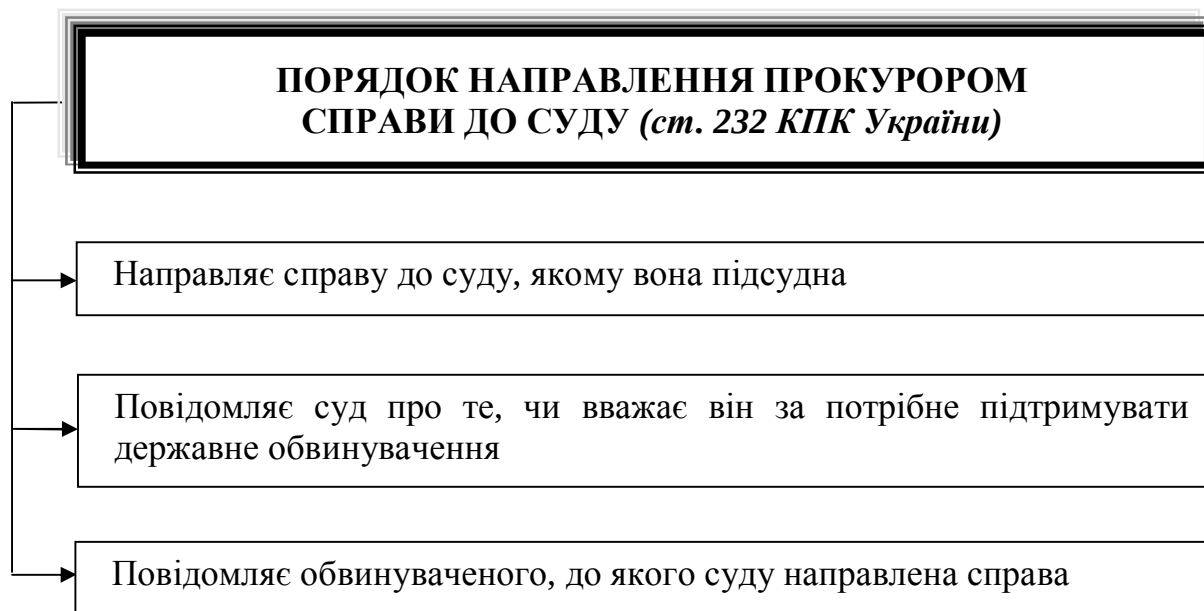

Схема 13.13

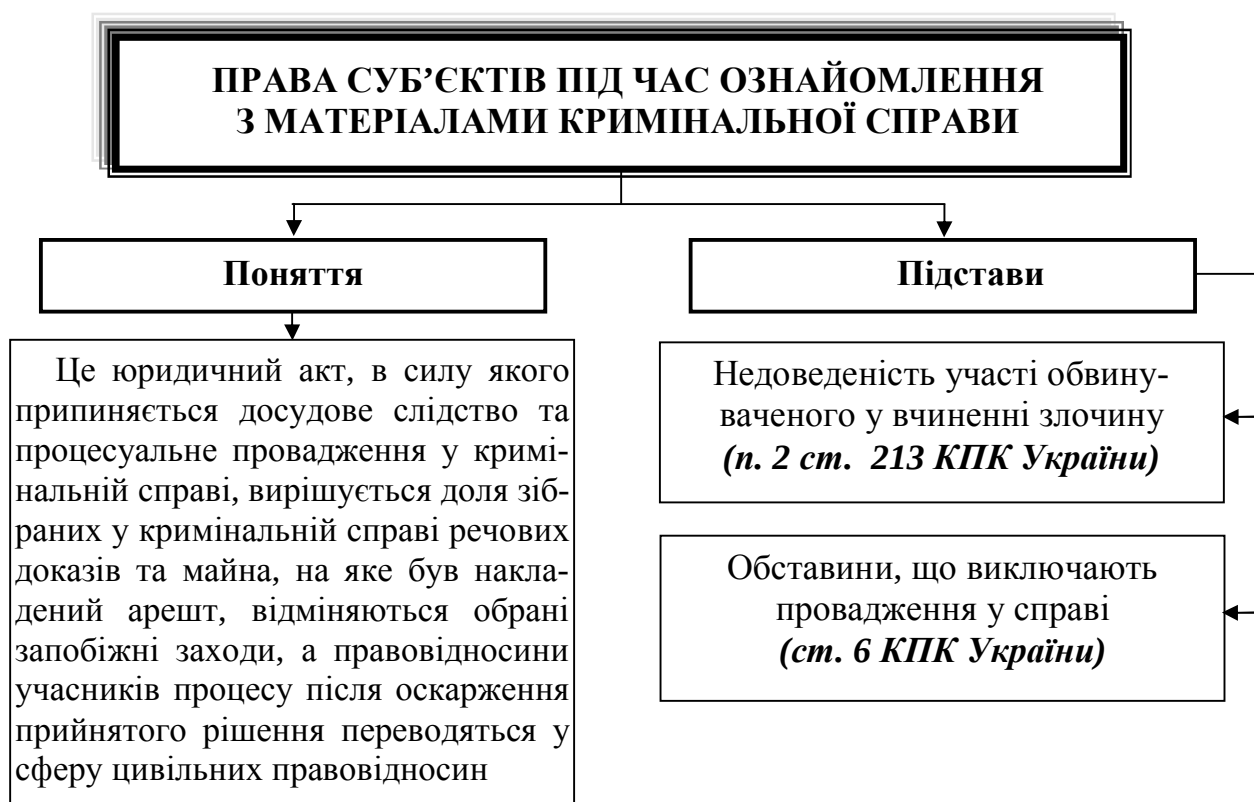

Схема 13.14

**ПІДСТАВИ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ
(ЗАЛЕЖНО ВІД НАСЛІДКІВ, ЯКІ НАСТАЮТЬ ДЛЯ ОСОБИ,
ЩОДО ЯКОЇ ЗАКРИВАЄТЬСЯ КРИМІНАЛЬНА СПРАВА)**

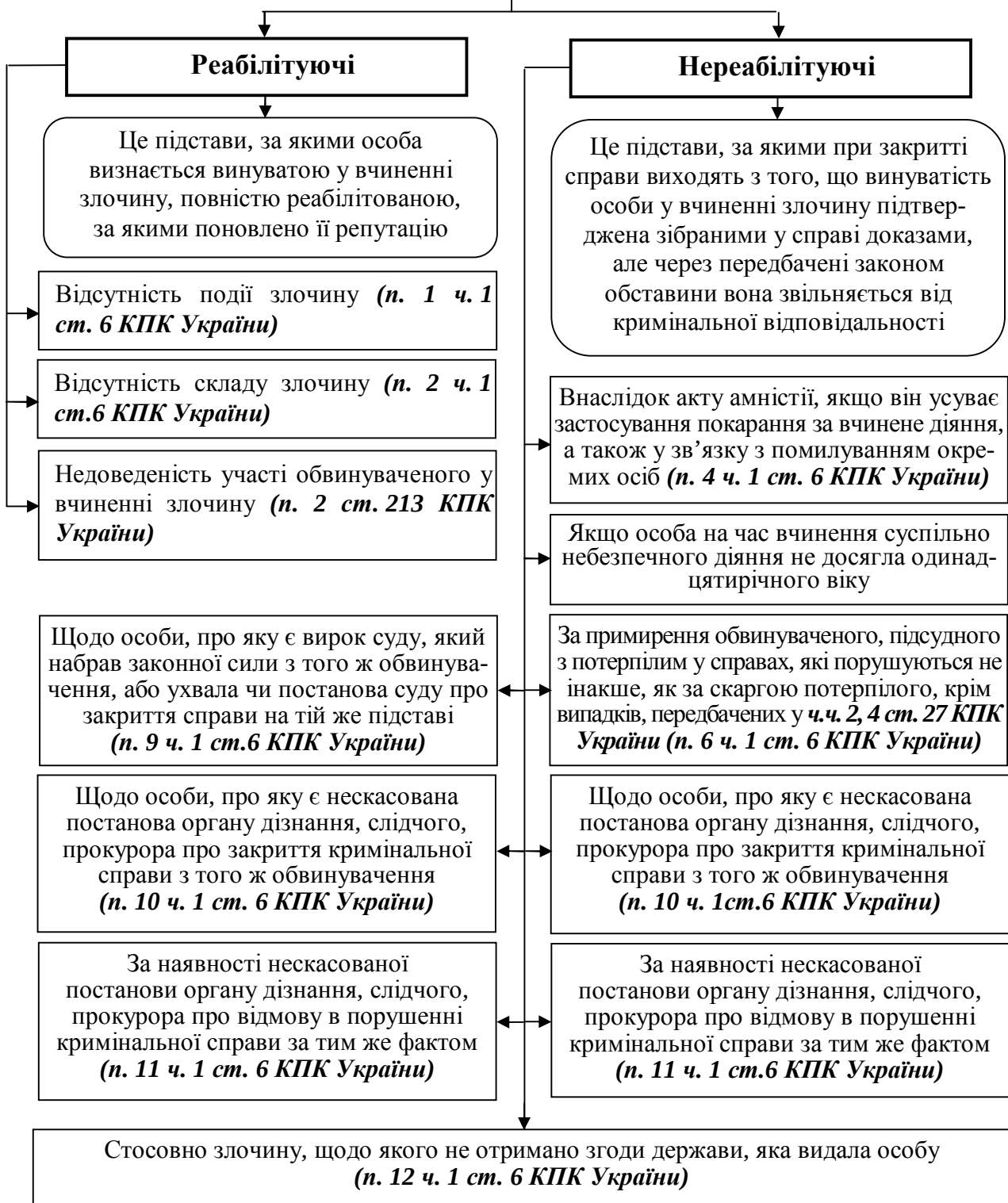

Схема 13.15

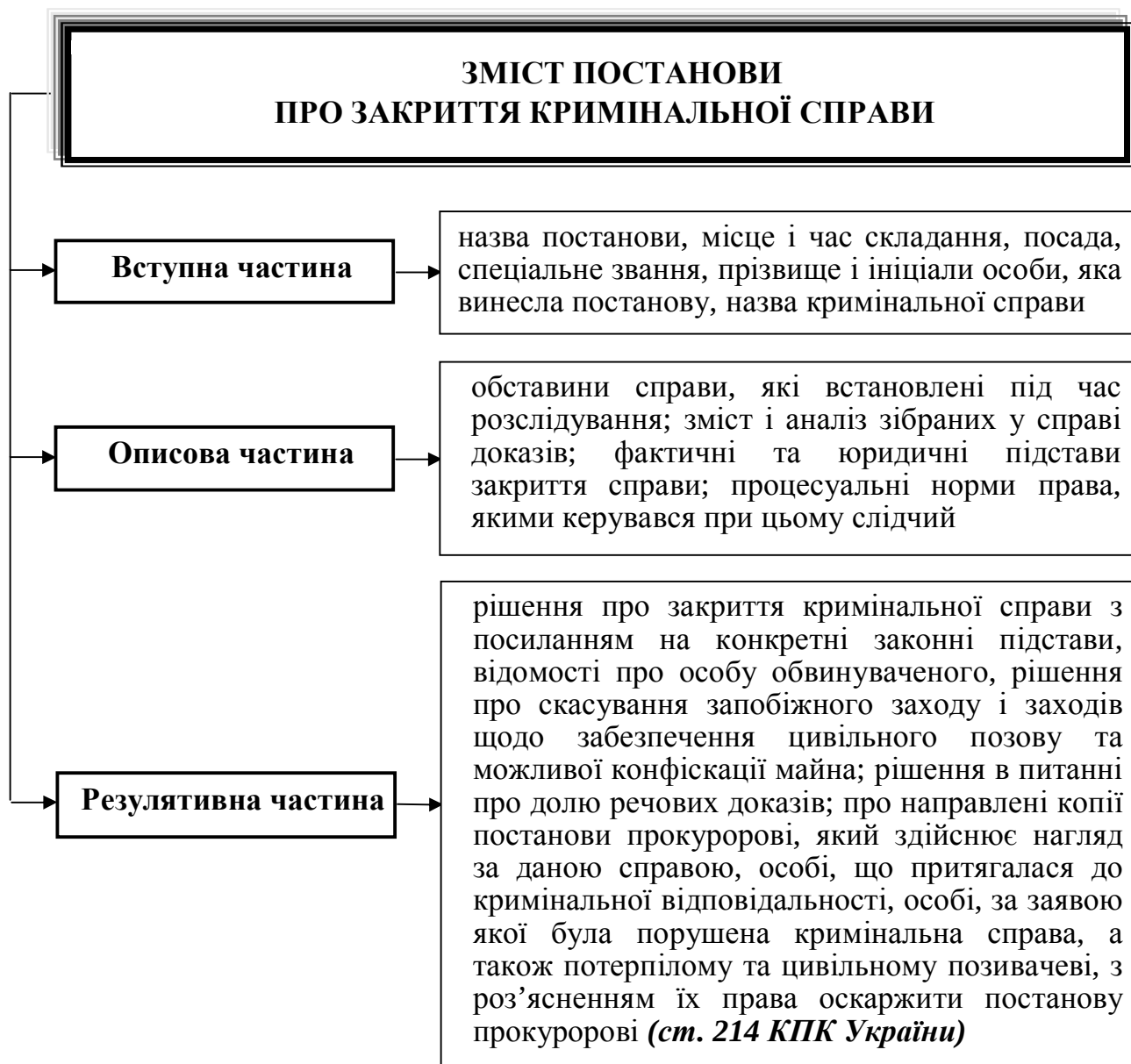

Схема 13.16

**ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ПОСТАНОВИ
ПРО ЗАКРИТТЯ СПРАВИ (ст. 215 КПК України)**

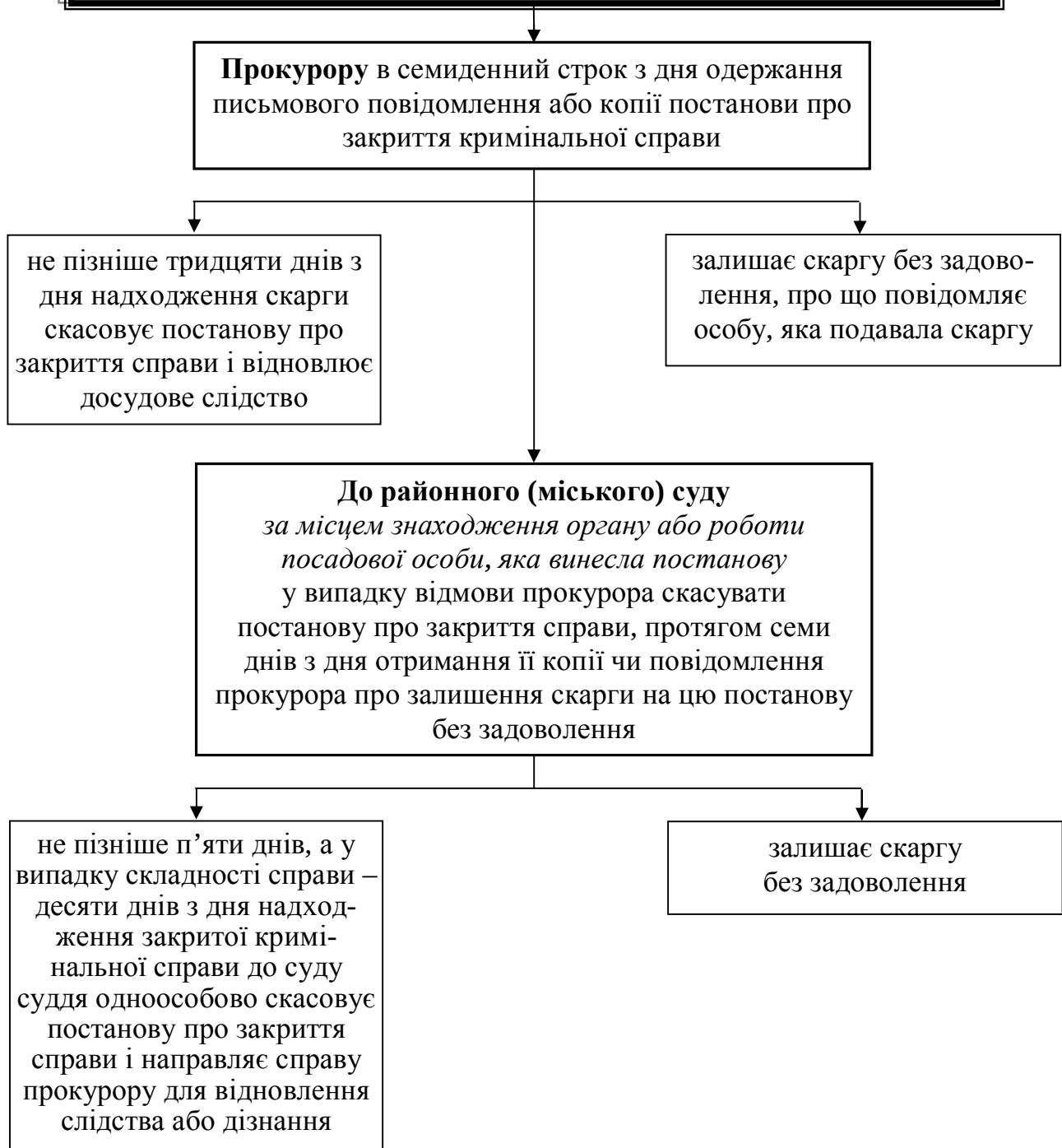

Схема 13.17

Схема 13.18

Контрольні запитання

1. Назвіть форми закінчення досудового слідства.
2. Які обставини є підставами для закриття справи?
3. З яких підстав слідчий може закрити справу самостійно?
4. Назвіть обов'язкові реквізити постанови про закриття кримінальної справи.
5. Хто, кому та протягом якого строку може оскаржити постанову слідчого про закриття кримінальної справи?
6. У яких межах може знайомитись із матеріалами справи цивільний відповідач?
7. Які права має потерпілий, цивільний позивач і цивільний відповідач при ознайомленні з матеріалами справи?
8. Які права має захисник обвинуваченого при ознайомленні з матеріалами справи?
9. Протягом якого строку слідчий зобов'язаний вирішити клопотання, заявлені під час ознайомлення з матеріалами справи?
10. Назвіть структурні частини обвинувального висновку та їхні обов'язкові реквізити.
11. Які додатки до обвинувального висновку передбачено законом?

Тема 14

ПІДСУДНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

Схема 14.1

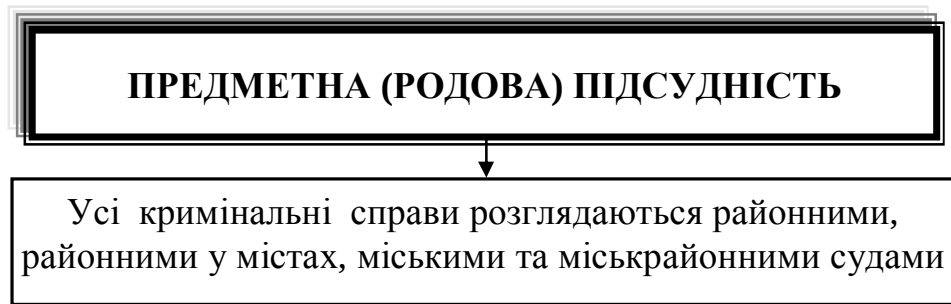

Схема 14.2

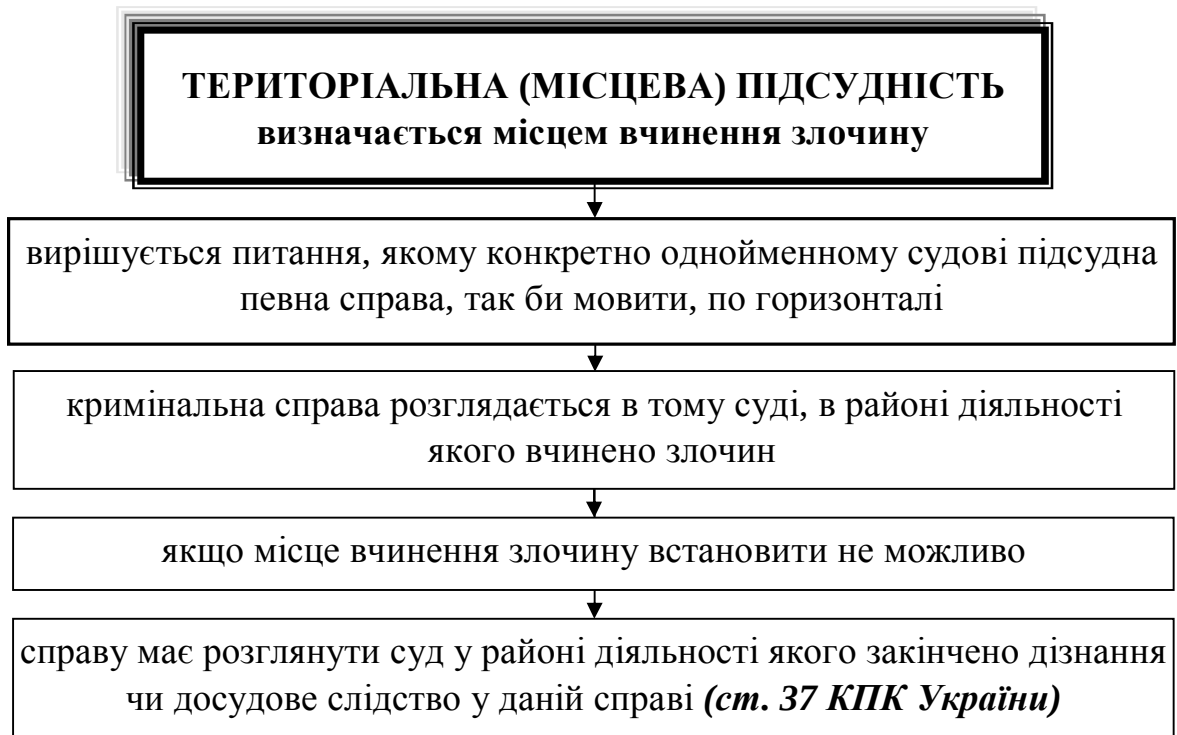

Схема 14.3

АЛЬТЕРНАТИВНА ПІДСУДНІСТЬ

У разі об'єднання в одному провадженні кримінальних справ за обвинуваченням декількох осіб у вчиненні декількох злочинів, коли ці справи підсудні двом або декільком однойменним судам, справу розглядає той суд, у районі діяльності якого було порушено кримінальну справу або закінчено досудове слідство чи дізнання

Схема 14.4

ПІДСУДНІСТЬ ЗА ЗВ'ЯЗКОМ СПРАВ

Зумовлюється можливістю об'єднання в одному провадженні справ за обвинуваченням однієї особи або групи осіб у вчиненні одного чи декількох злочинів, які (справи) підсудні за територіальною чи родовою ознакою різним судам – як однойменним, так і різнойменним

Схема 14.5

ПІДСУДНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ВИЗНАЧАЄ

Схема 14.6

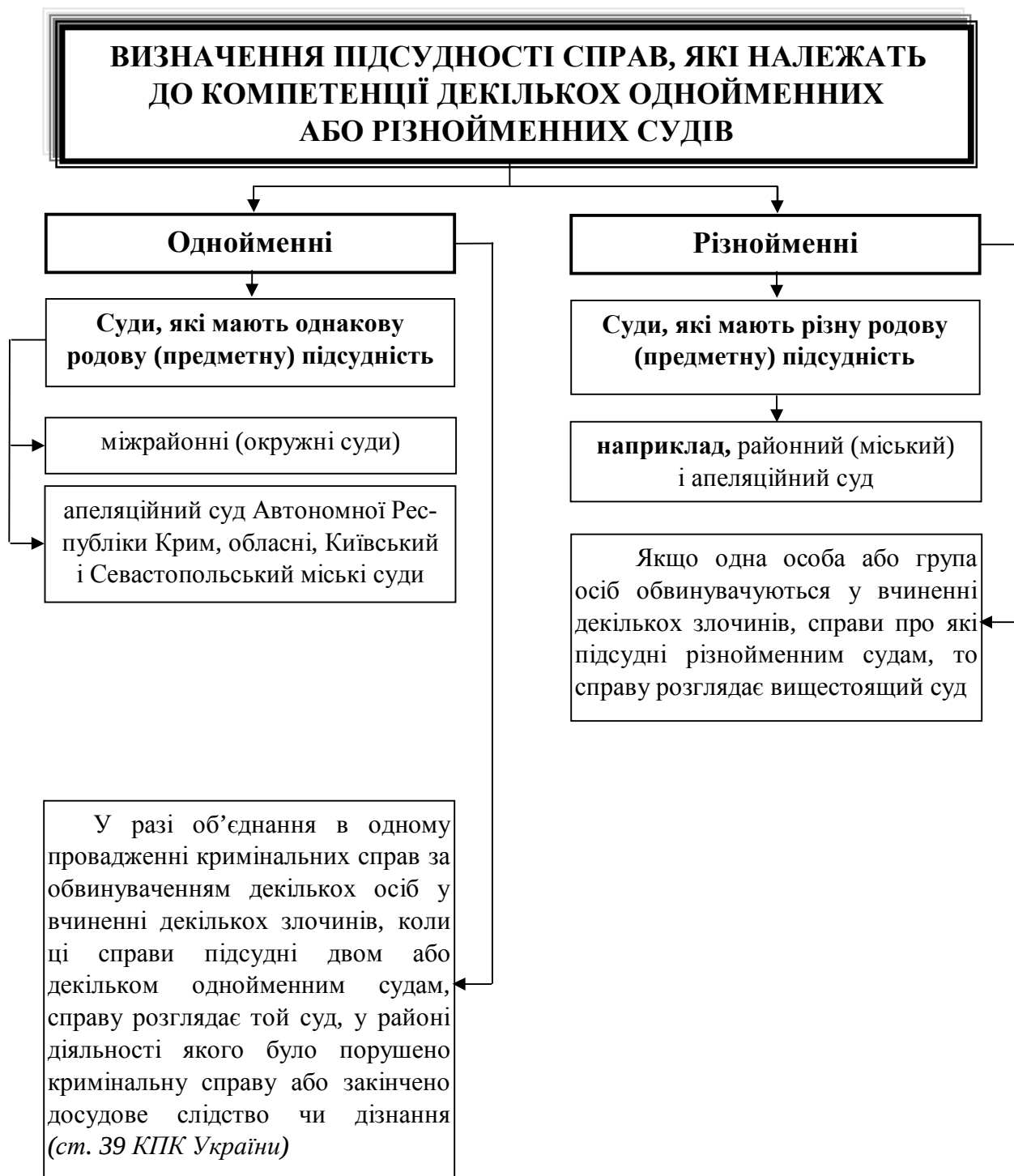

Схема 14.7

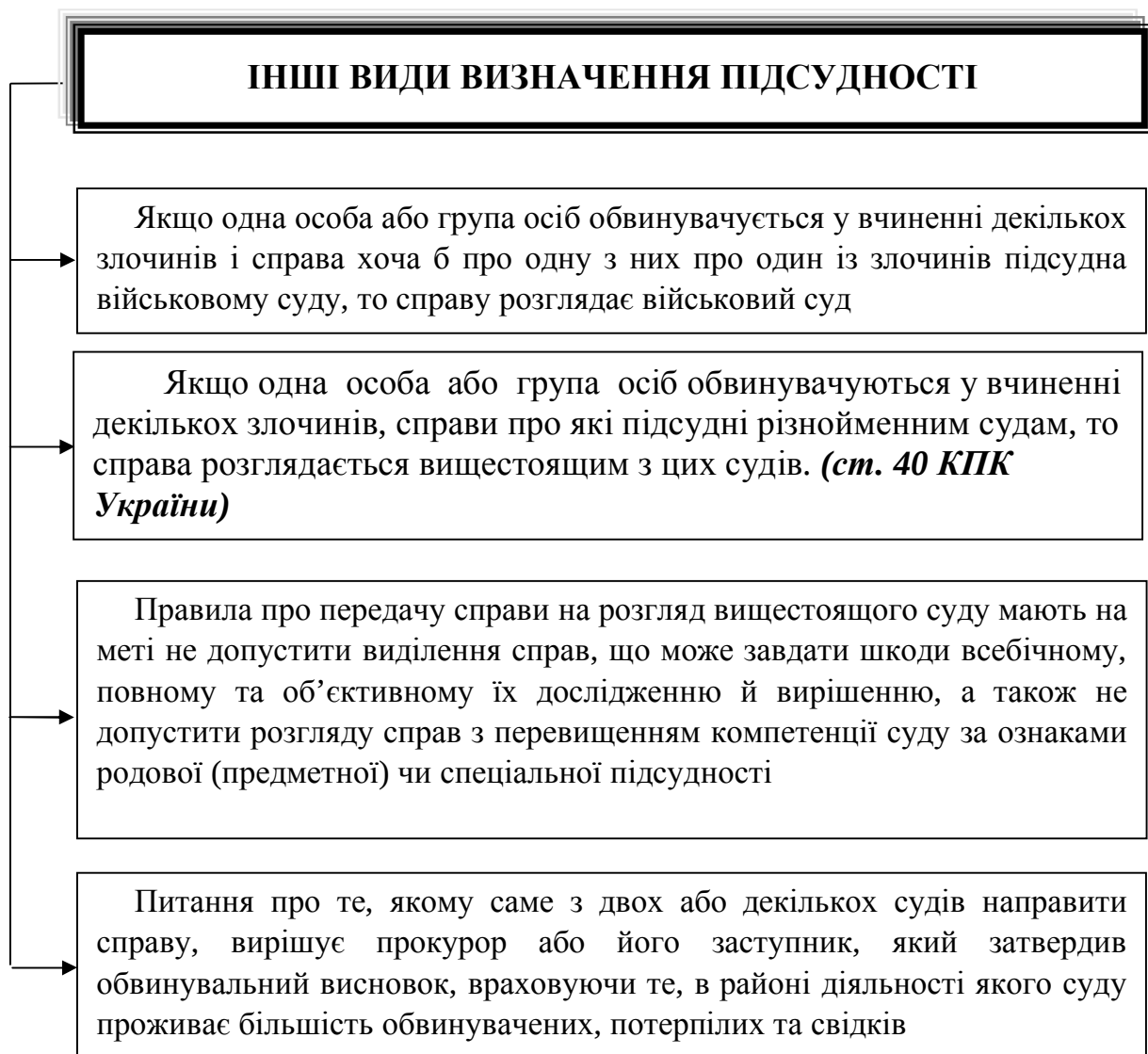

Схема 14.8

Схема 14.9

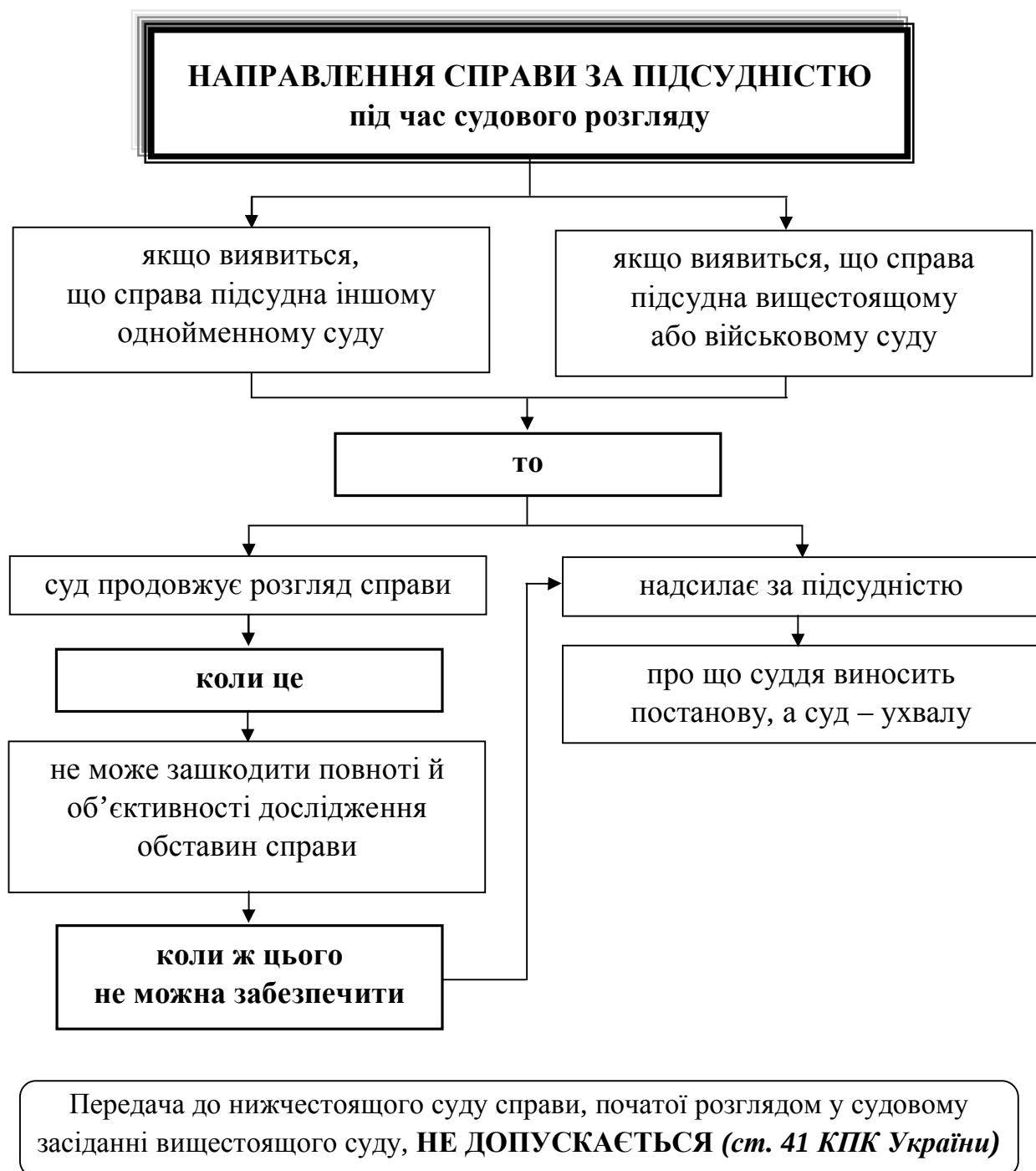

Схема 14.10

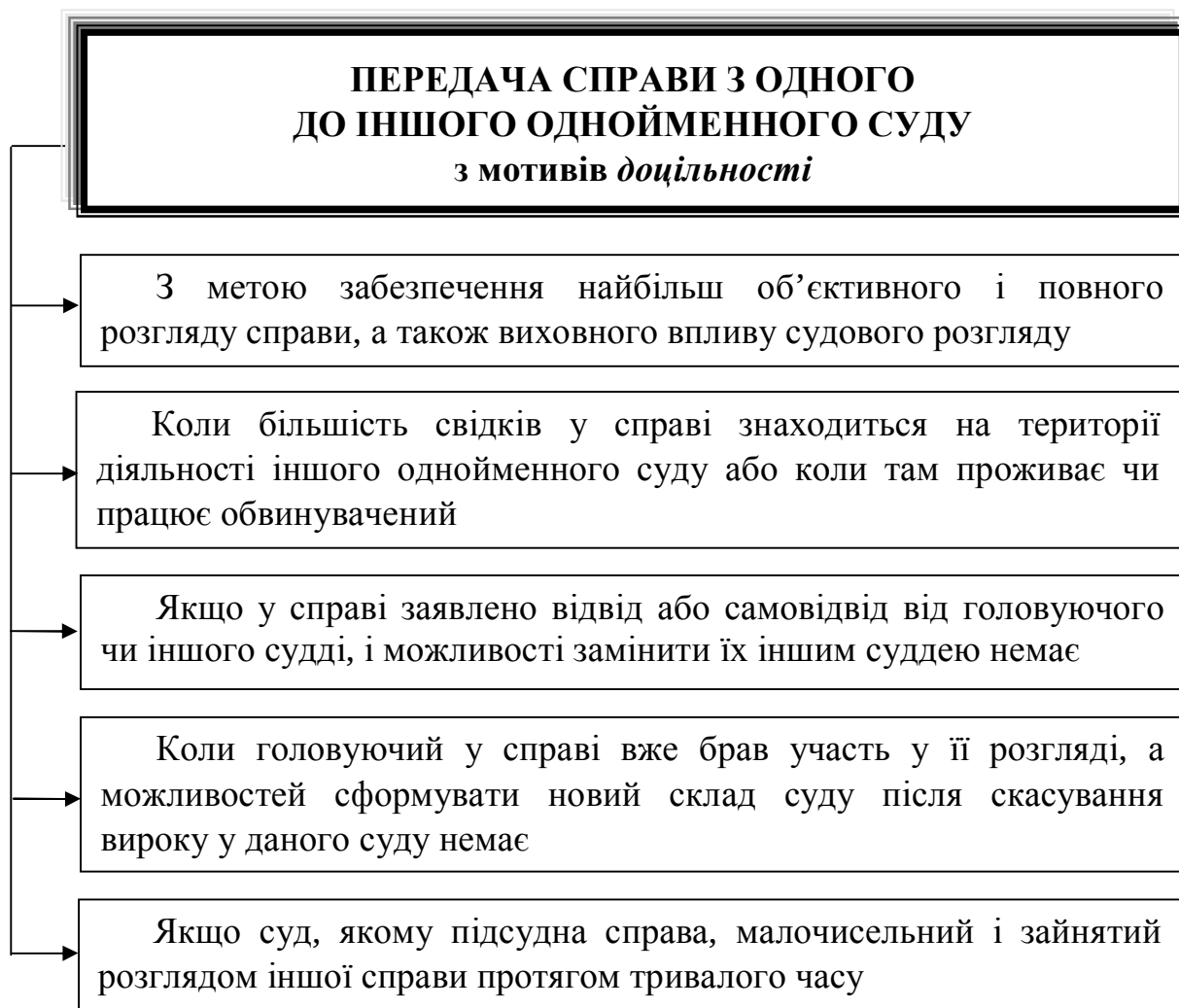

Схема 14.11

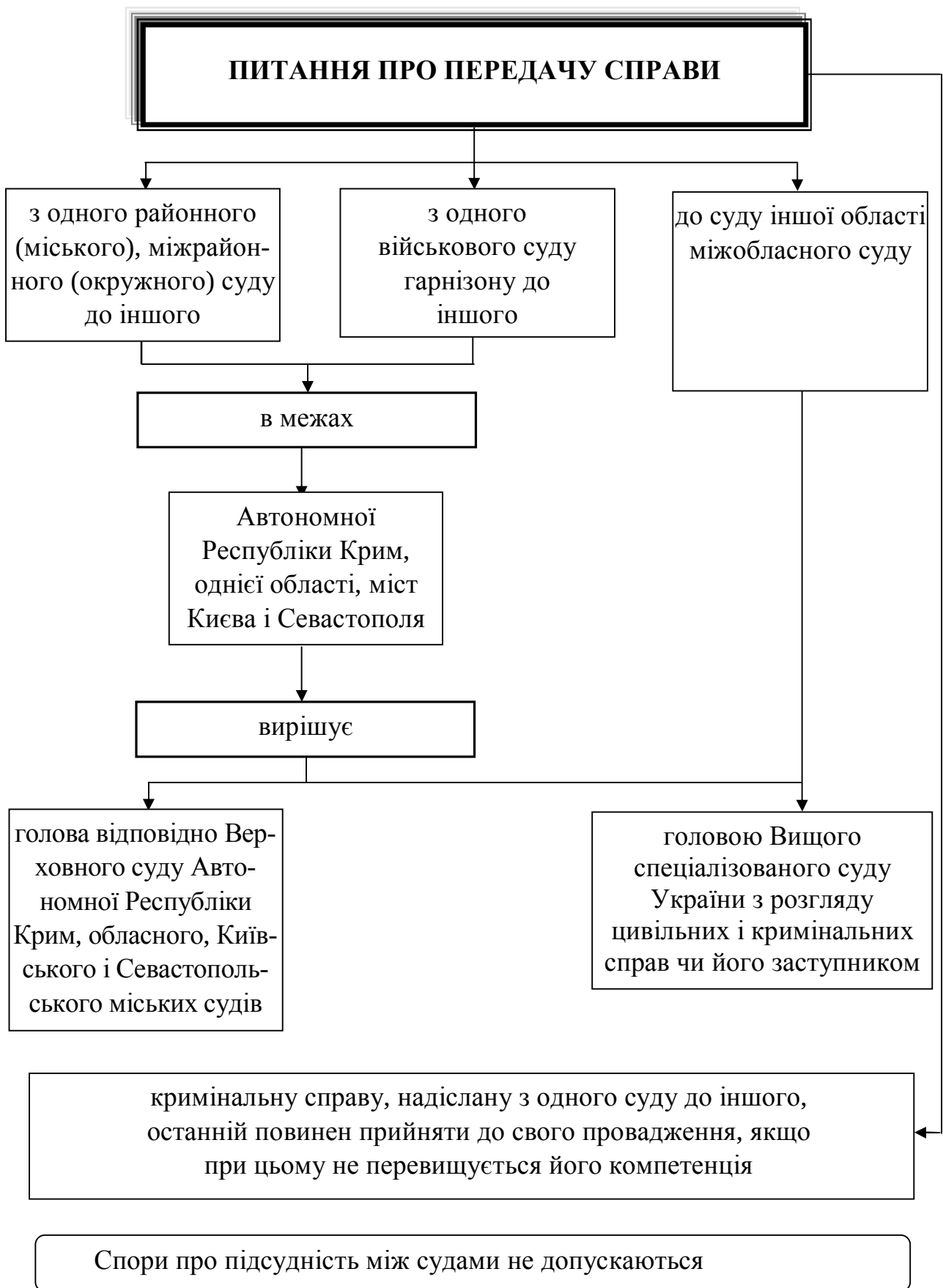

Схема 14.12

Контрольні запитання

1. Що ви розумієте під підсудністю кримінальних справ?
2. Яке значення підсудності кримінальних справ і яке співвідношення компетенції суду та підсудності?
3. Які суди називають однойменними, а які різнойменними?
4. Як вирішується питання про підсудність між однойменними судами?
5. Як вирішується питання про підсудність між різнойменними судами ?
6. Хто першим вирішує питання про підсудність?
7. Як повинен діяти суддя, якщо з'ясує, що справа не підсудна даному суду?
8. Де крім суду, за правилами підсудності може слухатись справа?

Тема 15
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ
КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

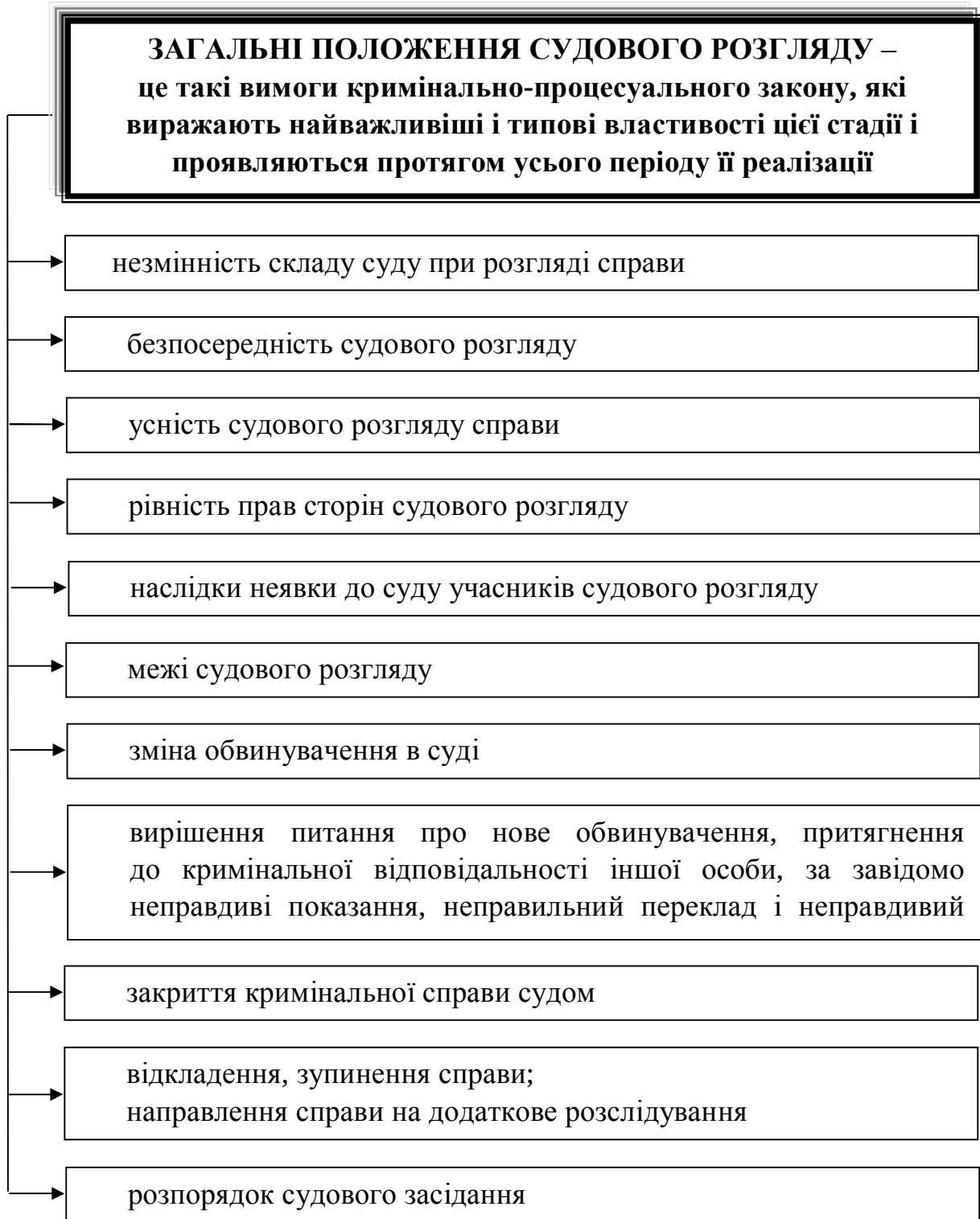
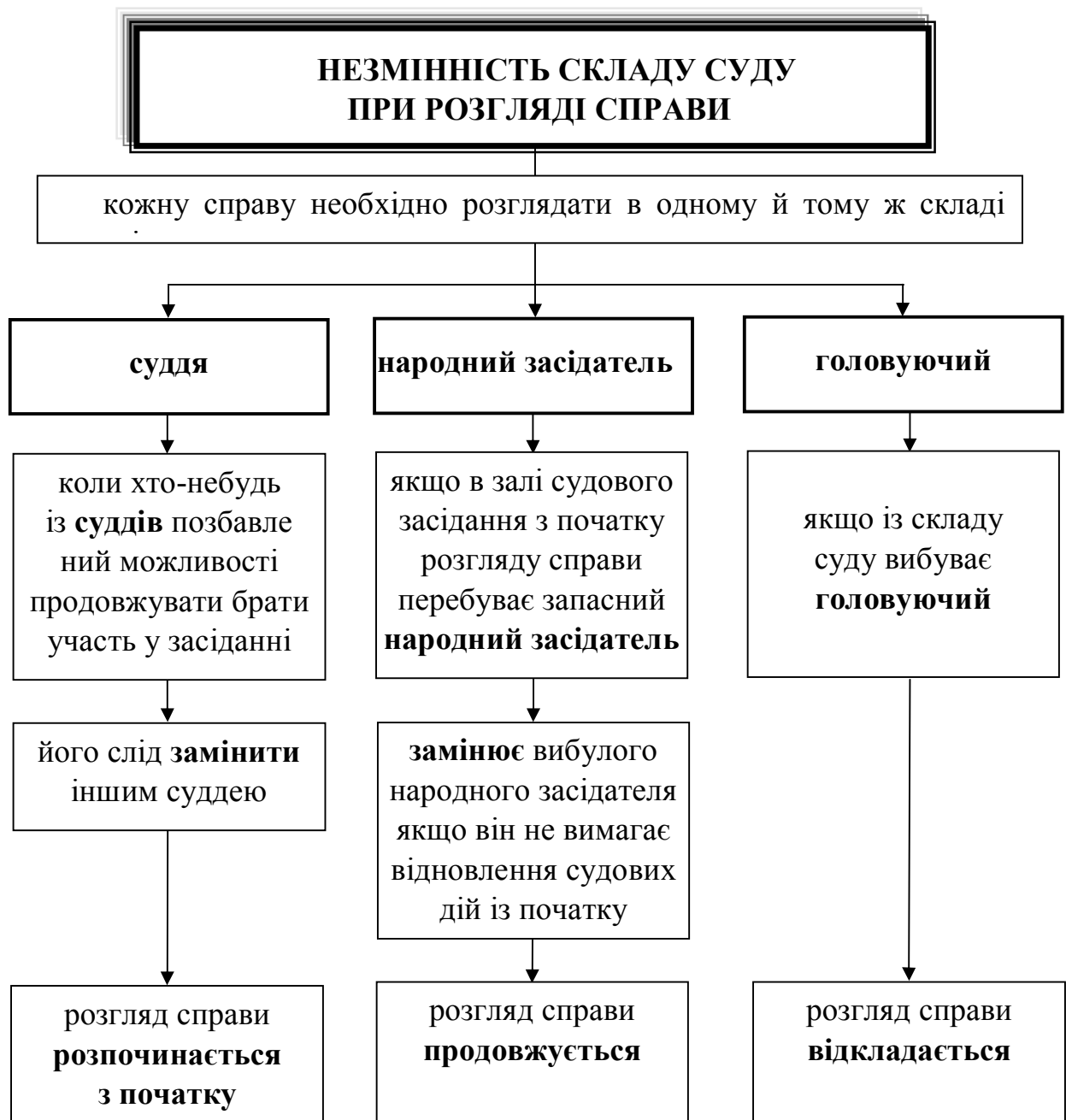

Схема 15.1

Порушення вимоги закону про незмінність складу суду є безумовною підставою для скасування судового вироку (*п. 13 ч. 2 ст. 370 КПК України*)

Схема 15.2

**ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ УЧАСТЬ СУДДІ
ЧИ НАРОДНОГО ЗАСІДАТЕЛЯ В РОЗГЛЯДІ СПРАВИ**
(ст. 54 КПК України)

якщо він є потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем або родичем кого-небудь з них, а також родичем слідчого, особи, яка провадила дізнання, обвинувача або обвинуваченого

якщо він брав участь у даній справі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, особа, яка провадила дізнання, слідчий, обвинувач, захисник або представник інтересів потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача

якщо він під час досудового розслідування справи вирішував питання щодо проведення обшуку, виїмки, огляду, обрання, зміни чи скасування запобіжних заходів, продовження строків тримання під вартою або розглядав скарги на затримання чи на постанови про відмову в порушенні кримінальної справи або закриття справи

якщо він під час досудового розслідування справи розглядав питання про усунення захисника в порядку, передбаченому **статтею 61-1 КПК України**

якщо він особисто або його родичі заінтересовані в результатах справи

при наявності інших обставин, які викликають сумнів в об'єктивності судді або народного засідателя

у складі суду, що розглядає кримінальну справу, не можуть бути особи, які є родичами між собою

у разі порушення порядку визначення судді для розгляду справи, встановленого **ч. 3 ст. 16-2 КПК України**

Схема 15.3

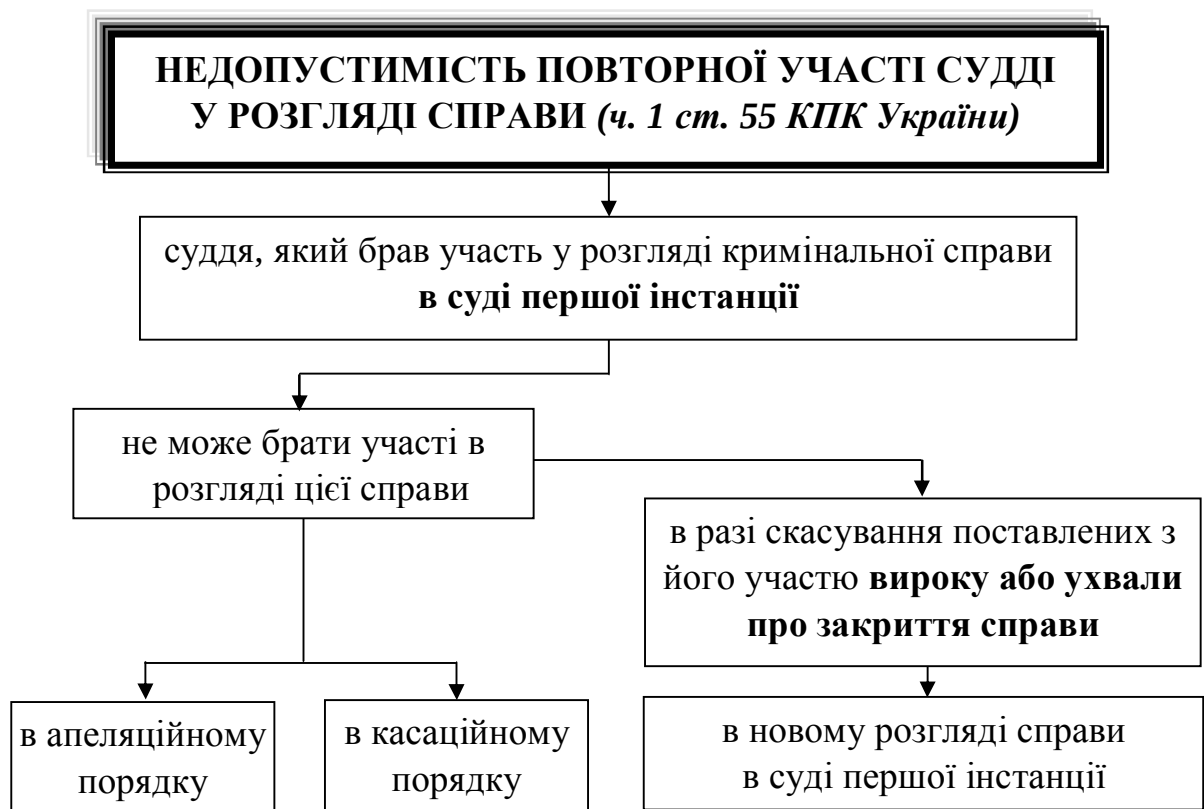

Схема 15.4

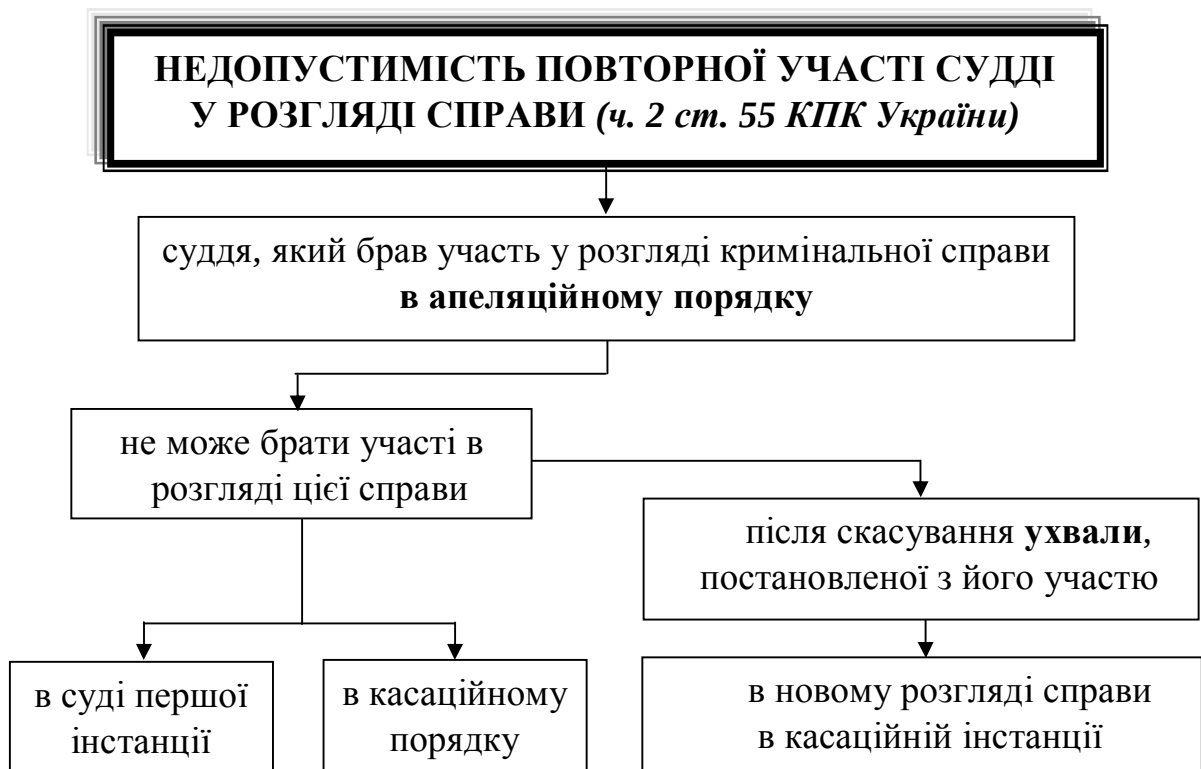

Схема 15.5

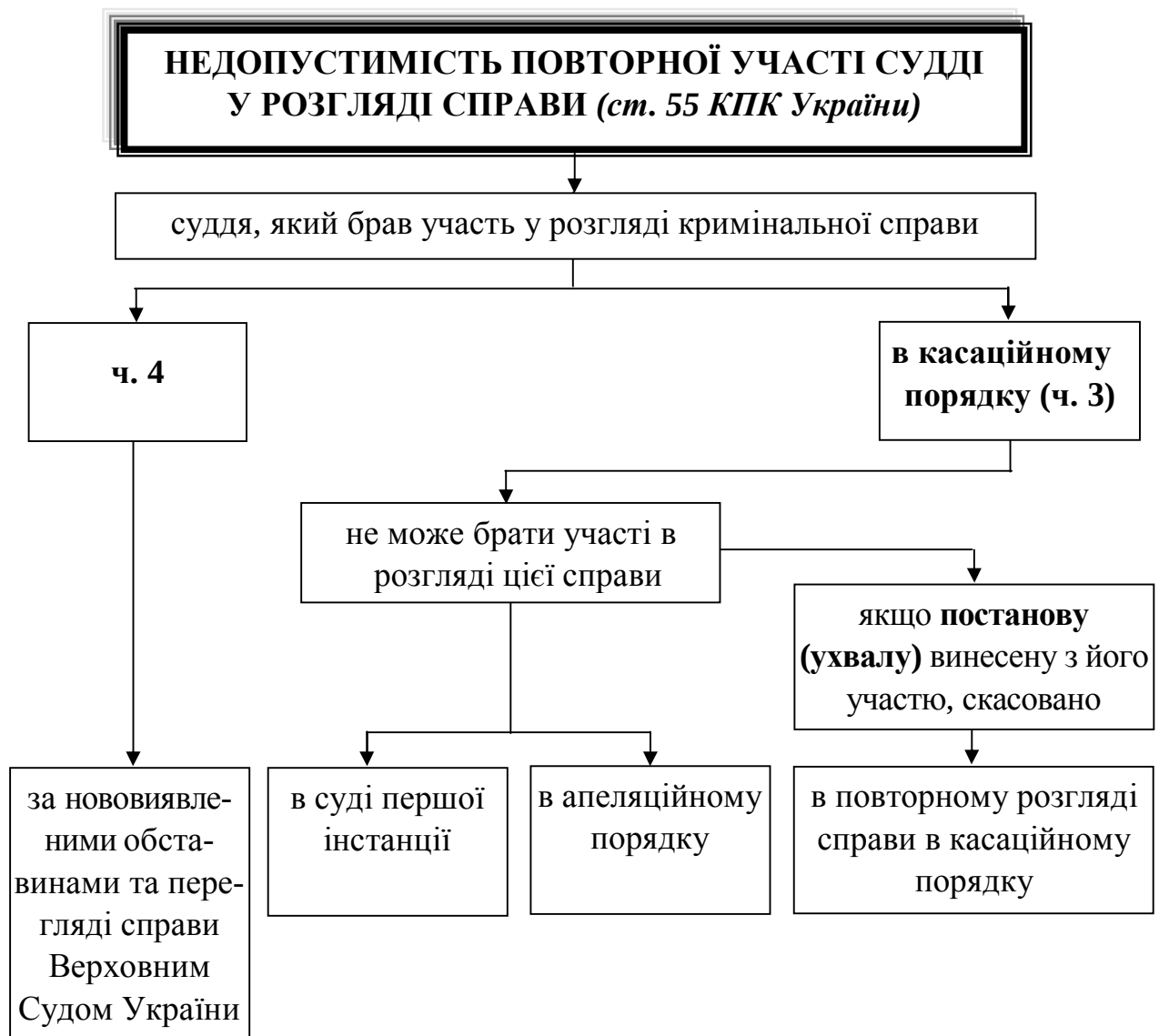

Схема 15.6

Схема 15.7

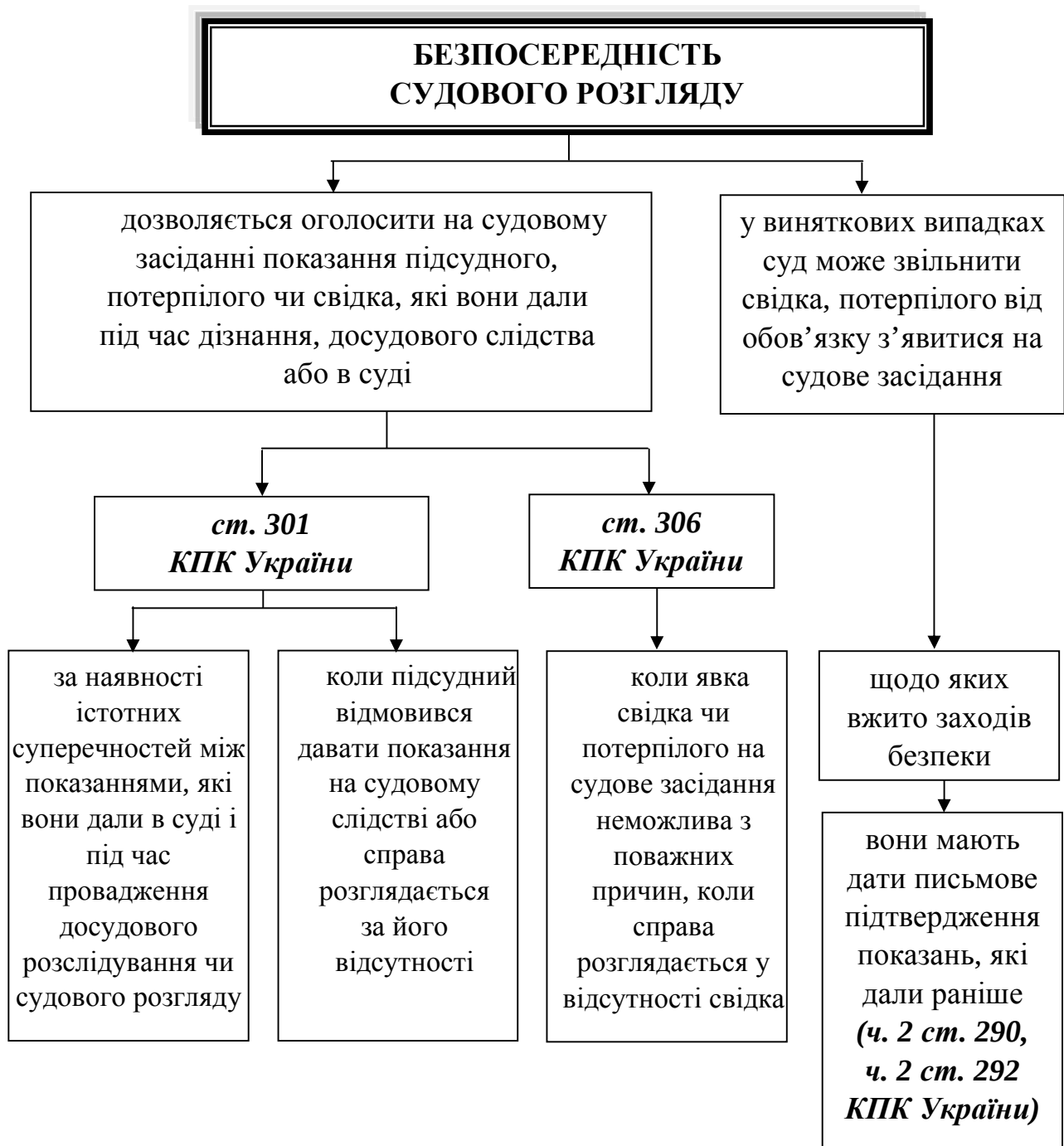

Схема 15.8

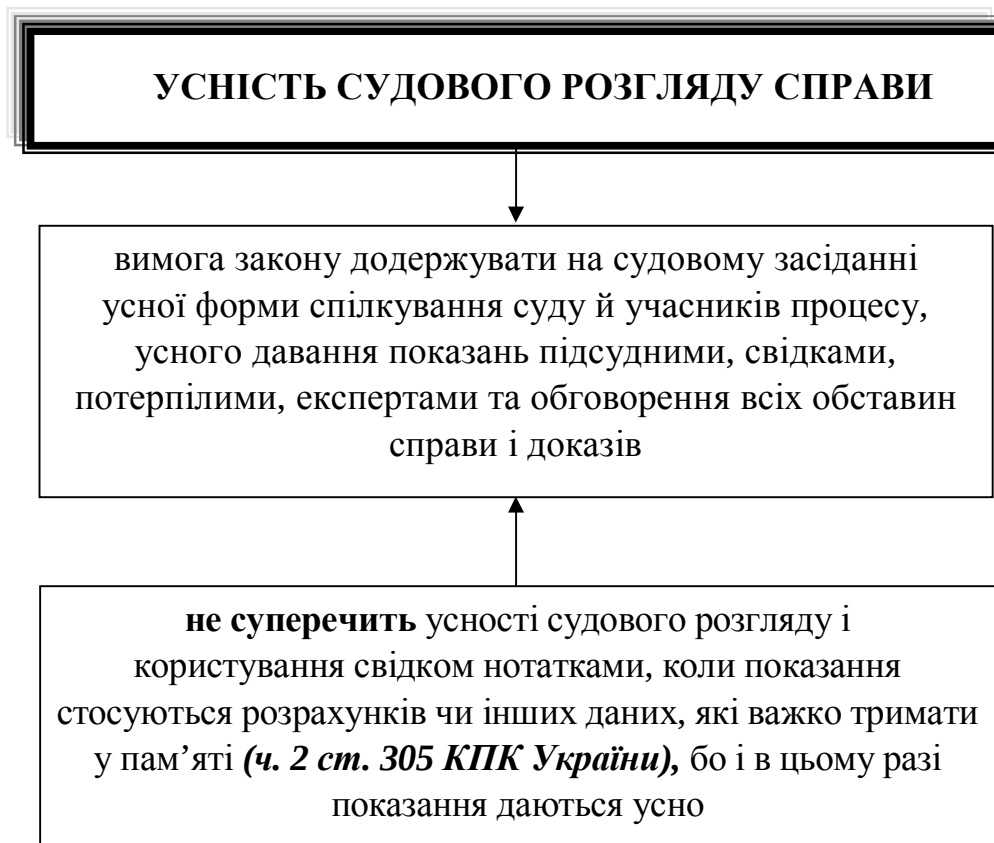

Схема 15.9

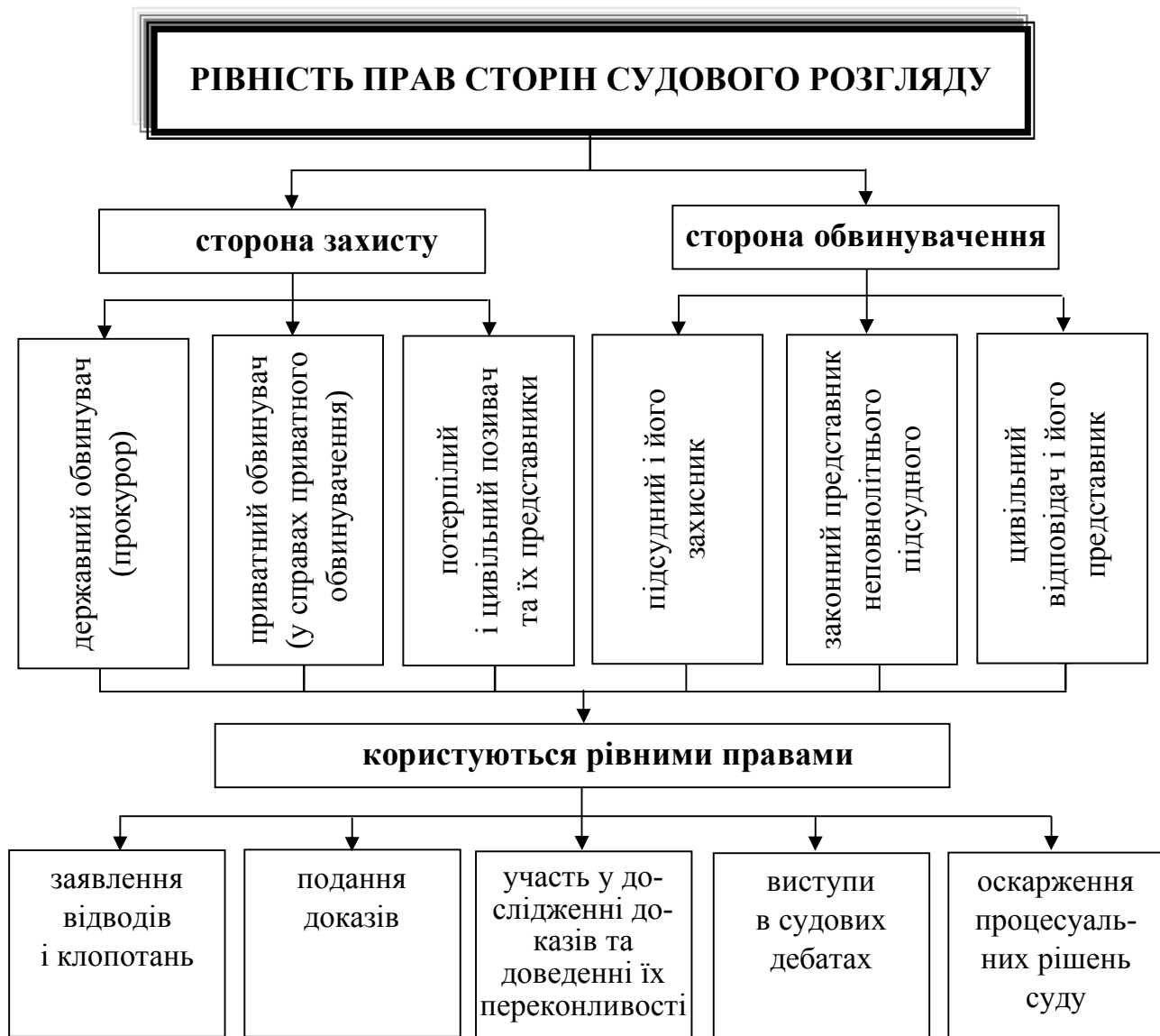

Схема 15.10

Схема 15.11

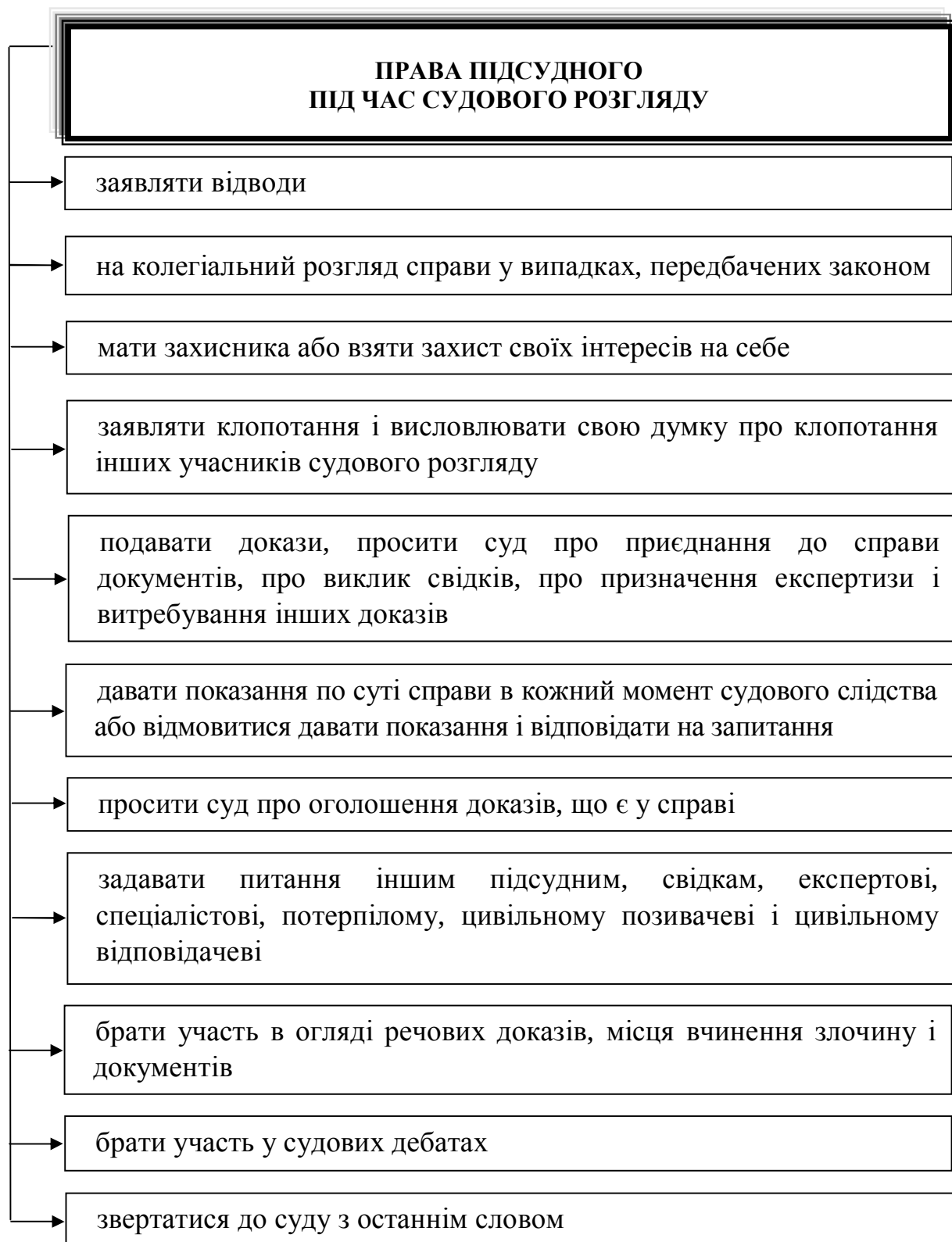

Схема 15.12

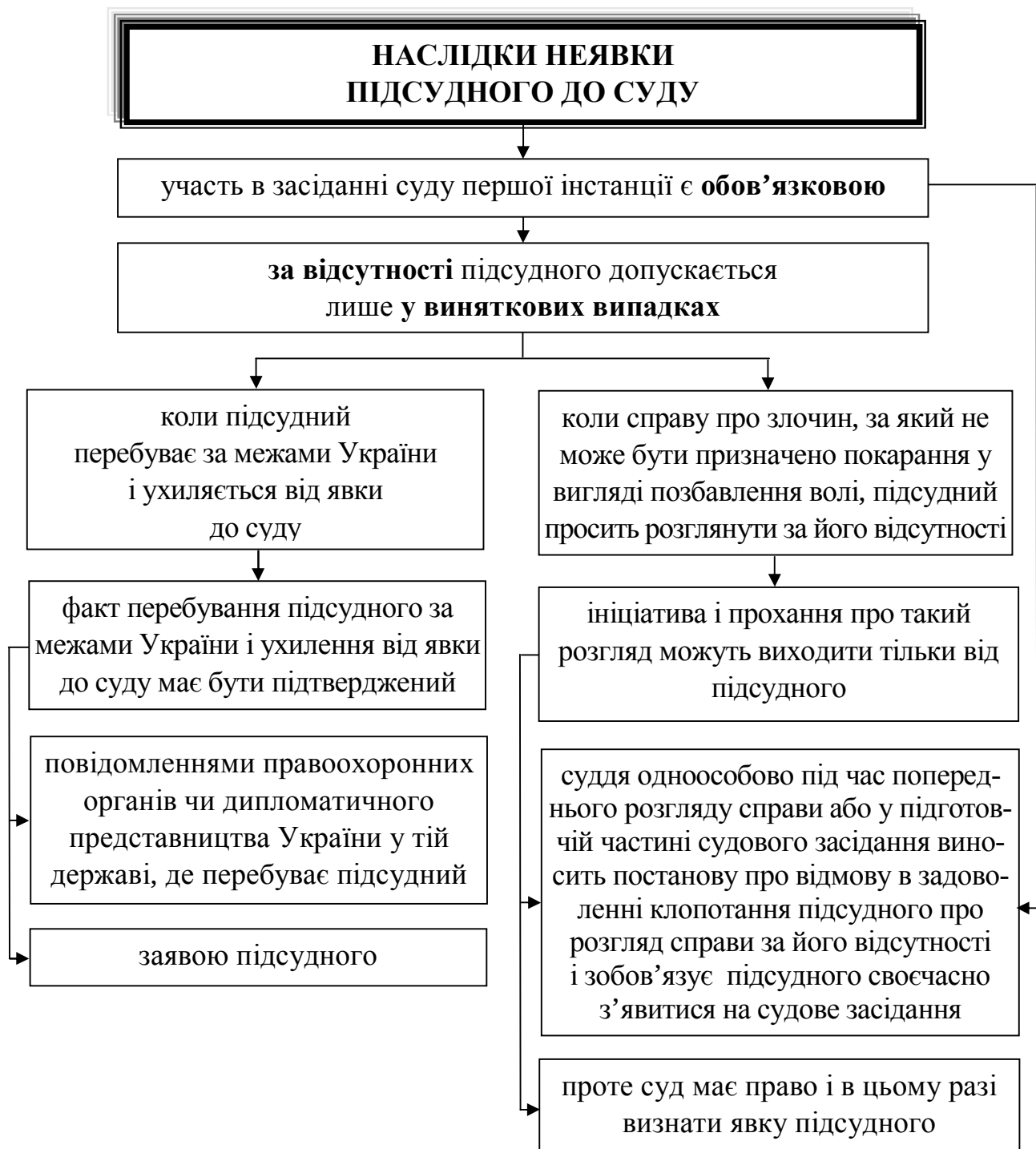

Схема 15.14

Схема 15.15

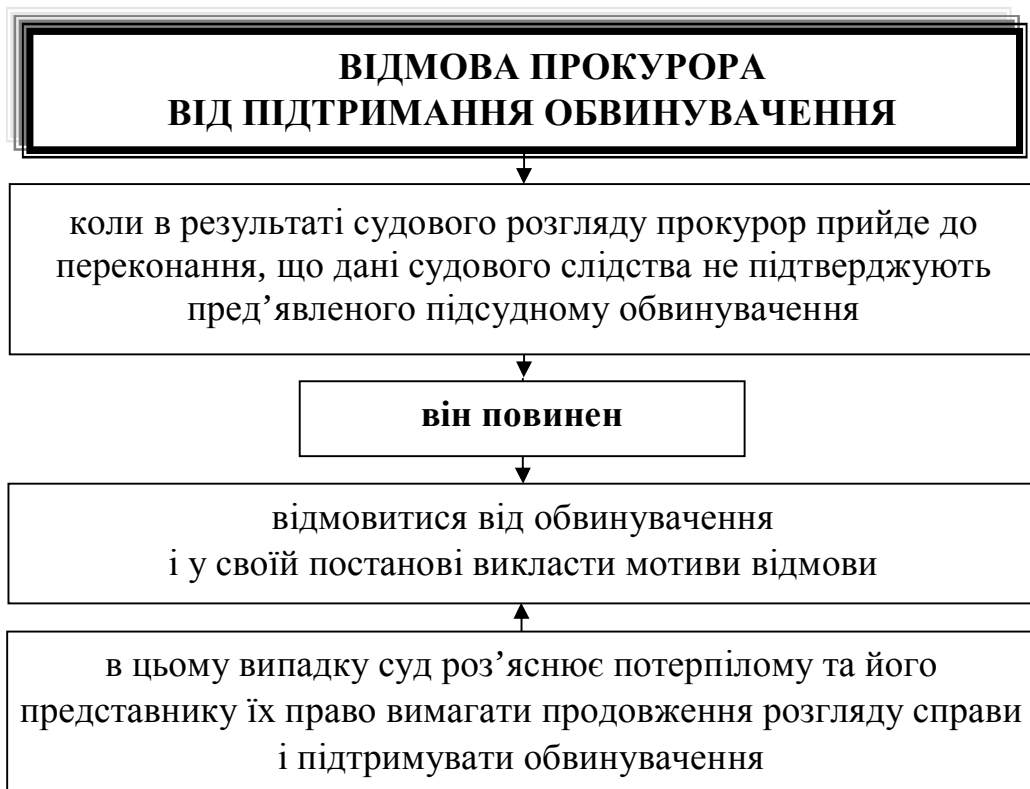

Схема 15.16

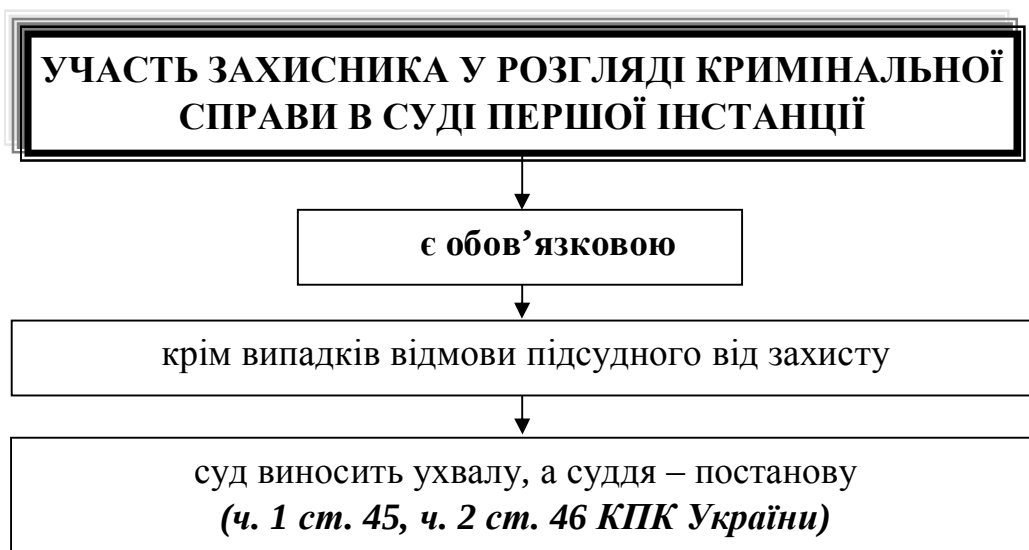

Схема 15.17

Захисникові, який вперше вступив у розгляд справи, суд зобов'язаний надати час, необхідний для ознайомлення з матеріалами справи і для підготовки до участі в судовому засіданні

Схема 15.18

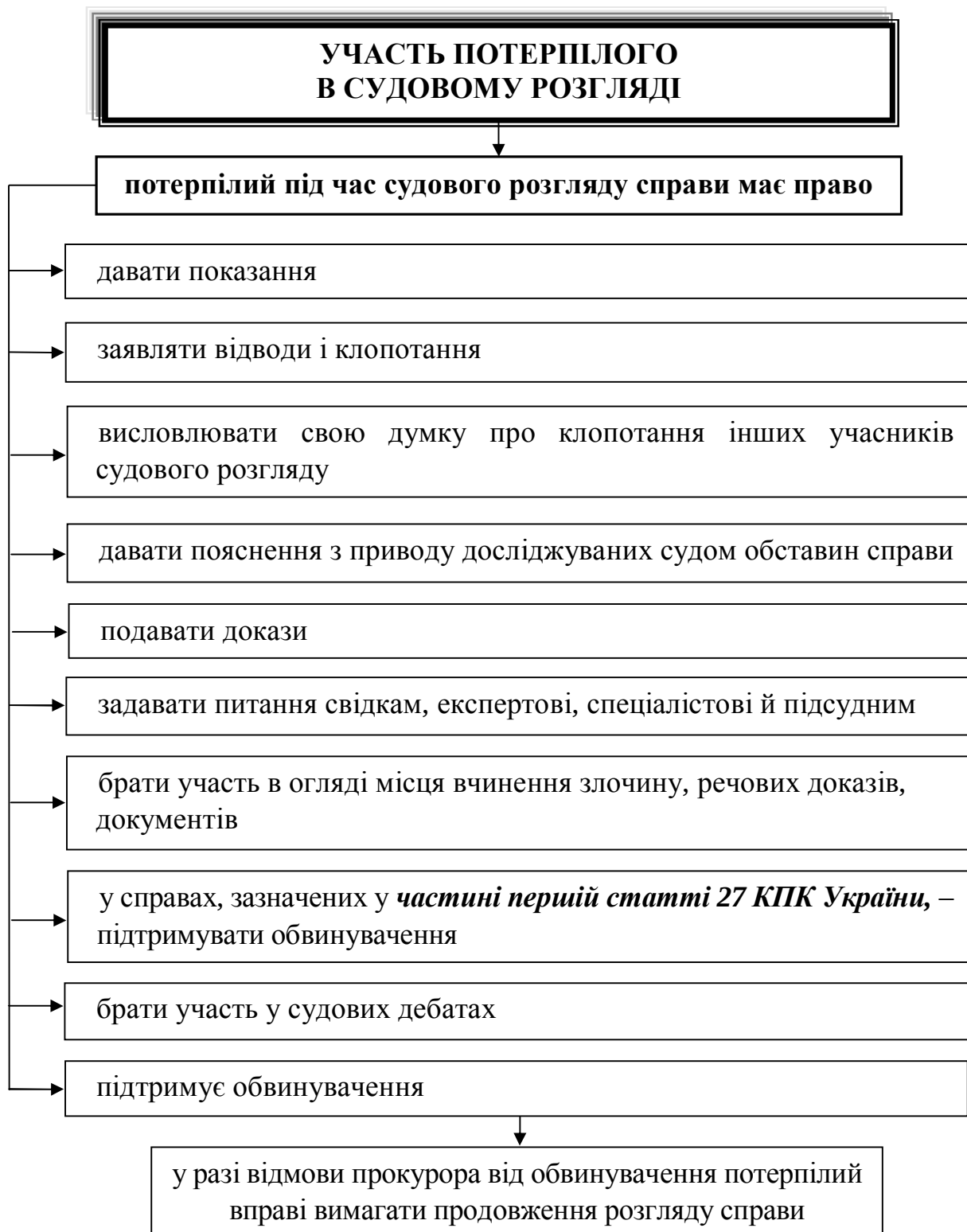

Схема 15.19

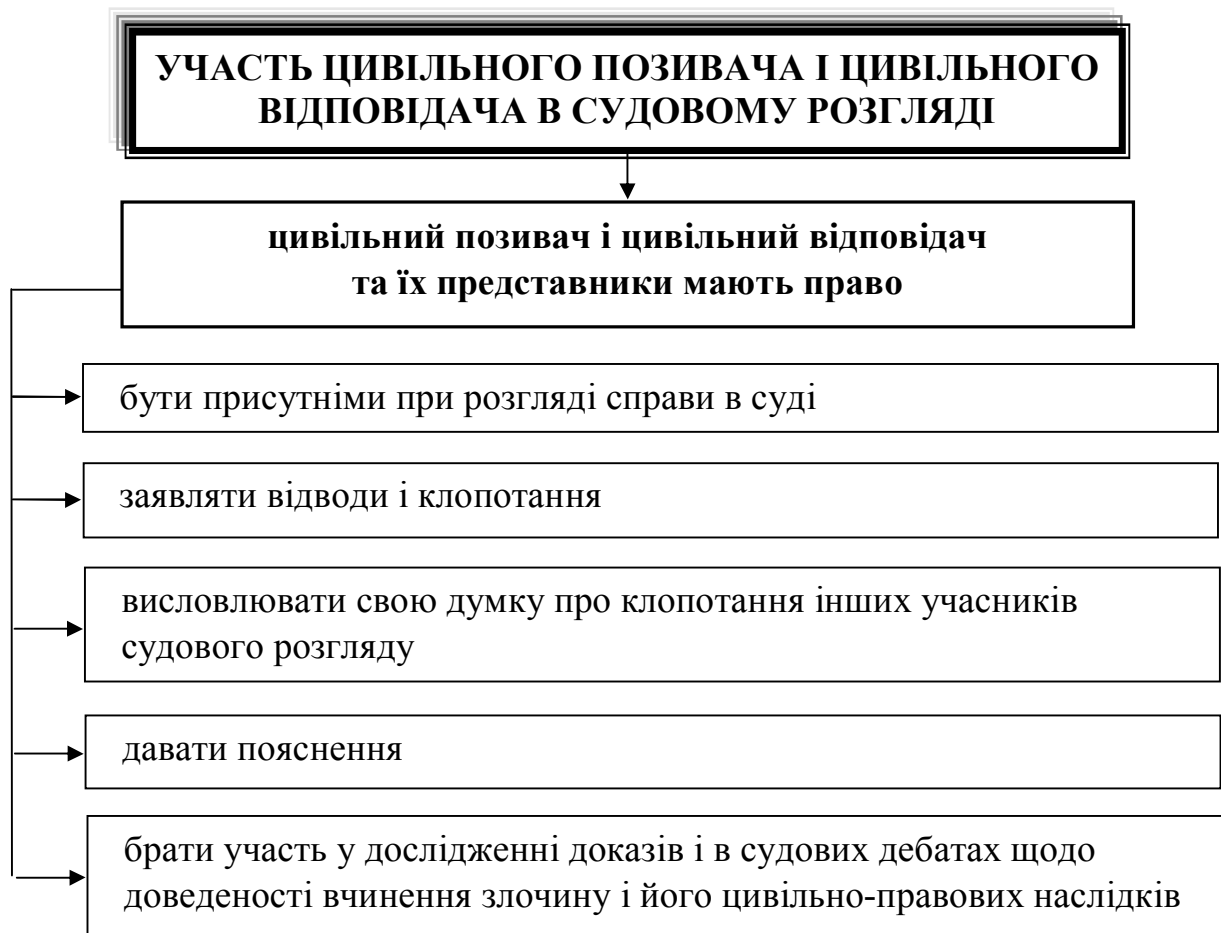

Схема 15.20

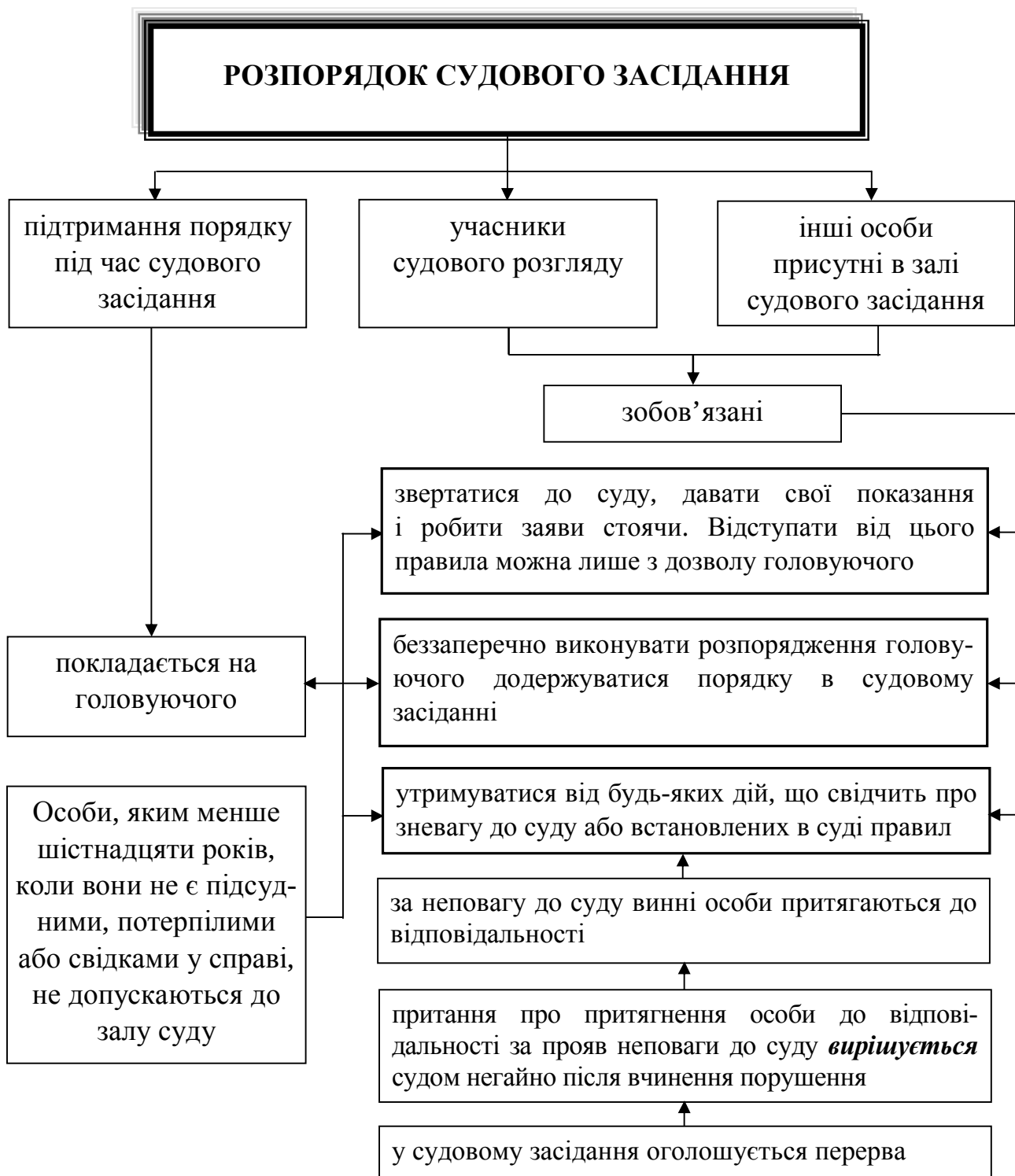

Схема 15.21

**ЗАХОДИ, ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО ПРОКУРОРА,
ГРОМАДСЬКОГО ОБВИНУВАЧА, ЗАХИСНИКА,
ГРОМАДСЬКОГО ЗАХИСНИКА, СВІДКА, ПОТЕРПІЛОГО,
ІНШИХ ГРОМАДЯН ПРИ ПОРУШЕННІ ПОРЯДКУ
СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ**

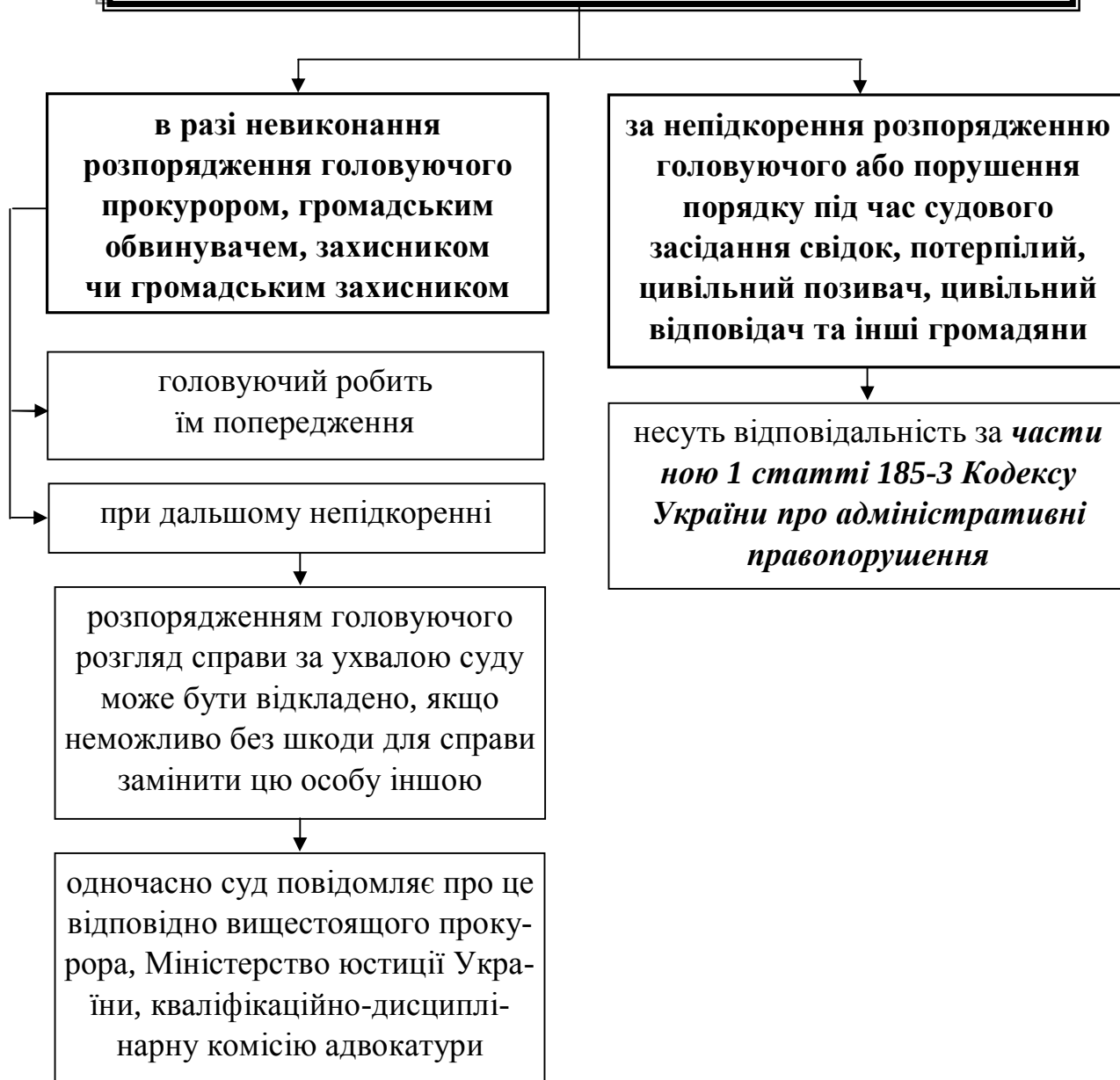

Схема 15.22

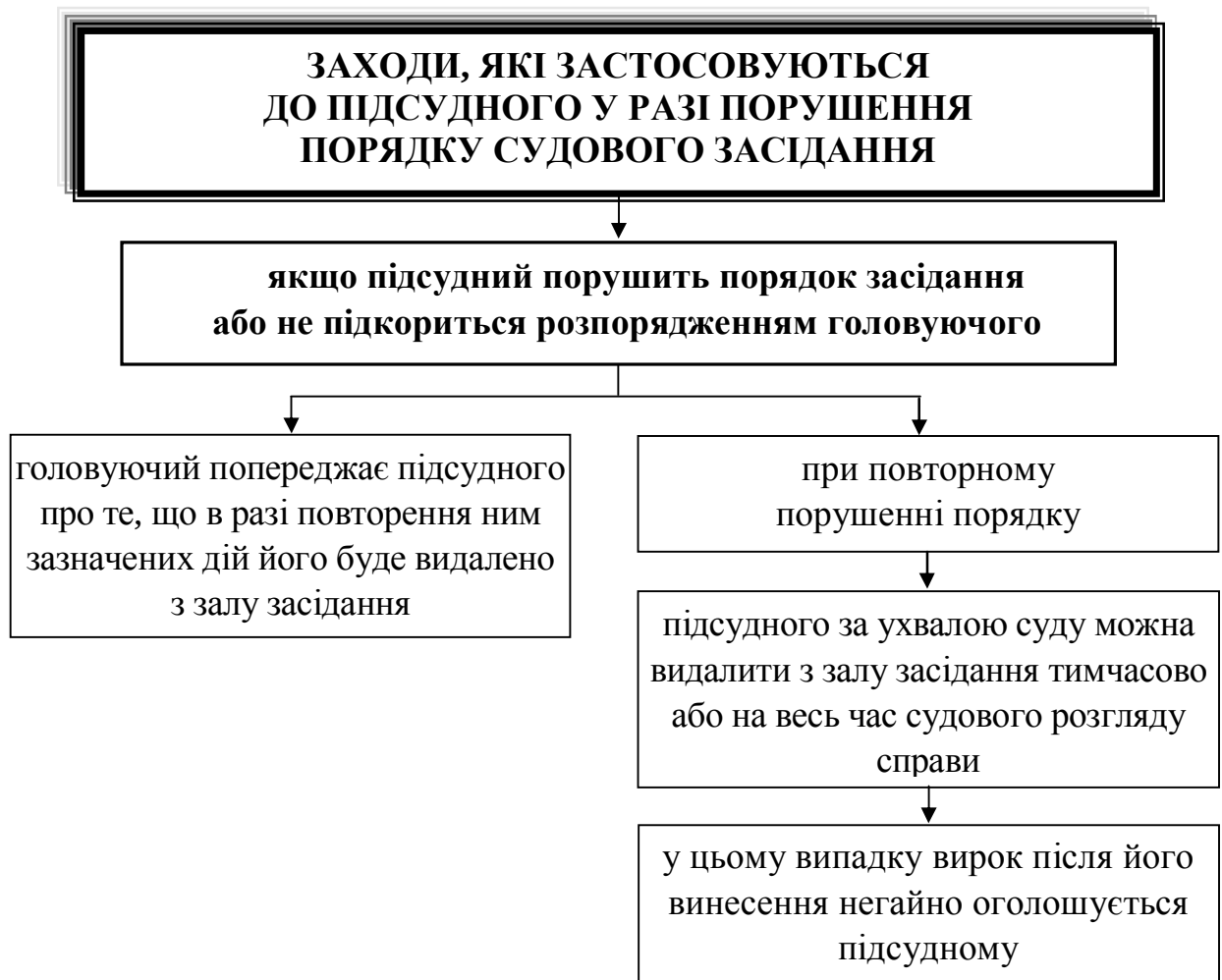

Схема 15.23

МЕЖІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

розгляд справи провадиться тільки відносно підсудних
і тільки в межах пред'явленого їм обвинувачення

в разі необхідності доповнити чи змінити пред'явлене обвинувачення або порушити кримінальну справу за новим обвинуваченням чи щодо нових осіб суд додержується правил, установлених в *статтях 276, 277, 278 КПК України*

Схема 15.24

ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО НОВЕ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Коли дані судового слідства вказують, що підсудний вчинив
ще й інший злочин, по якому обвинувачення не було йому пред'явлено

за клопотанням прокурора, потерпілого чи його представника

суд

не зупиняючи розгляду справи

суддя

виносить
ухвалу

протягом семи діб з дня її винесення сторони
можуть подати апеляції до апеляційного суду

виносить
постанову

Коли нове обвинувачення тісно зв'язане з початковим
і окремий розгляд їх неможливий

вся справа повертається для додаткового розслідування

після додаткового розслідування справа
направляється до суду в загальному порядку

Схема 15.25

Схема 15.26

Схема 15.27

Контрольні запитання

1. Що ви розумієте під загальними положенням судового розгляду?
2. Яке значення загальних положень судового розгляду?
3. Які завдання загальних положень судового розгляду?
4. Яке співвідношення між загальними положеннями судового розгляду і основними положеннями досудового розслідування?
5. Якими правами на стадії судового розгляду наділений підсудний?
6. Якими правами на стадії судового розгляду наділений прокурор?
7. На кому лежить обов'язок роз'яснення прав учасникам судового розгляду?
8. Однаковими чи різними за змістом є терміни «учасник кримінального процесу», «учасник судового розгляду»?
9. Які наслідки неявки до суду підсудного, потерпілого, прокурора?
10. В чому суть положення про безпосередність судового розгляду?
11. Що таке межі судового розгляду?
12. Хто уповноважений змінювати обвинувачення в суді, яким чином це рішення оформляється?
13. На кого покладається обов'язок забезпечувати розпорядок судового засідання?

Тема 16

ПОПЕРЕДНІЙ РОЗГЛЯД СПРАВИ СУДДЕЮ

Попередній розгляд справи суддею – це стадія кримінального процесу, на якій суддя за участю прокурора, не вирішуючи наперед питання про винуватість обвинуваченого у вчиненні злочину, з'ясовує у встановленому процесуальним законом порядку наявність або відсутність достатніх фактичних і юридичних підстав для розгляду справи на судовому засіданні

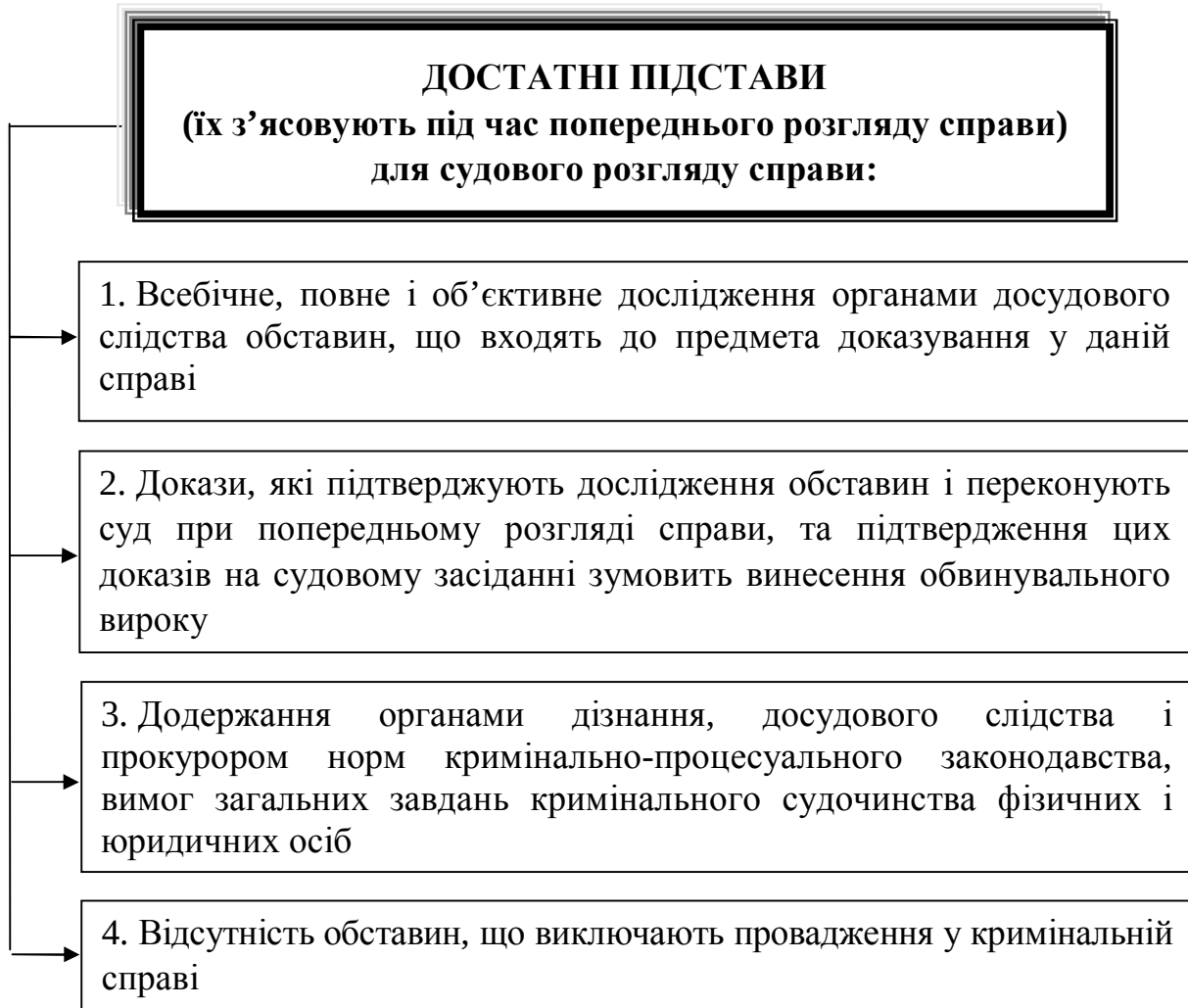

Схема 16.1

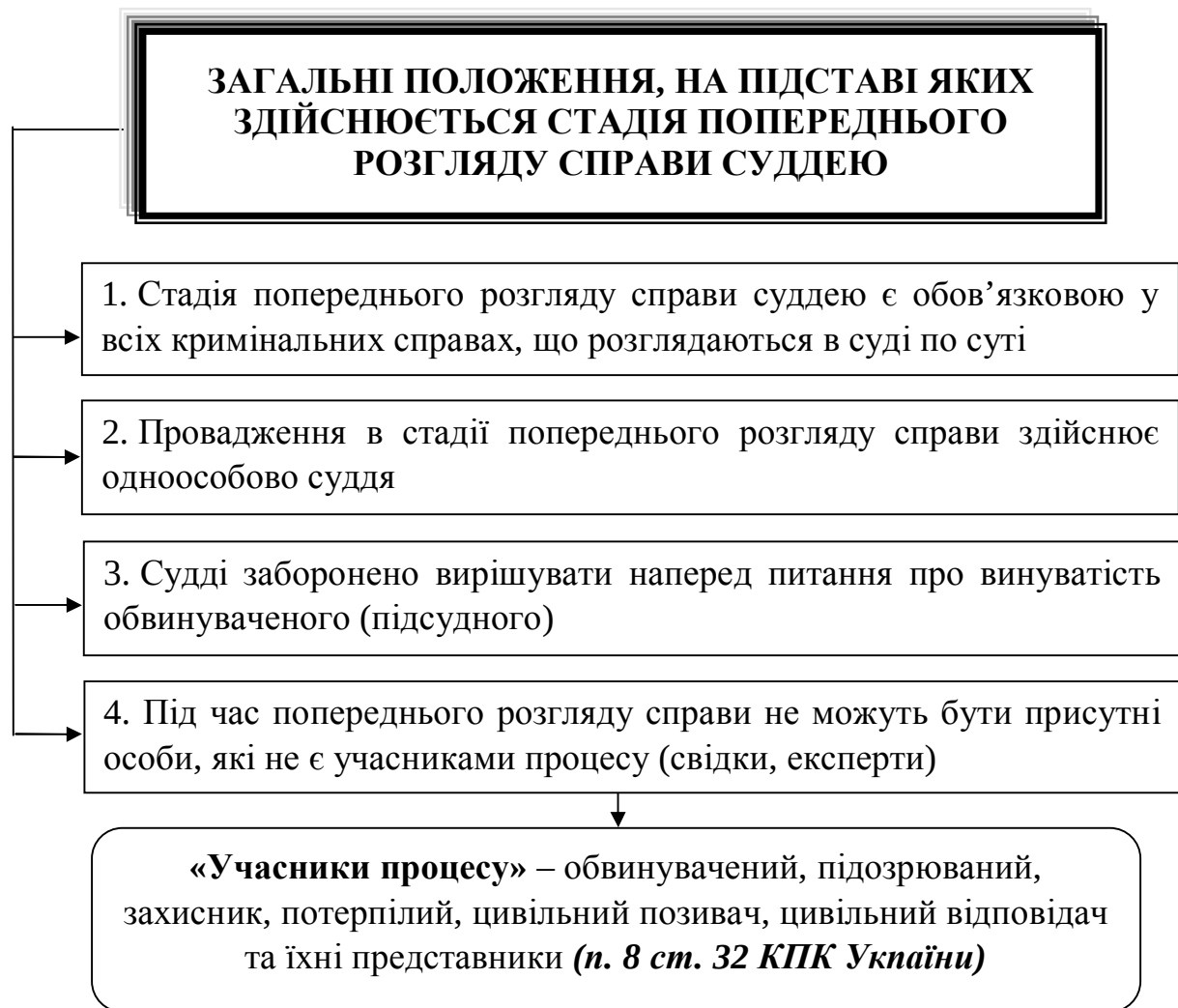

Схема 16.2

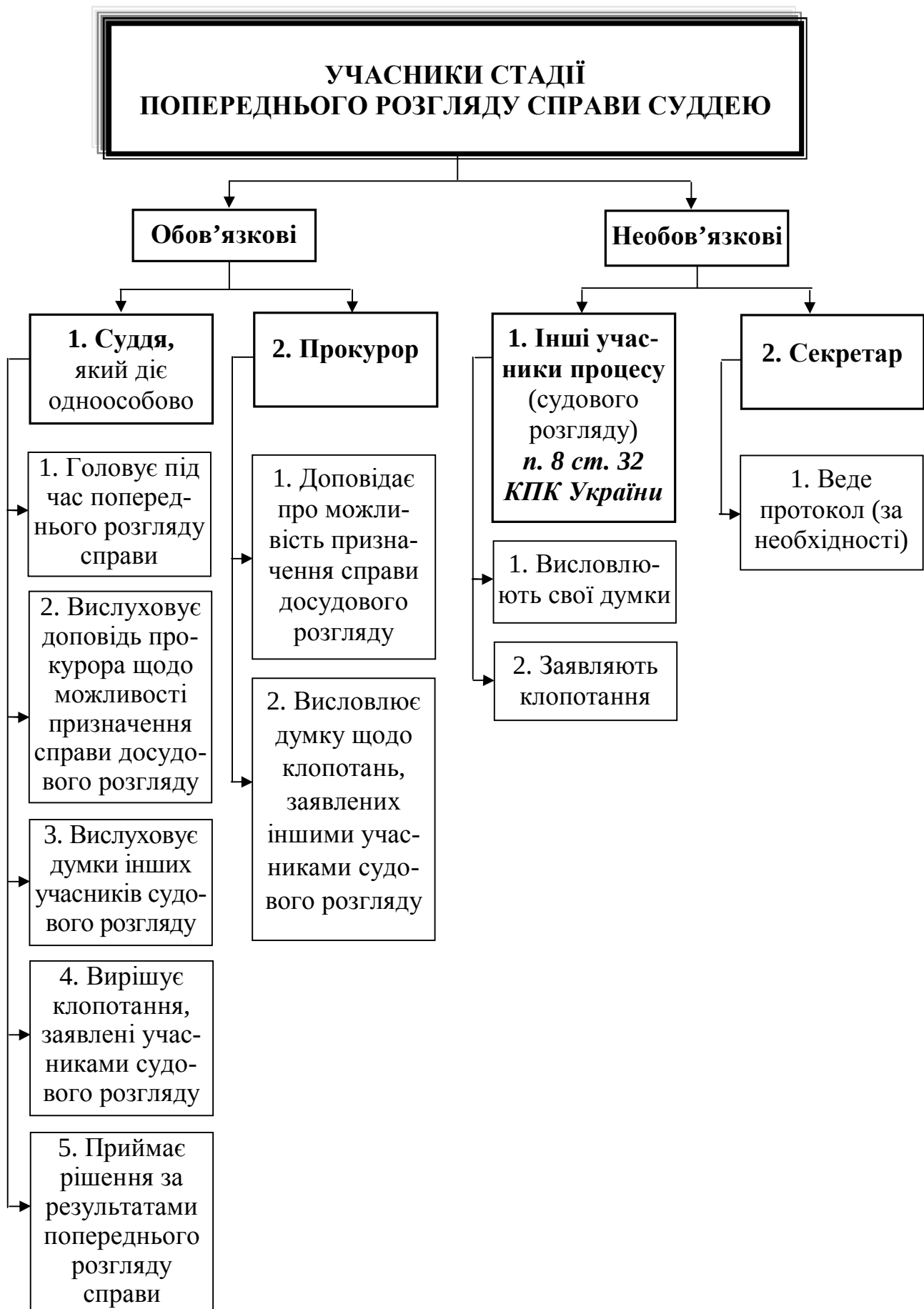

Схема 16.3

Схема 16.4

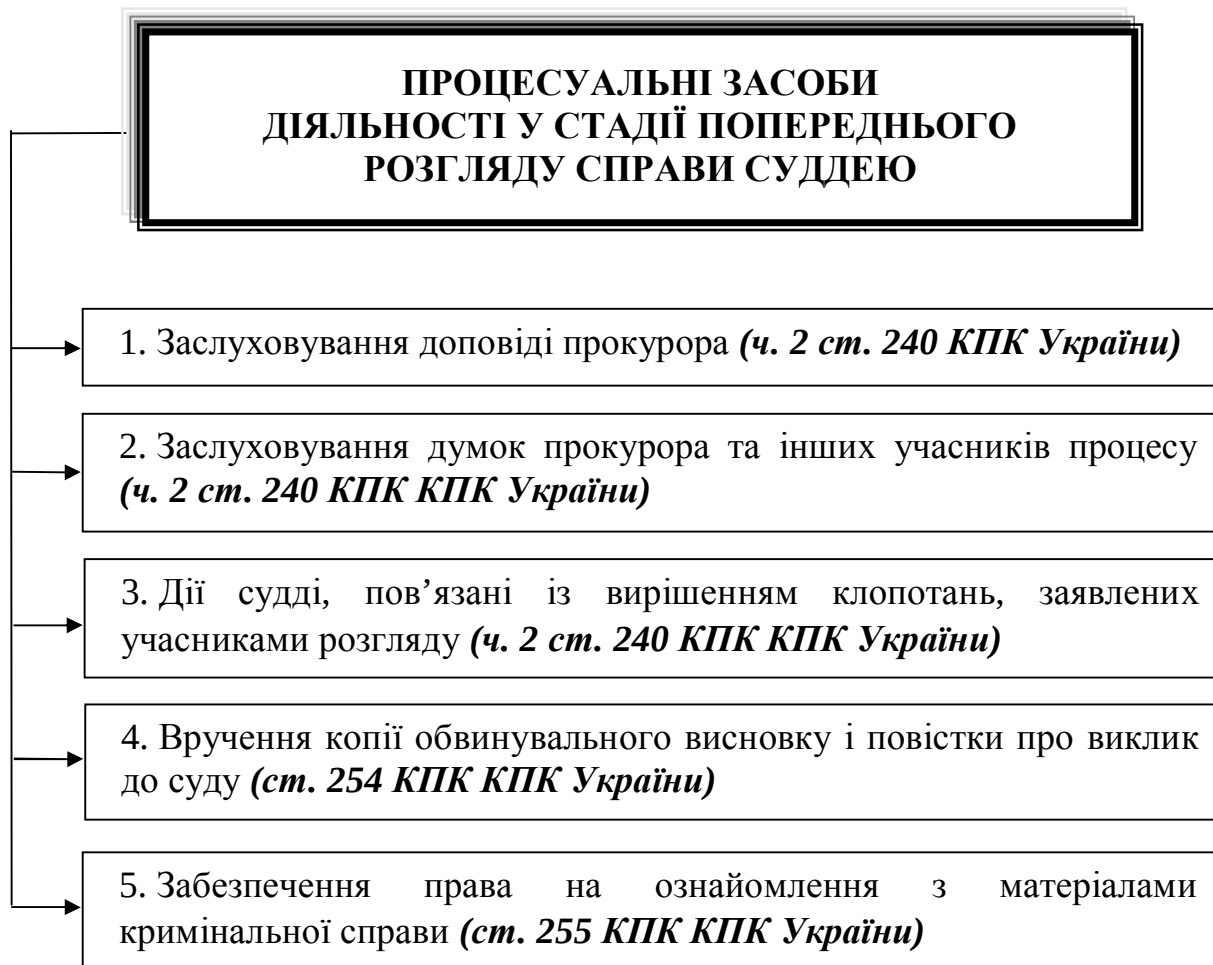

Схема 16.5

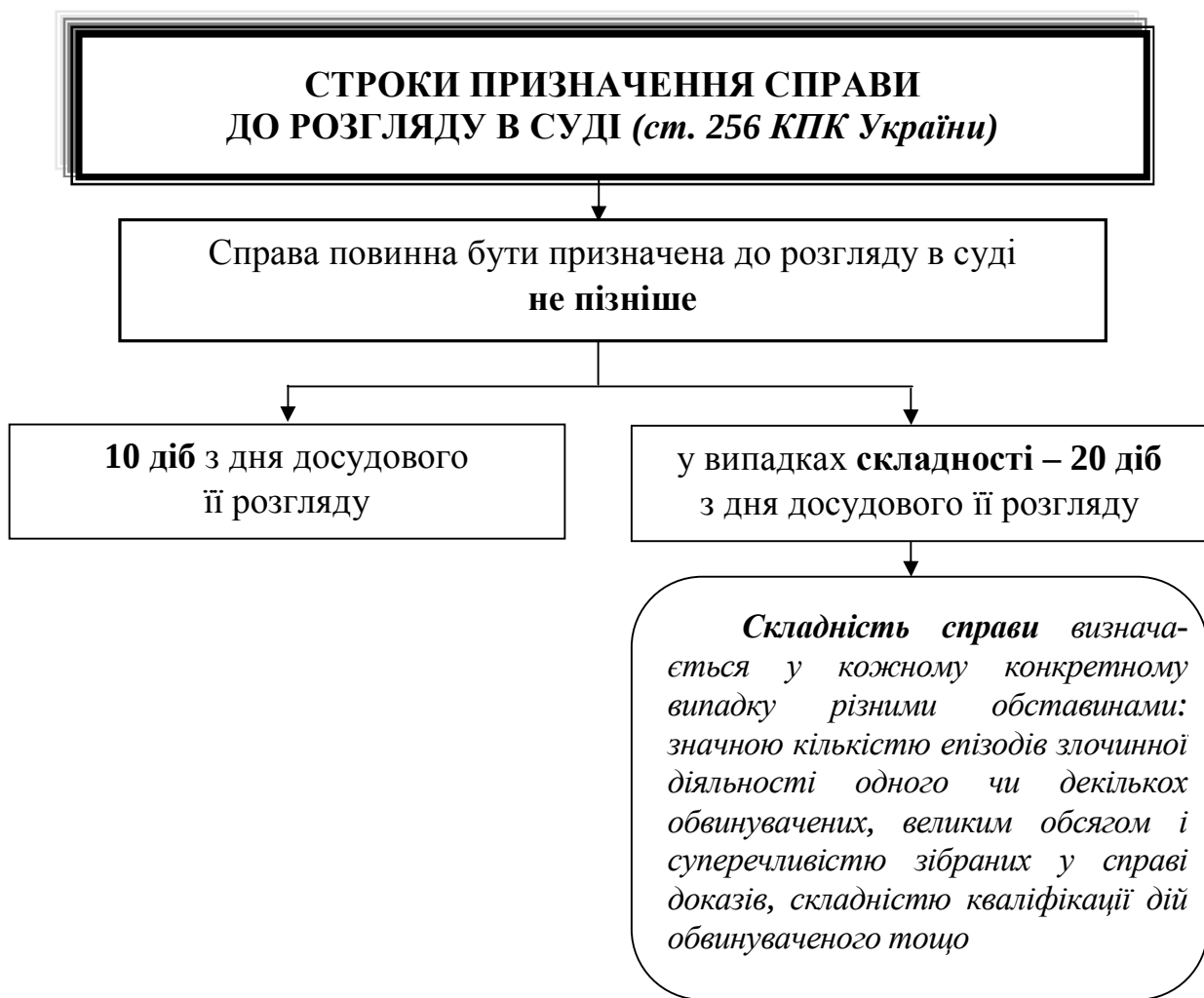

Схема 16.6

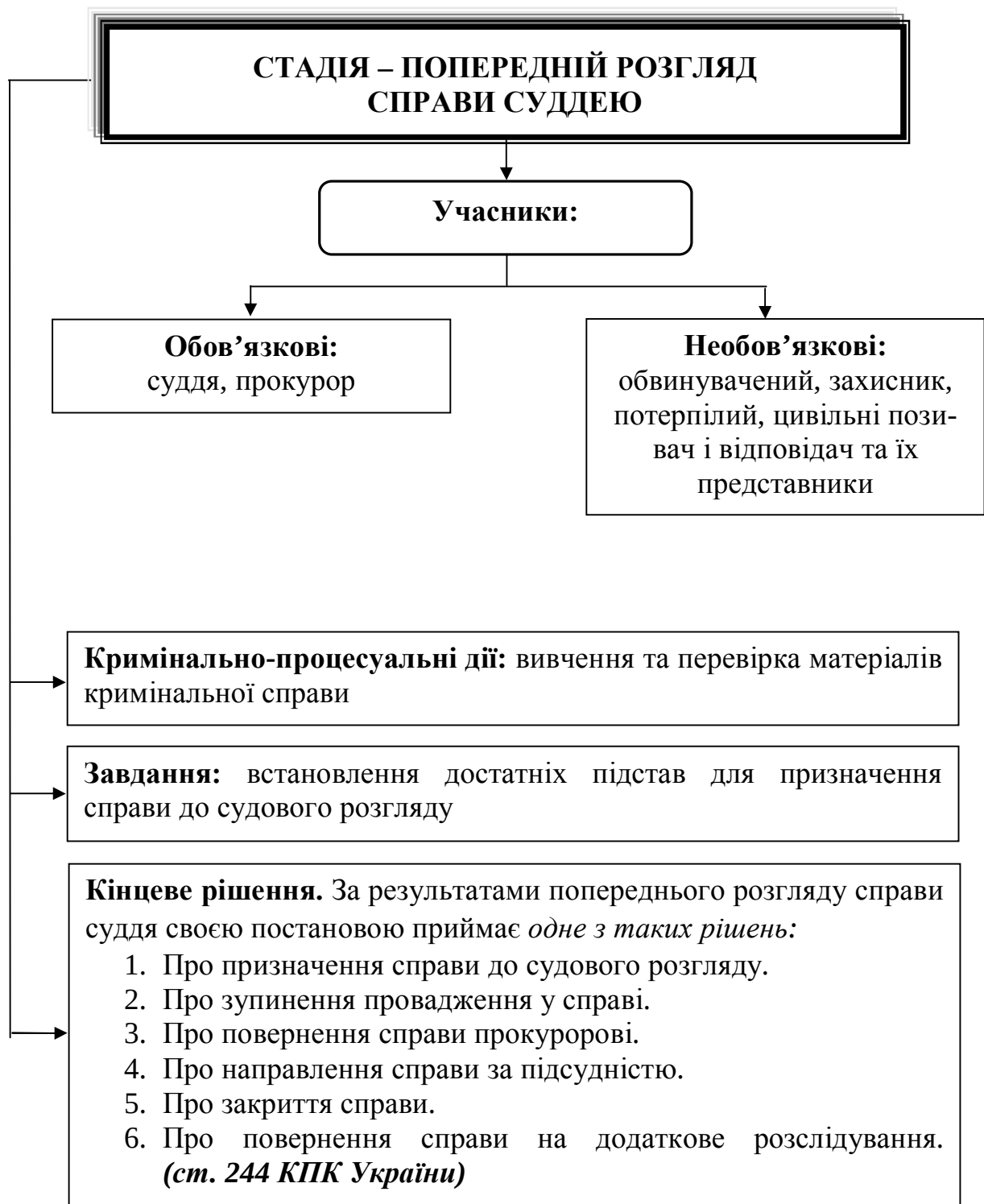

Схема 16.7

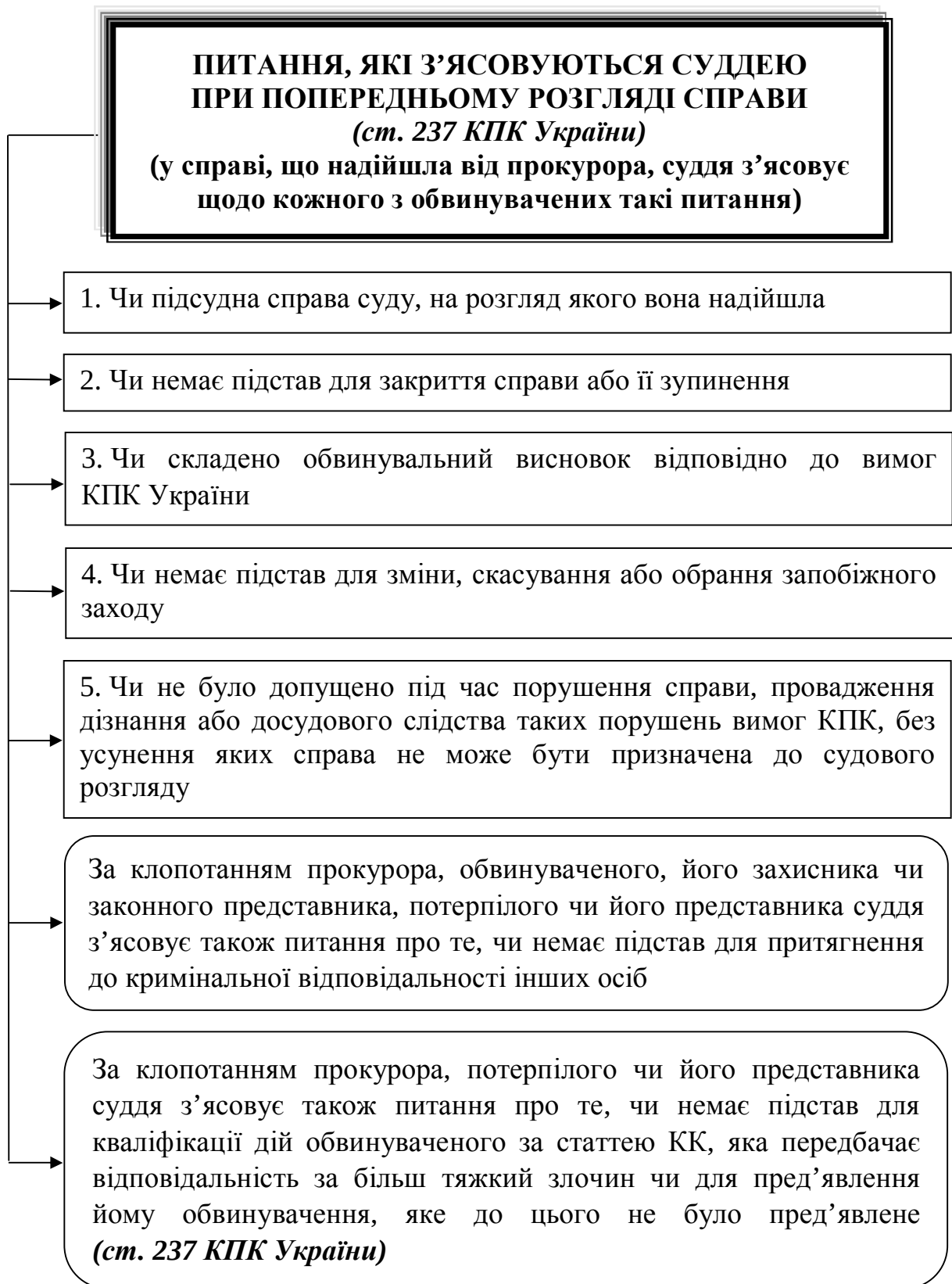

Схема 16.8

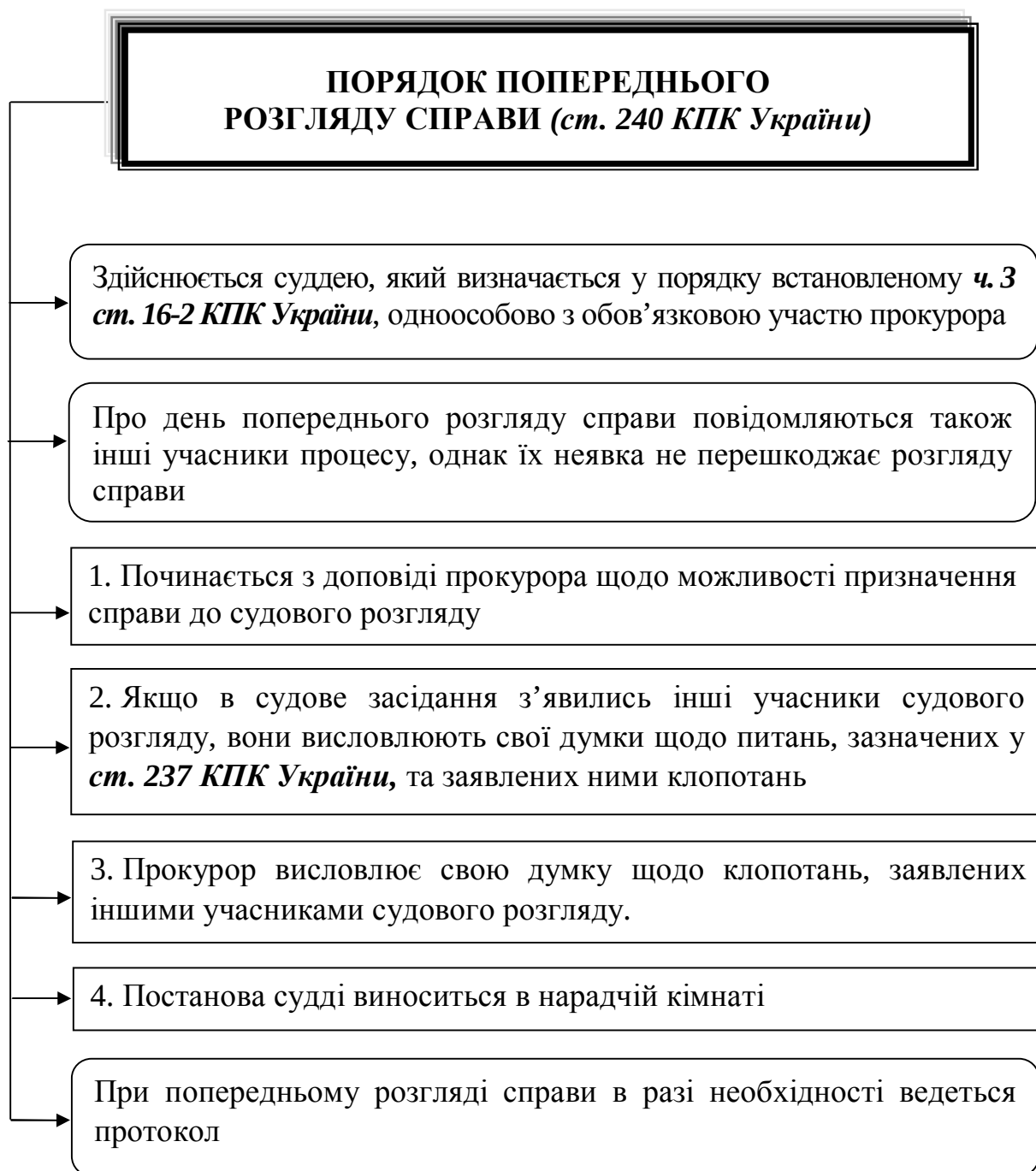

Схема 16.9

СТРОКИ ПОПЕРЕДНЬОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВИ
(ст. 241 КПК України)

Справа повинна бути призначена до досудового розгляду
не пізніше десяти діб, а у разі складності справи –
не пізніше тридцяти діб з дня надходження її до суду

Суддя повинен задовольнити клопотання учасників процесу, якщо це сприятиме правильному вирішенню кримінальної справи, охороні прав і законних інтересів громадян

Складність справи визначається у кожному конкретному випадку різними обставинами: значною кількістю епізодів злочинної діяльності одного чи декількох обвинувачених, великим обсягом і суперечливістю зібраних у справі доказів, складністю кваліфікації дій обвинуваченого тощо

Схема 16.10

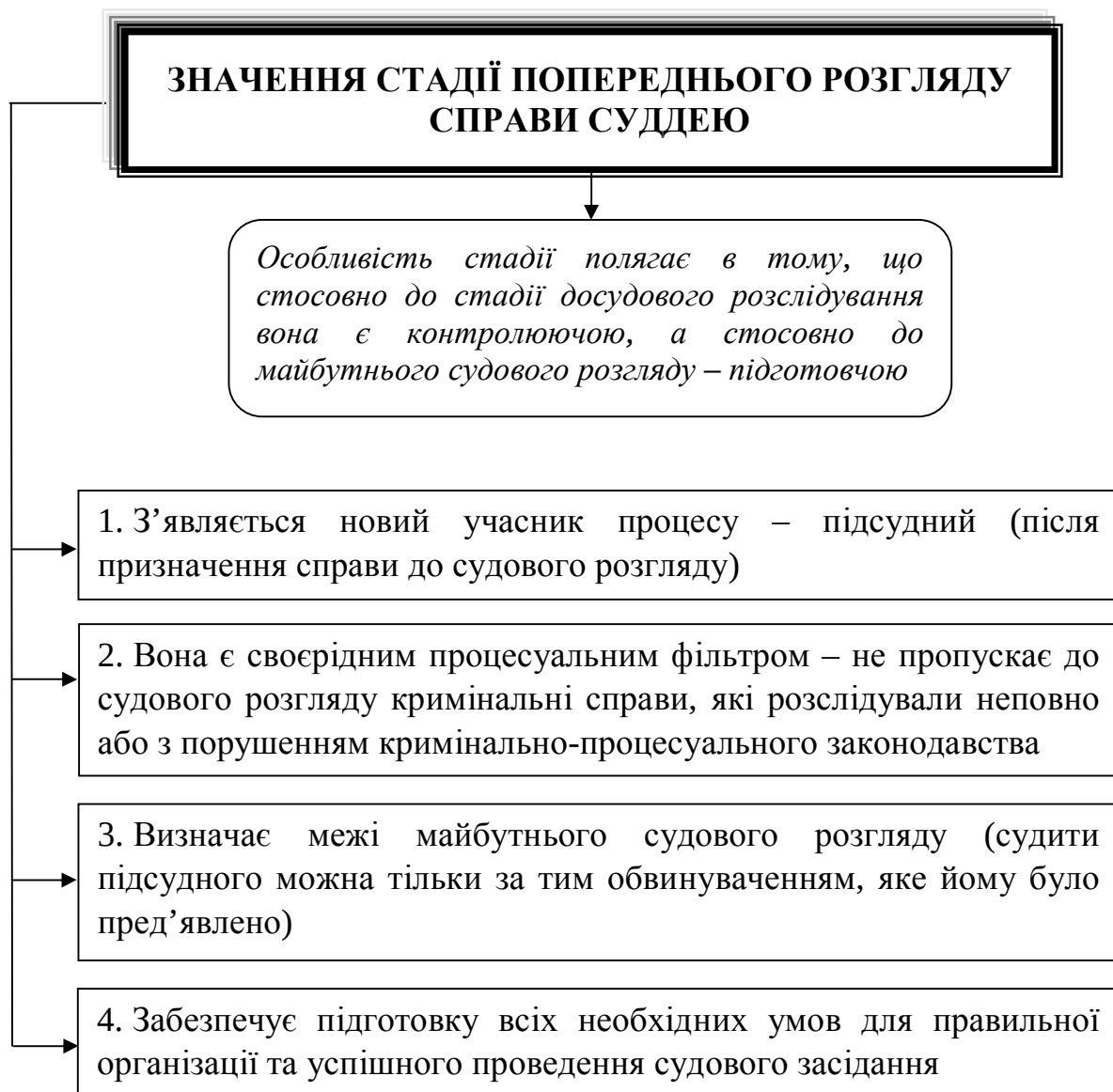

Схема 16.11

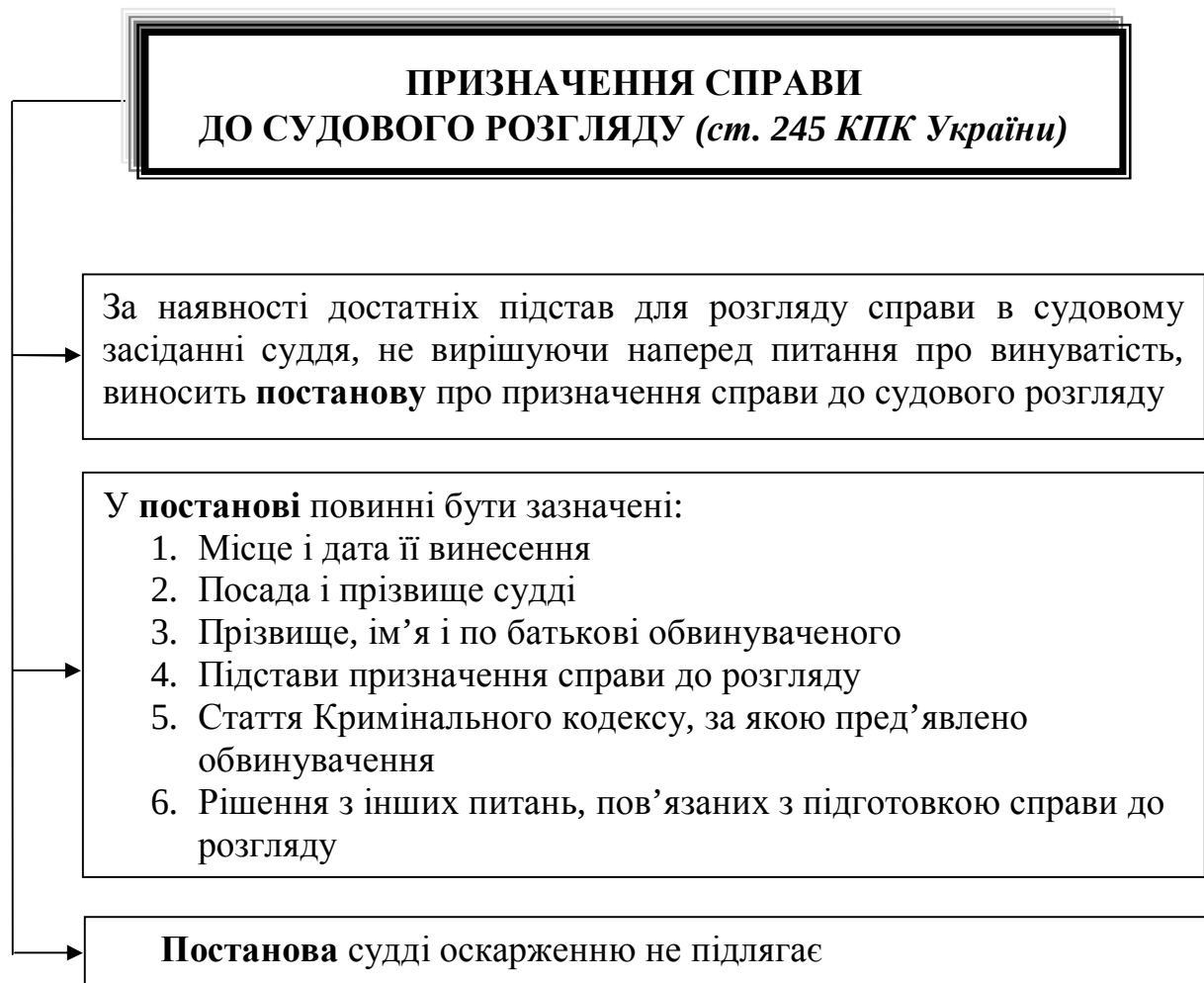

Схема 16.12

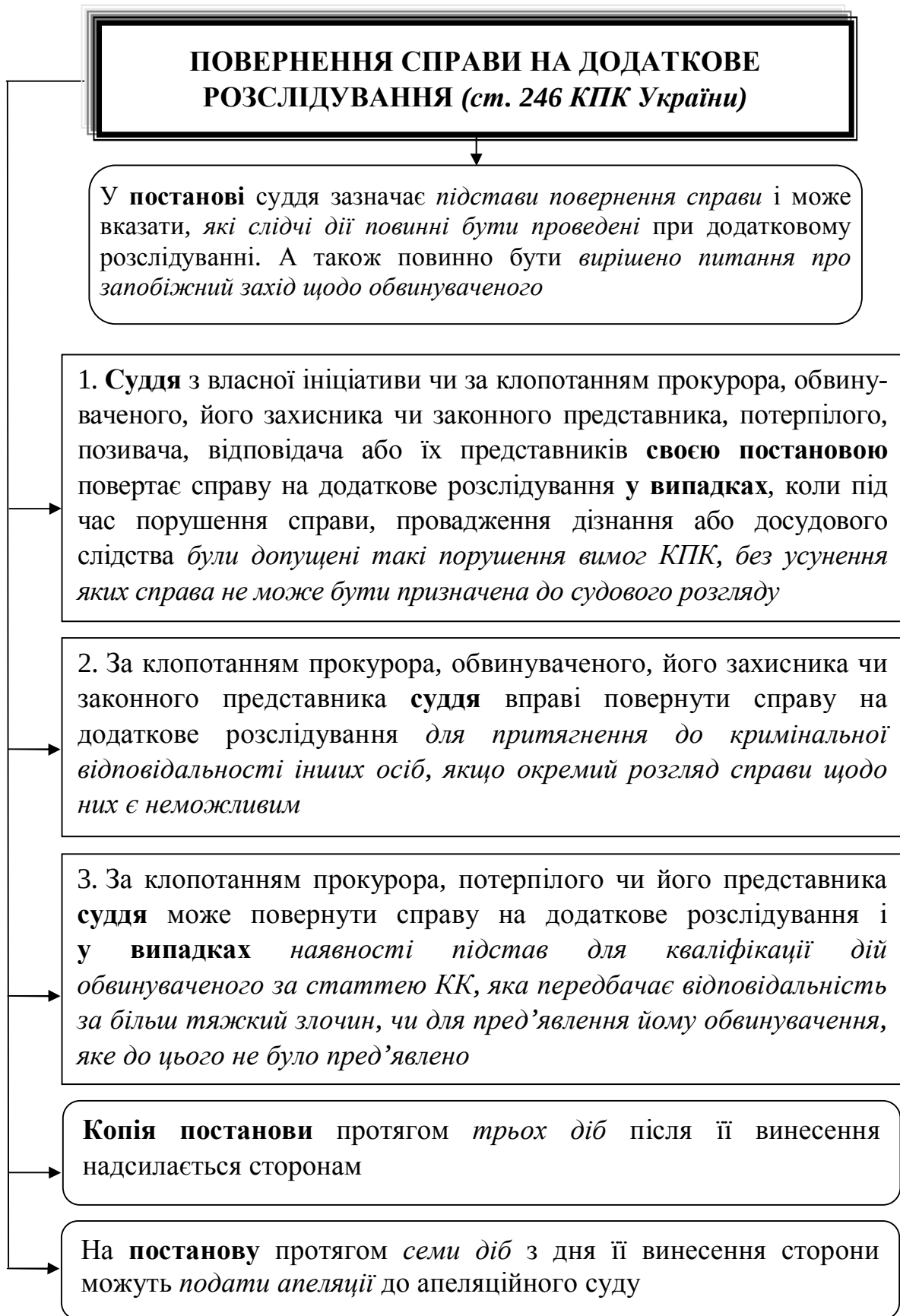

Схема 16.13

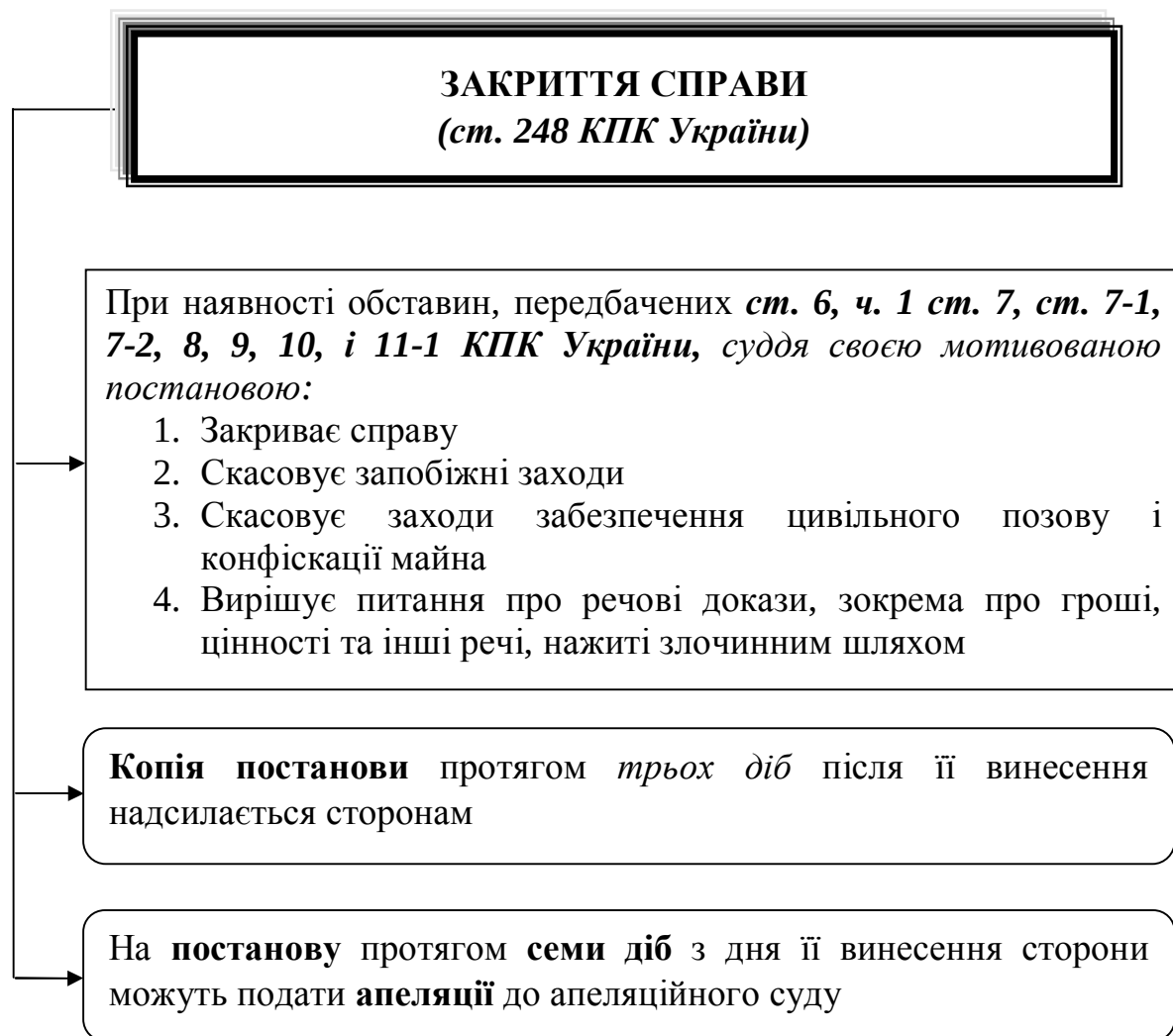

Схема 16.14

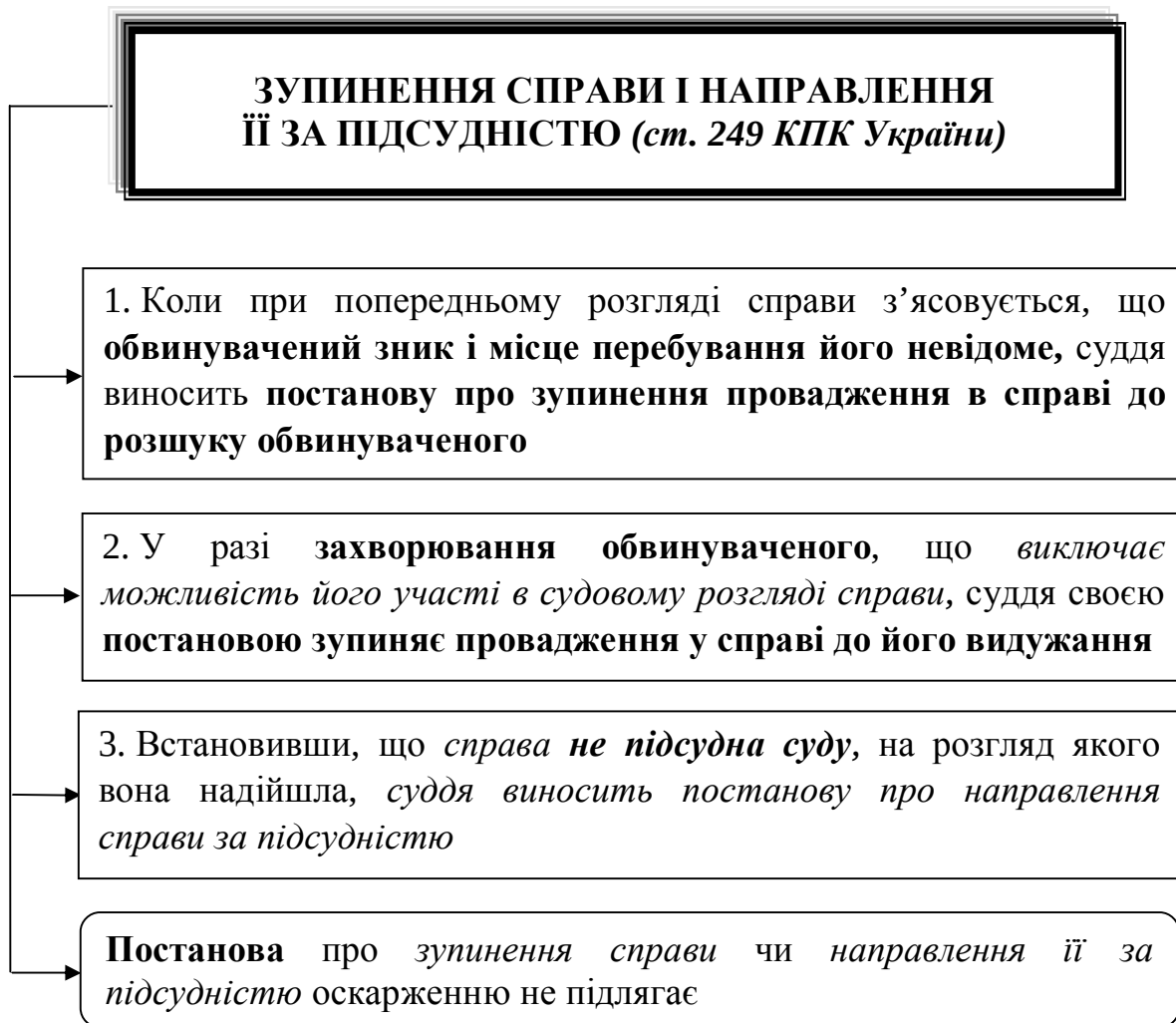

Схема 16.15

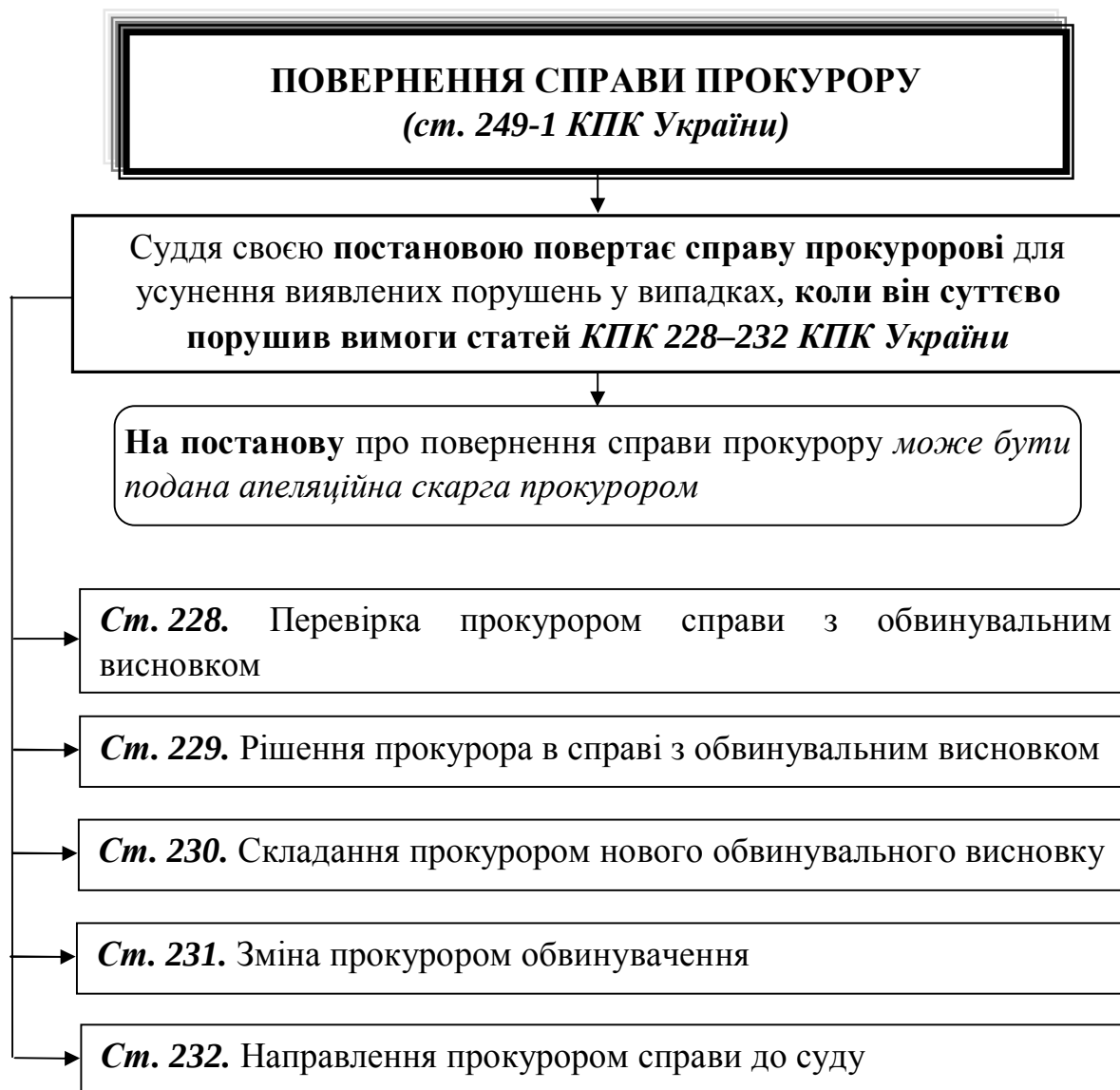

Схема 16.16

**ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗГЛЯДУ
В СПРАВАХ, ЯКІ ПОРУШУЮТЬСЯ ЗА СКАРГОЮ
ПОТЕРПІЛОГО (ст. 251 КПК України)**

Суддя, одержавши від потерпілого скаргу з проханням порушити справу, приймає одне із таких рішень:

1. Залишає скаргу без розгляду, якщо вона не відповідає вимогам, які встановлені КПК України щодо обвинувального висновку
2. За наявності до того підстав відмовляє в порушенні кримінальної справи або надсилає її за належністю прокурору
3. За наявності достатніх даних, які вказують на вчинення злочину, передбаченого **ч. 1 ст. 27 КПК України**, порушує кримінальну справу і призначає її до розгляду

Підсудному не пізніше як за три доби до дня слухання справи повинна бути вручена:

1. Копія скарги потерпілого
2. Копія постанови судді про порушення кримінальної справи
3. Повістка про виклик його в судове засідання

Зустрічні обвинувачення в справах про злочини, зазначені в ч. 1 ст. 27 КПК України, можуть бути **об'єднані** в одну справу

На *постанову про відмову в порушенні кримінальної справи* протягом **семи діб з дня її винесення** особа, яка подала скаргу, вправі подати **апеляцію** до апеляційного суду

Схема 16.17

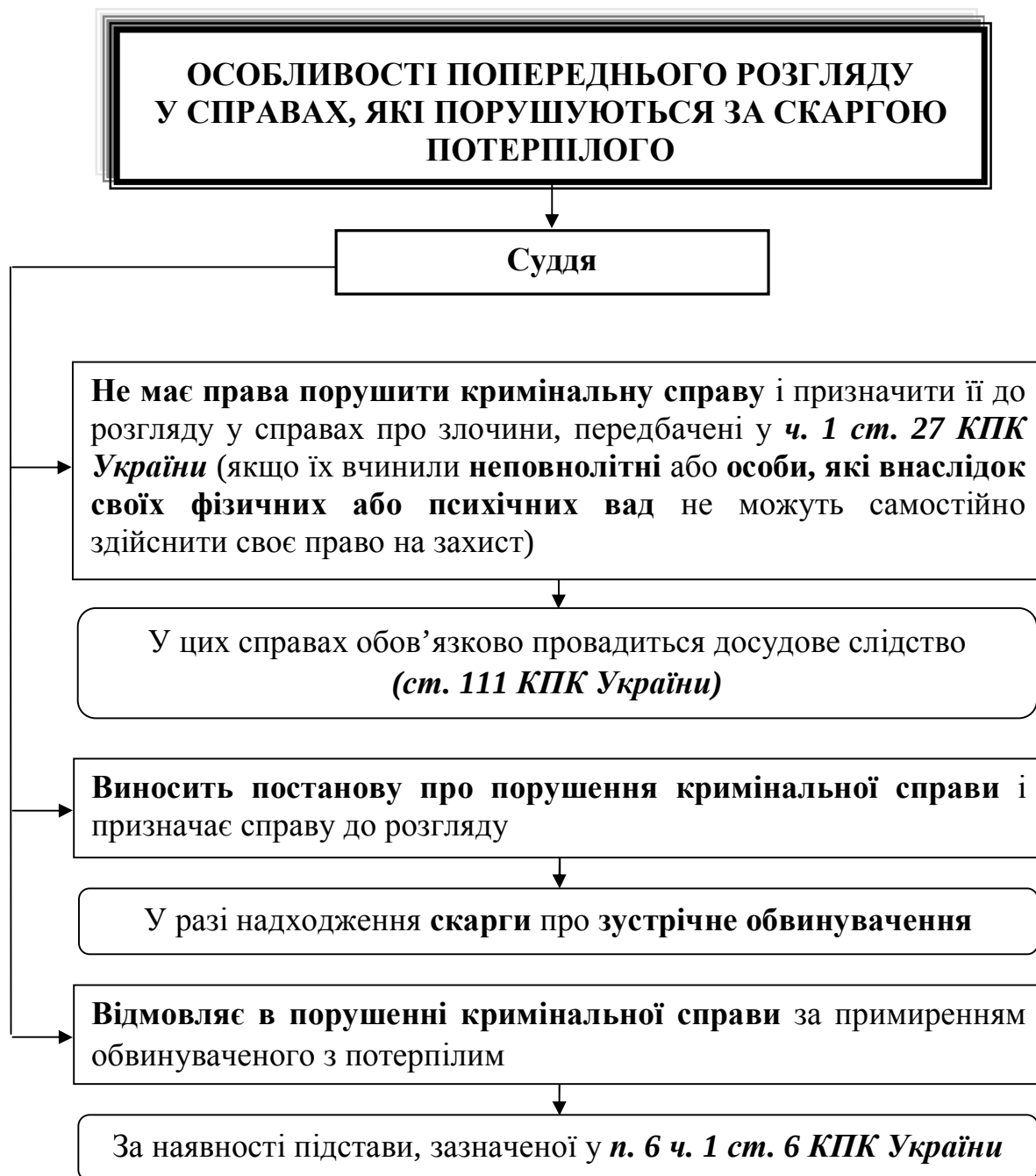

Схема 16.18

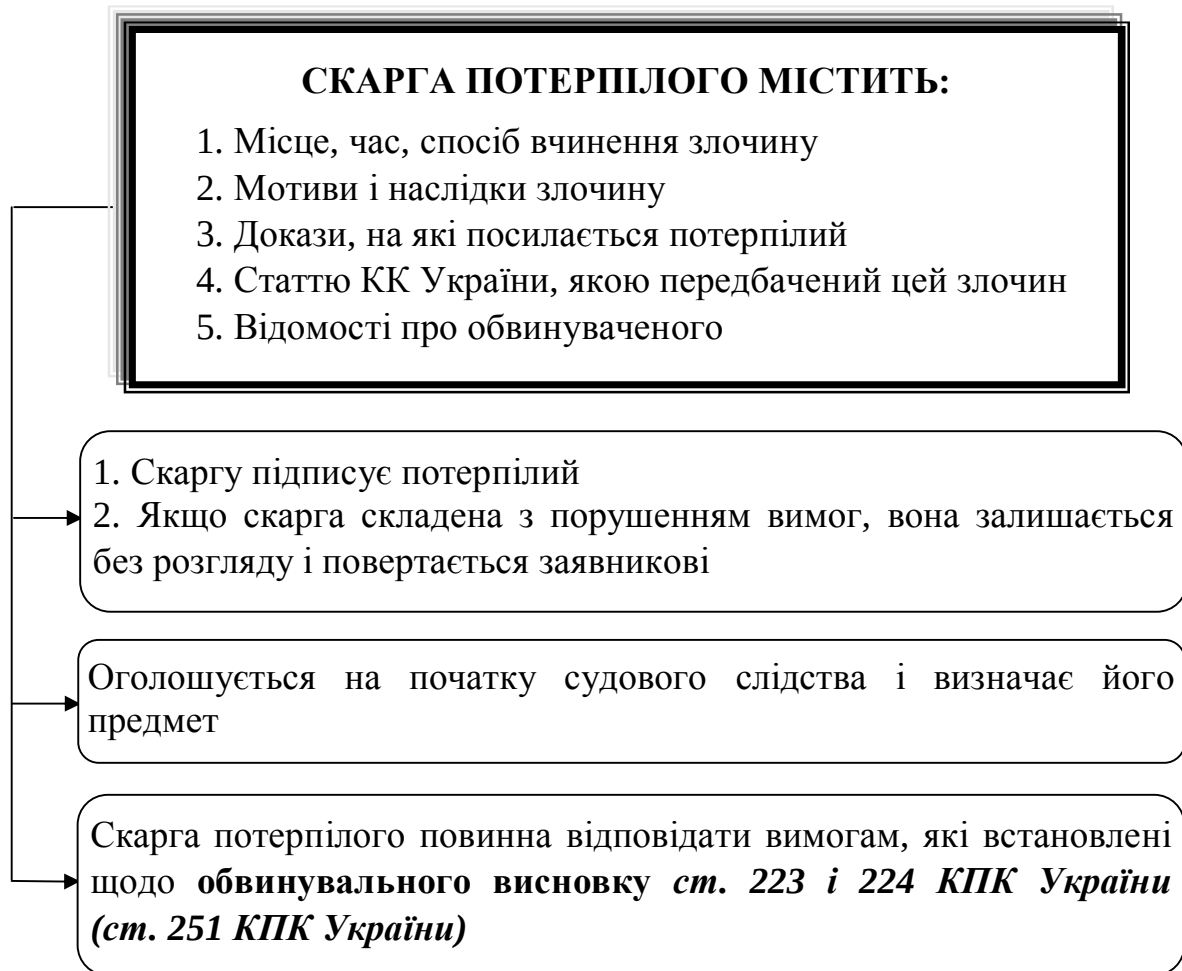

Схема 16.19

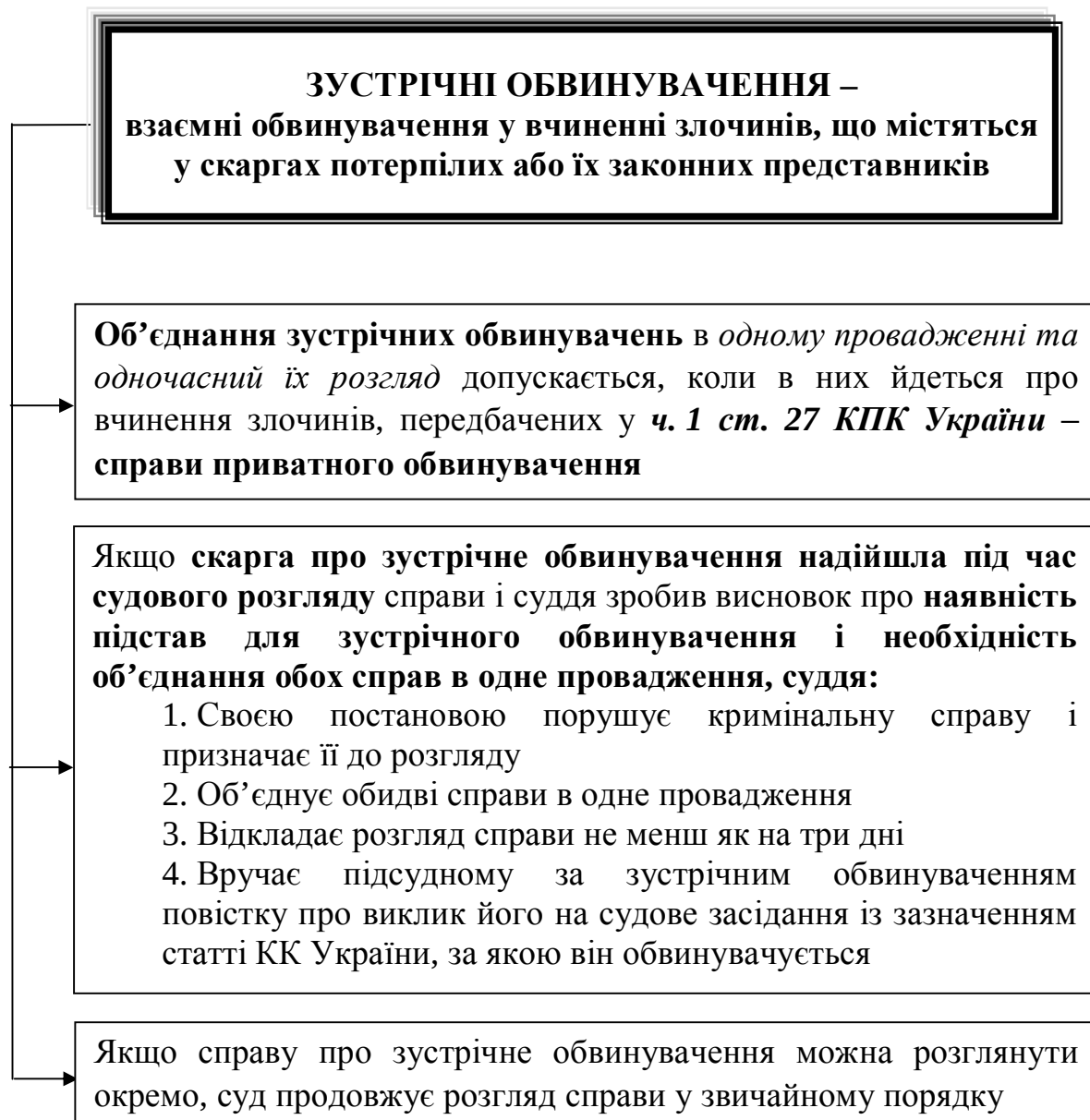

Схема 16.20

**ПИТАННЯ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ВИРІШЕННЮ
СУДДЕЮ В ЗВ'ЯЗКУ З ПІДГОТОВКОЮ СПРАВИ
ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ (ст. 253 КПК України)**

1. Про призначення захисника у випадках, коли його участь у справі є обов'язковою

2. Про зміну, скасування або обрання запобіжного заходу

3. Про визнання особи законним представником обвинуваченого, потерпілою, відповідачем, представником потерпілого, позивача, відповідача, якщо рішення про це не було прийняте під час розслідування справи

4. Про визнання потерпілого цивільним позивачем, якщо позов не був заявлений під час розслідування справи

5. Про список осіб, які підлягають виклику в судові засідання, та витребування додаткових доказів

7. Про заходи щодо забезпечення цивільного позову

8. Про виклик у необхідних випадках перекладача

10. Про розгляд справи у відкритому чи закритому судовому засіданні

11. Про день і місце судового розгляду справи

12. Всі інші питання, які стосуються підготовчих до суду дій

За наявності підстав вважати, що в стадії судового розгляду відповідно до **ст. 299 КПК України** будуть досліджуватися лише деякі докази або вони не будуть досліджуватися взагалі, суддя вправі викликати в судові засідання лише тих осіб чи витребувати лише ті докази, про допит чи дослідження яких надійшли клопотання від учасників судового розгляду

Суддя не вправі відмовити учасникам судового розгляду у дослідженні в стадії судового розгляду доказів, якщо вони є належними і допустимими

Схема 16.21

**ВРУЧЕННЯ ПІДСУДНОМУ КОПІЇ
ОБВИНУВАЛЬНОГО ВИСНОВКУ І ПОВІДОМЛЕННЯ
ПРО ДЕНЬ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ В СУДІ**
(ст. 254 КПК України)

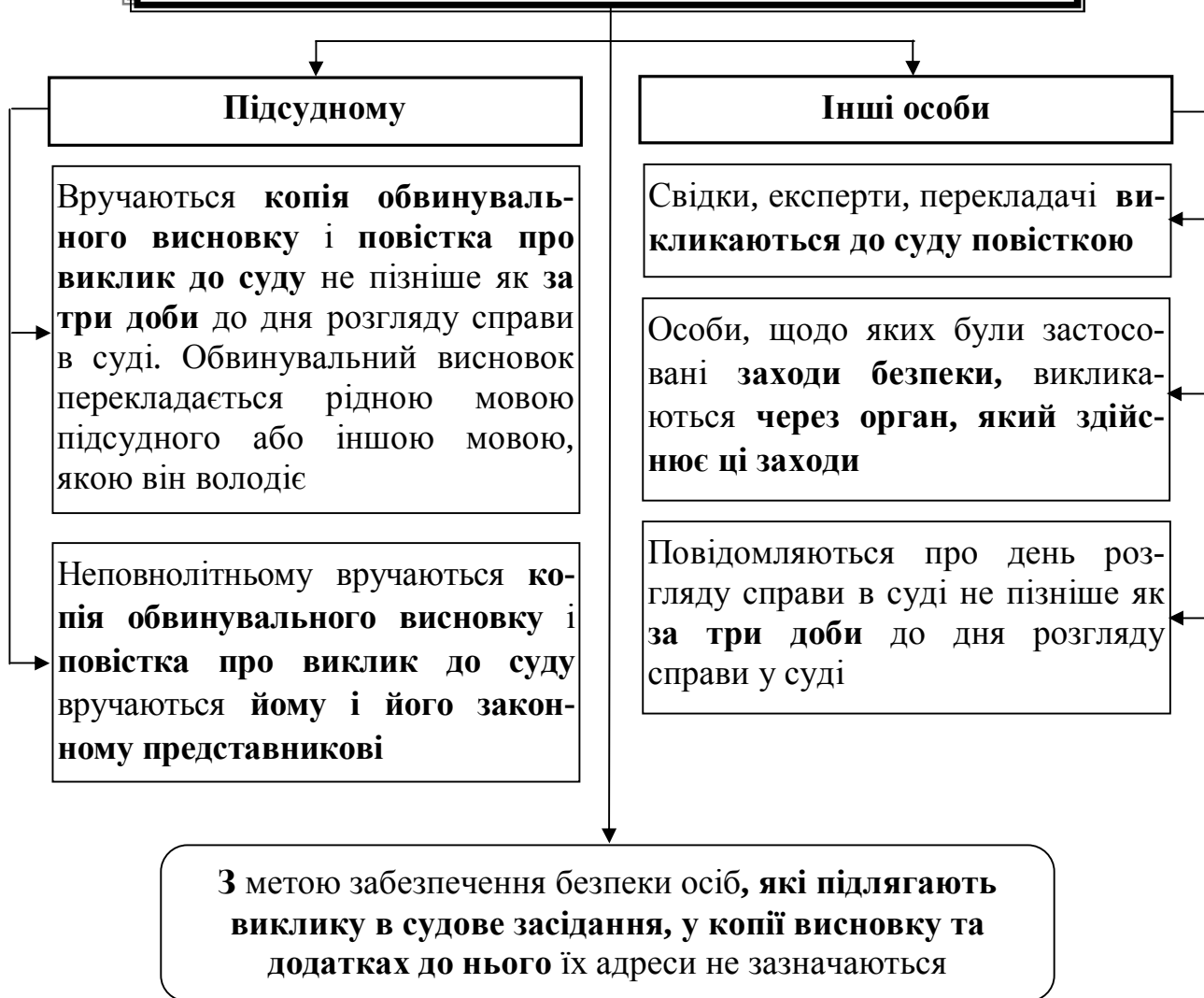

Схема 16.22

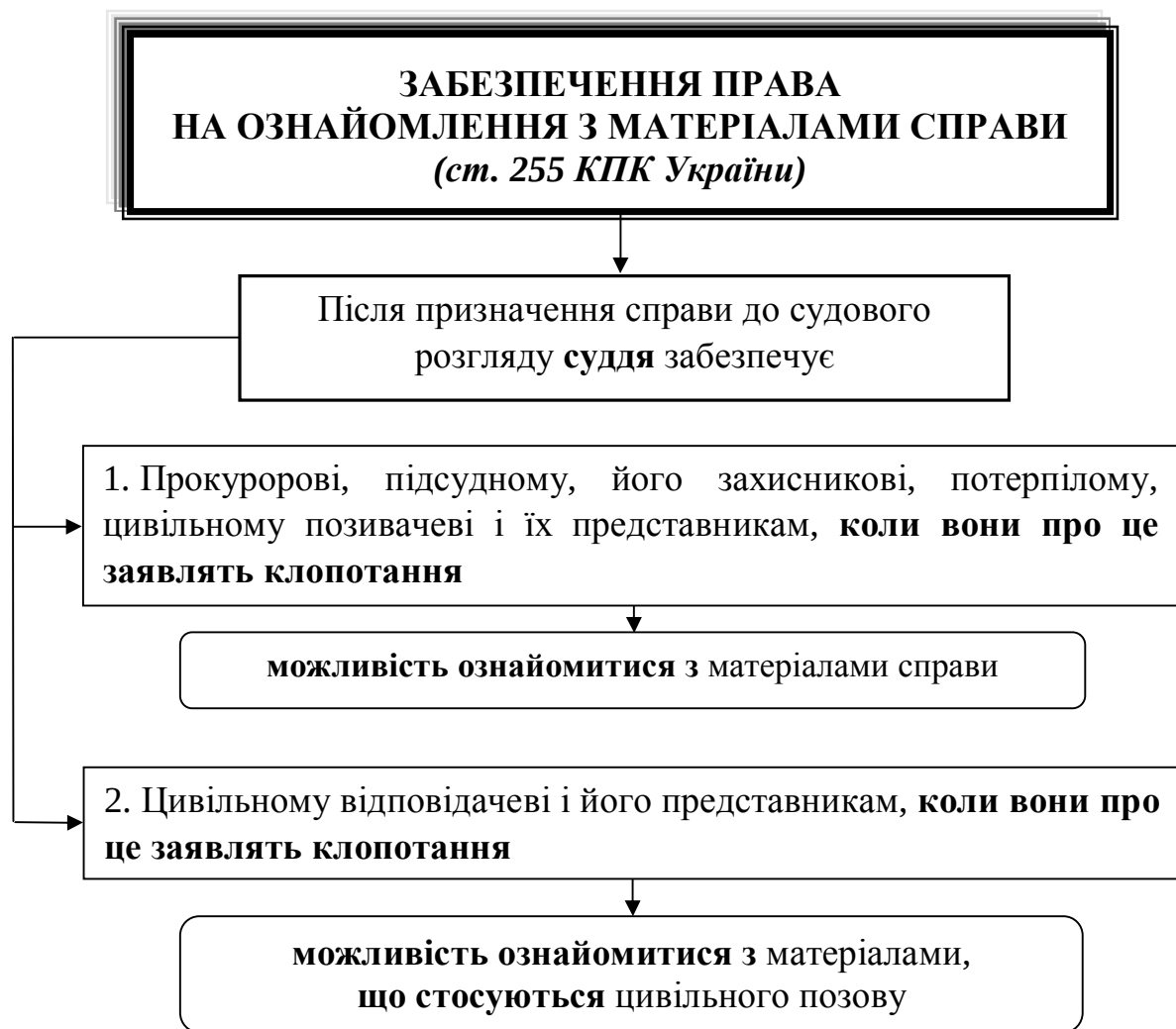

Схема 16.23

Контрольні запитання

1. Поясніть, у чому суть, завдання і значення стадії попереднього розгляду справи суддею.
2. Назвіть питання, які з'ясовуються суддею при попередньому розгляді кримінальної справи.
3. Який порядок попереднього розгляду справи суддею?
4. Які строки призначення справи до попереднього розгляду?
5. Які рішення приймає суддя за результатами попереднього розгляду справи?
6. Вкажіть обов'язкові реквізити постанови про призначення справи до судового розгляду. Чи можна її оскаржити?
7. Назвіть обставини, за наявності яких кримінальна справа має бути повернена на додаткове розслідування.
8. За наявності яких обставин суддя закриває кримінальну справу?
9. Назвіть підстави зупинення кримінальної справи і направлення її за підсудністю.
10. Які підстави повернення суддею кримінальної справи прокуророві?
11. Які особливості попереднього розгляду в справах, що порушуються за скаргою потерпілого?
12. Назвіть питання, які підлягають вирішенню суддею в зв'язку з підготовкою справи до судового розгляду.
13. Протягом якого строку і які документи мають бути вручені підсудному до розгляду справи в суді?
14. Яким суб'єктам суддя має забезпечити право на ознайомлення з матеріалами справи?
15. Вкажіть строки призначення справи до розгляду в суді.

Тема 17
РОЗГЛЯД КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ
СУДОМ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

Схема 17.1

Схема 17.2

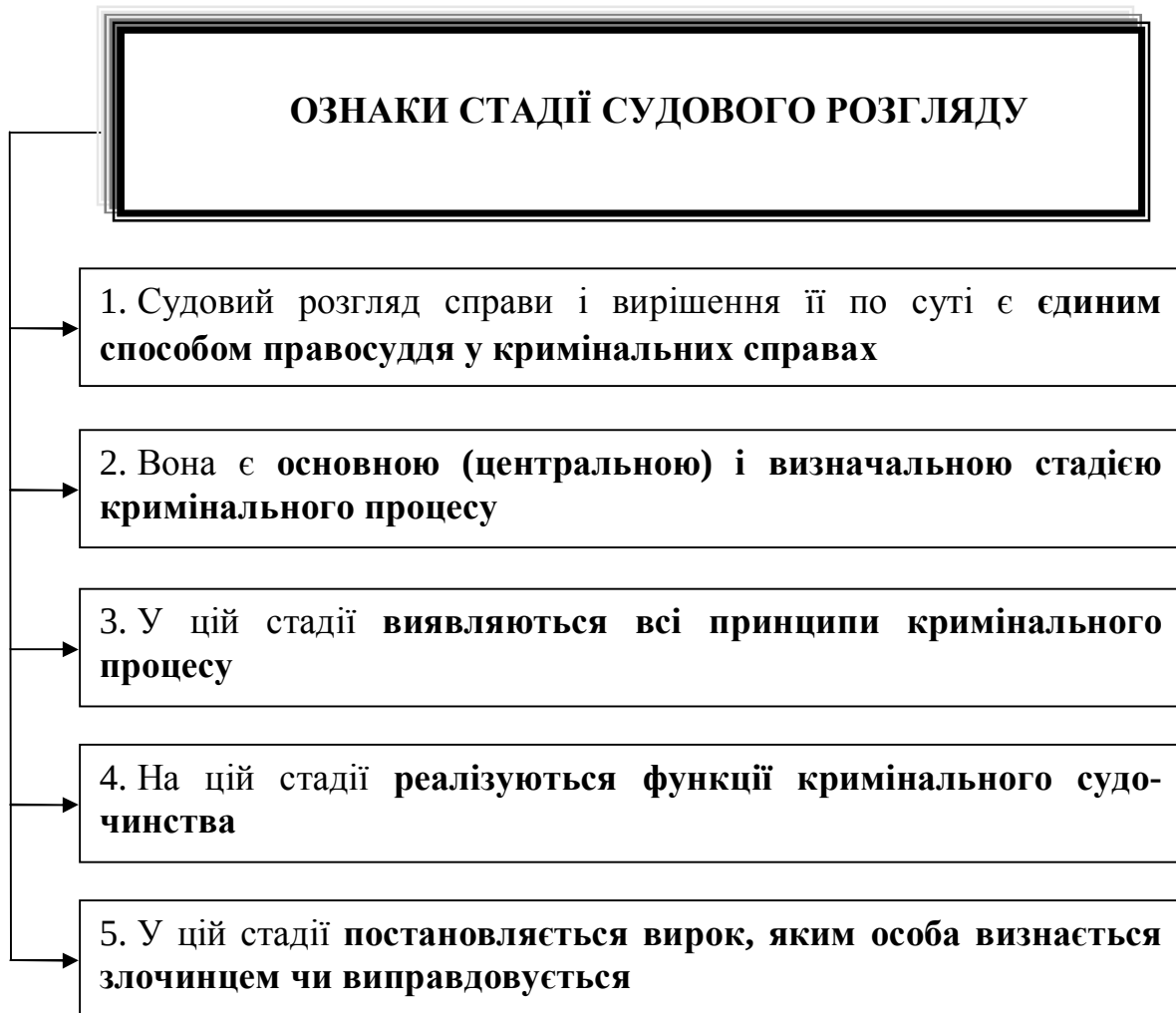

Схема 17.3

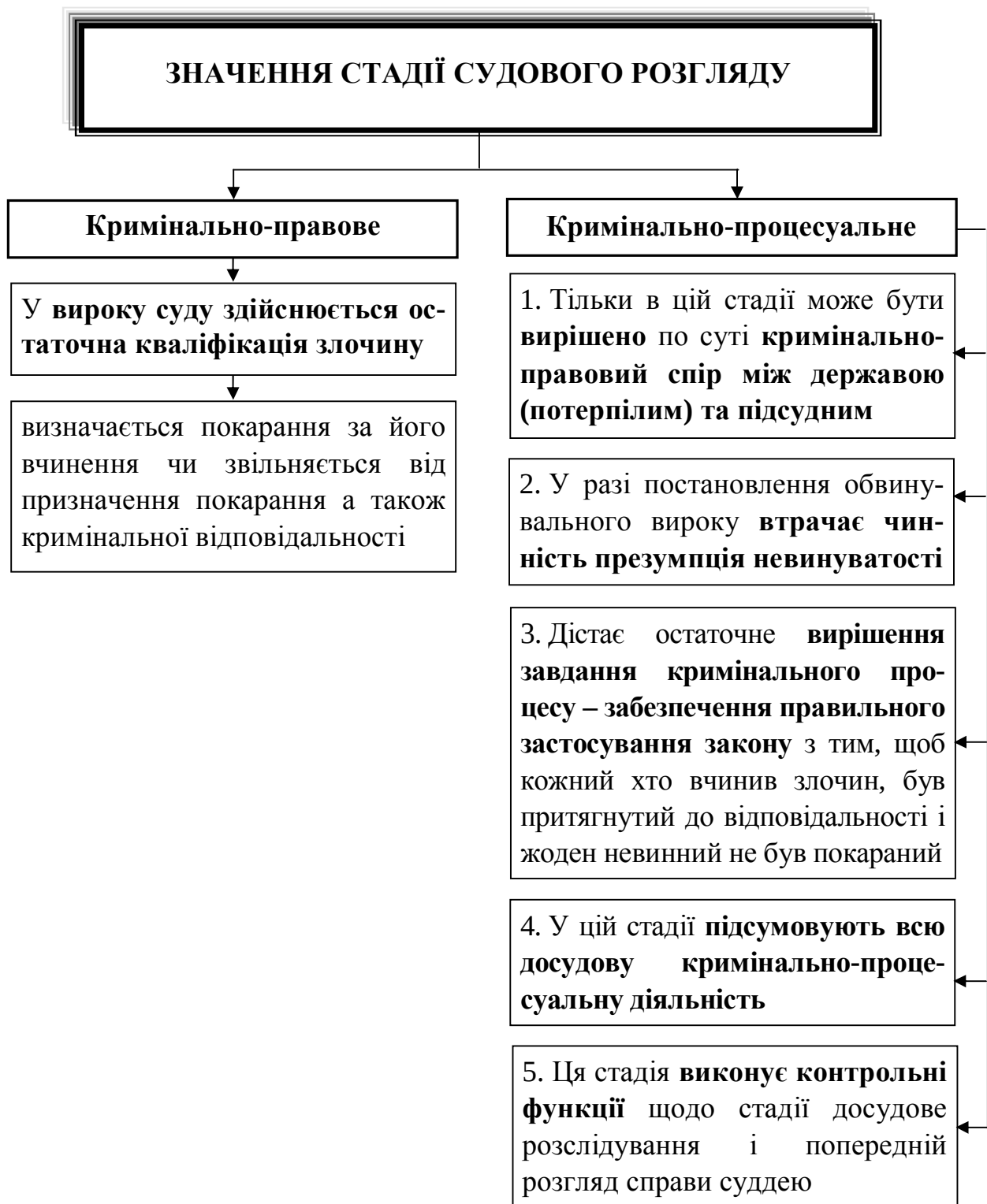

Схема 17.4

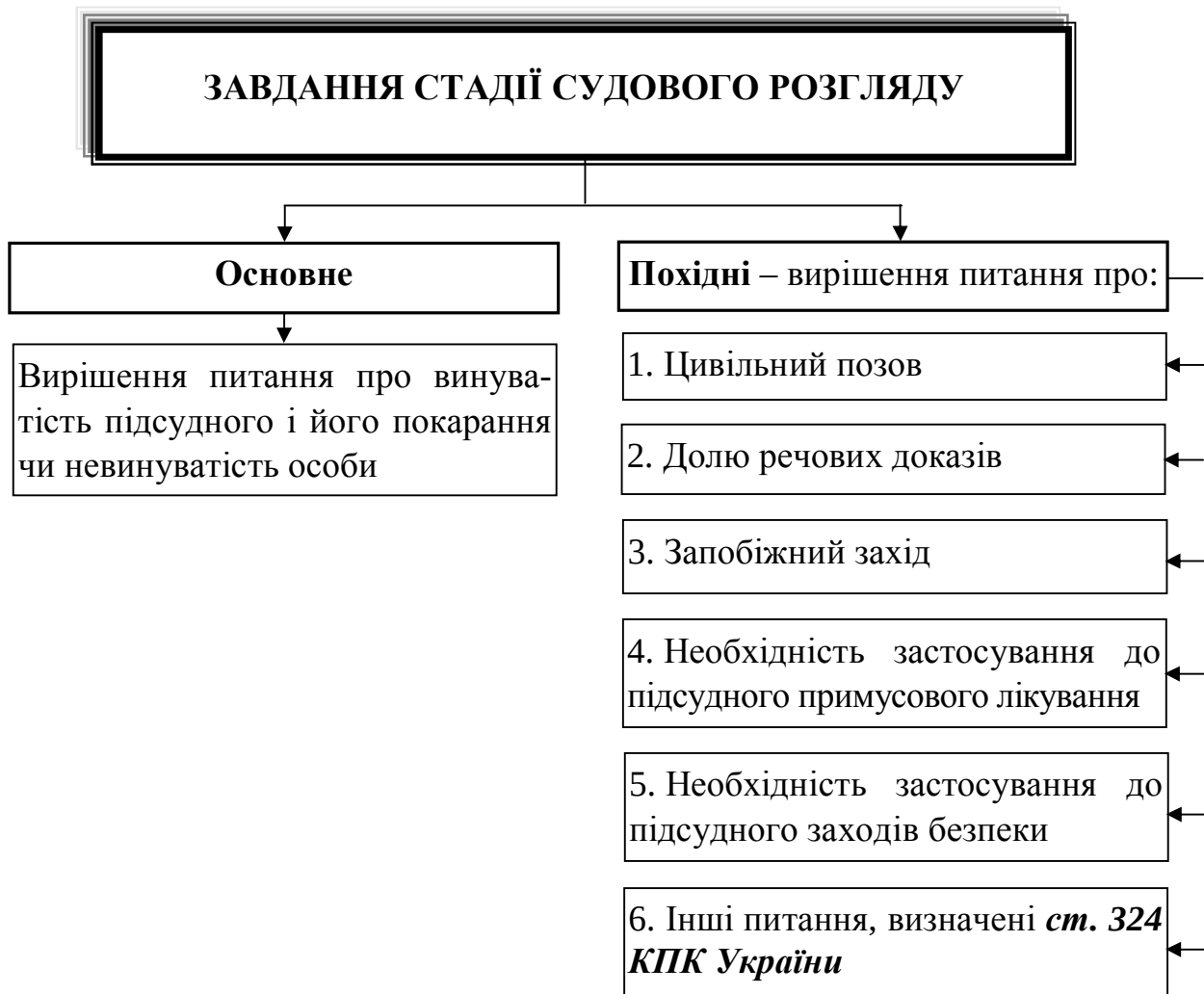

Схема 17.5

Схема 17.6

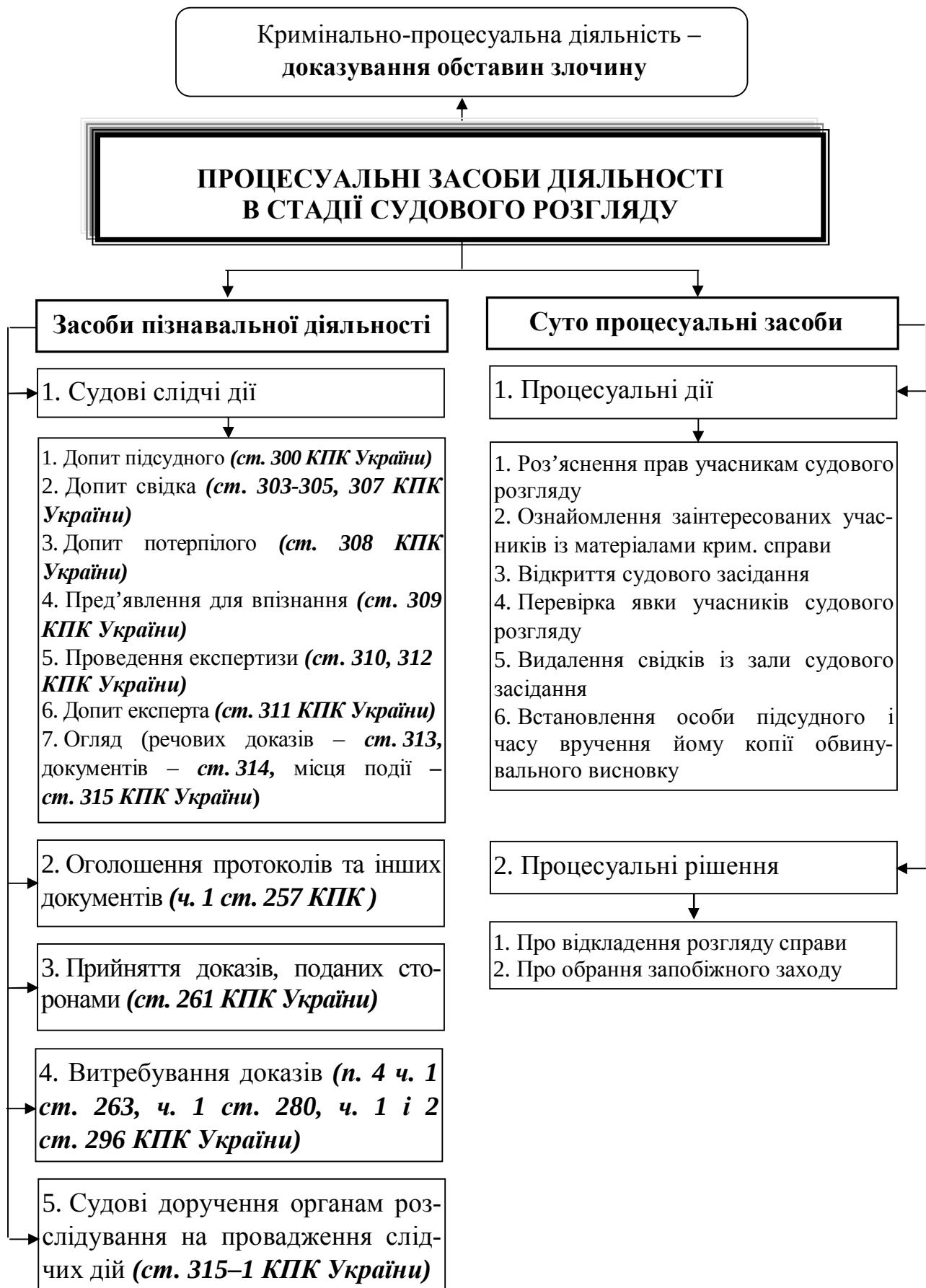

Схема 17.7

ПІДГОТОВЧА ЧАСТИНА СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ

Головуючий відкриває судове засідання і оголошує, яка справа буде розглядатись (*ст. 283 КПК України*)

Головуючий оголошує, хто із учасників судового розгляду і викликаних осіб з'явився, і повідомляє про причини неявки відсутніх (*ст. 284 України*)

Головуючий роз'яснює перекладачеві його обов'язок правильно робити переклад і попереджає його про відповідальність (*ст. 384 КК України*) за завідомо неправильний переклад, про що від перекладача відбирається підписка (*ст. 285 КПК України*)

Суд встановлює особу підсудного. Головуючий з'ясовує у підсудного, чи вручені йому і коли саме копія обвинувального висновку (у справах ч. 1 ст. 27 КПК України – копія скарги, копія постанови про порушення справи та повістка). В разі їх невручення або вручення в строк, менший як за 3 дні до розгляду справи, – розгляд належить відкласти на 3 дні з обов'язковим врученням підсудному цих документів для ознайомлення. При несвоєчасному врученні підсудному зазначених документів справа може бути розглянута в судовому засіданні лише тоді, коли про це просить підсудний (*ст. 286 КПК України*)

Головуючий оголошує учасникам судового розгляду склад суду і роз'яснює підсудному та іншим учасникам судового розгляду належне їм право відводу та з'ясовує, чи заявляють вони проти будь-кого відвід. Питання про відвід вирішується судом за правилами *ст. 57 КПК (ст. 287 КПК України)*

Головуючий дає розпорядження про видалення свідків із залу суду, вживає заходів, щоб допитані свідки не спілкувались із недопитаними. Потерпілого й експерта з залу суду не видаляють (*ст. 293 КПК України*)

Головуючий роз'яснює підсудному його права – *ст. 263 КПК (ст. 294 КПК України)*

Головуючий роз'яснює права і обов'язки особам, що беруть участь у справі (*ст. 295 КПК України*)

Головуючий з'ясовує в учасників судового розгляду, чи мають вони клопотання про виклик нових свідків і експертів, про витребування і приєднання до справи нових доказів. Суд при розв'язанні клопотань вислуховує думку прокурора та інших учасників судового розгляду (*ст. 296 КПК України*)

Схема 17.8

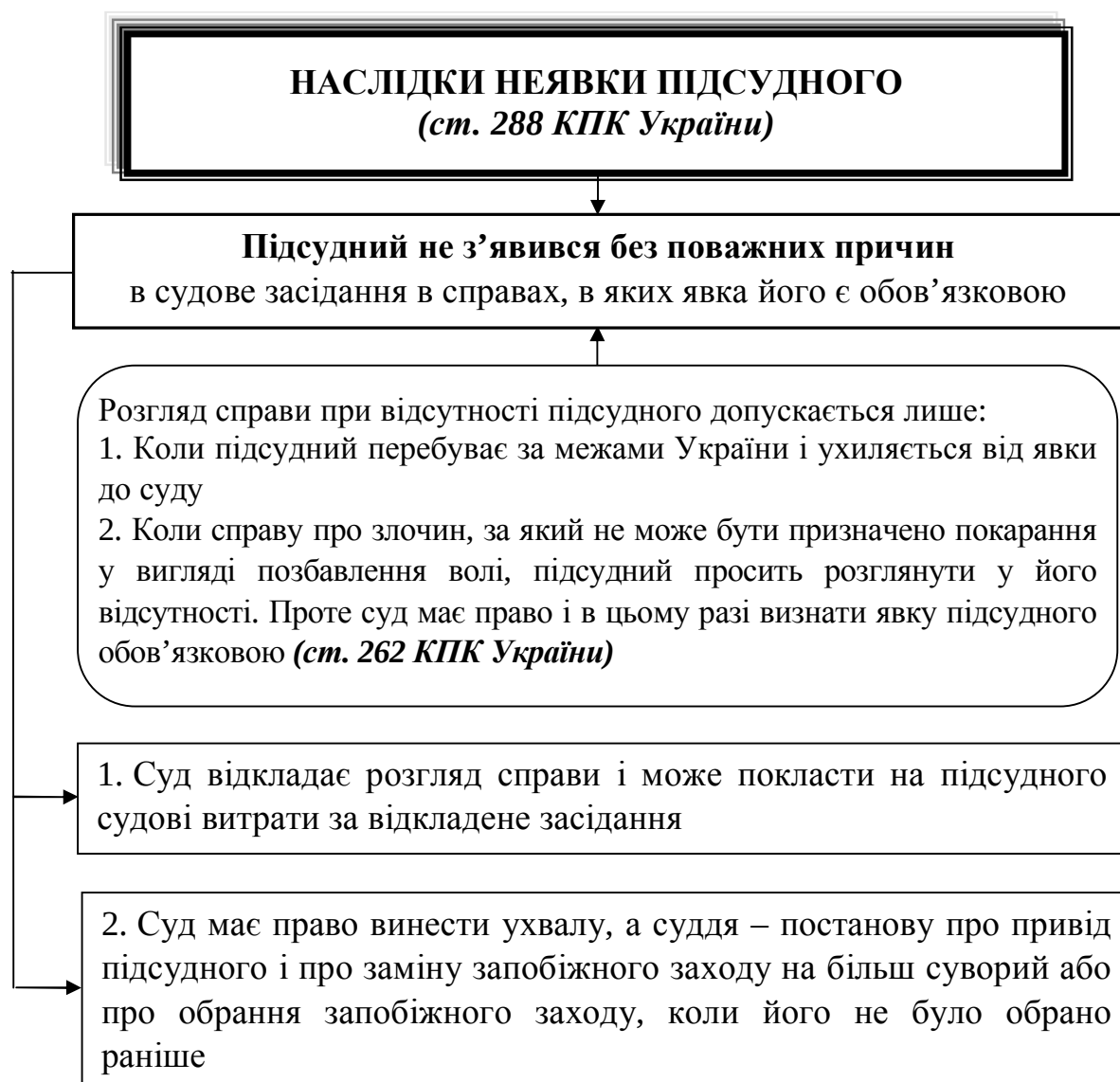

Схема 17.9

Схема 17.10

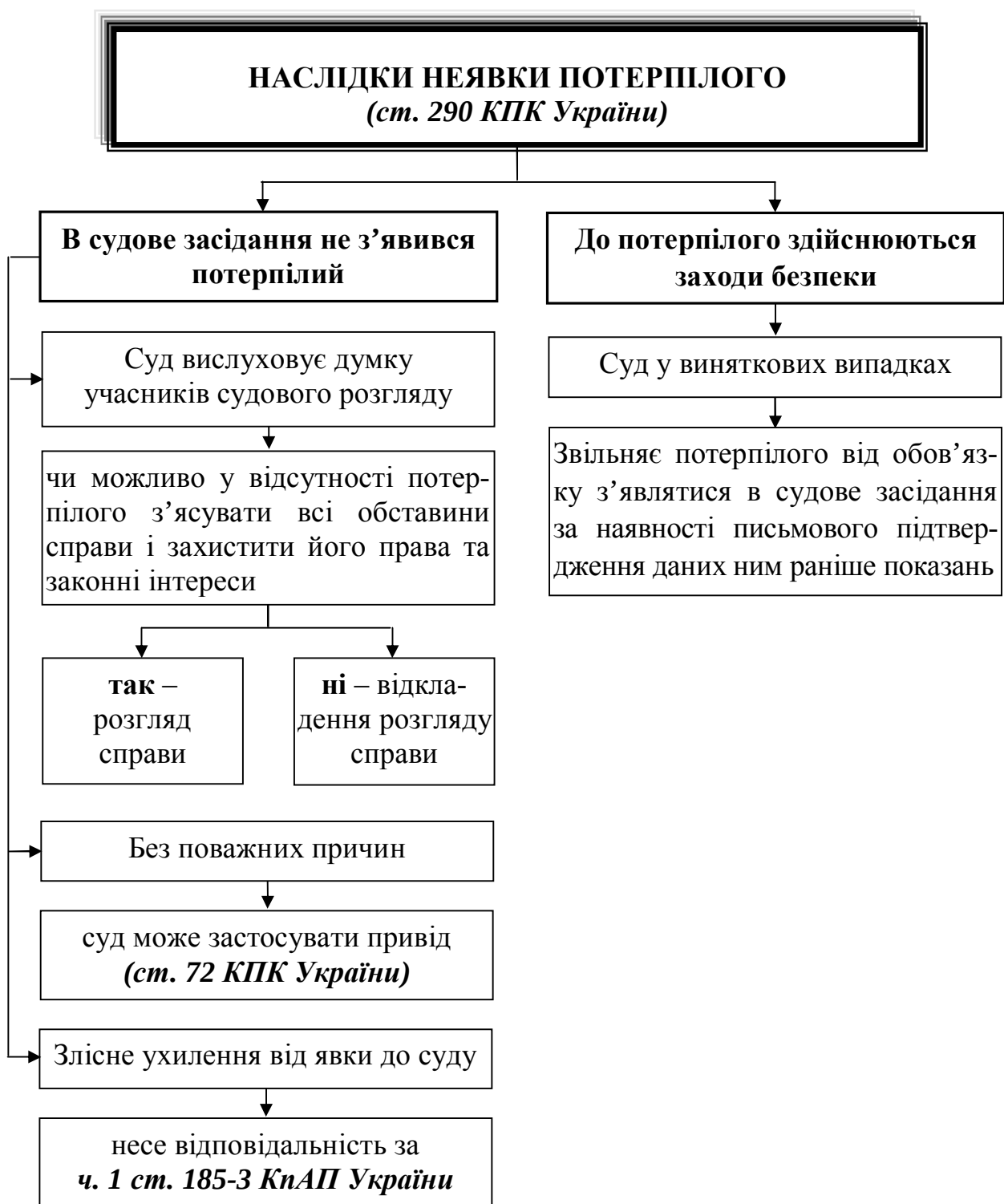

Схема 17.11

Суд у виняткових випадках може звільнити свідка, щодо якого здійснюються заходи безпеки, від обов'язку з'являтися в судове засідання за наявності письмового підтвердження показань, даних ним раніше

НАСЛІДКИ НЕЯВКИ СВИДКІВ, ЕКСПЕРТІВ (ст. 292 КПК України)

Якщо не всі викликані свідки й експерти з'явилися

Суд вислуховує думку учасників судового розгляду про можливість розгляду справи чи про відкладення його справи

Суд виносить ухвалу, а суддя постанову про подальший розгляд справи чи про відкладення його

Суд, при необхідності, вживає до свідків і до експертів відповідних заходів:

До свідків

Ст. 70 КПК України:

За неявку без поважних причин:

1. Привід (**ст. 135, 136 КПК України**)
2. Грошове стягнення – до половини

Ст. 71 КПК України:

Несе кримінальну відповідальність

1. За дачу завідомо неправдивих показань за **ст. 384 КК України**
2. За відмову давати показання за **ст. 385 КК України**
3. За злісне ухилення від явки до суду, до органів досудового слідства або дізнання несе адміністративну відповідальність за **ч. 1 ст. 185-3** або за **ст. 185-4 КпАП**

До експертів

Ст. 77 КПК України:

Несе кримінальну відповідальність:

1. За дачу завідомо неправдивого висновку за **ст. 384 КК України**
2. За відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків за **ст. 385 КК України**
3. За злісне ухилення від явки до суду, до органів досудового слідства або дізнання несе адміністративну відповідальність за **ч. 2 ст. 185-3** або за **ст. 185-4 КпАП**

Схема 17.12

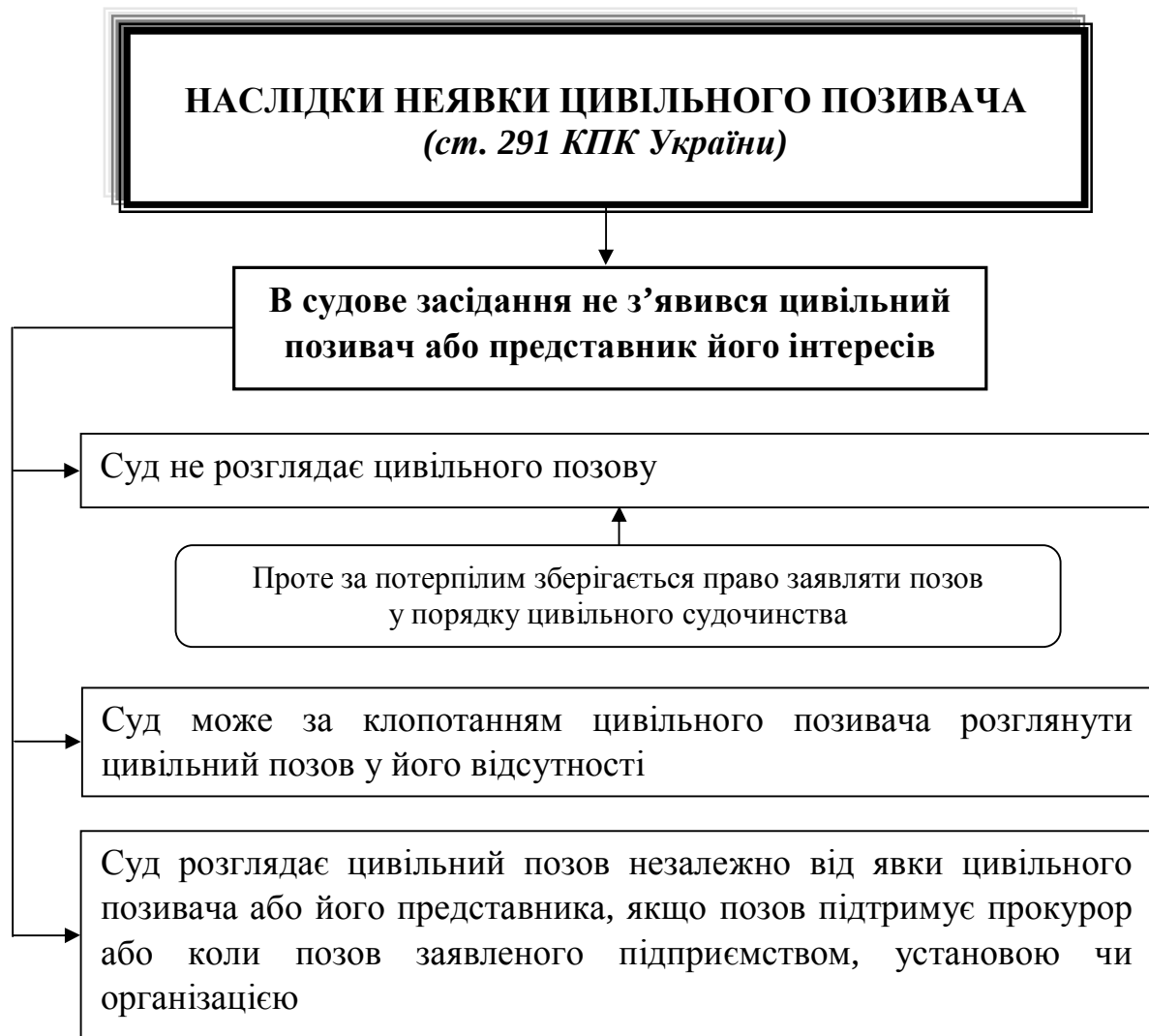

Схема 17.13

СУДОВЕ СЛІДСТВО

Головуючий оголошує про початок судового слідства:

1. Зачитування прокурором обвинувального висновку (за згодою сторін – резолютивну частину)
2. У справах **ч. 1 ст. 27** – оголошення потерпілим чи його представником скарги потерпілого
3. Якщо заявлено цивільний позов – оголошується цивільним позивачем позовна заява (**ст. 297 КПК України**)

Головуючий роз'яснює підсудному(им) суть обвинувачення і з'ясовує:

1. Чи зрозуміле їм обвинувачення
2. Чи визнають вони себе винними
3. Чи бажають давати показання

Якщо в справі заявлено цивільний позов, головуєчий з'ясовує у підсудного і цивільного відповідача, чи визнають вони позов (**ст. 298 КПК України**)

Головуючий з'ясовує думку учасників судового розгляду щодо:

1. Обсягу доказів, що підлягають дослідженню
2. Порядку їх дослідження.

Суд вправі, якщо немає заперечень, визнати недоцільним дослідження доказів стосовно тих обставин справи та розміру цивільного позову, які ніким не оспорюються

Якщо для вирішення цих питань треба допитати підсудного, його допитують
Допит підсудного, якщо він не відмовляється від дачі показань, провадиться обов'язково (**ст. 299 КПК України**)

Якщо суд обмежив дослідження фактичних обставин справи допитом підсудного, він після допиту виконує вимоги **ст. 317 КПК України**:

1. Головуючий опитує учасників судового розгляду, чи бажають вони доповнити судове слідство, про що суд виносить ухвалу, а суддя – постанову
 2. Розв'язує клопотання і виконує додаткові дії
 3. Головуючий оголошує судове слідство закінченим
- Далі суд переходить до судових дебатів (**ст. 301-1 КПК України**)

Схема 17.14

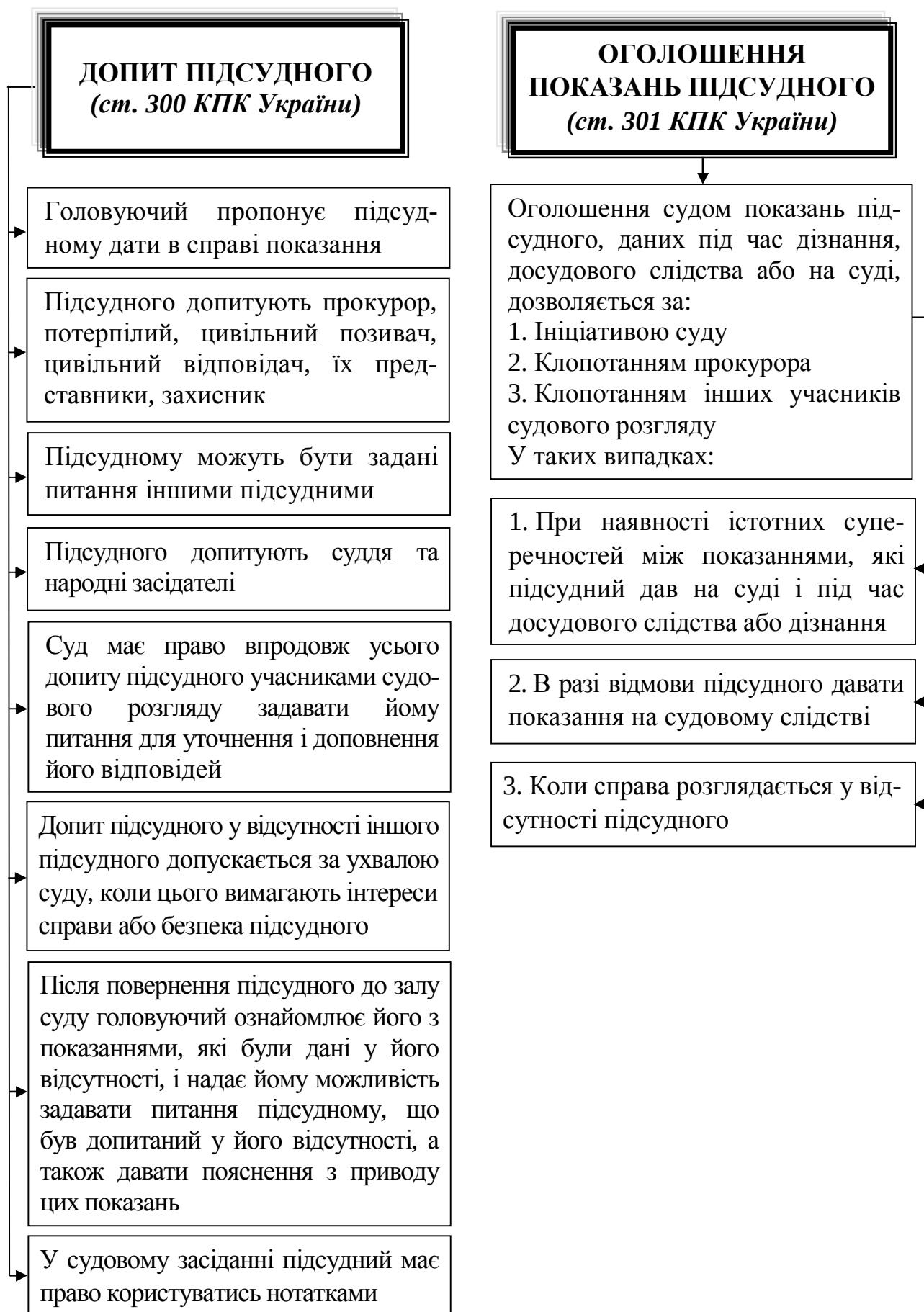

Схема 17.15

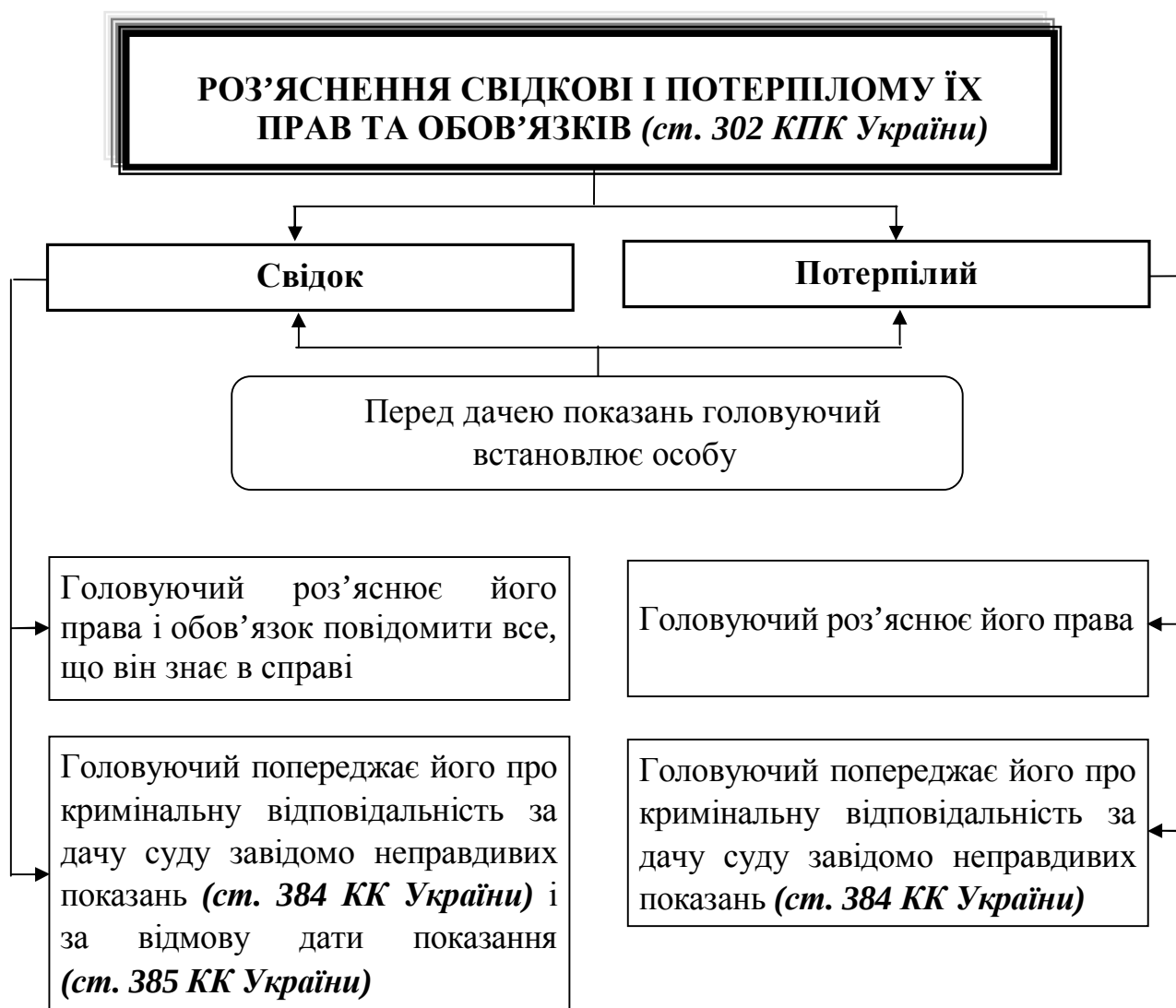

Схема 17.16

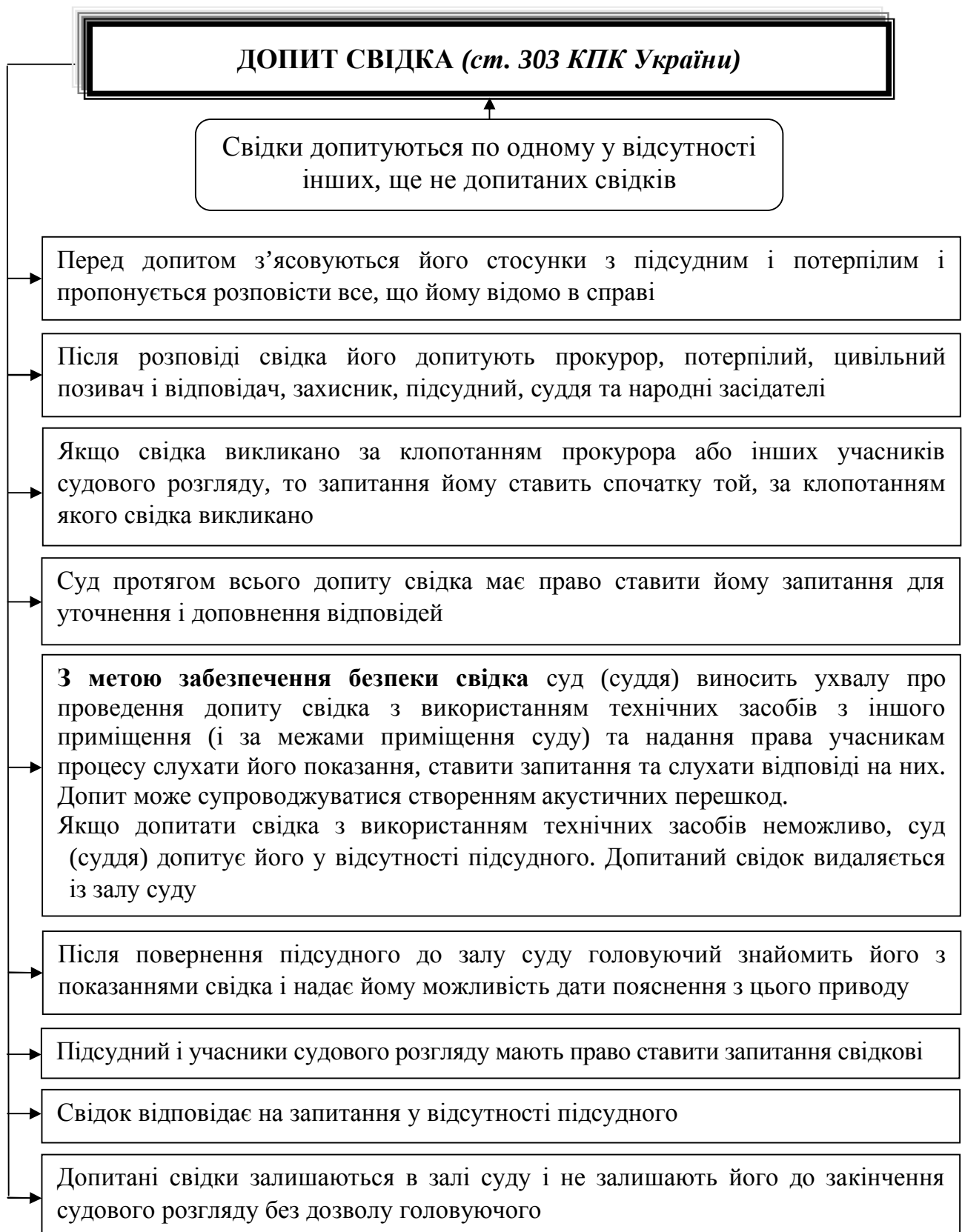

Схема 17.17

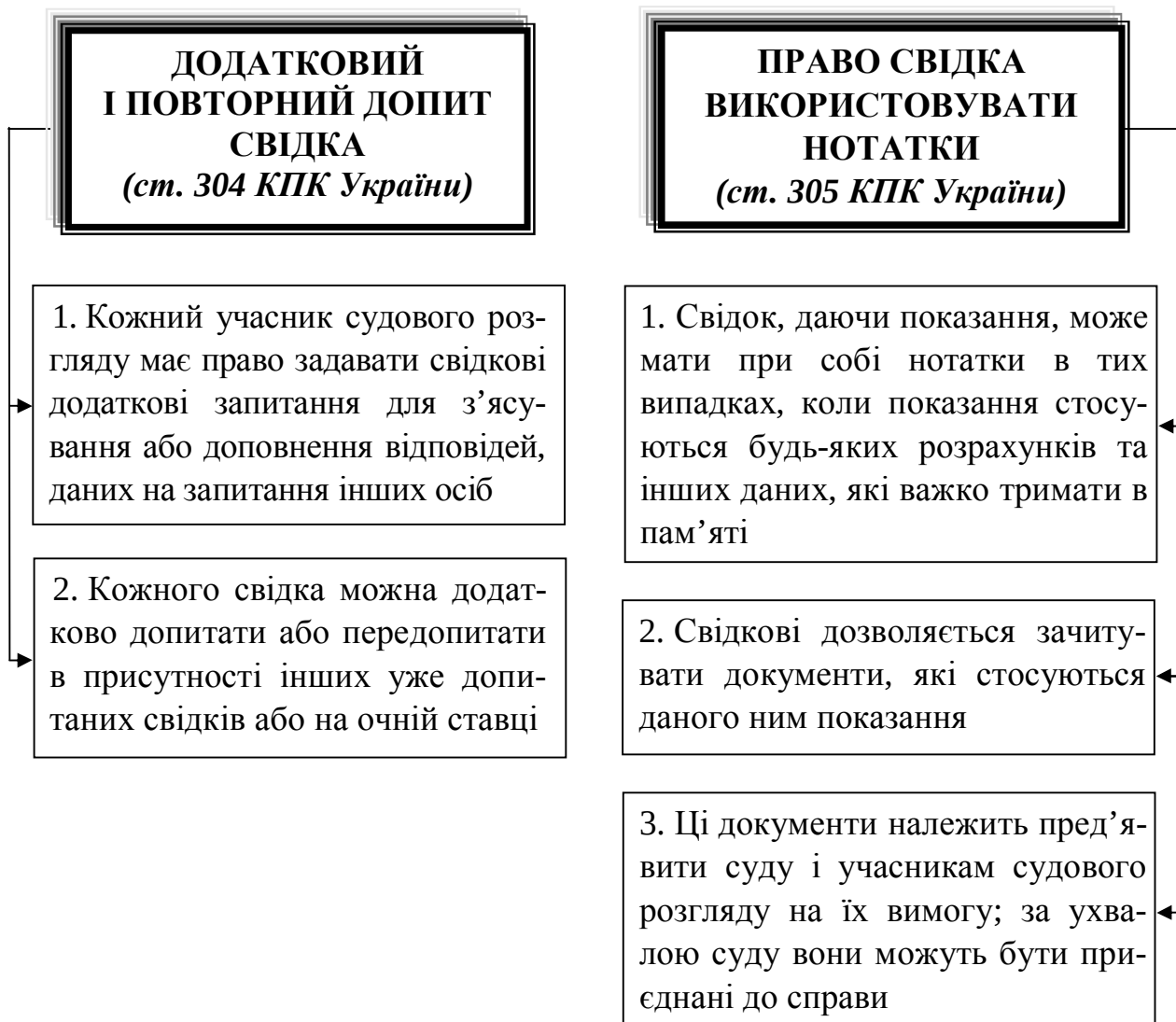

Схема 17.18

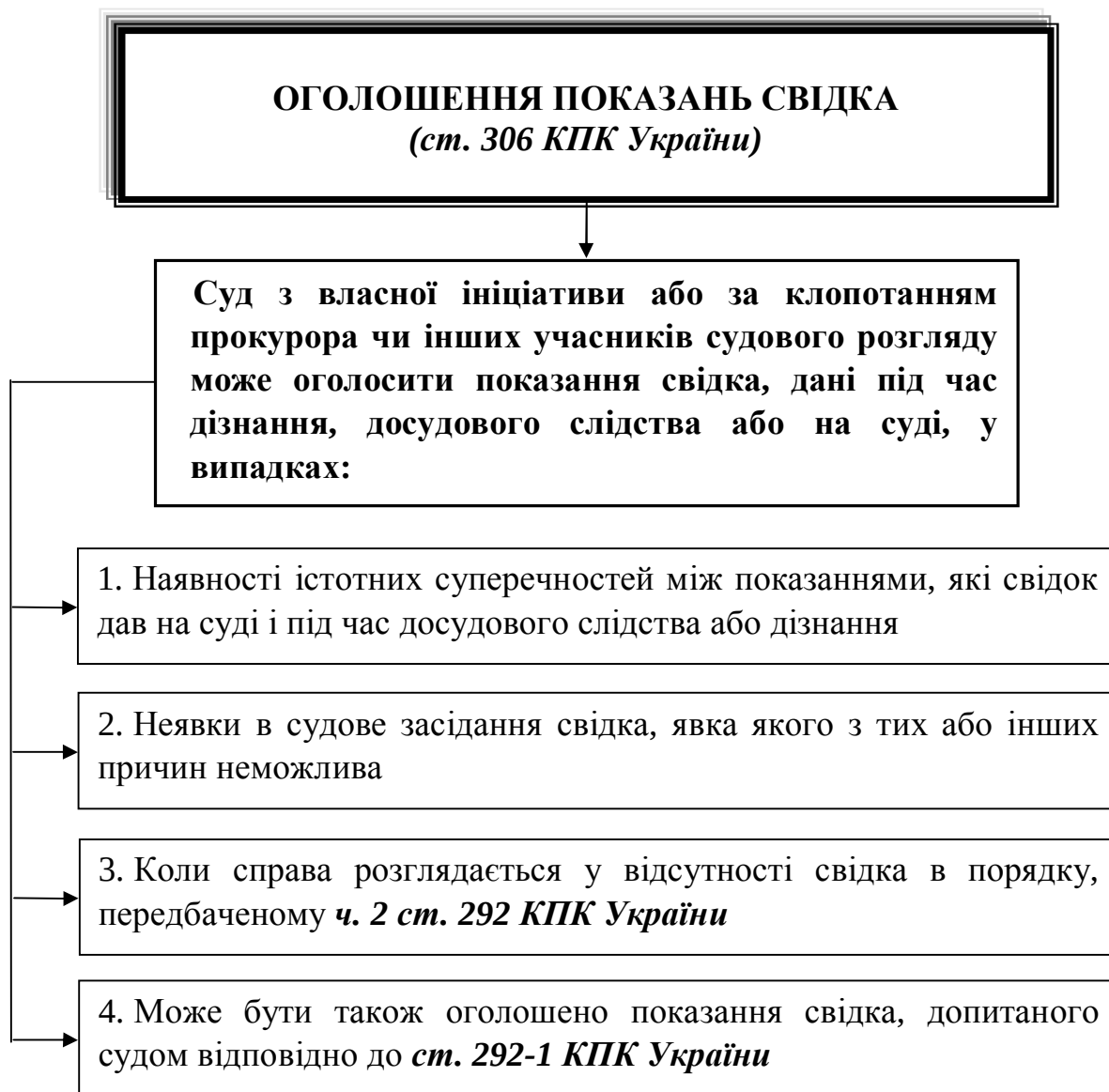

Схема 17.19

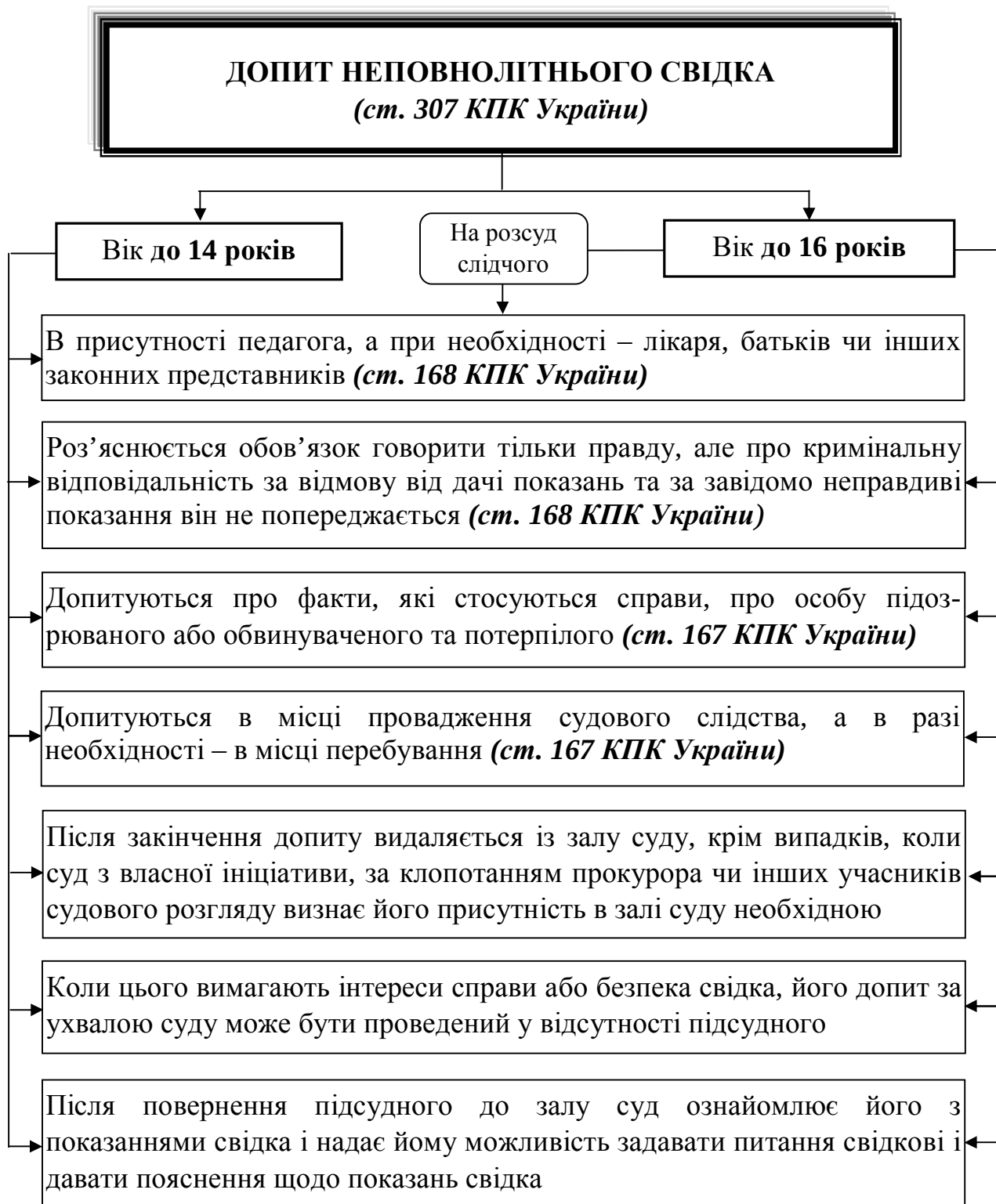

Схема 17.20

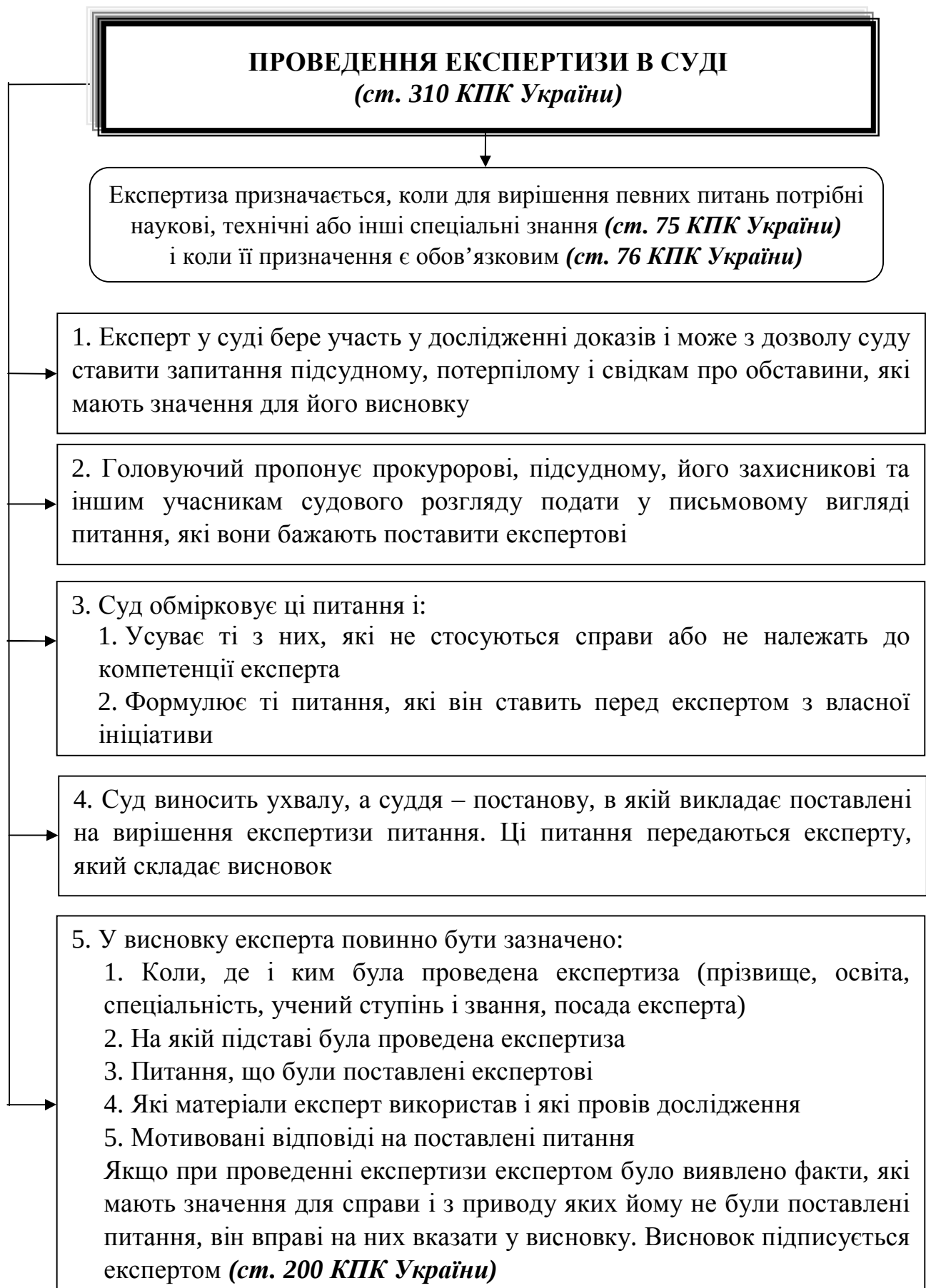

Схема 17.21

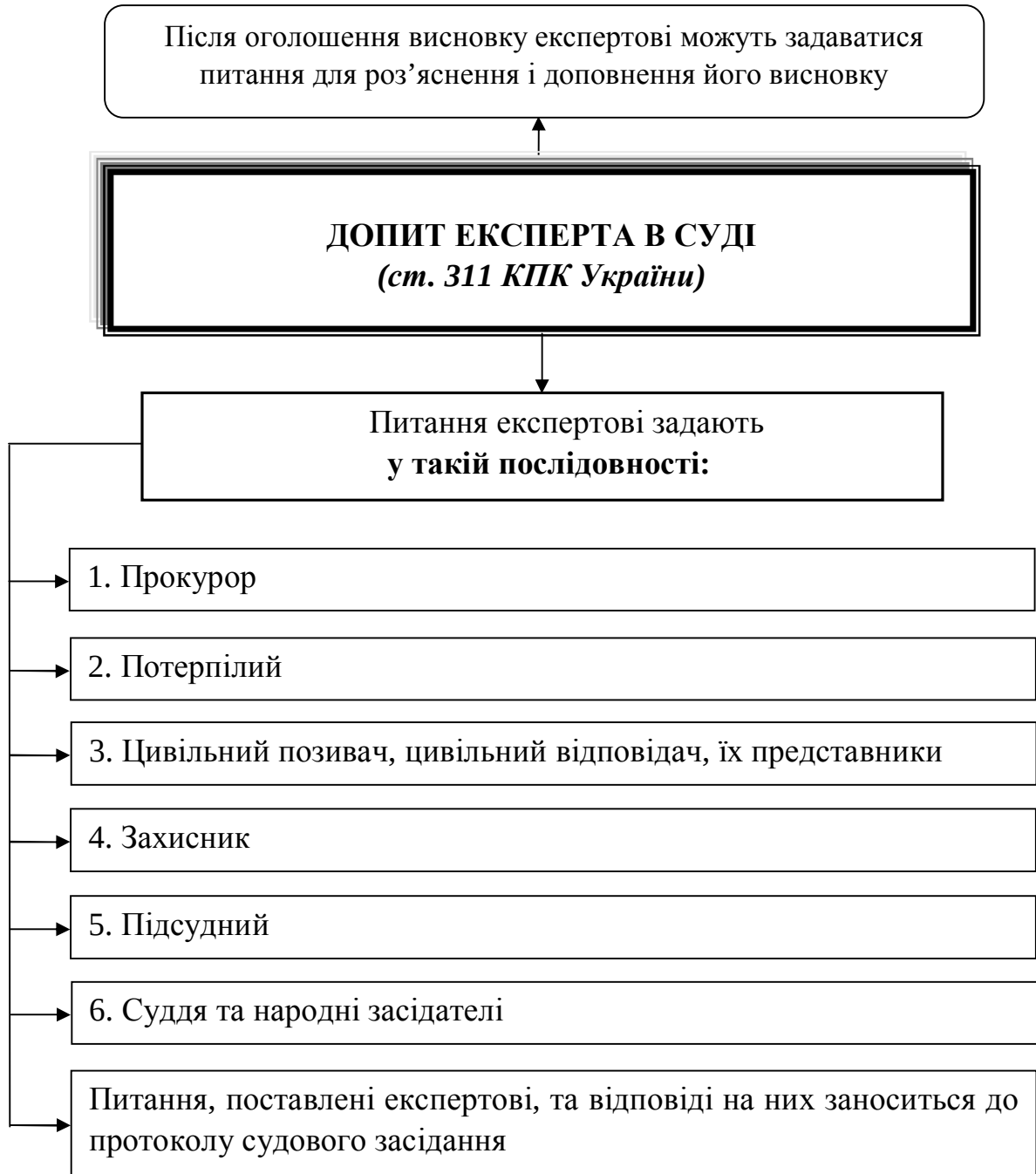

Схема 17.22

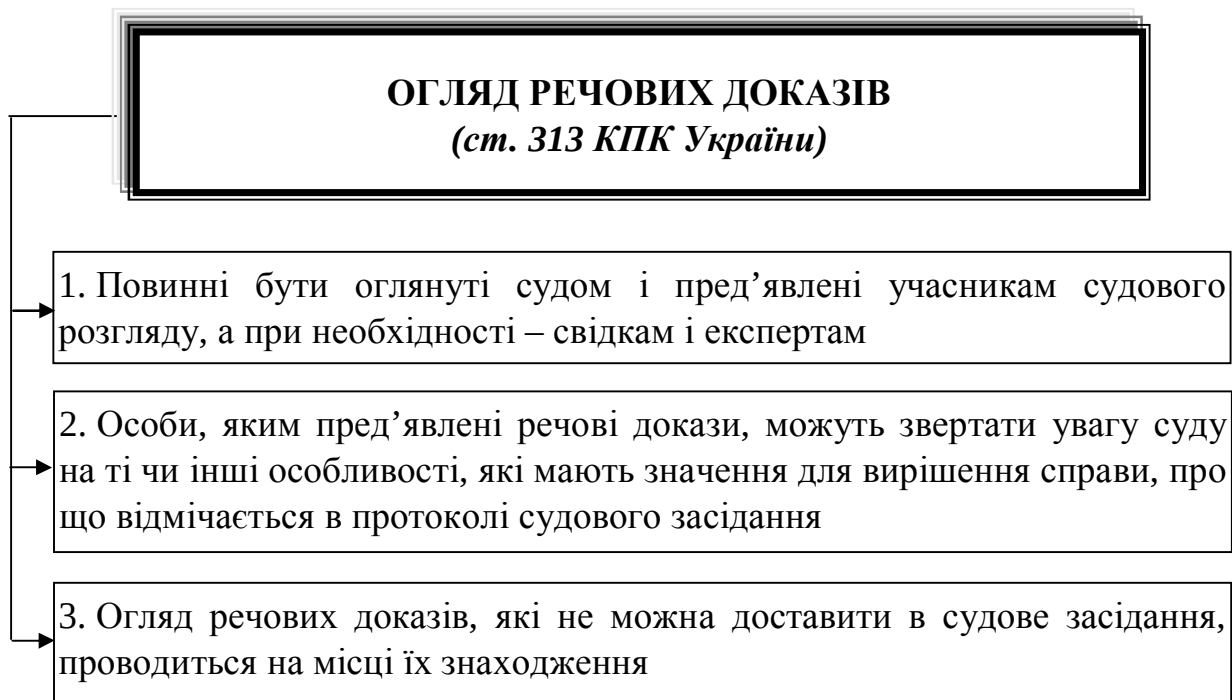

Схема 17.23

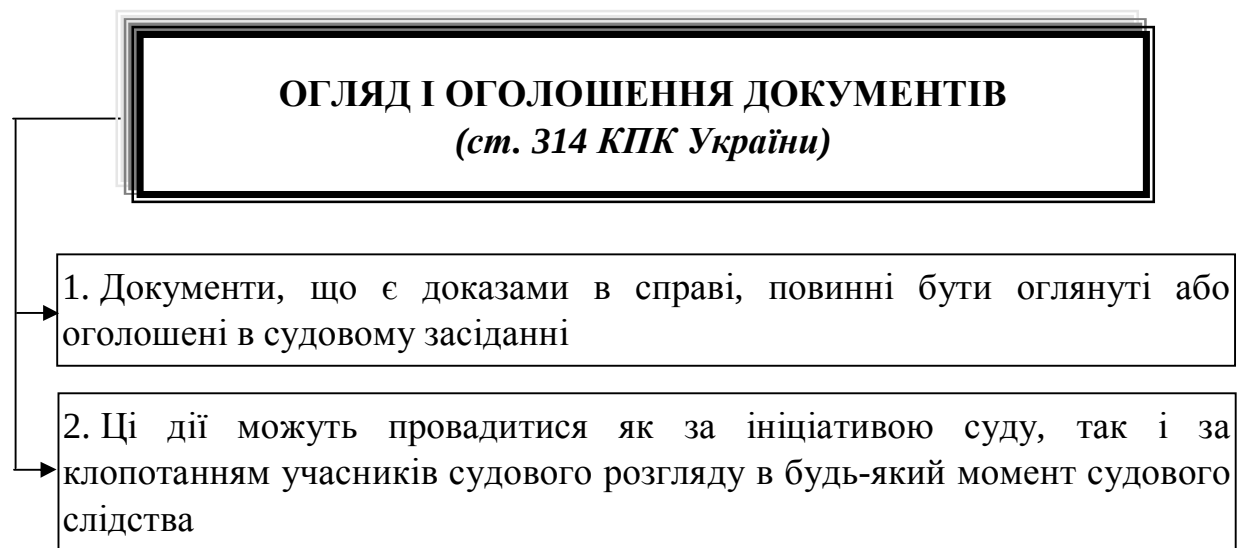

Схема 17.24

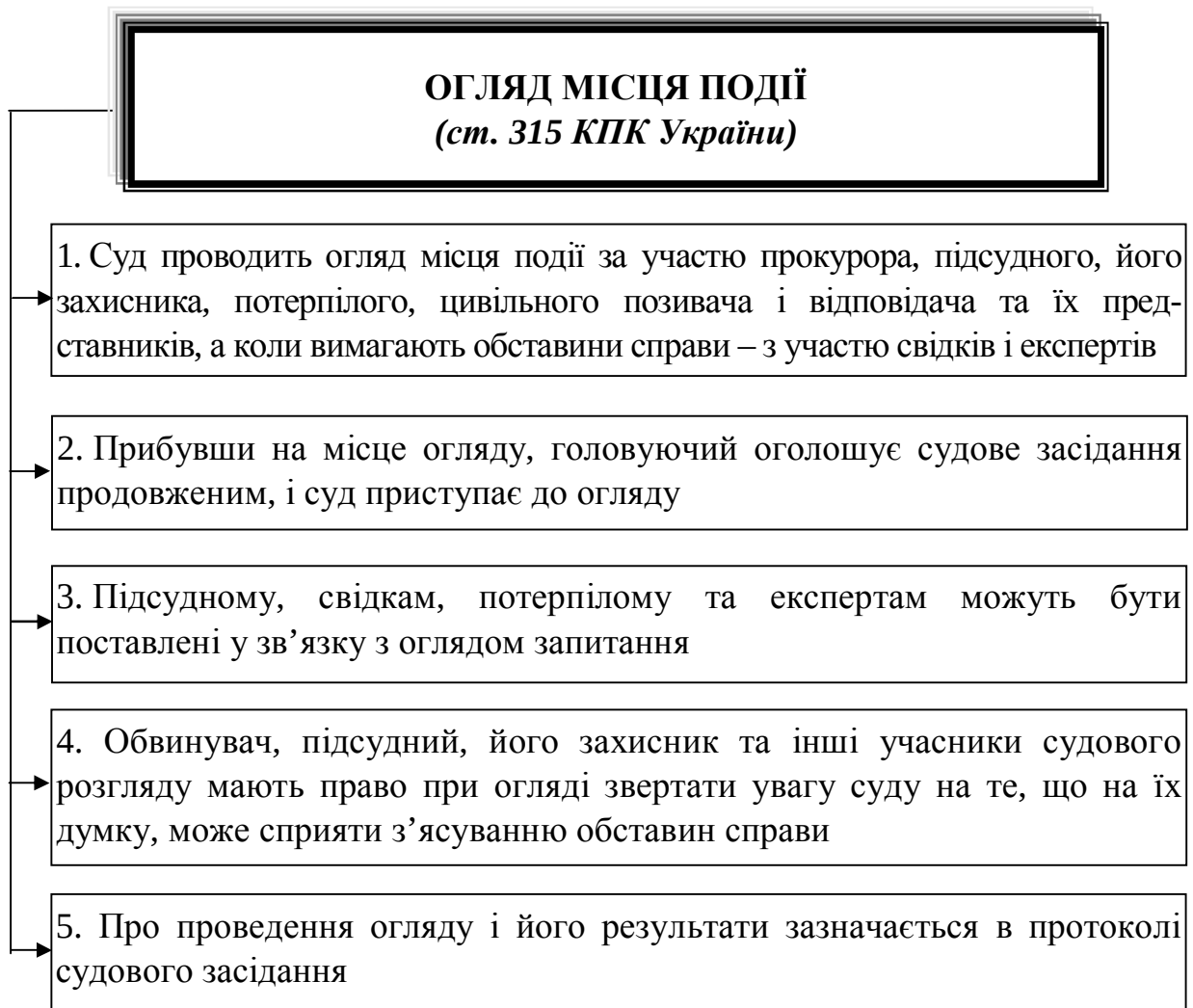

Схема 17.25

Схема 17.26

Схема 17.27

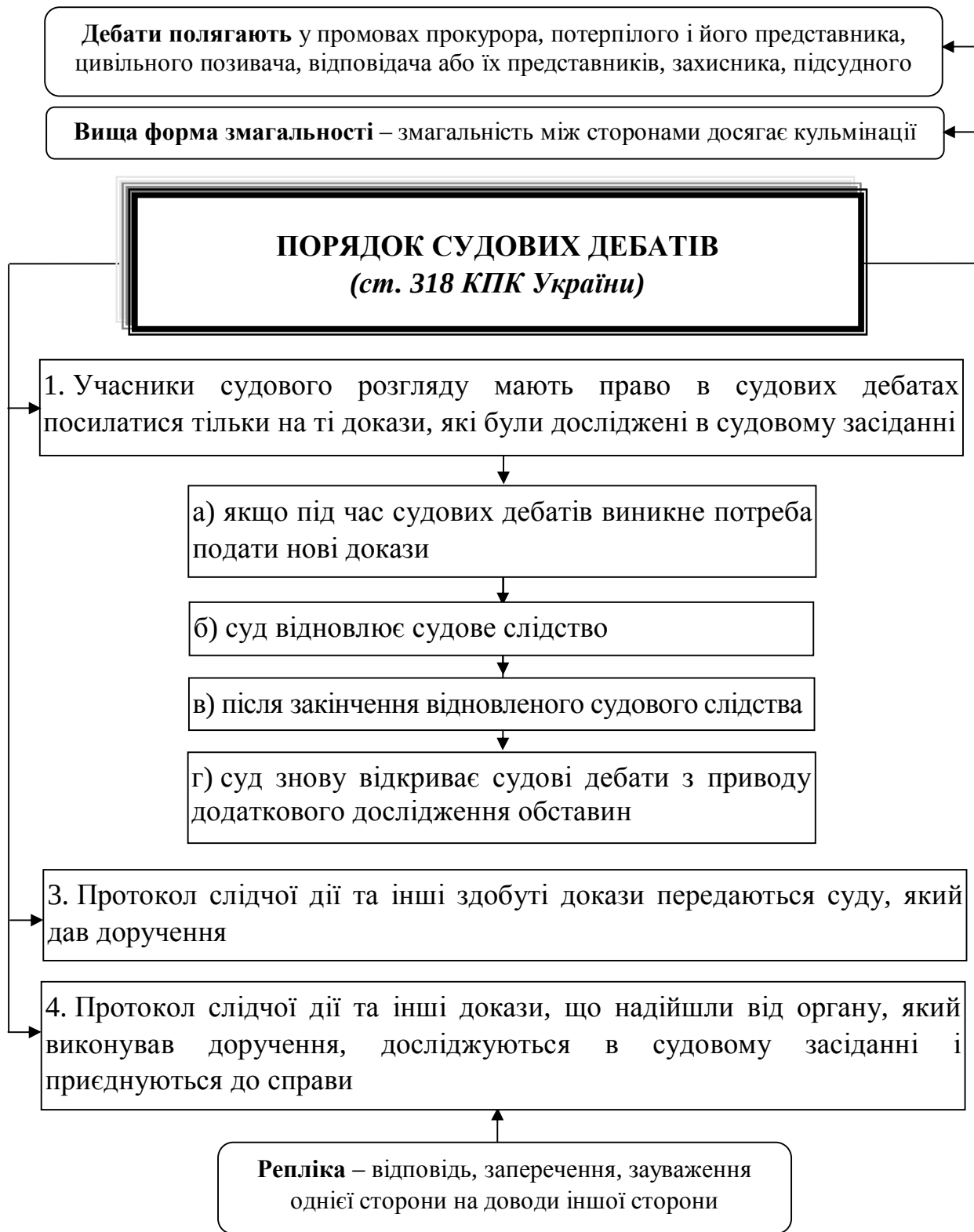

Схема 17.28

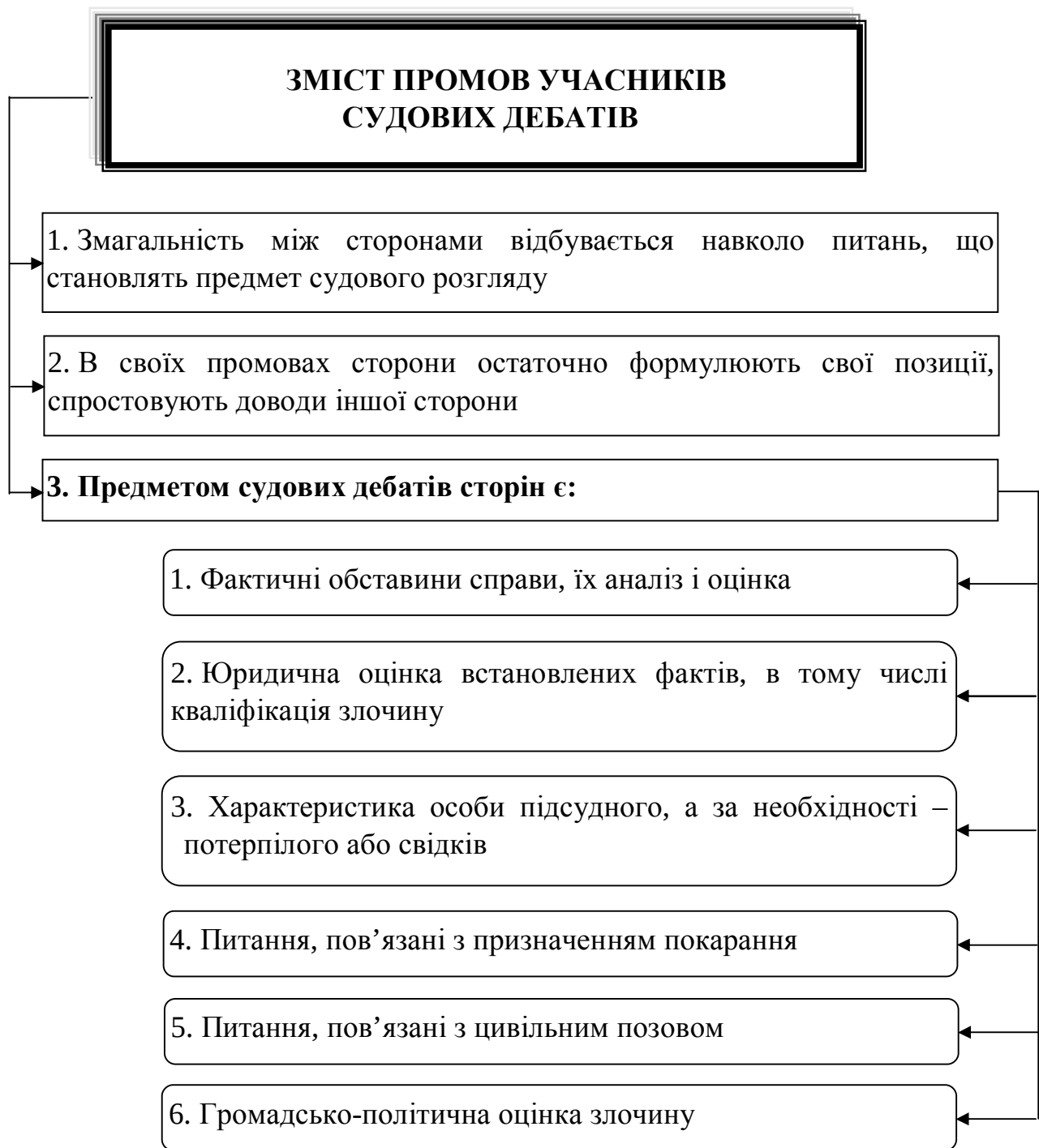

Схема 17.29

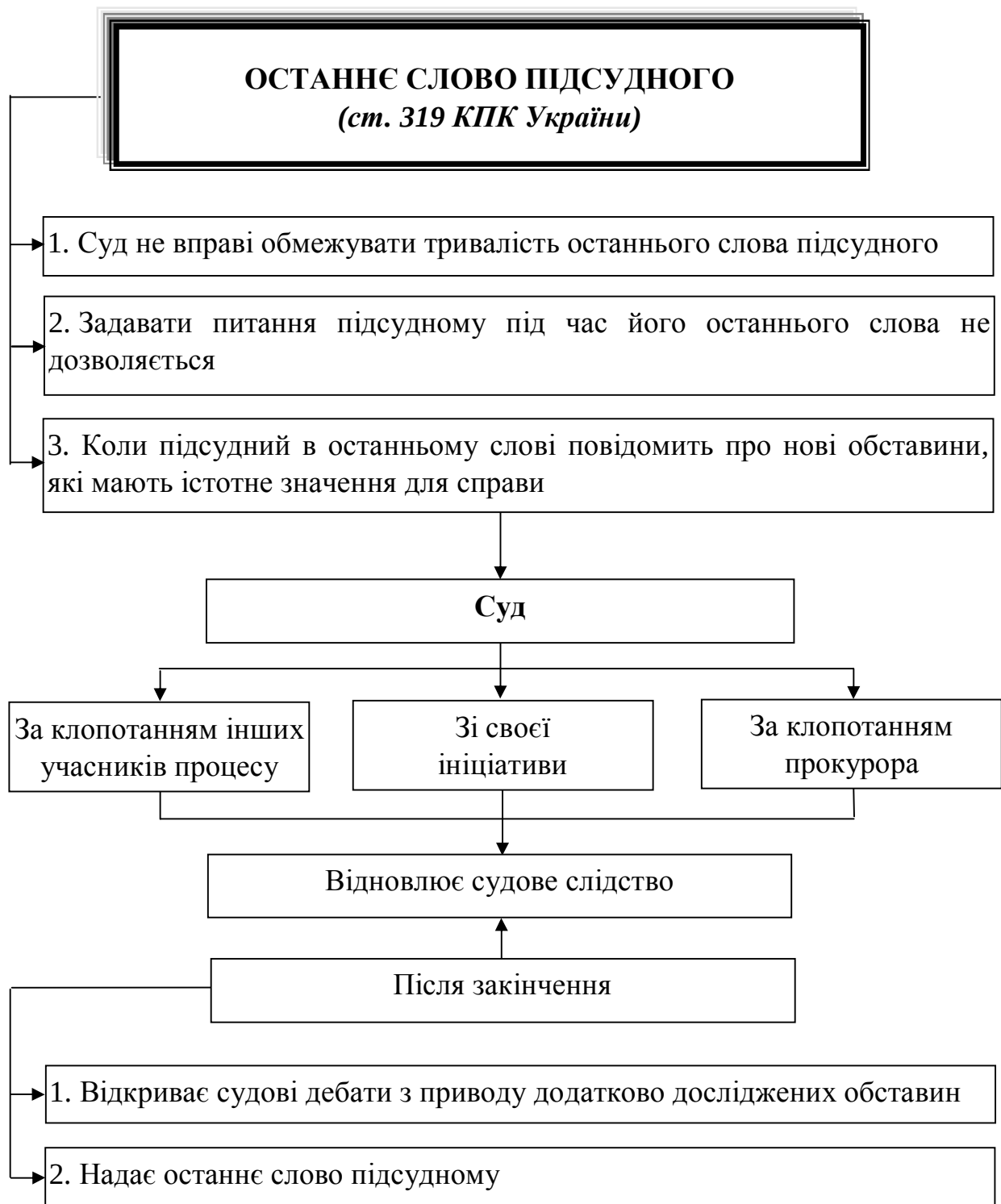

Схема 17.30

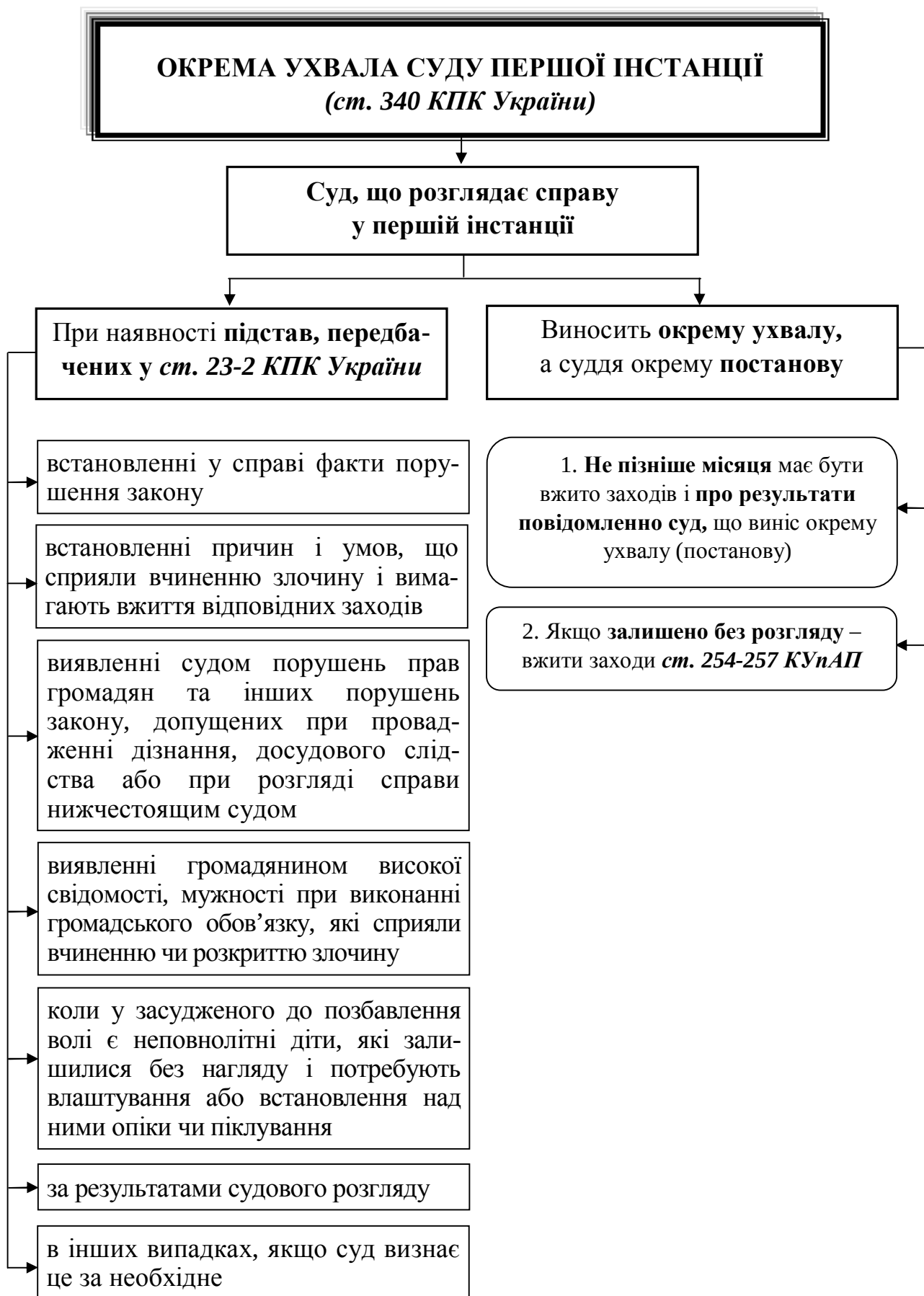

Схема 17.31

ПОСТАНОВЛЕННЯ ВИРОКУ

Суди України постановляють вирoki ім'ям України (*ст. 321 КПК України*)

1. Вирок постановляється в окремому приміщенні – нарадчій кімнаті
2. Під час наради і постановлення вироку там можуть бути лише судді, які входять до складу суду
3. З настанням нічного часу суд вправі перервати нараду для відпочинку
4. Судді не мають права розголошувати міркування, що висловлювались у нарадчій кімнаті (*ст. 322 КПК України*)

1. Вирок суду повинен бути законним і обґрунтованим
2. Суд обґрунтовує вирок лише на тих доказах, які були розглянуті в судовому засіданні.
3. Суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному розгляді всіх обставин справи, керуючись законом (*ст. 323 КПК України*)

1. Перед постановленням вироку відбувається нарада суддів під керівництвом головуєчого
2. Головуючий ставить на вирішення суду питання, зазначені в *ст. 324 КПК України* (він повинен ставити питання в такій формі, щоб на них можна було дати тільки позитивну або негативну відповідь).
3. При вирішенні кожного питання ніхто з суддів не має права утримуватися від голосування
4. Головуючий голосує останнім. Всі питання вирішуються простою більшістю голосів (*ст. 325 КПК України*)

Вирок повинен бути написаний: 1 – одним із суддів, який брав участь у його постановленні; 2 – вирок повинен складатися з трьох частин – вступної, мотивувальної, резолютивної; 3 – виправлення у вироку повинні бути застережені та підписані всіма суддями в нарадчій кімнаті до проголошення його (*ст. 322 КПК України*)

1. Вирок підписують усі судді чи один суддя, коли справа розглядалась ним одноособово
2. Суддя, який залишився в меншості, має право викласти свою окрему думку, яка приєднується до справи, але оголошенню не підлягає (*ст. 339 КПК України*)

1. Після підписання вироку судді повертаються до залу засідання, де головуєчий або один з суддів проголошує вирок
2. Всі присутні в залі судового засідання, в тому числі і склад суду, заслуховують вирок стоячи (*ст. 341 КПК України*)

Схема 17.32

**ПИТАННЯ, ЩО ВИРІШУЮТЬСЯ СУДОМ ПРИ
ПОСТАНОВЛЕННІ ВИРОКУ (ст. 324 КПК України)**

- 1. Чи мало місце діяння, у вчиненні якого обвинувачується підсудний
- 2. Чи має це діяння склад злочину і якою саме статтею КК він передбачений
- 3. Чи винен підсудний у вчиненні цього злочину
- 4. Чи підлягає підсудний покаранню за вчинений ним злочин
- 5. Чи є обставини, що обтяжують або пом'якшують покарання підсудного, і які саме
- 6. Яка саме міра покарання повинна бути призначена підсудному і чи повинен він її відбувати
- 7. Чи підлягає задоволенню пред'явлений цивільний позов, на чию користь та в якому розмірі, і чи підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні потерпілому, а також кошти, витрачені закладом охорони здоров'я на його стаціонарне лікування, якщо цивільний позов не був заявлений
- 8. Що зробити з майном, описаним для забезпечення цивільного позову і можливої конфіскації майна
- 9. Що зробити з речовими доказами, зокрема з грошима, цінностями та іншими речами, нажитими злочинним шляхом
- 10. На кого повинні бути покладені судові витрати і в якому розмірі
- 11. Який запобіжний захід слід обрати щодо підсудного
- 12. Чи слід у випадках, передбачених **ст. 96 КК України**, застосовувати до підсудного примусове лікування (при наявності відповідного висновку лікувальної установи)
- 13. Чи необхідно застосувати до підсудного заходи безпеки. Коли підсудний обвинувачується у вчиненні декількох злочинів, суд вирішує питання, зазначені в **п.п. 1-6 цієї статті**, окремо щодо кожного злочину

Схема 17.33

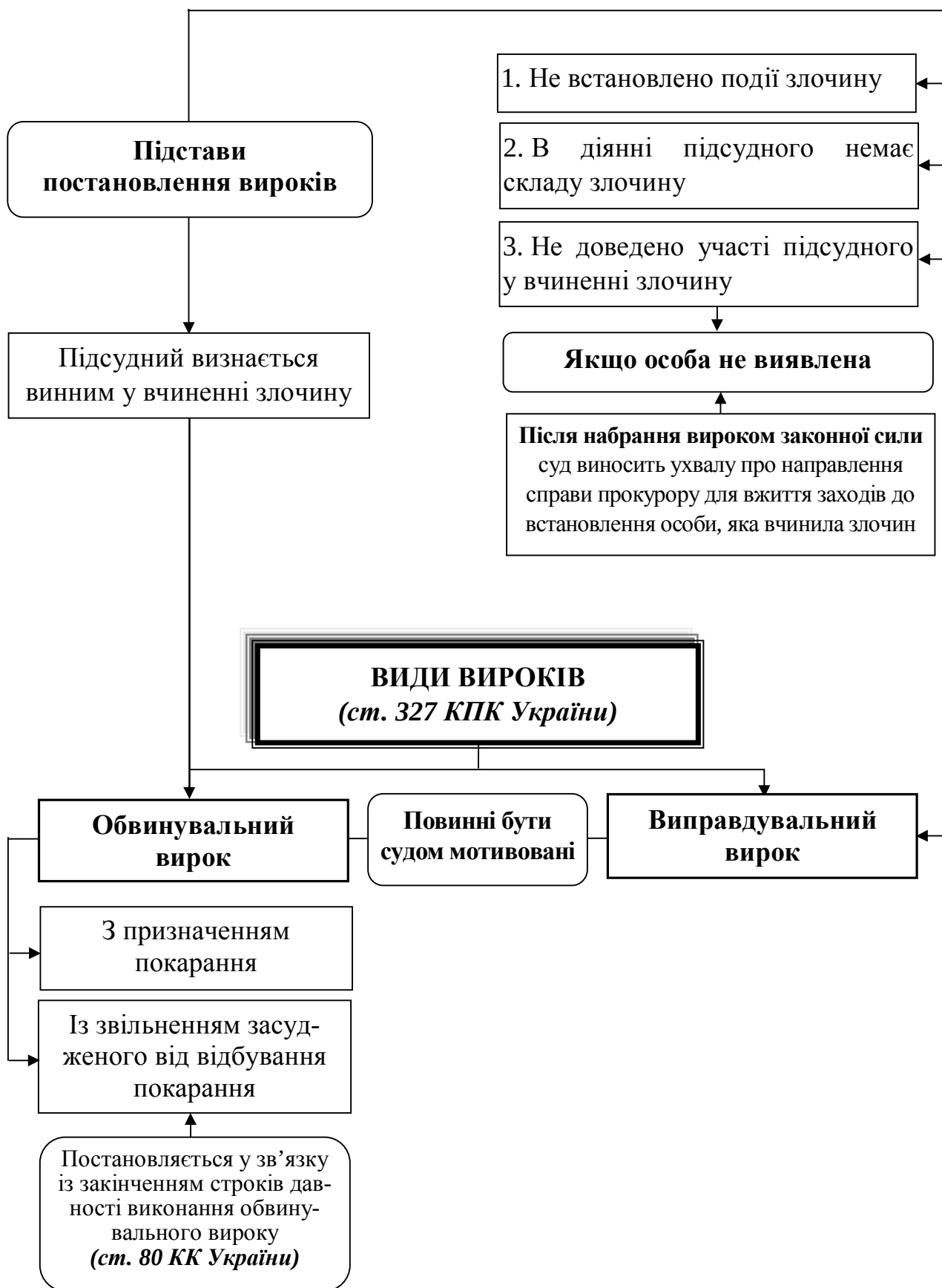

Схема 17.34

Схема 17.35

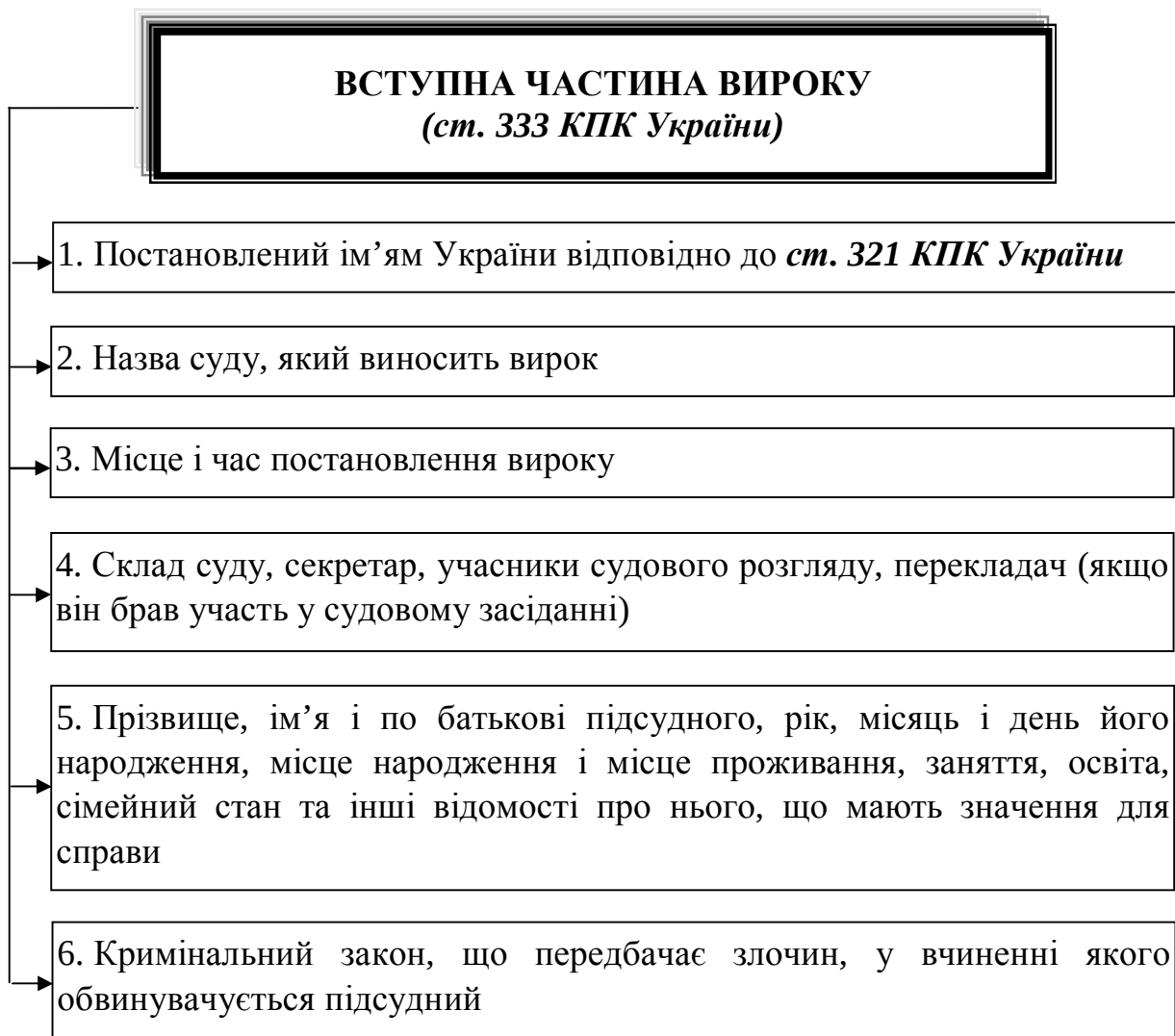

Схема 17.36

ВСТУПНА ЧАСТИНА ВИРОКУ
(ст. 333 КПК України)

Обвинувальний вирок

1. Формулювання обвинувачення з зазначенням місця, часу, способу вчинення та наслідків злочину, форми вини і мотивів злочину

2. Обставини, які визначають ступінь тяжкості вчиненого злочину

3. Докази, на яких ґрунтується висновок суду щодо кожного підсудного, з зазначенням мотивів, з яких суд відкидає інші докази

4. Обставини, що пом'якшують або обтяжують покарання

5. Мотиви зміни обвинувачення; у разі визнання частини обвинувачення необґрунтованою – підстави для цього

6. Мотиви призначення покарання у виді позбавлення волі, якщо санкція КК передбачає й інші покарання, не пов'язані з позбавленням волі; звільнення від відбування покарання з випробуванням; призначення покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції ст. КК, або перехід до іншого більш м'якого основного виду покарання, не зазначеного в санкції статті за цей злочин; звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років, та у зв'язку з закінченням строків давності виконання вироку

Виправдувальний вирок

1. Формулювання обвинувачення, яке пред'явлене підсудному і визнане судом недоведеним

2. Підстави для виправдання підсудного з зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення (не допускається включення у вирок формулювань, які ставлять під сумнів невинність виправданого)

3. Підстави для задоволення або відхилення цивільного позову; підстави для відшкодування матеріальних збитків у випадках, і якщо застосована додатково міру покарання у вигляді конфіскації майна *(ст. 29 КПК України)*

Схема 17.37

РЕЗОЛЮТИВНА ЧАСТИНА ВИРОКУ
(ст. 335 КПК України)

Обвинувальний вирок

→ 1. Прізвище, ім'я та по батькові підсудного

→ 2. Кримінальний закон, за яким підсудного визнано винним

→ 3. Покарання, призначене підсудному за кожним з обвинувачень, що визнані судом доведеними

→ 4. Остаточна міра покарання, обрана судом

→ 5. Початок строку відбуття покарання

→ 6. Тривалість іспитового строку, якщо застосовано звільнення від відбування покарання з випробуванням

→ 7. Рішення про: цивільний позов, речові докази і судові витрати, залік досудового ув'язнення, запобіжний захід до набрання вироком законної сили і вказівка на порядок і строк оскарження вироку

Рішення про звернення з поданням до відповідних державних органів про позбавлення засудженого військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу – випадки **ст. 54 КК України**

Рішення суду щодо примусового лікування підсудного – **ст. 96 КК України**

Коли підсудному пред'явлено декілька обвинувачень і деякі з них не були доведені, то має бути зазначено, за якими з них підсудний виправданий, а за якими – засуджений

Рішення про звільнення від відбування покарання

Посилання на **ст. 69 КК України** і обрана міра покарання – якщо покарання нижче від найнижчої межі, передбаченої законом за даний злочин

Тривалість іспитового строку, обов'язки, покладені на засудженого, трудовий колектив або особа, на яких суд покладає обов'язок за наглядом за засудженим і проведення з ним виховної роботи – у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням відповідно до **ст.ст. 75–79 і 104 КК України**

Схема 17.38

РЕЗОЛЮТИВНА ЧАСТИНА ВИРОКУ
(ст. 335 КПК України)

Виправдувальний вирок

- 1. Прізвище, ім'я та по батькові підсудного
- 2. Підсудний в пред'явленому обвинуваченні визнаний невинним і по суду виправданим
- 3. Скасування запобіжного заходу
- 4. Скасування заходів до забезпечення цивільного позову і можливої конфіскації майна
- 5. Про речові докази
- 6. Про судові витрати
- 7. Про порядок та строк оскарження вироку

Схема 17.39

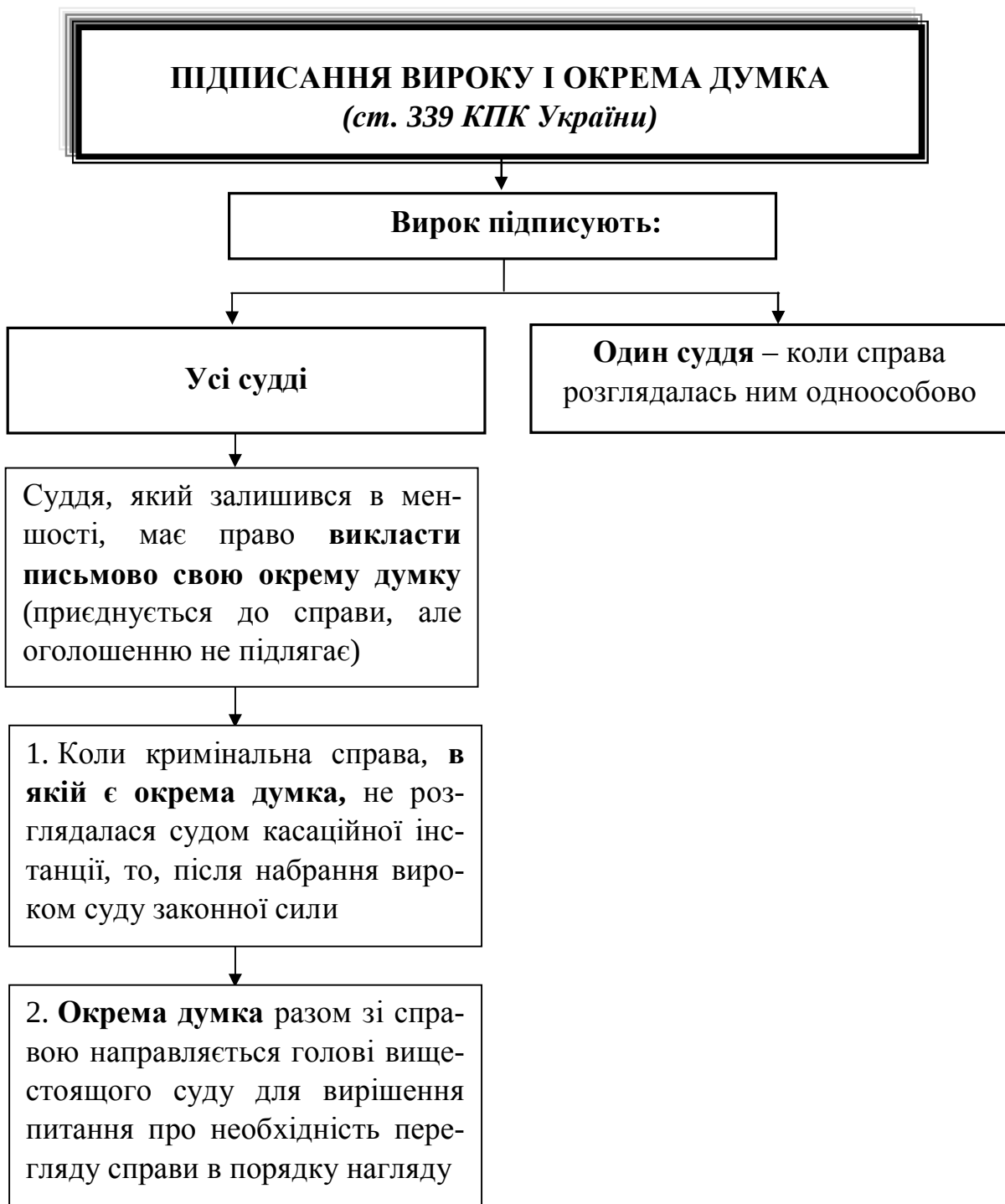

Схема 17.40

Схема 17.41

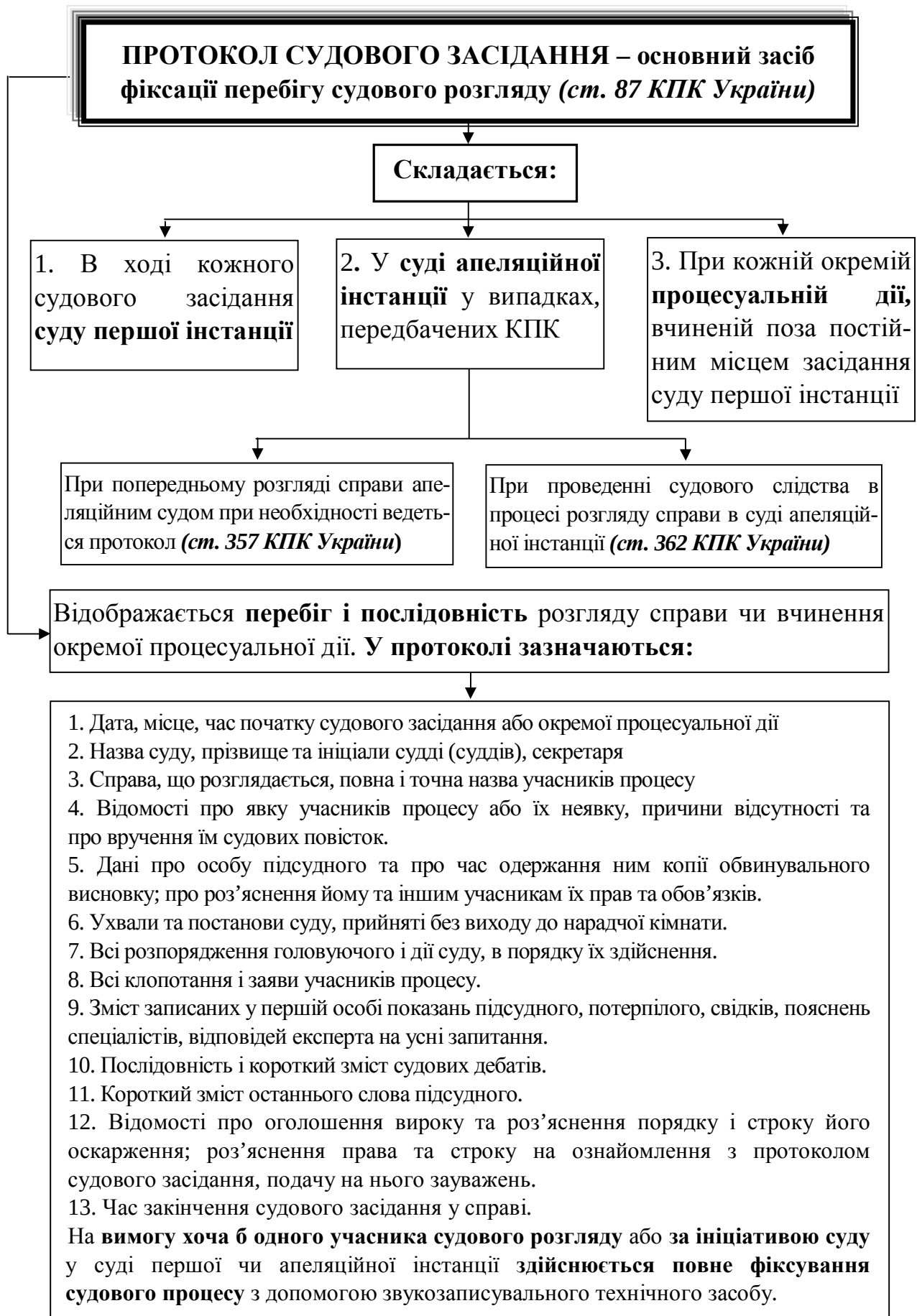

Схема 17.42

**ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ І ОФОРМЛЕННЯ ПРОТОКОЛІВ
ТА ТЕХНІЧНОГО ЗАПИСУ (ст. 87-1 КПК України)**

1. Повинен бути виготовлений **не пізніше семи діб** з дня закінчення судового розгляду справи

2. Підписують головуючий і секретар судового засідання

3. У разі необхідності строк для виготовлення і підписання протоколу **може бути продовжено головуючим, але не більше ніж на 14 діб** після закінчення судового засідання

4. Про виготовлення і підписання протоколу повідомляються учасники судового розгляду

5. У разі повного фіксування судового процесу з допомогою звукозаписувального технічного засобу у протоколі зазначається технічна характеристика цього засобу та носія інформації

6. **Носій інформації**, на якому зафіксовано судовий процес, зберігається при справі

Схема 17.43

Схема 17.44

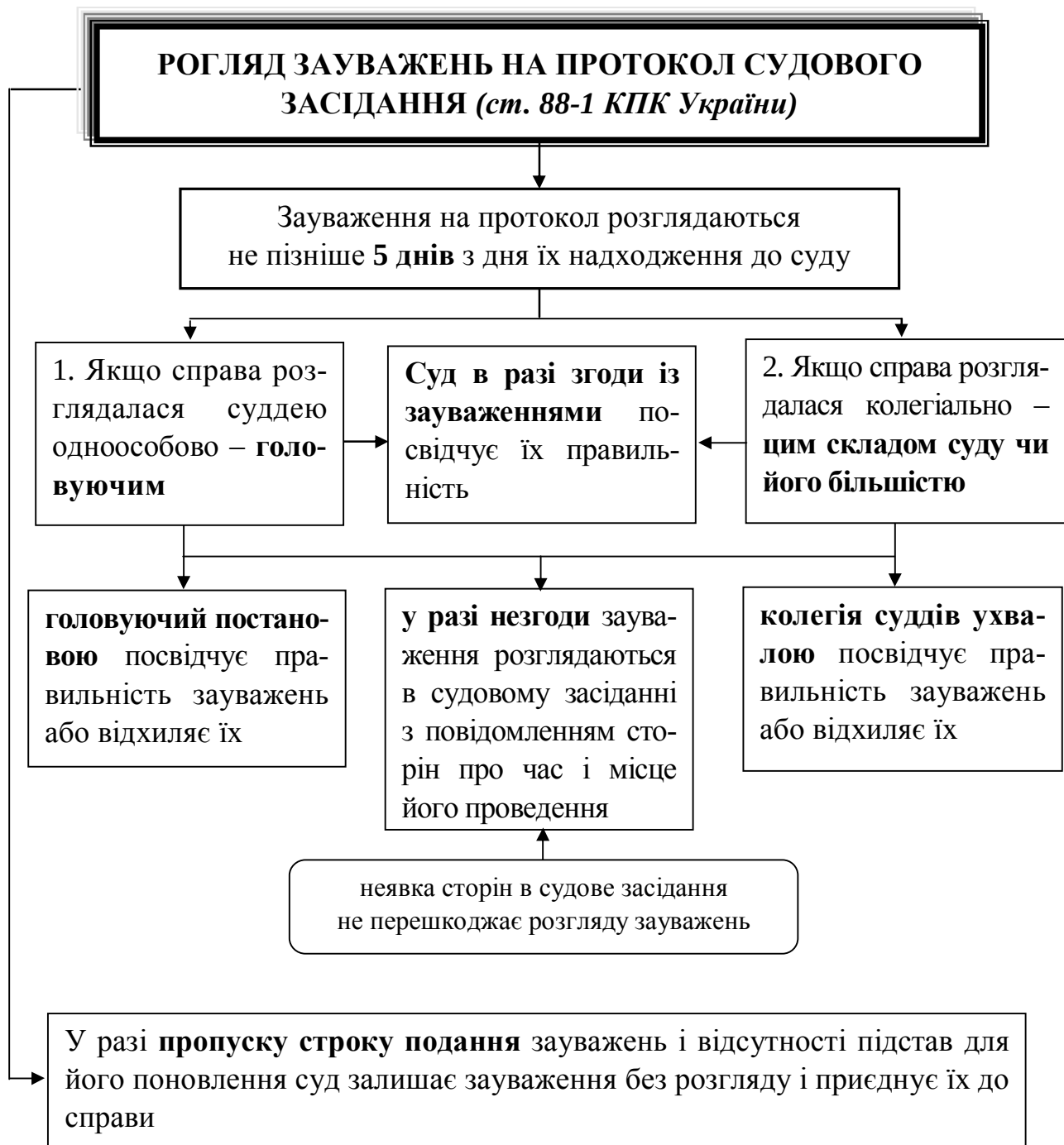

Схема 17.45

Контрольні запитання

1. В чому суть та значення стадії судового розгляду справи?
2. Назвіть ознаки та завдання стадії судового розгляду справи.
3. Які функції виконуються на стадії судового розгляду справи?
4. Назвіть етапи (частини) стадії судового розгляду справи.
5. Який порядок підготовчої частини судового розгляду справи?
6. Назвіть наслідки неявки в судове засідання підсудного та потерпілого.
7. Назвіть наслідки неявки в судове засідання прокурора та захисника.
8. Який порядок судового слідства у стадії судового розгляду справи?
9. Назвіть підстави оголошення показань підсудного та свідка, даних під час досудового розслідування або на суді.
10. Який порядок проведення експертизи в суді?
11. Поясніть поняття та значення судового доручення.
12. Чи вправі суд обмежувати тривалість судових дебатів певним часом?
13. Чи можна задавати питання підсудному під час його останнього слова?
14. Які питання вирішуються судом при постановленні вироку?
15. Які ви знаєте види вироку?
16. Який процесуальний порядок постановлення та проголошення вироку?
17. Яка структура та зміст вироку?
18. В чому зміст окремої ухвали суду та постанови судді?

Тема 18

АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

АПЕЛЯЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ – це стадія кримінального процесу змістом якої є перегляд за апеляціями сторін рішень місцевих судів, що не набрали законної сили

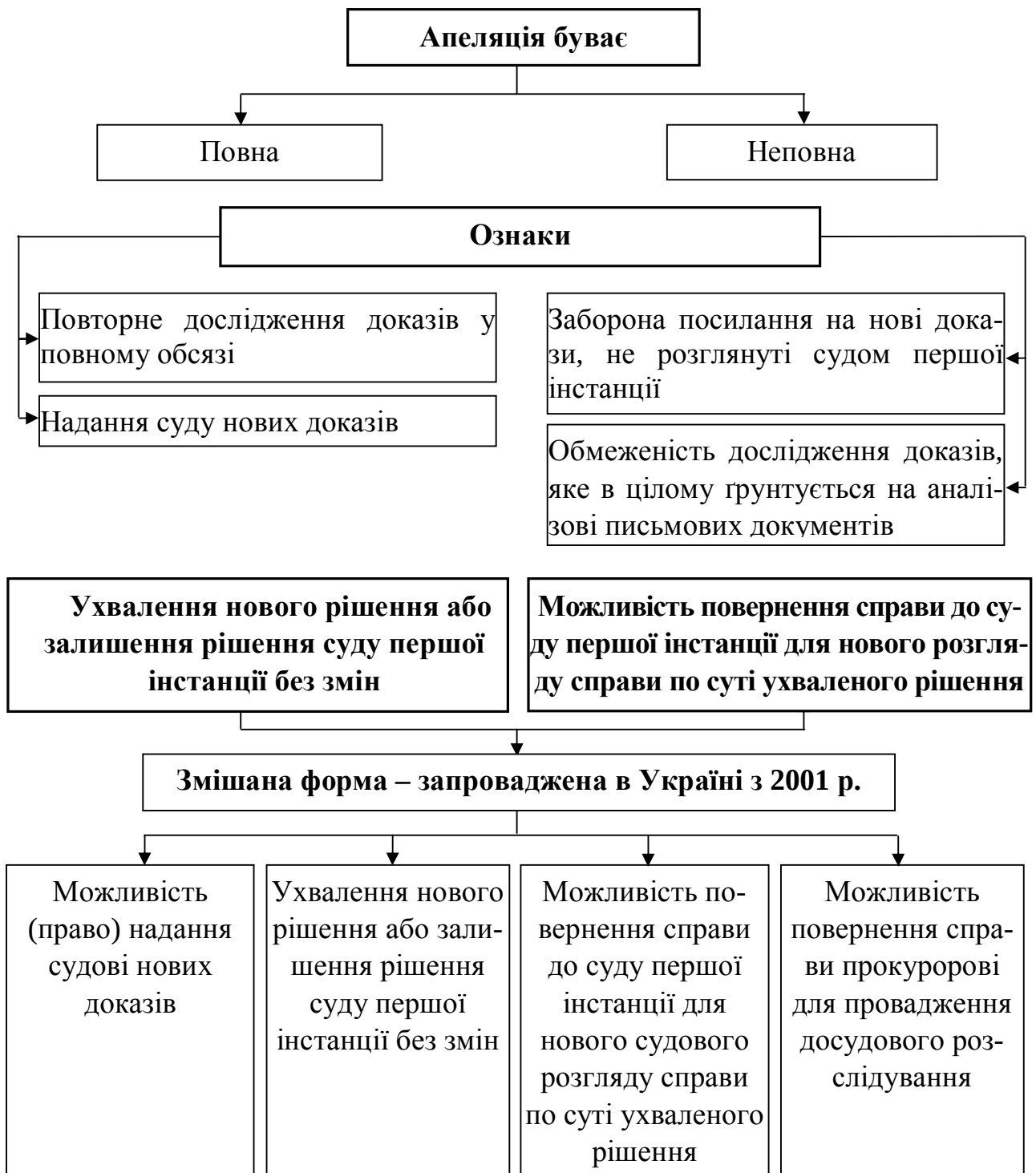

Схема 18.1

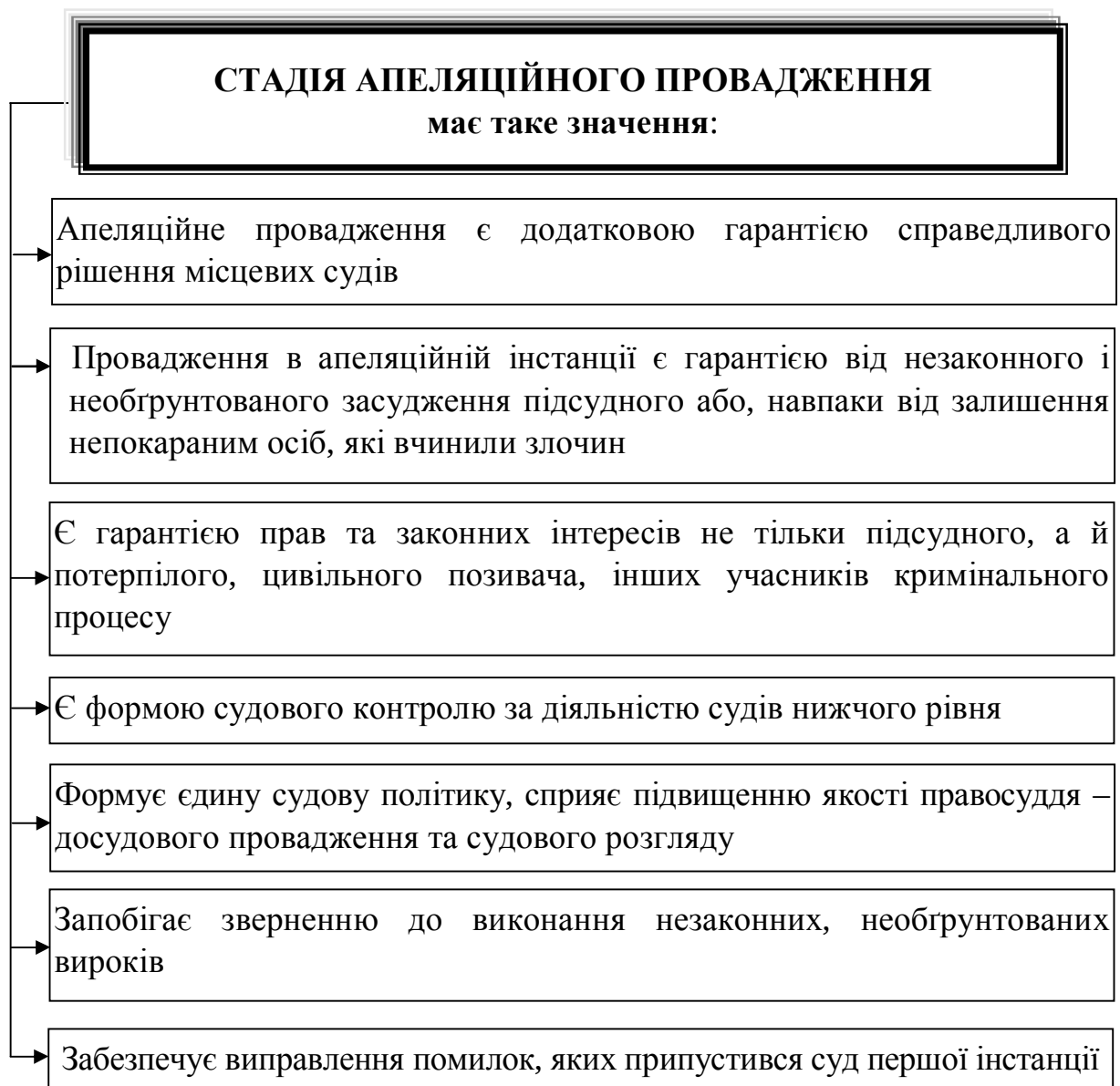

Схема 18.2

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СТАДІЇ АПЕЛЯЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

→ **Свобода оскаржень судових рішень** – це право учасників судового розгляду, цим правом користуються вільно (*ст. 129 Конституції України*)

→ **Перевірка законності і обґрунтованості рішень суду** – суд апеляційної інстанції перевіряє: правильність встановлення фактичних обставин справи; застосування норм КК України; дотримання норм КПК України

→ **Перевірка законності та обґрунтованості судового рішення лише в межах апеляції** – не перевіряють ті рішення і висновки суду першої інстанції, які ніхто не оспорує

→ **Активна позиція апеляційного суду в доказуванні** – право на проведення судового слідства; можливість витребування додаткових доказів тощо

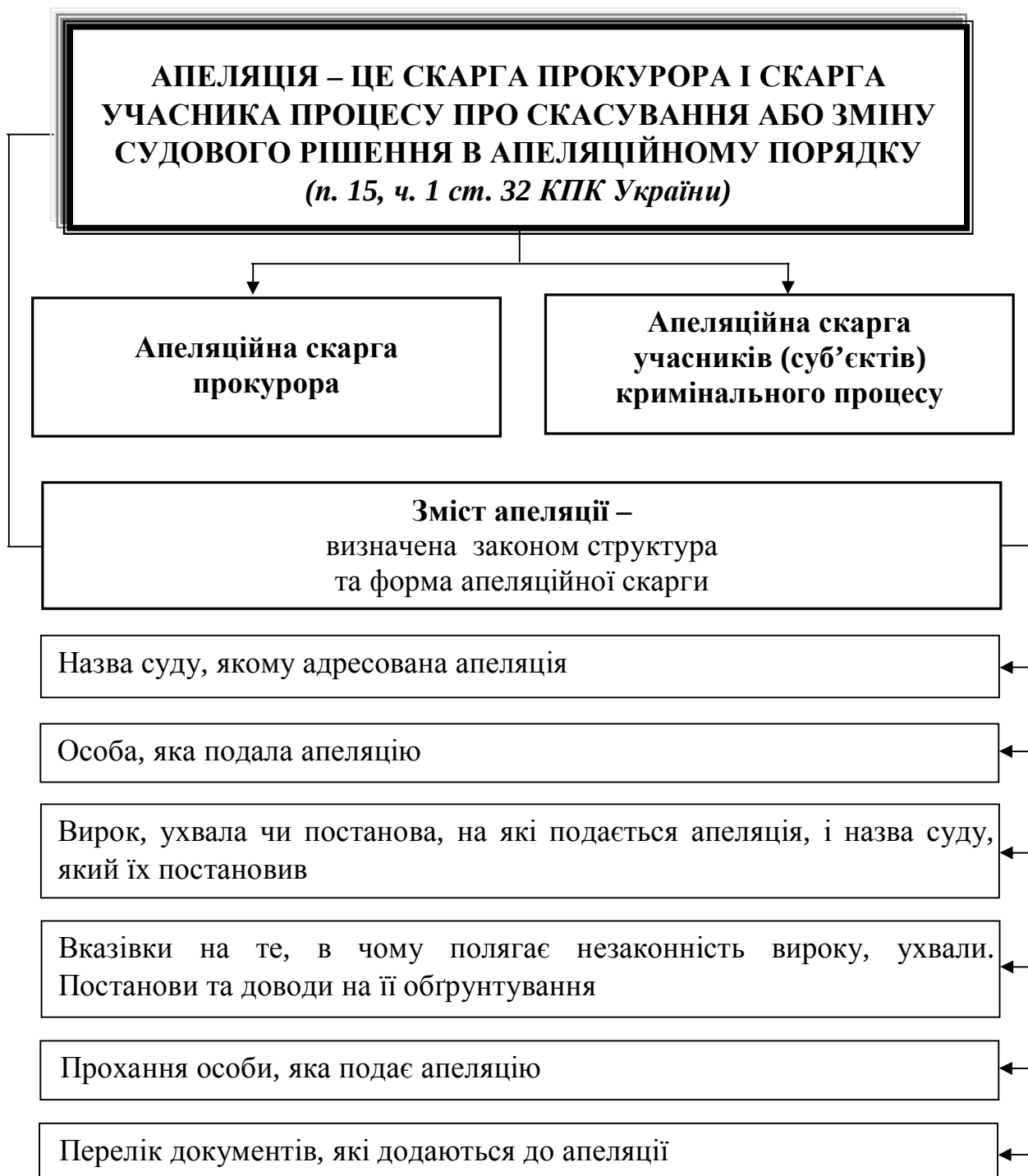
Заборона погіршення – недопустимість погіршення становища засудженого, виправданого (за викл. винятків: подача апеляції прокурором, потерпілим, його представником)

Короткостроковість термінів подання апеляції – апеляція подається протягом 15 діб із моменту проголошення вироку суду першої інстанції, якщо засуджений під вартою – в цей же строк, з моменту вручення копії вироку

Розгляд справи в суді першої інстанції відбувається у відкритому судовому засіданні (*ст. 20 КПК України*)

Обов'язковість виконання вказівок суду апеляційної інстанції для судів нижчого рівня, прокурора та органів досудового слідства

Схема 18.3

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Якщо апеляція подається прокурором чи захисником і ставиться питання про зміну чи скасування вироку, ухвали, постанови то необхідно при обґрунтуванні прийняття рішення посилатись на відповідний аркуші кримінальної справи

Схема 18.4

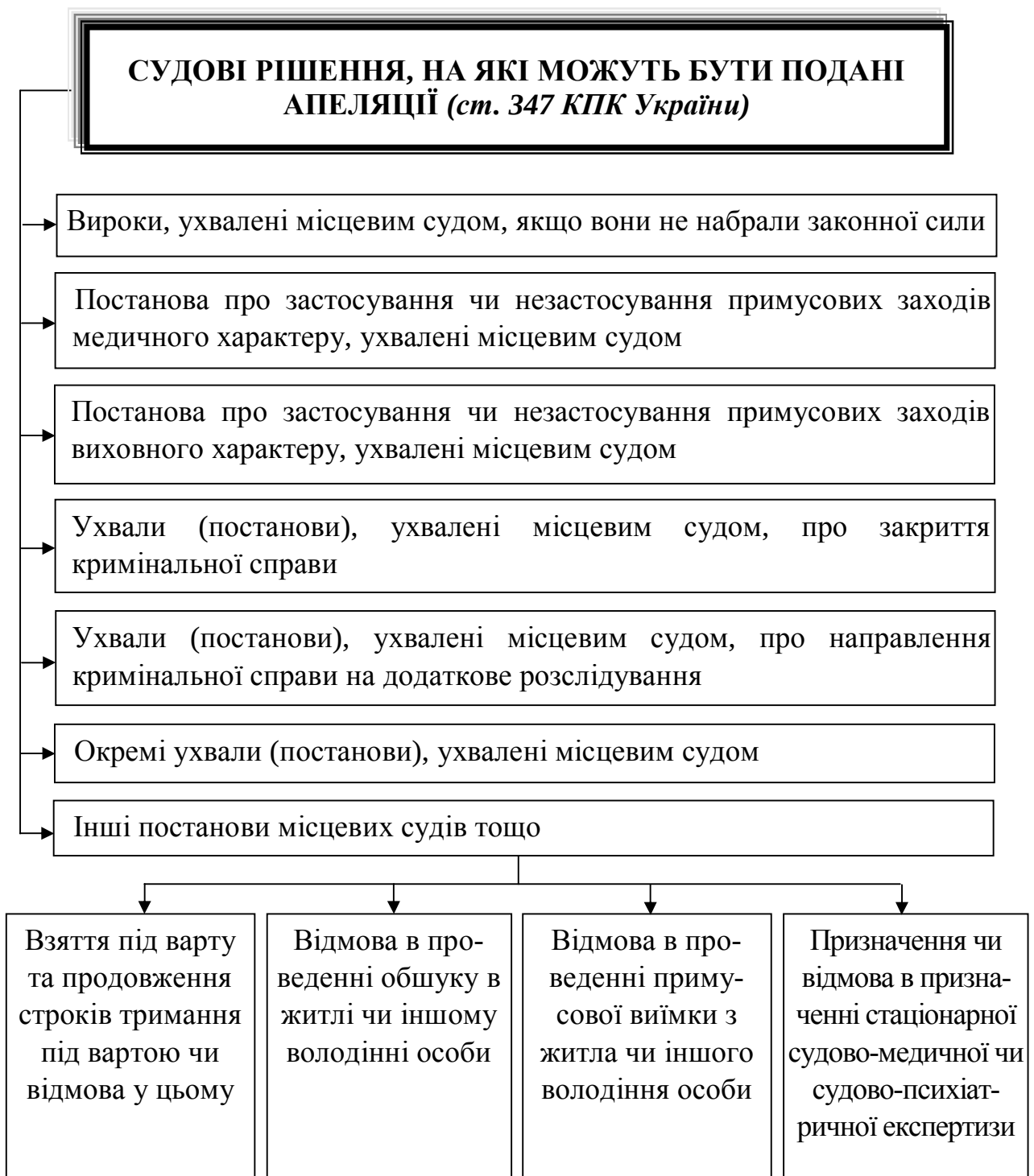

Схема 18.5

Схема 18.6

ПОРЯДОК ТА СТРОКИ ПОДАЧІ АПЕЛЯЦІЇ (ст. 349 КПК України)

Схема 18.7

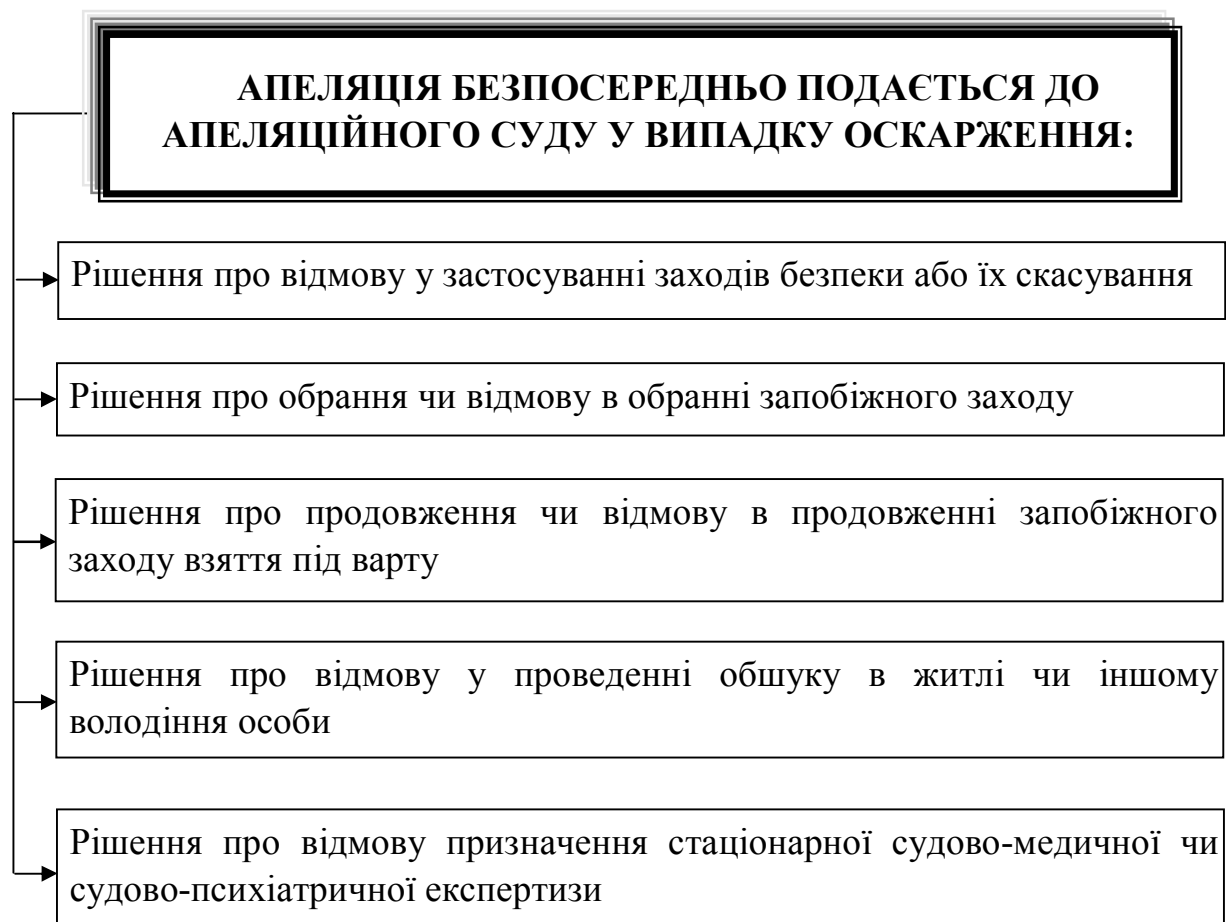

Схема 18.8

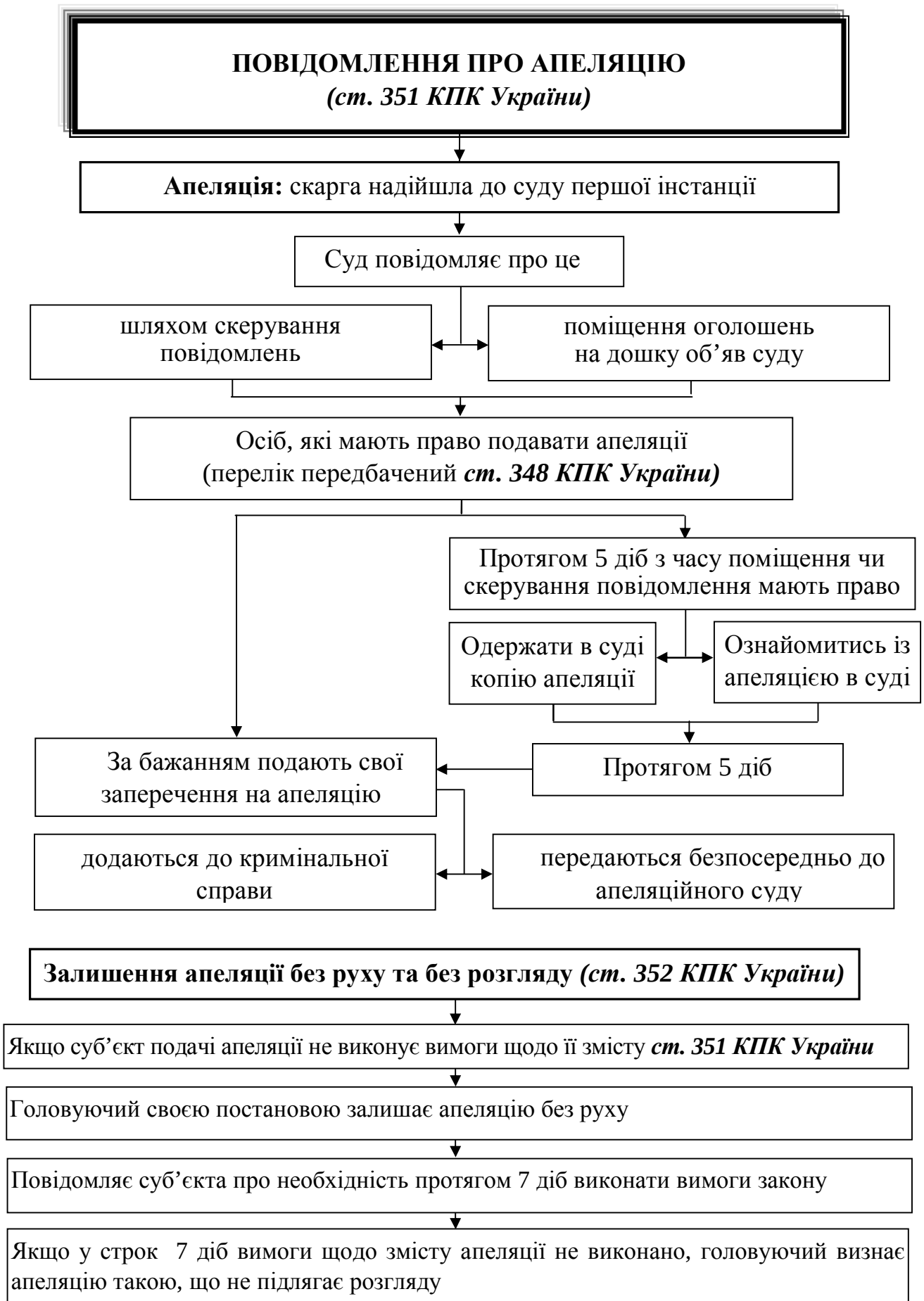

Схема 18.9

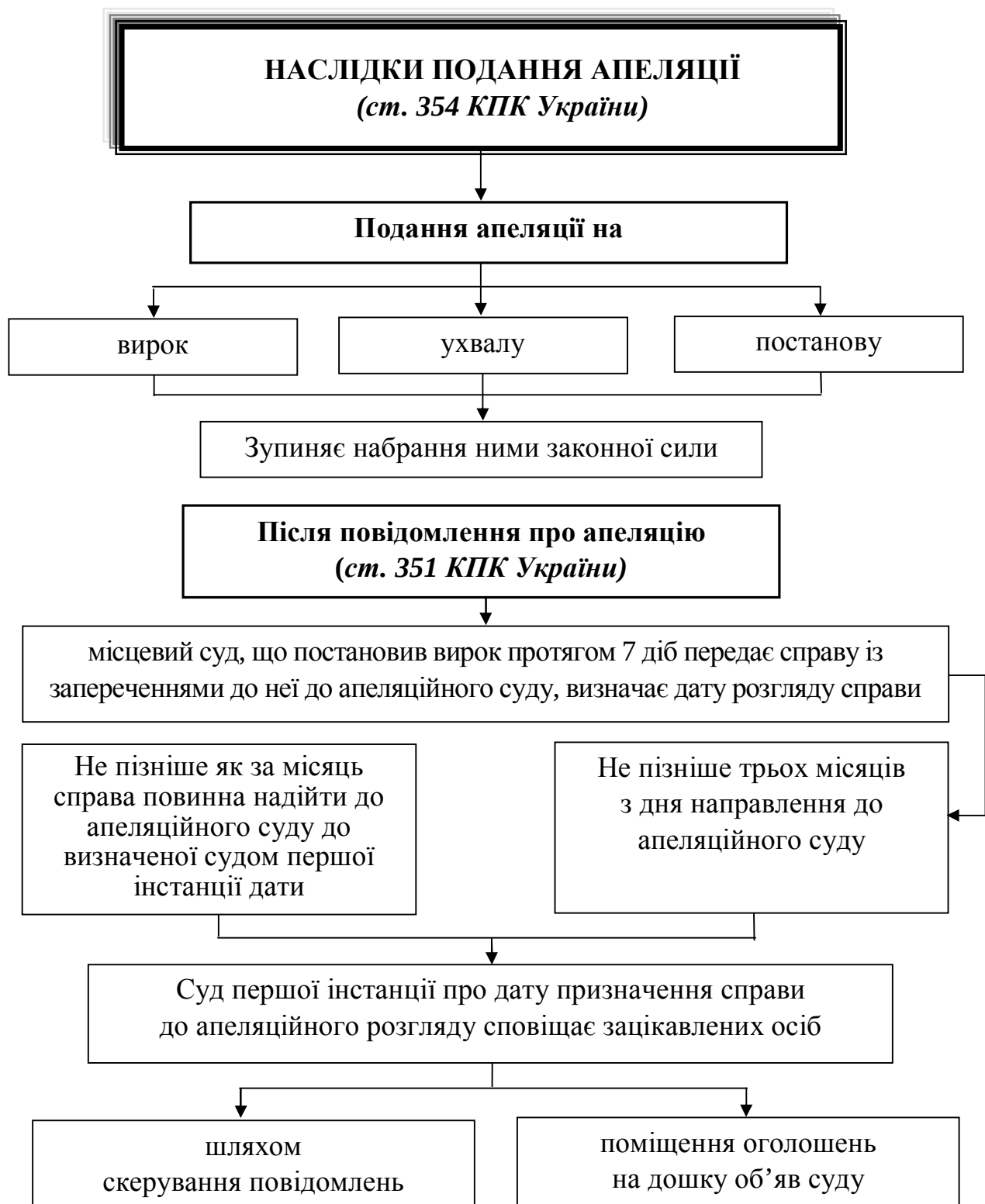

Схема 18.10

ДОПОВНЕННЯ, ЗМІНА І ВІДКЛИКАННЯ АПЕЛЯЦІЇ
(ст. 355 КПК України)

До початку розгляду справи апеляційним судом особа, яка подала апеляцію (перелік визначений ст. 348 КПК України), має право:

→ **Подати** свої заперечення, апеляцію іншого учасника судового розгляду

→ **Змінити** – висловити вимоги, які були предметом розгляду суду першої інстанції, однак відрізняються від попередньо висловлених

↓

Зміна до апеляції, що тягне погіршення становища засудженого або виправданого за межами строків на оскарження, **не допускається**

→ **Доповнити** – збільшити обсяг вимог, що були предметом розгляду суду першої інстанції

→ **Відкликати** – відмовитись від попередньо висловлених вимог

↓

1. Захисник засудженого чи виправданого може відкликати свою апеляцію лише за згодою підзахисного і його законного представника
2. Засуджений чи виправданий може відкликати свою апеляцію чи апеляцію захисника крім: **ст. 45 КПК України**

→ в апеляції ставиться питання про погіршення становища засудженого чи виправданого

→ коли засуджений чи виправданий є неповнолітнім, застосовано судом примусові заходів виховного чи медичного характеру

→ коли засуджений чи виправданий через свої психічні чи фізичні вади не можуть реалізувати право на захист

→ коли засуджений чи виправданий не володіють мовою, якою ведеться судочинства

→ коли засуджений чи виправданий обвинувачуються у вчиненні злочину, санкція якого передбачає призначення довічного ув'язнення

Схема 18.11

Схема 18.12

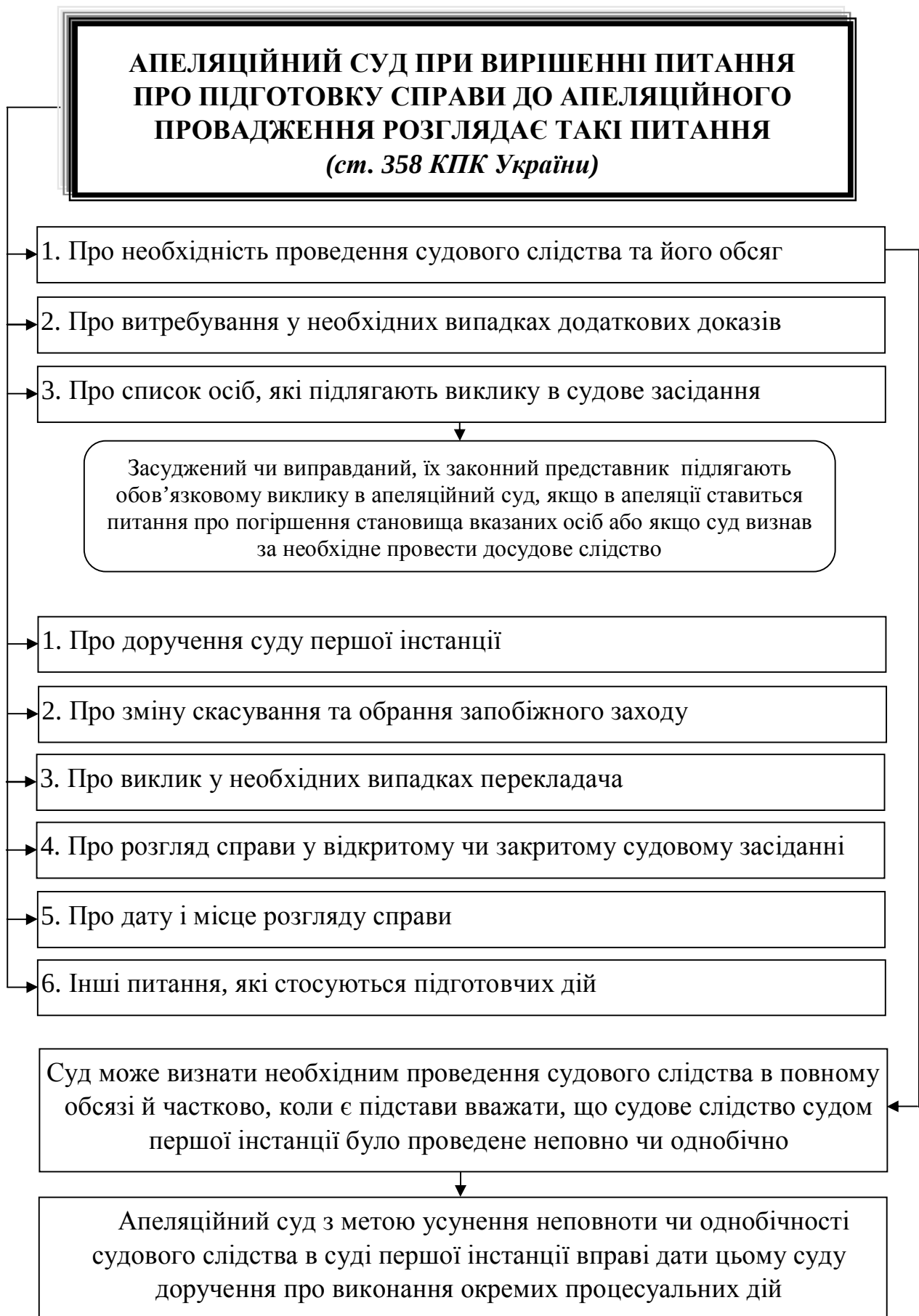

Схема 18.13

Схема 18.14

**СТРОКИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ
АПЕЛЯЦІЙНИМ СУДОМ (ст. 360 КПК України)**

↓

Апеляційний суд повинен розглянути справу у день, який визначив суд першої інстанції відповідно до ч. 2 ст. 354 КПК України

↓

За три дні до дати, визначеної судом першої інстанції (у всякому разі не пізніше) **Апеляційний суд** оповіщає заінтересованих осіб – апелянтів, осіб, які подали заперечення, осіб, які мають законний інтерес у справі

→ Для цього на дошці об'яв суду поміщається оголошення про час та місце розгляду справи

→ Засудженому, який утримується під вартою, про день розгляду справи повідомляють через адміністрацію відповідної установи

→ Апеляційний суд має право **не більше як на 30 діб перенести розгляд справи у випадках, коли:**

← необхідно витребувати додаткові докази

← суд визнав необхідним проводити судове слідство

← необхідно викликати у судові засідання певних осіб

← необхідно зробити доручення суду першої інстанції

← у разі особливої складності справи

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Виклик осіб до суду апеляційної інстанції здійснюється за правилами і в порядку, передбаченому **ст. 254 КПК України** – процедура передбачена стадією попереднього розгляду справи суддею

Схема 18.15

Схема 18.16

**РОЗГЛЯД СПРАВИ В СУДІ
АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ (ст. 366 КПК України)**

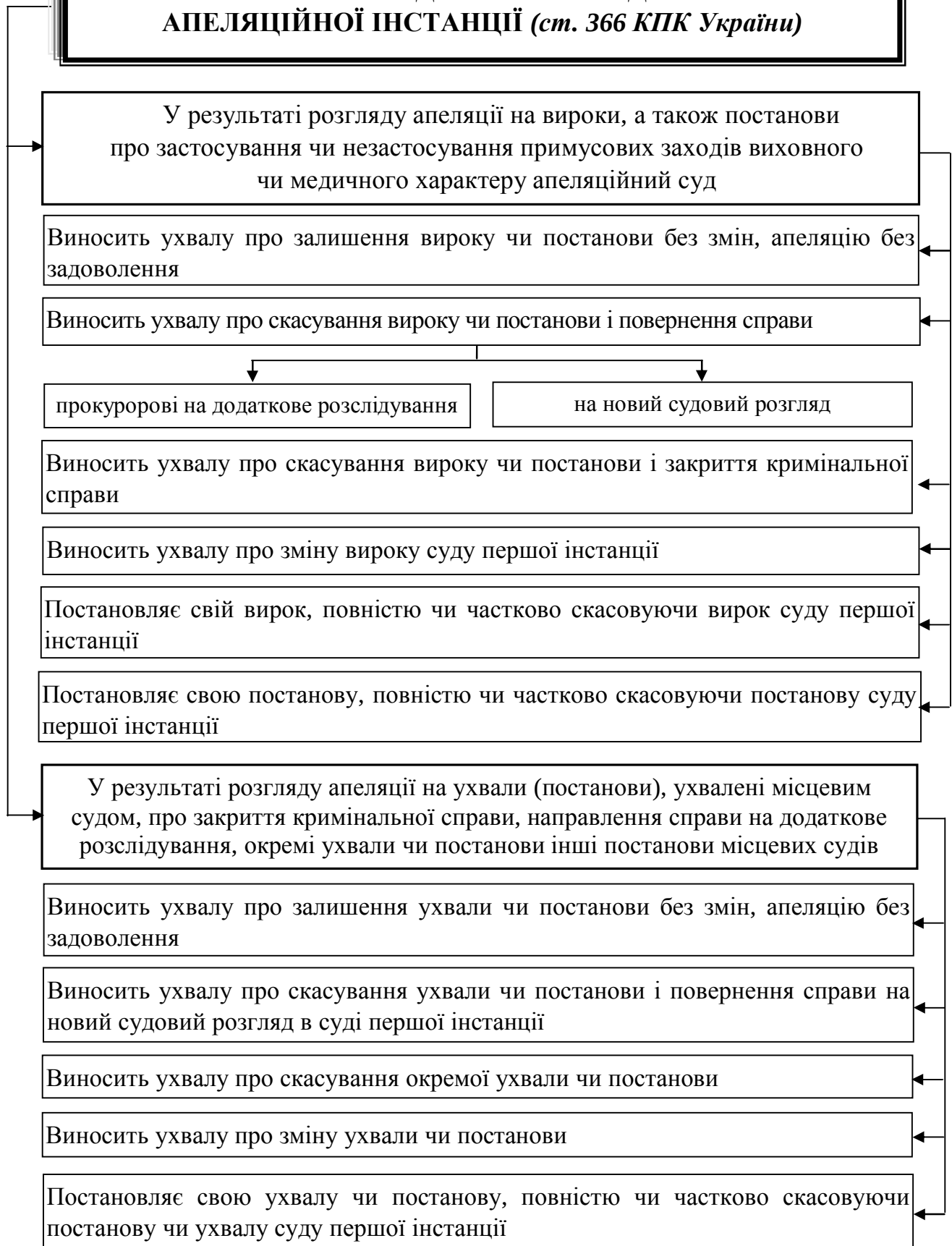

Схема 18.17

**ПІДСТАВИ ДЛЯ СКАСУВАННЯ
АБО ЗМІНИ ВИРОКУ ЧИ ПОСТАНОВИ**
(ст. 367 КПК України)

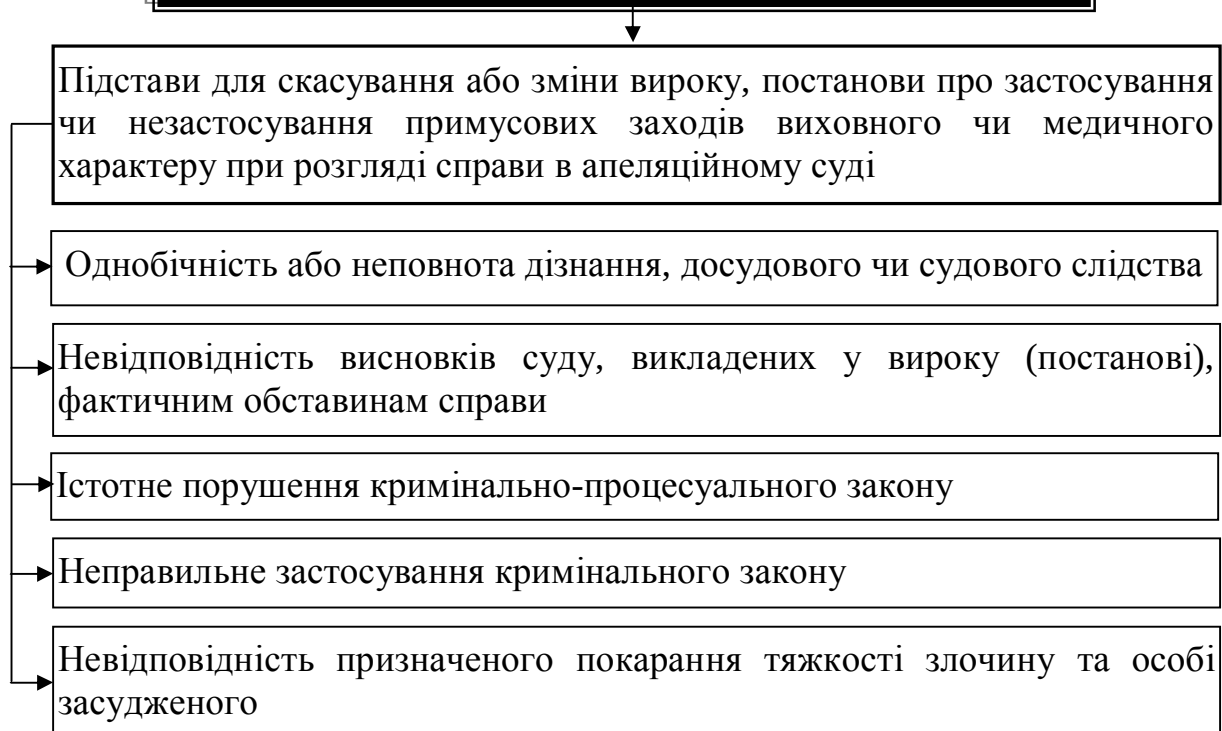

Схема 18.18

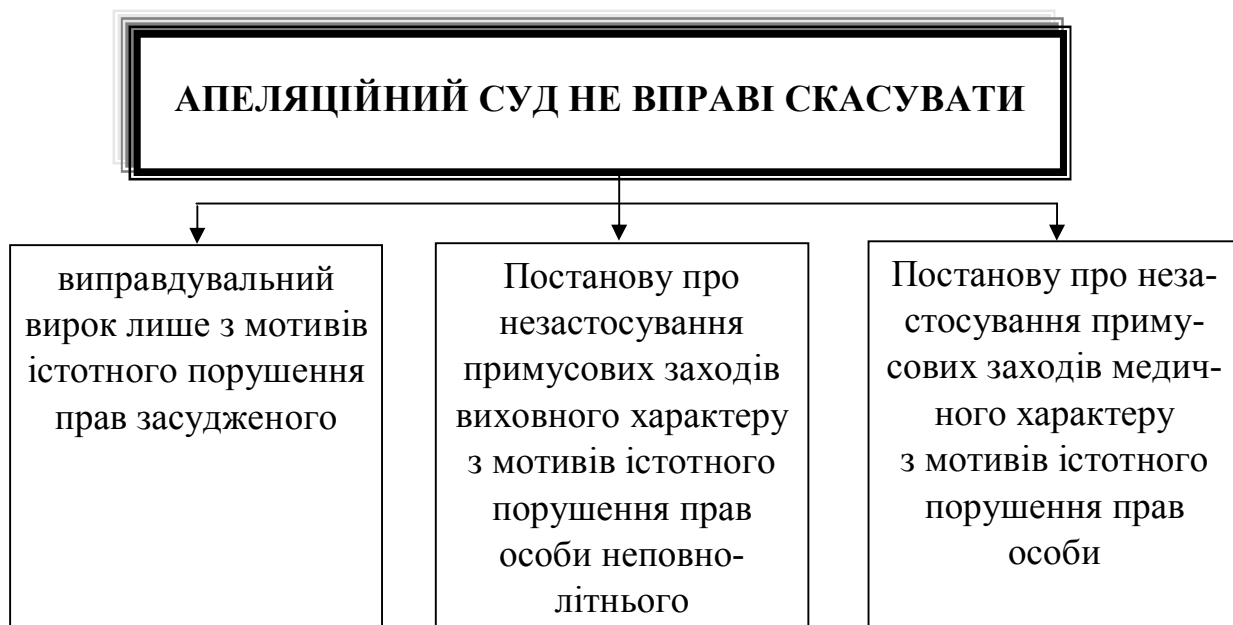

Схема 18.19

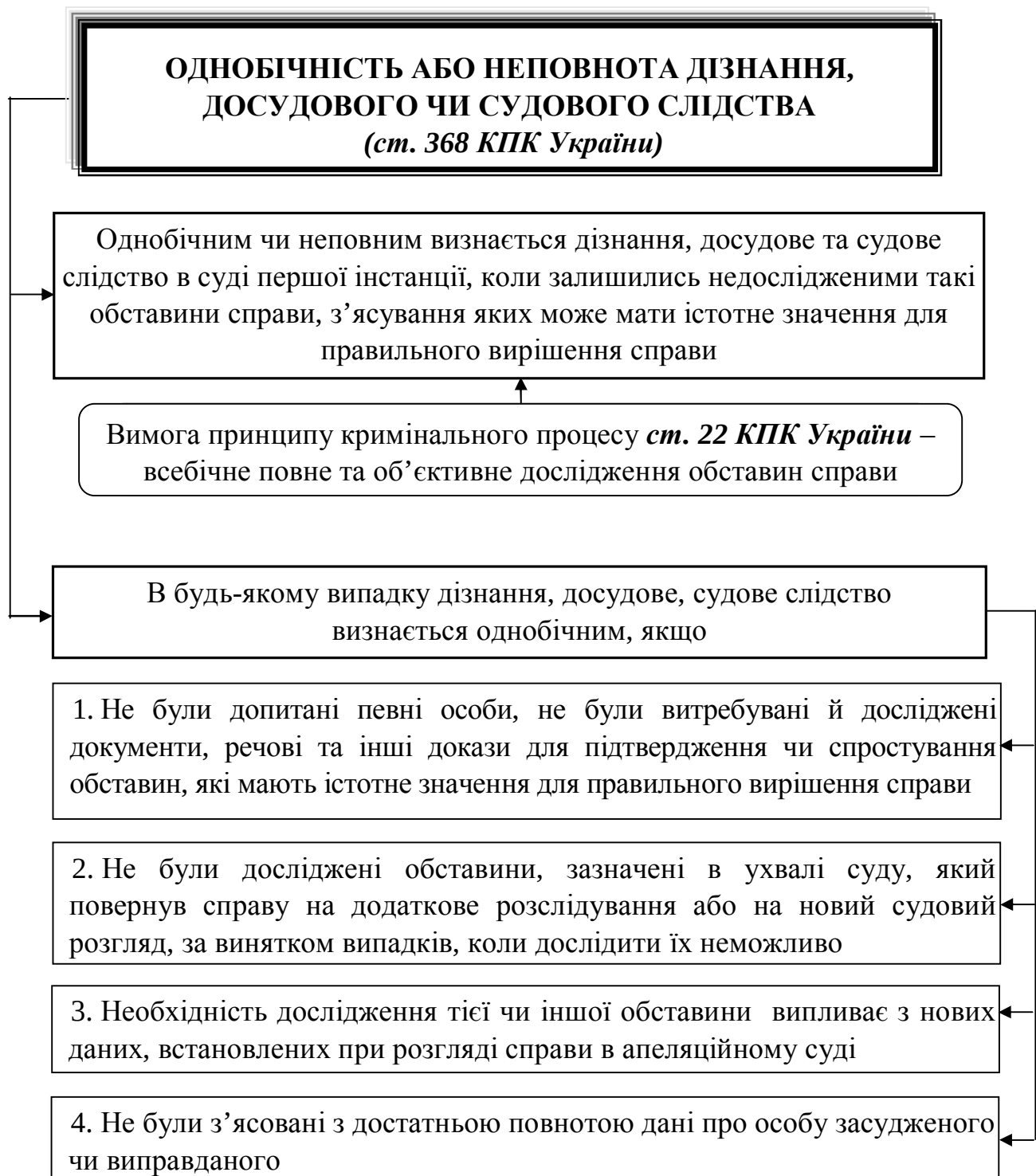

Схема 18.20

**НЕВІДПОВІДНІСТЬ ВИСНОВКІВ СУДУ ПЕРШОЇ
ІНСТАНЦІЇ ФАКТИЧНИМ ОБСТАВИНАМ СПРАВИ**
(ст. 369 КПК України)

Вирок чи постанова вважаються такими, що не відповідають фактичним обставинам справи

коли висновки суду не підтверджуються доказами, дослідженими в судовому порядку

коли суд не взяв до уваги докази, які могли істотно вплинути на його висновок

коли при наявності суперечливих доказів, які мають істотне значення для висновків суду, у вирoku (постанові) не зазначено, чому суд взяв до уваги одні докази і відкинув інші

коли висновки суду, викладені у вирoku (постанові), містять істотні суперечності

Вироки чи постанови із вказаних вище підстав підлягають скасуванню чи зміні лише тоді, коли невідповідність висновків суду фактичним обставинам справи могли вплинути

на вирішення питання про винуватість засудженого або невинуватість виправданого

на правильність застосування кримінального закону

на визначення міри покарання або застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру

Схема 18.21

**ІСТОТНІ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ
КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНУ**
(ст. 370 КПК України)

Істотні порушення вимог кримінально-процесуального закону є такі порушення вимог КПК України, які перешкоджали чи могли перешкодити суду повно та всебічно розглянути справу і постановити законний, обґрунтований справедливий вирок чи постанову
(ч. 1 ст. 370 КПК України)

Вирок (постанова) у всякому разі належить скасувати, якщо:

- за наявності підстав для закриття справи її не було закрито
- вирок винесений незаконним складом суду
- порушено право обвинуваченого на захист
-
- розслідування справи проводила особа, яка підлягала відводу
- справу розглянуто у відсутності підсудного (не враховуючи винятки)
- порушено правила підслідності
- порушено таємницю наради суддів
- вирок (постанову) не підписано будь-ким зі складу суду
- у справі відсутній протокол судового засідання або перебіг судового процесу у передбачених випадках не фіксувався технічними засобами
- порушено вимоги КПК про обов'язковість пред'явлення обвинувачення і матеріалів розслідування для ознайомлення
- обвинувальний висновок не затверджений прокурором чи він не був вручений обвинуваченому
- порушено вимоги КПК щодо незмінності складу суду, надання підсудному права виступати в судових дебатах

Схема 18.22

Схема 18.23

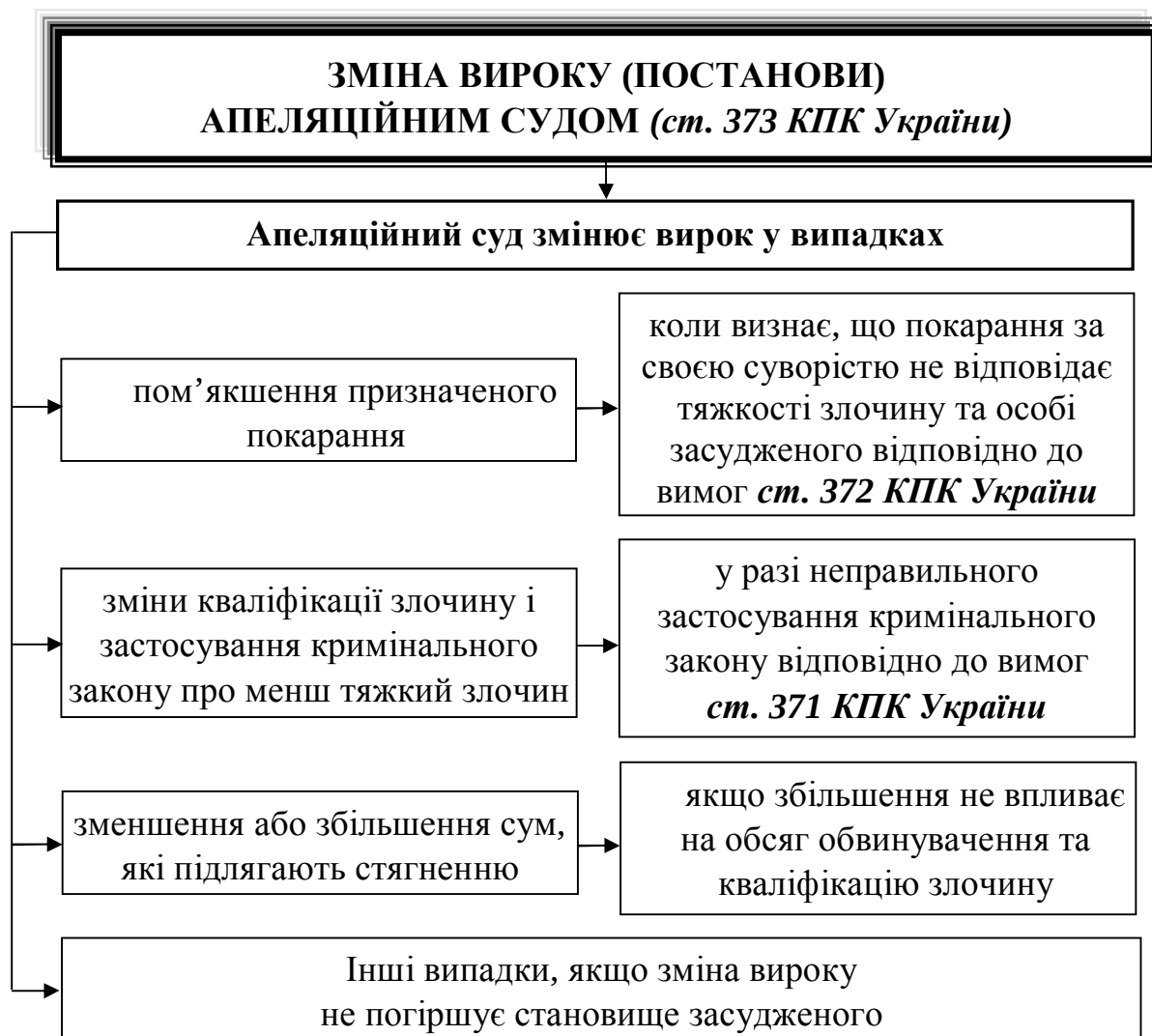

Схема 18.24

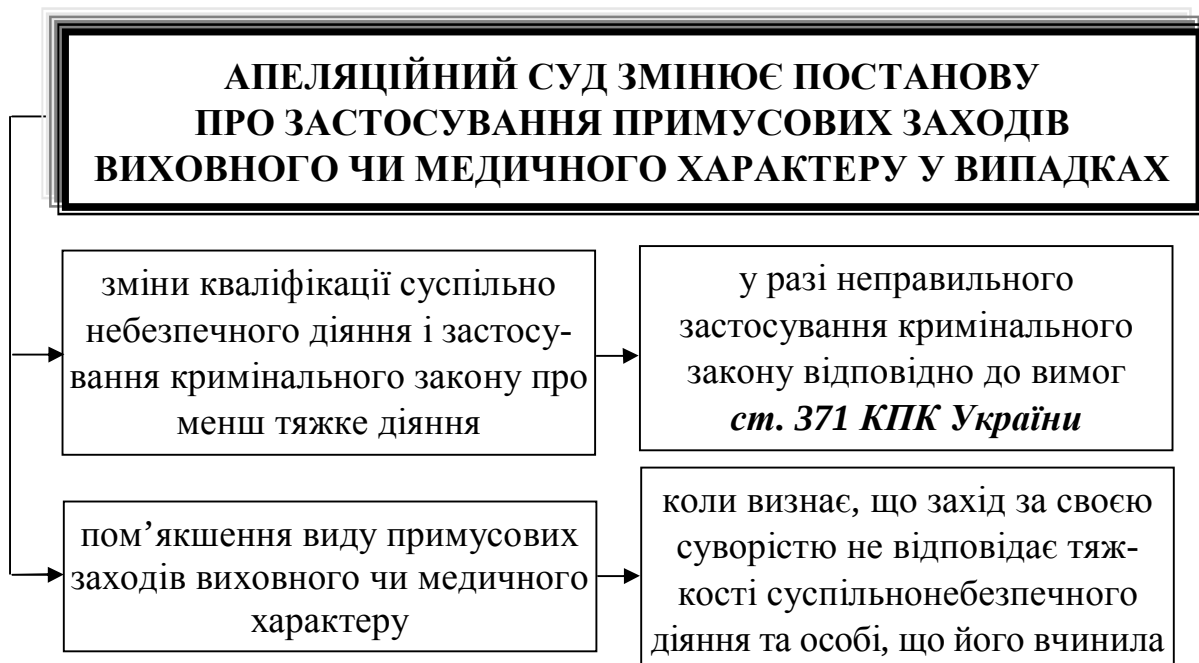

Схема 18.25

**СКАСУВАННЯ ВИРОКУ (ПОСТАНОВИ)
ТА ПОВЕРНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ НА
ДОДАТКОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ (ч. 1 ст. 374 КПК України)**

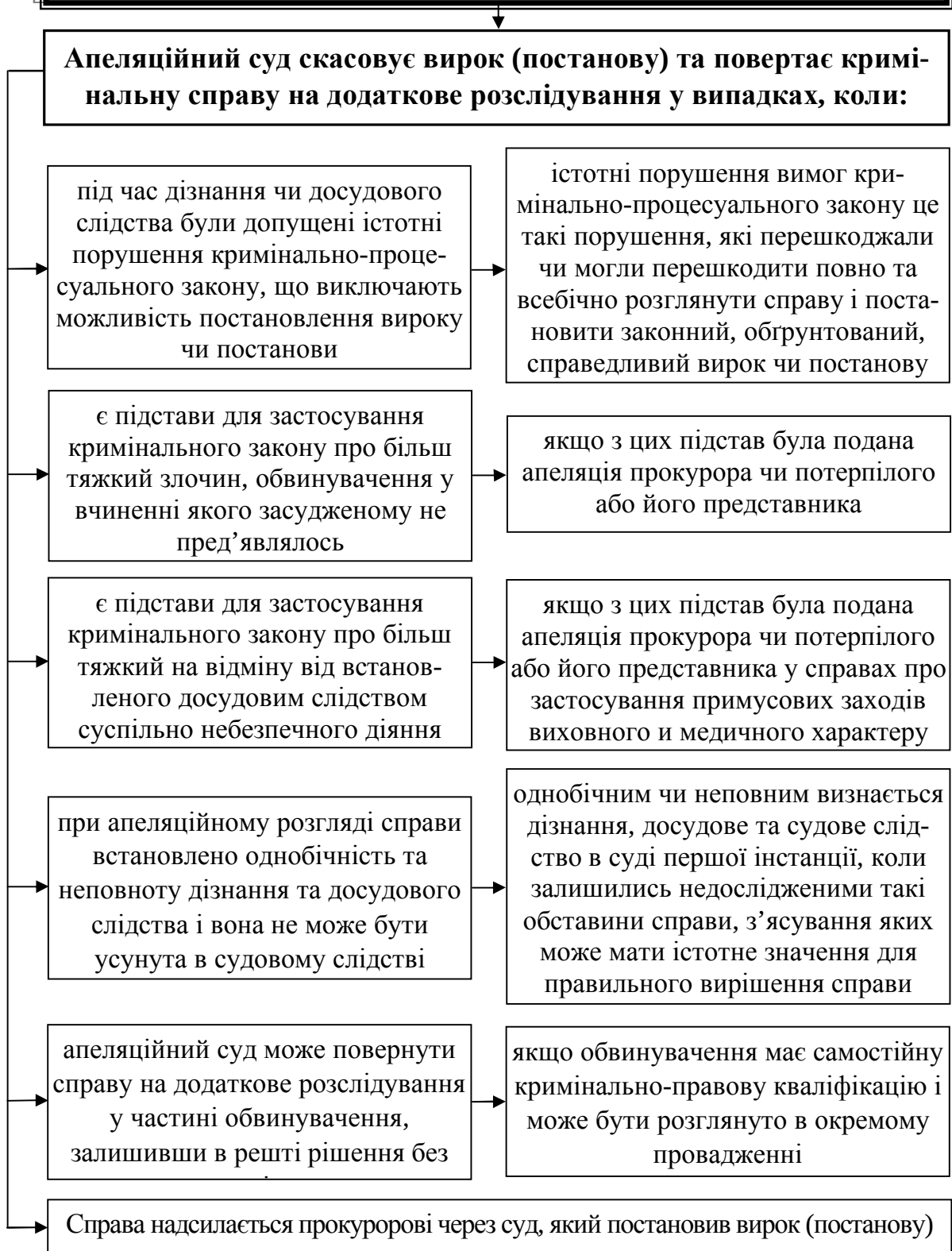

Схема 18.26

**СКАСУВАННЯ ВИРОКУ (ПОСТАНОВИ) ТА ПОВЕРНЕННЯ
КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ НА НОВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД**
(ч. 2 ст. 374 КПК України)

↓

Апеляційний суд скасовує вирок (постанову) та повертає кримінальну справу на новий судовий розгляд у випадках, коли:

→ при розгляді справи в суді першої інстанції були допущені істотні порушення кримінально-процесуального закону, які виключають можливість постановлення вироку чи постанови

→ вирок винесений незаконним складом суду

→ порушено право обвинуваченого на захист

→ порушено право обвинуваченого користуватись рідною мовою чи мовою, якою вільно володіє, і допомогою перекладача

→ справу розглянуто у відсутності підсудного (не враховуючи винятки)

→ порушено правила підслідності

→ порушено таємницю наради суддів

→ вирок (постанову) не підписано будь-ким зі складу суду

→ у справі відсутній протокол судового засідання або перебіг судового процесу у передбачених випадках не фіксувався технічними засобами

→ порушено вимоги КПК України щодо незмінності складу суду, надання підсудному права виступати в судових дебатах

→ апеляційний суд може повернути справу на новий судовий розгляд у частині обвинувачення, залишивши в решті рішення без змін

→ якщо обвинувачення має самостійну кримінально-правову кваліфікацію і може бути розглянуто в окремому провадженні

→ Під час нового судового розгляду справа слухається в іншому складі суду. Вказівки апеляційного суду для суду I інстанції є обов'язковими до виконання

Схема 18.27

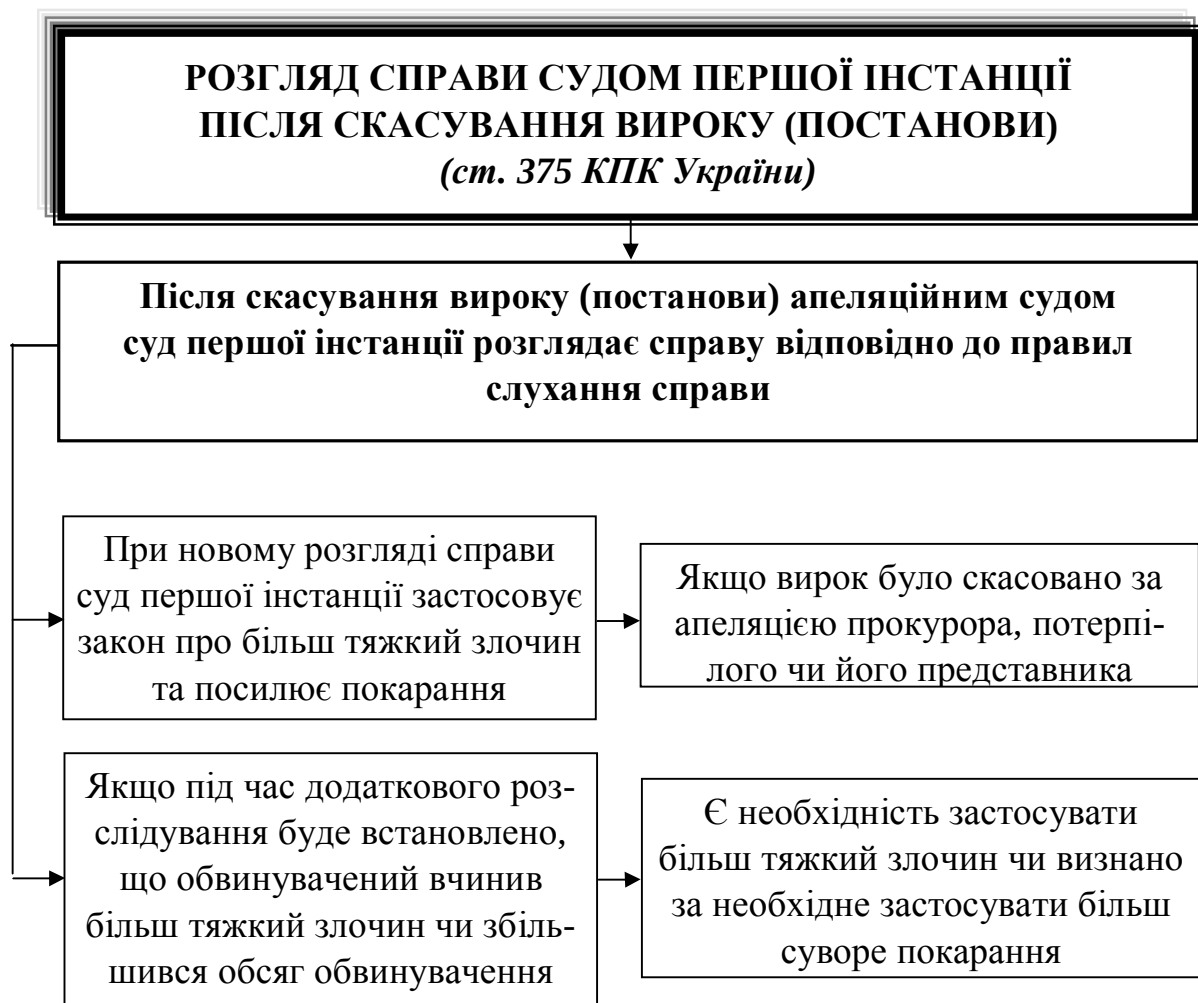

Схема 18.28

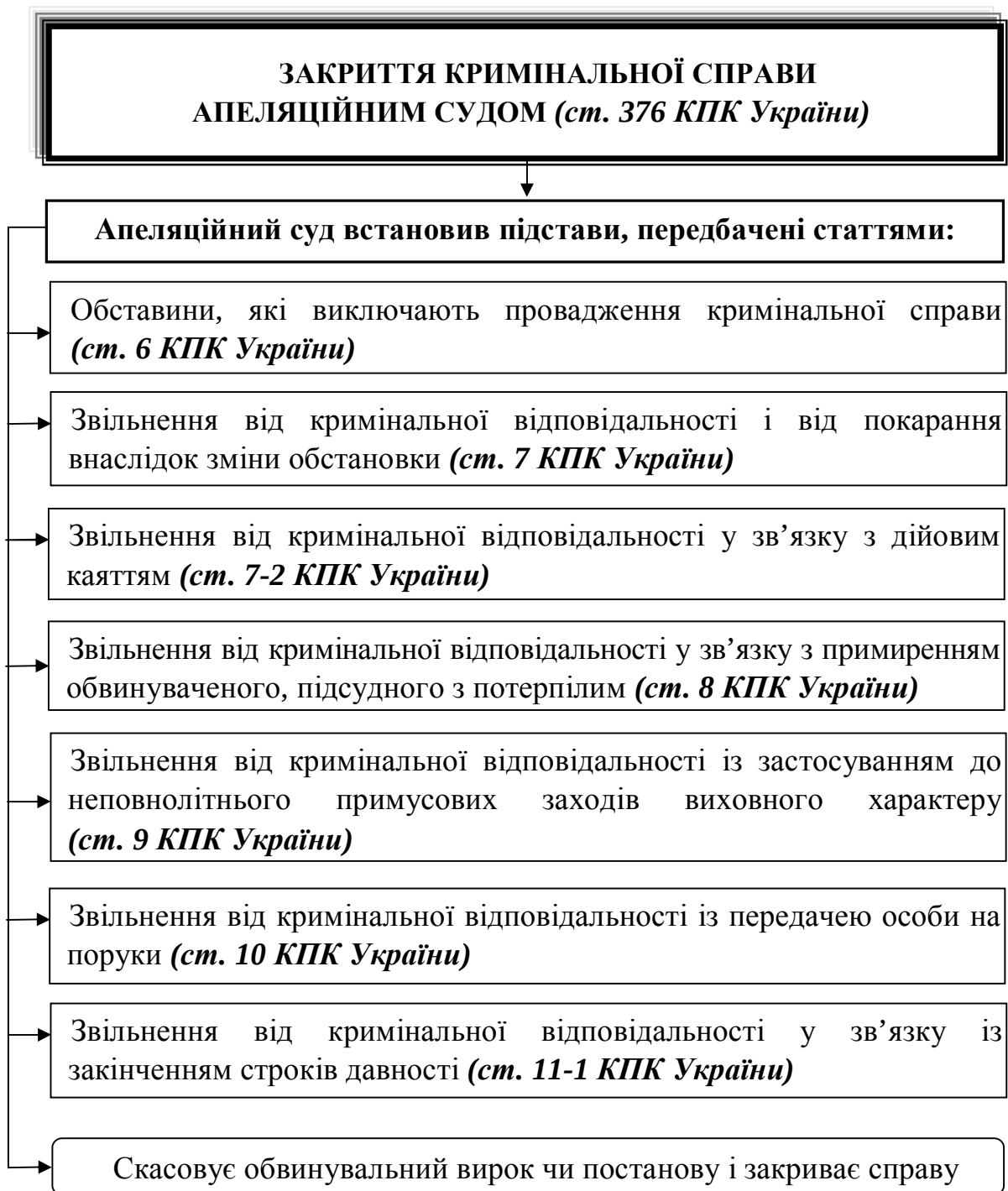

Схема 18.29

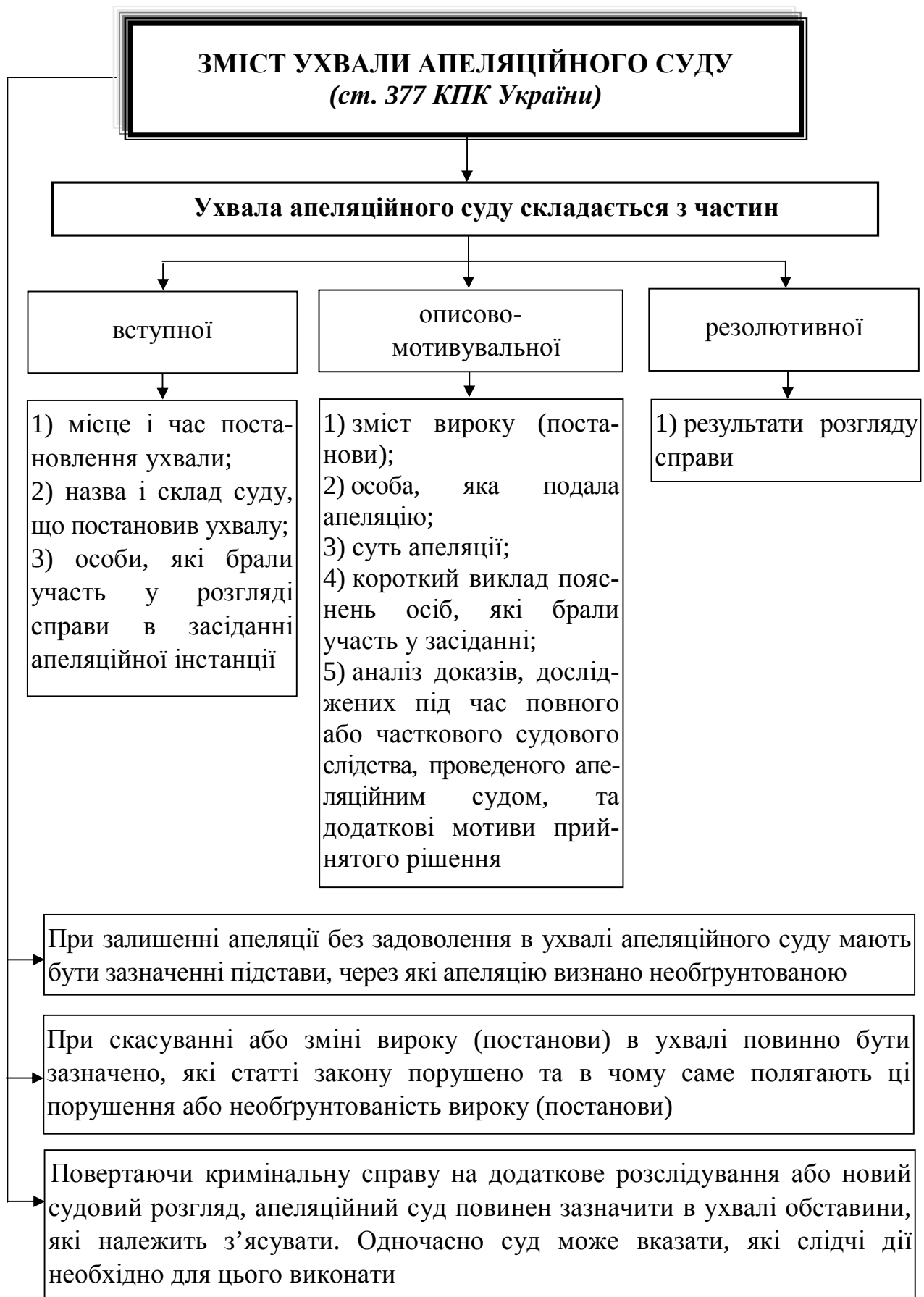

Схема 18.30

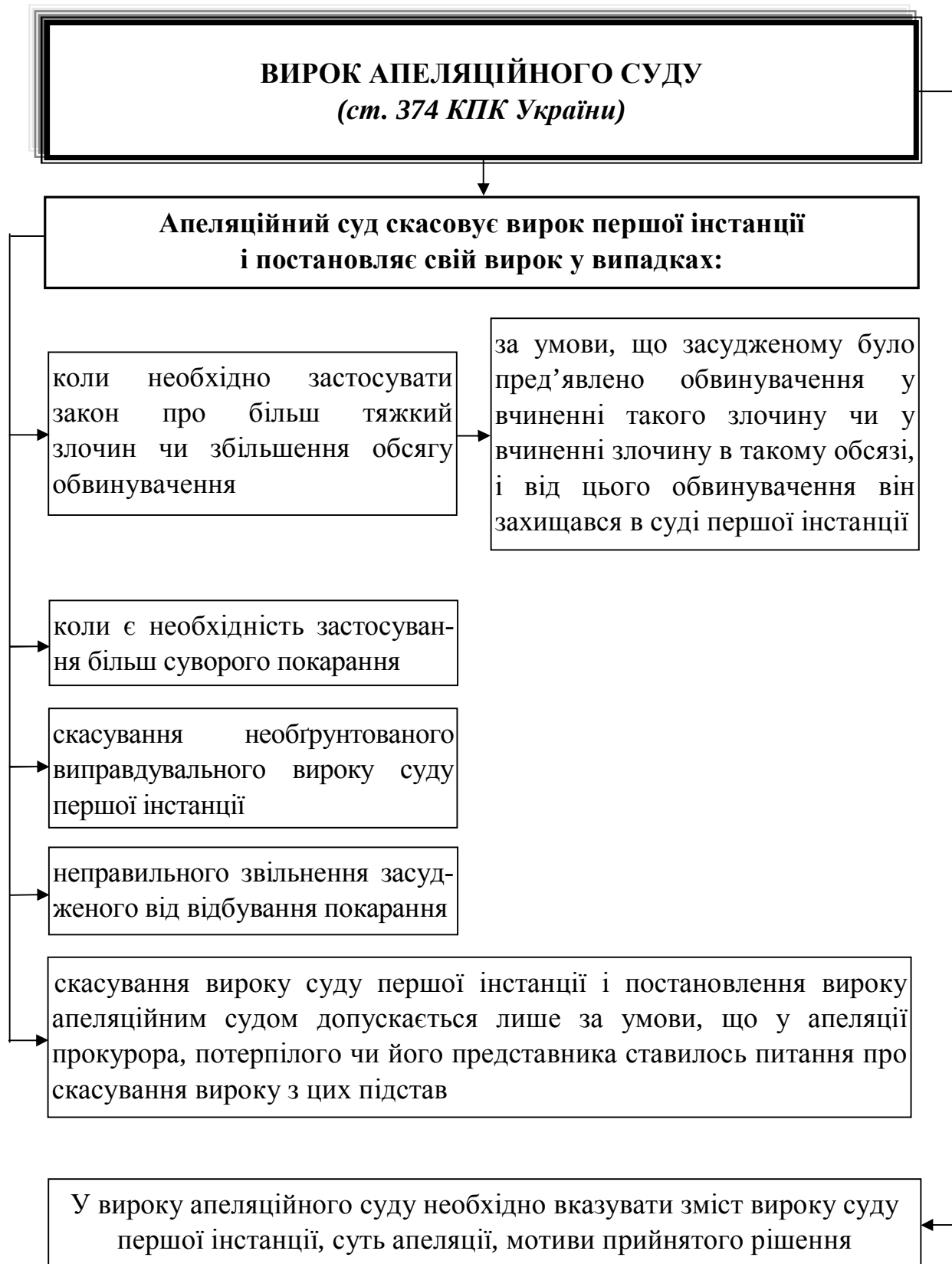

Схема 18.31

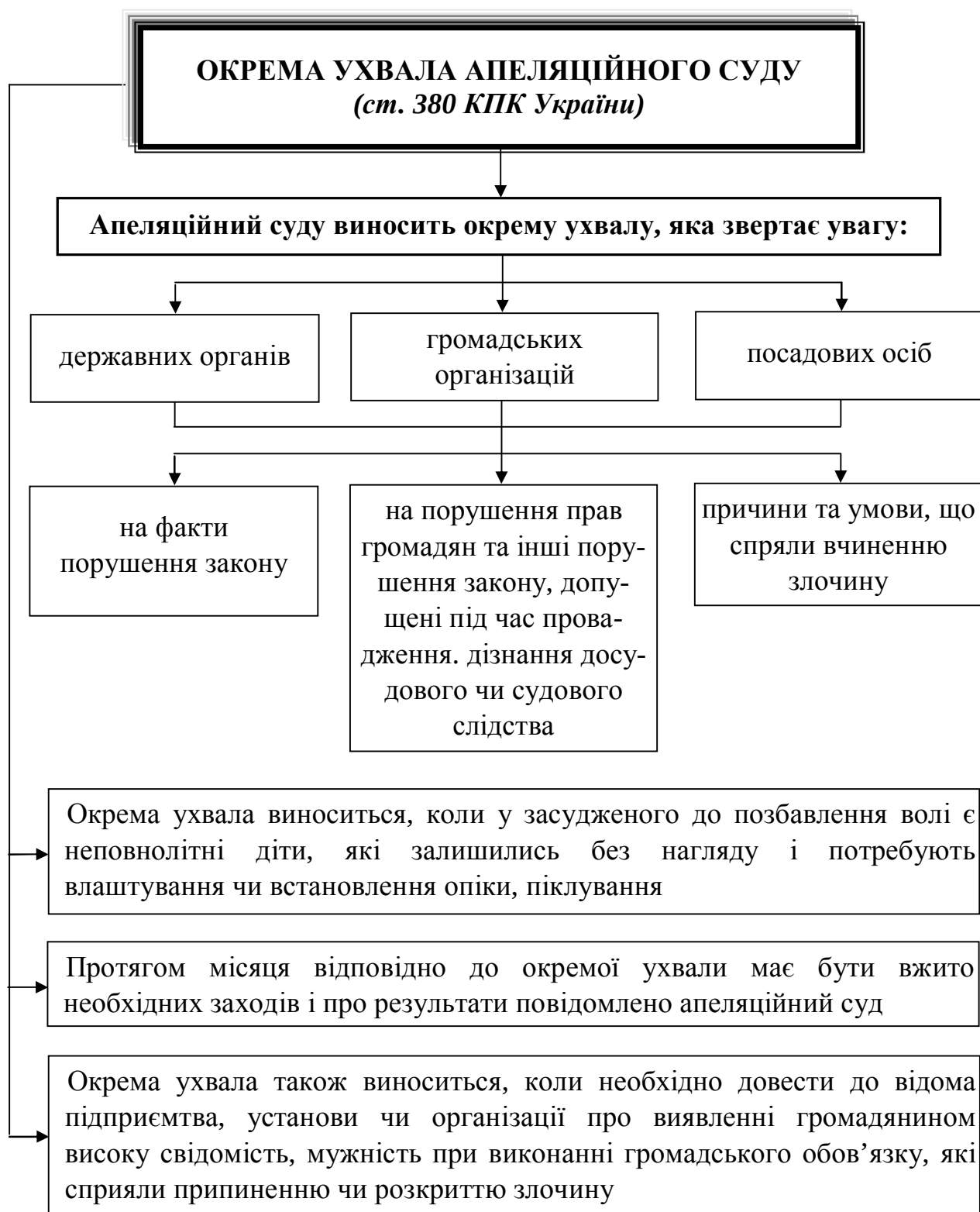

Схема 18.32

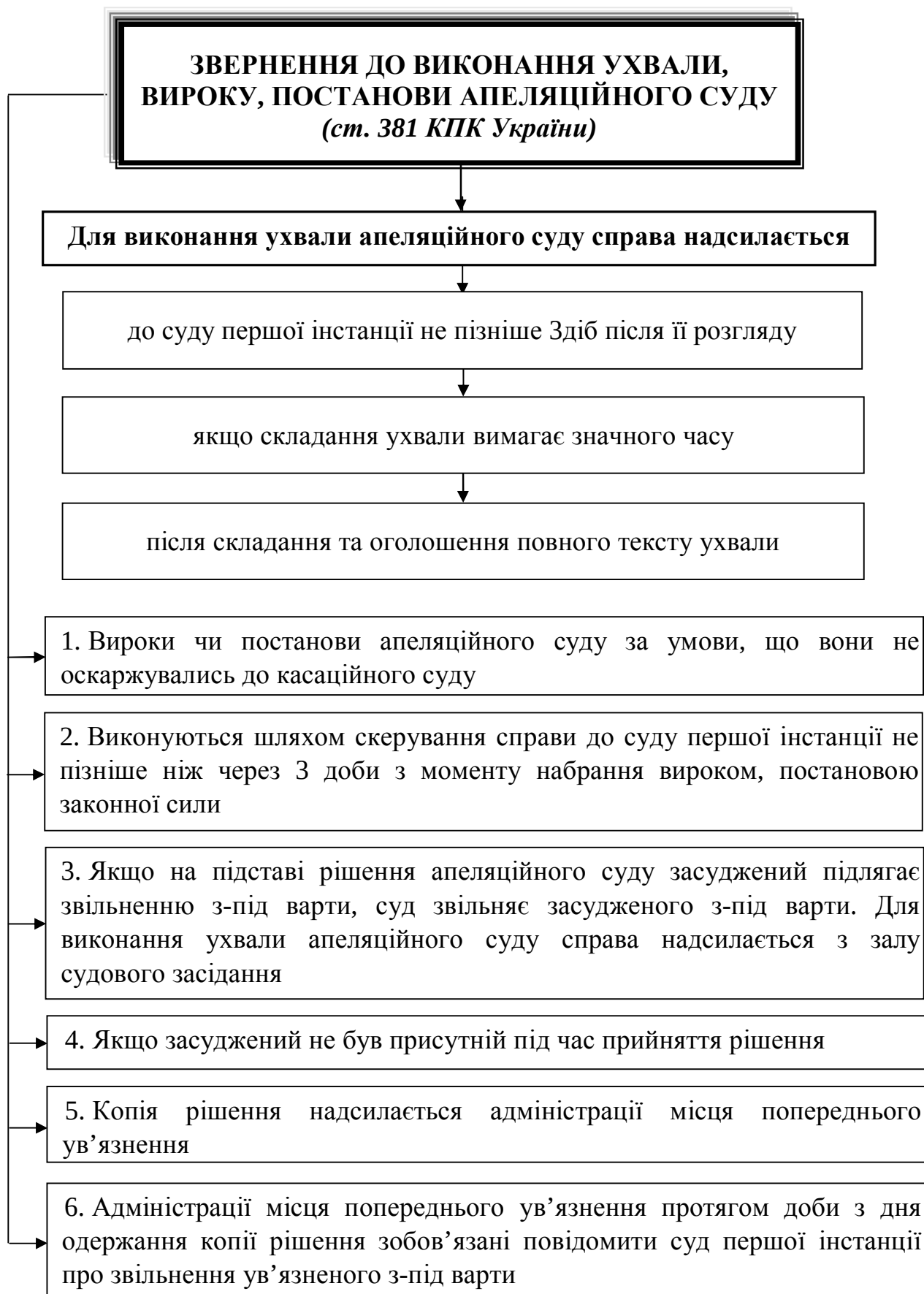

Схема 18.33

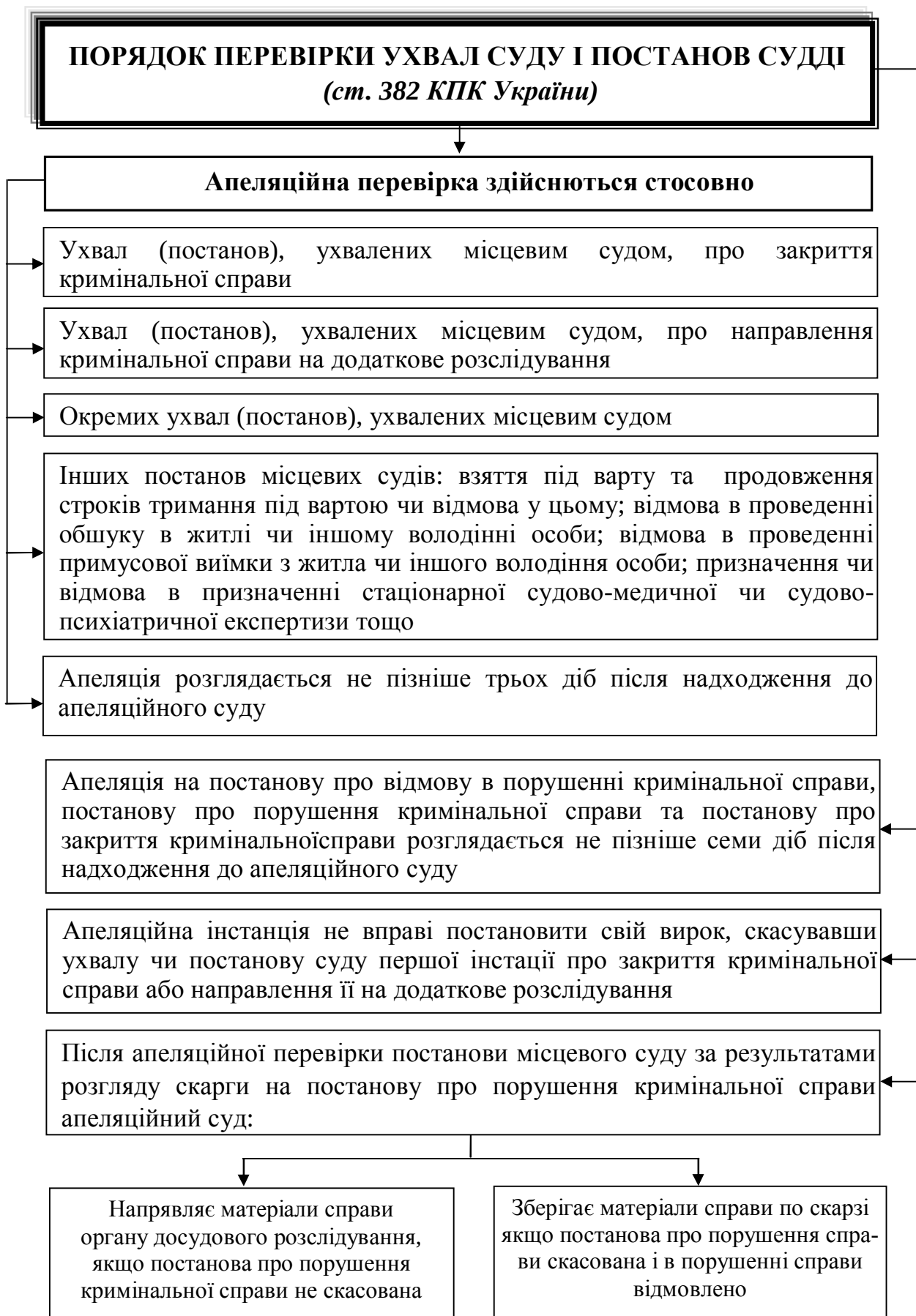

Схема 18.34

Контрольні питання

1. У чому суть та завдання стадії апеляційного провадження кримінальної справи?
2. Які ви знаєте форми апеляційного провадження, які їх особливості?
3. Охарактеризуйте загальні положення апеляційного провадження кримінальної справи.
4. Що таке апеляція згідно з вимогами кримінально-процесуального закону, який її зміст та форма?
5. Які рішення можуть бути оскаржені в апеляційному порядку?
6. Хто є суб'єктами апеляційного провадження?
7. Який порядок і строки подачі апеляції ?
8. Які наслідки подання апеляції?
9. Які питання вирішує апеляційний суд під час підготовки справи до апеляційного провадження?
10. Який порядок розгляду справи апеляційним судом?
11. Які результати розгляду справи апеляційним судом?
12. Які ви знаєте підстави для скасування вироку, постанови апеляційним судом?
13. В чому полягає однобічність або неповнота дізнання, досудового чи судового слідства, які підстави для скасування чи зміни рішення апеляційним судом?
14. Які положення кримінально-процесуального закону викладено як істотні порушення кримінально-процесуального закону, як підстава для скасування вироку чи постанови апеляційним судом?
15. Який порядок зміни вироку чи постанови апеляційним судом?
16. Які підстави та порядок скерування кримінальної справи на додаткове розслідування та новий судовий розгляд за результатами апеляційного провадження кримінальної справи?
17. Підстави та порядок закриття кримінальної справи апеляційним судом?
18. Який порядок постановлення вироку апеляційним судом?
19. Зміст ухвали апеляційного суду.
20. Зміст вироку апеляційного суду.

Тема 19
ВИКОНАННЯ ВИРОКУ, УХВАЛИ І ПОСТАНОВИ

Схема 19.1

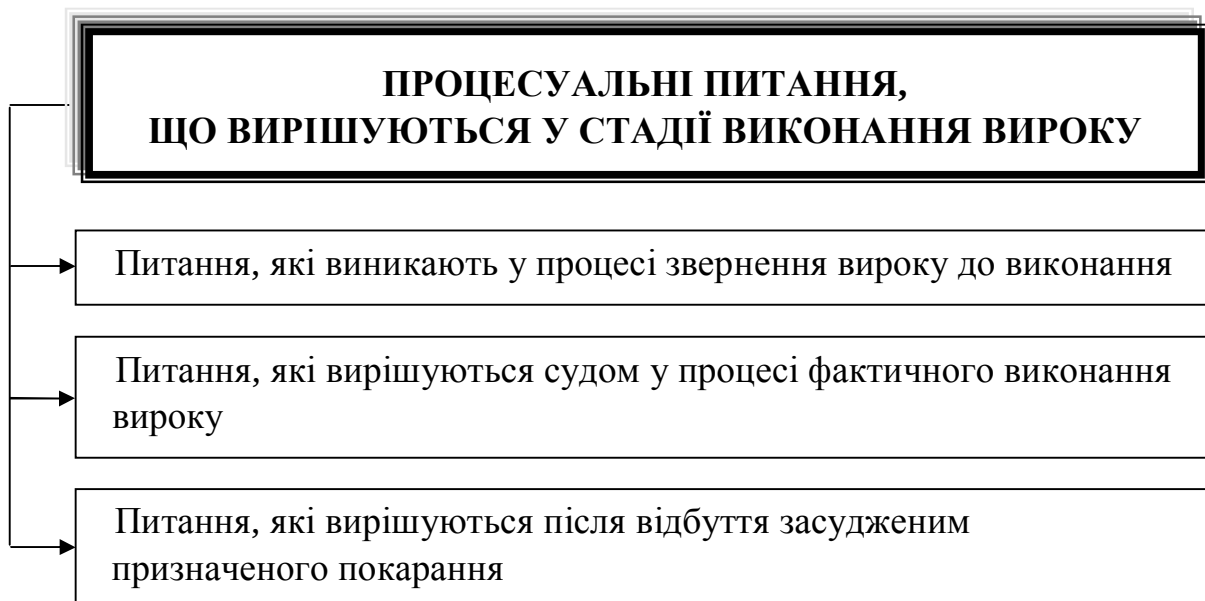

Схема 19.2

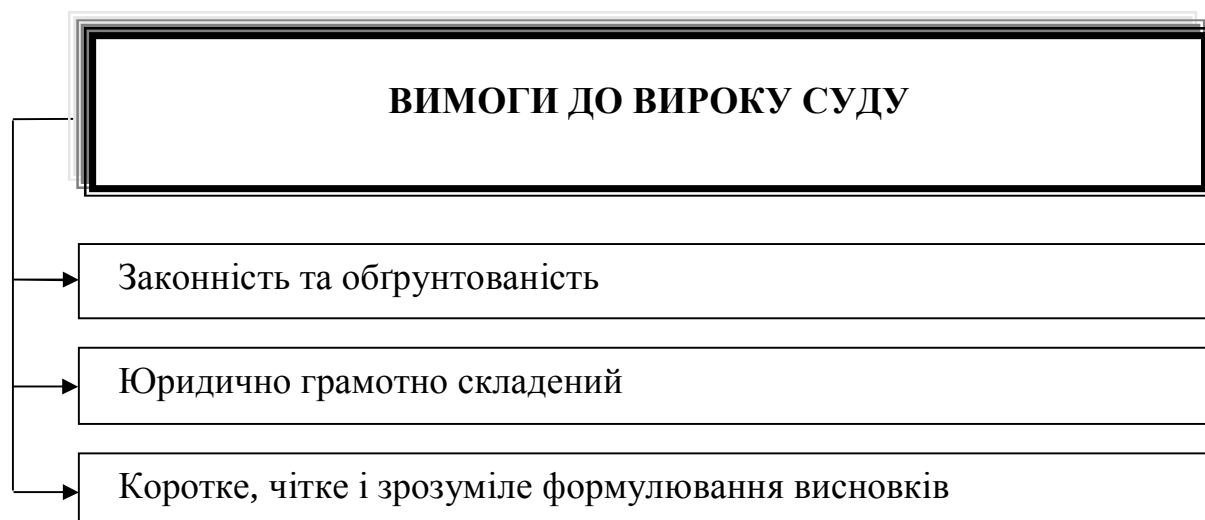

Схема 19.3

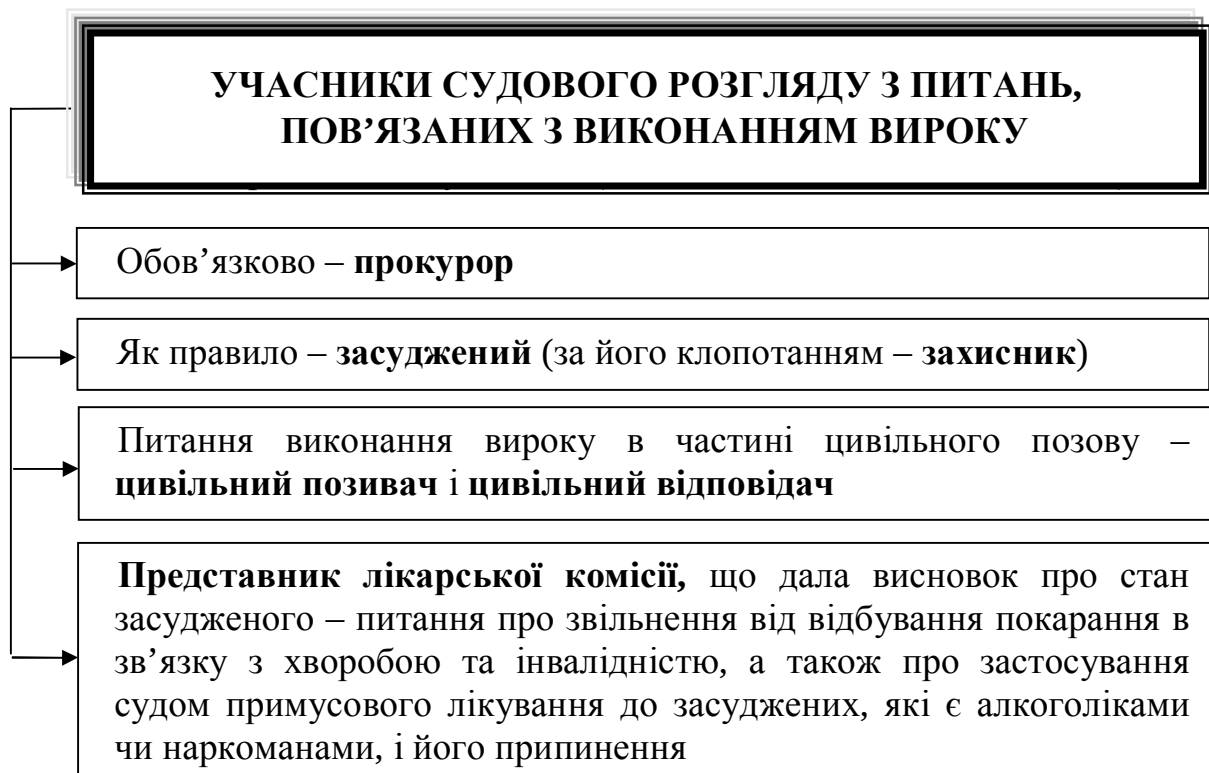

Схема 19.4

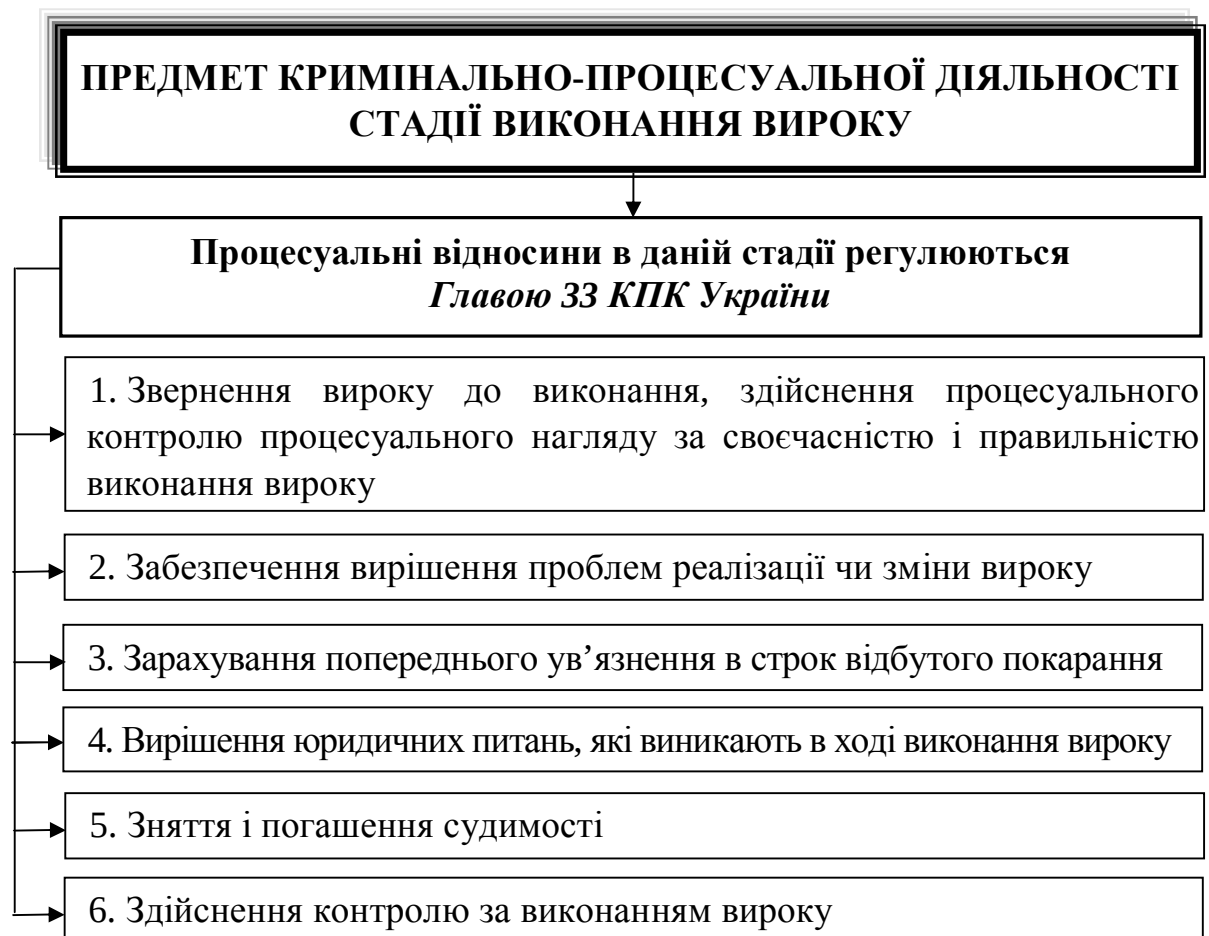

Схема 19.5

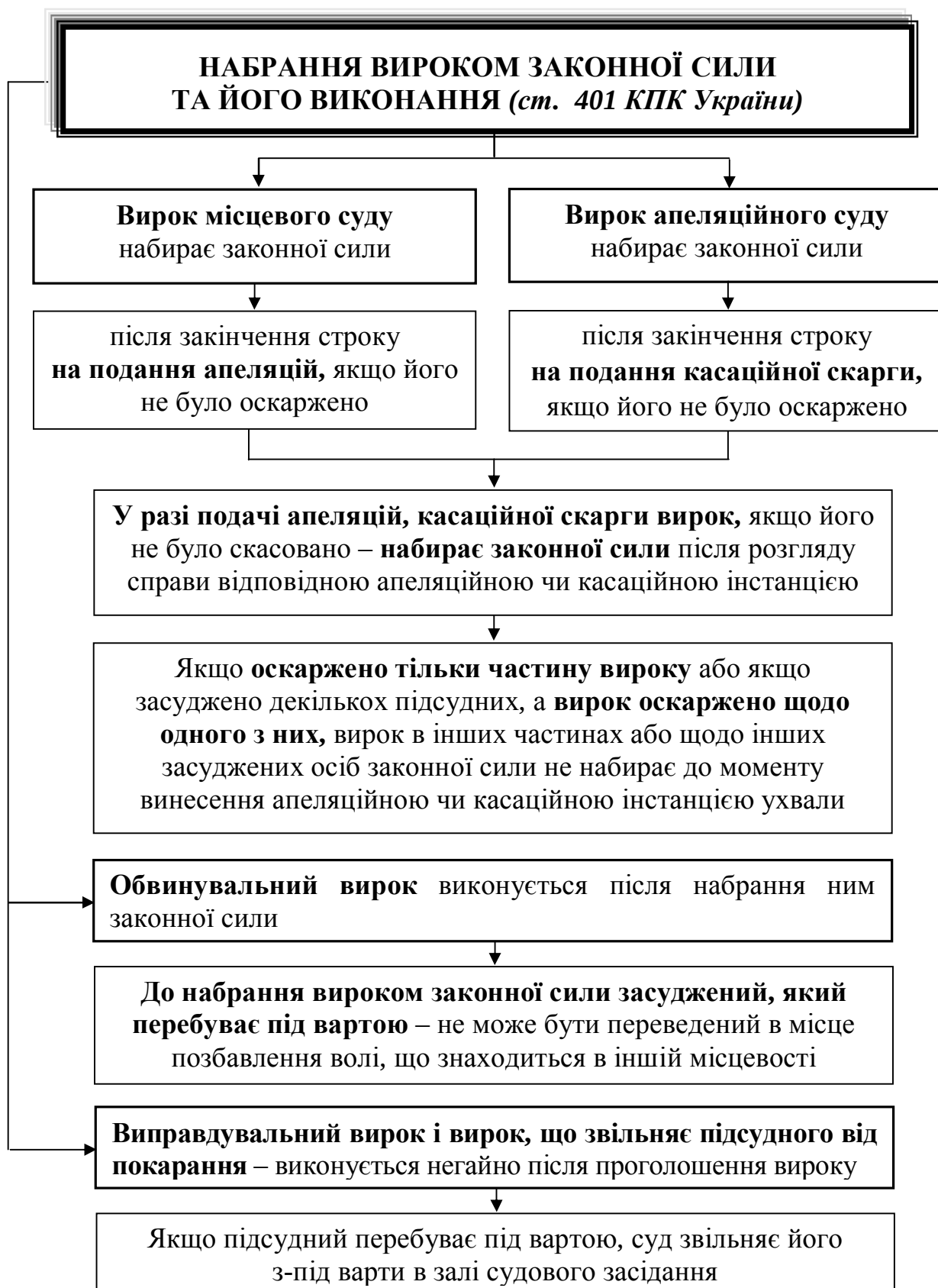

Схема 19.6

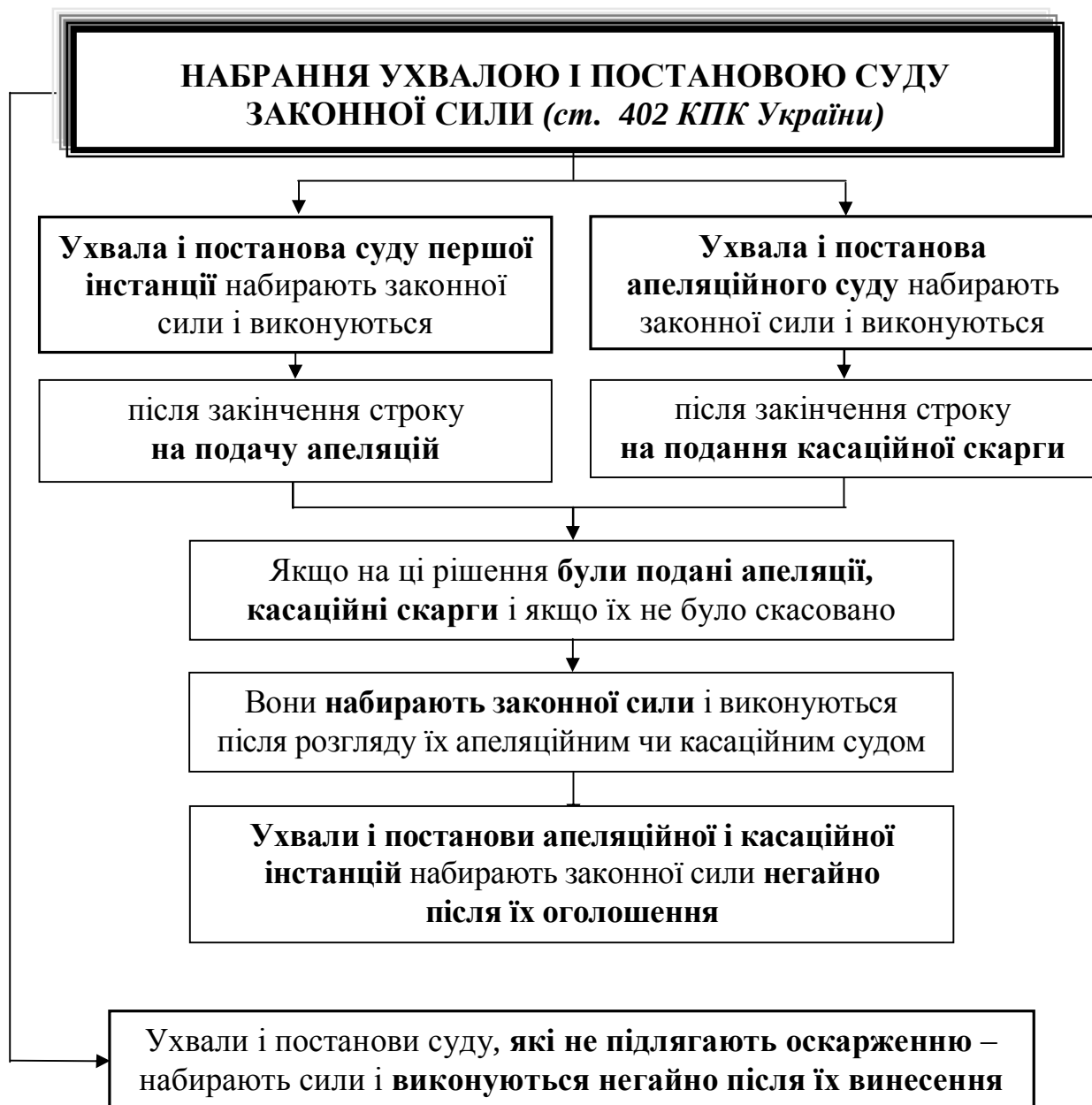

Схема 19.7

Схема 19.8

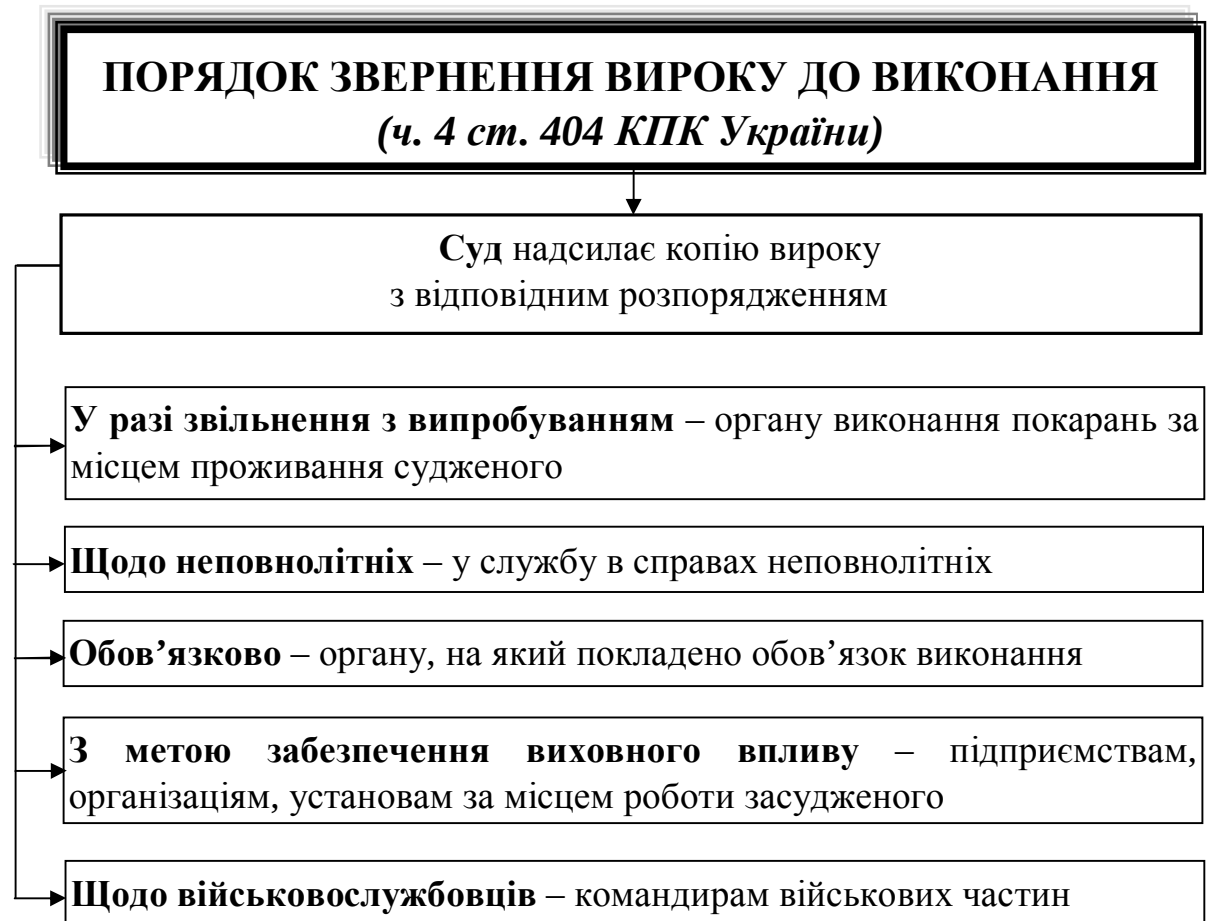

Схема 19.9

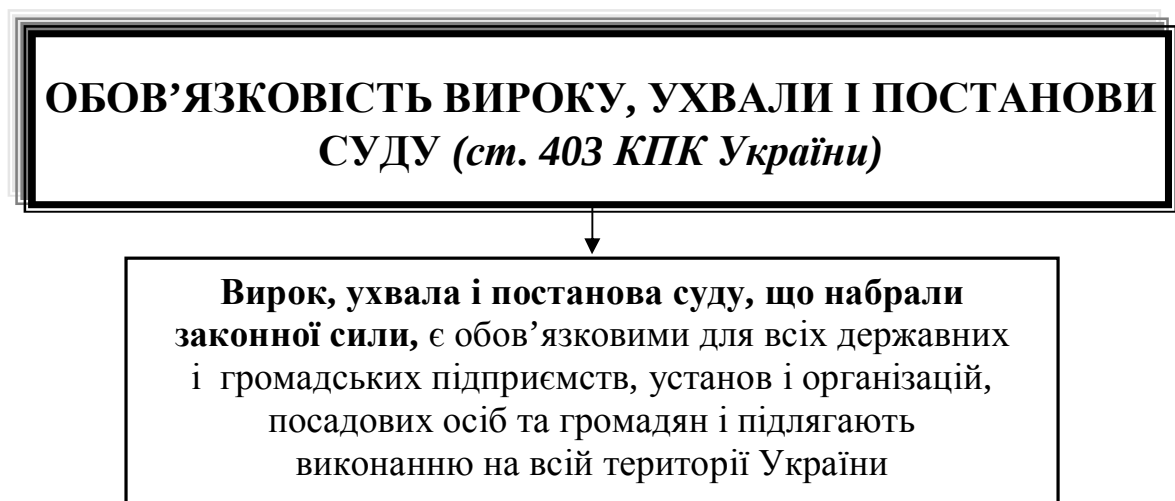

Схема 19.10

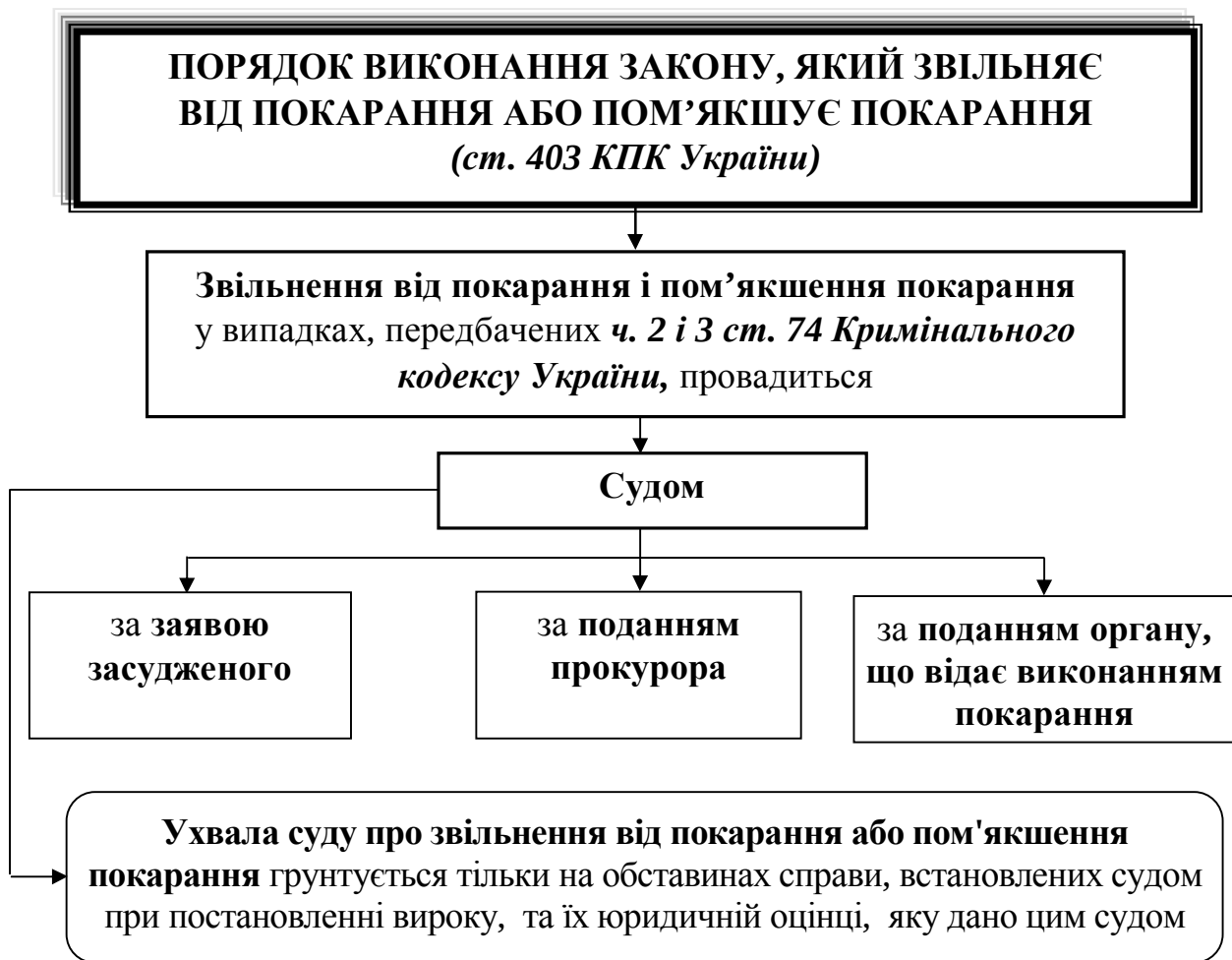

Схема 19.11

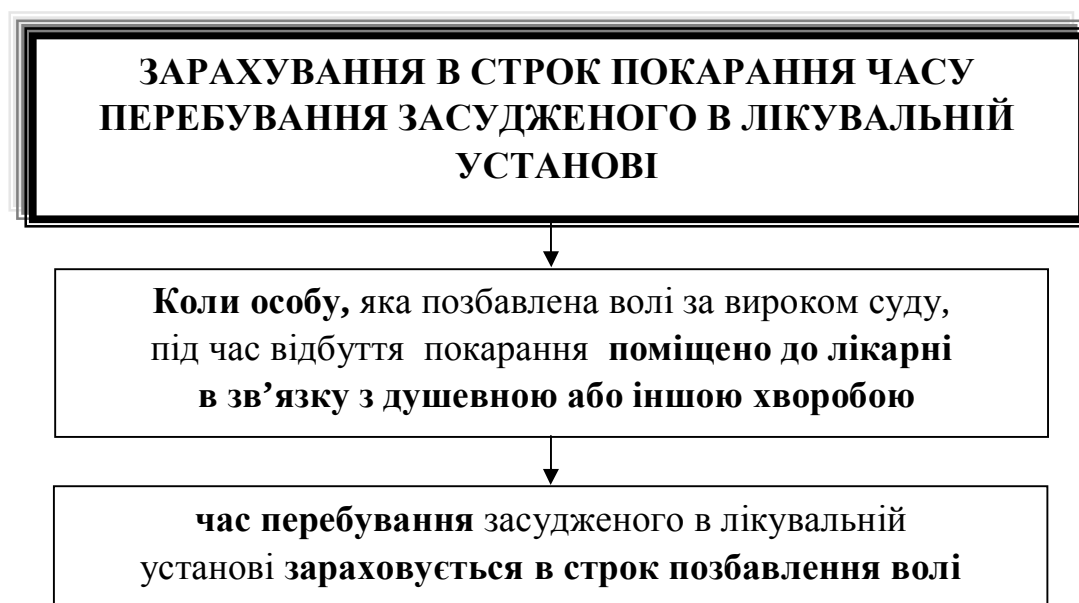

Схема 19.12

**ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ УМОВНО-ДОСТРОКОВОГО
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ І ЗАМІНИ
НЕВІДБУТОЇ ЧАСТИНИ ПОКАРАННЯ БІЛЬШ М'ЯКИМ
(ст. 407 КПК України)**

Відповідно до статей 81 і 82 Кримінального кодексу України застосовуються
суддею районного (міського) суду за місцем відбуття покарання засудженим

за спільним поданням органу, що відає відбуванням покарання,
і спостережної комісії або служби у справах неповнолітніх

розглядаються судом в 10-денний строк з моменту надходження їх до суду
(без витребування судової справи) за участю:

прокурора

представника органу, що
відає виконанням покарання

засудженого
(як правило)

при розгляді судом спільного подання – суд повідомляє (подателів подання)
про час і місце розгляду цього подання

якщо суд прийме рішення про відмову в умовно-достроковому звільненні
або заміні невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням, розгляд
повторного подання щодо осіб

засуджених за тяжкі та особливо
тяжкі злочини, до позбавлення волі
на строк не нижче 5 років

може мати місце не раніше як через рік
з дня винесення постанови про відмову

засуджених за інші злочини
та неповнолітніх засуджених

не раніше як через шість місяців з
дня винесення постанови про відмову

на постанову суду з питань, визначених у цій статті, протягом семи діб з дня її
оголошення прокурор, засуджений вправі подати апеляції до апеляційного суду

У разі подання прокурором апеляції виконання постанови зупиняється

Схема 19.13

**ЗАРАХУВАННЯ В СТРОК ПОКАРАННЯ ЧАСУ ПЕРЕБУВАННЯ
ЗАСУДЖЕНОГО В ЛІКУВАЛЬНІЙ УСТАНОВІ
(ст. 406 КПК України)**

Коли **особу**, яка позбавлена волі за вироком суду, під час відбуття
покарання **поміщено до лікарні** в зв'язку з душевною або іншою хворобою

час перебування засудженого в лікувальній установі зараховується
в строк позбавлення волі

Схема 19.14

**ПОРЯДОК ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ
ВАГІТНИХ ЖІНОК І ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ ВІКОМ
ДО ТРЬОХ РОКІВ (ст. 407-1 КПК України)**

здійснюється **відповідно до ст. 83 КК України** суддею районного
(міського) суду за місцем відбування покарання засудженим

за спільним **поданням органу**, що відає відбуванням покарання,
і спостережної комісії

Схема 19.15

**ПОРЯДОК ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ
З ВИПРОБУВАННЯМ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ІСПИТОВОГО
СТРОКУ (ст. 408-1 КПК України)**

Звільнення засудженого від покарання з підстав, передбачених
ч. 1 ст. 78 КК України здійснюється

суддею районного (міського) суду за місцем проживання засудженого

за заявою
засудженого

за поданням прокурора чи органу,
що відає відбуванням покарання

Схема 19.16

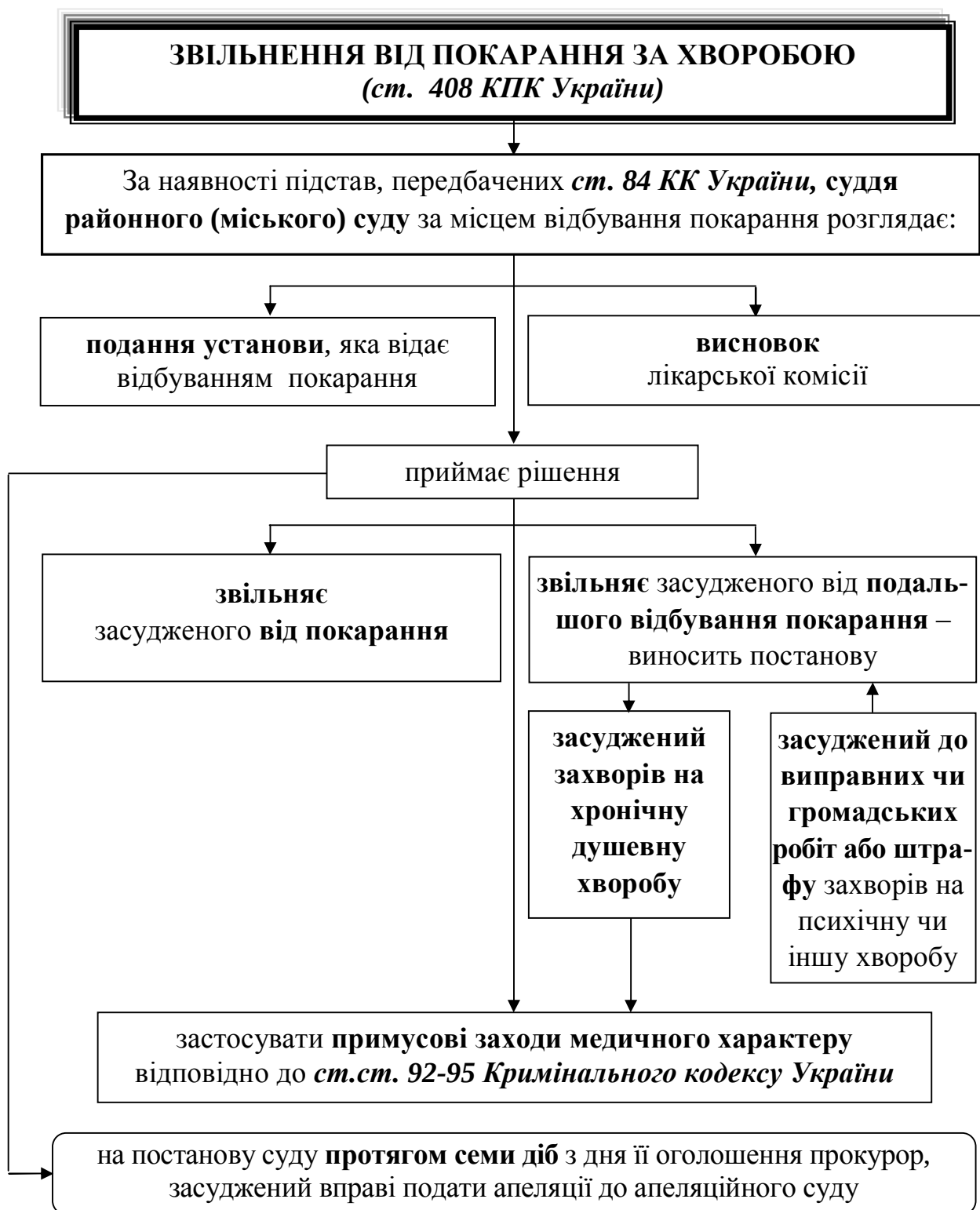

Схема 19.17

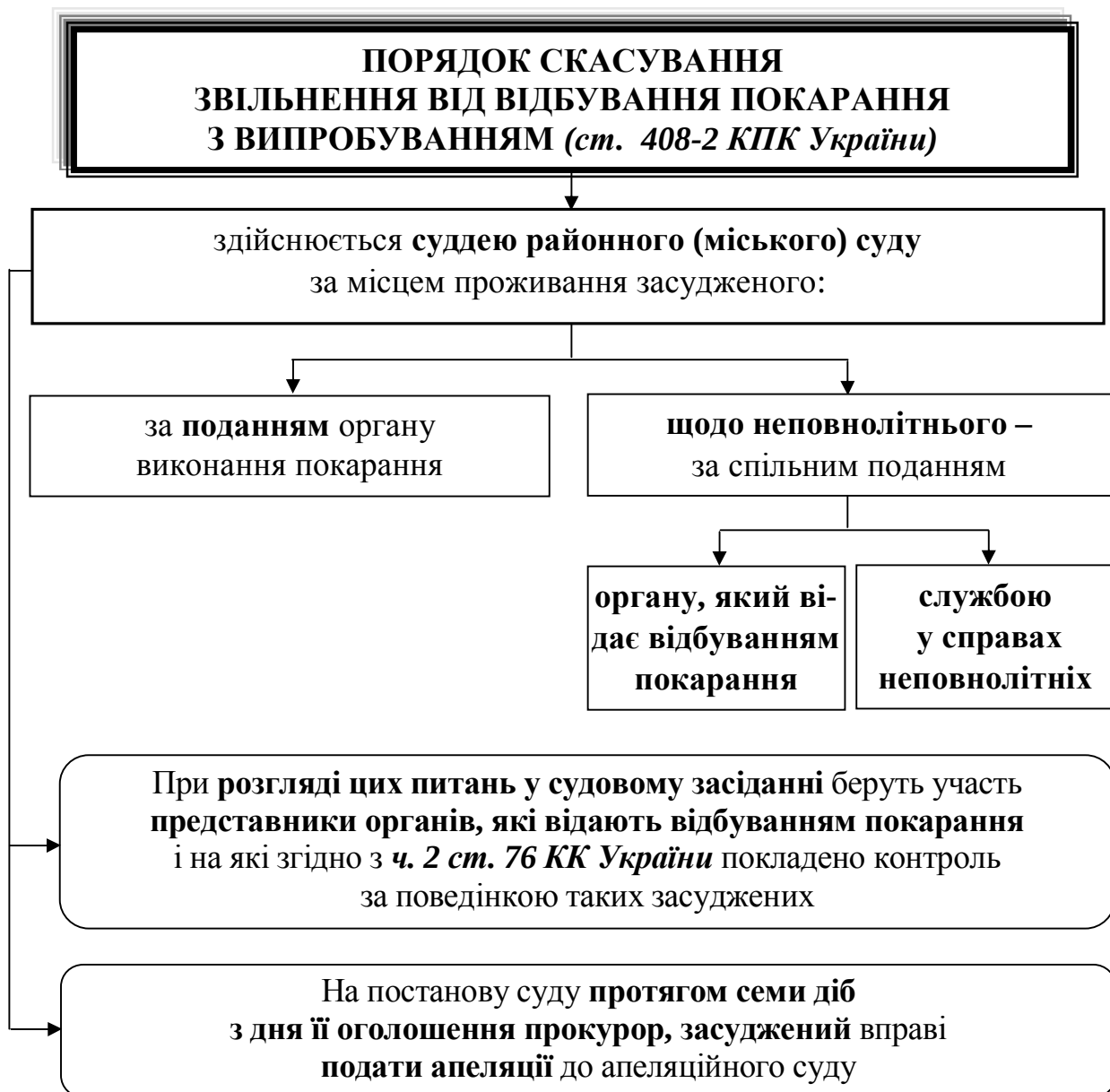

Схема 19.18

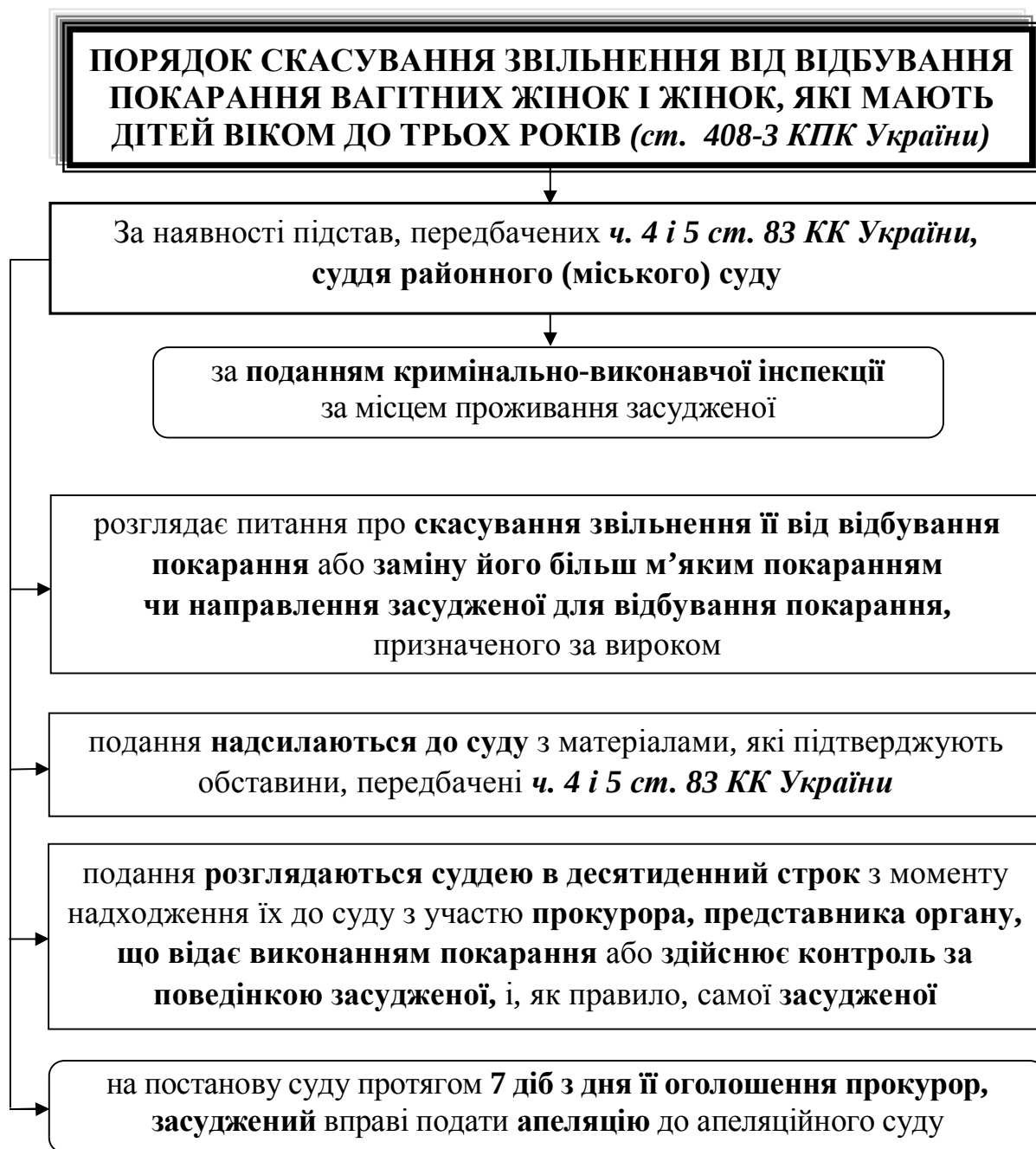

Схема 19.19

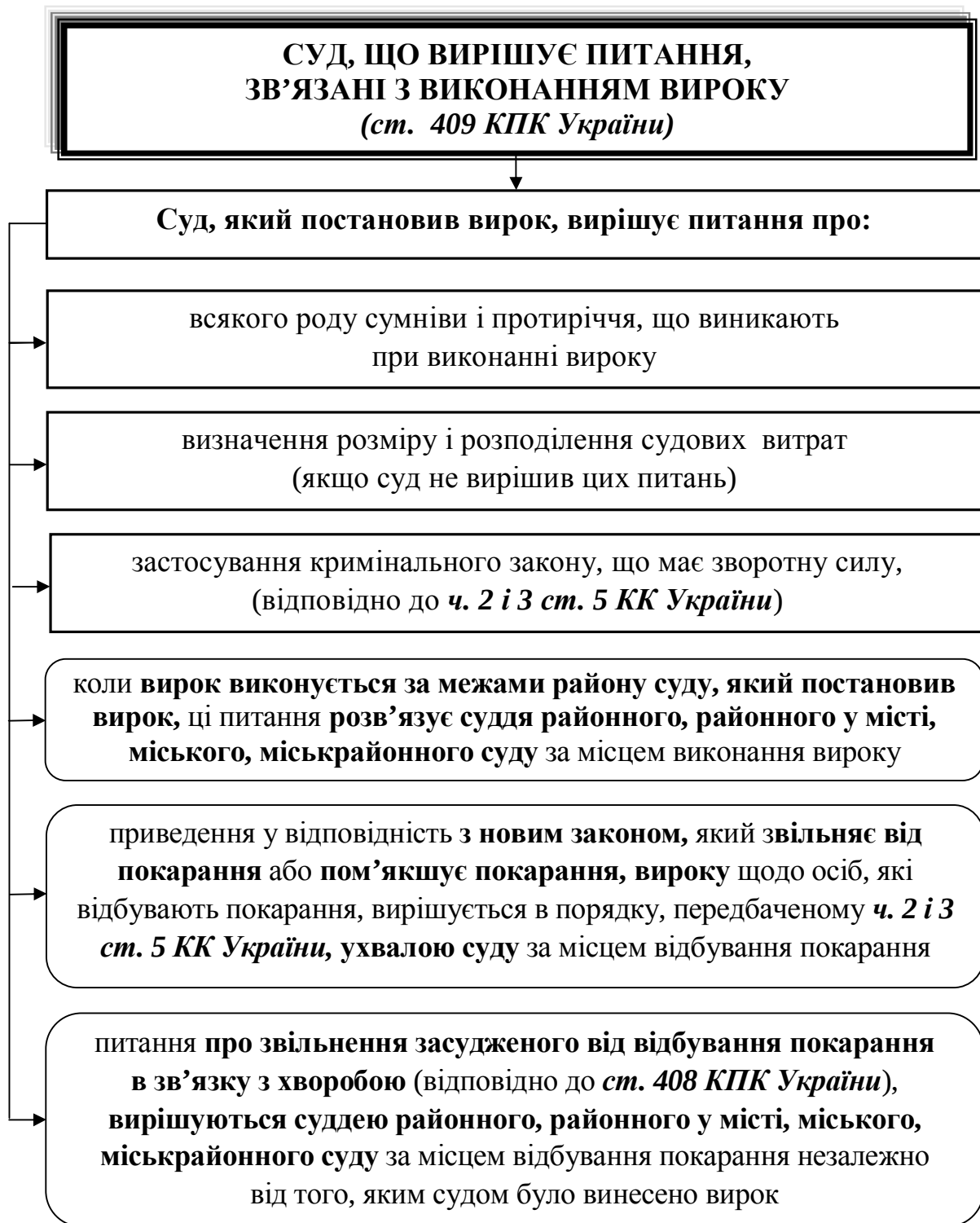

Схема 19.20

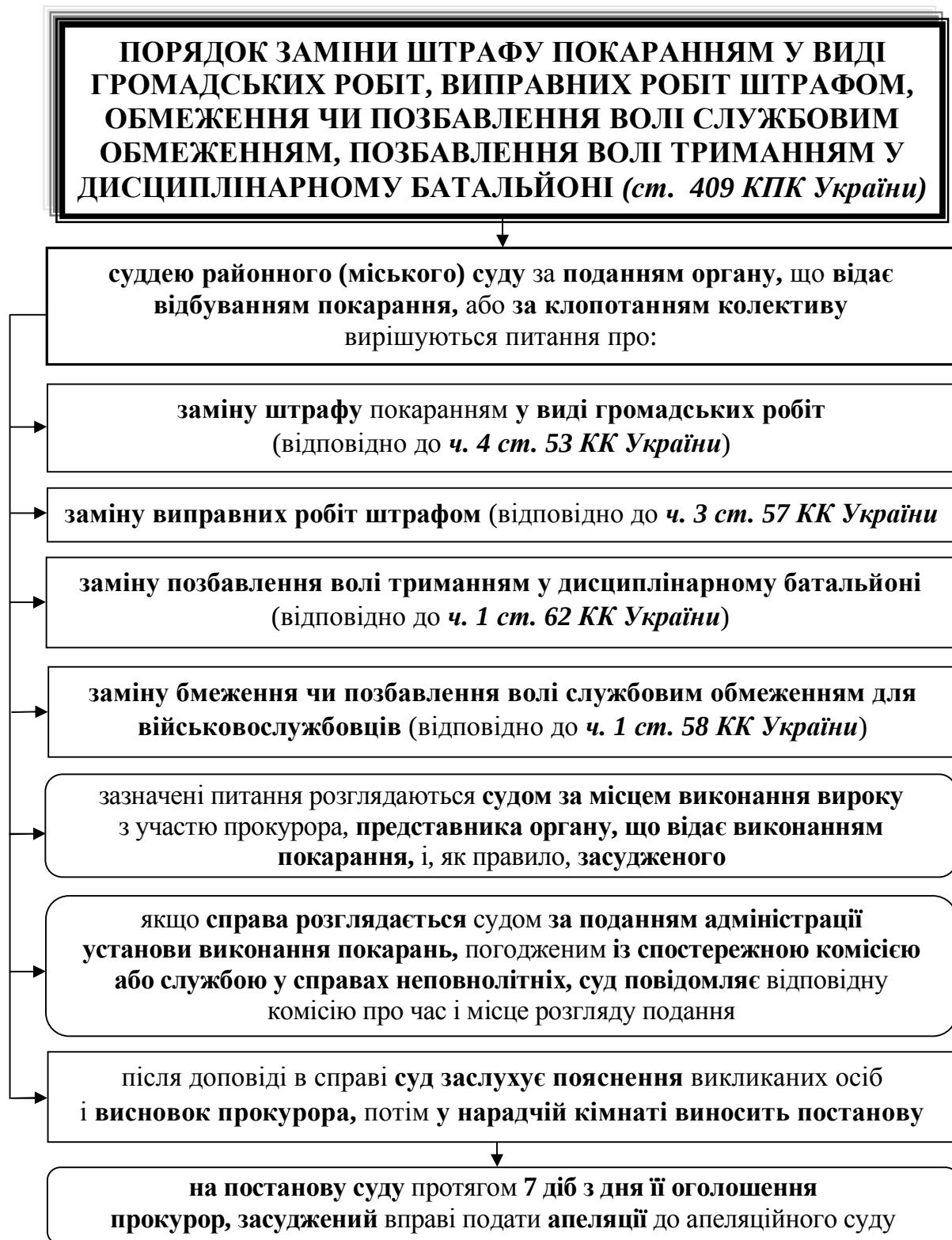

Схема 19.21

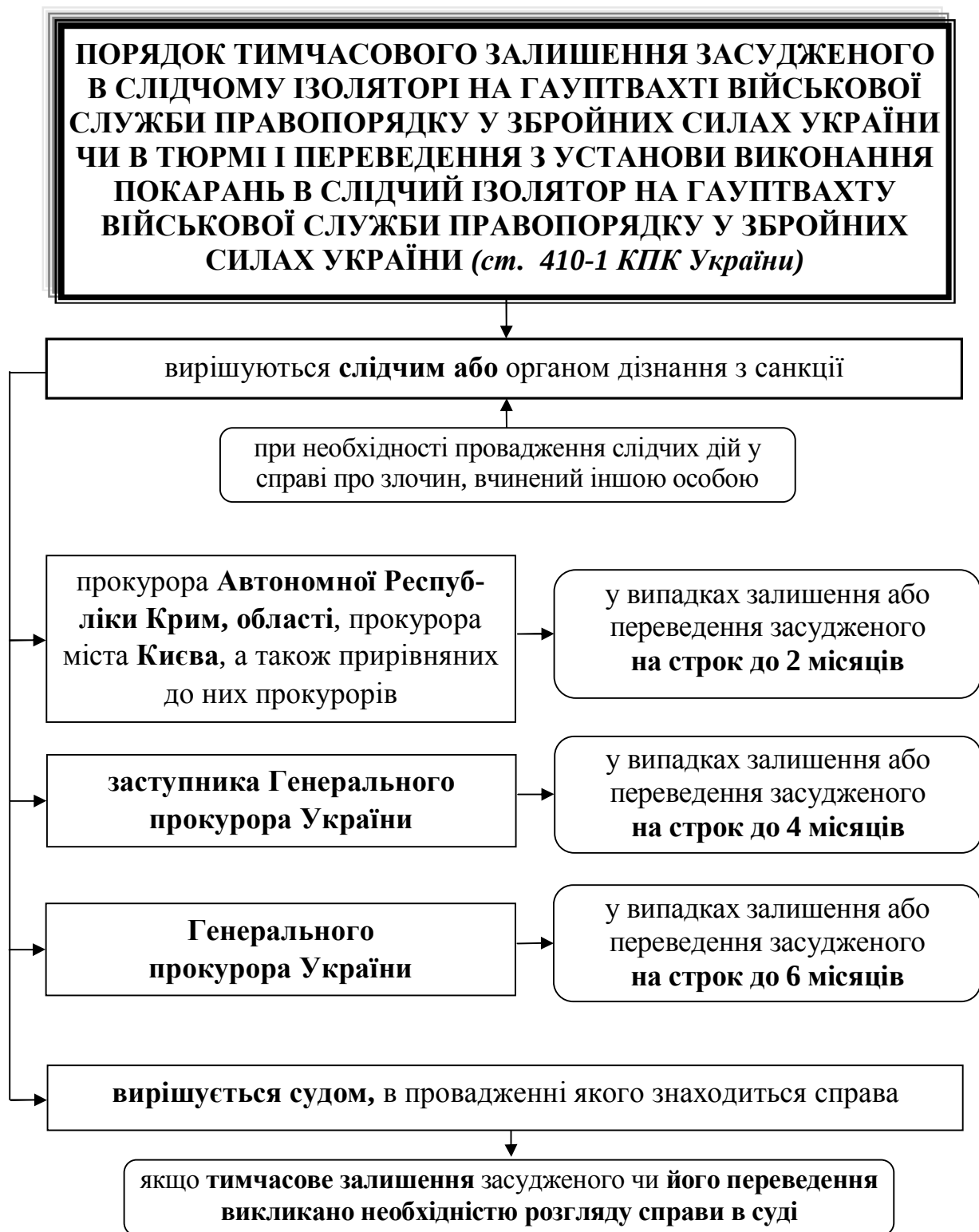

Схема 19.22

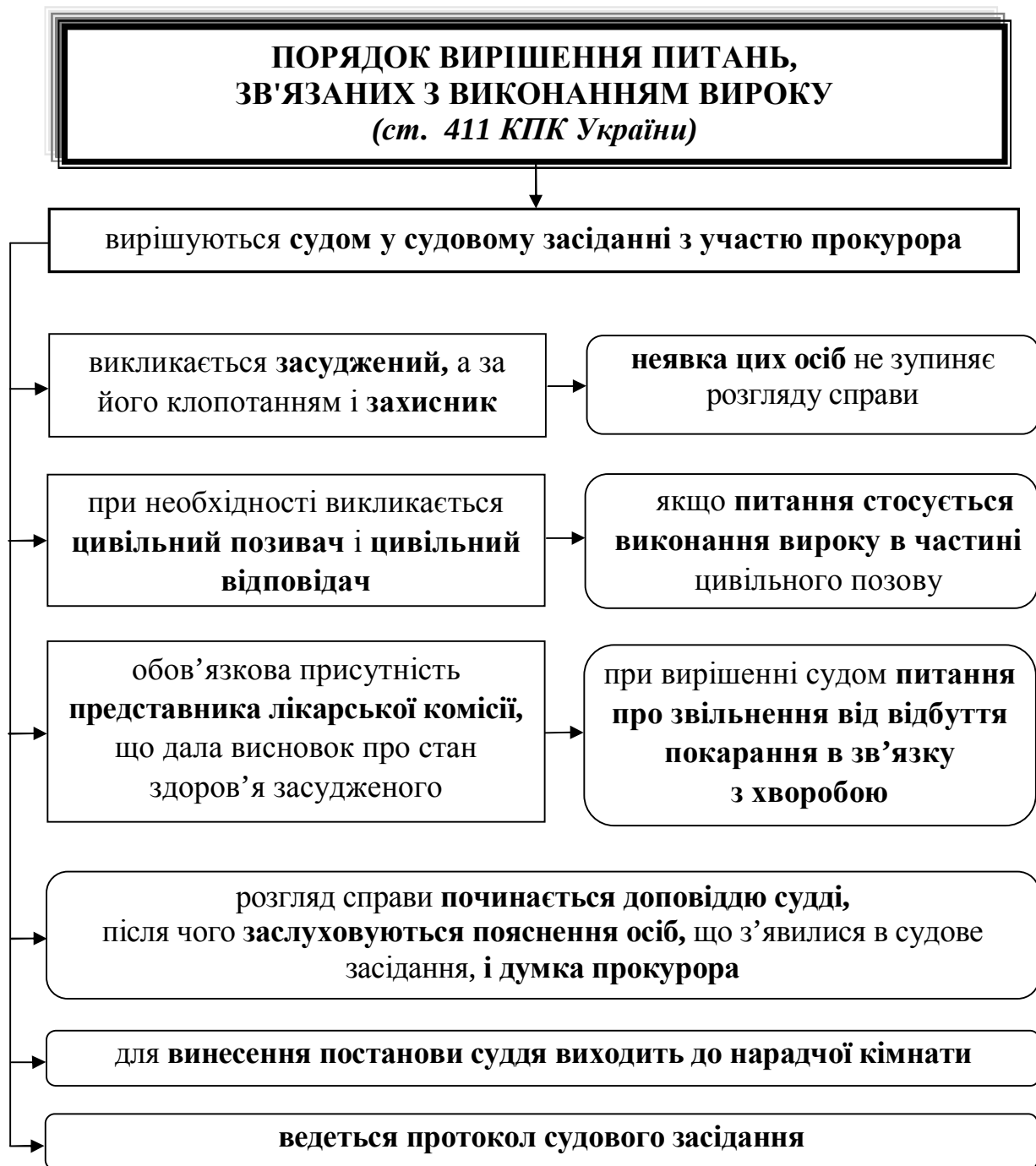

Схема 19.23

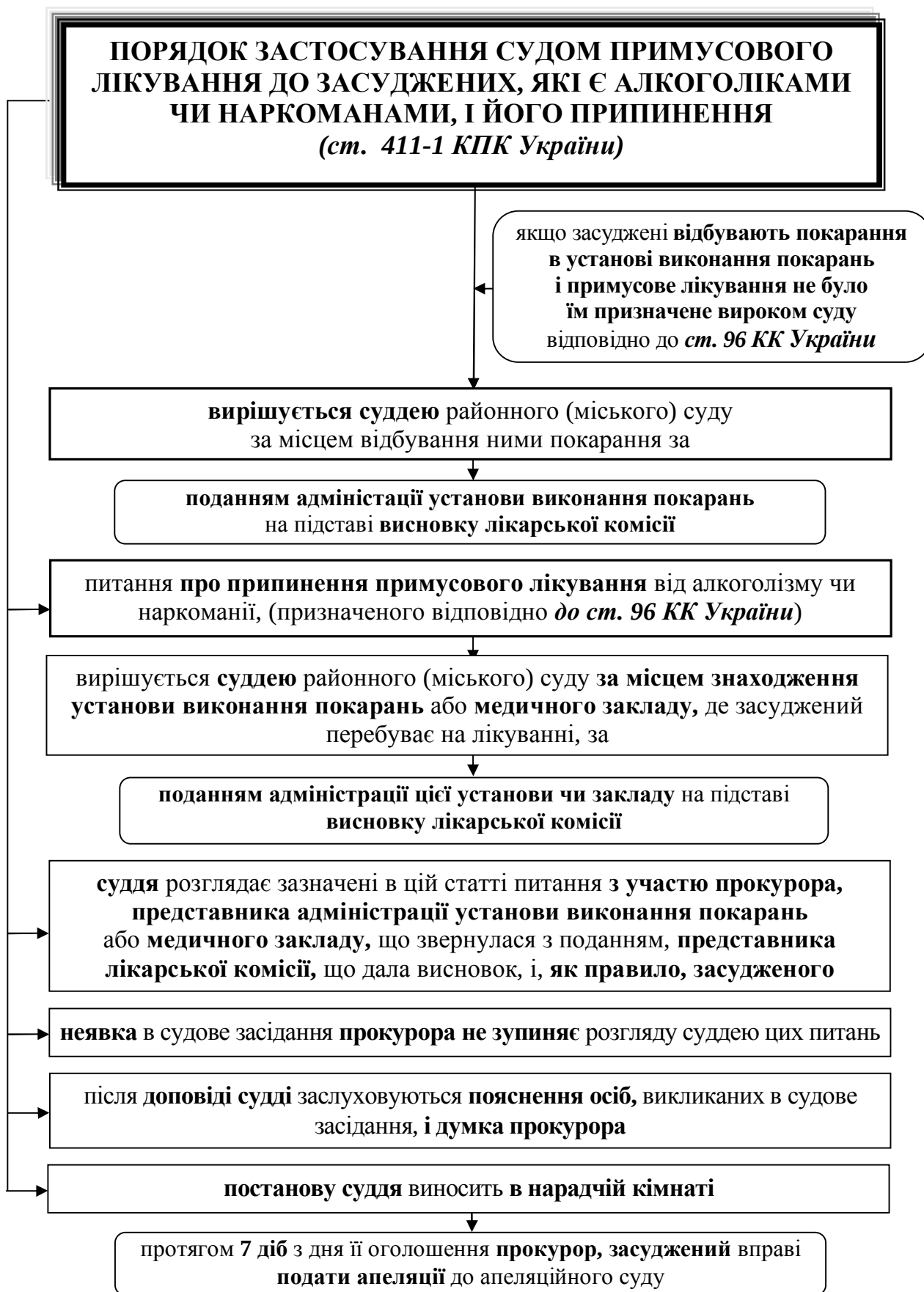

Схема 19.24

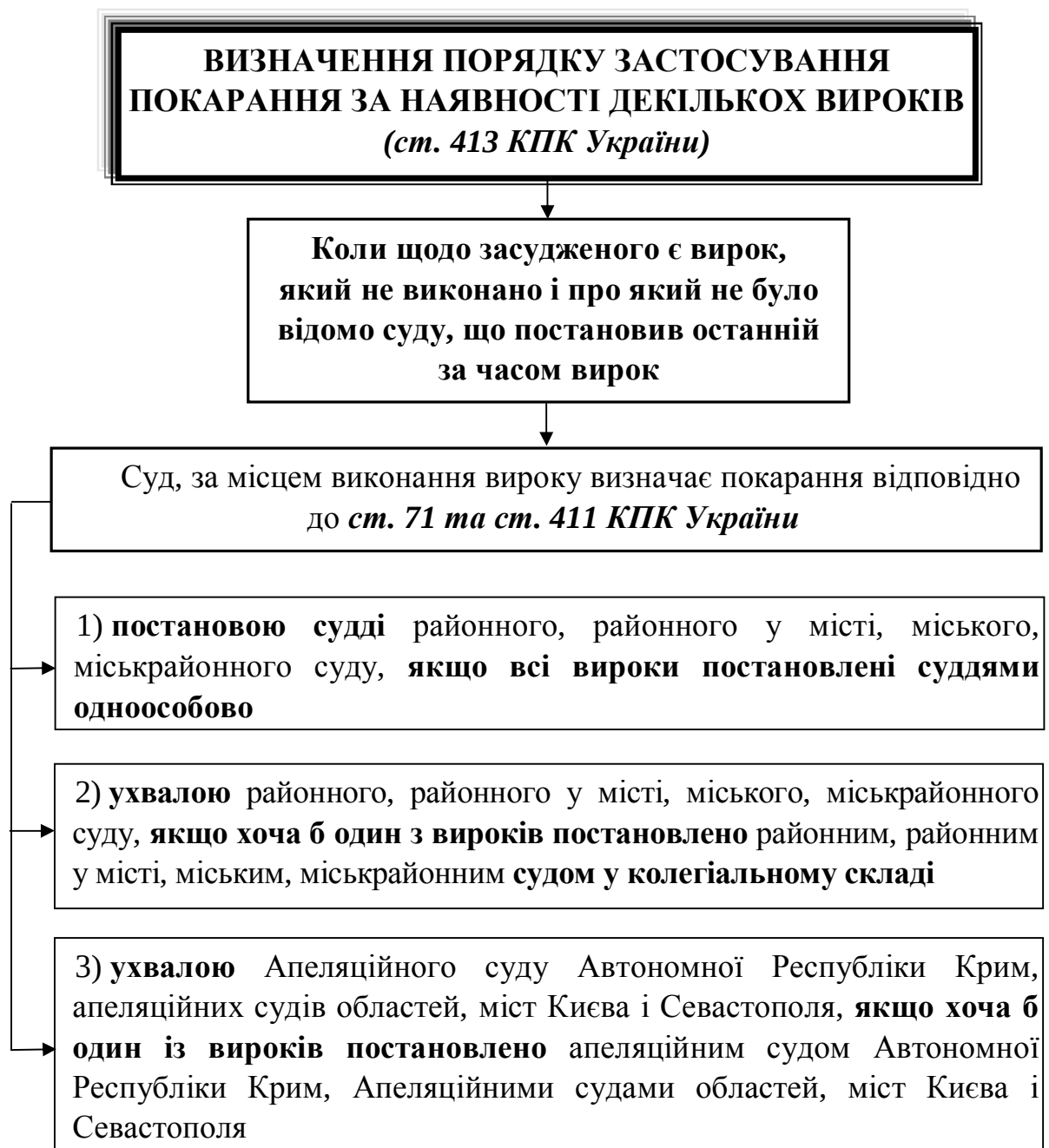

Схема 19.25

Схема 19.26

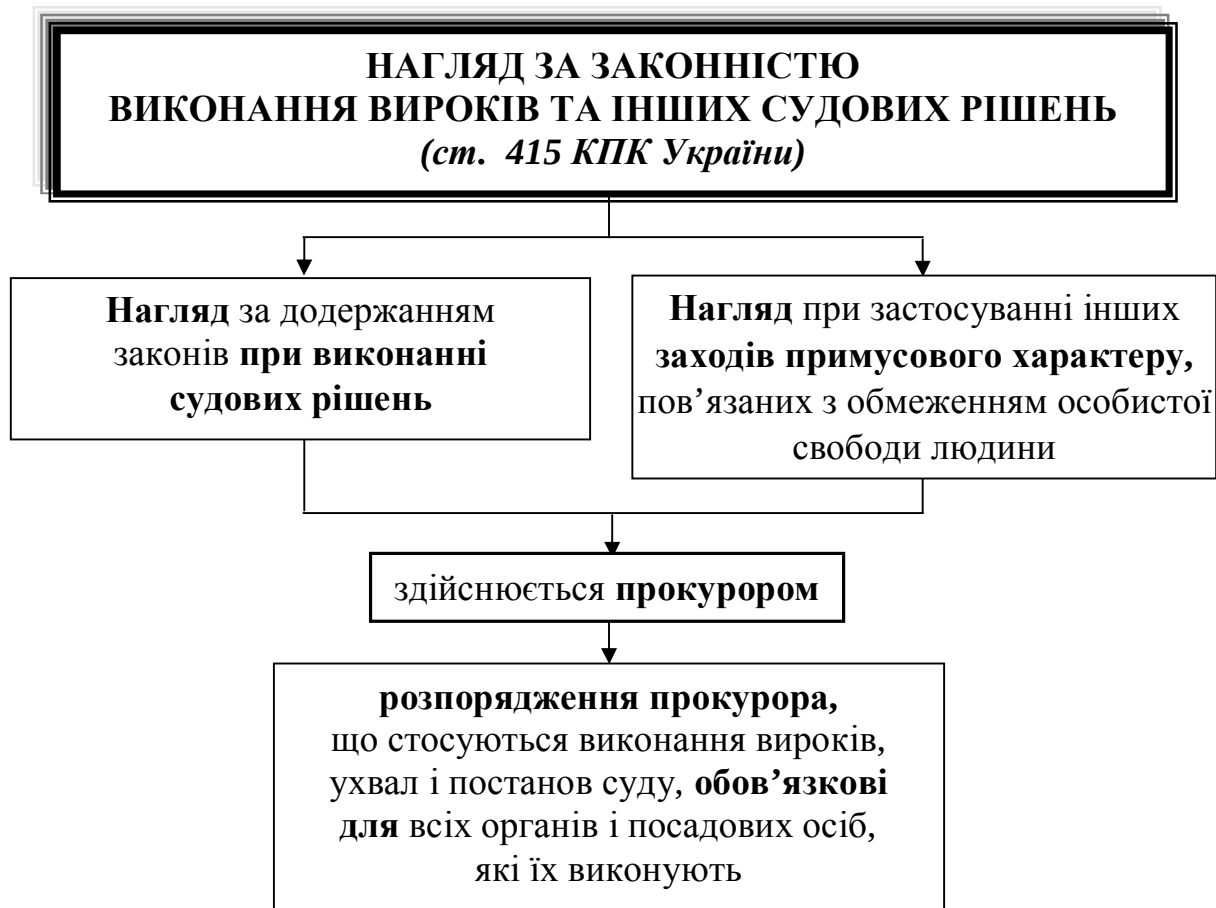

Схема 19.27

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення стадії виконання вироку, ухвали чи постанови судді як стадії кримінального процесу.
2. Які завдання покладаються на цю стадію?
3. Яке значення стадії виконання вироку, ухвали чи постанови судді?
4. З якого моменту вирок набирає законної сили?
5. Хто здійснює звернення вироку до виконання?
6. Який кримінально-процесуальний документ складається для звернення вироку до виконання?
7. Який суд вирішує питання про звільнення від відбуття покарання у зв'язку з хворобою засудженого ?
8. Хто готує подання про умовно-дострокове звільнення засудженого від подальшого відбуття покарання?
9. Які особливості застосування примусового лікування на стадії виконання вироку?
10. Який порядок оскарження рішень суду на стадії виконання вироку?
11. Який порядок розгляду судом клопотання про зняття судимості?

Тема 20
КАСАЦІЙНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

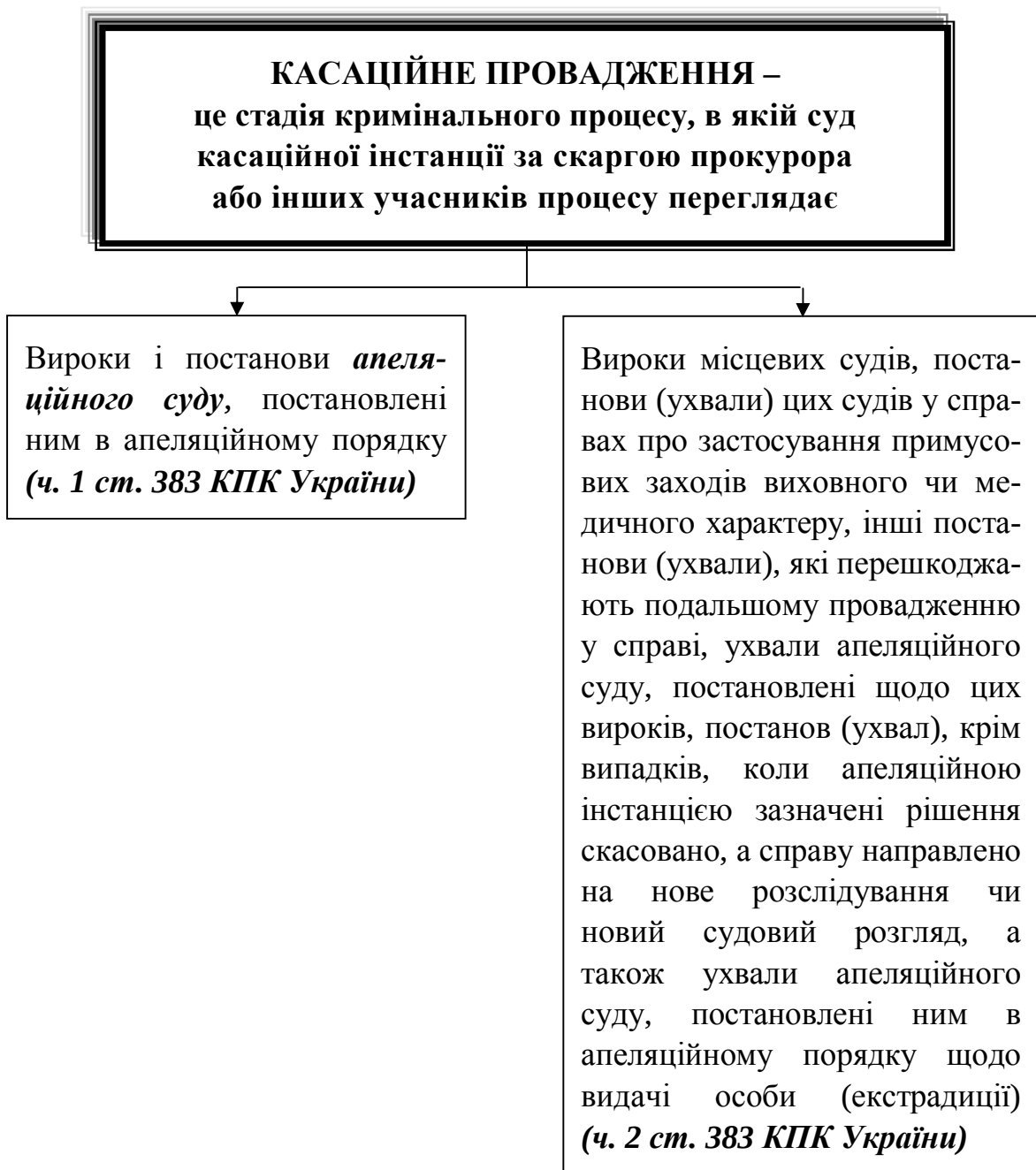

Схема 20.1

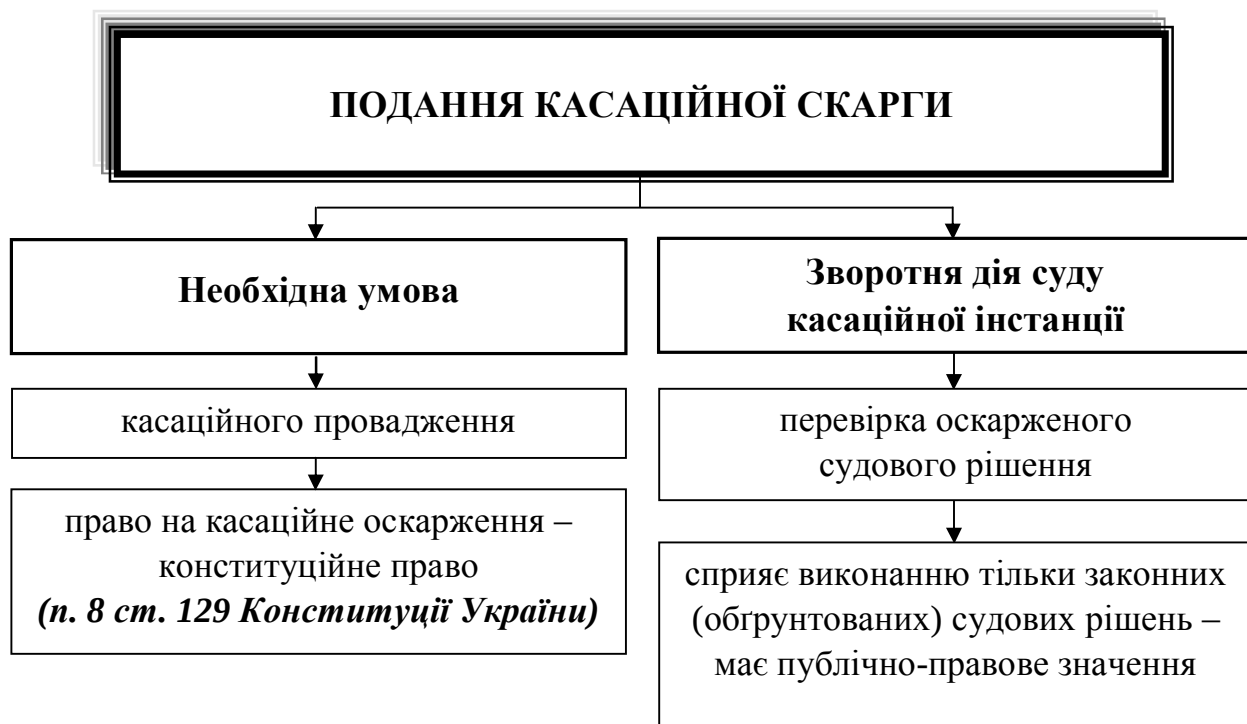

Схема 20.2

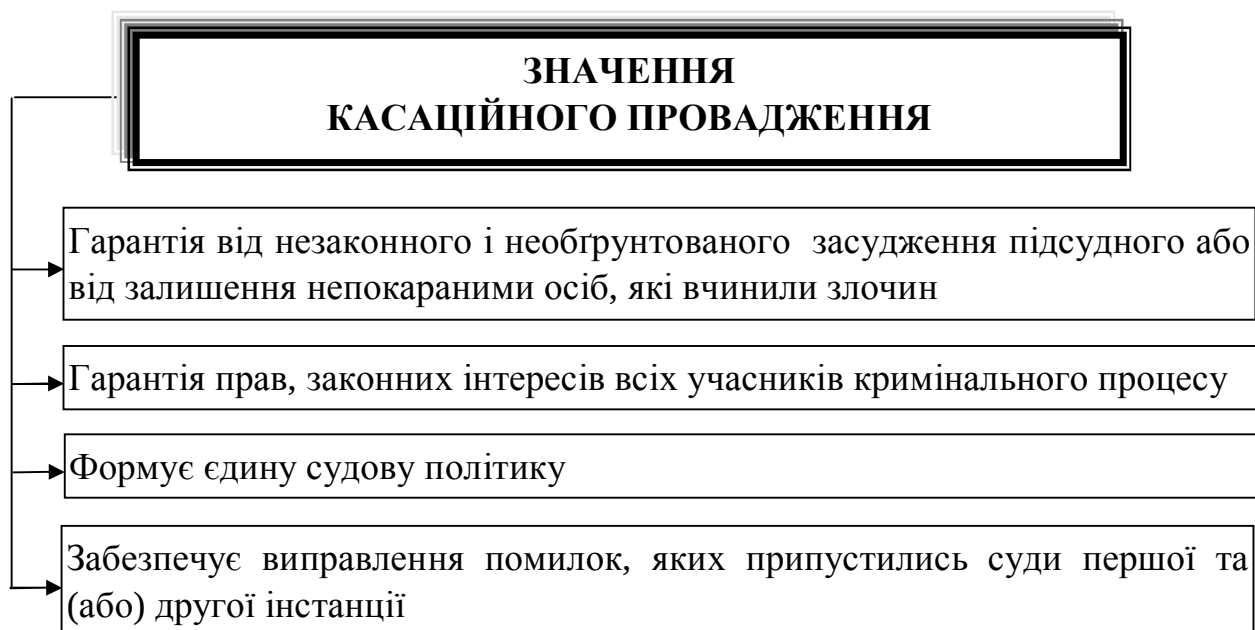

Схема 20.3

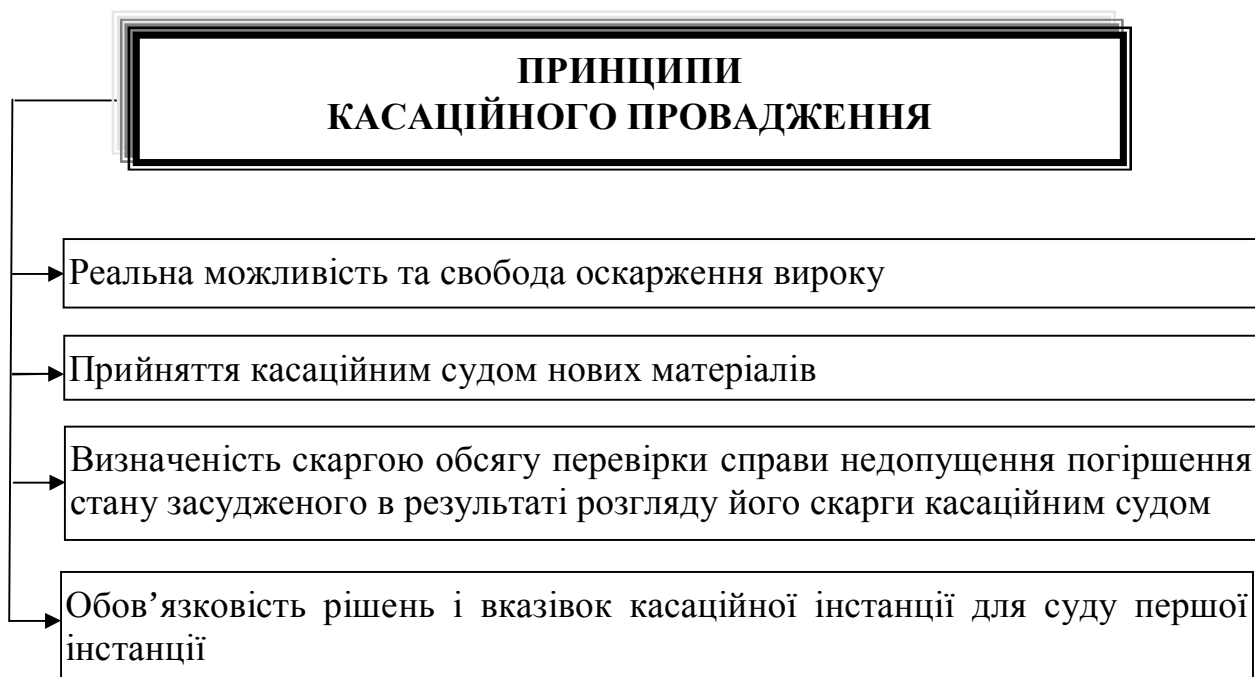

Схема 20.4

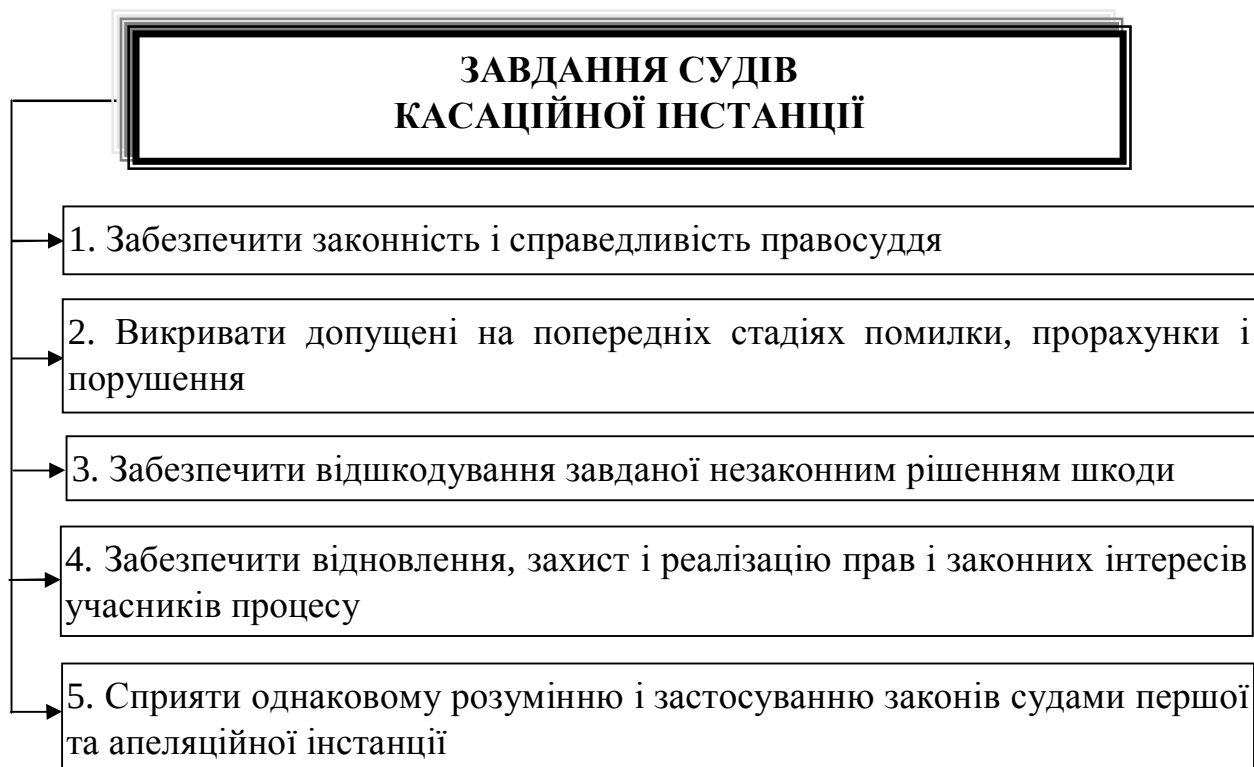

Схема 20.5

ОСОБЛИВОСТІ КАСАЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ЙОГО ВІДМІННОСТІ ВІД АПЕЛЯЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

касаційному провадженню у справах, що розглянуті місцевими судами *може передувати апеляційне провадження*, після якого судові рішення (якщо воно не скасовано) набирає законної сили. Тому касаційне провадження у справах, розглянутих місцевими судами, відбувається за умови, що *судові рішення набрали законної сили*

порядок і строки касаційного оскарження судових рішень, ухвалених місцевими і апеляційними судами – *не однакові*

підстави, за якими касаційна інстанція має право *скасувати або змінити* судові рішення місцевого суду і судові рішення апеляційного суду – *різні*

коло суб'єктів, які мають право касаційного оскарження судового рішення місцевого суду і судового рішення апеляційного суду – *не однакове*

порядок розгляду справи касаційною інстанцією *істотно відрізняється* від порядку розгляду справи в апеляційному суді. Касаційна інстанція *не проводить судового слідства*. Перевірка законності та обґрунтованості оскарженого судового рішення відбувається в касаційному провадженні за матеріалами справи і новими матеріалами, якщо вони були прийняті касаційною інстанцією

відрізняється й *порядок розгляду касаційної скарги* залежно від того, на судові рішення якого суду вони подані

за результатами розгляду справи касаційна інстанція *не вправі посилити покарання засудженому* або застосувати закон про більш тяжкий злочин та визнати виправданого винним. За наявності відповідної скарги потерпілого чи його представника або прокурора і підстав вважати, що покарання є м'яким або необхідно застосувати більш тяжкий закон, або особу безпідставно виправдано, касаційна інстанція може скасувати вирок і направити справу на новий розгляд у суд першої інстанції

Схема 20.6

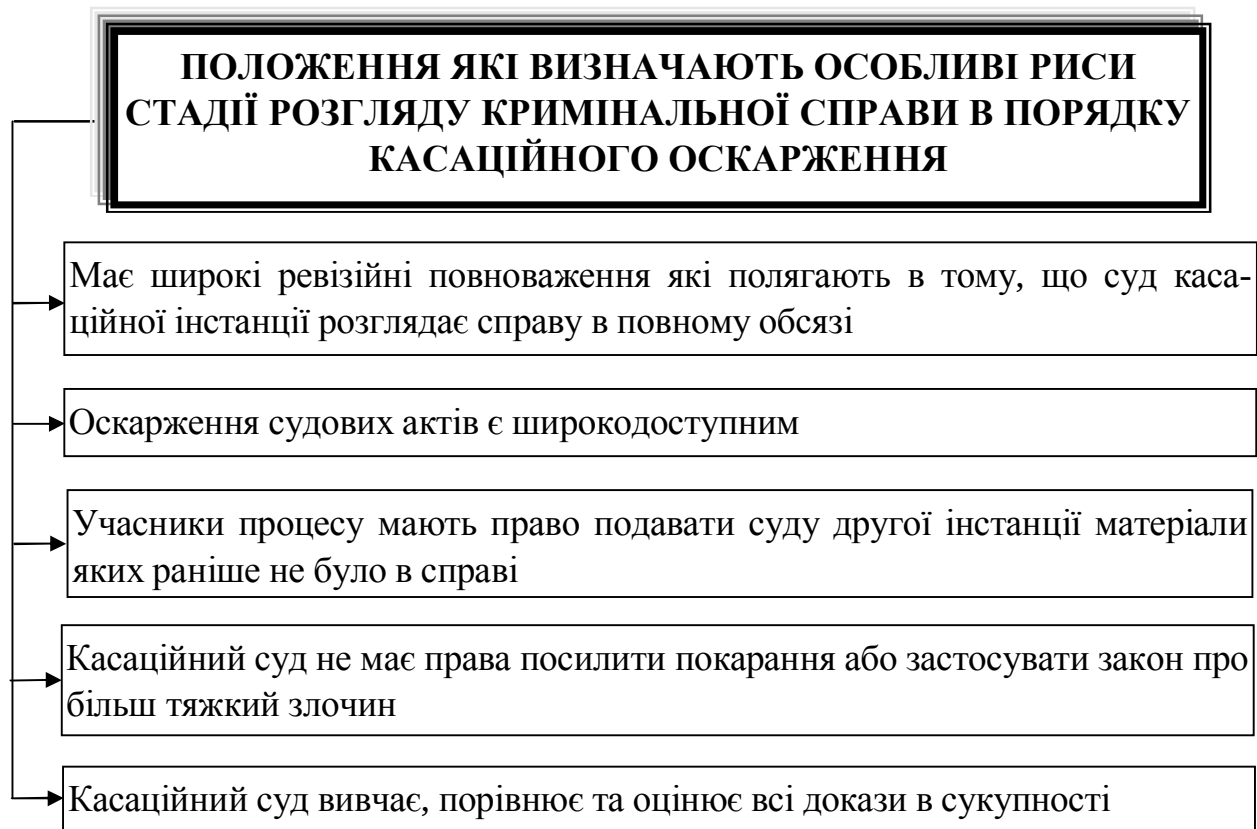

Схема 20.7

**КАСАЦІЙНІ СКАРГИ НА ВИРОКИ І ПОСТАНОВИ
АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ, ПОСТАНОВЛЕНІ НИМ
В АПЕЛЯЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ МАЮТЬ ПРАВО ПОДАТИ:
(ч. 1, 3 ст. 384 КПК України)**

- 1) засуджений, його законний представник і захисник – у частині, що стосується інтересів засудженого;
- 2) виправданий, його законний представник і захисник – у частині мотивів і підстав виправдання;
- 3) законний представник, захисник неповнолітнього та сам неповнолітній, щодо якого застосовано примусовий захід виховного характеру, – у частині, що стосується інтересів неповнолітнього;
- 4) законний представник та захисник особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусового заходу медичного характеру;
- 5) обвинувачений, щодо якого справу закрито, його законний представник і захисник – у частині мотивів і підстав закриття справи;
- 6) обвинувачений, щодо якого справу направлено на додаткове розслідування, його законний представник і захисник – у частині мотивів і підстав направлення справи на додаткове розслідування;
- 7) цивільний відповідач або його представник – в частині, що стосується вирішення позову;
- 8) прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої інстанції, а також прокурор, який затвердив обвинувальний висновок, – у межах обвинувачення, що підтримував прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої інстанції;
- 9) потерпілий і його представник – у частині, що стосується інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції;
- 10) цивільний позивач або його представник – у частині, що стосується вирішення позову;
- 11) особа, щодо якої винесено окрему ухвалу (постанову) суду;
- 12) інші особи у випадках, передбачених цим Кодексом

- 1) прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої чи апеляційної інстанції;
- 2) прокурор, який затвердив обвинувальний вирок

Схема 20.8

**КАСАЦІЙНІ СКАРГИ НА СУДОВІ РІШЕННЯ, ЗАЗНАЧЕНІ
у ч. 2 ст. 383 КПК України, МАЮТЬ ПРАВО ПОДАТИ:
(ч. 2, 4 ст. 384 КПК України)**

- 1) засуджений, його законний представник і захисник – у частині, що стосується інтересів засудженого
- 2) виправданий, його законний представник і захисник – у частині мотивів і підстав виправдання;
- 3) законний представник, захисник неповнолітнього та сам неповнолітній, щодо якого застосовано примусовий захід виховного характеру, – у частині, що стосується інтересів неповнолітнього
- 4) законний представник та захисник особи, щодо якої вирішувалося питання про застосування примусового заходу медичного характеру
- 5) обвинувачений, щодо якого справу закрито, його законний представник і захисник – у частині мотивів і підстав закриття справи
- 6) цивільний відповідач або його представник – у частині, що стосується вирішення позову
- 7) потерпілий і його представник – у частині, що стосується інтересів потерпілого, але в межах вимог, заявлених ними в суді першої інстанції
- 8) цивільний позивач або його представник – у частині, що стосується вирішення позову
- 9) особа, щодо якої винесено окрему ухвалу (постанову) суду
- 10) особи, які в судовому порядку оскаржили постанову про відмову в порушенні кримінальної справи, за винятком випадків, встановлених законом – у частині мотивів і підстав відмови в порушенні кримінальної справи

- 1) прокурор, який брав участь у розгляді справи судом першої чи апеляційної інстанції
- 2) Генеральний прокурор України та його заступники,
- 3) прокурор Автономної Республіки Крим
- 4) прокурор області, міст Києва і Севастополя
- 5) прирівнені до них прокурори та їх заступники в межах їх повноважень незалежно від їх участі в розгляді справи судом першої чи апеляційної інстанції

Схема 20.9

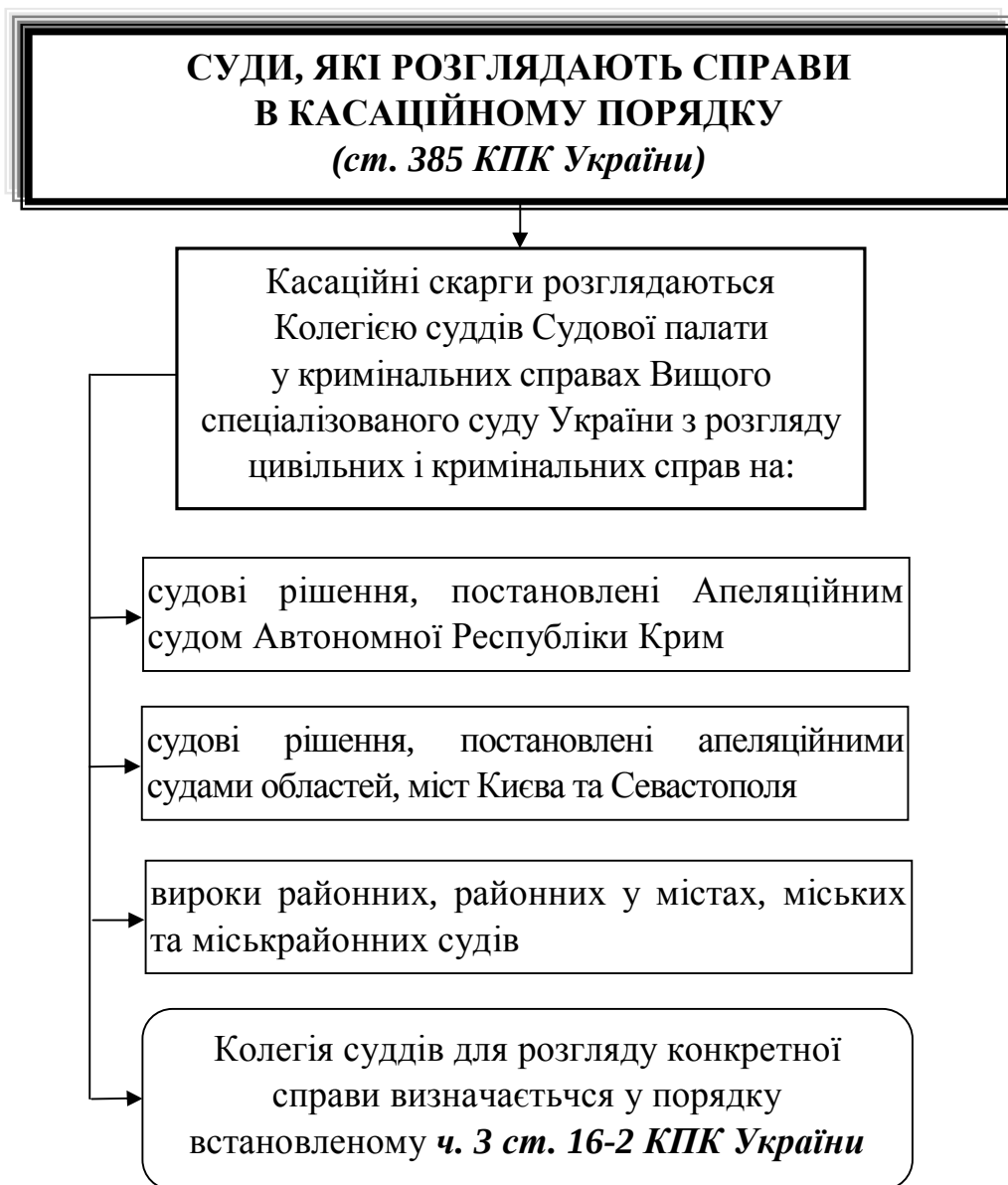

Схема 20.10

СТРОКИ КАСАЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ (ст. 386 КПК України)

1. Касаційні скарги на судові рішення апеляційного суду, постановлені ним в апеляційному порядку можуть бути подані протягом одного місяця з моменту проголошення вироку, чи оголошення ухвали або постанови, які оскаржуються, а засуджений який перебуває під вартою – в той же строк з моменту вручення йому копії вироку чи постанови

2. Касаційні скарги на судові рішення, зазначені у **ч. 2 ст. 383 КПК України** можуть бути подані протягом 3-х місяців з моменту набрання ними законної сили

Протягом строку, встановленого на касаційне оскарження, справа ніким не може бути витребувана із суду, який виконує судове рішення, за винятком суду касаційної інстанції

У разі подачі скарги з пропуском встановленого строку і при відсутності клопотання про його відновлення скарга постановою судді визнається такою, що не підлягає розгляду. Цей строк може бути відновлений у випадках і в порядку, передбачених **ст. 353 КПК України**

Схема 20.11

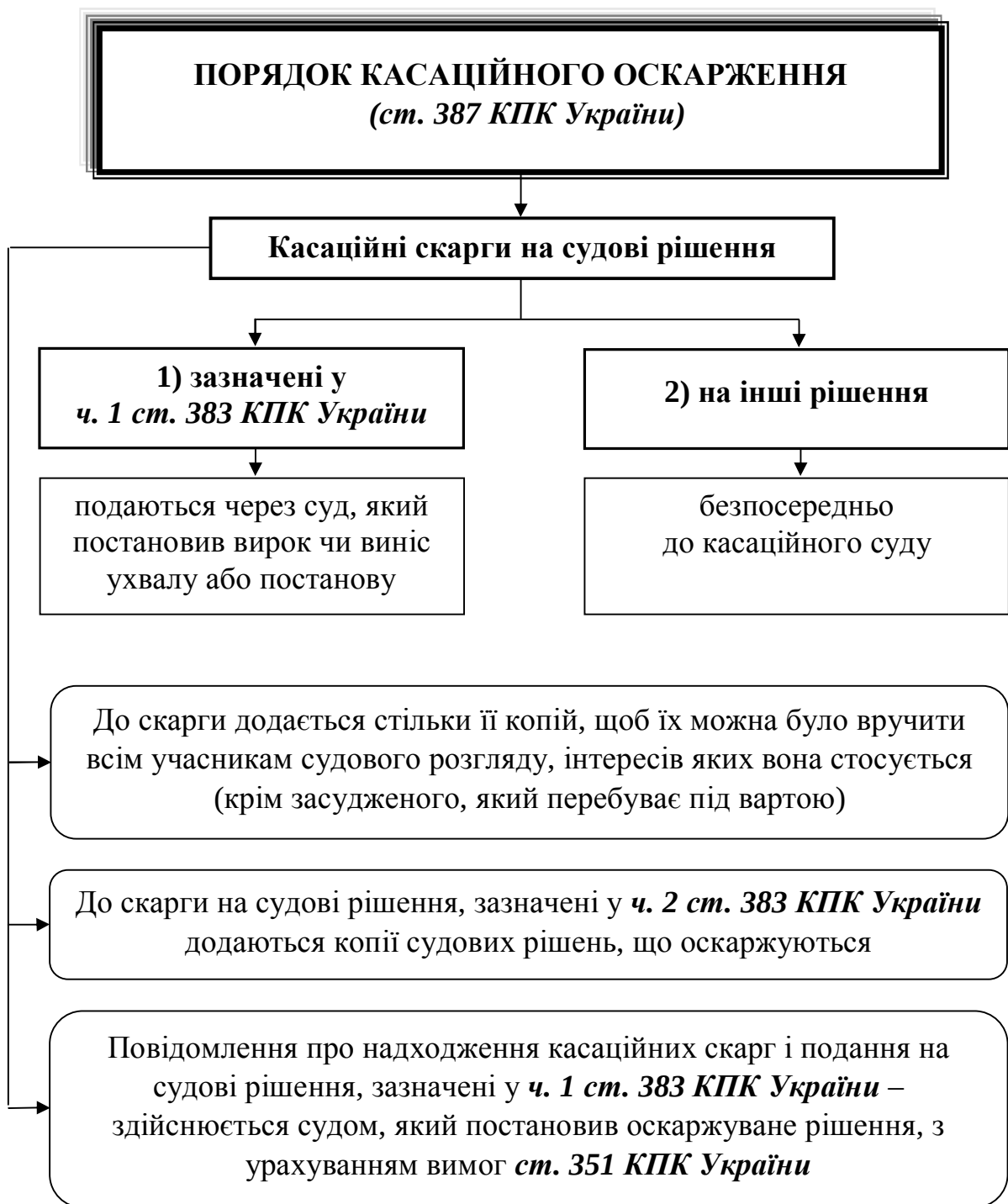

Схема 20.12

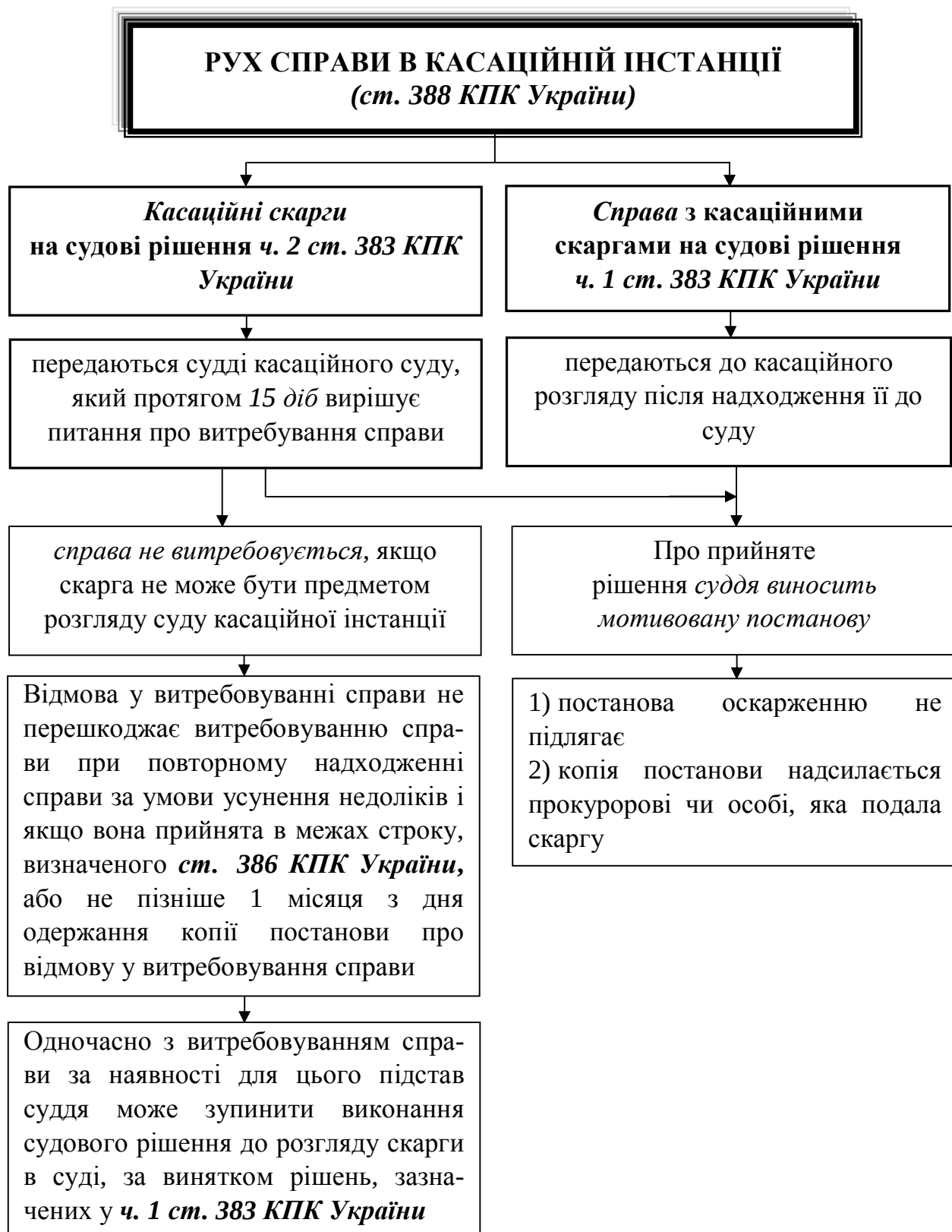

Схема 20.13

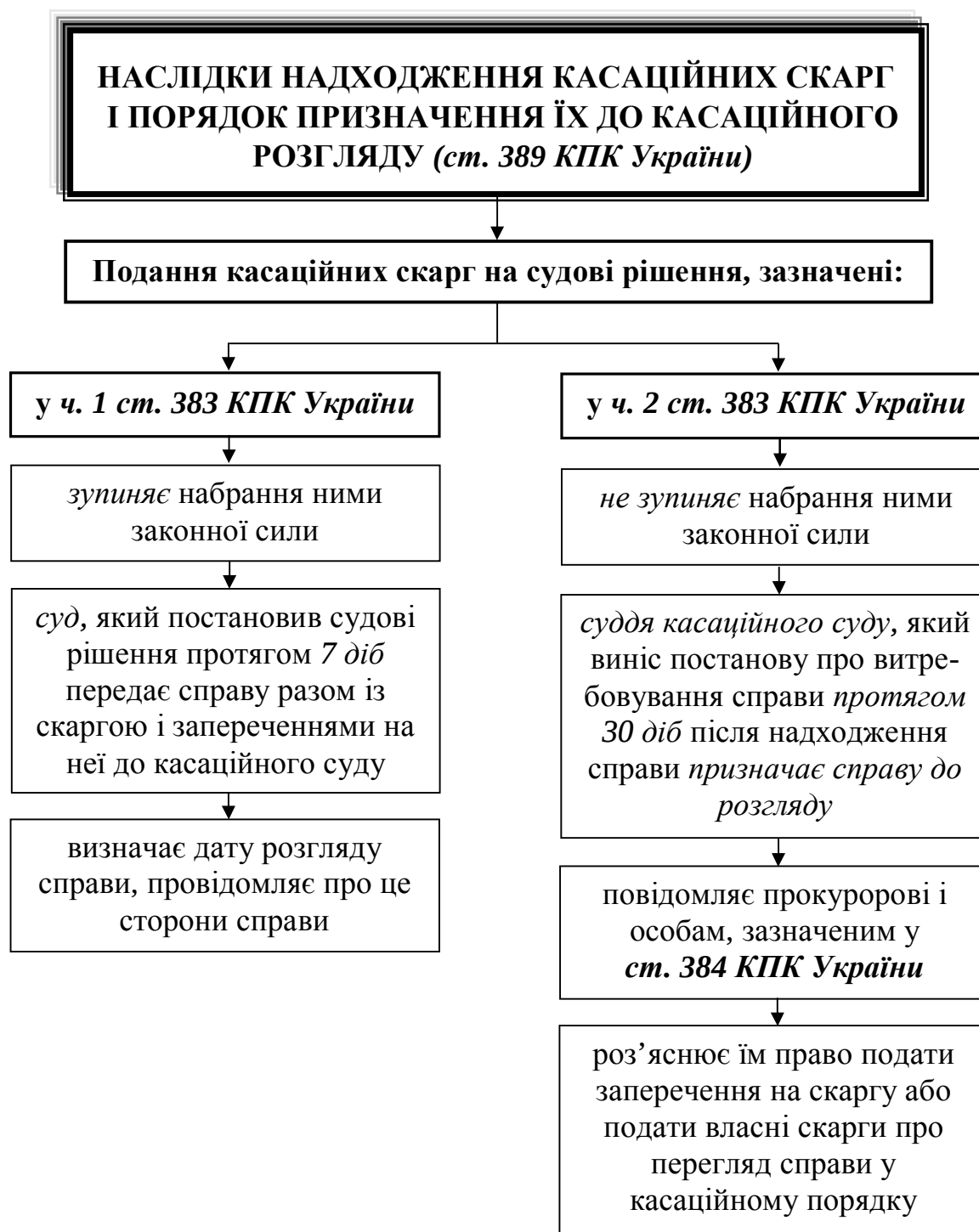

Схема 20.14

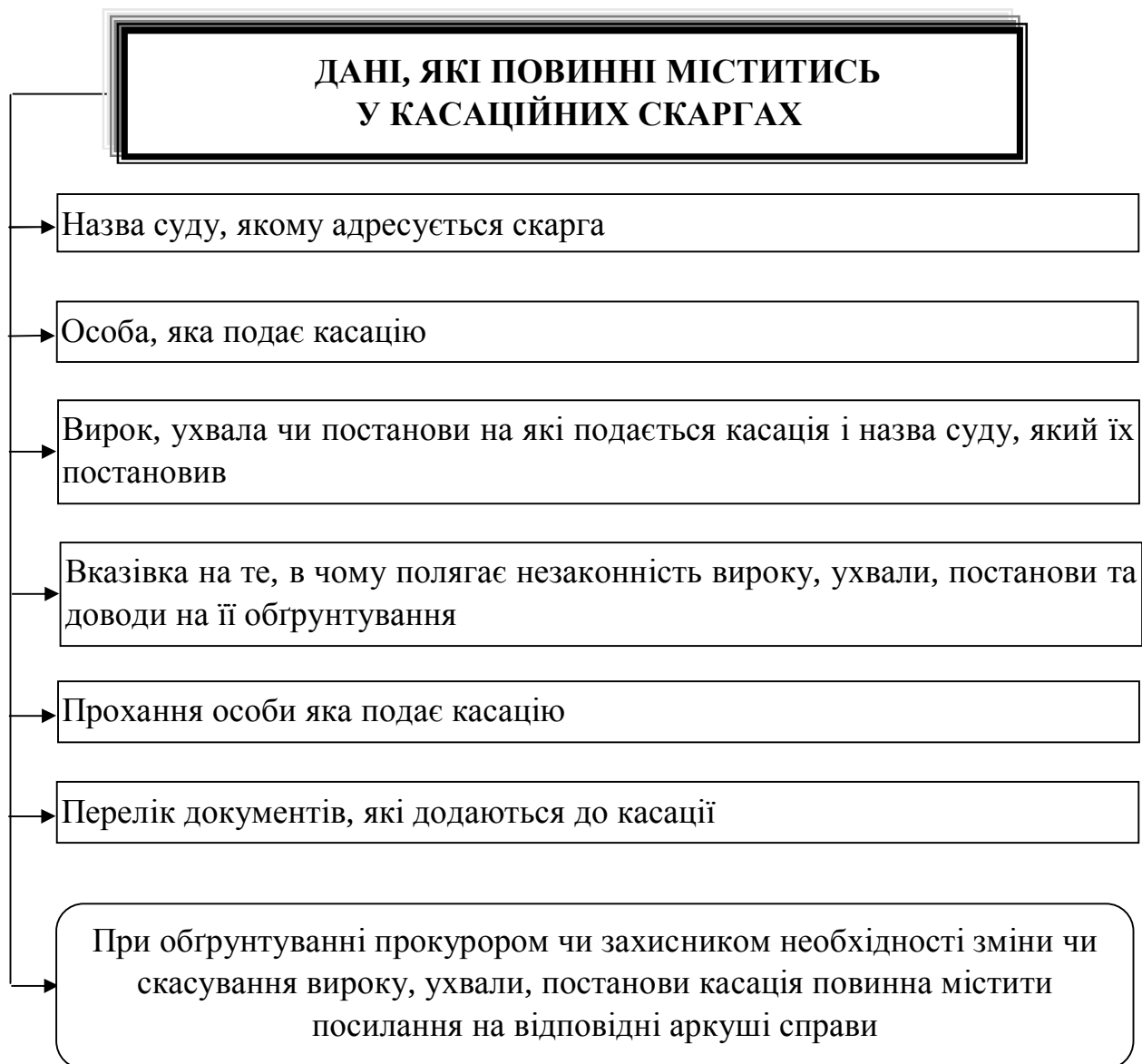

Схема 20.15

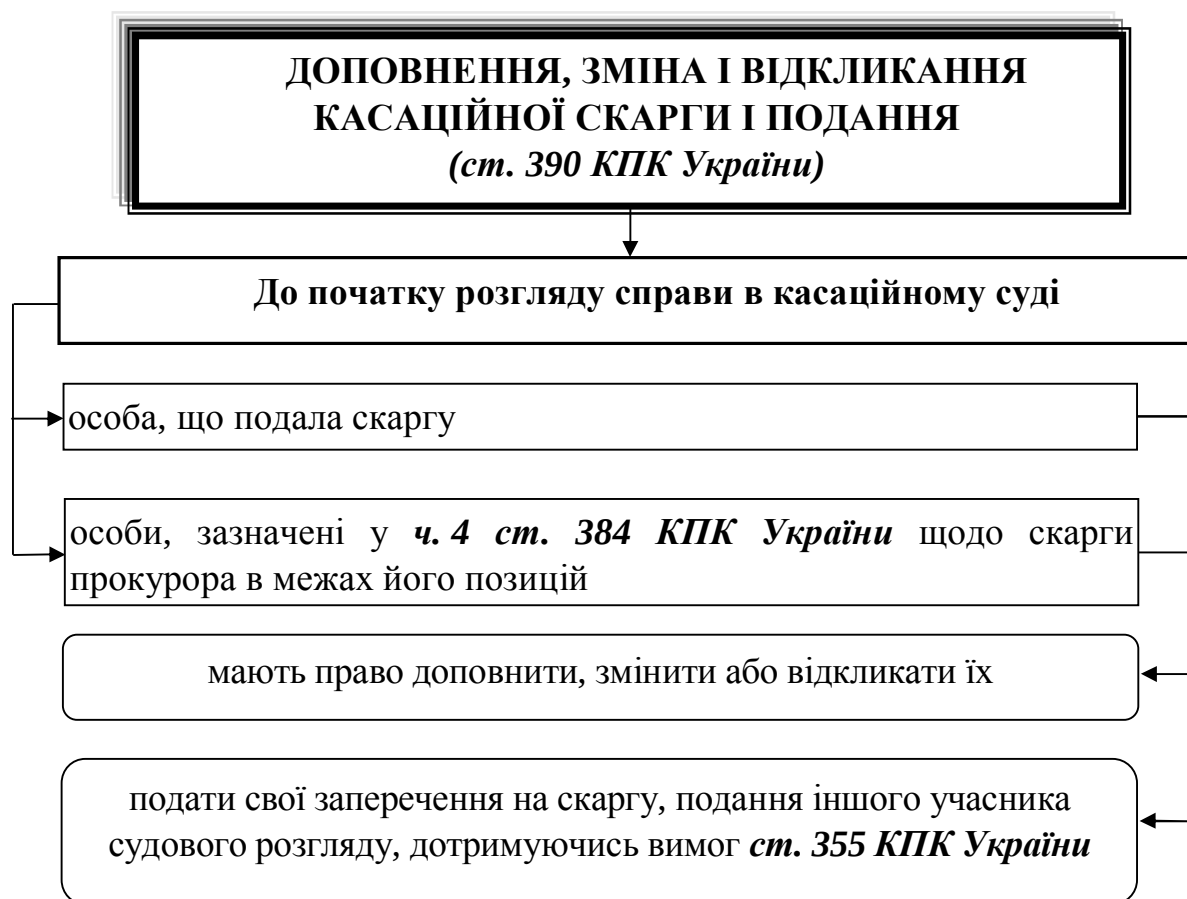

Схема 20.16

Схема 20.17

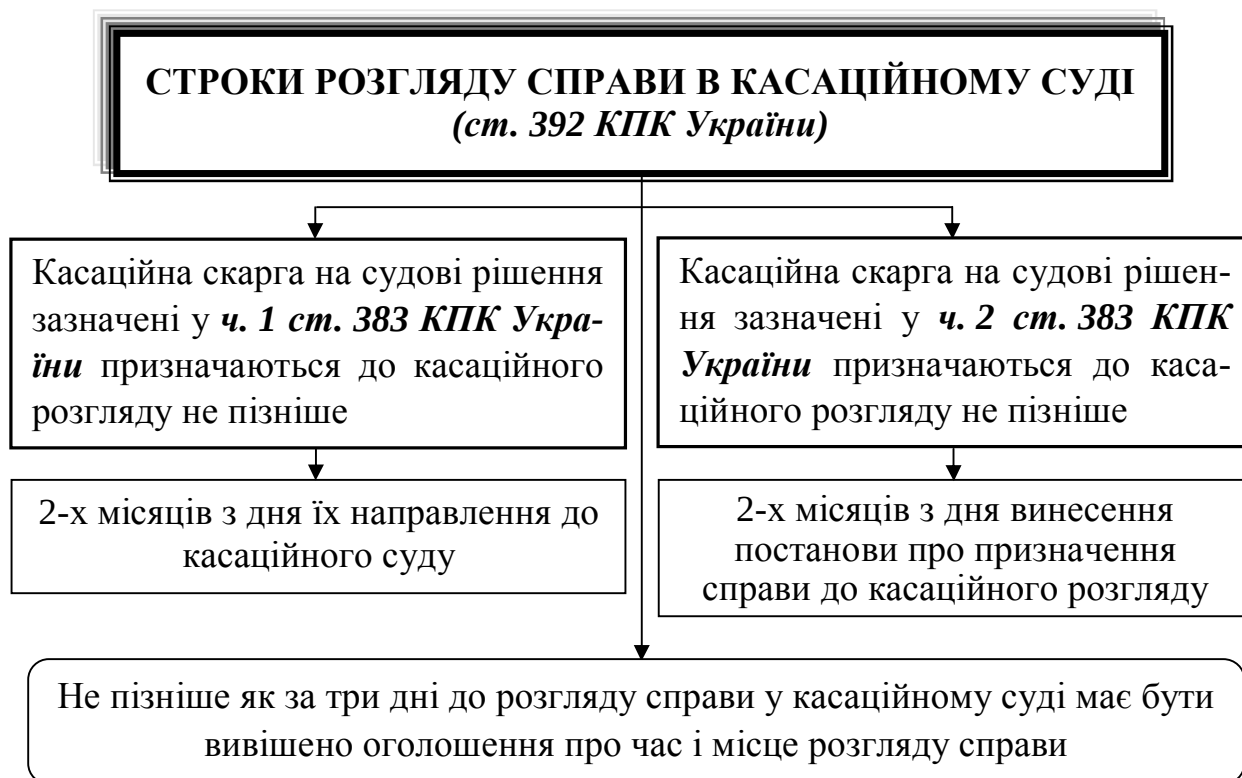

Схема 20.18

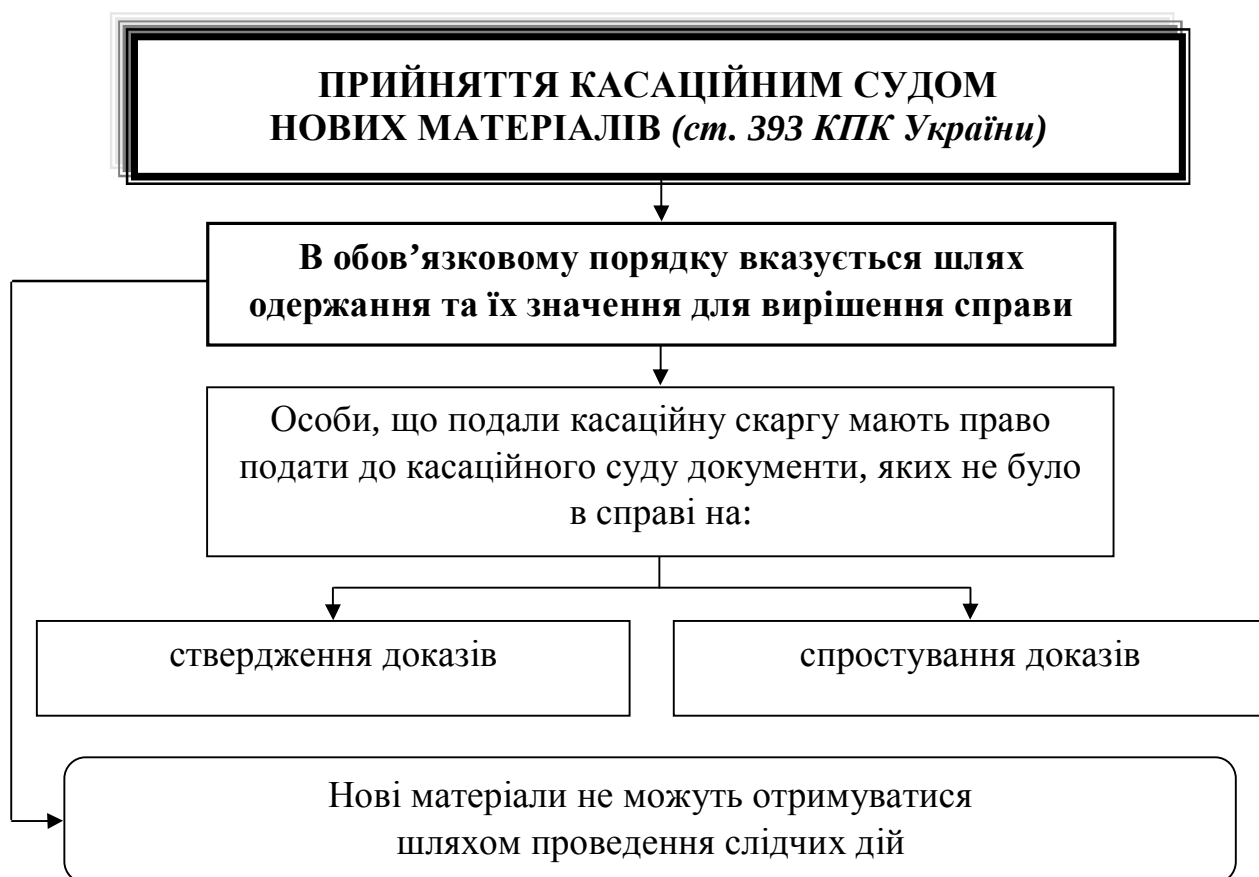

Схема 20.19

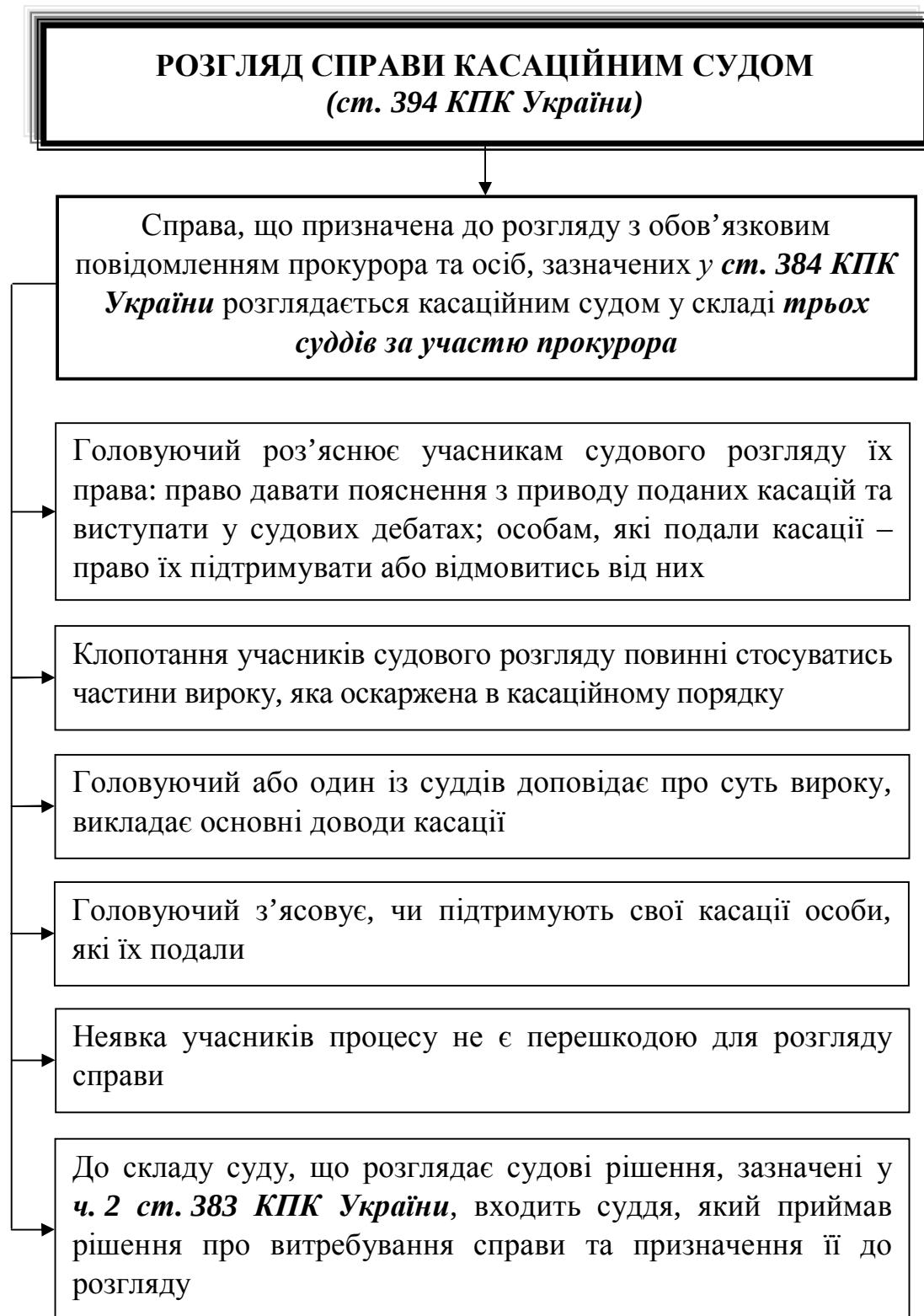

Схема 20.20

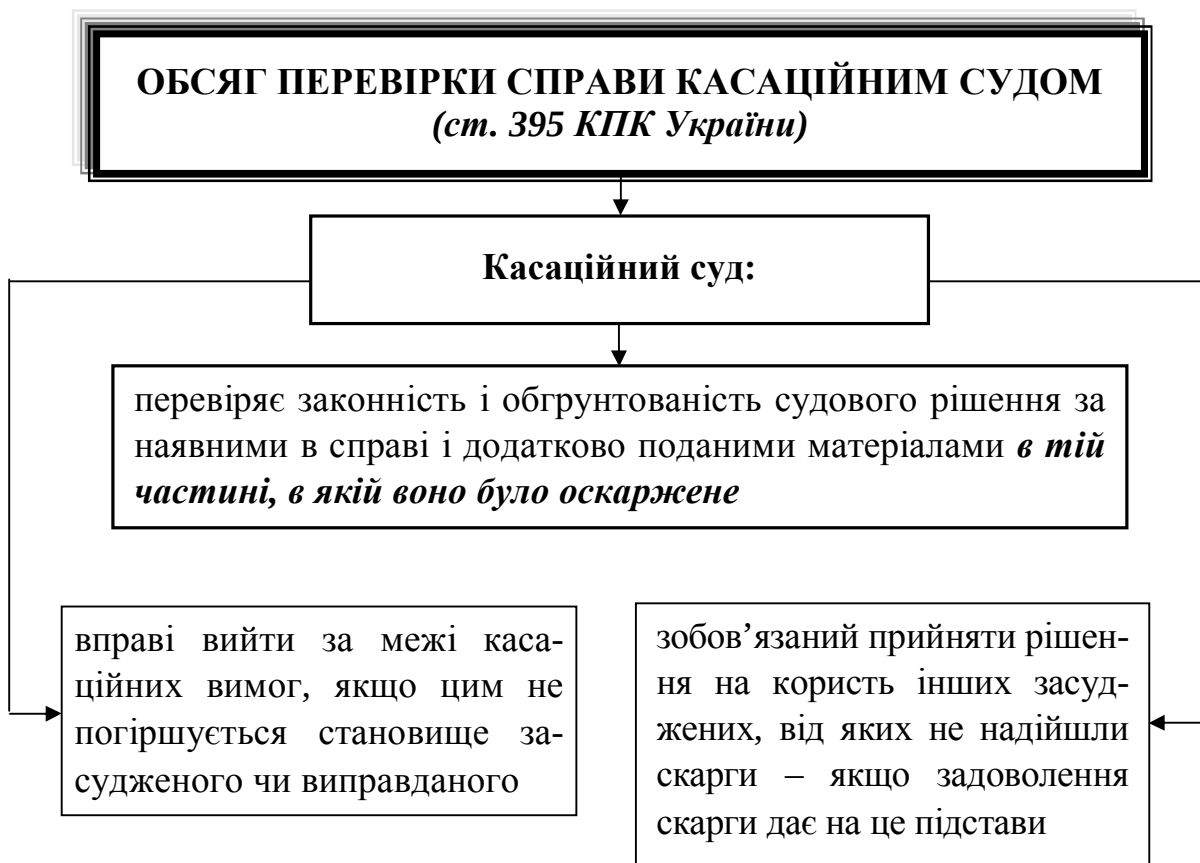

Схема 20.21

Схема 20.22

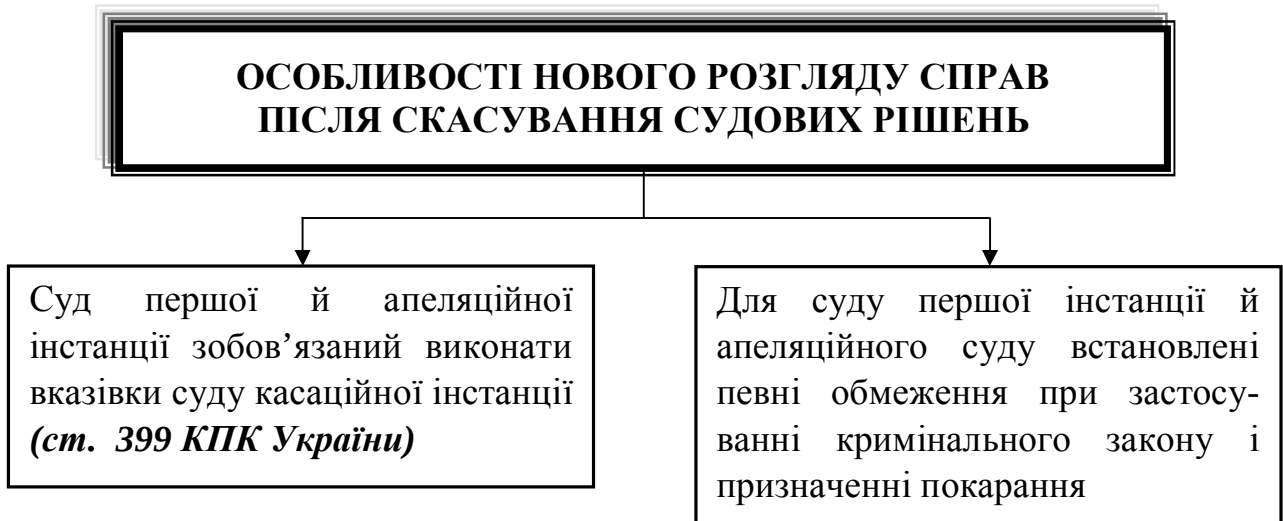

Схема 20.23

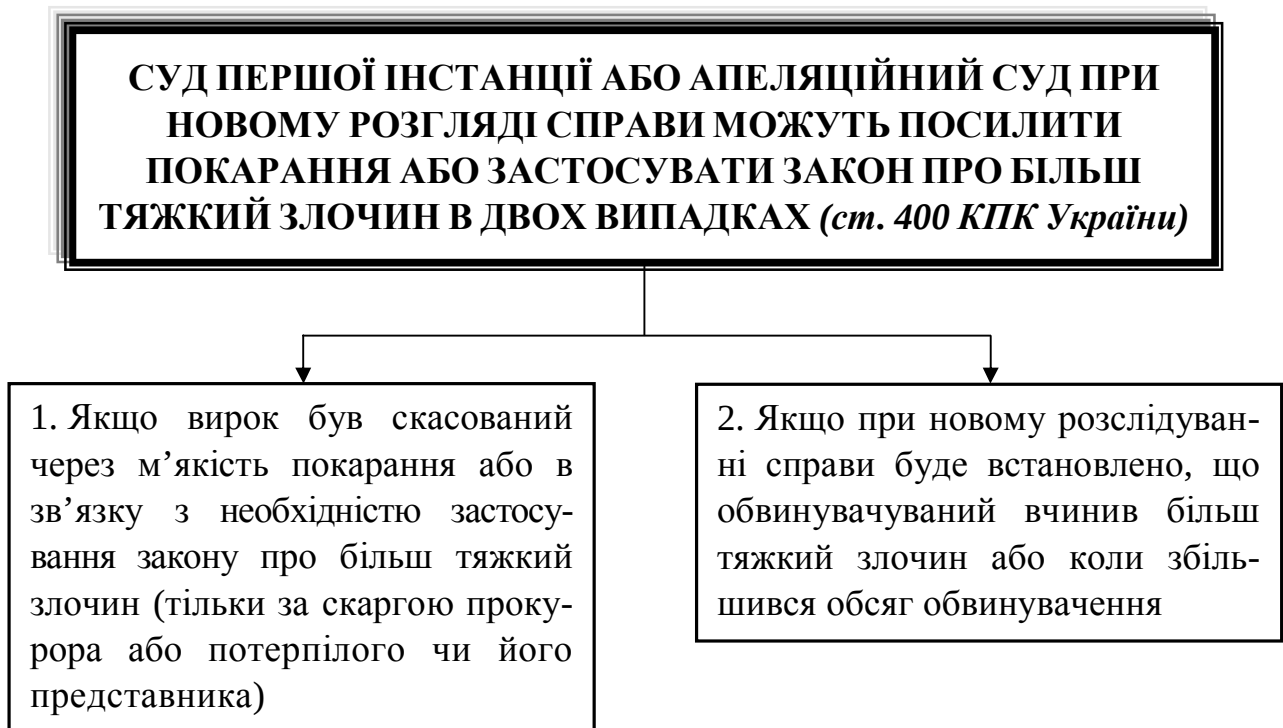

Схема 20.24

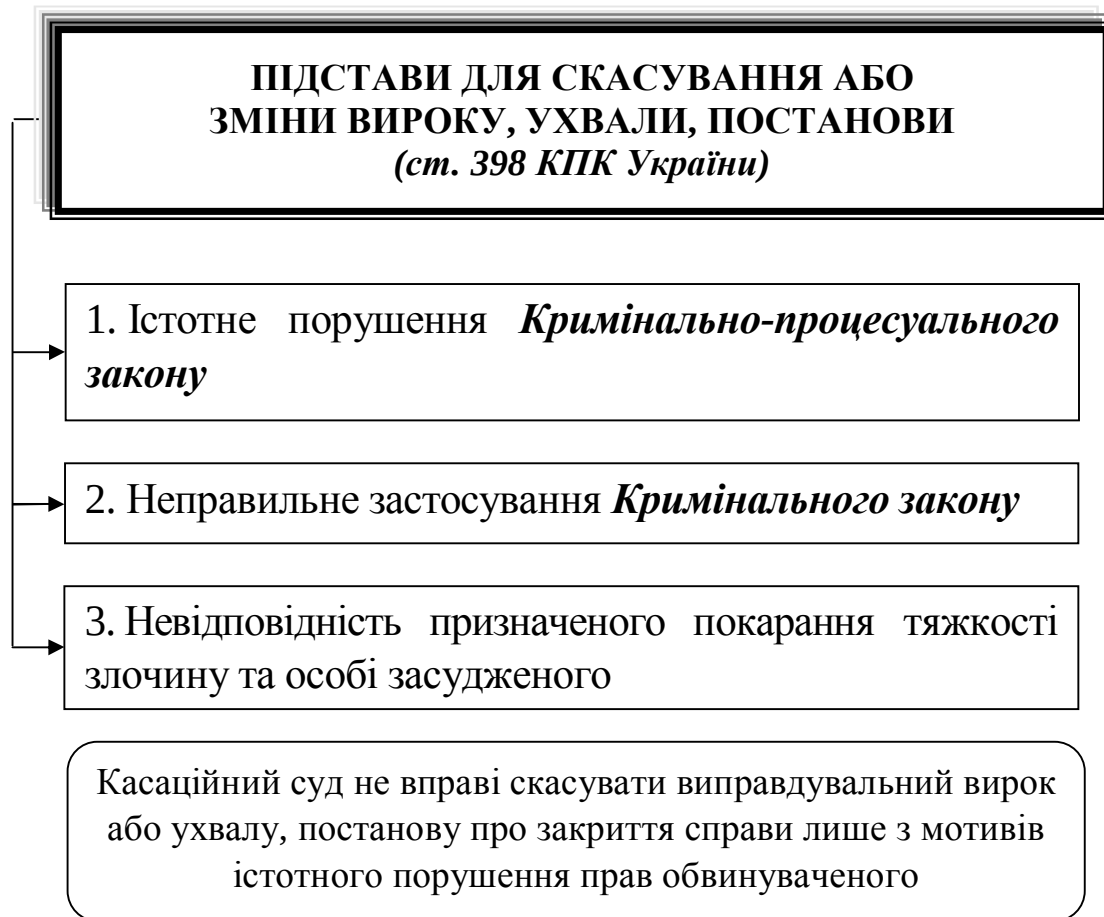

Схема 20.25

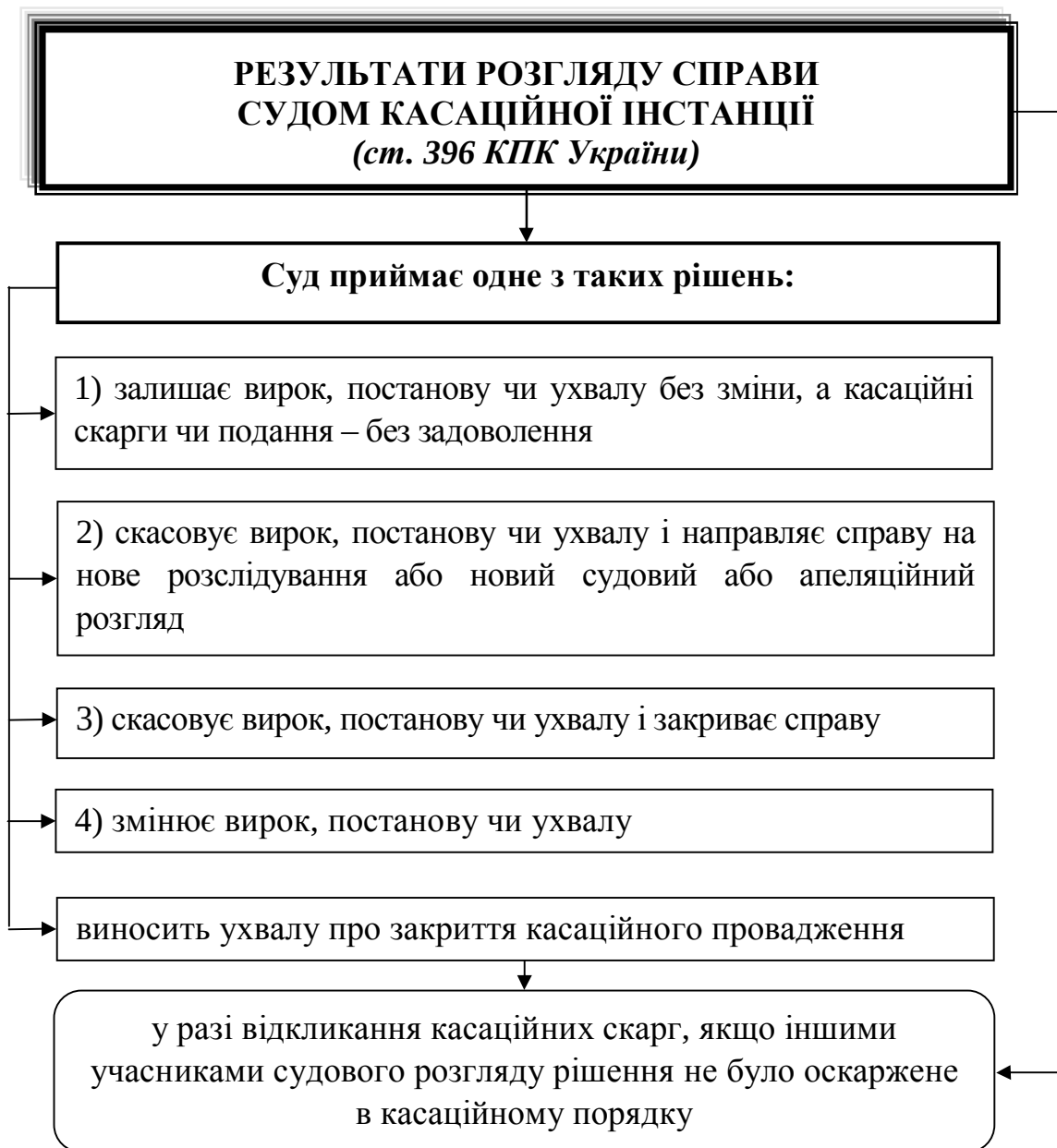

Схема 20.26

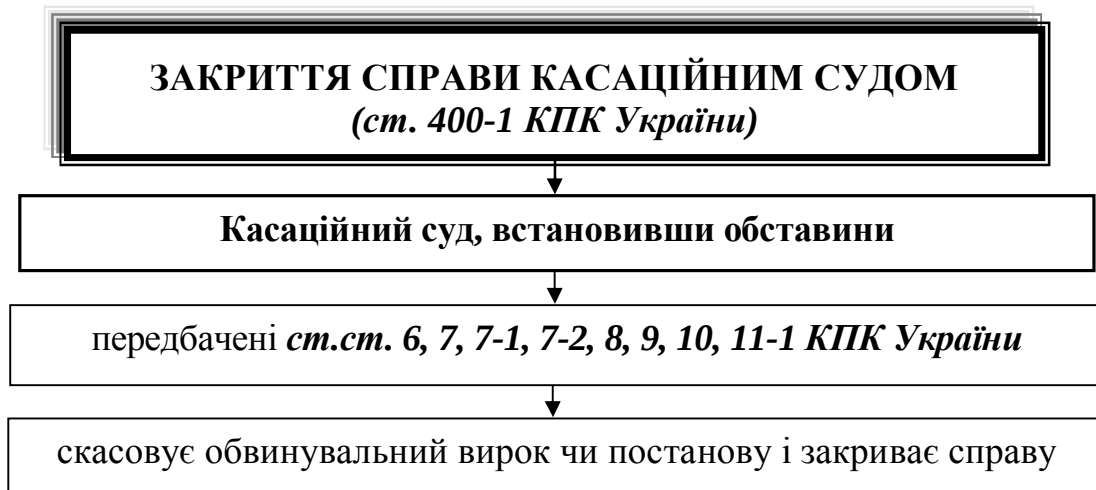

Схема 20.27

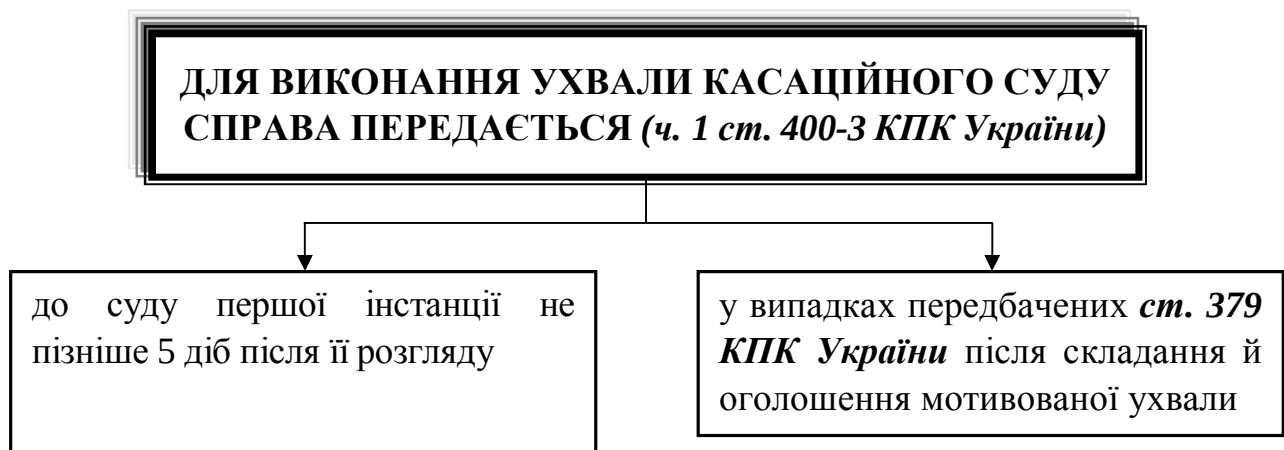

Схема 20.28

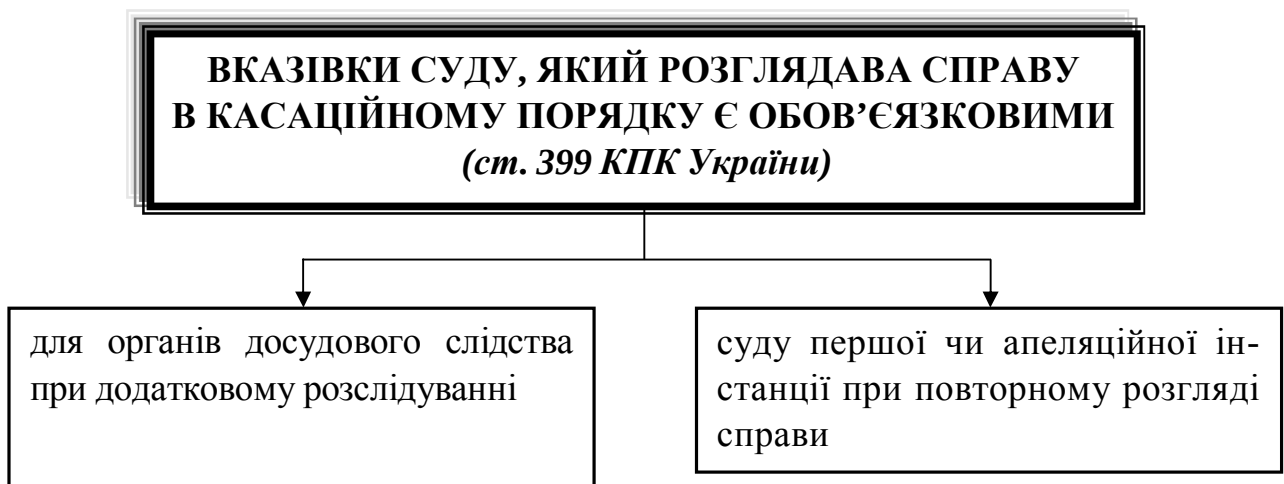

Схема 20.29

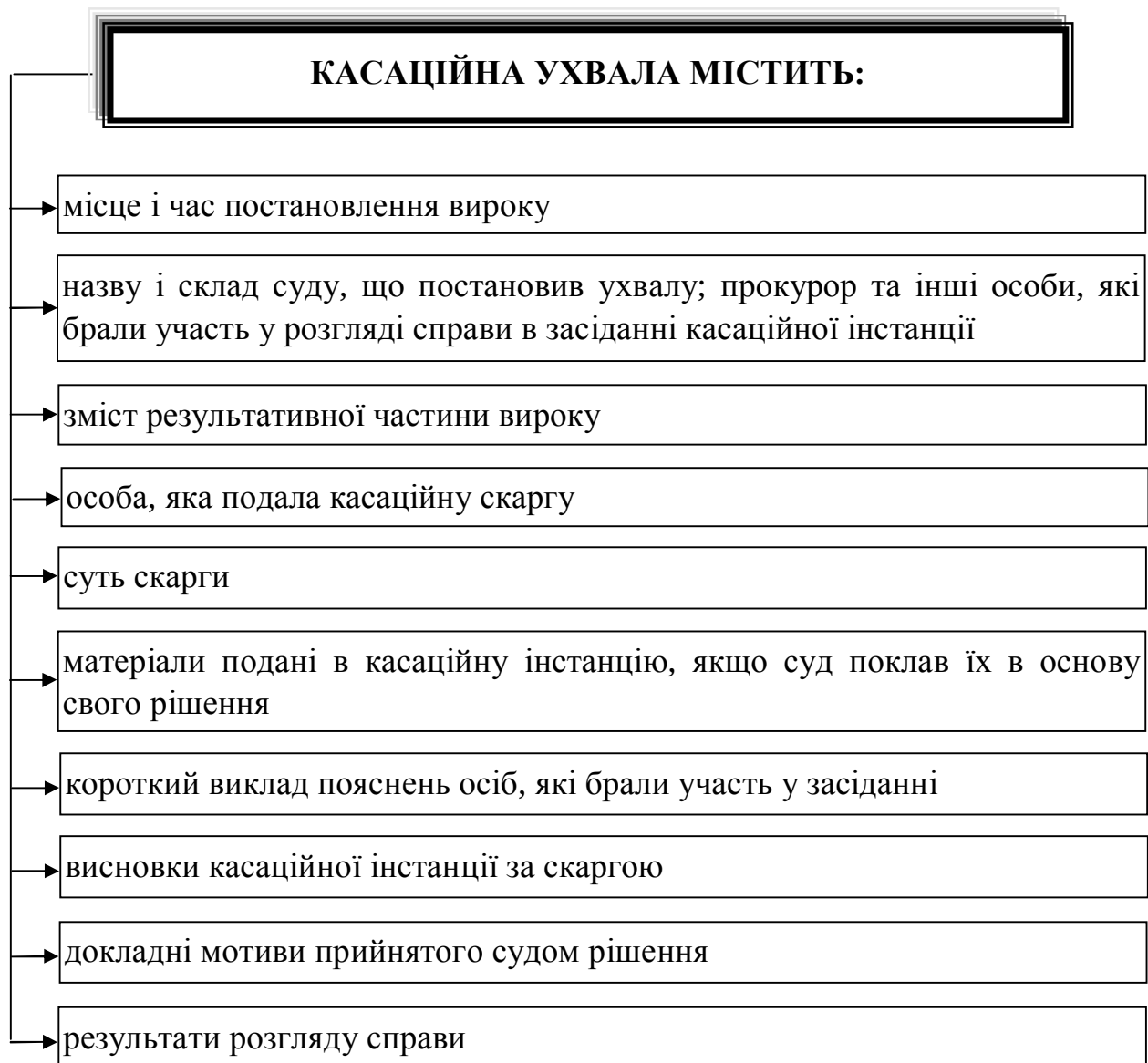

Схема 20.30

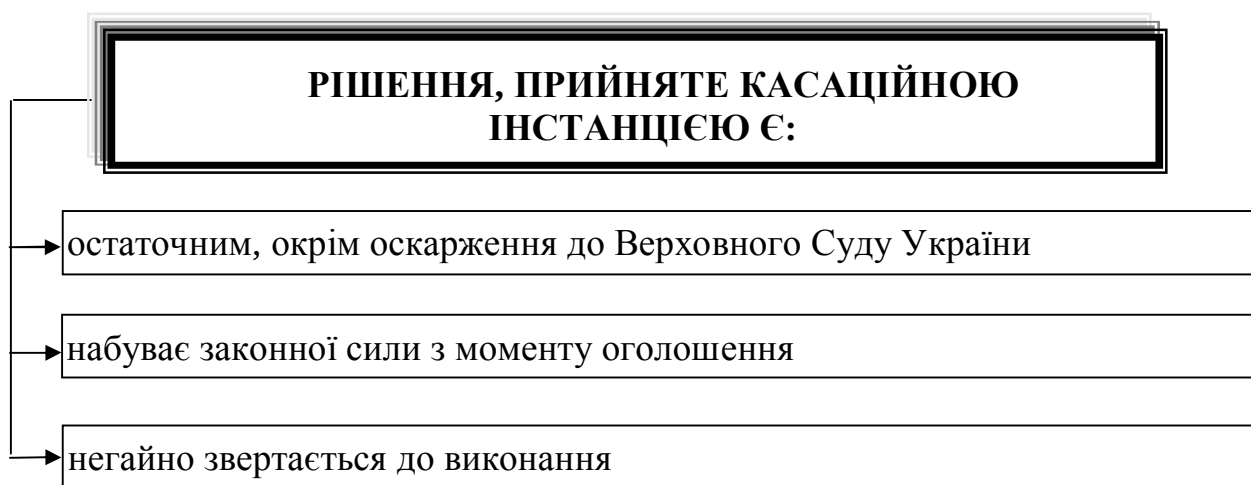

Схема 20.31

Контрольні питання

1. Що таке касаційне провадження та які його завдання?
2. Які особливості касаційного провадження і в чому його відмінність від апеляційного провадження?
3. Хто є суб'єктом оскарження судових рішень до касаційної інстанції?
4. Які судові рішення можуть бути перевірені в касаційному порядку?
5. Назвіть строки касаційного оскарження.
6. Назвіть суди, які розглядають справи в касаційному порядку.
7. Яким є порядок розгляду справи касаційним судом?
8. Які є підстави для скасування або зміни вироку, ухвали чи постанови касаційним судом?
9. Якими є сторони розгляду справи у касаційному провадженні?
10. Яким є обсяг перевірки справи касаційним судом?
11. Якими можуть бути результати розгляду справи судом касаційної інстанції?

Тема 21
ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ
ОБСТАВИНАМИ ТА ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ

ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ
ОБСТАВИНАМИ є стадією кримінального процесу і формою
перегляду судових рішень, які набрали законної сили, внаслідок
виявлення після набрання судовим рішенням законної сили
нових обставин, які встановлюють незаконність і
необґрунтованість цього рішення

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
ПРОВАДЖЕННЯ СТАДІЇ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ
РІШЕНЬ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ

- Свобода подання прокуророві заяв (клопотань) про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами
- Ревізійний характер перевірки судового рішення
- Заборона суду, який переглядає судові рішення за ново виявленими обставинами, вносити зміни у рішення, яке переглядають
- Попередній розгляд справи в апеляційному чи касаційному порядку не перешкоджає її розгляду в тій самій судовій інстанції в порядку відновлення справ у зв'язку з нововиявленими обставинами

Схема 21.1

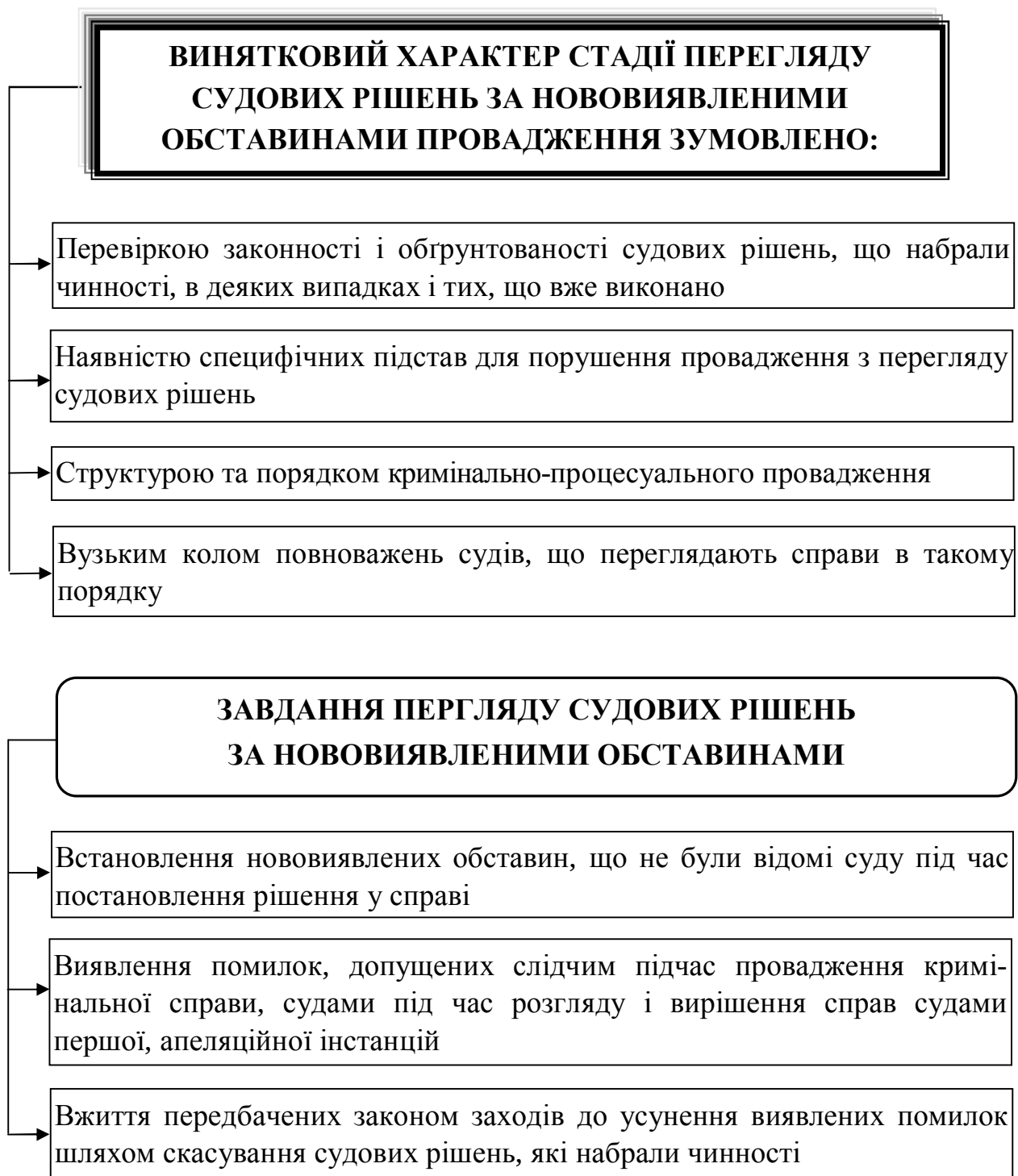

Схема 21.2

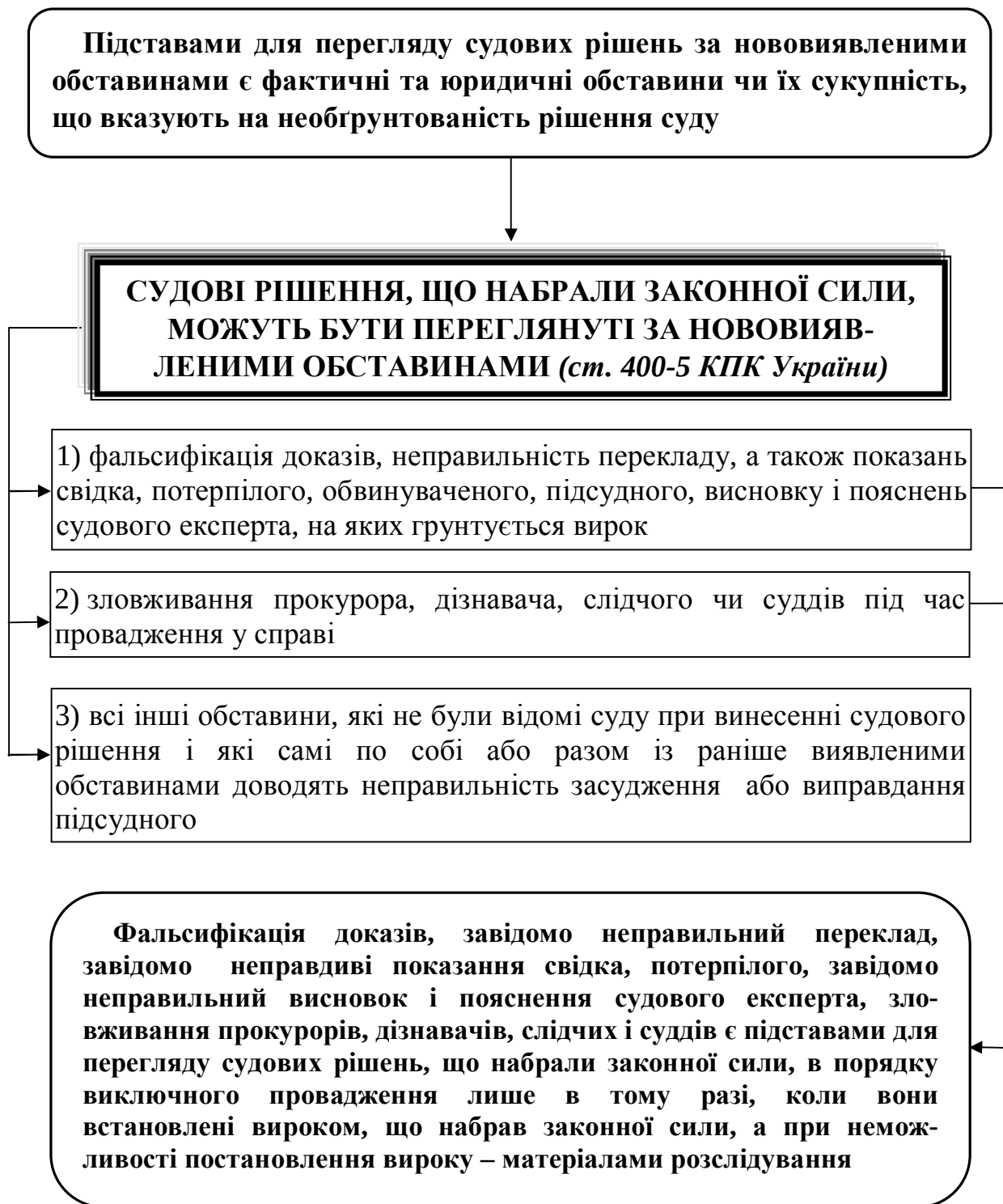

Схема 21.3

**СТРОКИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ
ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ**
(ст. 400-6 КПК України)

Перегляд за нововиявленими обставинами

Виправдувального вироку

Постанови чи ухвали суду про
закриття кримінальної справи

Протягом встановлених законом строків давності притягнення до кримінальної відповідальності: **ст.ст. 44, 49 КК України** і не пізніше одного року з дня виявлення нових обставин

Днем виявлення нових обставин є:

день набрання законної сили вироком суду щодо свідка, потерпілого, судового експерта, перекладача у зв'язку з дачею ними завідомо неправдивих показань, завідомо неправильного висновку, пояснень чи переклад

день набрання законної сили вироком суду щодо прокурора, дізнавача, слідчого, судді у зв'язку з допущеним ними зловживанням, а також щодо інших осіб у зв'язку з фальсифікацією ними доказів

день складання прокурором за матеріалами розслідування висновку про наявність нововиявлених обставин

днем виявлення нових обставин у вигляді дій певних осіб, які не підпадають під ознаки злочинів, а також інших обставин є день складання прокурором висновку про підтвердження таких обставин матеріалами розслідування

За наявності доказів, які підтверджують, що особа вчинила більш тяжкий злочин, ніж той, за який вона була засуджена, справа може бути відновлена у зв'язку з нововиявленими обставинами тільки протягом строку давності притягнення до кримінальної відповідальності за більш тяжкий злочин

За наявності доказів, які підтверджують невинуватість засудженого або вчинення ним менш тяжкого злочину, відновлення справи за нововиявленими обставинами строками не обмежено

Відбуття покарання або смерті засудженого не є перешкодою для перегляду справи в інтересах його реабілітації

Схема 21.4

**ОСОБИ, ЯКІ МАЮТЬ ПРАВО ПОРУШИТИ ПИТАННЯ ПРО
ПЕРЕГЛЯД СУДОВОГО РІШЕННЯ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ
ОБСТАВИНАМИ (ст. 400-7 КПК України)**

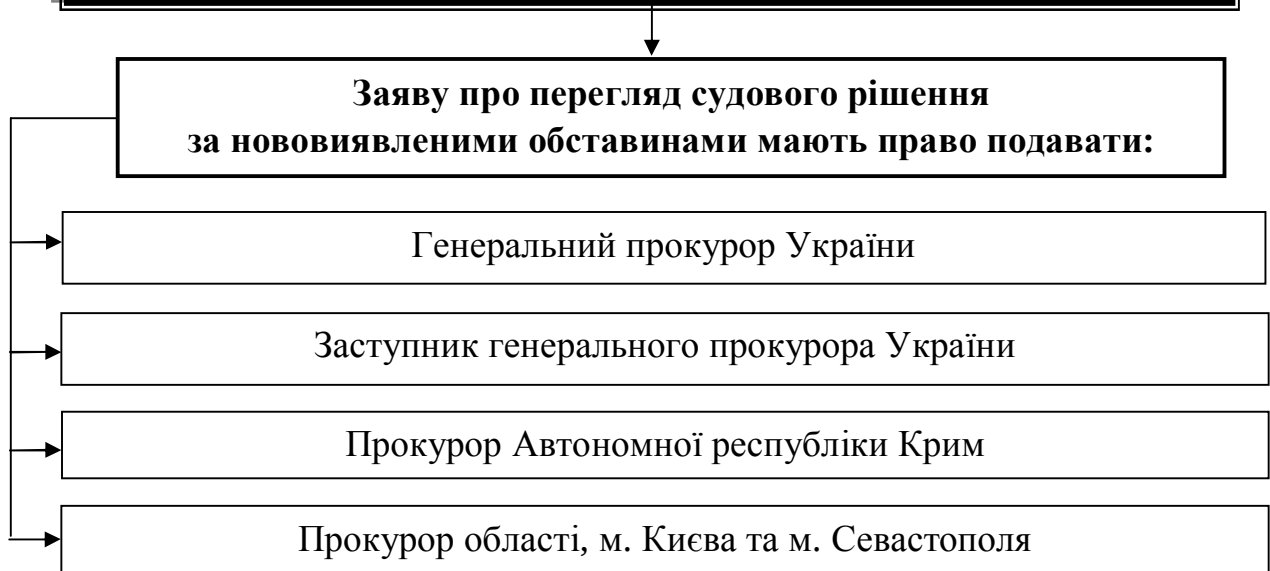

Схема 21.5

**ДІЇ ПРОКУРОРА ПО ВІДНОВЛЕННЮ СПРАВИ В ЗВ'ЯЗКУ
З НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ (ст. 400-8 КПК України)**

Схема 21.6

**ПОРУШЕННЯ ПИТАННЯ ПРО ПЕРЕГЛЯД СУДОВОГО
РІШЕННЯ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ
ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ
ОБСТАВИНАМИ (ст. 400-9 КПК України)**

Клопотання про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами вправі подавати прокуророві учасники процесу, а також інші особи, якщо таке право надано їм законом

Заява про перегляд справи в зв'язку
з нововиявленими обставинами розглядається

Апеляційним судом

Касаційним судом

За правилами для перегляду справ у касаційному порядку *глава 31 КПК України*

**ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ ВЕРХОВНИМ
СУДОМ УКРАЇНИ (ст. 400-11, 400-12 КПК України)**

**Верховний Суд України переглядає судові рішення у
кримінальних справах виключно з наступних підстав**

1) неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь (крім питань призначення покарання, звільнення від покарання та від кримінальної відповідальності), що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень

2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом

не допускається: з метою застосувати закон про більш тяжкий злочин, збільшити обсяг обвинувачення чи з інших підстав погіршити становище засудженого, а також виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи

Схема 21.7

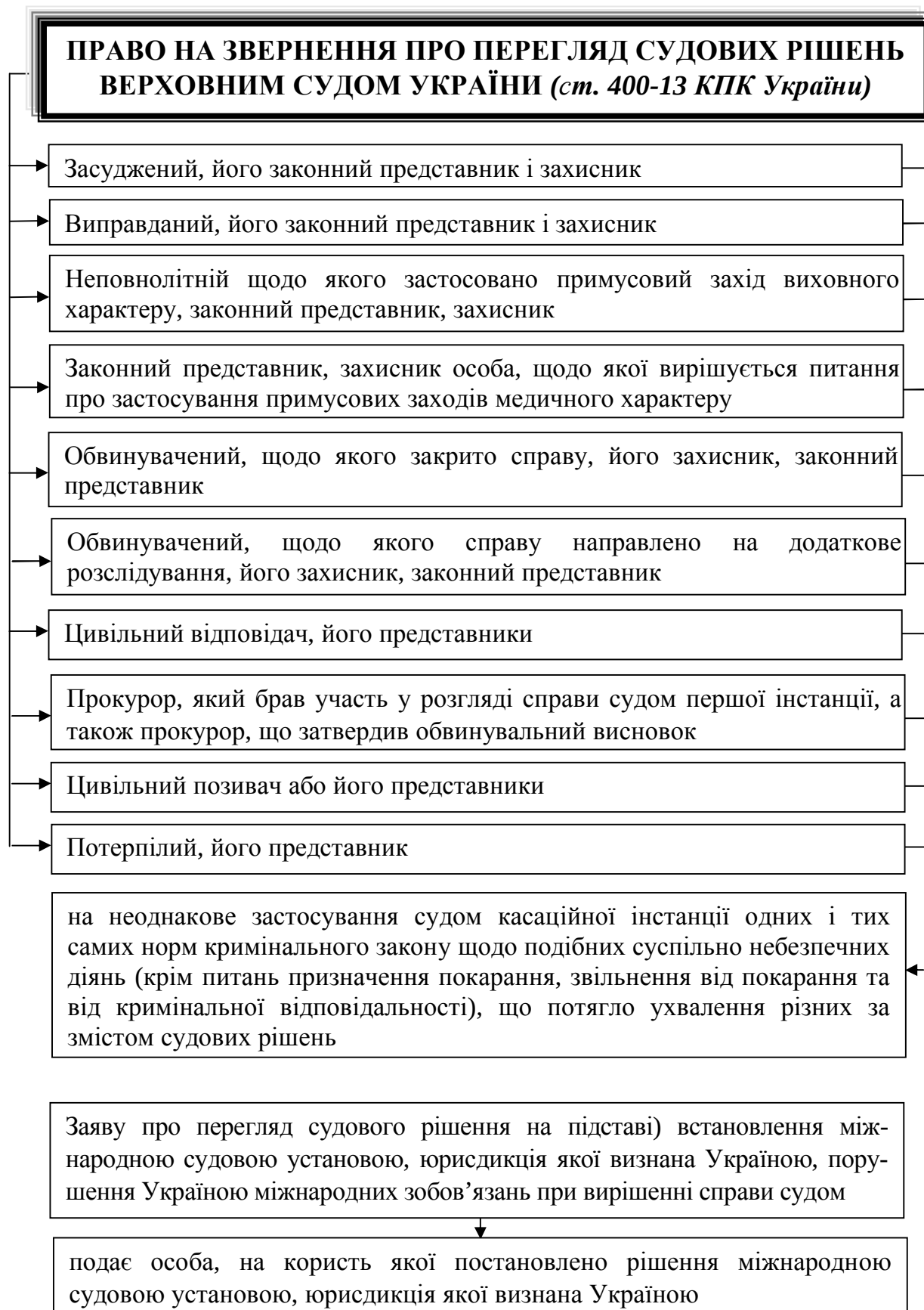

Схема 21.8

**СТРОК ПОДАННЯ ЗАЯВИ ПРО ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ
ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ (ст. 400-14 КПК України)**

Заяви на неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь (крім питань призначення покарання, звільнення від покарання та від кримінальної відповідальності), що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень

подається протягом **трьох місяців** з дня ухвалення судового рішення, відносно якого заявлено клопотання про перегляд

подається протягом **трьох місяців** з дня ухвалення судового рішення, на яке здійснюється посилення на підтвердження підстави, якщо воно ухвалено пізніше

Заяву про перегляд судового рішення на підставі) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом

протягом одного місяця від дня, коли особі, на користь якої постановлено рішення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, стало відомо про набуття цим рішенням статусу остаточного

Перегляд виправдувального вироку, ухвали чи постанови про закриття справи, інших судових рішень з метою погіршити становище засудженого, на підставі, неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь (крім питань призначення покарання, звільнення від покарання та від кримінальної відповідальності), що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень, допускається лише протягом установлених законом строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, але не пізніше одного року з дня постановлення такого судового рішення

Відбуття покарання або смерть засудженого не є перешкодою для перегляду справи в інтересах його реабілітації

Схема 21.9

**ВИМОГИ ДО ЗАЯВИ ПРО ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ
ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ (ст. 400-15 КПК України)**

**Заява про перегляд судового рішення
Верховним Судом України подається у письмовій формі.
У заяві про перегляд судового рішення зазначаються**

1) найменування суду, до якого подається заява

2) особа, яка подає заяву, а також її поштова адреса, номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є

3) конкретні різні за змістом судові рішення, в яких має місце неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь

4) обґрунтування необхідності перегляду судових рішень у зв'язку з ухваленням рішення міжнародної судової установи, юрисдикція якої визнана Україною

5) вимоги особи, яка подає заяву

6) у разі необхідності – клопотання

7) перелік матеріалів, які додаються

Заява підписується особою, яка її подає. До заяви додається оформлений належним чином документ, що підтверджує повноваження особи, яка її подає, відповідно до вимог закону

Схема 21.10

**ПОРЯДОК ПОДАВАННЯ ЗАЯВИ ПРО ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ
ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ (ст. 400-16 КПК України)**

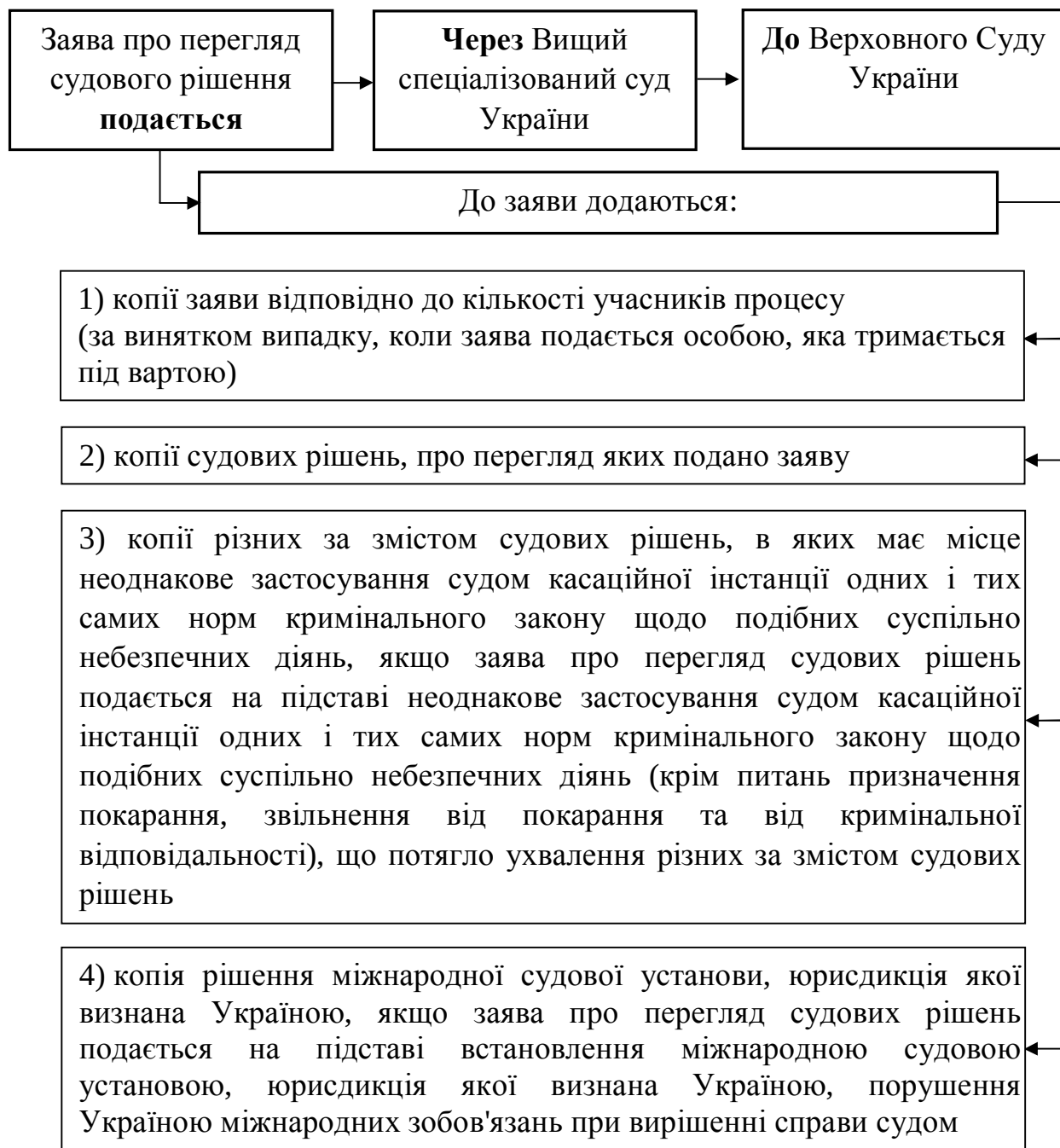

Схема 21.11

**ПЕРЕВІРКА ВІДПОВІДНОСТІ ЗАЯВИ ВИМОГАМ ЗАКОНУ
ВИЩИМ СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ СУДОМ УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ
ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ПРИ ПЕРЕГЛЯДІ
СУДОВИХ РІШЕНЬ ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ
(ст. 400-17 КПК України)**

Заява про перегляд судового рішення

Надійшла до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, реєструється в день її надходження та не пізніше наступного дня передається судді-доповідачу, визначеному автоматизованою системою документообігу в судах

Суддя-доповідач, протягом трьох днів здійснює перевірку відповідності заяви вимогам закону. У разі якщо заяву подано без додержання вимог заявник письмово повідомляється про недоліки заяви та строк, протягом якого він зобов'язаний їх усунути

Якщо заявник усунув недоліки заяви в установлений строк, вона вважається поданою у день первинного її подання до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ

Заява повертається заявнику у разі, якщо:

→ 1) заявник не усунув її недоліки протягом установленого строку

→ 2) заяву подано особою, яка не наділена правом на подання такої заяви

→ 3) заяву подано від імені особи, яка не має відповідних повноважень

→ 4) є ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ про відмову у допуску справи до провадження за наслідками її розгляду, прийнята з аналогічних підстав

Повернення заяви з підстав, зазначених у частині четвертій цієї статті, не перешкоджає повторному зверненню у разі належного оформлення заяви або з інших підстав, ніж ті, які були предметом розгляду

Схема 21.12

**ДОПУСК ВИЩИМ СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ СУДОМ УКРАЇНИ
З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ
СПРАВИ ДО ПРОВАДЖЕННЯ (ст. 400-18 КПК України)**

Вирішення питання про допуск справи до провадження здійснюється колегією у складі п'яти суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, яка формується без участі суддів, що прийняли рішення

Здійснюється автоматизованою системою документообігу суду під час реєстрації відповідної кримінальної справи, скарги, подання чи іншого процесуального документа за принципом вірогідності, який ураховує кількість справ, що знаходиться на розгляді у суддів, заборону брати участь у перевірці вироків, ухвал та постанов для судді, який брав участь в ухваленні вироку, ухвали та постанови, про перевірку яких порушується питання, перебування суддів у відпустці, на лікарняному, у відрадженні та закінчення терміну їх повноважень

Про допуск справи

Чи про відмову в допуску справи

Протягом 15 днів з дня надходження заяви

Постановлюється ухвала в нарадчій кімнаті за правилами таємниці та порядку наради суддів при постановленні вироку без виклику осіб, які беруть участь у справі

Ухвала про допуск справи до провадження разом із заявою про перегляд судового рішення та доданими до неї документами надсилається до Верховного Суду України протягом п'яти днів з дня її постановлення

Копія ухвали про допуск справи надсилається разом із копією заяви особам, що наділені повноваженням подавати касаційні скарги, а в разі відмови у допуску – особі, яка подала заяву

Схема 21.13

**ПІДГОТОВКА СПРАВИ ДО РОЗГЛЯДУ
У ВЕРХОВНОМУ СУДІ УКРАЇНИ (ст. 400-19 КПК України)**

Ухвала про допуск справи до провадження разом із заявою про перегляд судового рішення та доданими до неї документами реєструється у день її надходження

Не пізніше наступного дня передається судді-доповідачу, визначеному автоматизованою системою документообігу суду

Суддя-доповідач протягом трьох днів постановляє ухвалу про відкриття провадження у справі та надсилає її копії особам, які беруть участь у справі

Суддя-доповідач протягом п'ятнадцяти днів з дня відкриття провадження здійснює підготовку справи до розгляду Верховним Судом України:

1) виносить ухвалу про витребування матеріалів справи та направляє її до відповідного суду

2) визначає порядок розгляду справи (у відкритому або закритому судовому засіданні)

3) доручає відповідним фахівцям науково-консультативної ради при Верховному Суді України підготувати науковий висновок щодо норми кримінального закону, яка неоднаково застосована судом касаційної інстанції щодо подібних суспільно небезпечних діянь

4) визначає органи державної влади, представники яких можуть дати в суді пояснення, які будуть корисні для вирішення справи, та дає розпорядження про їх виклик до суду

5) здійснює інші заходи, необхідні для вирішення питання про усунення розбіжностей у застосуванні норми матеріального права

За результатами проведення підготовчих дій суддя-доповідач готує доповідь та постановляє ухвалу про закінчення підготовки та призначення справи до розгляду Верховним Судом України

Схема 21.14

**ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ
ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ (ст. 400-20 КПК України)**

**Справа розглядається Верховним Судом України
на його засіданні**

Засідання Верховного Суду України є повноважним за умови присутності на ньому не менше двох третин суддів від складу Верховного Суду України, визначеного законом – 13 та більше суддів.

У засіданні бере участь Генеральний прокурор України або його заступник

Відкриття судового засідання, роз'яснення його учасникам прав та обов'язків, оголошення складу суду і роз'яснення права відводу здійснюються за правилами розгляду кримінальної справи в суді першої інстанції

Суддя-доповідач доповідає в необхідному обсязі про зміст вимог, викладених у заяві, яка надійшла до Верховного Суду України, та результати проведених ним підготовчих дій

Особа, яка подала заяву до Верховного Суду України, та особи, що приєдналися до неї, у разі їх прибуття у судові засідання мають право надати пояснення по суті заявлених вимог. Якщо такі заяви подали обидві сторони, першою дає пояснення сторона обвинувачення. Для з'ясування сутності норми кримінального закону, яка неоднаково застосована, можуть заслуховуватися пояснення представників органів державної влади

Неприбуття осіб, які беруть участь у справі і належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду справи, для участі у судовому засіданні не перешкоджає судовому розгляду справи

Після закінчення заслуховування пояснень осіб, суд виходить до нарадчої кімнати для ухвалення судового рішення

Нарада суддів провадиться з додержанням вимог, щодо таємниці та порядку наради суддів (ст.ст. 322, 325 КПК України)

Строк розгляду справи Верховним Судом України не може перевищувати одного місяця з дня відкриття провадження у справі

Схема 21.15

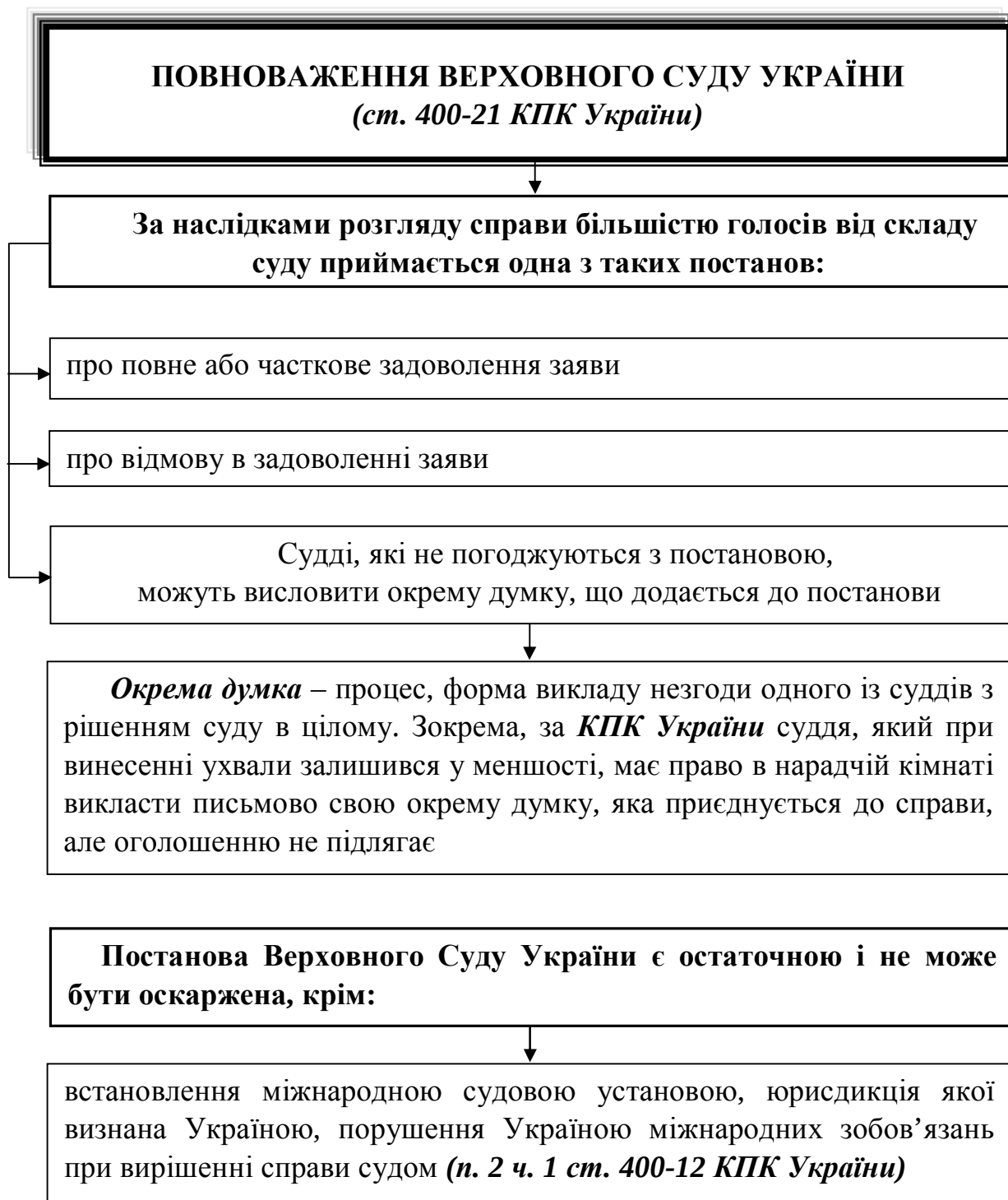

Схема 21.16

**ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ПРО ЗАДОВОЛЕННЯ
ЧИ ВІДМОВУ У ЗАДОВОЛЕННІ ЗАЯВИ (ст. 400-22, 23 КПК України)**

**Верховний Суд України задовольняє заяву
в разі наявності однієї з підстав**

1) неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь (крім питань призначення покарання, звільнення від покарання та від кримінальної відповідальності), що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень

Якщо Верховний Суд України установить, що судові рішення у справі, яка переглядається, є незаконним, він скасовує його повністю або частково і направляє справу на новий розгляд до суду касаційної інстанції

Вищого спеціалізованого суду

2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом

Якщо судові рішення у справі переглядається з цих підстав, Верховний Суд України скасовує оскаржуване рішення повністю або частково і направляє справу на новий розгляд до суду, який виніс оскаржуване рішення

Суду першої інстанції, що прийняв рішення у кримінальній справі

Верховний Суд України відмовляє в задоволенні заяви, якщо обставини, які стали підставою для перегляду справи, не підтвердилися

Постанова Верховного Суду України про задоволення заяви чи відмова в задоволенні заяви має бути вмотивованою

Мотивованість акта – це наявність в ньому не тільки опису діяння, події, обставин, а й посилення на докази, аналіз, відповідні пояснення. Мотивованість процесуального акта пов'язана з альтернативою рішень, що приймаються. Компетентна особа має право обрати певне рішення, мотивування якого є важливим засобом самоконтролю

Схема 21.17

**ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО УХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ
ТА ЙОГО ВИГОТОВЛЕННЯ (ст. 400-24 КПК України)**

Постанова Верховного Суду України повинна бути виготовлена та направлена зацікавленим особам, зазначеним у **статті 384 цього Кодексу**, не пізніше п'яти днів з дня закінчення розгляду справи

**ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ СУДОВИХ РІШЕНЬ
ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ (ст. 400-25 КПК України)**

Рішення Верховного Суду України, прийняте за наслідками розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм кримінального закону щодо подібних суспільно небезпечних діянь, є обов'язковим

органів
дзнання

органів досудо-
вого слідства

прокуратури

всіх судів
України

суб'єктів владних повноважень,
які застосовують у своїй діяльності зазначену норму закону

Невиконання судових рішень
тягне за собою відповідальність, встановлену законом

Стаття 382 КК України «Невиконання судового рішення»

1. Умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкодження їх виконанню;
2. Ті самі дії, вчинені службовою особою;
3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб;
4. Умисне невиконання службовою особою рішення Європейського суду з прав людини

Схема 21.18

Контрольні питання:

1. Дайте визначення стадії перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами та Верховним Судом України.
2. Які загальні положення та завдання стадії Ви можете окреслити?
3. Які Ви знаєте підстави для перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами?
4. Які строки перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами ?
5. Які юридичні факти є днем виявлення нових обставин?
6. Хто має право порушувати питання про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами?
7. Які дії прокурора по відновленню справи в зв'язку з нововиявленими обставинами?
8. Який порядок розгляду кримінальної справи у зв'язку із нововиявленими обставинами?
9. Які підстави перегляду судових рішень Верховним Судом України ви знаєте?
10. Хто має право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України?
11. Який строк подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України?
12. Які вимоги та порядок подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України?
13. Який порядок перевірки відповідності заяви вимогам закону та хто його здійснює?
14. Який порядок розгляду кримінальної справи Верховним Судом України?
15. Результати розгляду кримінальної справи Верховним Судом України.

Тема 22
ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
У ГАЛУЗІ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

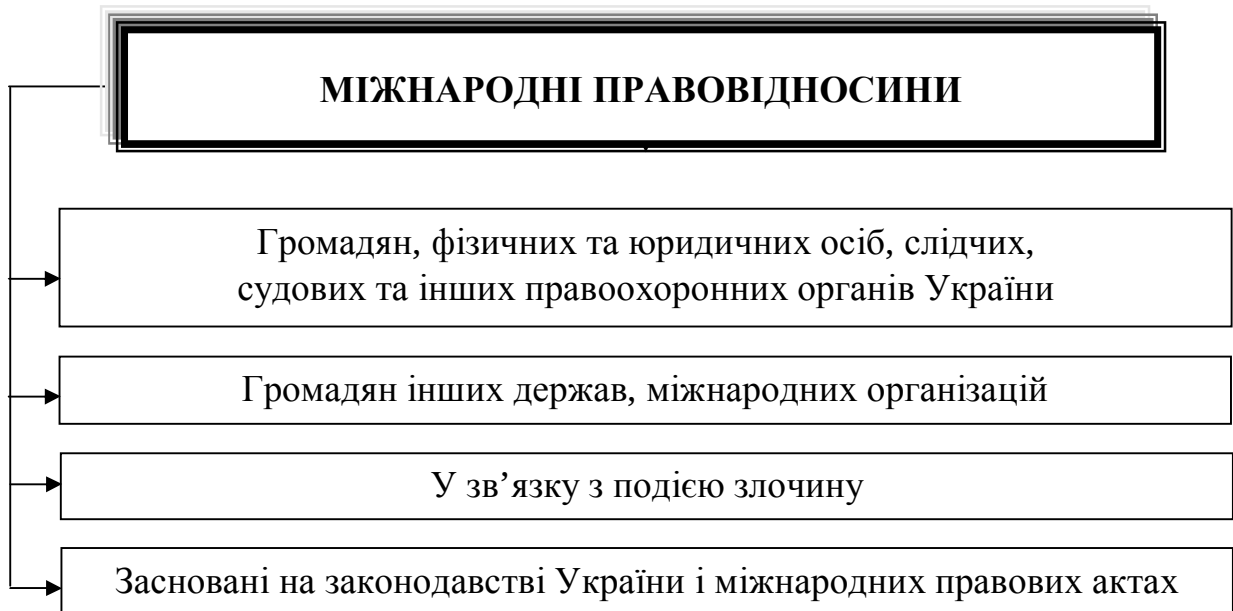

Схема 22.1

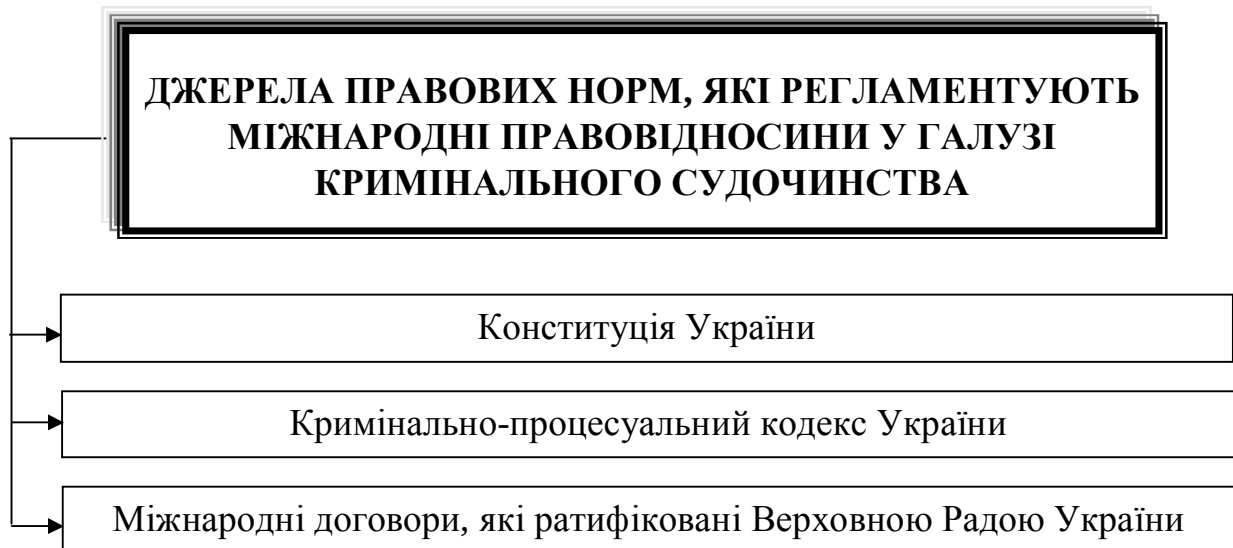

Схема 22.2

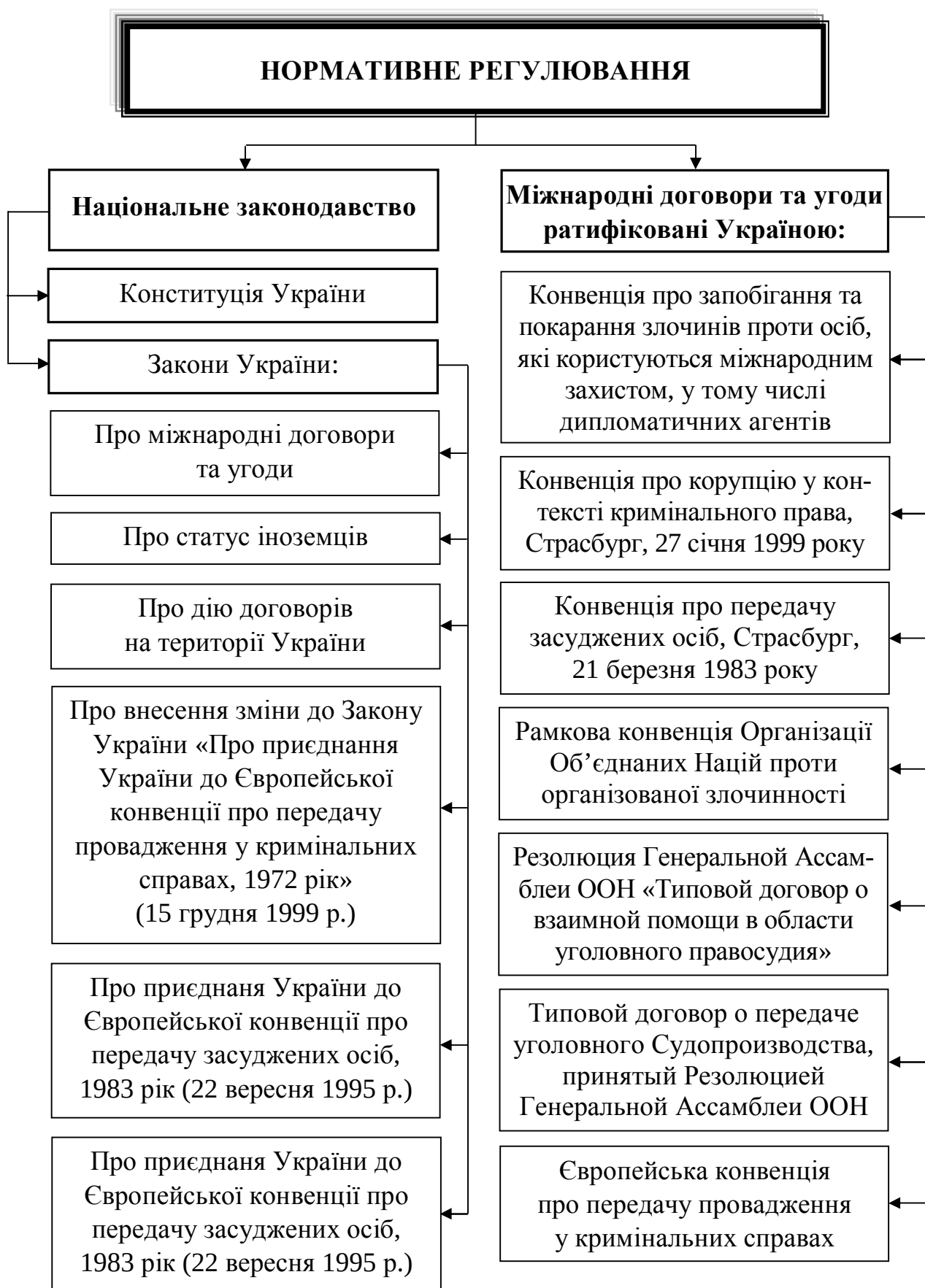

Схема 22.3

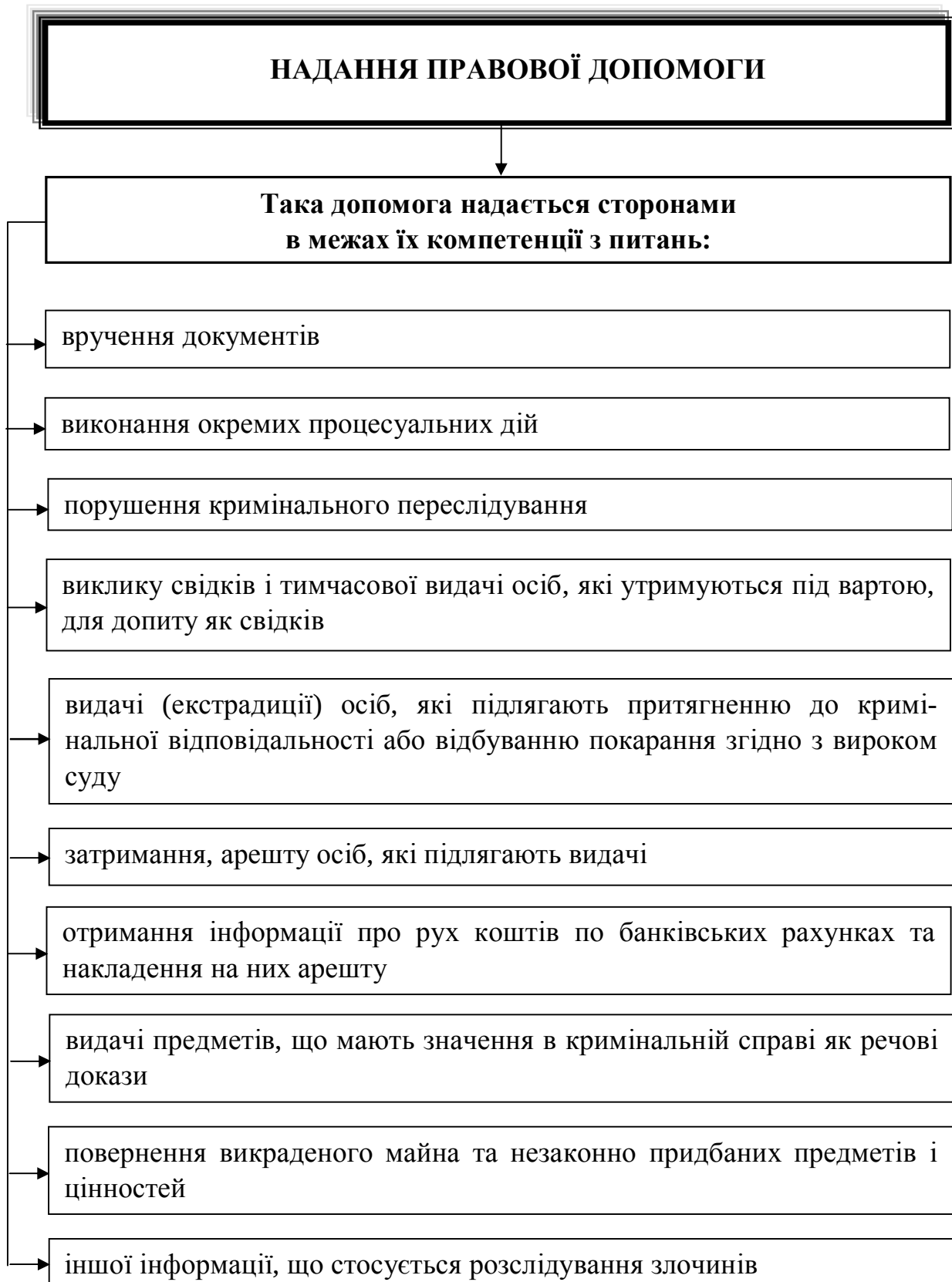

Схема 22.4

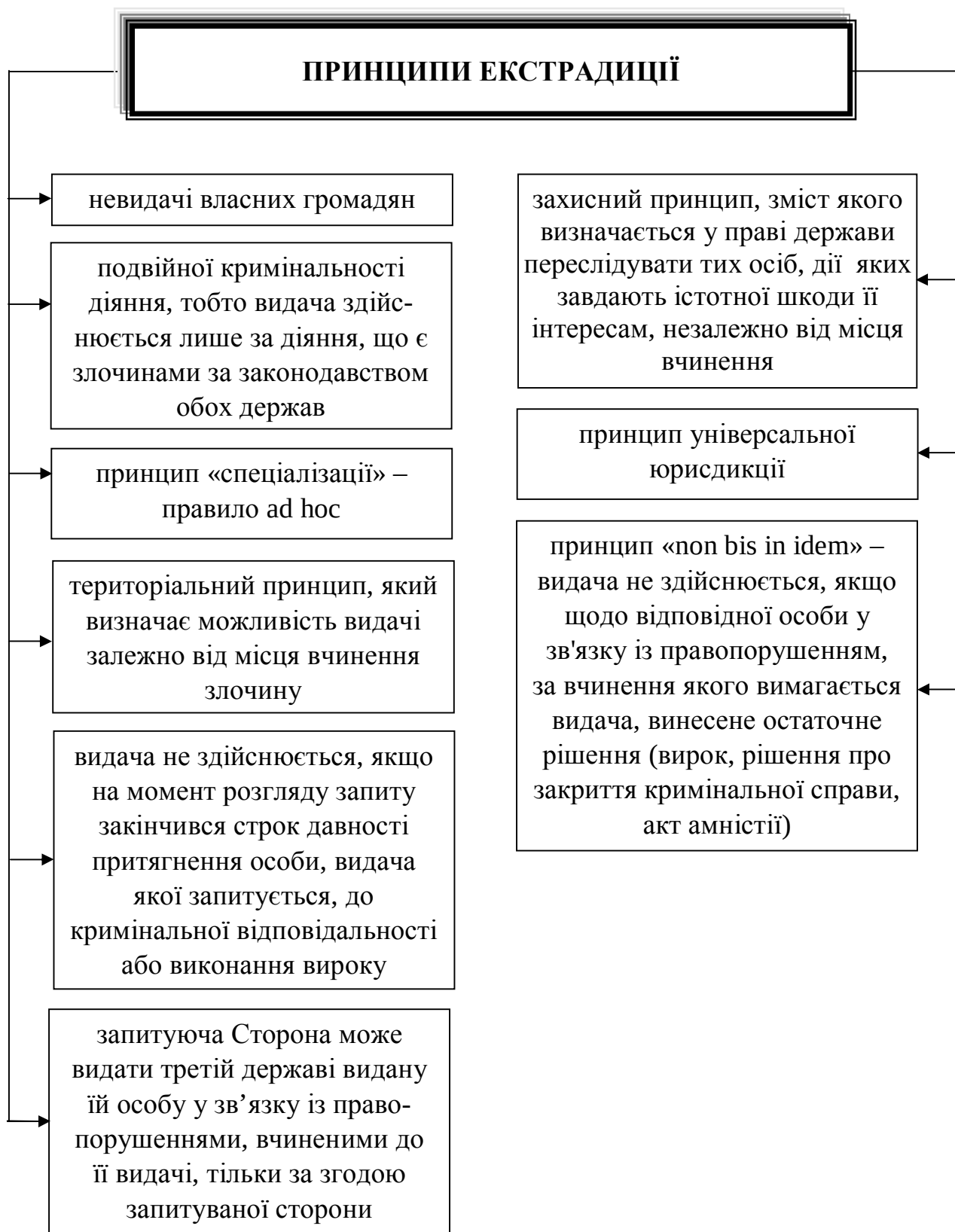

Схема 22.5

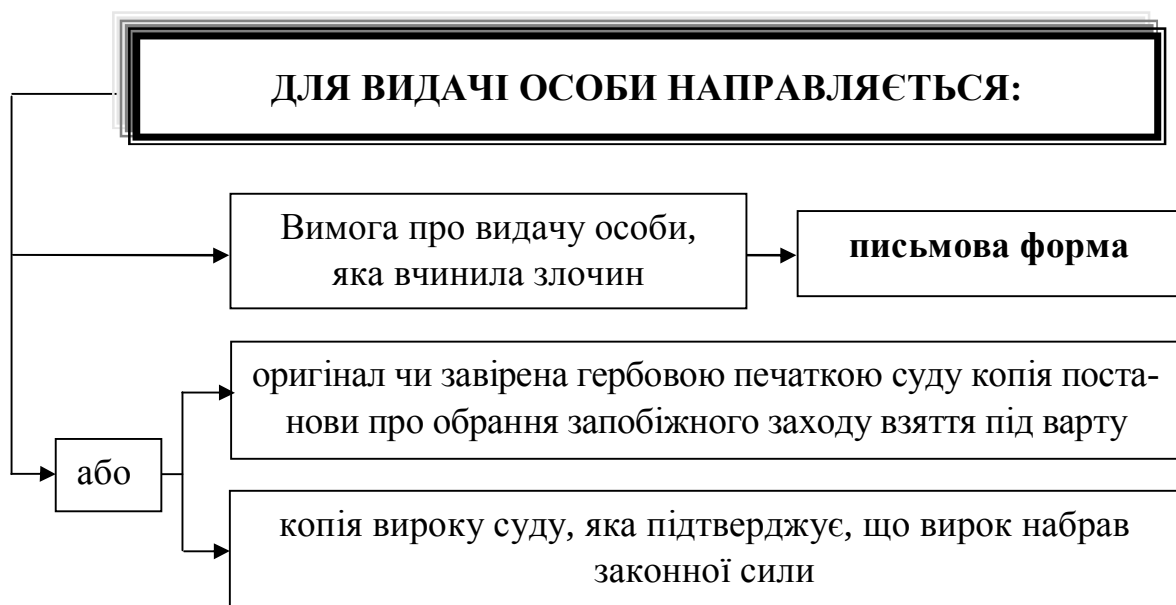

Схема 22.6

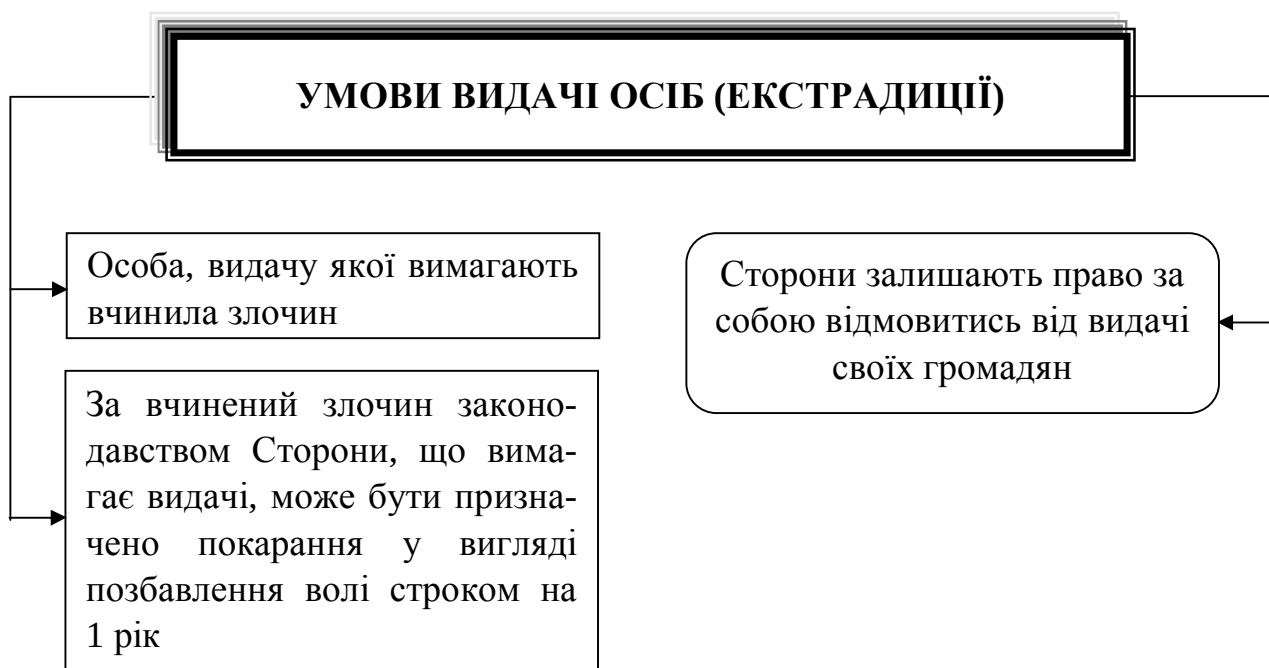

Схема 22.7

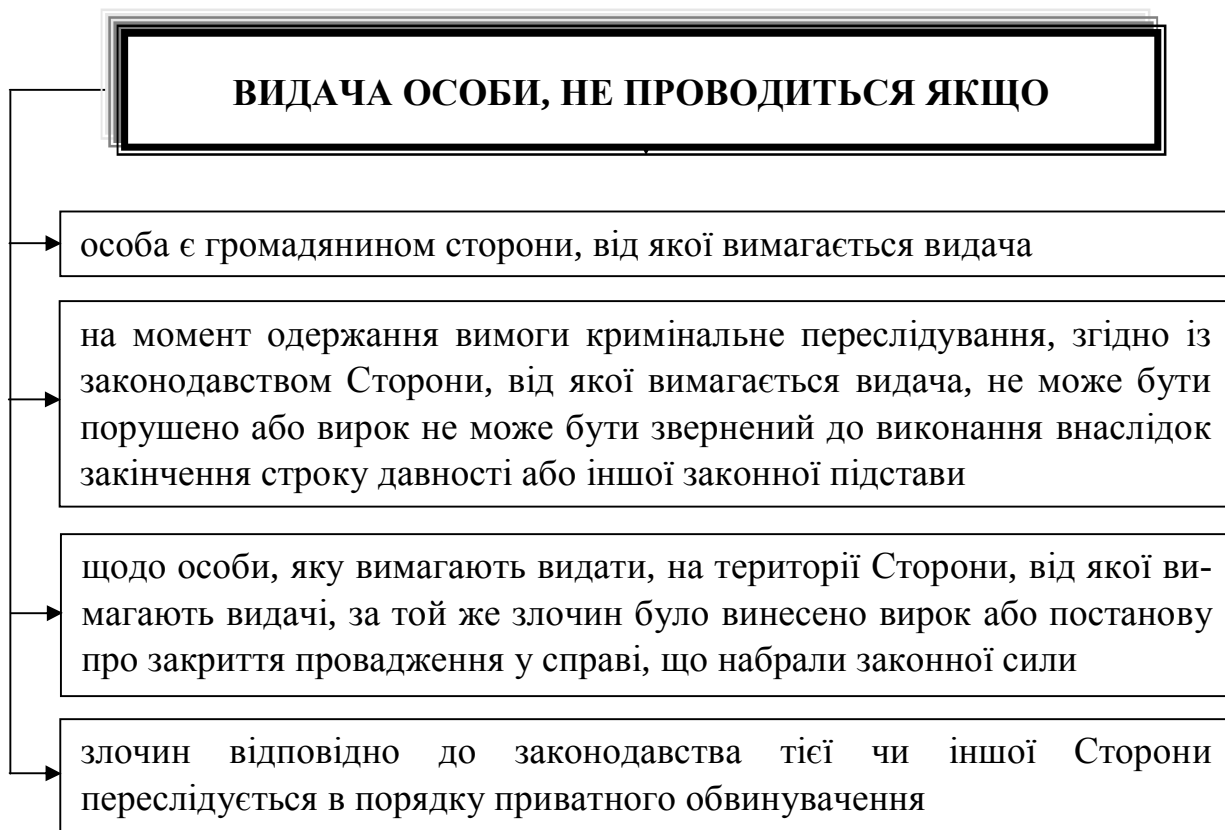

Схема 22.8

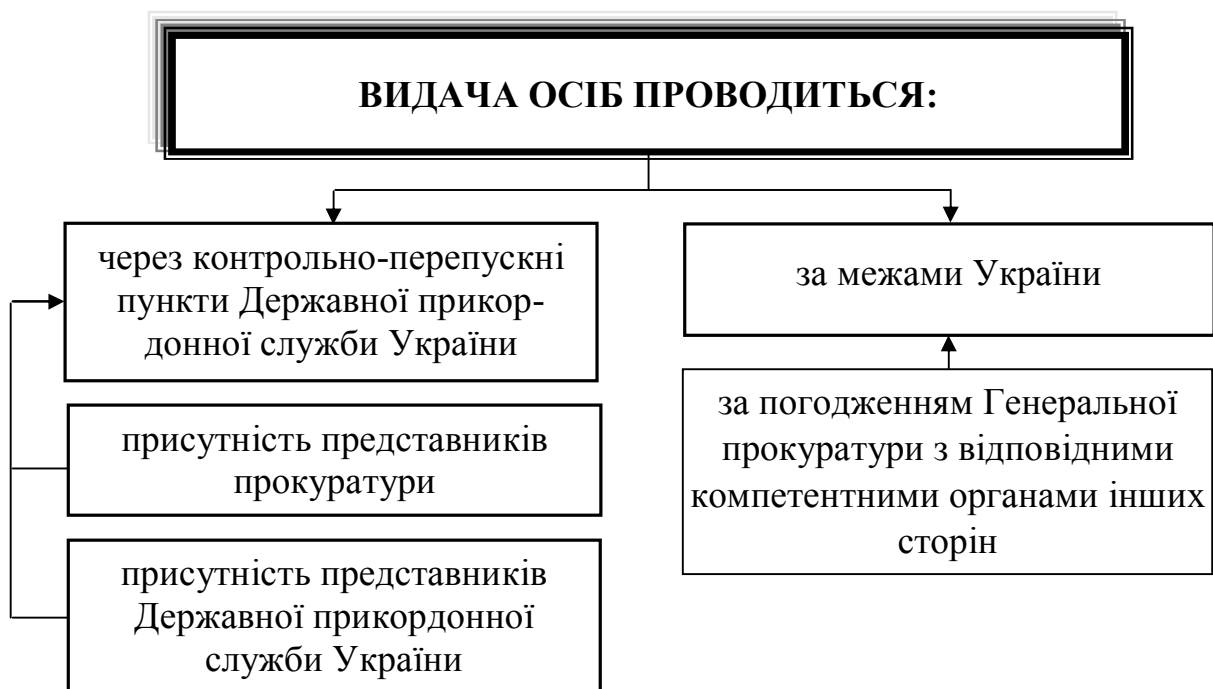

Схема 22.9

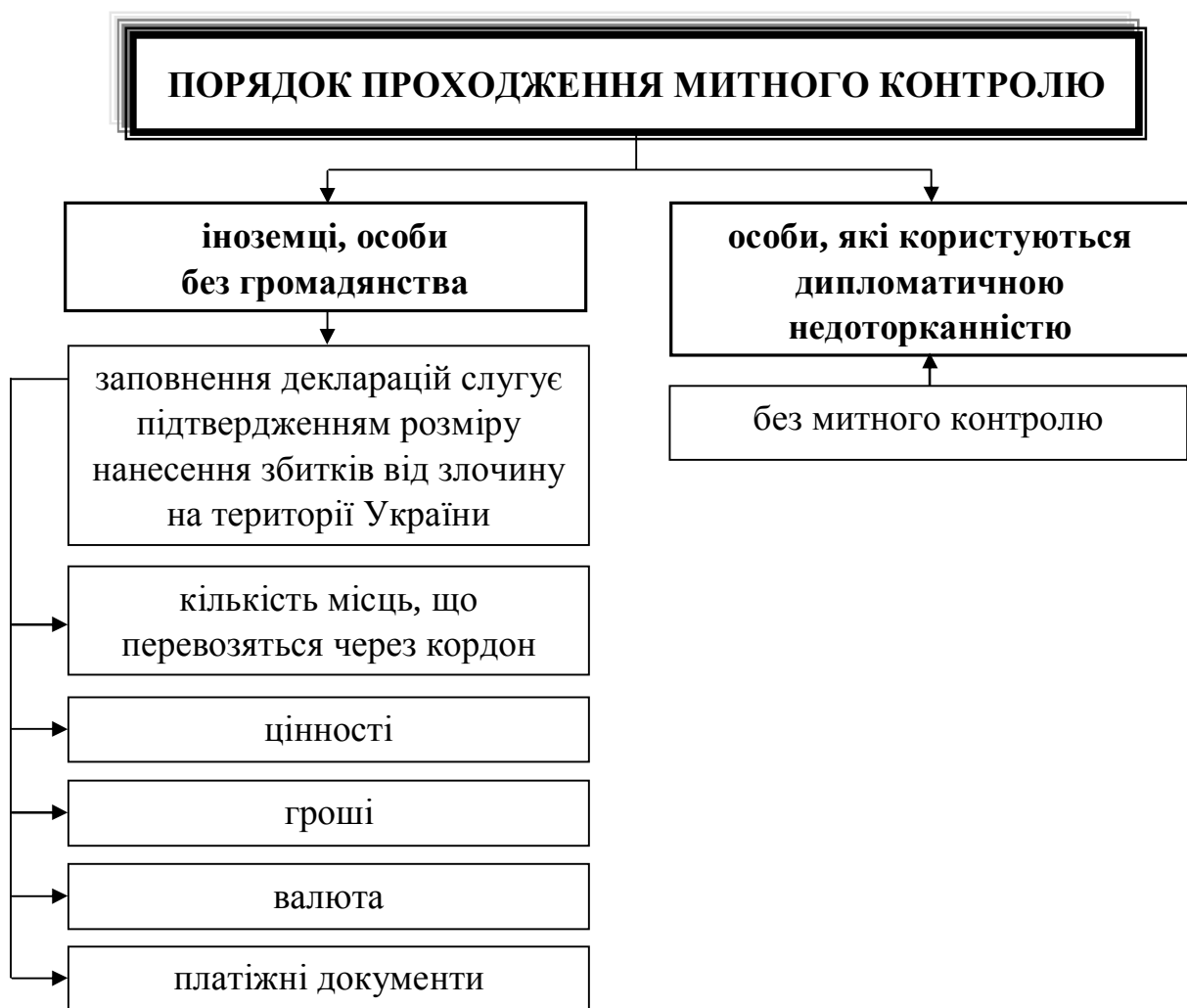

Схема 22.10

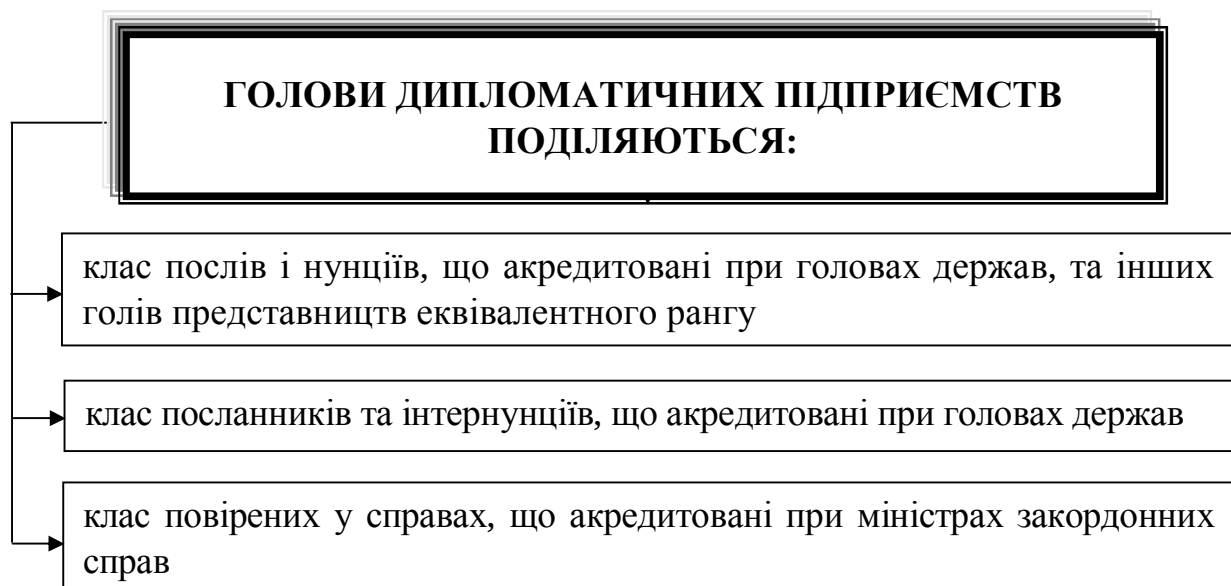

Схема 22.11

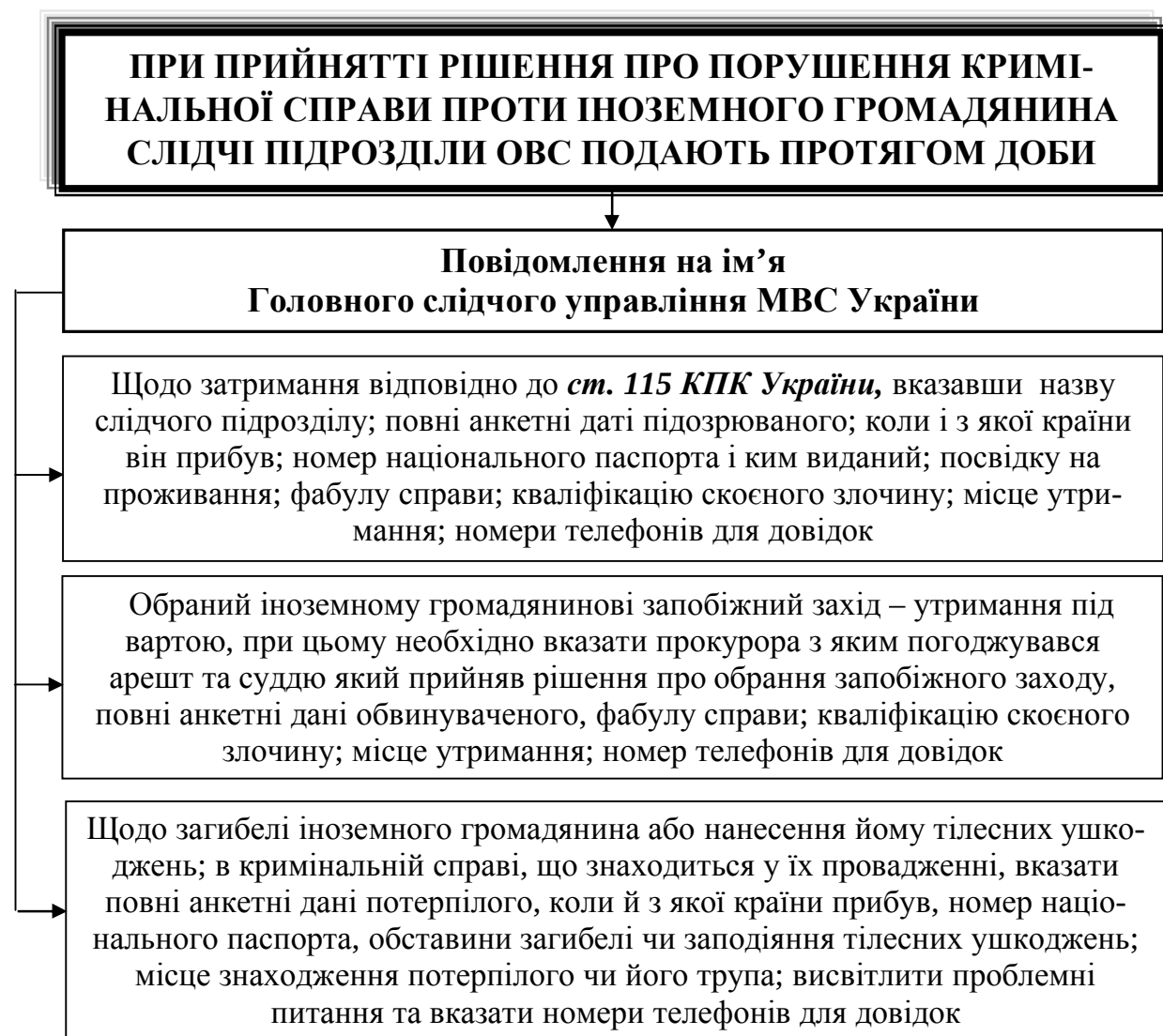

Схема 22.12

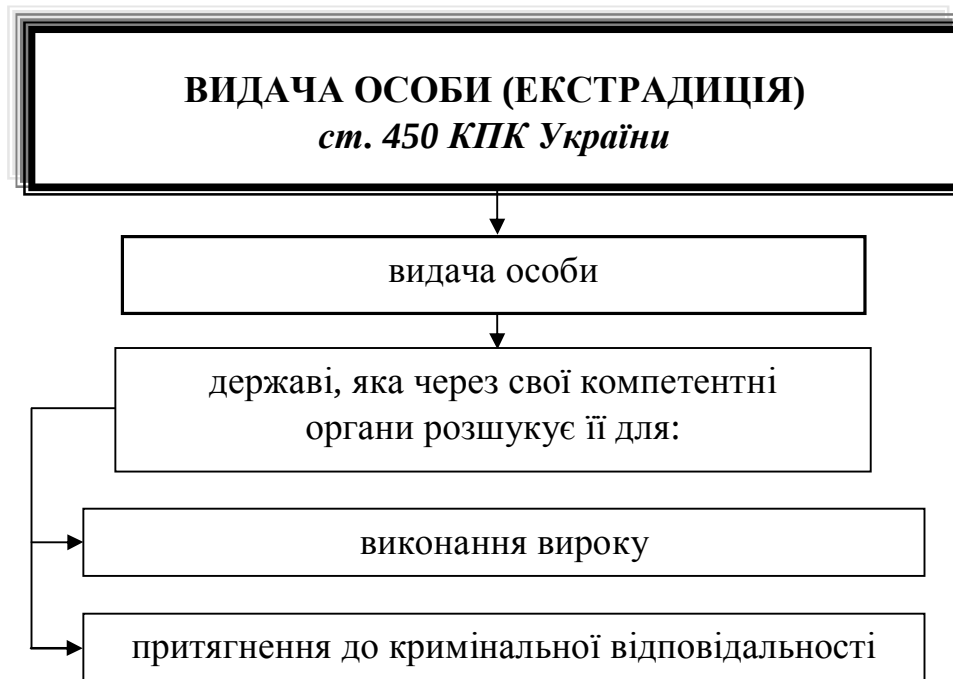

Схема 22.13

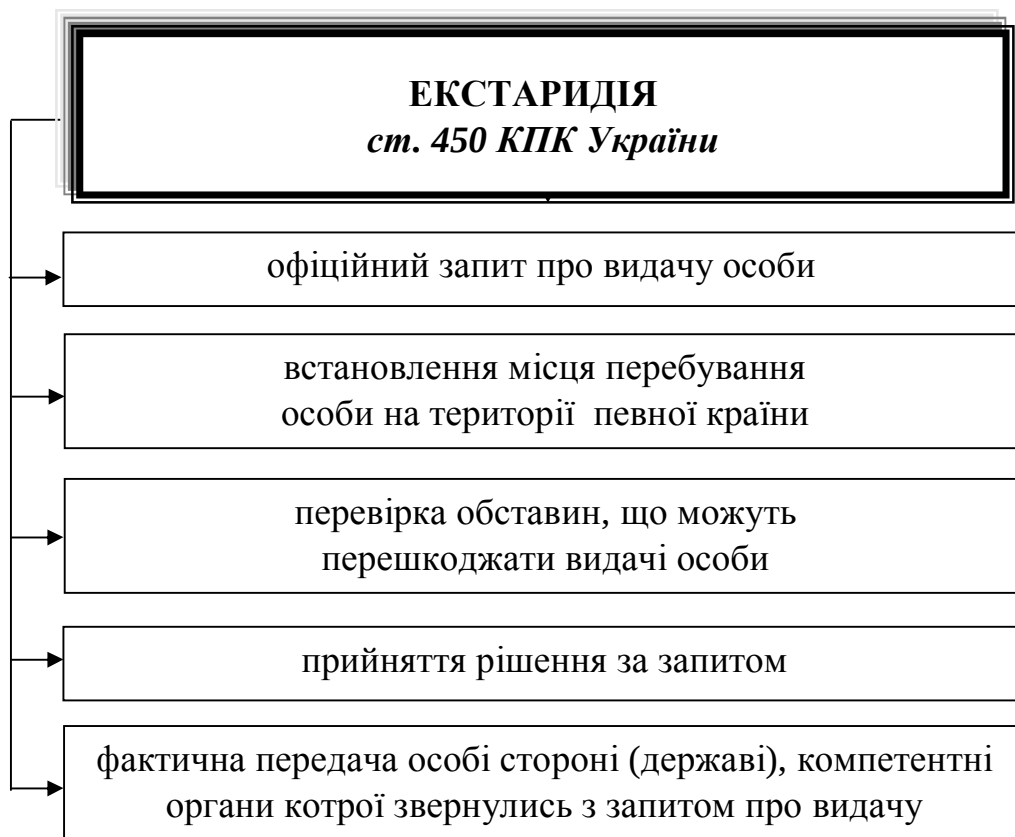

Схема 22.14

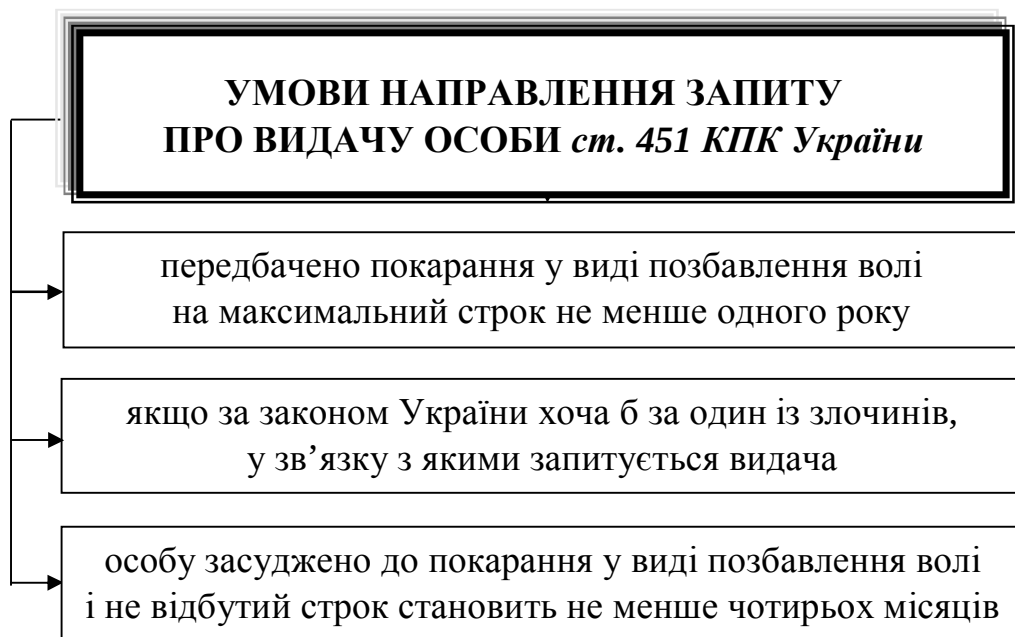

Схема 22.15

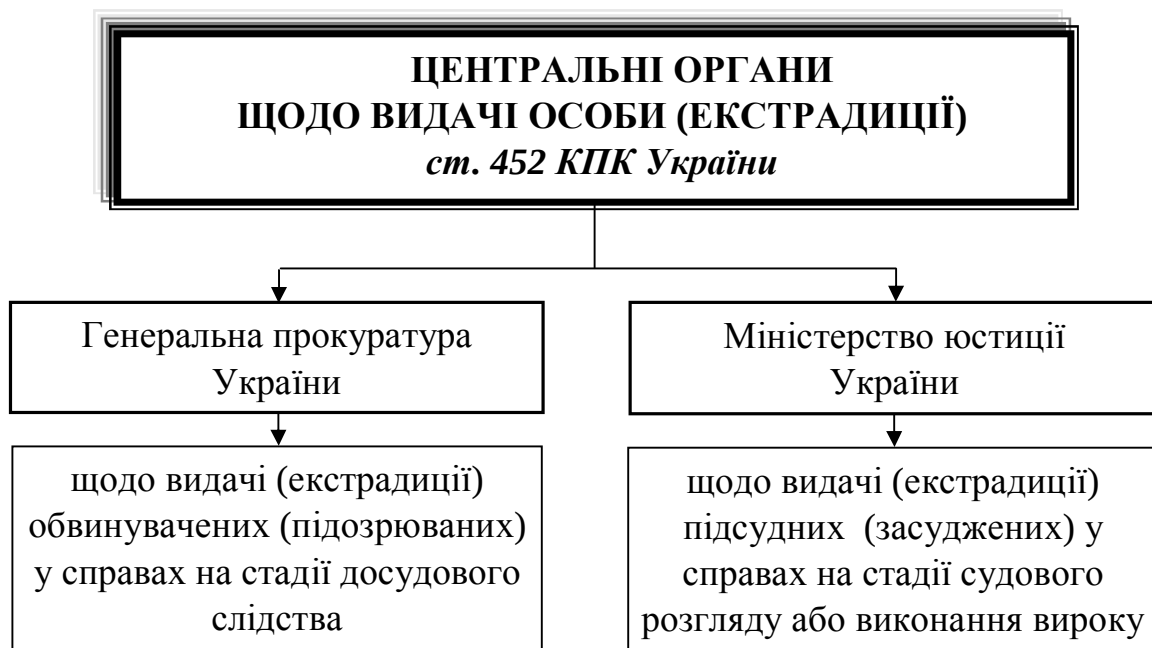

Схема 22.16

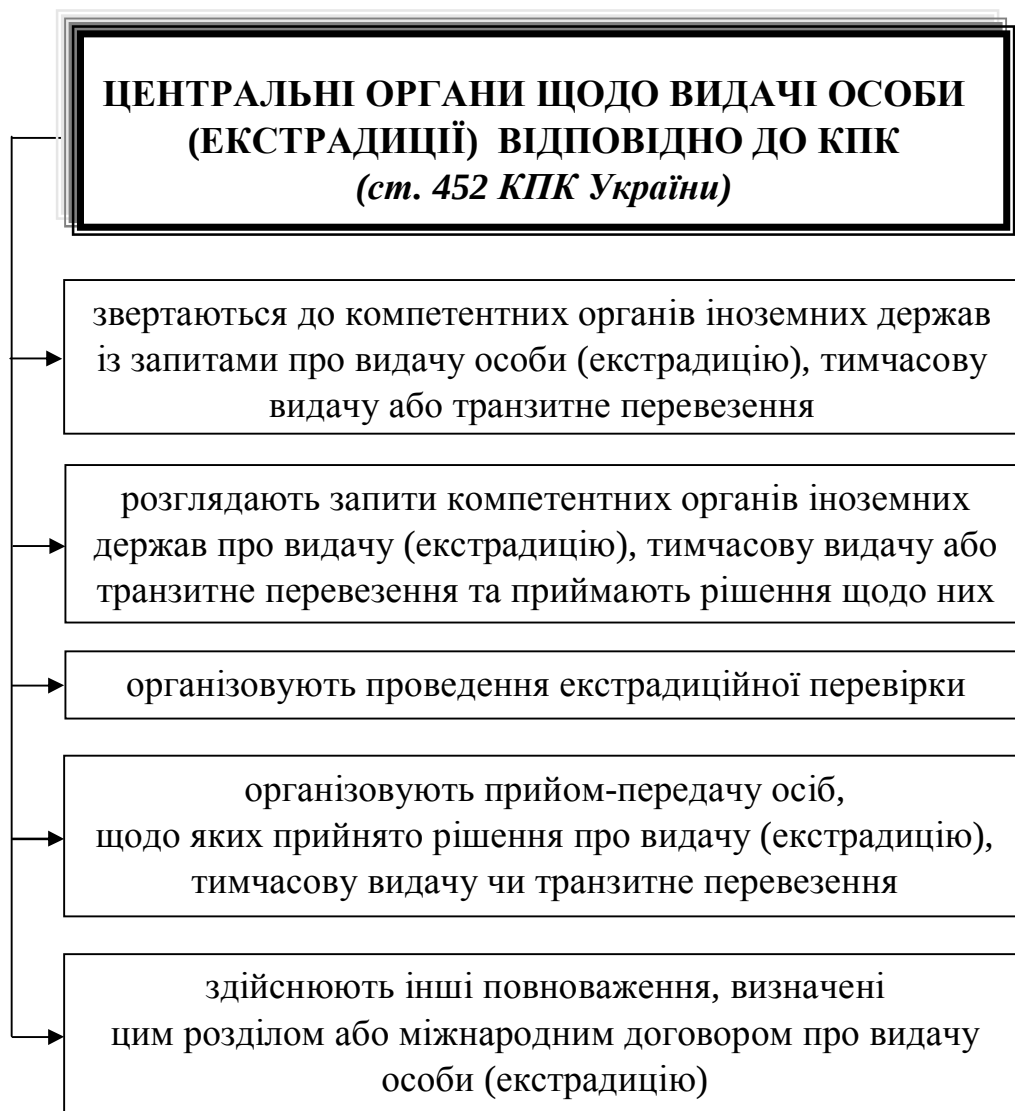

Схема 22.17

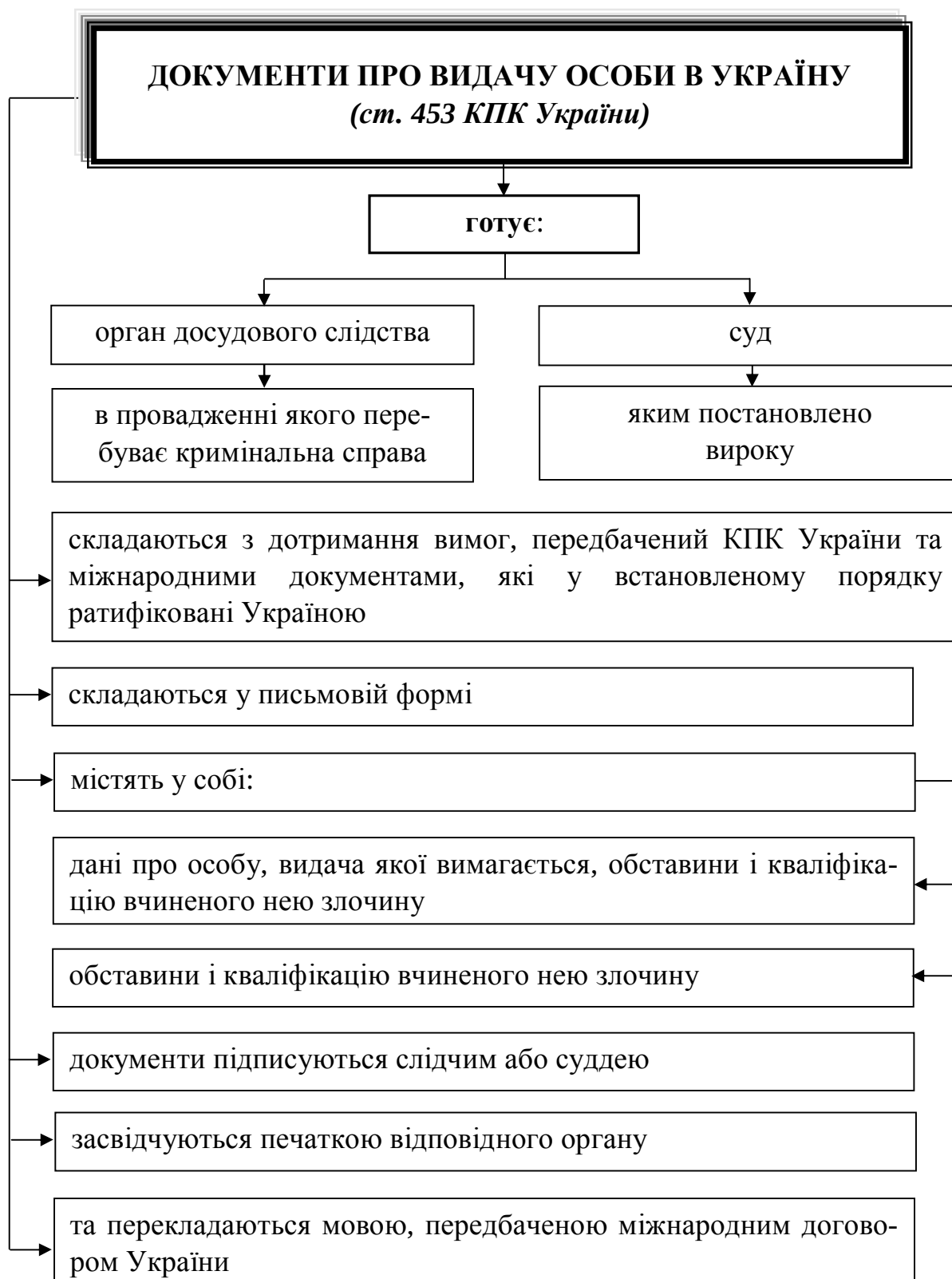

Схема 22.18

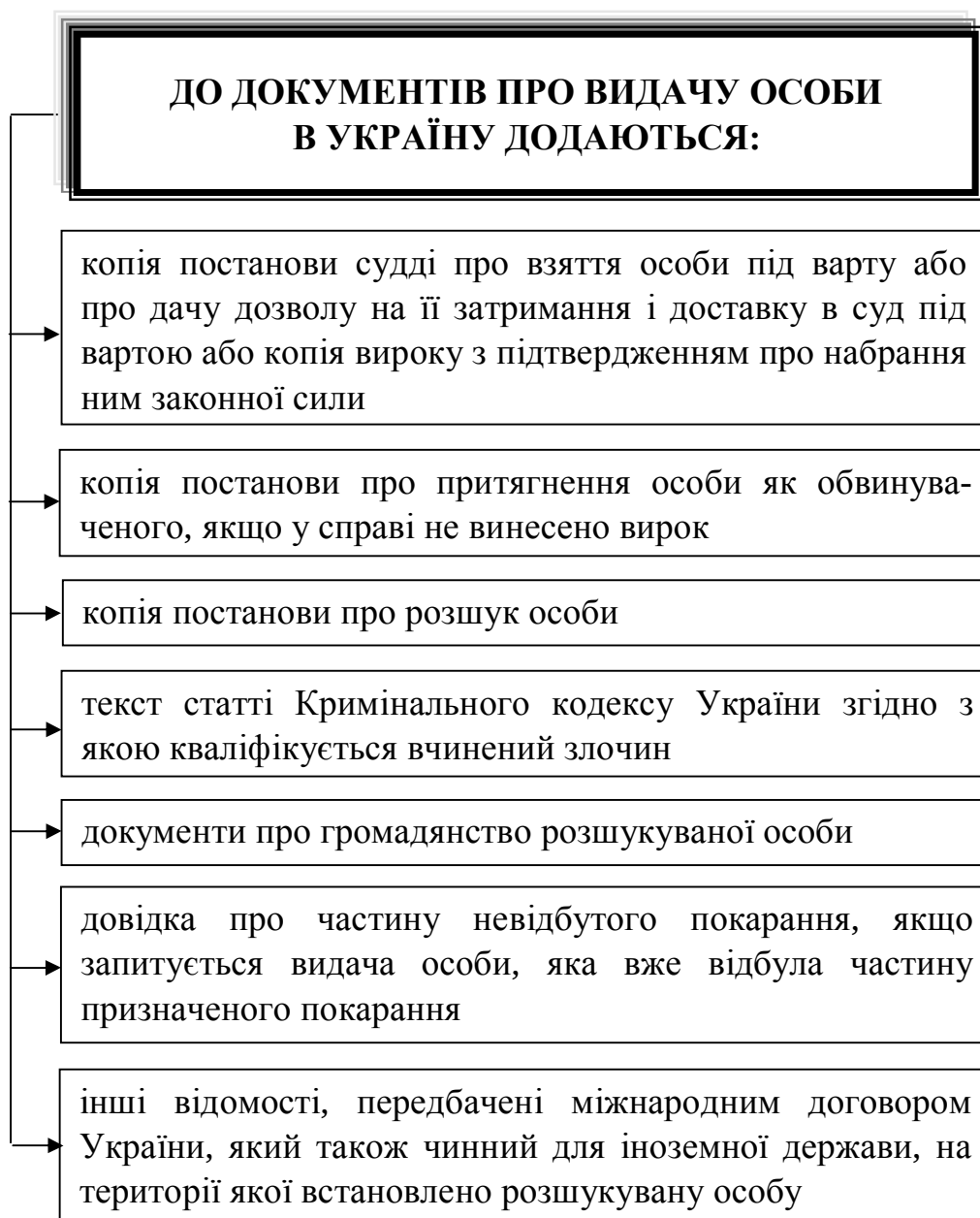

Схема 22.19

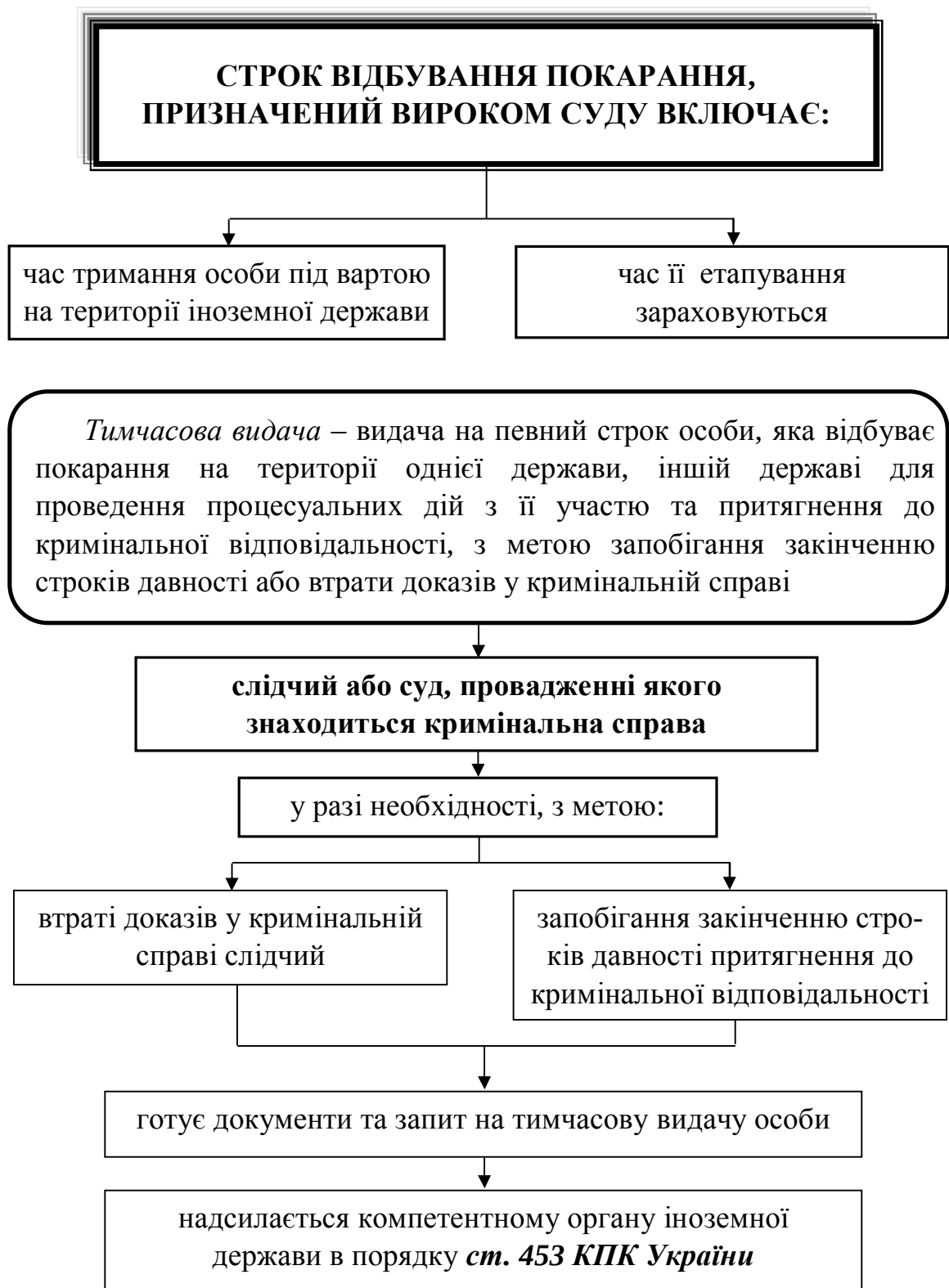

Схема 22.20

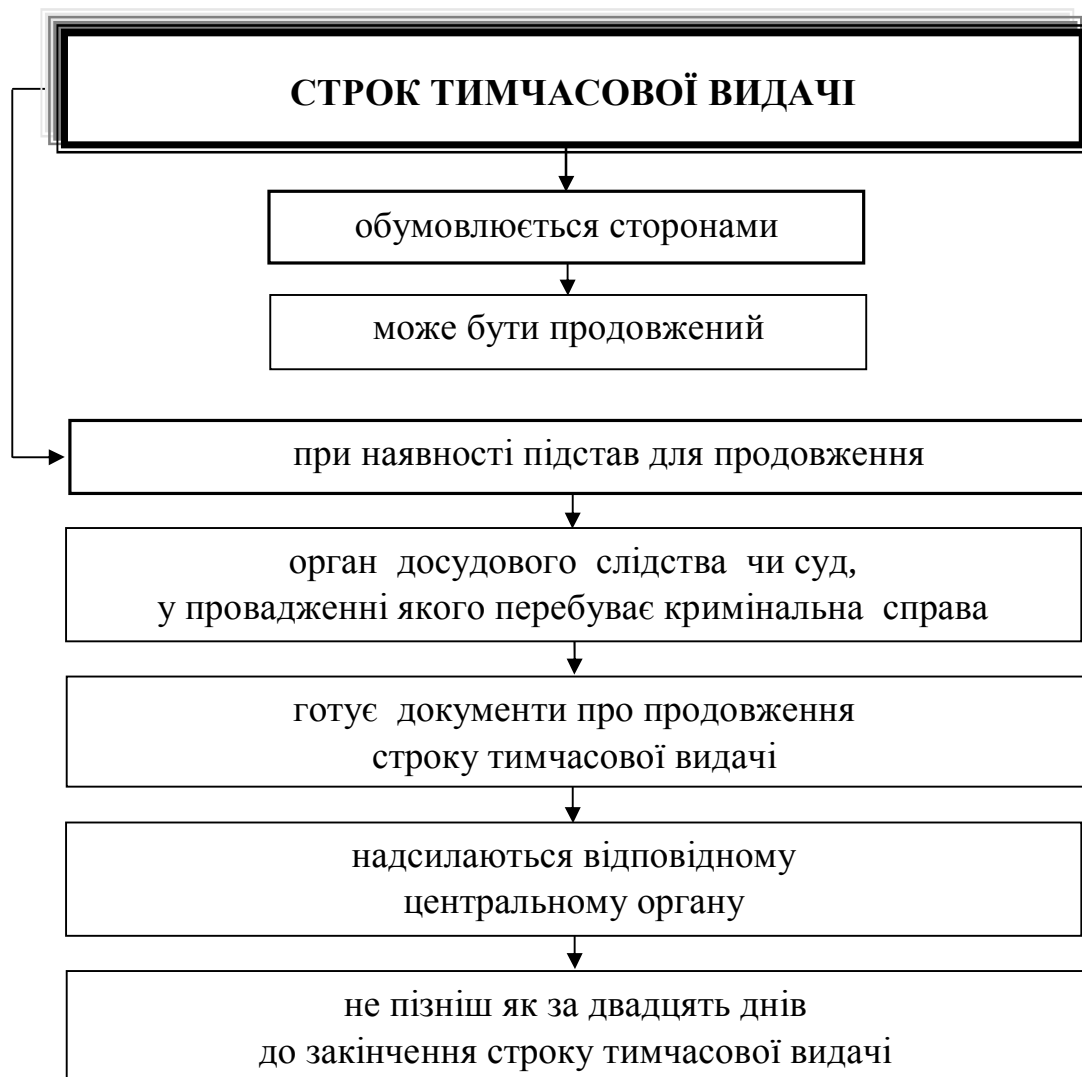

Схема 22.21

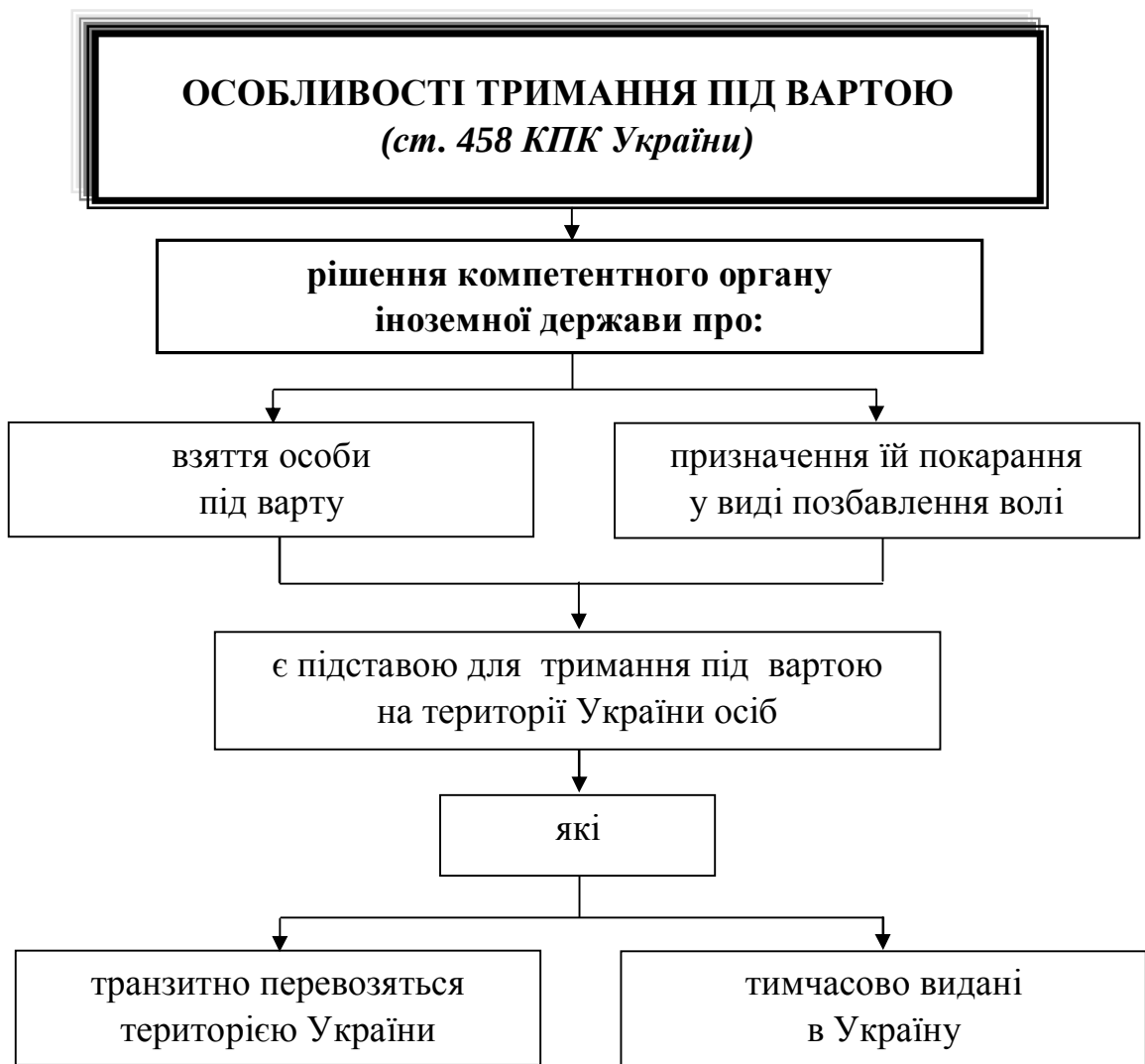

Схема 22.22

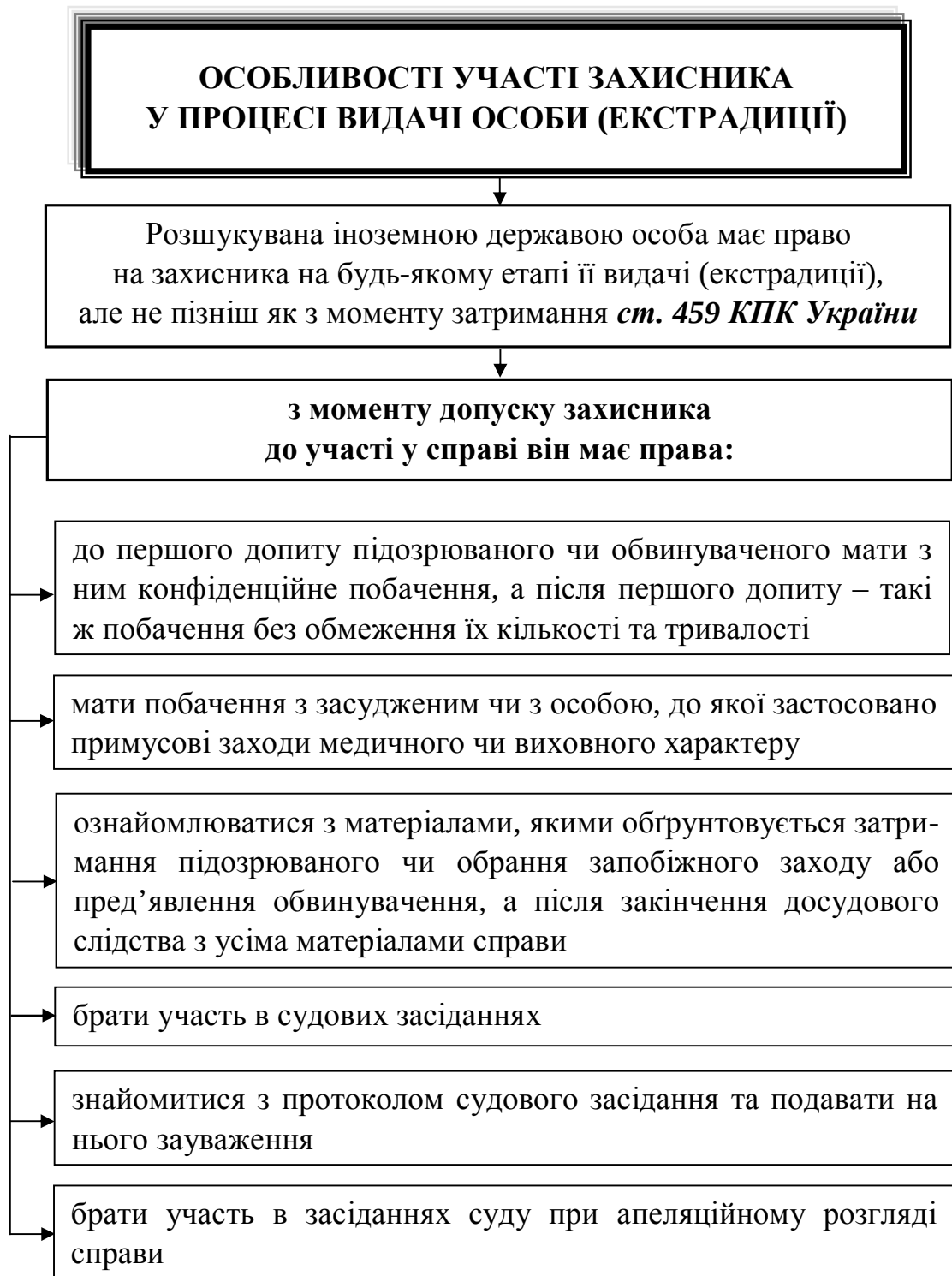

Схема 22.23

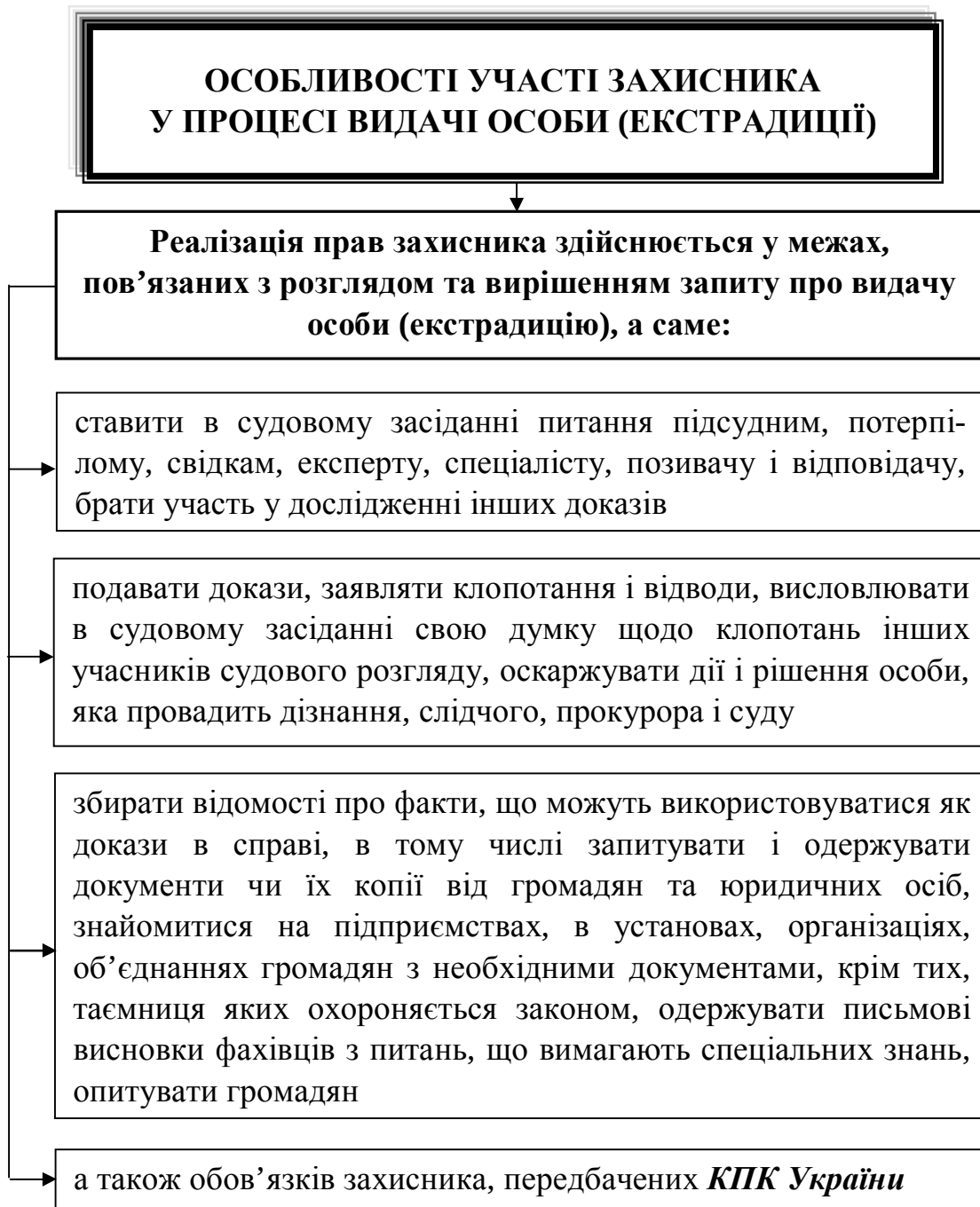

Схема 22.24

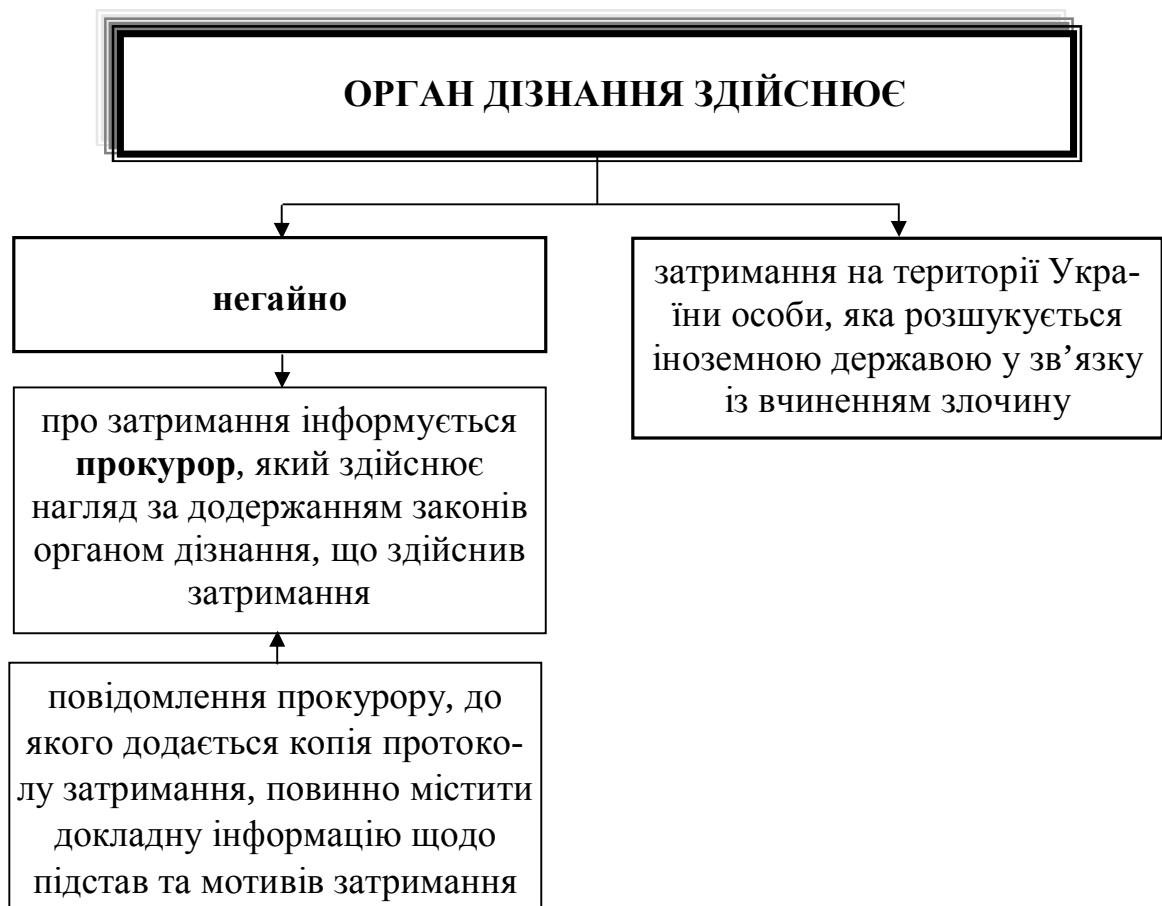
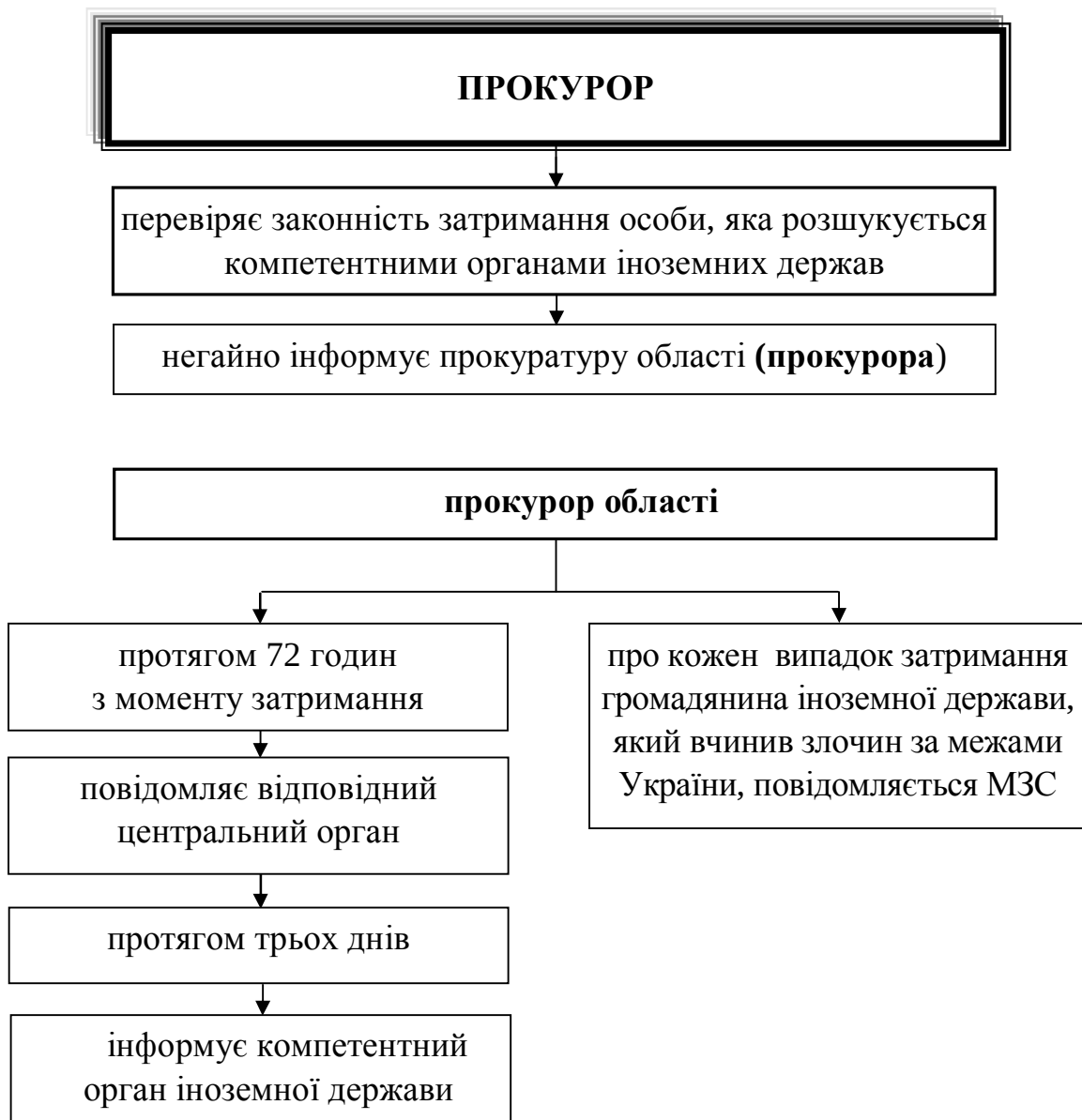

Схема 22.25

Продовження схеми 22.25

Схема 22.26

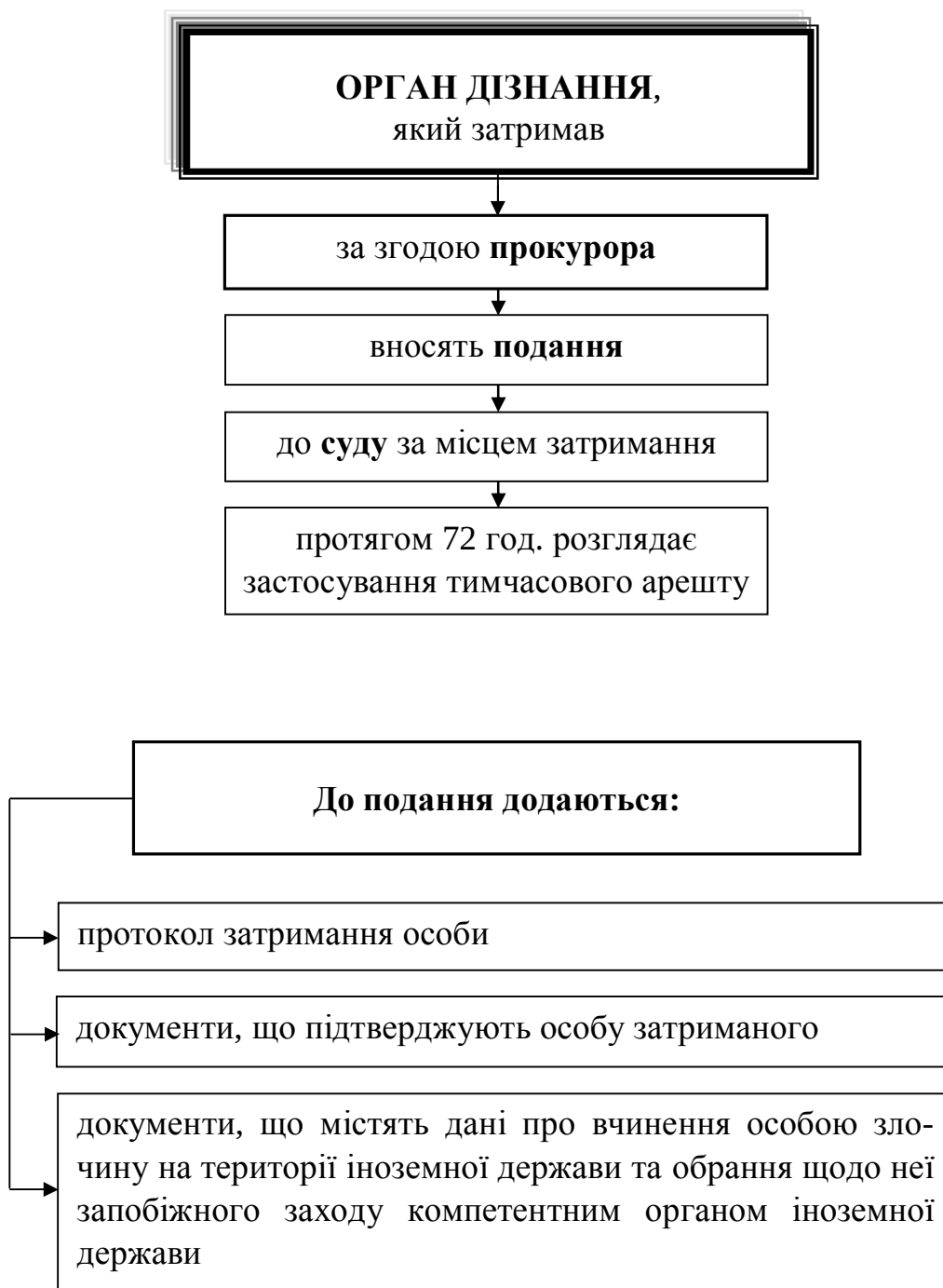

Схема 22.27

Екстрадиційний арешт – взяття особи під варту з метою забезпечення її видачі (екстрадиції)

Схема 22.28

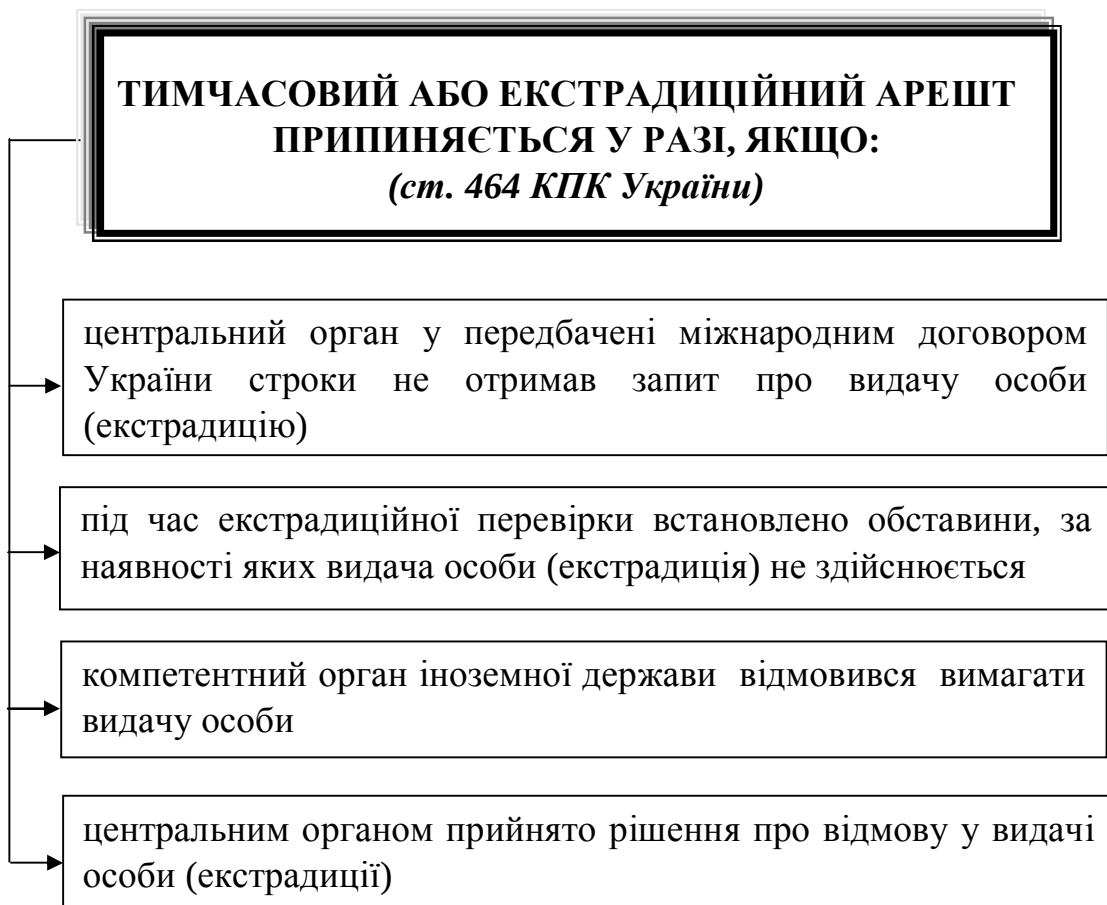

Схема 22.29

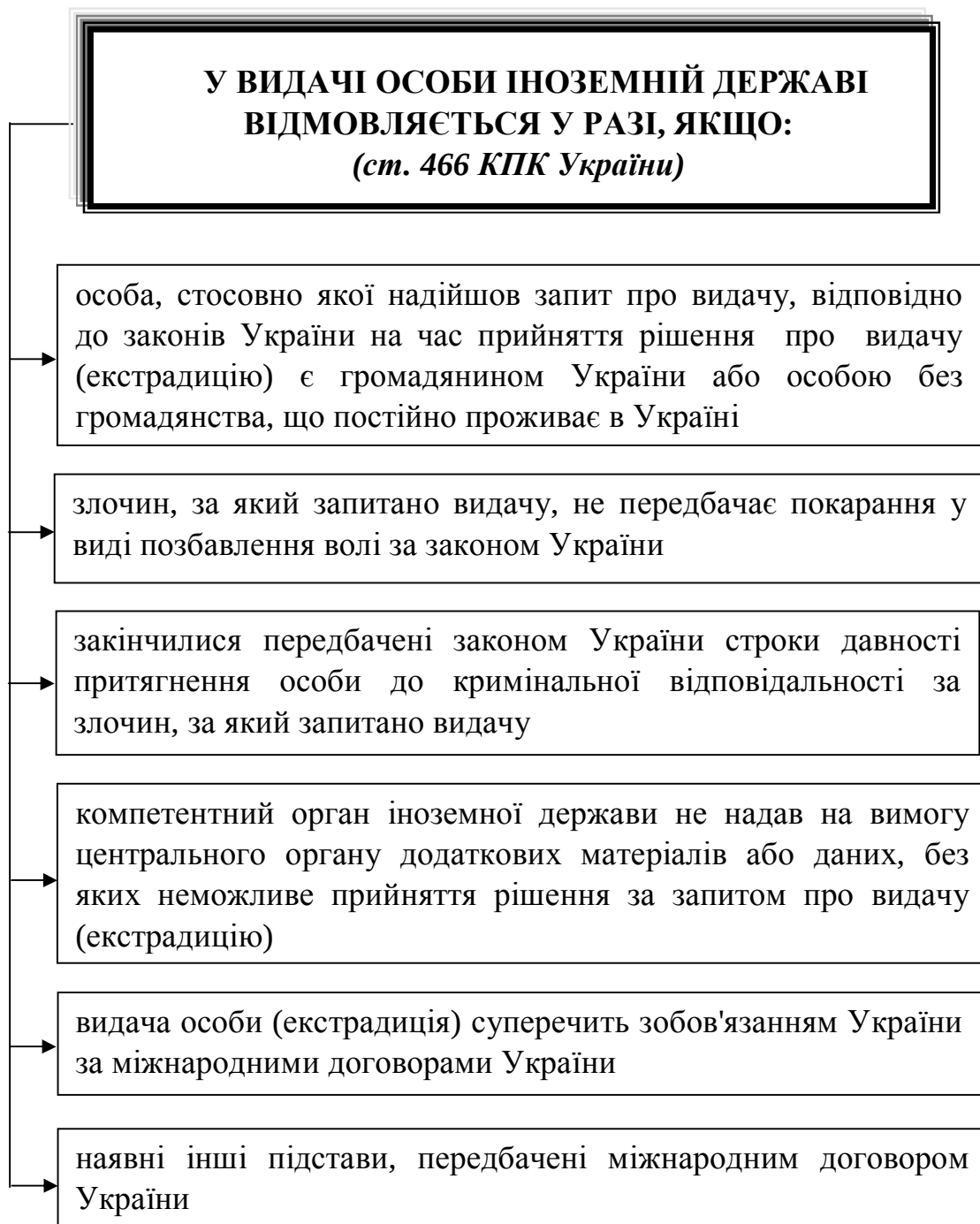

Схема 22.30

Схема 22.31

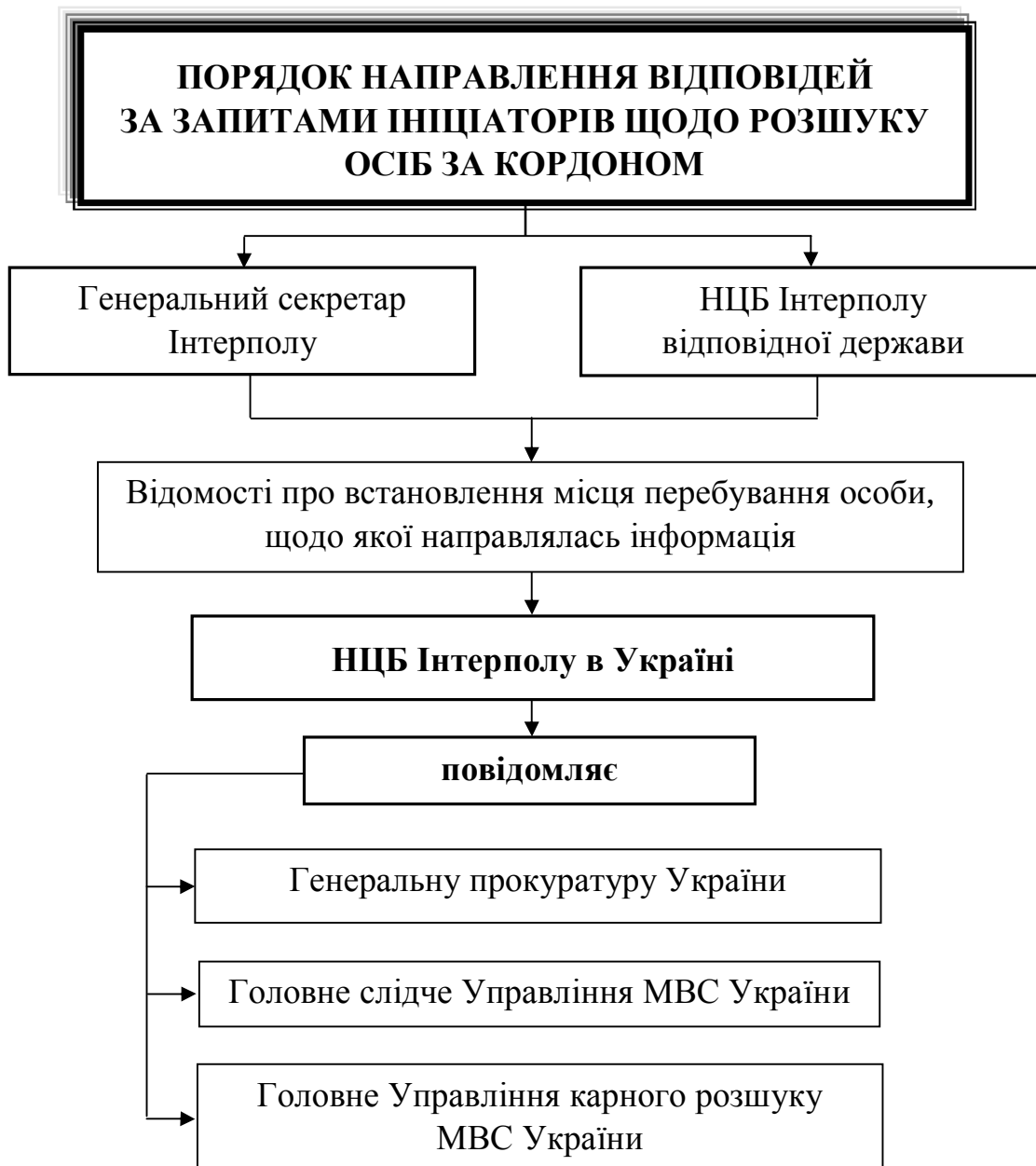

Схема 22.32

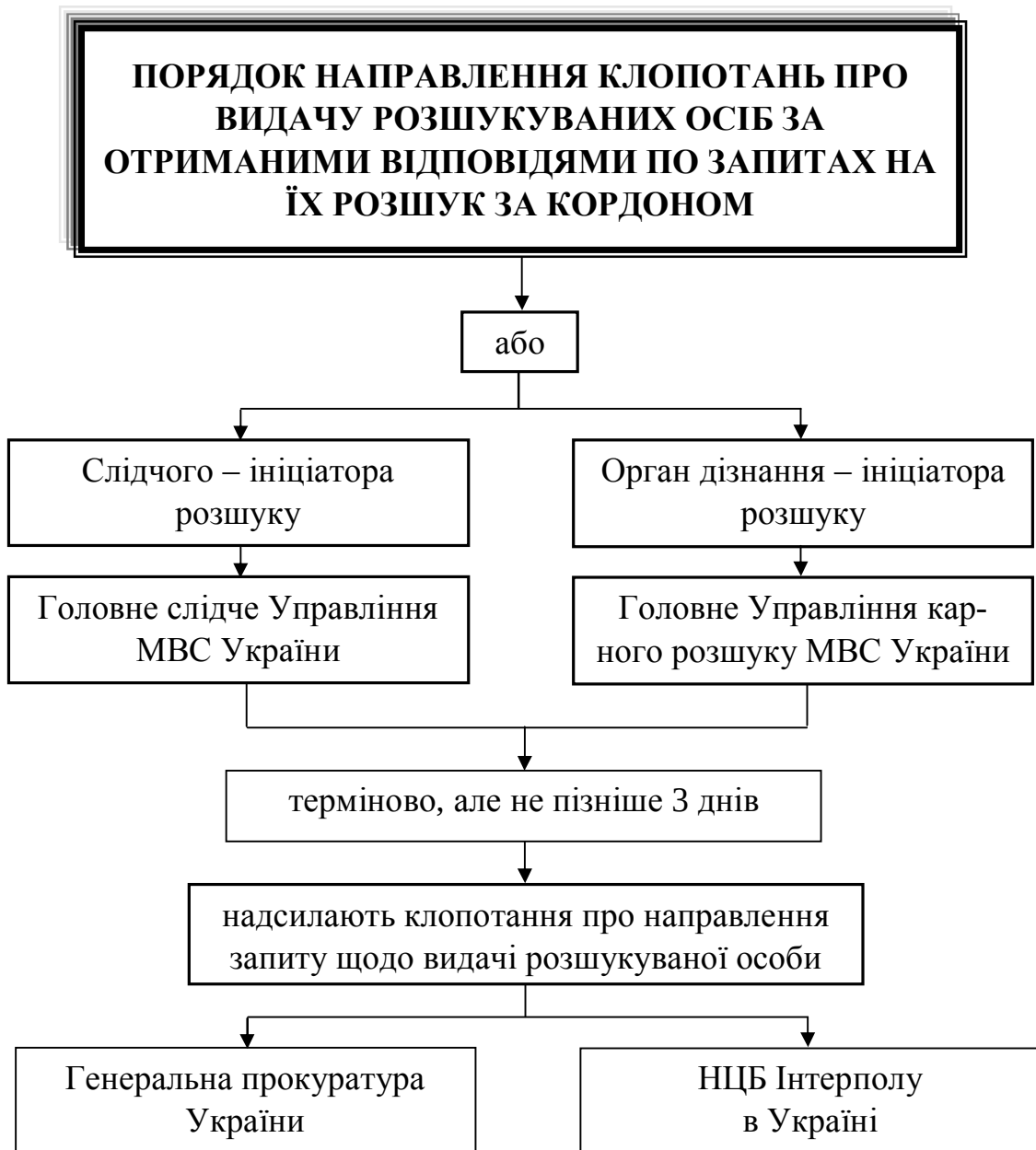

Схема 22.33

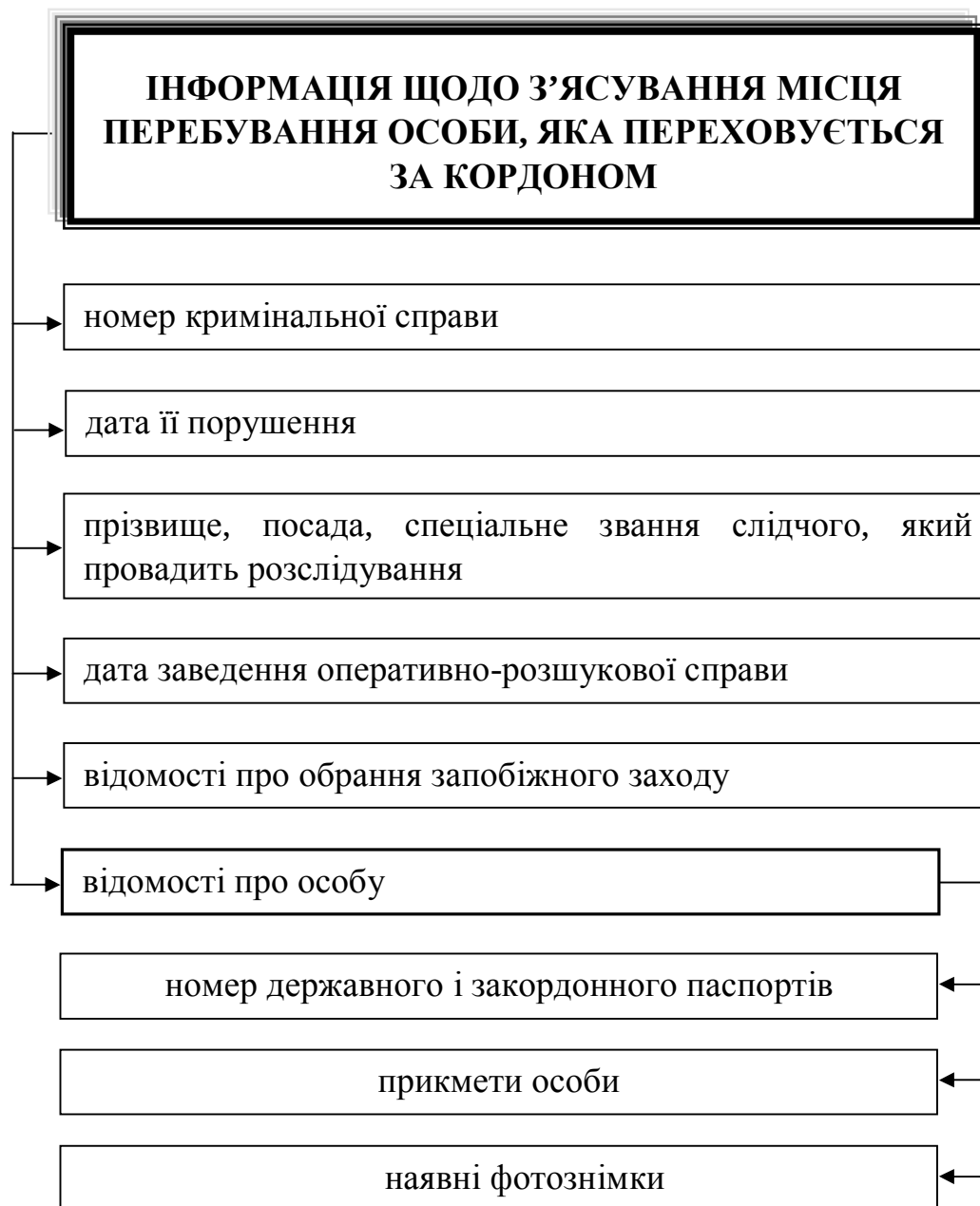

Схема 22.34

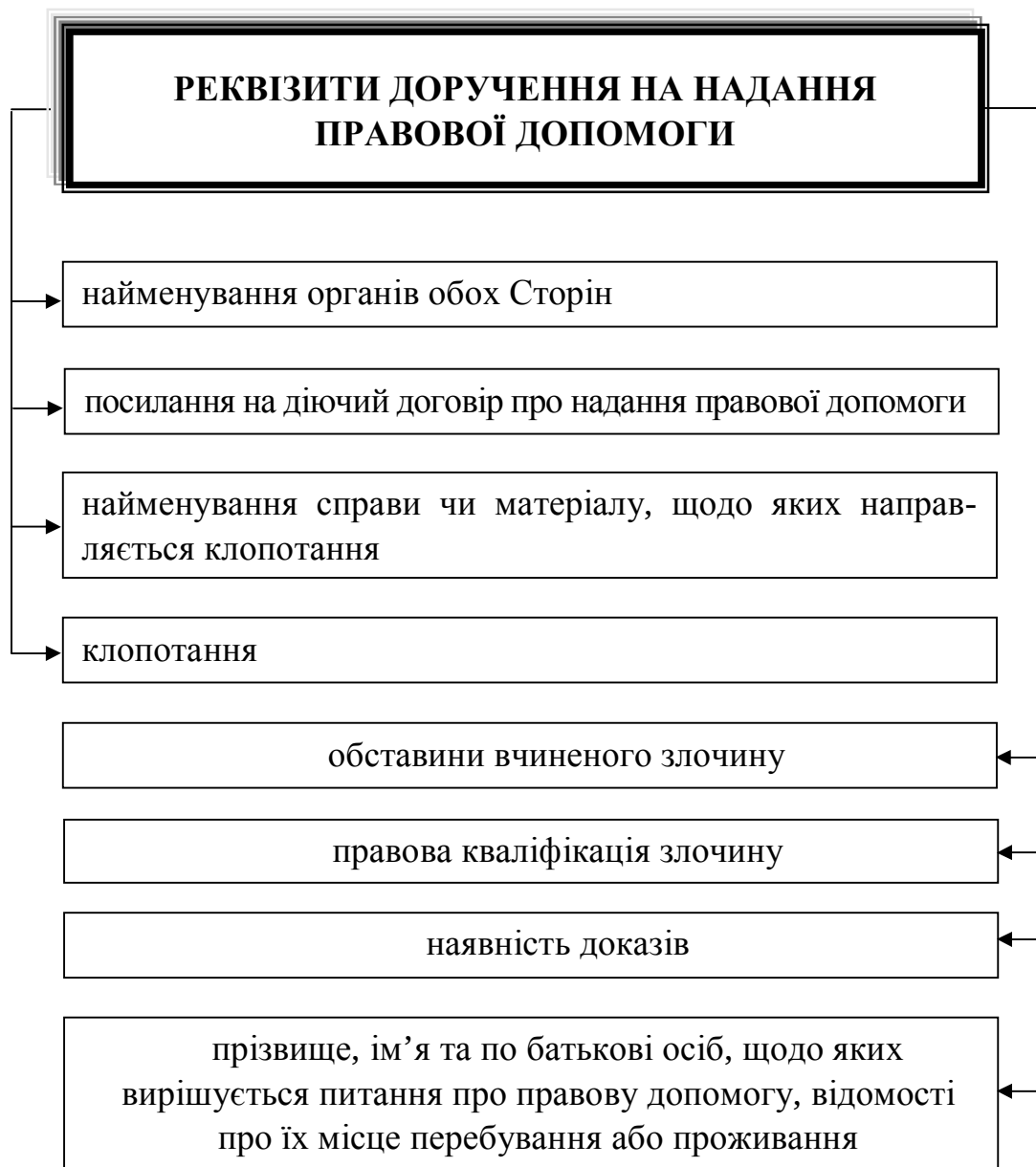

Схема 22.35

Контрольні питання

1. Що є джерелами правових норм у правовідносинах щодо надання правової допомоги у кримінальних справах?
2. Який порядок направлення доручень до правоохоронних органів іноземних держав про надання правової допомоги?
3. Яка інформація повинна міститись у запиті про розшук осіб, які переховуються за межами України?
4. Який порядок видачі обвинувачених та засуджених за межами України, передбачений чинними нормативно-правовими документами?
5. У який випадках не проводиться видача обвинувачених та засуджених за межами України?
6. Протягом якого терміну слідчі підрозділи внутрішніх справ та прокуратури направляють до ГСУ МВС України та Генеральної прокуратури України відповідно повідомлення про порушення кримінальної справи проти іноземного громадянина?
7. Яка інформація повинна міститись у повідомленні про порушення кримінальної справи щодо іноземного громадянина, що направляється до ГСУ МВС України та Генеральної прокуратури?
8. Що в себе включає дипломатична недоторканність?
9. Які особи користуються дипломатичною недоторканністю?
10. Які Ви знаєте міжнародні договори, що ним керуються органи досудового слідства, дізнання та прокуратури у взаєминах з правоохоронними органами іноземних держав?

Тема 23
ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ ПРОВАДЖЕННЯ
В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

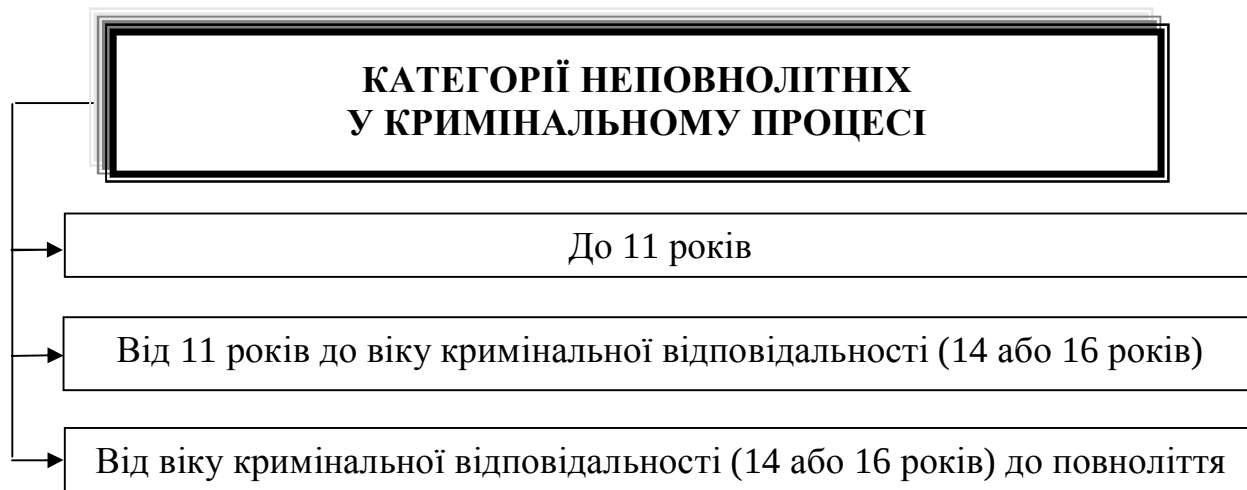

Схема 23.1

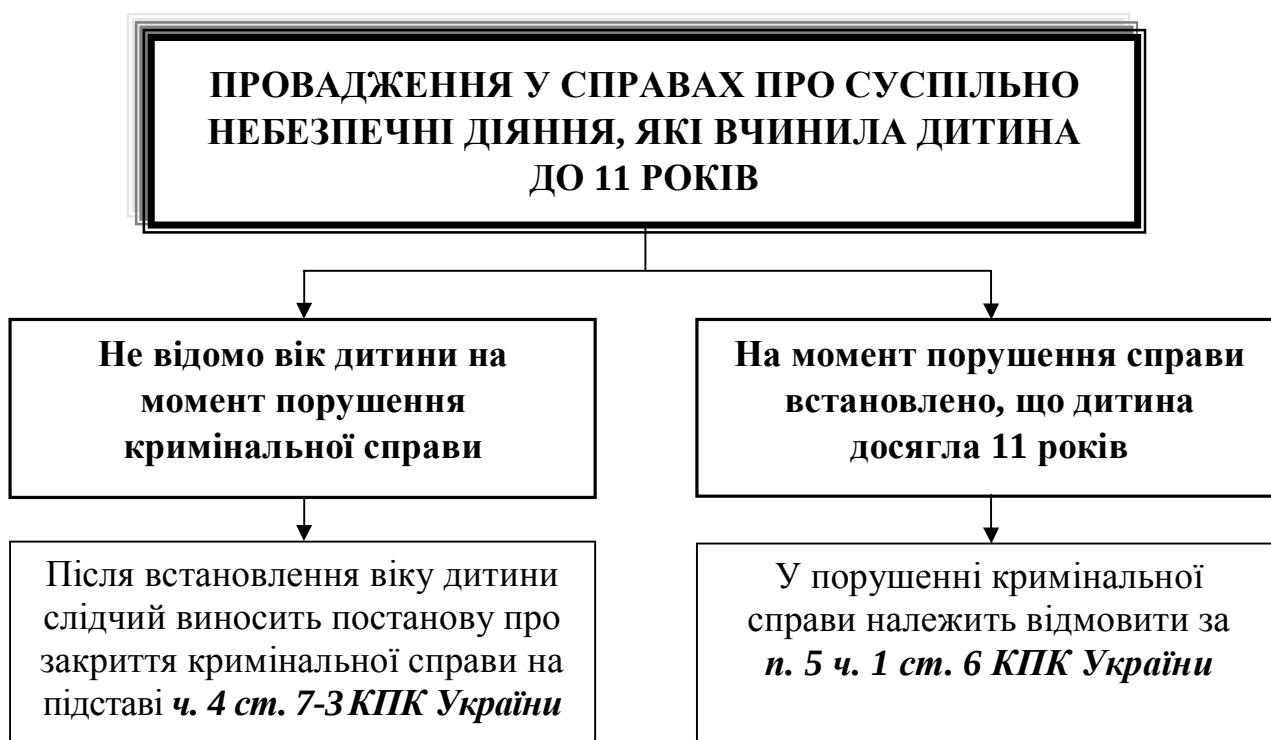

Схема 23.2

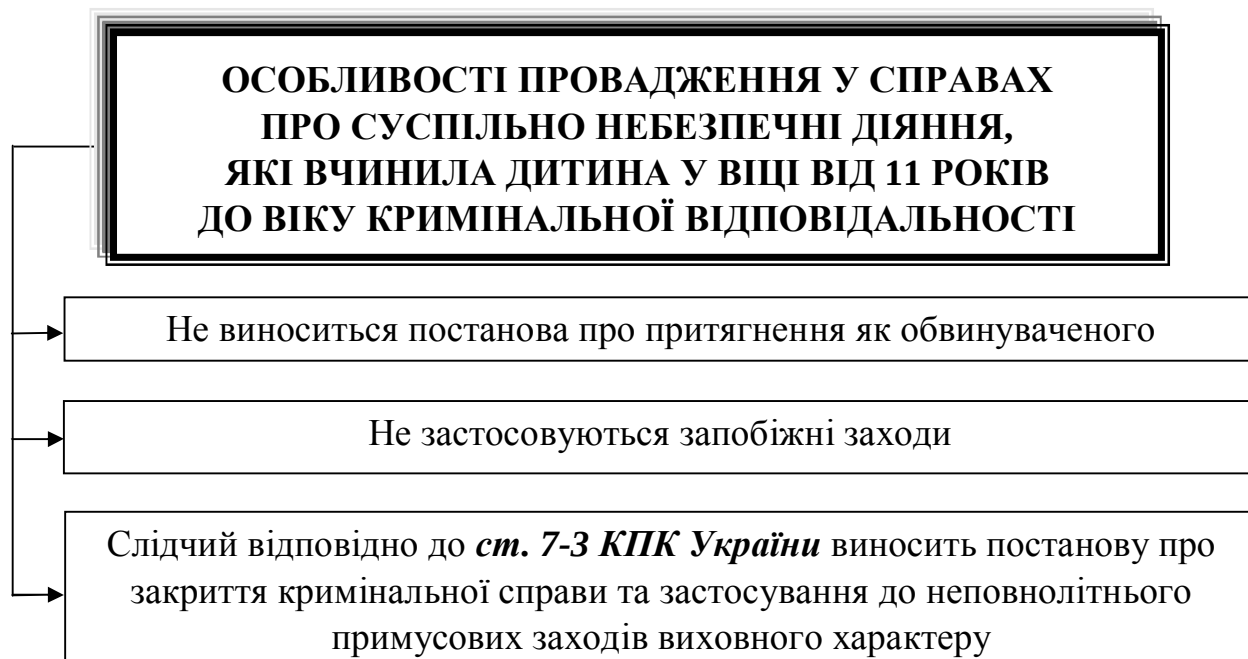

Схема 23.3

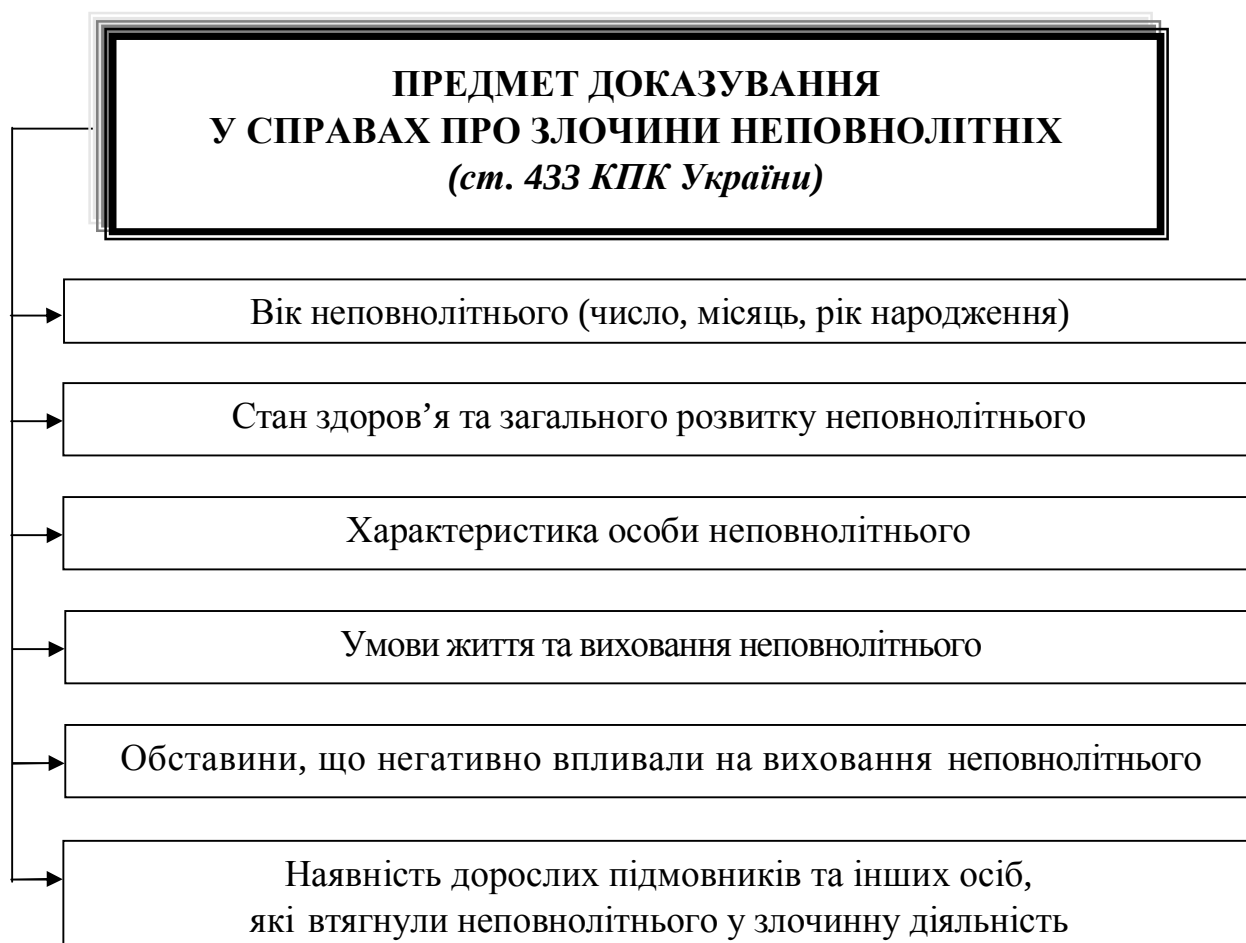

Схема 23.4

Схема 23.5

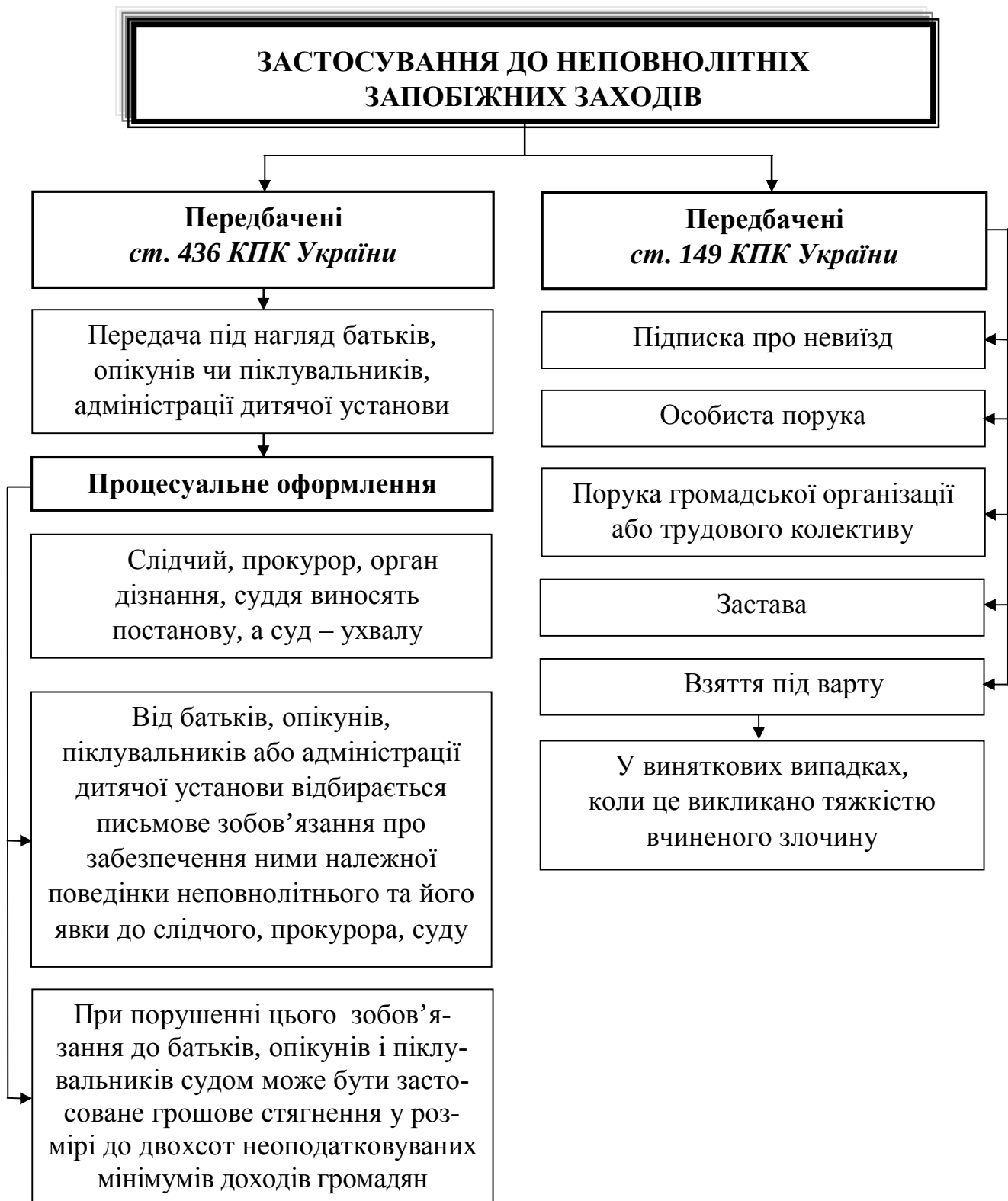

Схема 23.6

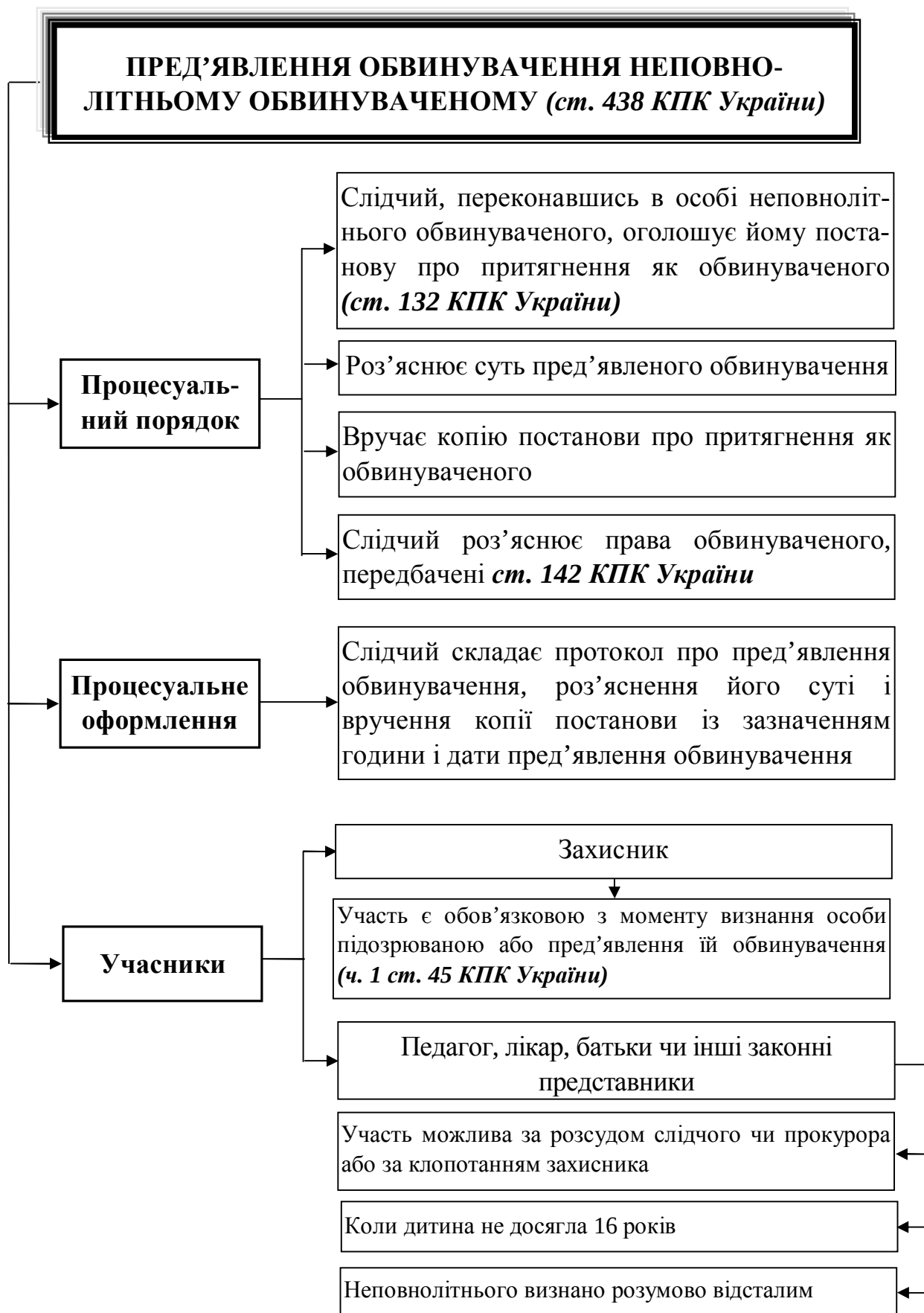

Схема 23.7

Схема 23.8

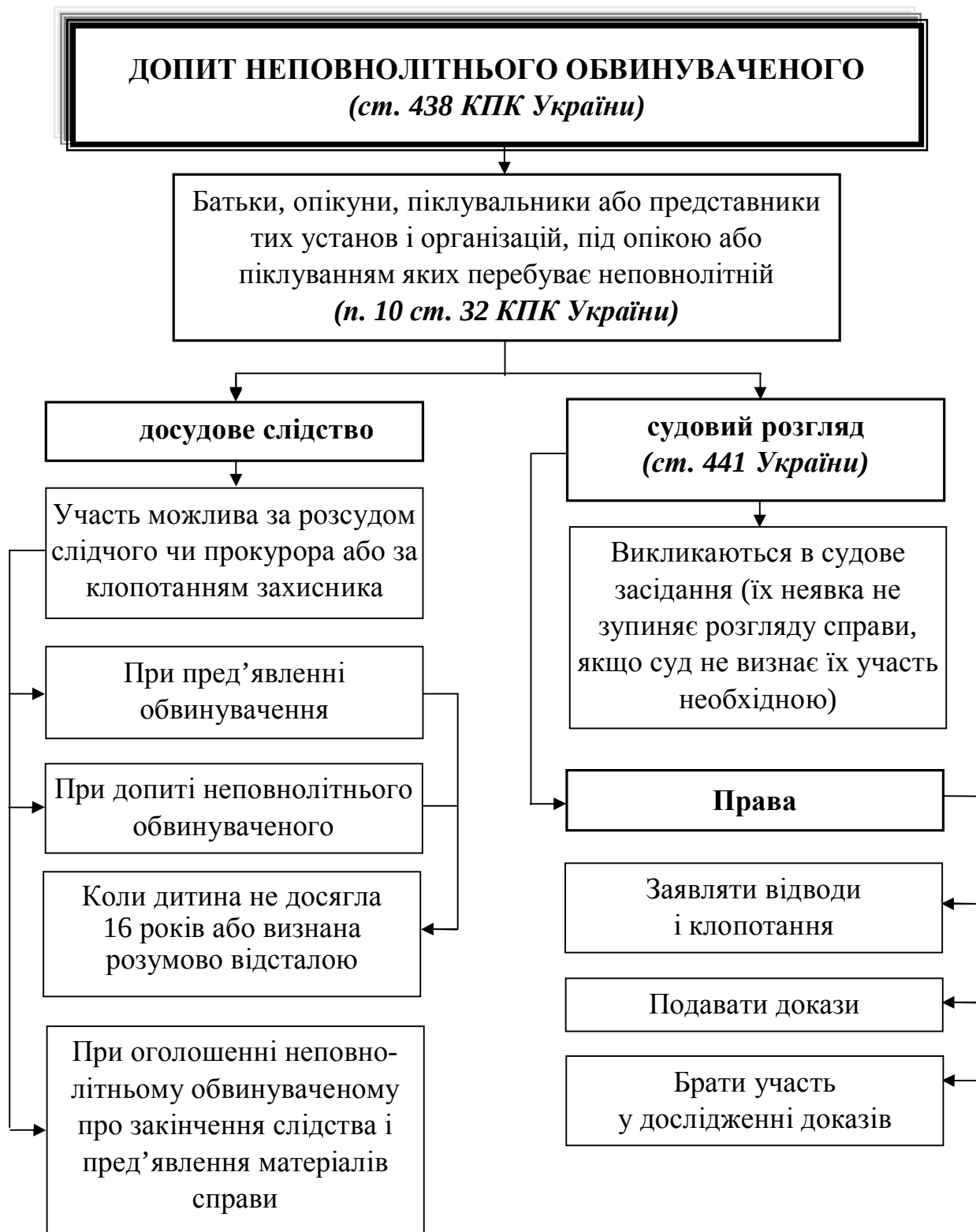

Схема 23.9

Схема 23.10

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ПРО ЗЛОЧИНИ НЕПОВНОЛІТНІХ

→ Допускається закритий судовий розгляд щодо осіб, які не досягли 16 років (за винятком справ про застосування примусових заходів виховного характеру) (*ст.ст. 20, 447 КПК України*)

→ Суд, вислухавши думку захисника і законного представника підсудного і висновок прокурора, має право своєю ухвалою видалити неповнолітнього із залу судового засідання на час дослідження обставин, що можуть негативно вплинути на неповнолітнього (*ст. 445 КПК України*)

→ За наявності даних, що свідчать про можливість виправлення і перевиховання винного у вчиненні злочину неповнолітнього без ізоляції його від суспільства, суд повинен у вирoku обговорити питання про звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням чи застосуванням до нього покарання, не пов'язаного з позбавленням волі та призначення за необхідності неповнолітньому судового вихователя (*ст. 445 КПК України*)

Схема 23.11

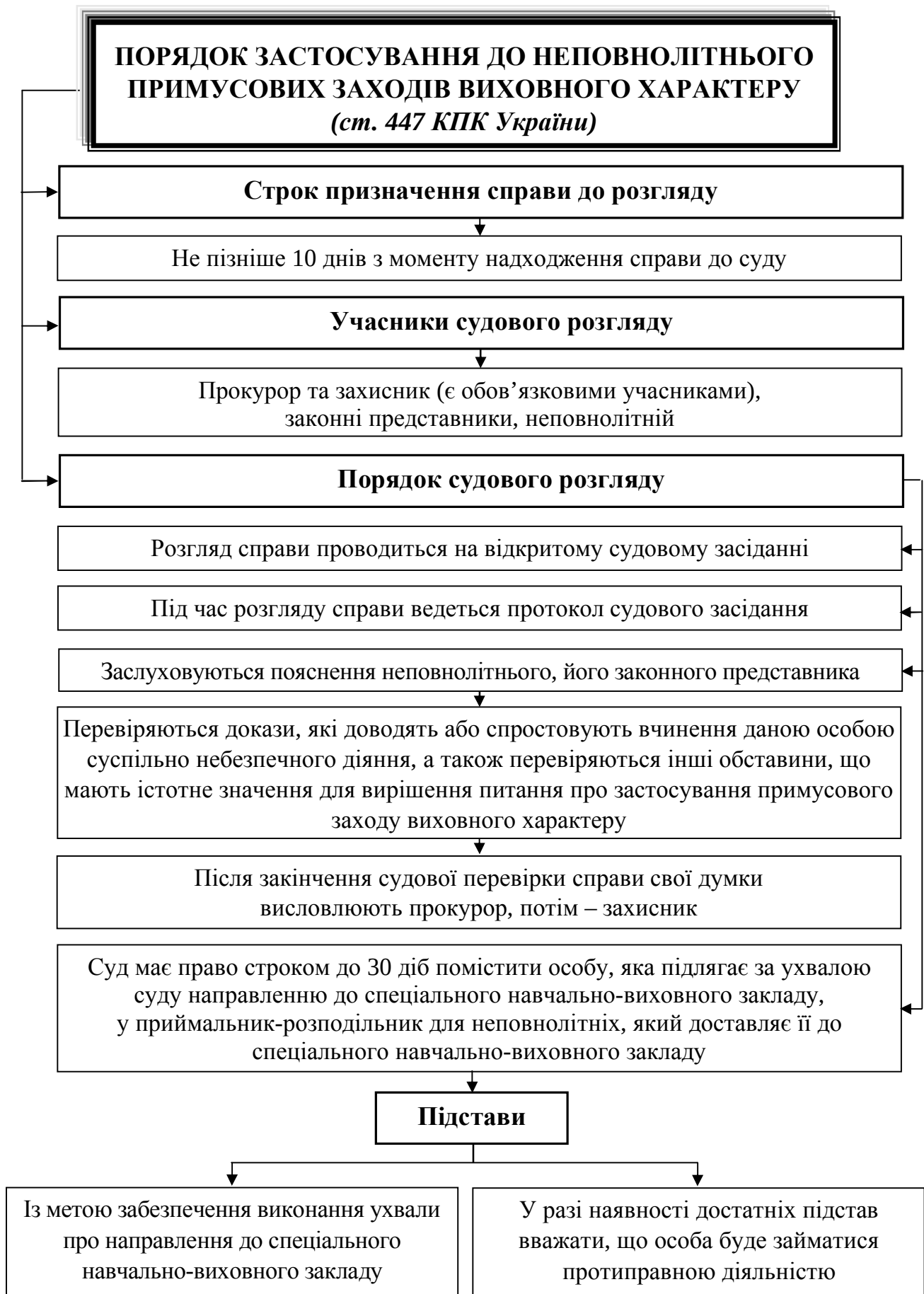

Схема 23.12

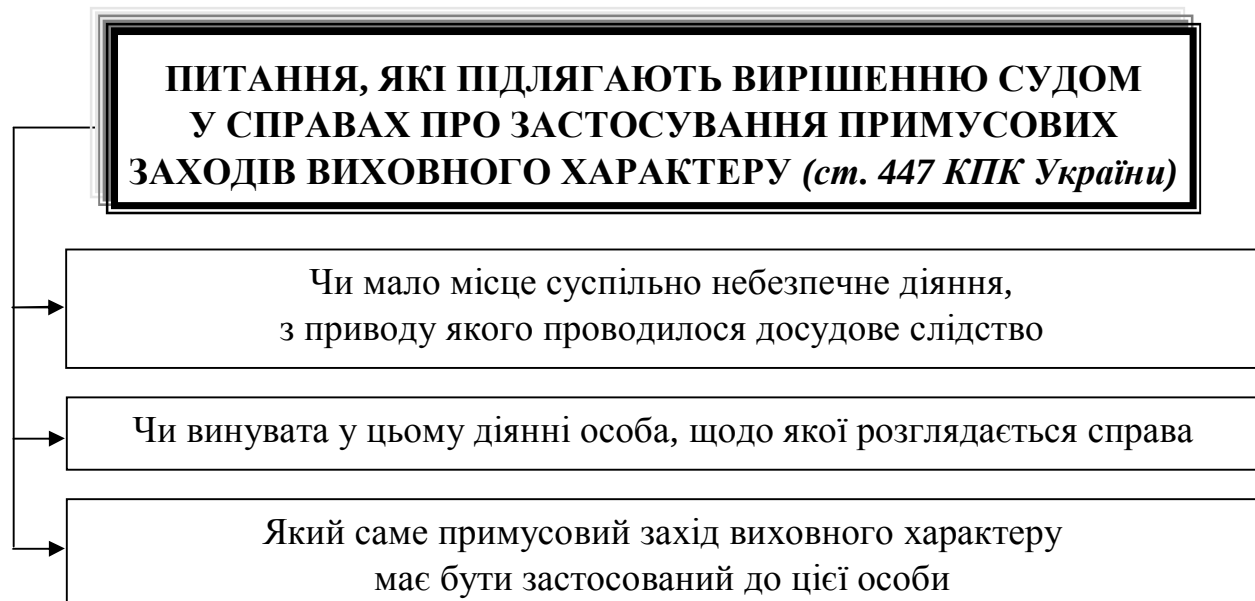

Схема 23.13

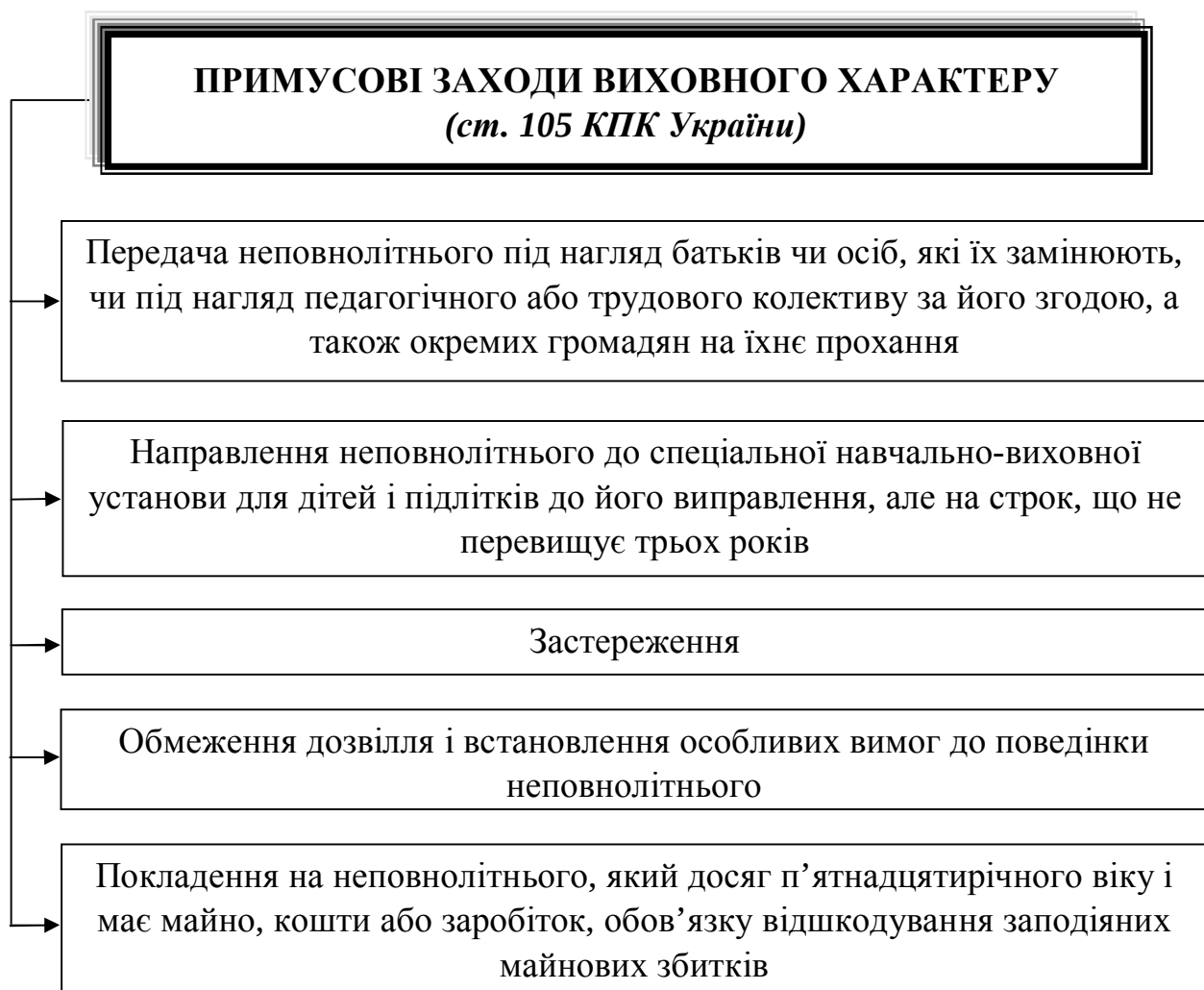

Схема 23.14

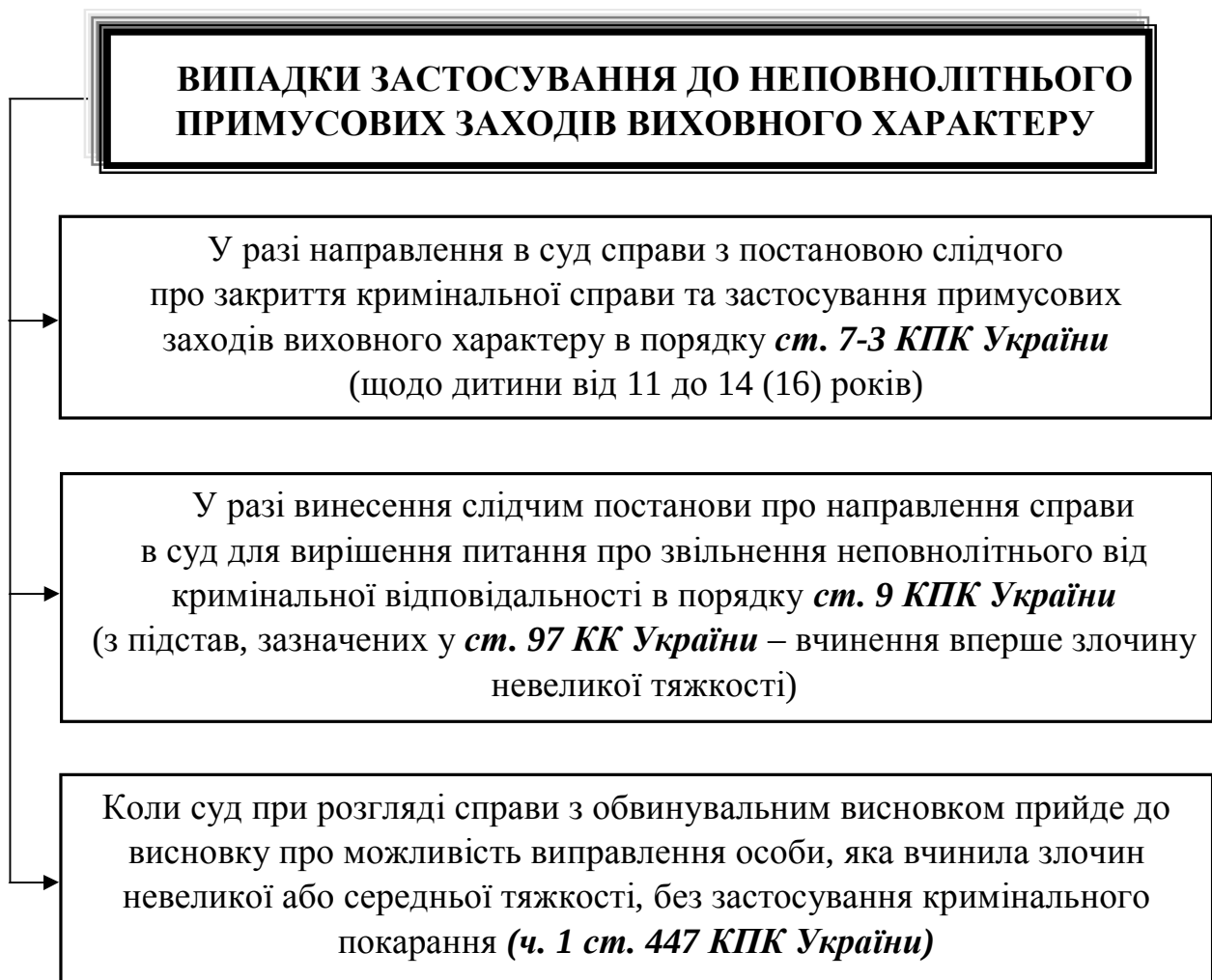

Схема 23.15

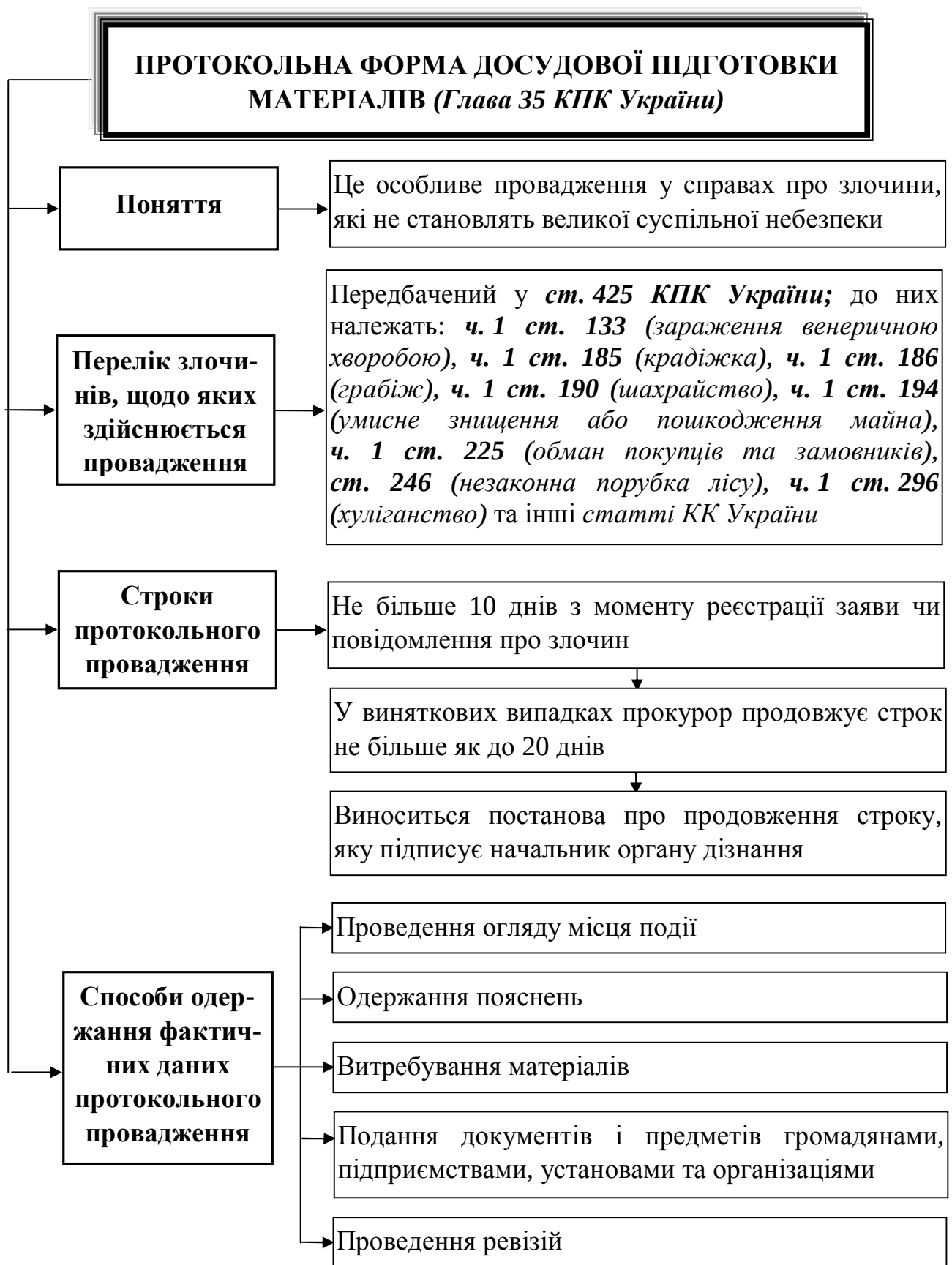

Схема 23.16

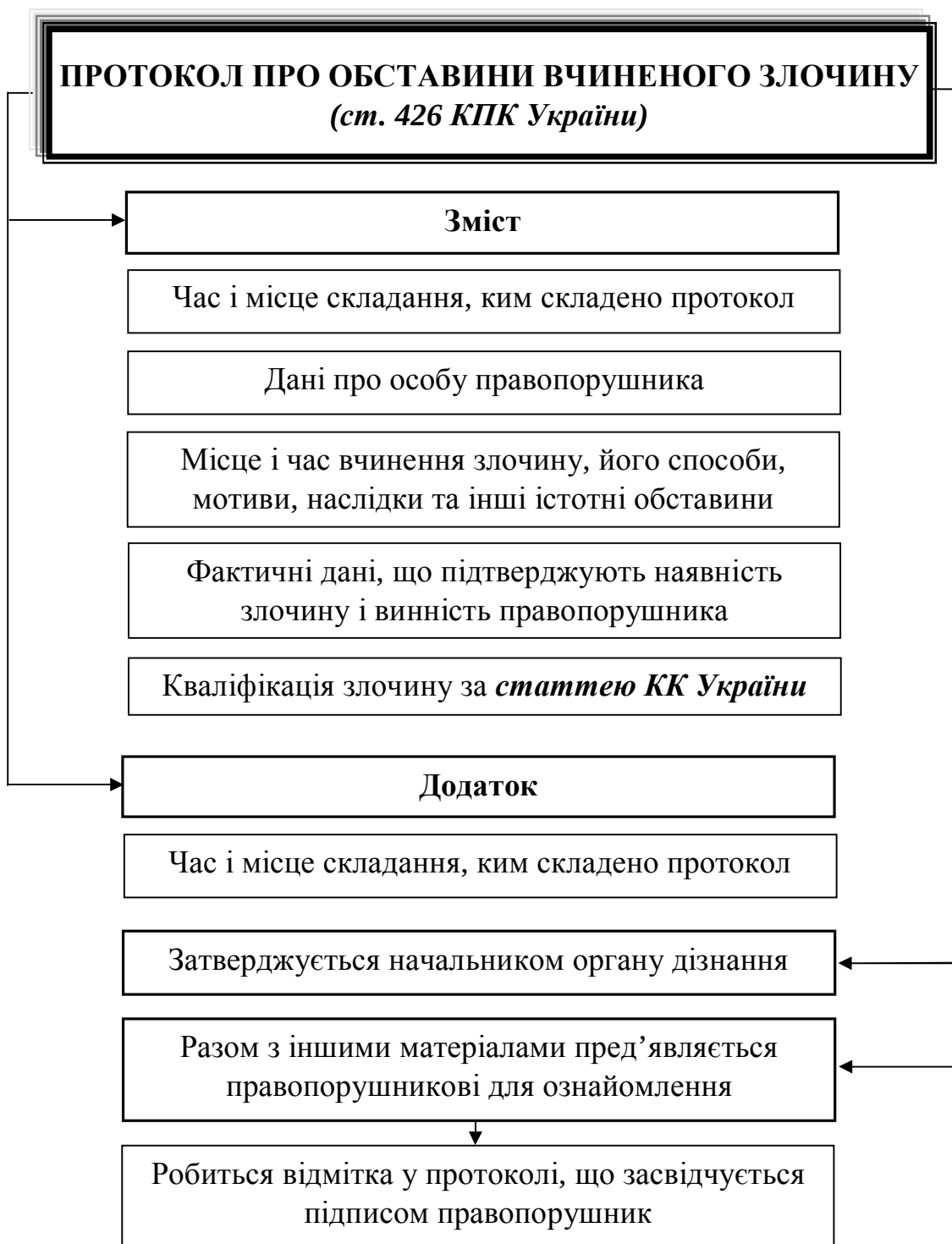

Схема 23.17

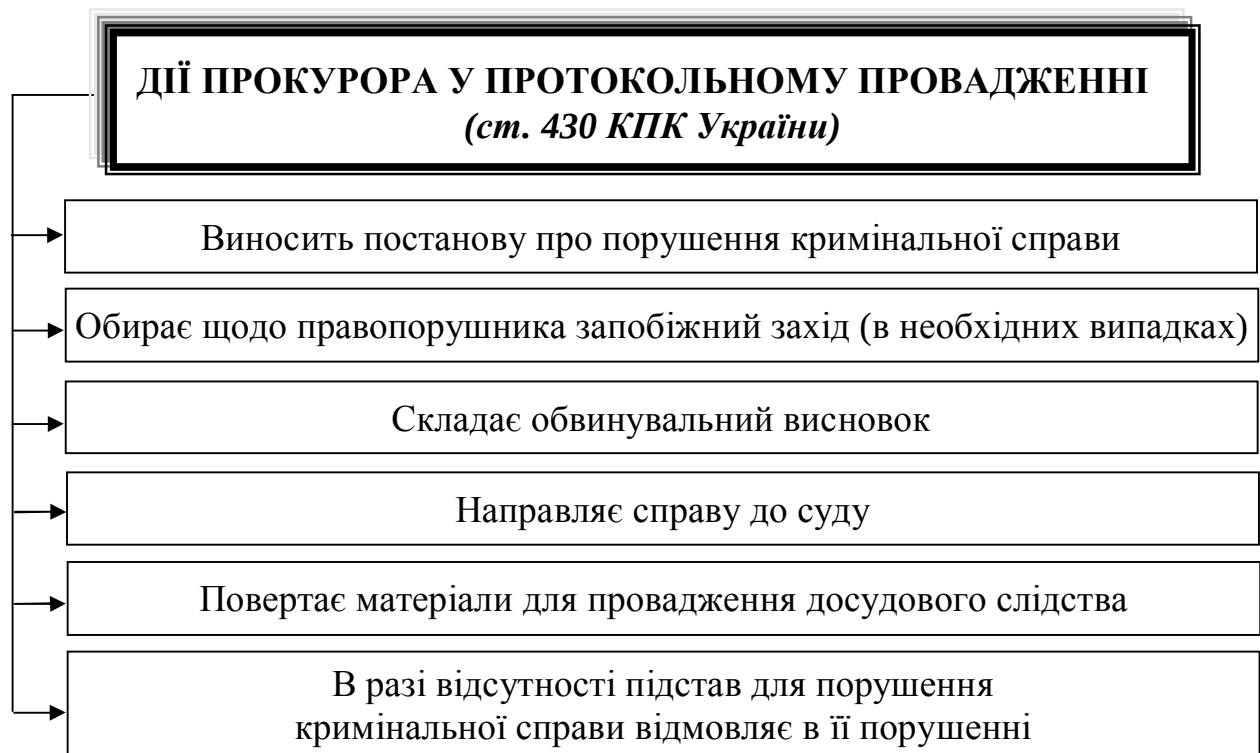

Схема 23.18

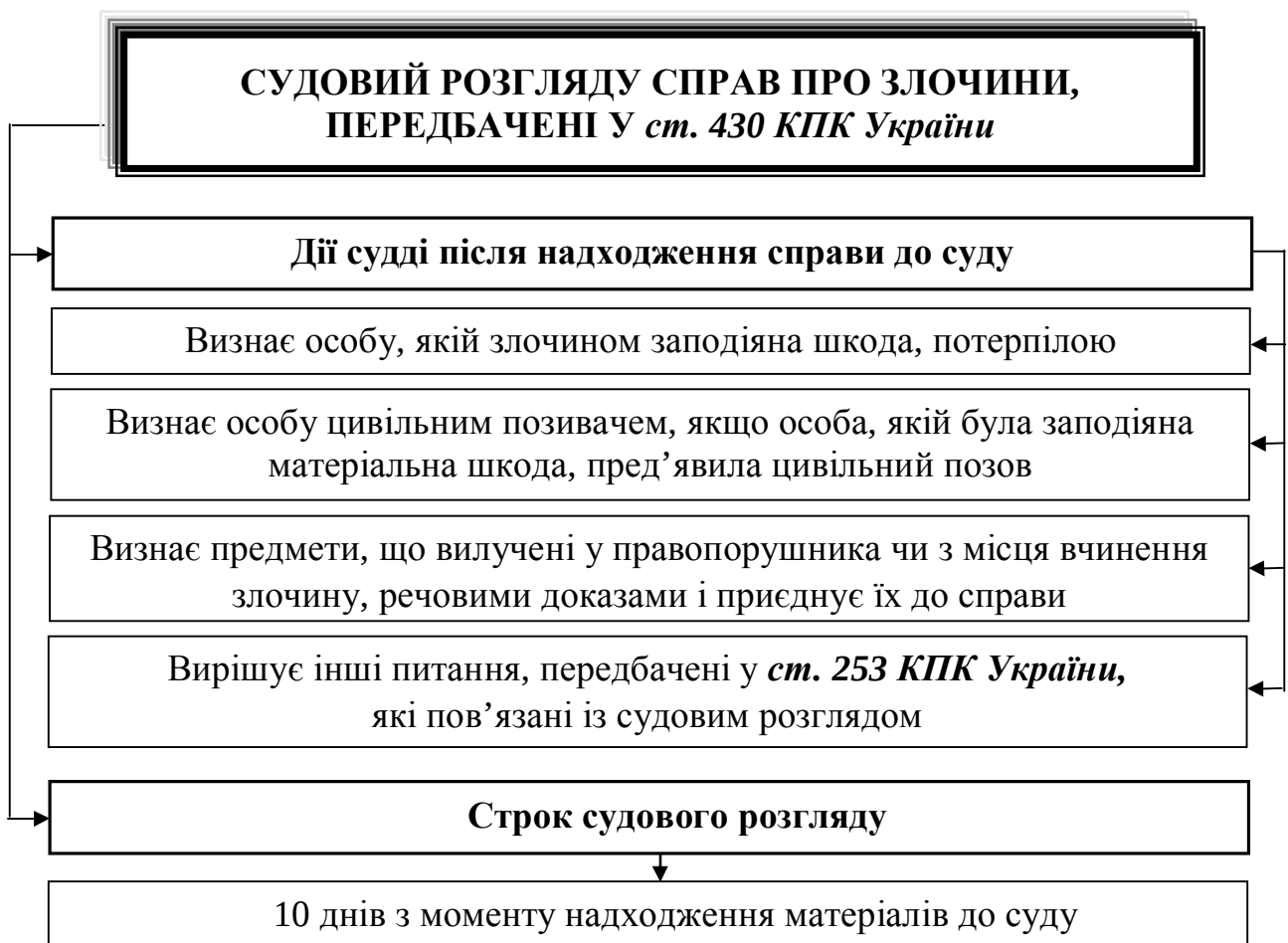

Схема 23.19

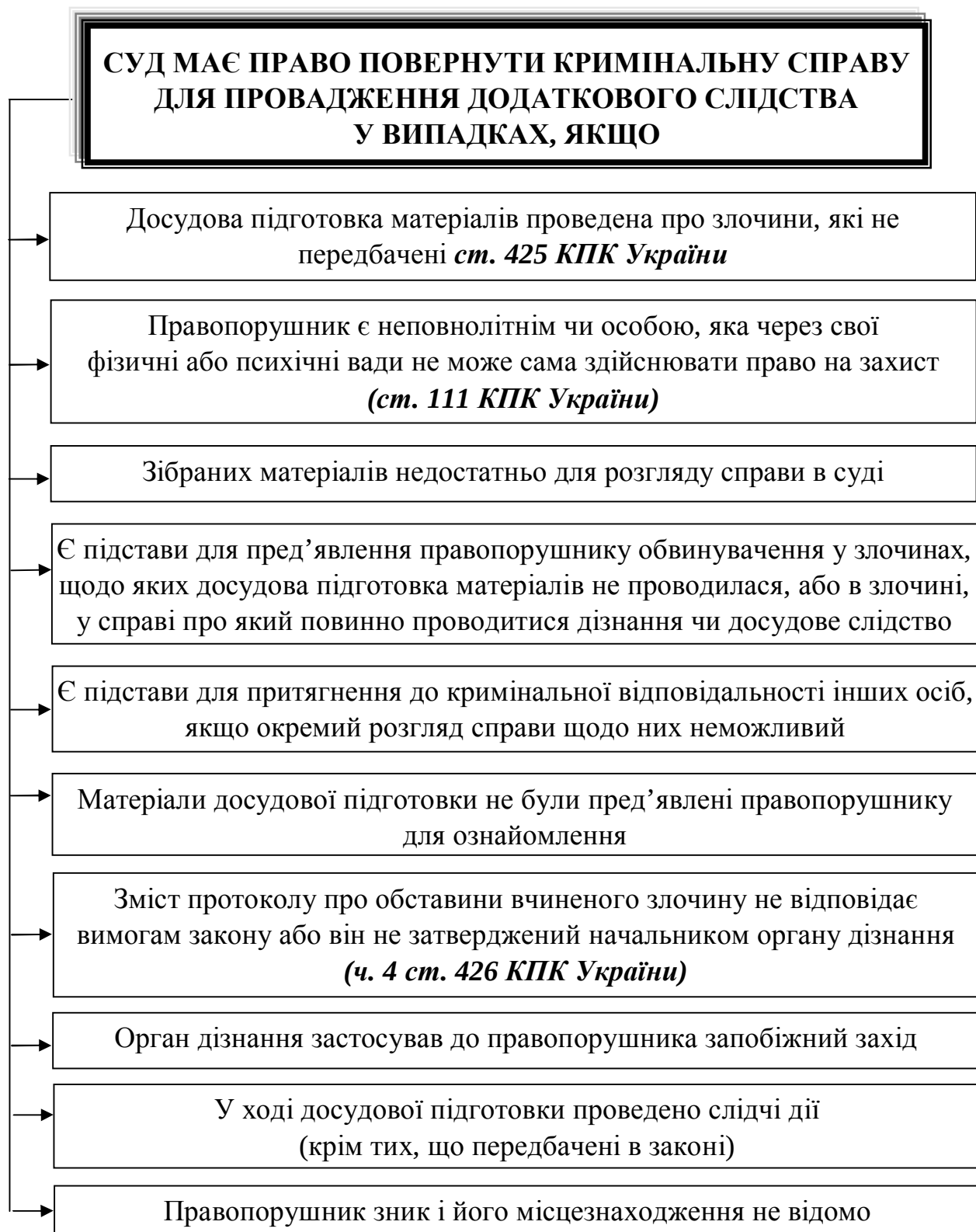

Схема 23.20

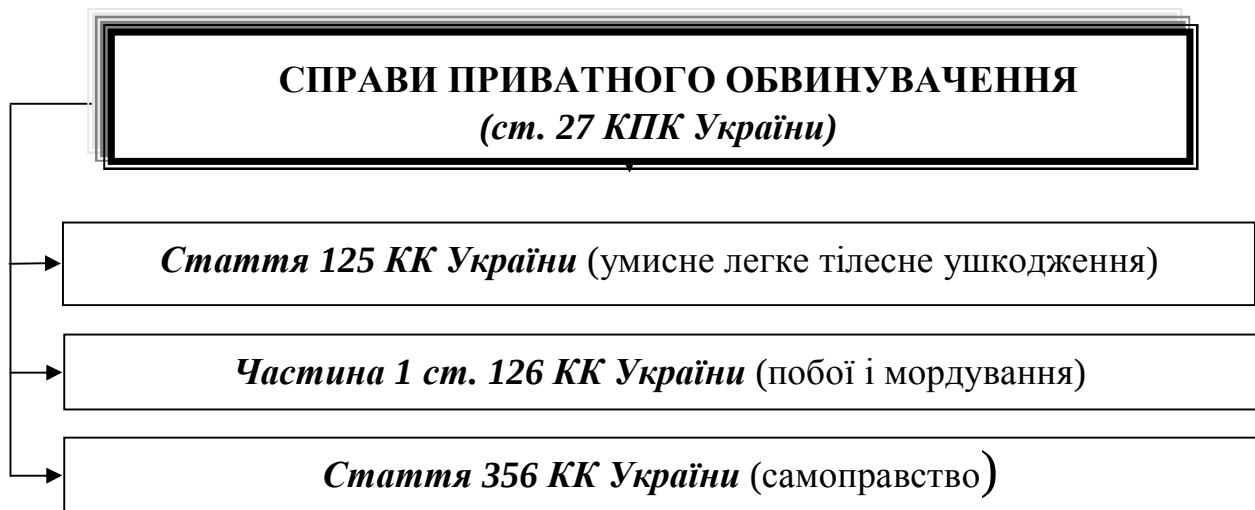

Схема 23.21

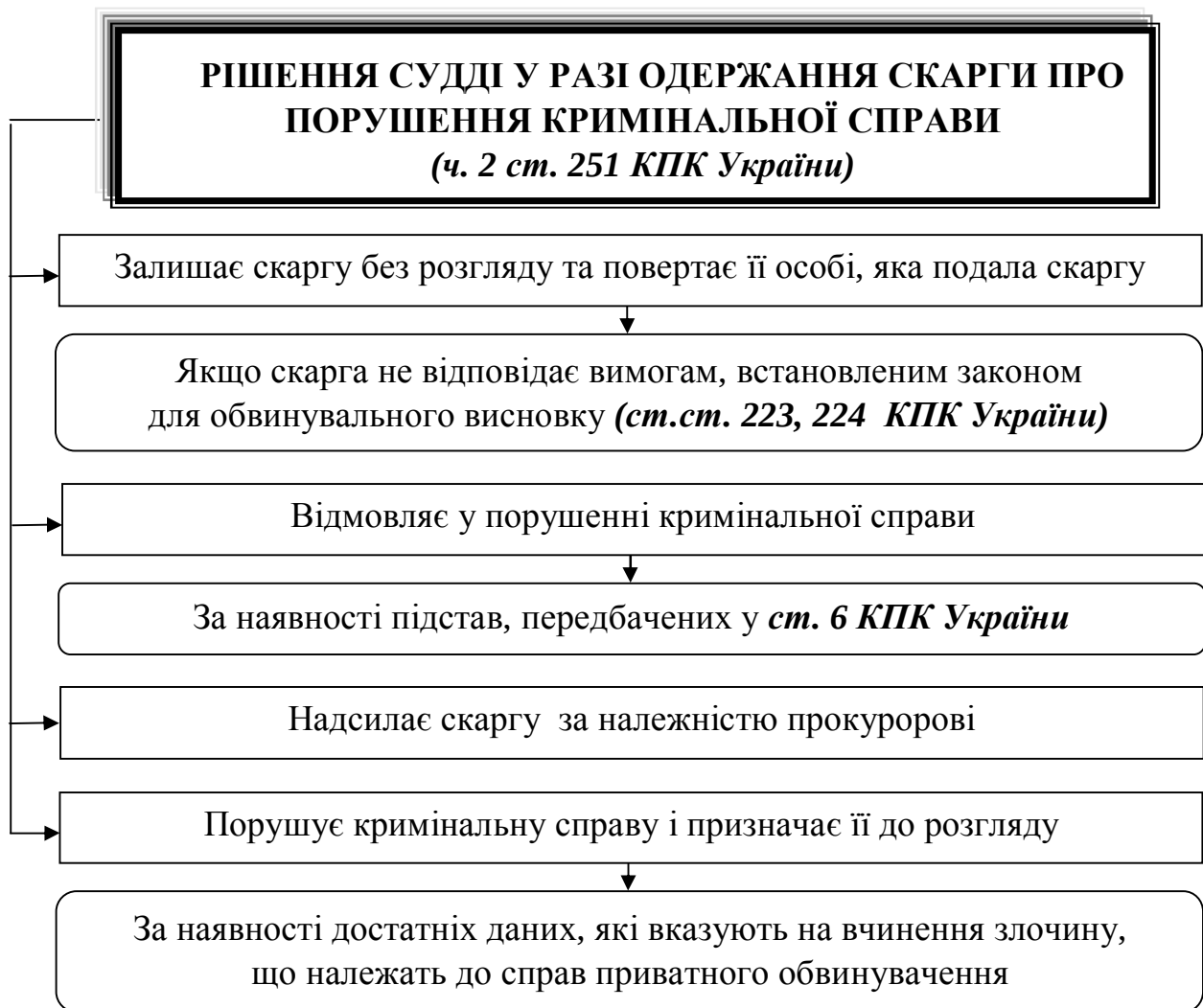

Схема 23.22

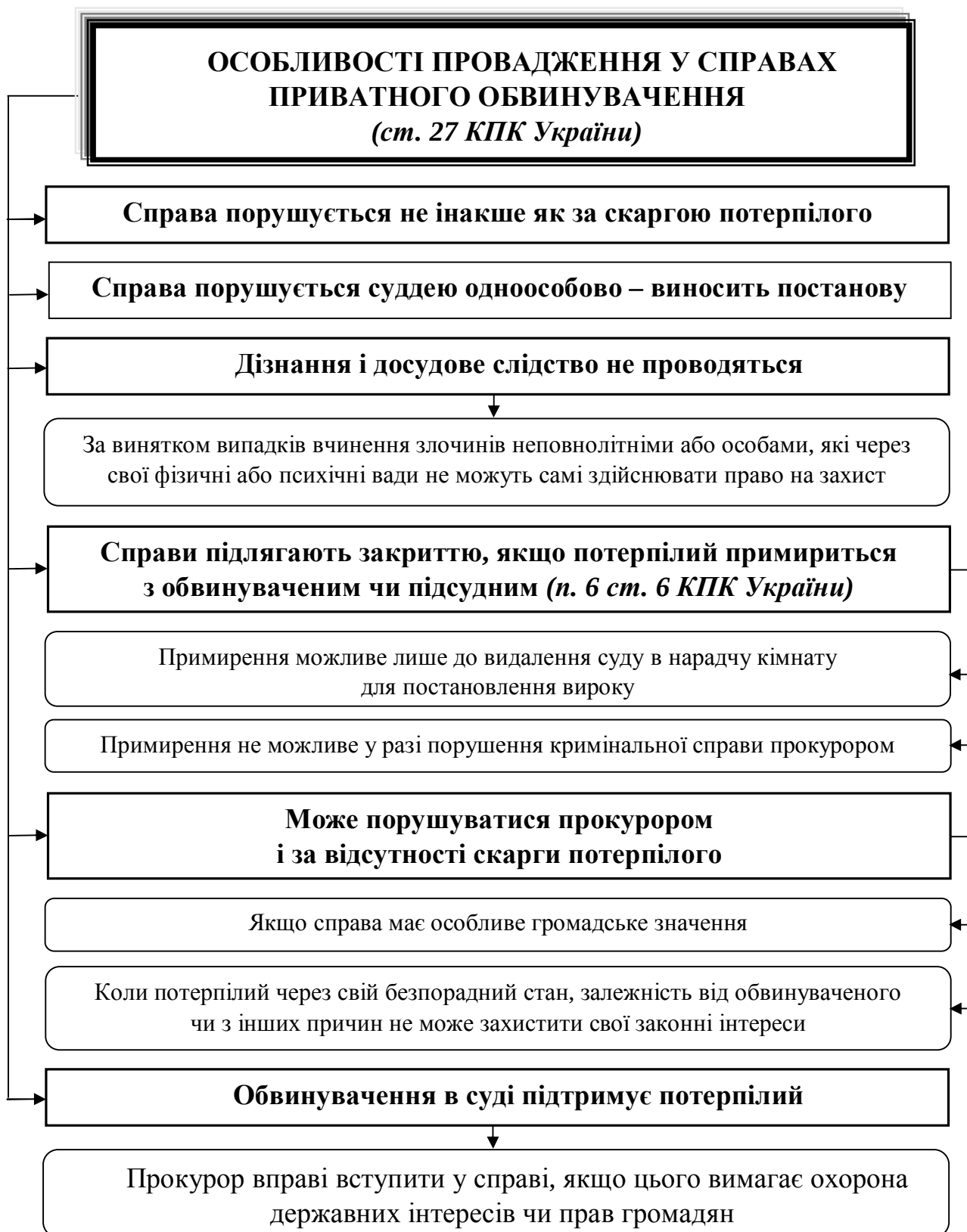

Схема 23.23

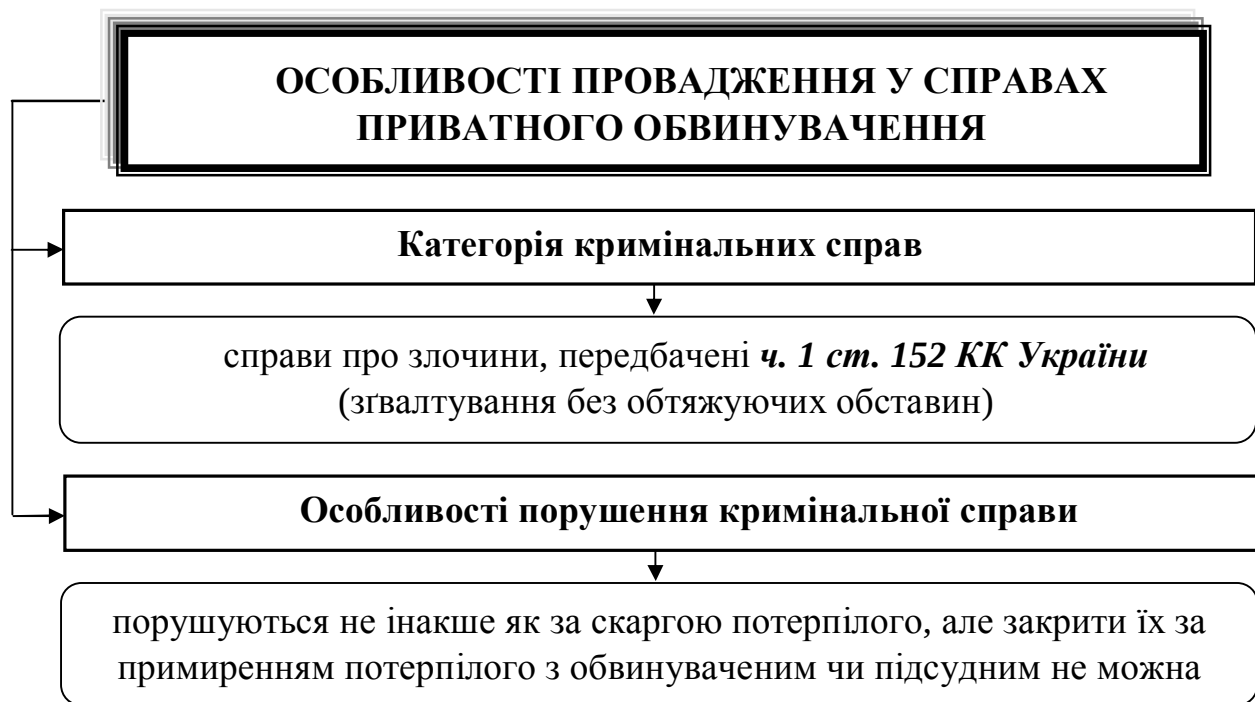

Схема 23.24

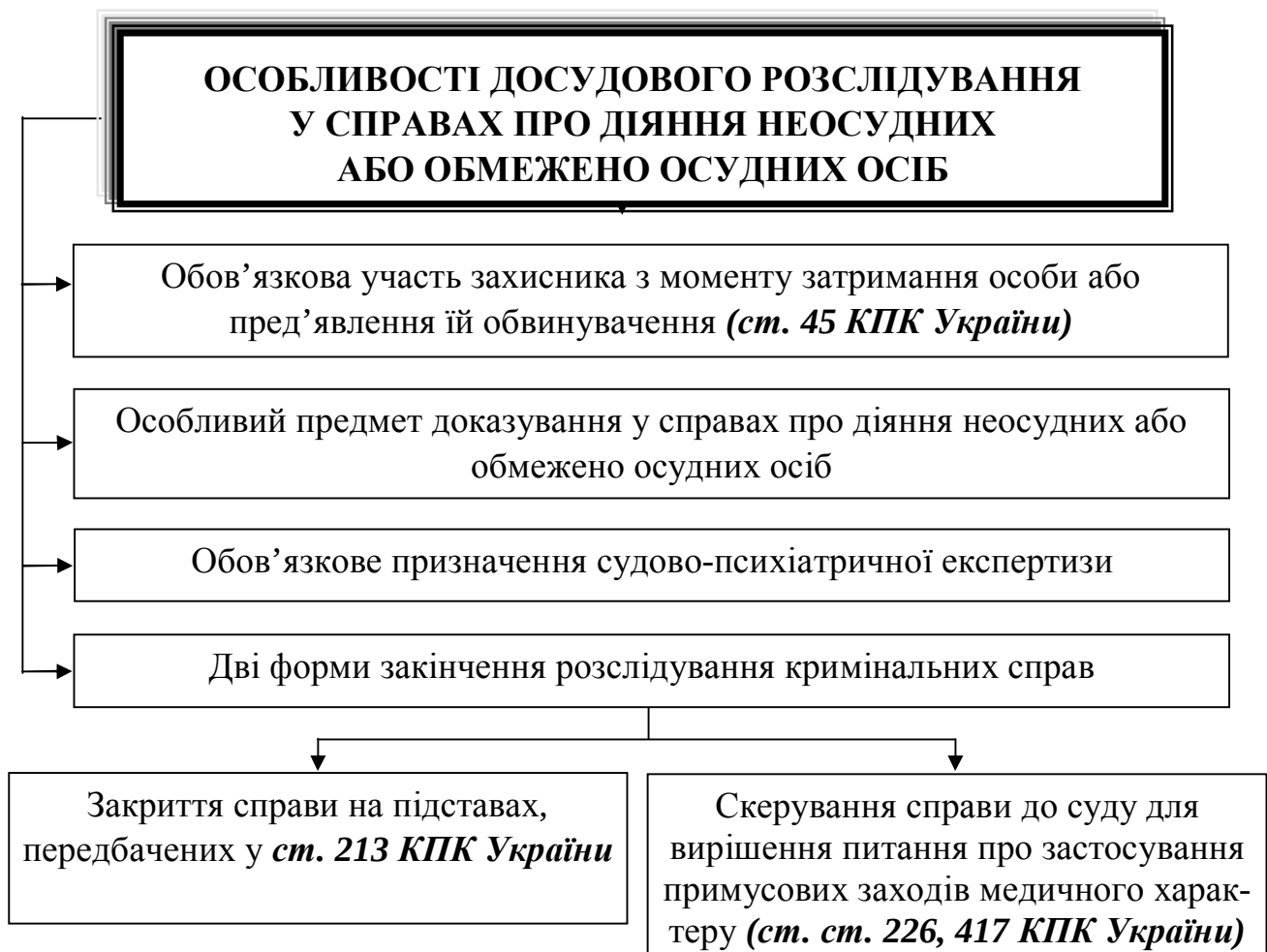

Схема 23.25

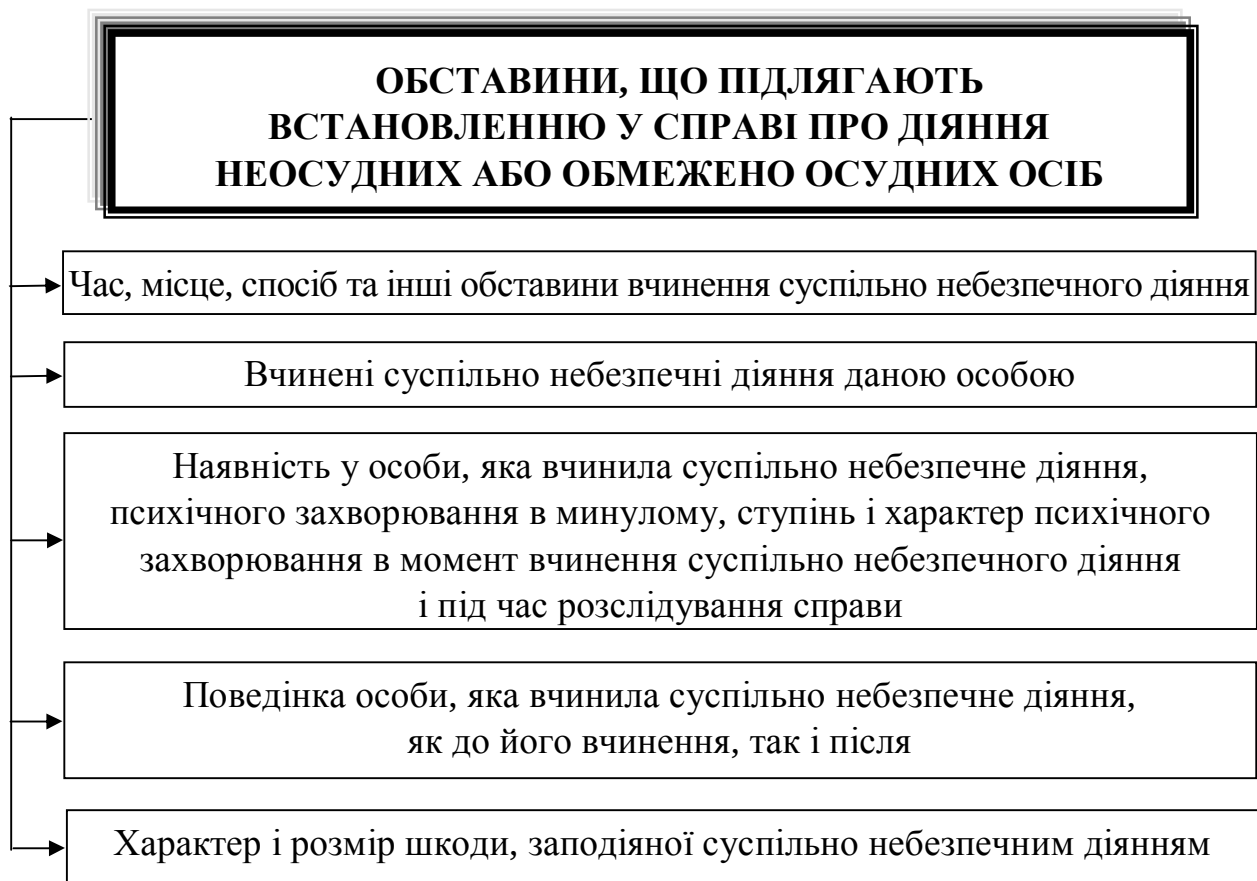

Схема 23.26

Схема 23.27

Схема 23.28

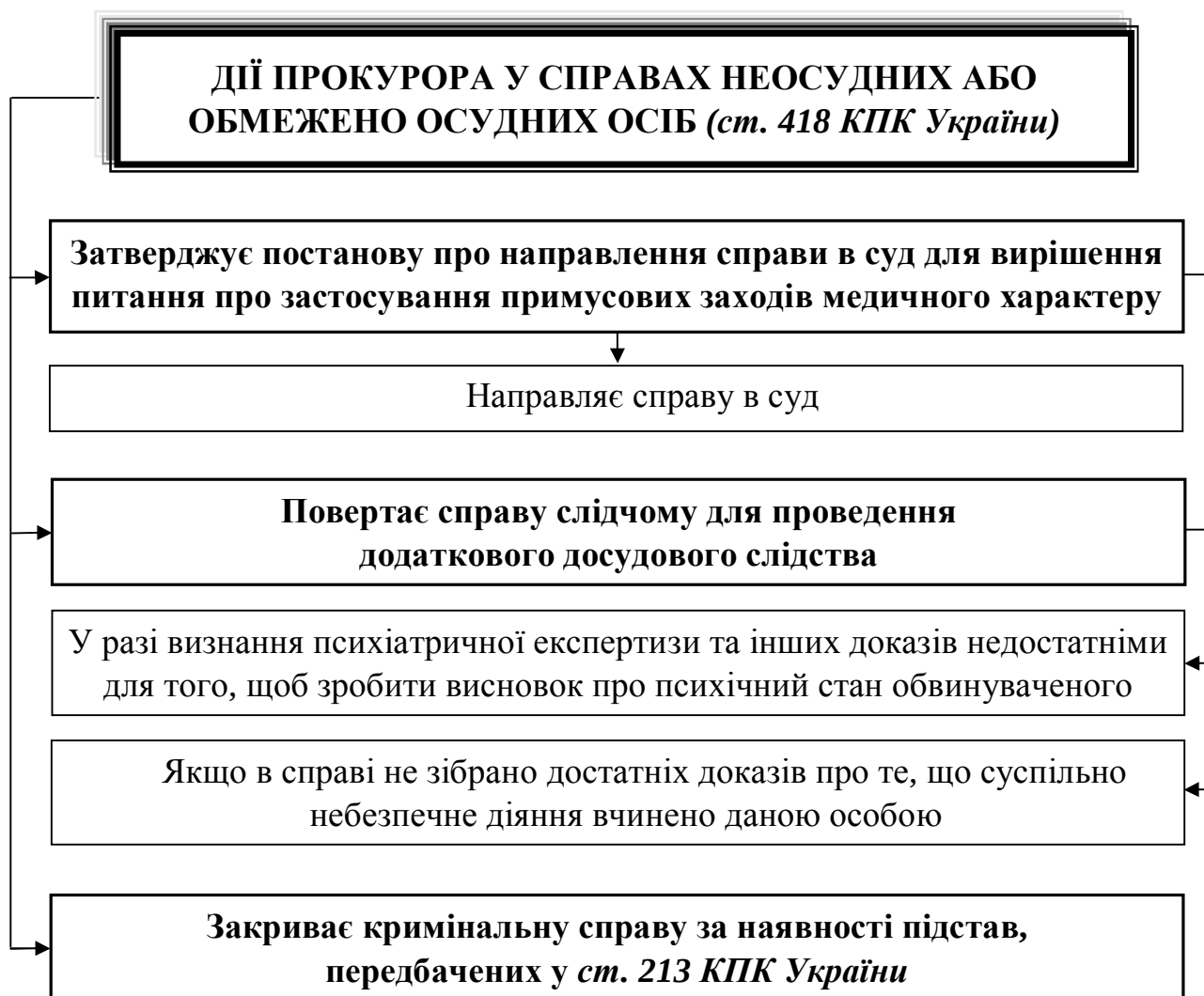

Схема 23.29

Схема 23.30

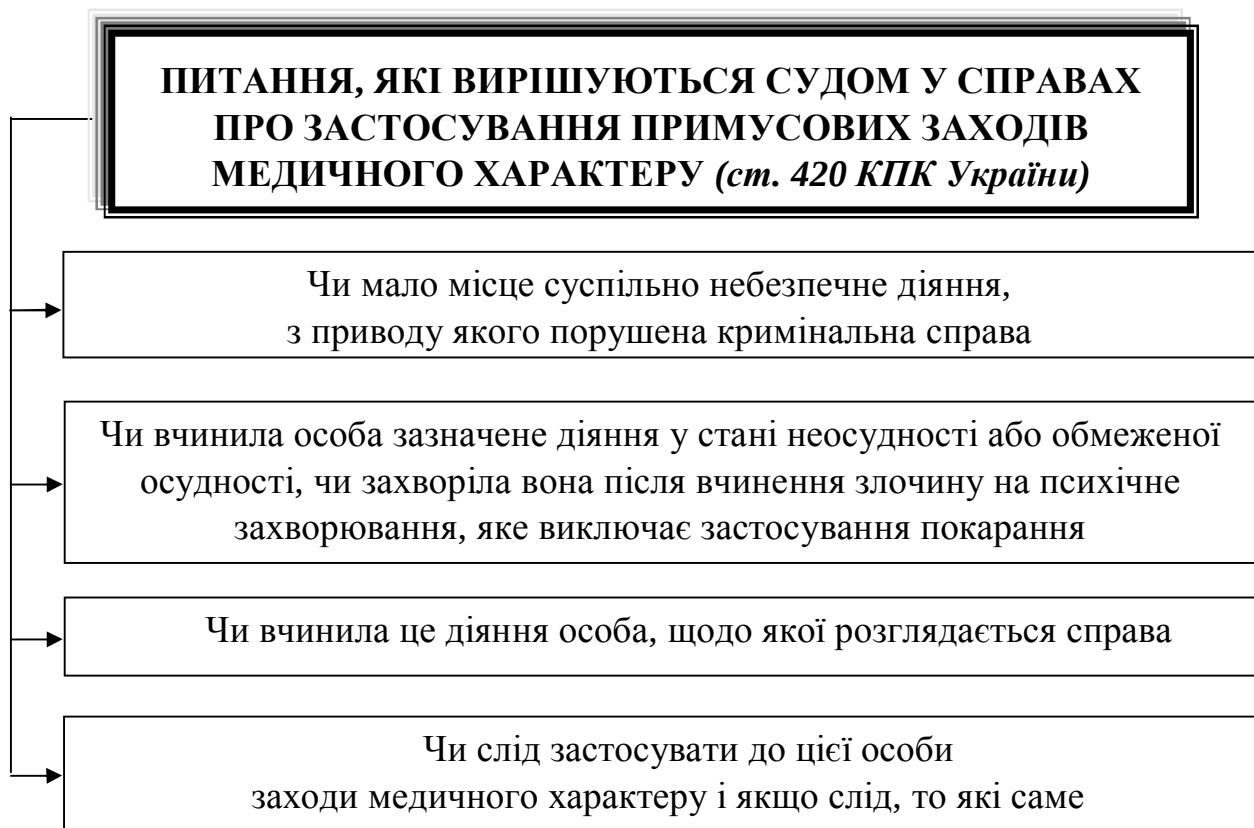

Схема 23.31

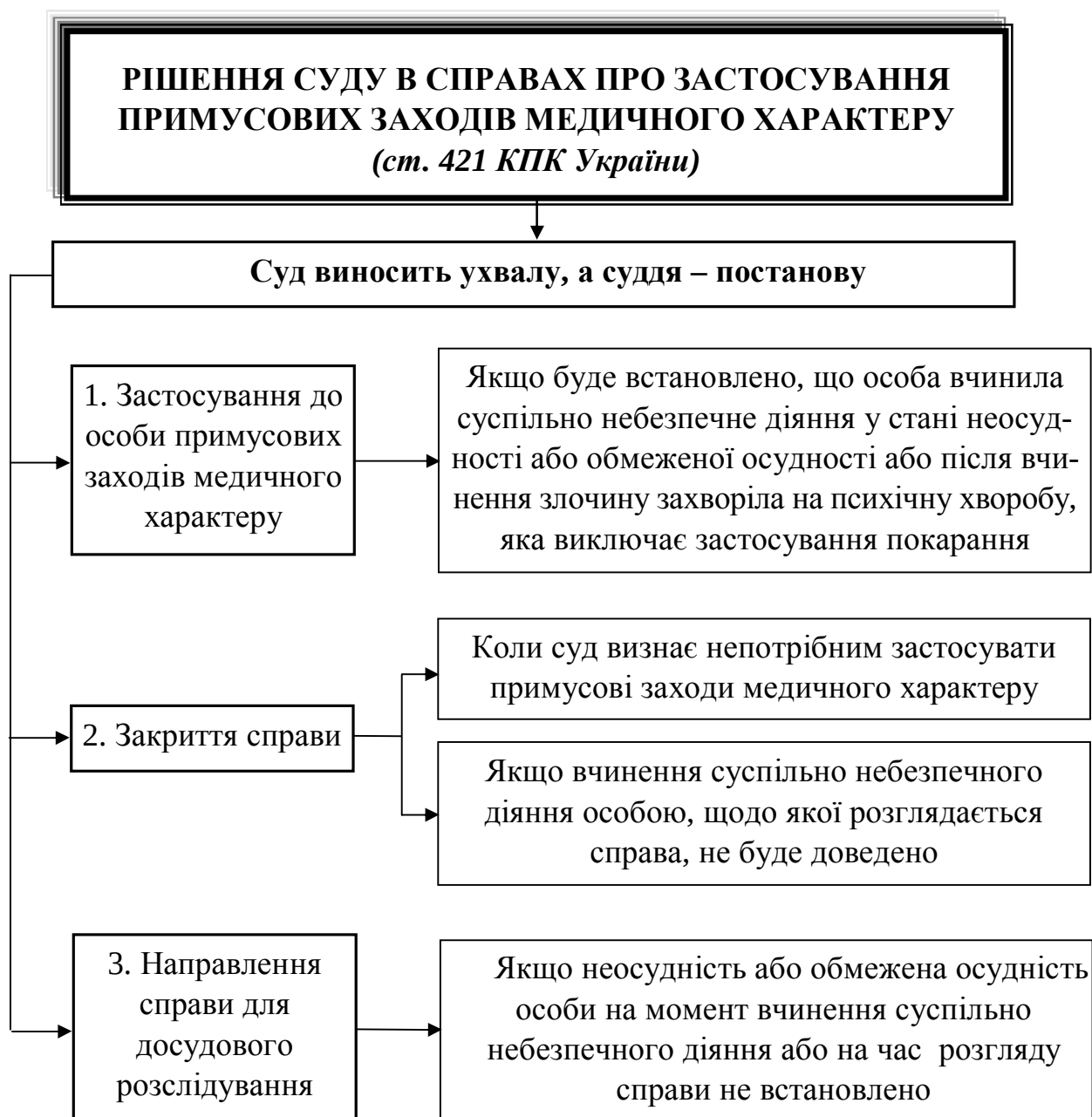

Схема 23.32

Схема 23.33

Схема 23.34

Контрольні запитання

1. Який процесуальний статус неповнолітнього в кримінальному процесі вам відомий?
2. Яке рішення повинен прийняти слідчий в разі встановлення, що злочин вчинив 10-річний малолітній?
3. Які заходи кримінально-процесуального примусу можуть бути застосовані до неповнолітньої особи, яка вчинила злочин та суспільно небезпечне діяння?
4. Що становить в предмет доказування у справах про злочини чи суспільно небезпечні діяння, вчинені неповнолітніми? Яким чином вказані обставини враховуються?
5. Які питання вирішує суд під час постановлення вироку стосовно неповнолітнього чи застосування примусових заходів виховного характеру?
6. Хто визнається неосудним і за якими критеріями?
7. Яким чином встановлюється факт неосудності особи?
8. Які види судово-психіатричної експертизи ви знаєте та які особливості її призначення?
9. Які особливості судового розгляду у справах про визнання особи неосудною?
10. Які категорії кримінальних справ належать до справ приватного обвинувачення?
11. Хто в цій категорії кримінальних справ притягує особу як обвинуваченого та пред'являє його особі?
12. Який зміст скарги для порушення справи приватного обвинувачення?
13. Що таке протокольна форма досудової підготовки матеріалів?
14. Які строки провадження протокольної форми?
15. Яким чином оформляються результати протокольної форми досудової підготовки матеріалів?
16. Які рішення має право прийняти прокурор за результатами протокольної форми досудової підготовки матеріалів?
17. Які особливості судового розгляду вказаної категорії кримінальних справ?
18. Чи наділений прокурор можливістю відмовитись від підтримання державного обвинувачення у даній категорії кримінальних справ?
19. В яких випадках і якою є процедура скерування на додаткове розслідування кримінальної справи з суду, що порушена за результатами протокольної форми досудової підготовки матеріалів?

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
5. Про адвокатуру: Закон України від 19 грудня 1992 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Про Вищу Раду юстиції: Закон України від 15 січня 1998 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
7. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Про державну податкову службу в Україні: Закон України від 4 грудня 1990 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
9. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
10. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

12. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

13. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

14. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

15. Про мови в Україні: Закон України від 28 жовтня 1989 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

16. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

17. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

18. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

19. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду: Закон України від 1 грудня 1994 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

20. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

21. Про ратифікацію Європейської Конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 рік, та Додаткового протоколу 1978 року до Конвенції: Закон України від 16 січня 1998 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Про ратифікацію Європейської Конвенції про видачу правопорушників, 1957 рік., Додаткового протоколу 1975 року та Другого додаткового протоколу 1978 року до Конвенції: Закон України від 16 січня 1998 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

23. Про ратифікацію Європейської Конвенції про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню:

Закон України від 24 січня 1997 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

24. Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини, 1950 р., Першого протоколу та протоколів 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

25. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

26. Про статус народного депутата України: Закон України від 21 листопада 1992 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

27. Про статус суддів: Закон України від 15 грудня 1992 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

28. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

29. Про судоустрій України: Закон України від 7 лютого 2002 року (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

СУДОВА ПРАКТИКА

ТА ПОСТАНОВИ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

1. Наказ Державної судової адміністрації України від 21 липня 2005р. №84 Інструкція про порядок фіксування судового процесу технічними засобами // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – Ст. 1974.

2. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 2 липня 2004 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириш. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 312–319.

3. Про практику застосування судами запобіжного заходу у вигляді взяття під варту: постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 4 із змінами від 11 червня 2004 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириш. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 333–340.

4. Про виконання судами України законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і

постановлення вироку: постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 червня 1990 р. № 5 із змінами від 4 червня 1993 р., 3 грудня 1997 р., 30 травня 2008 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 373–379.

5. Про практику винесення судами окремих ухвал (постанов) у кримінальних справах: постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 березня 2008 р. № 3 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 287–291.

6. Про відшкодування витрат на стаціонарне лікування особи, яка потерпіла від злочину та судових витрат: постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 липня 1995 р. № 11 із змінами від 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 319–322.

7. Про деякі питання застосування законодавства, яке регулює порядок і строки затримання (арешту) осіб при вирішенні питань, пов'язаних із їх екстрадицією: постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовтня 2004 р. № 16 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 340–343.

8. Про додержання Україною процесуального законодавства, яке регламентує судовий розгляд кримінальних справ: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 грудня 1985 р. № 11 із змінами від 4 червня 1993 р., 13 січня 1995 р., 3 грудня 1997 р., 30 травня 2008 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 368–372.

9. Про завдання суддів України по підвищенню рівня правосуддя: постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 лютого 1991 р. № 1 із змінами від 4 червня 1993 р., 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 14–18.

10. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 6 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліга-прес, 2008. – С. 305–312.

11. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: постанова Пленуму Верховного Суду України № 9 від 1 листопада 1996 р. //

Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 24–29.

12. Про посилення судового захисту прав та свобод людини і громадянина: постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 1997 р. № 7 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 29–33.

13. Про практику застосування застави як запобіжного заходу: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 березня 1999 р. № 6 зі змінами від 6 червня 2003 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 229–333.

14. Про практику застосування судами законодавства про звільнення від відбуття покарання засуджених, які захворіли на тяжку хворобу: постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 вересня 1973 р. № 8 із змінами від 4 червня 1993 р., 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 81–84.

15. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 88–97.

16. Про практику застосування судами України законодавства про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної злочином, і стягнення безпідставно нажитого майна: постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1989 р. № 3 із змінами від 25 грудня 1992 р., 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 291–298.

17. Про практику застосування судами України законодавства про протокольну форму досудової підготовки матеріалів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 червня 1986 р. № 6 із змінами від 4 червня 1993 р., 13 січня 1995 р., 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 395–398.

18. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 97–104.

19. Про практику застосування судами України законодавства, що регулює повернення кримінальних справ на додаткове розслідування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 11 лютого 2005 р. № 2 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 349–354.

20. Про практику застосування судами України процесуального законодавства при вирішенні питань, пов'язаних з виконанням вироків: постанова Пленуму Верховного Суду України від 21 грудня 1989 р. № 11 із змінами від 4 червня 1993 р., 13 січня 1995 р., 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 390–395.

21. Про практику постановлення судами вироків (постанов) при розгляді кримінальних справ в апеляційному порядку: постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 1 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 379–382.

22. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 104–113.

23. Про строки розгляду судами України кримінальних і цивільних справ: постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 квітня 1994 р. № 3 із змінами від 3 грудня 1997 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 365–368.

24. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 1997 р. № 8 із змінами від 25 травня 1998 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 343–349.

25. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. № 4 із змінами від 25 травня 2001 р. // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 298–305.

26. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2 // Збірник постанов Пленуму

Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 78–81.

27. Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання і досудового слідства: постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 березня 2008 р. № 2 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 322–329.

28. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 59–65.

29. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусове лікування: постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах: навч. посібник / укл. Б.О. Кириць. – Львів: Ліґа-прес, 2008. – С. 88–97.

30. Про деякі питання, що виникають під час розгляду судами України скарг на постанови органів дізнання, слідчого, прокурора про порушення кримінальної справи постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 6 // Вісник Верховного суду України. – 2010. – № 7. – С. 3–7.

31. Пропозиція щодо закріплення процедури примирення між потерпілим та обвинуваченим у проекті Кримінально-процесуального кодексу України // Вісник Верховного Суду України. – 2005. – № 3. – С. 37–38.

32. Рішення Верховного Суду України: щорічник 2000; офіц. видання / під заг. ред. В.Ф. Бойка. – К.: Право, 2000. – 160 с.

33. Рішення Верховного Суду України: щорічник 2003; офіц. видання / за заг. ред. В.Т. Малярєнка. – К., 2004. – 175 с.

34. Судова практика з перегляду кримінальних справ у касаційному порядку // Вісник Верховного Суду України. – 2005. – № 4. – С. 29–36.

35. Узагальнення судової практики про дотримання судами м. Києва вимог законодавства щодо публічності, гласності й безперервності кримінального судочинства // Адвокат. – 2005. – № 3. – С. 56–62.

РЕКОМЕНДОВА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ»

1. Азаров Ю.І. Кримінально-процесуальне право України. Загальна частина: посібник для підготовки до іспитів / Ю.І. Азаров, С.О. Заїка, О.В. Терещук, О.Ф. Штанько; Київський ін-т внутрішніх справ при НАВСУ. – К., 2003. – 104 с.
2. Андерсон Патрік Р. Вступ до кримінального судочинства / Патрік Р. Андерсон, Дональд Дж. Ньюмен. – Бостон, Нью Йорк: Вид-во «Мак Гроу Хілл», 1998. – 517 с.
3. Біленчук П.Л. Кримінальний процес України і зразки процесуальних документів / П.Л. Біленчук, Ю.І. Кречул, М.Н. Курко, С.М. Стахівський. – К.: Основа, 1996. – 352 с.
4. Благута Р.І. Альбом схем з кримінального процесу. Загальна частина: навчальний посібник / Р.І. Благута, О.М. Гумін, Ю.В. Гуцуляк та ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2006. – 148 с.
5. Бурданова В.С. Поиск истины в уголовном процессе / В.С. Бурданова. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 262 с.
6. Васильев В.Л. Юридическая психология / В.Л. Васильев. – 3-е изд. – СПб.: Питер, – 2000. – 611 с.
7. Гончаров І.Д. Кримінально-процесуальне право України. Досудове слідство: навч. посіб. для студ. ВНЗ / І.Д. Гончаров. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 247 с.
8. Горбачев А.В. Уголовный процесс Украины. Структурно-логические схемы по курсу лекций: учебно-методическое пособие / А.В. Горбачев. – Харьков: Стиль, 2002. – 177 с.
9. Гумін О. Курс лекцій з кримінального процесу (загальна частина) / О. Гумін, Л. Сергієнко, О. Устюгова, Н. Хмельовська. – Львів: ЛІВС, 2000. – 127 с.
10. Гумін О. Кримінальний процес України (у питаннях та відповідях): навч.-метод. посібник / О. Гумін, Р. Сибірна, Л. Сергієнко. – Львів: ЛІВС, 2002. – 454 с.
11. Дубинский А.Я. Сборник задач по советскому уголовному процессу для программированного обучения: учеб. пособие / А.Я. Дубинский, З.Д. Смитиенко, А.М. Чепульченко; ред. М.В. Салтевский; КВШ МВД СССР. – К., 1979. – 143 с.
12. Збірник задач і завдань з кримінального процесу: навч. посібник / А.Я. Дубінський, С.М. Стахівський; МВС України; УАВС. – К., 1995. – 63 с.
13. Збірник методичних рекомендацій з питань розкриття та розслідування злочинів слідчими та оперативними працівниками ОВС / під ред. П.В. Коляди. – К.: МВС, Головне слідче управління, 2001. – 240 с.

14. Збірник ситуаційних задач з кримінального процесу // МВС України. Львів. ін-т ВС при НАВС України / авт. кол.: Р.І. Благута, В.А. Сас, Л.О. Сергієнко, О.Є. Устюгова. – Львів, 2003. – 83 с.
15. Каткова Т.В. Зразки бланків процесуальних та інших документів у кримінальній справі: практ. посіб. / Т.В. Каткова, Г.К. Кожевников. – Харків: Рубікон, 2001. – 196 с.
16. Коваленко Є.Г. Кримінальний процес України: підручник / Є.Г. Коваленко, В.Т. Малярєнко; Міністерство освіти і науки України. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 687с.
17. Кримінальний процес України: підручник / М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко. – К.: Либідь, 1992. – 256 с.
18. Кримінальний процес України: підручник для вищих закладів освіти / за ред. Ю.М. Грошевого і В.М. Хотєнця; Міністерство освіти і науки України. Національна юридична академія України. Академія правових наук України. – Харків: Право, 2000. – 494 с.
19. Кримінально-процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами / відп. ред. В.П. Шибіко. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 840 с.
20. Кримінально-процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. В.Т. Малярєнка, В.Г. Гончарєнка. – Вид. третє, перероб. та доп. – К.: Юрисконсульт; КНТ, 2009. – 890 с.
21. Кучер В.О. Бібліографічний огляд з кримінального процесу / В.О. Кучер, А.Я. Хитра. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2006. – 230 с.
22. Кучинська О.П. Кримінальний процес України: навч. посіб. / О.П. Кучинська, О.А. Кучинська. – К.: Прецедент, 2005. – 204 с.
23. Лисиченко В.К. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні злочинів: монографія / В.К. Лисиченко, І.І. Когутич. – К.: ДІА, 2002. – 182 с.
24. Лобойко Л.М. Кримінально-процесуальне право: курс лекцій: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л.М. Лобойко; Юридична академія МВС України. – К.: Істина, 2008. – 456 с.
25. Лобойко Л.М. Стадії кримінального процесу: навч. посібник / Л.М. Лобойко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 176 с.
26. Малярєнко В.Т. Кримінальний процес України. Стан та перспективи розвитку. Вибрані наукові праці: навч. посібник для студ. ВНЗ. Рек. Міністерством освіти і науки України / В.Т. Малярєнко. – К.: ІнЮре, 2004. – 599 с.
27. Малярєнко В.Т. Реформування кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: теорія, історія і практика / В.Т. Малярєнко. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 544 с.
28. Михайленко А.Р. Расследование преступлений: законность и обеспечение прав граждан: научно-практическое издание / А.Р. Михайленко. – К.: Юринком Интер, 1999. – 448 с.

29. Михайленко А.Р. Составление процессуальных актов по уголовным делам: теория, методика, примерные образцы документов / А.Р. Михайленко. – К.: Вища шк., 1989. – 200 с.
30. Михайленко О.Р. Складання процесуальних актів у кримінальних справах / О.Р. Михайленко. – К.: Юрінком Інтер, 1996. – 256 с.
31. Михайленко П.П. Кримінальне право, кримінальний процес та кримінологія України: статті, доповіді, рецензії: у 3 т. / П.П. Михайленко. – К.: Генеза, 1999. – 943 с.
32. Михеєнко М.М. і ін. Кримінальний процес України: ділові ігри та задачі: навч. посібник для студентів юридичних вузів і факультетів / М.М. Михеєнко. – К.: Либідь, 1996. – 256 с.
33. Михеєнко М.М. Науково-практичний коментар Кримінально-процесуального кодексу України: за станом законодавства та постанов Пленуму Верховного Суду України від 15 серпня 1997р. / М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, А.Я. Дубинський. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – 624 с.
34. Михеєнко М.М. Проблеми розвитку кримінального процесу в Україні: вибрані твори / М.М. Михеєнко. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 240 с.
35. Модельный Уголовно-процессуальный кодекс для государств – участников СНГ: рекомендательный законодательный акт // Приложение к «Информационному бюллетеню». – 1996. – № 10. – 374 с.
36. Молдаван В.В. Порівняльне кримінально-процесуальне право: Україна, ФРН, Франція, Англія, США: навч. посібник / В.В. Молдаван, А.В. Молдаван. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 400 с.
37. Мотовиловкер Я.О. Основной вопрос уголовного дела и его компоненты / Я.О. Мотовиловкер. – Воронеж: Изд-во Воронежского университета, 1984. – 152 с.
38. Назаров А.Д. Влияние следственных ошибок на ошибки суда / А.Д. Назаров. – СПб.: Юрид. центр Пресс, 2003. – 321 с.
39. Настільна книга слідчого / М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. – К.: Юре, 2003. – 720 с.
40. Нове у кримінально-процесуальному законодавстві України: навч. посібник для студентів юрид. спеціальностей вищих закладів освіти / за ред. Ю.М. Грошевого. – Х.: Право, 2002. – 160 с.
41. Новиков С. Розгляд справ на дії слідчого і прокурора / С. Новиков // Вісник прокуратури. – 2003. – № 7. – С. 89–91.
42. Нор В.Т. Практикум з кримінального процесу України / В.Т. Нор. – Львів: ЛДУ, 1994. – 228 с.
43. Озерський І.В. Кримінальний процес України: навч. посібник / І.В. Озерський; Міністерство освіти і науки України. Міжгалузевий ін-т управління. – К., 2003. – 399 с.

44. Осборн Крейг. Кримінальний процес / Крейг Осборн. – Вид-во «Блекстоун Пресс», 1998. – 363 с.
45. Основы оперативно-розыскной деятельности: учебник / под ред. В.Б. Рушайло. – К., 2000. – 736 с.
46. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса: в 2 т. – Т. 2: Порядок производства по уголовным делам по советскому уголовно-процессуальному праву / М.С. Строгович; АН СССР. Ин-т государства и права. – М.: Наука, 1970. – 516 с.
47. Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право України: підручник / В.М. Тертишник. – К.: А.С.К., 2003 – 1119 с.
48. Тертишник В.М. Науково-практичний коментар до Кримінально-процесуального кодексу України / В.М. Тертишник. – К.: А.С.К., 2002. – 1056 с.
49. Тертышник В.М. Уголовный процесс: учебник / В.М. Тертышник; МВД Украины. – Харьков: РИФ «АРСИС, ЛТД», 2000. – 575 с.
50. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України. Особлива частина: підручник / Л.Д. Удалова; МВС України. НАВСУ. Каф. теорії крим. процесу та судоустрою. – К.: Кондор, 2005. – 279 с.
51. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: загальна частина: конспект лекцій / Л.Д. Удалова; МВС України. НАВСУ. Каф. крим. процесу. – К., 2001. – 100 с.
52. Удалова Л.Д. Збірник статей щодо вдосконалення кримінального та кримінально-процесуального законодавства / Л.Д. Удалова, С.О. Телешун, С.Г. Осика. – К.: Б.В., 2000. – 47 с.
53. Фойницкий И.Я. Курс уголовного судопроизводства: в 2 т. / И.Я. Фойницкий; общ. ред. А.В. Смирнова. – СПб.: Альфа, 1996. – Т. 2. – 552 с.
54. Фойницкий И.Я. Курс уголовного судопроизводства / И.Я. Фойницкий. – СПб.: Альфа, 1996. – Т. 1. – 552 с.
55. Хазін М.А. Кримінально-процесуальні акти дізнання та попереднього слідства / М.А. Хазін, М.Д. Бойко, В.К. Співак. – К.: Атіка, 1999. – 277 с.
56. Шепітько В.Ю. Довідник слідчого / В.Ю. Шепітько. – К.: Ін Юре, 2003. – 208 с.
57. Шибіко В.П. Кримінальний процес: практикум / В.П. Шибіко, В.В. Молдован; Київський нац. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 303 с.
58. Шибіко В.П. Кримінальний процес: практикум / В.П. Шибіко, В.В. Молдован. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 304 с.
59. Шишкін В.І. Забезпечення прав людини в судочинстві США / В.І. Шишкін. – К., 2000. – 318 с.
60. Шкарупа В.К. Дізнання та слідство: збірник нормативних документів / В.К. Шкарупа, В.Т. Білоус. – Ірпінь, 2003. – 476 с.
61. Шкарупа В.К. Уголовный процесс Украины: уч. пособие в схемах (для подготовки к сдаче выпускных экзаменов) / В.К. Шкарупа, С.Н. Гулина. – Донецк: РИО ДИВД МВД Украины, 1998. – 131 с.

62. Шостак М.А. Альбом схем по общей части советского уголовного процесса: учеб. пособие / М.А. Шостак; Минская ВШ МВД СССР. – Минск, 1989. – 152 с.

63. Шумило М.Є. Кримінально-процесуальне право України: навч.-метод. матеріали для студ. Київського ун-ту права / М.Є. Шумило, В.І. Малюга. – К.: Київський ун-т права, 2003. – 94 с.

64. Янович Ю.П. Уголовный процесс Украины: пособие по подготовке к государственному (выпускному) экзамену / Ю.П. Янович; МВД Украины, Ун-т внутренних дел. – Харьков, 1997. – 252 с.

65. Яновська О.Г. Кримінально-процесуальне право України: навч.-метод. посібник / О.Г. Яновська. – К.: КНЕУ, 2003. – 207 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ОКРЕМИХ ТЕМ

Тема 1. Поняття, завдання та значення кримінального процесу. Кримінально-процесуальне законодавство України

1. Альперт С.А. Кримінально-процесуальні функції: поняття, система, суб'єкти: конспект лекції / С.А. Альперт. – Х.: Національна юридична академія України, 1995. – 28 с.

2. Михеєнко М.М. Історичні форми кримінального процесу // М.М. Михеєнко // Проблеми розвитку кримінального процесу в Україні: Вибрані твори. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – С. 162–170.

3. Михеєнко М.М. Кримінальний процес: нова модель. Проблеми розвитку кримінального процесу в Україні / М.М. Михеєнко. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 239 с.

4. Погорецький М.А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система: монографія / М.А. Погорецький. – Харків: Арсіс, 2002. – 160 с.

5. Права человека и предварительное заключение. Сборник международных стандартов, касающихся предварительного заключения. – Х., 1997. – 158 с.

6. Тертишник В.М. Гарантії істини та захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі: монографія / В.М. Тертишник. – Дніпропетровськ: Юрид. академія МВС, Арт-Прес, 2002. – 432 с.

7. Юридическая процессуальная форма: теория и практика / под общ. ред. П.Е. Недбайло и В.М. Горшенева. – М.: Юрид. лит., 1976. – 279 с.

8. Якуб М.Л. Процессуальная форма в советском уголовном судопроизводстве / М.Л. Якуб. – М.: Юрид. лит., 1981. – 143 с.

Тема 2. Принципи кримінального процесу

1. Варфоломеева Т.В. Защита в уголовном судопроизводстве / Т.В. Варфоломеева. – К.: Ин-т адвокатуры при Киевском ун-те имени Тараса Шевченко, 1998. – 204 с.

2. Вильчик Т.Б. Обеспечение всесторонности, полноты и объективности исследования обстоятельств уголовного дела средствами прокурорского надзора / Т.Б. Вильчик. – Харьков: Харьковский ун-т, 1993. – 210 с.
3. Гриненко А.В. Принцип презумпции невиновности и его реализация в досудебном уголовном процессе / А.В. Гриненко, Г.К. Кожевников, С.Ф. Шумилин. – Х.: Консум, 1997. – 97 с.
4. Зейкан Я.П. Захист у кримінальній справі: наук.-практ. посіб. / Я.П. Зейкан. – К.: Вища шк., 2002. – 271 с.
5. Лобойко Л.М. Принцип диспозитивності в кримінальному процесі України / Л.М. Лобойко. – Д.: Ліра ЛТД, 2004. – 215 с.
6. Малярєнко В.Т. Конституційні засади кримінального судочинства / В.Т. Малярєнко. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 320 с.
7. Права обвиняемого на защиту в социалистическом уголовном процессе / под ред. В.М. Савицкого. – М.: Наука, 1978. – 245 с.

Тема 3. Суб'єкти кримінального процесу

1. Альперт С.А. Субъекты уголовного процесса / С.А. Альперт. – Харьков: Изд-во Нац. юрид. академии им. Ярослава Мудрого, 1997. – 75 с.
2. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина І: підручник / О.М. Бандурка. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 336 с.
3. Бандурка О.М. Слідчий – моя професія / О.М. Бандурка. – Харків: Вид-во Університету внутрішніх справ, 2000. – 216 с.
4. Баулін О.В. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого та їх правові гарантії: монографія / О.В. Баулін, Н.С. Карпов; під заг. ред. З.Д. Смітєнко. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2001. – 232 с.
5. Гошовський М.І. Потерпілий у кримінальному процесі України / М.І. Гошовський, О.П. Кучинська. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 189 с.
6. Гуляев А.П. Процессуальные функции следователя: учебное пособие / А.П. Гуляев. – М.: Академия МВД СССР, 1981. – 60 с.
7. Макарєнко Є.І. Дізнання в міліції та в митних органах: навч. посібник / Є.І. Макарєнко, Л.М. Лобойко, В.М. Тертишник, В.В. Ліпінський, А.Г. Шиян. – Д.: Ліра ЛТД, 2003. – 449 с.
8. Малярєнко В. Прокурор у кримінальному судочинстві. Деякі проблеми та шляхи їх вирішення / В. Малярєнко, І. Вернидубов. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 240 с.
9. Нор В.Т. Прокурорський нагляд в Україні: курс лекцій / В.Т. Нор, Я.О. Бернський, І.І. Когутич та ін.; за ред. В.Т. Нора. – Львів: Тріада плюс, 2002. – 279 с.
10. Павлов Н.Е. Субъекты уголовного процесса / Н.Е. Павлов. – М.: Новый юрист, 1997. – 118 с.

11. Парасюк В.М. Професійна етика слідчого органів внутрішніх справ: навч. посібник / В.М. Парасюк. – Львів: Львівський ін-т внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України, 2004. – 68 с.

12. Прокурорський нагляд в Україні: навч. посіб. / кер. кол. авторів Ю. Грошевой. – К., 1993. – 235 с.

13. Шаповалова Л.І. Потерпілий в досудовому провадженні / Л.І. Шаповалова. – Донецьк: ДІВС, 2003. – 159 с.

Тема 4. Кримінально-процесуальні рішення, документи.

Процесуальні строки і судові витрати

1. Грошевой Ю.М. Сущность судебных решений в советском уголовном процессе / Ю.М. Грошевой. – Х.: Вища школа, 1979. – 144 с.

2. Дубинский А.Я. Исполнение процессуальных решений следователя: правовые и организационные проблемы / А.Я. Дубинский. – К.: Наукова думка, 1984. – 182 с.

3. Лупинская П.А. Законность и обоснованность решений в уголовном судопроизводстве / П.А. Лупинская. – М.: Изд-во ВЮЗИ, 1972. – 79 с.

4. Лупинская П.А. Решения в уголовном судопроизводстве, их виды, содержание и формы / П.А. Лупинская. – М.: Юрид. лит., 1976. – 168 с.

5. Михайленко О.Р. Строки та інші часові параметри в кримінальному процесі України: навч. посіб. / О.Р. Михайленко. – К., 2000. – 40 с.

6. Нор В.Т. Судові витрати у кримінальному процесі України / В.Т. Нор, А.А. Павлишин. – К.: Атіка, 2003. – 176 с.

7. Процесуальные документы и деловые бумаги следователя: учеб. пособие. – Волгоград, 1973. – 239 с.

8. Тертышник В.М. Досудебное расследование: юридические документы / В.М. Тертышник, С.М. Смоков, А.В. Петренко и др. – Харьков, 1999. – 164 с.

9. Токарева М.Е. Процессуальные сроки при расследовании преступлений / М.Е. Токарева. – М., 1976. – 70 с.

10. Якупов Р.Х. Исчисление процессуальных сроков в советском уголовном процессе: учеб. пособие / Р.Х. Якупов. – М.: МССШМ МВД СССР, 1990. – 36 с.

Тема 5. Доказування у кримінальному процесі

Тема 6. Кримінально-процесуальні джерела доказів

1. Азаров Ю.И. Деятельность следователя органов внутренних дел по доказыванию обстоятельств, характеризующих личность обвиняемого: учеб. пособие / Ю.И. Азаров. – К.: РИО НИИ МВД СССР, 1991. – 80 с.

2. Арсеньев В.Д. Основы теории доказательств в советском уголовном процессе: учеб. пособие / В.Д. Арсеньев. – Иркутск: Изд-во Иркутского гос. ун-та, 1970. – 112 с.
3. Асмус В.Ф. Учение логики о доказательстве и опровержении / В.Ф. Асмус. – М., 1954. – 120 с.
4. Бандурка А.М. Оперативно-розыскная деятельность: правовой анализ / А.М. Бандурка, А.В. Горбачев. – К., 1994. – 160 с.
5. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I: підручник / О.М. Бандурка. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 336 с.
6. Банин В.А. Предмет доказывания в советском уголовном процессе: (гносеол. и правовая природа) / В.А. Банин. – Саратов: Изд-во Сарат. ун-та, 1981. – 157 с.
7. Бедняков Д.И. Непроцессуальная информация и расследование преступлений / Д.И. Бедняков. – М.: Юридическая литература, 1991. – 208 с.
8. Безлепкин Б.Т. Уголовно-процессуальные вопросы взыскания нажитого преступным путем / Б.Т. Безлепкин, В.К. Бобров. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1982. – 19 с.
9. Белкин А.Р. Теория доказывания: науч.-метод. пособ. / А.Р. Белкин. – М.: Издательство НОРМА, 1999. – 429 с.
10. Белкин Р.С. Собираение, исследование и оценка доказательств. Сущность и методы / Р.С. Белкин. – М.: Наука, 1966. – 295 с.
11. Белкин Р.С. Криминалистика и доказывание / Р.С. Белкин, А.И. Винберг. – М.: Юрид. лит., 1973. – 264 с.
12. Белоусов А.В. Процессуальное закрепление доказательств при расследовании преступлений / А.В. Белоусов. – М.: Юрлитинформ, 2001. – 174 с.
13. Божьев В.П. Источники доказательств по уголовно-процессуальному законодательству СССР и других социалистических государств / В.П. Божьев, А.И. Лубенский; Акад. МВД СССР. – М., 1981. – 71 с.
14. Бурданова В.С. Поиск истины в уголовном процессе / В.С. Бурданова. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 262 с.
15. Владимиров Л.Е. Учение об уголовных доказательствах / Л.Е. Владимиров. – Тула: Автограф, 2000. – 438 с.
16. Власов А.А. Особенности доказывания в судопроизводстве: науч.-практ. пособие / А.А. Власов, И.Н. Лукьянова, С.В. Некрасов. – М.: Экзамен, 2004. – 318 с.
17. Вопросы теории и практики проверки алиби: по материалам, опубл. в зарубеж. печати // И.С. Аббасова, В.С. Абраменкова, Н.В. Кручинина и др. – Иркутск: Изд-во Иркут. ун-та, 1982. – 26 с.
18. Горбачов О.В. Кримінально-процесуальне доказування та оперативно-розшукова діяльність / О.В. Горбачов. – Х.: НЮАУ, 1996. – 68 с.
19. Горский Г.Ф. Проблемы доказательств в советском уголовном процессе / Г.Ф. Горский, Л.Д. Кокорев, П.С. Элькинд. – М.: Высшая школа, 1988. – 207 с.

20. Громов Н.А. Оценка доказательств в уголовном процессе / Н.А. Громов, С.А. Зайцева. – М.: ПРИОР, 2002. – 128 с.
21. Громов Н.А. Доказательства, доказывание и использование результатов оперативно-розыскной деятельности: учеб. пособие / Н.А. Громов, В.А. Пономаренков, А.Н. Гушин, Ю.В. Францифоров. – М.: ПРИОР, 2001. – 208 с.
22. Доказательства и доказывание в советском уголовном процессе: фондовая лекция. – Харьков: ХИВД, 1992. – 80 с.
23. Доказывание в уголовном процессе: традиции и современность / под ред. В.А. Власихина. – М.: Юристь, 2000. – 272 с.
24. Дубоносов Е.С. Основы оперативно-разыскной деятельности: курс лекций / Е.С. Дубоносов; под ред. Г.К. Синилова. – М.: ЮИ МВД РФ, Книжный мир, 2002. – 184 с.
25. Зеленецкий В.С. Проблемы формирования совокупности доказательств в уголовном процессе / В.С. Зеленецкий. – Харьков: Восточно-региональный центр гуманитарно-образовательных инициатив, 2004. – 108 с.
26. Зинченко И.А. Вещественные доказательства при расследовании преступлений / И.А. Зинченко. – Ташкент: ВШ, 1991. – 66 с.
27. Использование специальных знаний в советском уголовном процессе: тр. по правоведению / отв. ред. Р. Марусте. – Тарту: ТГУ, 1984. – 83 с.
28. Каз Ц.М. Доказательства в советском уголовном процессе / Ц.М. Каз. – Саратов: Издательство Саратовского университета, 1960. – 105 с.
29. Каминская В.И. Показания обвиняемого в советском уголовном процессе / В.И. Каминская. – М.: Изд-во Акад. наук СССР, 1960. – 182 с.
30. Карнеева Л.М. Доказательства и доказывание в уголовном процессе / Л.М. Карнеева. – М.: Юрид. лит., 1994. – 224 с.
31. Карнеева Л.М. Источники доказательств / Л.М. Карнеева, И. Кертэс. – М.: Юрид. лит., 1985. – 167 с.
32. Кипнис Н.М. Допустимость доказательств в уголовном судопроизводстве / Н.М. Кипнис. – М.: Юристь, 1995. – 127 с.
33. Кокорев Л.Д. Уголовный процесс: доказательства и доказывание / Л.Д. Кокорев, Н.П. Кузнецов. – Воронеж, 1995. – 314 с.
34. Кореневский Ю.В. Использование результатов оперативно-розыскной деятельности в доказывании по уголовным делам: метод. пособие / Ю.В. Кореневский, М.Е. Токарева. – М.: Юрлитинформ, 2000. – 144 с.
35. Костін М.І. Контрабанда. Доказування обставин вчинення злочину на досудовому слідстві / М.І. Костін. – К.: ДІЯ, 2003. – 185 с.
36. Кузнецов Н.П. Доказывание в стадии возбуждения уголовного дела / Н.П. Кузнецов. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1983. – 117 с.
37. Курылёв С.В. Основы теории доказывания в советском правосудии / С.В. Курылёв. – Минск: Изд-во БГУ, 1969. – 203 с.

38. Ларин А.М. От следственной версии к истине / А.М Ларин. – М.: Юрид. лит., 1976. – 199 с.
39. Ларин А.М. Работа следователя с доказательствами / А.М. Ларин. – М.: Юрид. лит., 1966. – 156 с.
40. Леви А.А. Получение и проверка показаний следователем: справочник / А.А. Леви, Г.И. Пичкалева, Н.А. Селиванов. – М.: Юрид. лит., 1987. – 112 с.
41. Лупинская П.А. Доказывание в советском уголовном процессе: учебное пособие / П.А. Лупинская. – М.: Всесоюз. юрид. заоч. ин-т, 1966. – 102 с.
42. Лупинская П.А. Оценка доказательств. Уголовно-процессуальное право / П.А. Лупинская. – М.: Юристъ, 1997. – 180 с.
43. Ляш А.А. Вещественные доказательства в досудебных стадиях уголовного процесса: учеб. пособие / А.А. Ляш. – К.: КВШ МВД СССР, 1991. – 80 с.
44. Матюшин Б.Т. Общие вопросы оценки доказательств в судопроизводстве: учеб. пособие / Б.Т. Матюшин. – Хабаровск: Хабаровская высшая школа МВД СССР, 1987. – 70 с.
45. Мешков В.М. Оперативно-розыскная тактика и особенности легализации полученной информации в ходе предварительного следствия / В.М. Мешков, В.Л. Попов. – М., 1999. – 189 с.
46. Михеенко М.М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве / М.М. Михеенко. – К.: Наука, 1984. – 267 с.
47. Петрухин И.Л. Теория доказательств в советском уголовном процессе / И.Л. Петрухин. – М., 1973. – 497 с.
48. Попелюшко В.О. Предмет доказування в кримінальному процесі (кримінально-процесуальні та кримінально-правові аспекти) / В.О. Попелюшко. – Острог, 2001. – 196 с.
49. Притузова В.А. Заключение эксперта как доказательство в советском уголовном процессе / В.А. Притузова. – М.: Госюриздат, 1959.
50. Резник Г.М. Внутреннее убеждение при оценке доказательств / Г.М. Резник. – М.: Юрид. лит., 1977. – 118 с.
51. Рыжаков А.П. Уголовно-процессуальное доказывание: понятие и средства / А.П. Рыжаков. – М.: Филинь, 1997. – 409 с.
52. Рыжаков А.П. Следственные действия и иные способы собирания доказательств / А.П. Рыжаков. – М.: Филинь, 1997. – 112 с.
53. Савонюк Р.Ю. Доказування в досудовому слідстві: навч. посібник / Р.Ю. Савонюк; МВС, НАВС. – Сімферополь: Доля, 2003. – 184 с.
54. Сердюков П.П. Доказательства в стадии возбуждения уголовного дела / П.П. Сердюков. – Иркутск: Изд-во Иркутского гос. ун-та, 1981. – 87 с.
55. Сибилева Н.В. Допустимость доказательств в советском уголовном процессе / Н.В. Сибилева. – К.: УМК ВО, 1990. – 66 с.
56. Соловьев А.Б. Доказывание в досудебных стадиях уголовного процесса России / А.Б. Соловьев. – М.: Юрлитинформ, 2002. – 160 с.

57. Спасович В.Д. О теории судебно-уголовных доказательств в связи с судоустройством и судопроизводством / В.Д. Спасович. – СПб.: Типогр. Правительствующего Сената, 1861. – 116 с.
58. Стахівський С.М. Показання свідка як джерело доказів у кримінальному процесі: навч. посібник / С.М. Стахівський. – К.: Олан, 2002. – 95 с.
59. Стахівський С.М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування / С.М. Стахівський. – К.: Національна академія внутрішніх справ, 2005. – 272 с.
60. Стефановский Д.П. О пределах исследования в уголовном процессе (очерки теории относительности доказательств) / Д.П. Стефановский. – Ярославль, 1894. – 112 с.
61. Строгович М.С. Учение о материальной истине в уголовном процессе / М.С. Строгович; АН СССР; Институт права. – М.; Ленинград: Издательство Академии наук СССР, 1947. – 275 с.
62. Строгович М.С. Материальная истина и судебные доказательства / М.С. Строгович. – М.: Изд-во Акад. наук СССР, 1955. – 383 с.
63. Строгович М.С. Теория судебных доказательств / М.С. Строгович. – М.: Наука, 1991. – 265 с.
64. Теория доказательств в советском уголовном процессе / отв. ред. Н.В. Жогин. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М.: Юрид. лит., 1973. – 735 с.
65. Теория доказательств в советском уголовном процессе. Часть общая. – М.: Юрид. лит., 1966. – 583 с.
66. Тертишник В.М. Доказательство и доказывание в советском уголовном процессе: фондовая лекция / В.М. Тертишник; ХИВД МВД Украины. – Харьков: РИО ХИВД МВД Украины, 1992. – 80 с.
67. Тертишник В.М. Теория доказательств / В.М. Тертишник, С.В. Слинько. – Харьков: РИФ «Арсис» ЛТД, 1998. – 255 с.
68. Тертышник В.М. Нетрадиционные способы и формы собирания и исследования доказательств при расследовании преступлений / В.М. Тертышник. – Х.: Изд-во Харьков. ин-та внут. дел, 1994. – 55 с.
69. Треушников М.К. Судебные доказательства / М.К. Треушников. – Изд. 2-е, доп. – М.: Городец, 1998. – 285 с.
70. Трусов А.И. Основы теории судебных доказательств (краткий очерк) / А.И. Трусов. – М.: Госюриздат, 1960. – 176 с.
71. Фаткуллин Ф.Н. Общие проблемы процессуального доказывания / Ф.Н. Фаткуллин. – Изд 2-е доп. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1976. – 207 с.
72. Хмыров А.А. Косвенные доказательства / А.А. Хмыров. – М.: Юрид. лит., 1979. – 183 с.
73. Чельцов-Бебутов М.А. Обвиняемый и его показания в советском уголовном процессе / М.А. Чельцов-Бебутов. – М.: Юрид. изд-во, 1947. – 274 с.

74. Шейфер С.А. Собираание доказательств в советском уголовном процессе: методологические и правовые проблемы / С.А. Шейфер. – Саратов: Изд-во Саратовского университета, 1986. – 169 с.

75. Шульга А.О. Особливості доказування вбивств на замовлення в стадії досудового слідства: навч. посібник / А.О. Шульга. – Донецьк: ДІВС, 2001. – 104 с.

76. Эйсман А.А. Заключение эксперта (структура и научное обоснование) / А.А. Эйсман. – М.: Юрид. лит., 1967.

Тема 7. Запобіжні заходи в кримінальному процесі

1. Ахпанов А.Н. Меры процессуального принуждения: социальная ценность, теория и социальная практика применения / А.Н. Ахпанов. – Караганда: КВШ, 1989. – 94 с.

2. Батюк В.Н. Задержание и заключение под стражу в стадии предварительного расследования: учеб. пособие / В.Н. Батюк. – К.: КВШ им. Ф.Е. Дзержинского, 1990. – 90 с.

3. Затримання та взяття під варту в процесі дізнання та досудового слідства в Україні / В.І. Борисов, Н.В. Глинська, В.С. Зеленецький, О.Г. Шило. – Х.: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. – 160 с.

4. Проблеми затримання та взяття під варту на досудовому провадженні по кримінальній справі / В.І. Борисов, Н.В. Глинська, В.С. Зеленецький, О.Г. Шило. – Х., 2005. – 352 с.

5. Громов Н.А. Меры пресечения в уголовном процессе / Н.А. Громов, Г.Ф. Киева, В.В. Лисоволенко. – Саратов, 1997. – 148 с.

6. Гуляев А.П. Задержание лиц, подозреваемых в совершении преступлений: учеб. пособие / А.П. Гуляев. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1988. – 42 с.

7. Гуткин И.М. Актуальные вопросы уголовно-процессуального задержания: учеб. пособие / И.М. Гуткин. – М.: Акад. МВД, 1980. – 89 с.

8. Гуткин И.М. Меры пресечения в советском уголовном процессе / И.М. Гуткин. – М.: Юрид. лит., 1963. – 161 с.

9. Давыдов П.М. Применение мер процессуального принуждения по Основам уголовного судопроизводства Союза ССР и союзных республик: учеб. и практ. пособие / П.М. Давыдов, П.П. Якимов; под ред. И.И. Семейкова. – Свердловск: Свердлов. юрид. ин-т, 1961. – 118 с.

10. Даньшина Л.И. Меры пресечения при производстве по уголовному делу / Л.И. Даньшина. – М.: Изд-во МГУ, 1991. – 127 с.

11. Дубинский А.Я. Меры пресечения в советском уголовном процессе: учеб. пособие / А.Я. Дубинский, А.М. Сербулов. – К.: КВШ МВД СССР, 1983. – 52 с.

12. Елесин В.И. Избрание меры пресечения – заключение под стражу / В.И. Елесин. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1972. – 40 с.

13. Еникеев З.Д. Меры процессуального принуждения в системе средств обеспечения обвинения и защиты по уголовным делам: учеб.пособие / З.Д. Еникеев. – Уфа, 1978. – 72 с.
14. Еникеев З.Д. Меры процессуального принуждения в системе средств обеспечения обвинения и защиты / З.Д. Еникеев. – Уфа: Изд-во Башкирского ун-та, 1978. – 98 с.
15. Еникеев З.Д. Применение мер пресечения по уголовным делам / З.Д. Еникеев. – Уфа, 1988. – 104 с.
16. Еникеев З.Д. Проблемы эффективности мер уголовно-процессуального пресечения / З.Д. Еникеев. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1982. – 104 с.
17. Зинатуллин З.З. Уголовно-процессуальное принуждение и его эффективность / З.З. Зинатуллин. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1981. – 136 с.
18. Клюков Е.М. Меры процессуального принуждения / Е.М. Клюков. – Казань: Изд-во Казан. гос. ун-та, 1974. – 192 с.
19. Корнуков В.М. Меры процессуального принуждения в уголовном судопроизводстве / В.М. Корнуков. – Саратов: Изд-во Сарат. юрид. ин-та, 1978. – 137 с.
20. Короткий Н.Н. Задержание лица, подозреваемого в совершении преступления / Н.Н. Короткий. – К.: МВД СССР, 1977. – 48 с.
21. Кудин Ф.М. Принуждение в уголовном судопроизводстве / Ф.М. Кудин. – Красноярск: Изд-во Красноярского ун-та, 1985. – 135 с.
22. Лившиц Ю.Д. Меры пресечения в советском уголовном процессе / Ю.Д. Лившиц. – М.: Юрид. лит., 1964. – 138 с.
23. Михайлов В.А. Залог – мера пресечения в уголовном судопроизводстве / В.А. Михайлов. – М.: Академия МВД РФ, 1993. – 59 с.
24. Меры пресечения в российском уголовном процессе / В.А. Михайлов. – М.: Право и Закон, 1996. – 300 с.
25. Процессуальный порядок применения мер пресечения в уголовном судопроизводстве / В.А. Михайлов. – М., 1995. – 206 с.
26. Пашин С. Обжалование арестов: практ. пособие / С. Пашин, В.П. Букало. – Донецк: Донецкий мемориал, 2002 – 40 с.
27. Петрухин И.Л. Неприкосновенность личности и принуждение в уголовном процессе / И.Л. Петрухин; отв. ред. И.Б. Михайловская. – М.: Наука, 1989. – 282 с.
28. Петрухин И.Л. Природа уголовно-процессуального принуждения / И.Л. Петрухин // Суд и применение закона. – М.: ИГПАН, 1982. – 89 с.
29. Петрухин И.Л. Свобода личности и уголовно-процессуальное принуждение. Общая концепция. Неприкосновенность личности / И.Л. Петрухин. – М.: Юрид. лит., 1985. – 239 с.
30. Правовое принуждение в борьбе с преступностью: межвуз. сб. науч. тр. / редкол.: А.А. Чувилев (отв. ред.) и др.; МВД СССР. Моск. высш. школа милиции. – М., 1989. – 151с.

31. Реформування системи запобіжних заходів у кримінальному судочинстві: збірник матеріалів // Проект реформування кримінального права Департаменту Юстиції США сумісно з Програмою правових ініціатив у країнах Центральної та Східної Європи Американської Асоціації Правників у співробітництві з Верховним Судом України. – К.: Верховний Суд України, 2000. – 194 с.

32. Рыжаков А.П. Меры пресечения / А.П. Рыжаков. – М.: Филинь, 1997. – 175 с.

33. Сергеев А.И. Задержание лиц, подозреваемых в совершении преступления по советскому уголовно-процессуальному закону: лекция / А.И. Сергеев. – Горький: ВШ МВД СССР, 1976. – 32 с.

34. Смирнов В.В. Арест как мера пресечения, применяемая следователем ОВД / В.В. Смирнов. – Хабаровск, 1987. – 96 с.

35. Трунов И.Л. Меры пресечения в уголовном процессе / И.Л. Трунов, Л.К. Трунова. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 356 с.

36. Уголовно-процессуальное принуждение и ответственность, их место в решении задач предварительного расследования. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1987 – 116 с.

37. Франк Л.В. Задержание и арест подозреваемого в советском уголовном процессе / Л.В. Франк. – Душанбе, 1963. – 234 с.

38. Чистякова В.С. Законность и обоснованность применения мер уголовно-процессуального принуждения / В.С. Чистякова. – М.: ВЮЗИ, 1978. – 94 с.

39. Эффективность применения мер уголовно-процессуального принуждения органами предварительного расследования в системе МВД СССР: учеб. пособие / В.Н. Батюк, Б.Б. Булатов, А.И. Галаган и др.; отв. ред. А.Я. Дубинский. – К.: КВШ МВД СССР, 1985. – 108 с.

Тема 8. Порухення кримінальної справи

1. Авсюк А.В. Процессуальные и тактические особенности проверки показаний на месте / А.В. Авсюк. – Минск: Минская высшая школа МВД СССР, 1990. – 35 с.

2. Альперт С.А. Возбуждение уголовного дела органами милиции / С.А. Альперт, В.А. Стрёмовский. – Х., 1957. – 27 с.

3. Белозеров Ю.Н. Обеспечение прав и законных интересов личности в стадии возбуждения уголовного дела: учеб. пособие / Ю.Н. Белозеров, П.Г. Марфицин. – М.: Учеб.-метод. центр при ГУК МВД РФ, 1994. – 75 с.

4. Белозеров Ю.Н. Законность и обоснованность возбуждения уголовных дел органами внутренних дел / Ю.Н. Белозеров, В.В. Рябоконь. – М.: Юрид. лит., 1988. – 48 с.

5. Белозеров Ю.Н. Проблемы обеспечения законности и обоснованности возбуждения уголовного дела / Ю.Н. Белозеров, А.А. Чувилев. – М., 1977. – 69 с.

6. Бородин С.В. Разрешение вопроса о возбуждении уголовного дела / С.В. Бородин. – М.: Изд-во ВНИИ МВД СССР, 1970. – 120 с.
7. Бородин С.В. Советский уголовный процесс. Возбуждение уголовного дела и предварительное расследование / С.В. Бородин, И.Д. Перлов. – М., 1968. – 304 с.
8. Быков Л.А. Законность возбуждения уголовного дела / Л.А. Быков, Н.В. Маслов, В.И. Ремнев. – М., 1967. – 55 с.
9. Гуляев А.П. Процессуальные сроки в стадиях возбуждения уголовного дела и предварительного расследования / А.П. Гуляев. – М.: Юрид. лит., 1976. – 135 с.
10. Ефанова В.А. Возбуждение уголовного дела судом / В.А. Ефанова. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1988. – 104 с.
11. Жогин Н.В. Возбуждение уголовного дела / Н.В. Жогин, Ф.Н. Фаткуллин. – М.: Госюриздат, 1961. – 206 с.
12. Зеленецкий В.С. Возбуждение государственного обвинения в советском уголовном процессе / В.С. Зеленецкий. – Харьков: Вища школа, 1979. – 143 с.
13. Зеленецкий В.С. Возбуждение уголовного дела / В.С. Зеленецкий. – Х.: Крим Арт, 1998. – 340 с.
14. Зеленецкий В.С. Уголовно-правовые проблемы возбуждения уголовного дела / В.С. Зеленецкий. – Харьков: Восточно-региональный центр гуманитарно-образовательных инициатив, 2001. – 108 с.
15. Карев Д.С. Возбуждение и расследование уголовных дел / Д.С. Карев, Н.М. Савгирова. – М., 1967. – 142 с.
16. Кузнецов Н.П. Доказывание в стадии возбуждения уголовного дела / Н.П. Кузнецов. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1983. – 117 с.
17. Михайленко А.Р. Возбуждение уголовного дела в советском уголовном процессе / А.Р. Михайленко. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1975. – 150 с.
18. Николук В.В. Истребование предметов и документов в стадии возбуждения уголовного дела / В.В. Николук, В.В. Кальницкий, В.Г. Шаламов. – Омск: Высш. шк. милиции МВД СССР, 1990. – 73 с.
19. Павлов Н.Е. Производство по заявлениям, сообщениям о преступлениях / Н.Е. Павлов. – Волгоград, 1979. – 86 с.
20. Прохорова Г.Ю. Прекращение уголовного дела с применением мер административного взыскания: лекция / Г.Ю. Прохорова. – М.: МВШМ МВД СССР, 1986. – 31 с.
21. Рахунов Р.Д. Возбуждение уголовного дела в советском уголовном процессе / Р.Д. Рахунов. – М.: Госюридиздат, 1954. – 88 с.
22. Романюк Б. Проведення ревізії у кримінальній справі – процесуальний спосіб збирання доказів / Б. Романюк // Вісник академії правових наук України. – 2002. – № 1. – С. 168.

23. Сердюков П.П. Доказательства в стадии возбуждения уголовного дела / П.П. Сердюков. – Иркутск: Изд-во Иркутского гос. ун-та, 1981. – 87 с.
24. Степанов В.В. Предварительная проверка первичных материалов о преступлениях / В.В. Степанов. – Саратов, 1972. – 115 с.
25. Тетерин Б.С. Возбуждение и расследование уголовных дел / Б.С. Тетерин, Е.З. Трошкин. – М., 1997. – 224 с.
26. Шимановский В.В. Возбуждение уголовного дела: учебное пособие для следователей / В.В. Шимановский. – Л., 1974. – 61 с.

Тема 9. Основні положення досудового розслідування

1. Взаємодія слідчих і експертів в процесі боротьби зі злочинністю: проблеми і шляхи подолання: матер. наук.-практ. конференції. – Львів: ЛІВС, 2003. – 92 с.
2. Джига М.В. Забезпечення правового статусу обвинуваченого у процесі досудового розслідування: проблеми законності та доцільності / М.В. Джига; Київський юридичний ін-т МВС України. – К.: Видавець Паливода А.В., 2005. – 168 с.
3. Провадження дізнання в Україні: навч.-практ. посібник / М.В. Джига, О.В. Баулін, С.І. Лук'янець, С.М. Стахівський. – К.: Вид-во МВС України, 1999. – 156 с.
4. Дубинский А.Я. Производство предварительного расследования ОВД: учеб. пособие / А.Я. Дубинский. – К.: КВШ МВД СССР, 1987. – 84 с.
5. Дубинский А.Я. Организация и деятельность следственно-оперативной группы / А.Я. Дубинский, Ю.И. Шостак. – К., 1981. – 48 с.
6. Жогин Н.В. Предварительное следствие в советском уголовном процессе / Н.В. Жогин, Ф.Н. Фаткуллин. – М.: Юрид. лит., 1965. – 368 с.
7. Коляда П.В. Проблеми досудового слідства в кримінальному процесі / П.В. Коляда. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 208 с.
8. Лапушанський Ф.А. Запобігання злочинам органами попереднього слідства / Ф.А. Лапушанський. – К.: Наукова думка, 1973. – 172 с.
9. Дізнання в міліції та в митних органах: навч. посібник / Є.І. Макаренко, Л.М. Лобойко, В.М. Тертишник, В.В. Ліпинський, А.Г. Шиян. – Д.: Ліра ЛТД, 2003. – 449 с.
10. Марчак В.Я. Використання спеціальних психологічних знань у досудовому слідстві / В.Я. Марчак. – Чернівці: Рута, 2005. – 152 с.
11. Советский уголовный процесс: возбуждение уголовного дела и предварительное расследование: учеб. пособие / под общ. ред. проф. С.В. Бородина и проф. И.Д. Перлова; ВШ МООП СССР. – М., 1968. – 304 с.
12. Советский уголовный процесс: возбуждение уголовного дела и предварительное расследование: сборник задач. – ВСШ МВД СССР. – Волгоград, 1982. – 94 с.

13. Стадия предварительного расследования в зарубежных странах: обзорная информация. – М.: Академия МВД СССР, 1990. – 32 с.

14. Тертышник В.М. Взаимодействие следователя с иными подразделениями органов внутренних дел при расследовании преступлений / В.М. Тертышник, С.В. Слинько. – Х.: Ун-т внутр. дел, 1995. – 66 с.

15. Тертышник В.М. Тайное становится явным: взаимодействие следователя, оперативного работника и эксперта-криминалиста при раскрытии и расследовании преступлений / В.М. Тертышник, С.В. Слинько. – Х.: Гриф, 1997. – 67 с.

Тема 10. Слідчі дії

1. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: науково-практичний посібник / В.П. Бахін, В.К. Весельський, Н.І. Клименко, І.І. Котюк, В.К. Лисиченко; П.В. Коляда (ред.). – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 216 с.

2. Біленчук П.Д. Судові експертизи: довідник / П.Д. Біленчук, М.Н. Курко, С.М. Стахівський. – К., 1997. – 48 с.

3. Особенности проведения допиту подозреваемого (обвиняемого) с целью недопущения тортур та інших порушень прав людини: посібник / В.К. Весельський, В.С. Кузьмічов, В.С. Мацишин, А.В. Старушкевич; Я.Ю. Кондратьев (заг. ред.). – К., 2004. – 147 с.

4. Герасимов В.И. Тактика обыска и выемки / В.И. Герасимов, З.Г. Самошина // Криминалистика: учебник для высших учебных заведений. – М., 1996.

5. Грязін В.І. Підготовка та призначення судових експертиз: посібник / В.І. Грязін, В.К. Гіжевський, О.І. Рощин. – К.: Школа, 2004. – 560 с.

6. Джига М.В. Забезпечення правового статусу обвинуваченого у процесі досудового розслідування: проблеми законності та доцільності / М.В. Джига. – К.: Паливода А.В., 2005. – 168 с.

7. Зеленецкий В.С. Технология восстановления (реконструкции) утраченных уголовных дел / В.С. Зеленецкий, В.Ю. Кузьмина. – Харьков: Восточно-региональный центр гуманитарно-образовательных инициатив, 2002. – 236 с.

8. Коновалова В.Е. Допрос: тактика и психология / В.Е. Коновалова. – Харьков: Консум, 1999. – 156 с.

9. Лукашевич В.Г. Тактика общения следователя с участниками отдельных следственных действий / В.Г. Лукашевич. – К., 1989. – 148 с.

10. Нор В.Т. Судебно-психологическая экспертиза в уголовном процессе / В.Т. Нор, М.В. Костицкий. – К.: Вища шк., 1985. – 54 с.

11. Рыжаков А.П. Следственные действия (понятие, виды, порядок производства) / А.П. Рыжаков. – М.: Юрид. фирма «Контракт», 2001. – 131 с.

12. Рыжаков А.П. Следственные действия и иные способы собирания доказательств / А.П. Рыжаков. – М.: Филинь, 1997. – 112 с.
13. Соловьев А.Б. Процессуальные, психологические и тактические основы допроса на предварительном следствии / А.Б. Соловьев. – М.: Право, 2002. – 180 с.
14. Удалова Л.Д. Освіддування при розслідуванні кримінальних справ: монографія / Л.Д. Удалова. – К.: РВВ КІВС НАВСУ, 1998. – 102 с.
15. Удалова Л.Д. Психологічні основи пред'явлення для впізнання: монографія / Л.Д. Удалова. – К.: РВВ КІВС НАВСУ, 1998. – 112 с.
16. Удалова Л.Д. Теорія та практика отримання вербальної інформації у кримінальному процесі України / Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2005. – 323 с.
17. Шейфер С.А. Следственные действия, система и процессуальная форма / С.А. Шейфер. – М.: Юрид. лит., 1981. – 128 с.
18. Шейфер С.А. Следственные действия. Система и процессуальная форма / С.А. Шейфер. – М.: Юрлитинформ, 2002. – 206 с.
19. Шепітько В.Ю. Допит / В.Ю. Шепітько. – Харків, 1998. – 168 с.
20. Шестеров А.Г. Психология допроса свидетелей и потерпевших: лекция / А.Г. Шестеров. – Ташкент, 1974. – 24 с.
21. Шиканов В.И. Эксгумация трупа в системе следственных действий / В.И. Шиканов. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1980. – 78 с.
22. Щербаковский М.Г. Судебные экспертизы: назначение, производство, использование: учеб.-практ. пособие / М.Г. Щербаковский. – Х.: Эспада, 2005. – 536 с.

Тема 11. Притягнення як обвинуваченого

1. Альперт С.А. Обвинение в советском уголовном процессе / С.А. Альперт. – Харьков: ХЮИ, 1974. – 36 с.
2. Біленчук П.Д. Процесуальні та криміналістичні проблеми дослідження обвинуваченого / П.Д. Біленчук. – К.: Атіка, 1999. – 352 с.
3. Джига М.В. Забезпечення правового статусу обвинуваченого у процесі досудового розслідування: проблеми законності та доцільності / М.В. Джига. – К.: Київський юридичний ін-т МВС України, 2005. – 168 с.
4. Дубинский А.Я. Привлечение в качестве обвиняемого: учебное пособие / А.Я. Дубинский, В.А. Сербулов. – К.: КВШ МВД СССР, 1989. – 53 с.
5. Курашвили Г.К. Изучение следователем личности обвиняемого / Г.К. Курашвили. – М.: Юрид. лит., 1982. – 94 с.
6. Мариупольский Л.А. Привлечение в качестве обвиняемого: учебно-практическое пособие / Л.А. Мариупольский. – М.: ВШ МВД СССР, 1976. – 76 с.
7. Маршунов М.Н. Согласие прокурора на привлечение в качестве обвиняемого / М.Н. Маршунов // Правоведение. – 1989. – №4. – С. 78–81.

Тема 12. Зупинення досудового розслідування

1. Быков В.М. Приостановление производства по уголовному делу / В.М. Быков, В.Д. Ломовский. – М.: Юрид. лит., 1978. – 112 с.
2. Ведищев Н.П. Возобновление производства по уголовному делу ввиду новых или вновь открывшихся обстоятельств / Н.П. Ведищев; под ред. А.Д. Бойкова. – М.: Юрлитинформ, 2003. – 251 с.

Тема 13. Закінчення досудового розслідування

1. Благодир С.М. Закриття кримінальної справи в досудовому слідстві / С.М. Благодир. – Тернопіль, 2001. – 112 с.
2. Гришин Ю.А. Окончание досудового следствия с составлением обвинительного заключения: проблемы и пути реформирования: монография / Ю.А. Гришин. – Луганск: РІО ЛІВС, 1999. – 252 с.
3. Дубинский А.Я. Основание к прекращению уголовного дела в стадии предварительного расследования: учеб. пособие / А.Я. Дубинский. – К.: Вища школа, 1973. – 124 с.
4. Дубинский А.Я. Прекращение уголовного дела в стадии предварительного расследования: учеб. пособие / А.Я. Дубинский. – К.: НИ и РІО КВШ МВД СССР, 1975. – 132 с.
5. Каткова Т.В. Закінчення досудового слідства та складання обвинувального висновку по кримінальній справі: навч. посібник / Т.В. Каткова, А.Г. Каткова. – Х.: Рубікон, 2002. – 96 с.
6. Коханов В.А. Обвинительное заключение по уголовному делу / В.А. Коханов, А.В. Савкин. – М., 1993. – 43 с.
7. Маляренко В.Т. Ознайомлення учасників процесу з матеріалами кримінальної справи / В.Т. Маляренко // Кримінальний процес України: Стан та перспективи розвитку: навч. посібник. – К.: Ін Юре, 2004. – С. 241–252.
8. Михайлов В.А. Процессуальный порядок прекращения уголовных дел в стадии предварительного расследования / В.А. Михайлов. – Волгоград, 1970. – 140 с.
9. Савицкий В.М. По поводу уголовно-процессуальных гарантий права невиновного на реабилитацию / В.М. Савицкий. – М., 1985. – 63 с.
10. Химичева Г.П. Окончание предварительного расследования прекращением уголовного дела / Г.П. Химичева, О.В. Мичурина, О.В. Химичева. – Рязань: Узорочье, 2001. – 210 с.
11. Якубович Н.А. Окончание предварительного следствия по делам, направляемым в суд / Н.А. Якубович. – М.: Юрид. лит., 1970. – 123 с.
12. Якубович Н.А. Окончание предварительного следствия по делам, направляемым в суд: учебное пособие / Н.А. Якубович. – М., 1970. – 183 с.
13. Якубович Н.А. Обвинительное заключение: метод. пособие / Н.А. Якубович, С.М. Громов. – М.: Ин-т прокур. СССР, 1987. – 84 с.

Тема 14. Підсудність кримінальних справ

Тема 15. Загальні положення судового розгляду кримінальних справ

1. Арсеньев В.Д. Вопросы общей теории судебных доказательств / В.Д. Арсеньев. – М.: Юрид. лит., 1964. – 179 с.
2. Басков В.И. Прокурорский надзор при рассмотрении судами уголовных дел / В.И. Басков. – М.: Юрид. лит., 1980. – 972 с.
3. Басков В.И. Прокурорский надзор за исполнением законов при рассмотрении уголовных дел в судах / В.И. Басков. – М.: Юрид. лит., 1986. – 286 с.
4. Выдря М.М. Уголовно-процессуальные гарантии в суде / М.М. Выдря. – Краснодар: Кубанский гос. ун-т, 1980. – 94 с.
5. Государственный обвинитель в советском суде / под общ. ред. В.А. Болдырева. – М.: Госюриздат, 1954. – 305 с.
6. Гусев Л.Н. Подсудность уголовных дел / Л.Н. Гусев. – М.: Госюриздат, 1955. – 111 с.
7. Нор В.Т. Проблеми теорії і практики судових доказів / В.Т. Нор; за ред. М.Л. Накловича. – Львів: Вид-во при Львів. держ. ун-ті видавничого об'єднання «Вища школа», 1978. – 140 с.
8. Применение уголовно-процессуального законодательства судом (по материалам судебной практики): учеб. пособие. – М.: ВЮЗИ, 1987. – 70 с.
9. Ратинов А.Р. Вопросы познания в судебном доказывании / А.Р. Ратинов // Сов. государство и право. – 1964. – № 8. – С. 106–113.
10. Савицкий В.М. Государственное обвинение в суде / В.М. Савицкий. – М.: Наука, 1971. – 342 с.
11. Тубелец А.К. Рассмотрение уголовных дел / А.К. Тубелец. – К.: Политиздат, 1984. – 80 с.

Тема 16. Попередній розгляд справи суддею

Тема 17. Розгляд кримінальної справи судом першої інстанції

1. Агафонов П.Н. Порядок судебного разбирательства по уголовному делу / П.Н. Агафонов. – Свердловск: СЮИ, 1983. – 52 с.
2. Адаменко В.Д. Судебный надзор и основания отмены, изменения приговора / В.Д. Адаменко, И.Е. Береговой. – Барнаул: Ак-Кем, 1995. – 208 с.
3. Ароцкер Л.Е. Тактика и этика судебного допроса / Л.Е. Ароцкер. – М.: Юрид. лит., 1969. – 119 с.
4. Бандурка С.А. Судебное производство по уголовным делам: учеб. пособ. / С.А. Бандурка, С.В. Слинько; Ин-т внутр. дел. – Х.: РИФ «Арсис, ЛТД», 2000. – 287 с.
5. Басков В.И. Прокурорский надзор при рассмотрении судами уголовных дел / В.И. Басков. – М.: Юрид. лит., 1980. – 972 с.
6. Басков В.И. Прокурорский надзор за исполнением законов при рассмотрении уголовных дел в судах / В.И. Басков. – М.: Юрид. лит., 1986. – 286 с.

7. Воробьев Г.А. Планирование судебного следствия / Г.А. Воробьев. – М.: Юрид. лит., 1978. – 80 с.
8. Гальперин И.М. Предание суду по советскому уголовно-процессуальному праву / И.М. Гальперин, В.З. Лукашевич. – М.: Юрид. лит., 1965. – 150 с.
9. Горский Г.Ф. Судебная этика / Г.Ф. Горский, Л.Д. Кокорев, Д.П. Котов. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1973. – 271 с.
10. Грошевой Ю.М. Сущность судебных решений в советском уголовном процессе / Ю.М. Грошевой. – Х.: Вища школа, 1979. – 144 с.
11. Грязін В.І. Підготовка та призначення судових експертиз: посібник / В.І. Грязін, В.К. Гіжевський, О.І. Рощин. – К.: Школа, 2004. – 560 с.
12. Ефанова В.А. Возбуждение уголовного дела судом / В.А. Ефанова. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1988. – 104 с.
13. Загорский Г.И. Судебное разбирательство по уголовному делу / Г.И. Загорский. – М.: Юрид. лит., 1985. – 111 с.
14. Колбая Г.Н. Соотношение предварительного следствия и судебного разбирательства / Г.Н. Колбая. – М.: Юрид. лит., 1975. – 152 с.
15. Тактика використання спеціальних знань у формі судової експертизи в процесі розслідування і розкриття злочинів / В.О. Комаха, Г.Ф. Кривда, В.В. Антонюк, В.В. Гузенко, В.Я. Гуцул; В.О. Комаха (заг. ред.). – Чернівці: Золоті литаври, 2004. – 338 с.
16. Михайленко О.Р. Провадження кримінальних справ у суді: конспект лекцій / О.Р. Михайленко. – К.: КДУ ім. Т.Г. Шевченка, 1992. – 115 с.
17. Михайлова Т.А. Предание суду в советском уголовном процессе / Т.А. Михайлова. – М.: Юрид. лит., 1981. – 86 с.
18. Мухин И.И. Важнейшие проблемы оценки судебных доказательств в уголовном и гражданском судопроизводстве / И.И. Мухин. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. – 108 с.
19. Надь Лайош. Приговор в уголовном процессе / Лайош Надь. – М.: Юрид. лит., 1982. – 222 с.
20. Перлов И.Д. Судебное разбирательство в советском уголовном процессе / И.Д. Перлов. – М.: Госюриздат., 1955. – 248 с.
21. Перлов И.Д. Судебное разбирательство в советском уголовном процессе. Ч. 1. Подготовительная часть судебного разбирательства / И.Д. Перлов. – М.: Госюриздат, 1956. – 182 с.
22. Применение уголовно-процессуального законодательства судом: (по материалам судебной практики): учеб. пособ. – М.: ВЮЗИ, 1987. – 70 с.
23. Рассмотрение уголовных дел в суде первой инстанции // Настольная книга судьи. – М.: Юрид. лит., 1972.
24. Рахунов Р.Д. Участие прокурора в суде первой инстанции / Р.Д. Рахунов // Прокурорский надзор за законностью рассмотрения в судах уголовных дел. – М., 1963.

25. Репешко П.И. Судебное разбирательство уголовного дела в суде первой инстанции: учеб. пособие / П.И. Репешко. – Николаев, 1995. – 87 с.
26. Савгирова Н.М. Предание суду / Н.М. Савгирова. – М.: Юрид. лит., 1962. – 15 с.
27. Треушников М.К. Судебные доказательства / М.К. Треушников. – Изд. 2-е, доп. – М.: Городец, 1998. – 285 с.
28. Ульянова Л.Т. Оценка доказательств судом первой инстанции / Л.Т. Ульянова. – М.: Госюриздат, 1959. – 167 с.

Тема 18. Апеляційне провадження кримінальних справ

Тема 19. Виконання вироку, ухвали і постанови

Тема 20. Касаційне провадження

**Тема 21. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами
та Верховним Судом України**

1. Белозеров Ю.Н. Исполнение приговора в советском уголовном процессе: учеб. пособие / Ю.Н. Белозеров, В.В. Николук. – М.: Акад. МВД СССР, 1984. – 66 с.
2. Гродзинский М.М. Кассационное и надзорное производство в советском уголовном процессе / М.М. Гродзинский. – Изд. 2-е, доп. – М.: Госюриздат, 1953. – 227 с.
3. Грошевой Ю.М. Кассационный протест прокурора по уголовным делам: учеб. пособие / Ю.М. Грошевой, Л.Г. Пономаренко, В.М. Хотенец. – К., 1989. – 89 с.
4. Литвинов Р.В. Рассмотрение судом вопросов, возникающих в процессе исполнения приговора / Р.В. Литвинов. – Воронеж, 1964. – 119 с.
5. Матвиенко Е.А. Уголовное судопроизводство по исполнению приговора / Е.А. Матвиенко, В.Н. Бибило. – Минск, 1982. – 206 с.
6. Перлов И.Д. Кассационное производство в советском уголовном процессе / И.Д. Перлов. – М., 1968. – 395 с.
7. Проверка законности и обоснованности приговоров: сравнит. исслед. / отв. ред. А.Я.Светлов, Г.И. Чангули; // АН УССР. Ин-т государства и права. – К.: Наук. думка, 1991. – 238 с.
8. Рыжаков А.П. Кассационное производство / А.П. Рыжаков, А.И. Сергеев. – М.: Филинь, 1997. – 125 с.
9. Свиридов М.К. Сущность и предмет стадии исполнения приговора / М.К. Свиридов. – Томск: Изд-во Томского университета, 1978. – 221 с.
10. Фінько В.Д. Внесення прокурором касаційного і окремого подання на вироки, ухвали і постанови суду: навч. посібник / В.Д. Фінько; Прокуратура України. Ін-т підвищення кваліфікації. – Х., 1995. – 38 с.
11. Шишкін В. Оскарження й перегляд судових рішень в Україні / В. Шишкін, Р. Куйбіда. – К., 2003.

12. Штефан М.І. Виконання судових рішень: навч. посібник / М.І. Штефан. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 320 с.
13. Шумило М.Є. Реабілітація в кримінальному процесі України / М.Є. Шумило. – Харків: Арсіс, 2001. – 320 с.

Тема 22. Правова регламентація міжнародних відносин у галузі кримінального судочинства

1. Европейская конвенция по правам человека в Украине. Право на справедливое судебное разбирательство: пособие для семинаров. – Ноттингем-Киев, 2003. – 130 с.
2. Кенсовский П.А. Легализация и признание документов иностранных государств / П.А. Кенсовский. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2003. – 385 с.
3. Міжнародно-правова допомога та співробітництво у кримінальному судочинстві України: зб. док.: у 2 ч. // І.І. Когутич (уклад.). – Львів: Тріада плюс, 2004. – Ч. 1. – 940 с.
4. Міжнародно-правова допомога та співробітництво у кримінальному судочинстві України: зб. док.: у 2 ч. // І.І. Когутич (уклад.). – Львів: Тріада плюс, 2004. – Ч. 2. – 638 с.
5. Збірник міжнародних договорів України про правову допомогу у кримінальних справах. Багатосторонні договори. – Вид. 2-ге, доп. – К.: Фенікс, 2009. – 1080 с.

Тема 23. Особливі порядки провадження у кримінальному процесі

1. Абдрахманов Р.С. Протокольная форма досудебной подготовки материалов: лекция / Р.С. Абдрахманов, В.Т. Очередин. – Волгоград: Высш. следств. шк., 1986. – 431 с.
2. Басков В.И. Протокольная форма досудебной подготовки материалов: практическое пособие / В.И. Басков. – М.: Юрид. лит., 1989. – 176 с.
3. Баулін О.В. Спрощене досудове провадження в Україні. Історія, сучасність, перспективи / О.В. Баулін; кол. Н.С. Карпов, О.І. Поповченко. – К.: НАВС України, 2004. – 151 с.
4. Баулін О.В. Процесуальний порядок оформлення протокольної форми досудової підготовки матеріалів міліцією: навч.-практ. посібник / О.В. Баулін, О.І. Поповченко. – К.: НАВСУ, 2002. – 74 с.
5. Баяхчев В.Г. Выявление и устранение причин преступного поведения несовершеннолетних на предварительном следствии: пособие / В.Г. Баяхчев. – М.: ВНИИ МВД РФ, 1996. – 47 с.
6. Белозеров Ю.Н. Протокольная форма досудебной подготовки материалов: метод. указания / Ю.Н. Белозеров, В.В. Рябоконь. – М.: Академия МВД СССР, 1986. – 36 с.

7. Белозеров Ю.Н. Протокольная форма досудебной подготовки материалов, производимая органами дознания в советском уголовном процессе / Ю.Н. Белозеров, Л.М. Карнеева. – М., 1987. – 53 с.
8. Возбуждение и предварительное расследование дел о преступлениях несовершеннолетних / В.Г. Астащенко, А.П. Кругликов, В.С. Посник и др.: учебное пособие. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1982. – 99 с.
9. Вуколов В.К. Производство по делам несовершеннолетних / В.К. Вуколов. – Ростов-на-Дону: НИ и РИО РФ Академии МВД СССР, 1982. – 130 с.
10. Галаган А.И. Особенности расследования ОВД общественно опасных деяний лиц, признаваемых невменяемыми: учебно-практическое пособие / А.И. Галаган. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1986. – 82 с.
11. Гуковская Н.И. Деятельность следователя и суда по предупреждению преступлений несовершеннолетних / Н.И. Гуковская. – М.: Юрид. лит., 1967. – 112 с.
12. Гуковская Н.И. Расследование и судебное разбирательство дел о преступлениях несовершеннолетних / Н.И. Гуковская, А.И. Долгова, Г.М. Миньковский. – М.: Юрид. лит., 1974. – 208 с.
13. Денисюк А.М. Протокольна форма досудової підготовки матеріалів, здійснювана працівниками органів внутрішніх справ: лекція / А.М. Денисюк. – К.: УАВС, 1993. – 20 с.
14. Дергай В.И. Особенности расследования по делам об общественно опасных деяниях невменяемых: учебное пособие / В.И. Дергай. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1976. – 32 с.
15. Дьяченко В.И. Протокольная форма досудебной подготовки материалов: лекция / В.И. Дьяченко. – М.: МВШМ МВД СССР, 1985. – 31 с.
16. Еникеев З.Д. Практика расследования общественно опасных деяний, совершённых невменяемыми / З.Д. Еникеев. – М., 1967. – 117 с.
17. Ефанова В.А. Возбуждение уголовного дела судом / В.А. Ефанова. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та., 1988. – 104 с.
18. Жвалюк В.Р. Протокольна форма досудової підготовки матеріалів про злочини, пов'язані з ухиленням від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів / В.Р. Жвалюк, С.М. Піскун, Ю.М. Сухов. – К.: Преса України, 1999. – 61 с.
19. Закатов А.А. Психологические особенности тактики производства следственных действий с участием несовершеннолетних: учеб. пособие / А.А. Закатов. – Волгоград: РИО ВСШ МВД СССР, 1979. – 96 с.
20. Каневский Л.Л. Расследование и профилактика преступлений несовершеннолетних / Л.Л. Каневский. – М.: Юрид. лит., 1982. – 111 с.
21. Лукьянчиков Е.Д. Особенности расследования преступлений несовершеннолетних: учебное пособие / Е.Д. Лукьянчиков. – К.: КВШ МВД СССР, 1990. – 52 с.

22. Лукьянчиков Е.Д. Разрешение органов внутренних дел, заявлений и сообщений о преступлениях несовершеннолетних: учебное пособие / Е.Д. Лукьянчиков, Д.В. Письменный. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1987. – 64 с.
23. Михайлова Т.А. Производство по применению принудительных мер медицинского характера / Т.А. Михайлова. – М.: Юрид. лит., 1987.
24. Николик В.В. Уголовно-процессуальная деятельность по применению мер медицинского характера / В.В. Николик, В.В. Кальницкий. – Омск: ВШ МВД СССР, 1990. – 40 с.
25. Обидина Л.Б. Обеспечение прав несовершеннолетнего обвиняемого на предварительном следствии / Л.Б. Обидина. – М., 1983. – 25 с.
26. Омельченко Г.Е. Применение следователем органов внутренних дел мер пресечения к несовершеннолетним: учебное пособие / Г.Е. Омельченко. – К.: КВШ МВД СССР, 1988. – 92 с.
27. Омеляненко Г.М. Провадження у справах про злочини неповнолітніх як диференціація кримінально-процесуальної форми: навч. посібник / Г.М. Омеляненко. – К.: Атіка, 2002. – 128 с.
28. Очередин В.Т. Изучение личности несовершеннолетнего обвиняемого на предварительном следствии: учеб. пособие / В.Т. Очередин. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1985. – 40 с.
29. Очередин В.Т. Обеспечение законности при расследовании преступлений несовершеннолетних следователями ОВД: учебное пособие / В.Т. Очередин. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1990. – 84 с.
30. Поповченко О.І. Протокольна форма досудової підготовки матеріалів: історія, проблеми, досвід / О.І. Поповченко, Д.О. Савицький. – К.: Вид-во Держ. ком. стат. України, 1997. – 41 с.
31. Рзаев А.А. Протокольная форма досудебной подготовки материалов / А.А. Рзаев, К.У. Ташибаев. – Караганда: Караганд. высш. школа, 1989. – 44 с.
32. Рогожин В.А. Взаимодействие следователя с органами дознания при производстве расследования по делам о преступлениях, совершённых несовершеннолетними / В.А. Рогожин. – К.: КВШ МВД СССР, 1985. – 83 с.
33. Рыбальская В.Я. Особенности производства по делам о преступлениях несовершеннолетних / В.Я. Рыбальская. – Иркутск, 1972. – 227 с.
34. Сафин Н.Ш. Допрос несовершеннолетнего подозреваемого в советском уголовном судопроизводстве (процессуальный и криминалистический аспект проблем) / Н.Ш. Сафин. – Казань, 1990. – 157 с.
35. Ситдорова В.М. Отсрочка исполнения приговора несовершеннолетнему / В.М. Ситдорова. – М.: Юрид. лит., 1982. – 80 с.
36. Щерба С.П. Расследование и судебное разбирательство по делам лиц, страдающих физическими или психическими недостатками / С.П. Щерба. – М.: Юрид. лит., 1975. – 143 с.
37. Элькинд П.С. Расследование и судебное рассмотрение дел о невменяемых / П.С. Элькинд. – М.: Госюриздат, 1959. – 111 с.

Навчальне видання

Авторський колектив:

Благута Роман Ігорович, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського державного університету внутрішніх справ;

Гумін Олексій Михайлович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ;

Гуцуляк Юрій Васильович, викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського державного університету внутрішніх справ;

Климчук Михайло Павлович, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ України;

Комісарчук Юлія Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського державного університету внутрішніх справ;

Кучер Віталій Орестович, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри цивільного права та процесу Львівського державного університету внутрішніх справ;

Ряшко Олена Василівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського державного університету внутрішніх справ;

Сергієнко Людмила Олексіївна, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ;

Сорока Світлана Олександрівна, кандидат юридичних наук, викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського державного університету внутрішніх справ;

Устюгова Олена Євгенівна, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ;

Хитра Андрій Ярославович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського державного університету внутрішніх справ;

Щур Богдан Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, начальник Головного управління МВС України у Львівській області.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Навчально-методичний посібник

Редактор *Н.Ю. Шайнога*

Комп'ютерна верстка *А.М. Радченко*

Друк *А.М. Ходачок*

Електронна версія *Н.І. Максимюк*

Підписано до друку 29.11.2010 р.

Формат 60x84/8. Папір офсетний. Умовн. друк арк. 68,36.

Тираж 300 прим. Зам. № 15-10.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.